

הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ

זֹהַר מִשְׁפָּטִים

The Holy Zohar

Zohar Mishpatim

With English commentary by Zion Nefesh

Based on Zohar Hasulam, and the teachings of Rabbi Yehuda Halevi Ashlag

DailyZohar 2020 edition

** This is the first and an unedited edition. Please forgive any mistakes and share your comments by email to zion@dailyzohar.com

Future editions may include additional commentaries published on DailyZohar.com.

Copyright © 2020 DailyZohar.com, Zion Nefesh. All rights reserved.

You may share this file with your friends exactly AS IS. No change is allowed. You may print one copy for personal use and study. Reproduction and distribution beyond personal use of this file or parts of it without written permission is prohibited.

1. פתחו ר' שִׁמְעוֹן וְאַבְרָם, (שמות כא) וְאַלֶּהֱם הַמְּשֻׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לִפְנֵיהֶם, תִּרְגְּמוּם, וְאַלֶּיךָ דִּינֵיָא דִּי תִסְדֵּר קִדְמִיהוֹן. אֵלֶּה אוֹתָם סְדוּרִים שֶׁל הַגְּלוּל, דִּינֵי הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּדְּוְנוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְקַבֵּל עֲנִשׁוֹ.
2. (שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבִיעִית יֵצֵא לְחֹפְשִׁי זֶנְם. וְחִבְרִיָּא, עֵידֵן הָכָא, לְגַלְיָה כַּמָּה רִוּיִן טְמִירִין דְּגַלְיָה. כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. כֹּד נִשְׁמָתָא אֲתִזְזִיבַת בְּגַלְיָה, אִם הִיא מִסְטָרָא דִּיהוּא עֶבֶד מִטְּרוֹן, דְּאִיהוּ (ק"ה ע"ב, ט"ו ע"א, צ"ו ע"א) כָּלִיל שִׁית סְטָרִין, כְּתִיב בֵּיה שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, גַּלְיָה לִין דִּילָה לָא מִתְזַיְיבָא אֶלָּא שִׁית שָׁנִין, עַד דְּאִשְׁלִימַת שֵׁשׁ דְּרָגִין, בֵּיהוּא אֲתֵר דְּאֲתִנְטִילַת.
3. אֲבָל אִם נִשְׁמָתָא הִיא מִסְטָרָא דְשִׁכְיָתָא, דְּאִיהִי שְׁבִיעִית וְדֹאִי מִה כְּתִיב, וּבִשְׁבִיעִית יֵצֵא לְחֹפְשִׁי זֶנְם, דְּצִדִּיק, וְדֹאִי לִית בֵּיה מְלָאכָה, כִּיִּין דְּלִית בֵּיה מְלָאכָה, לִית בֵּיה שְׁעָבוֹד. וְנִשְׁמָתָא דְּאִיהִי מִתְבָּן, אֲתֵמַר בָּהּ וּבִשְׁבִיעִית יֵצֵא לְחֹפְשִׁי זֶנְם, לִית בָּהּ שְׁעָבוֹדָא.
4. אֲדֹהֲכִי, הָא (דף צ"ד ע"ב) סָבָא נְזוּת לְגַבִּיהָ, אֲמַר לִיה, אִי הָכִי, רַבִּי, מַה תּוֹסֶפֶת לְנִשְׁמָתָא דְּאִיהִי מַנָּה, דְּאֲתֵמַר בָּהּ, (שמות כ) לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אֲתָה וּבִנְךָ וּבִתְךָ וְעַבְדְּךָ וְגו'.
1. פתח רבי שמעון ואמר, ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. תרגום: ואלין דינֵיָא דִּי תִסְדֵּר קִדְמִיהוֹן. אלה אותם סדורים של הגלול, דיני הנשמות שנדונו כל אחד ואחד לקבל ענישו.
2. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. חברים, הזמן בעת לגלות כמה סודות נסתרים של הגלול. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד, כשהנשמה התחילה בגלול, אם היא מצד אותו העבד מטטרוֹן, שהוא כולל ששה צדדים, כתוב בו שש שנים יעבד. גלולים שלה לא מתחייבת אלא שש שנים, עד שמְשַׁלִּימָה שש דרגות מאותו המקום שנקלחה.
3. אבל אם הנשמה היא מצד השכינה שהיא שביעית, ודאי מה כתוב? ובשביעית יצא לחפשי חנם. שצדיק ודאי אין בו מלאכה, וכיין שאין בו מלאכה, אין בו שעבוד. והנשמה שהיא משם, נאמר בה ובשביעית יצא לחפשי חנם, אין בה שעבוד.
4. בין כך ירד הזקן אלי, אמר לו, אם כך רבי, מה תוספת לנשמה שהיא ממנה, שנאמר בה (שמות כ) לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך וגו'?

The Zohar reveals to us that the portion of Mishpatim conceals the secrets of the reincarnation process and the different causes for it. Genesis 2:7 “וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-” “Then YHVH God formed the man out of the dust from the ground and breathed the breath of life into his nostrils, and the man became a living being.” This verse teaches us that there are two elements to human beings. The first element is a body that comes from the ground, which is physical and the second element is the soul that gives life to the body. The soul comes from God and therefore it's not destructible. Then God put the man in the Garden of Eden and gave him one simple instruction. Eat from everything in the Garden except

from the Tree of Knowledge Good and Bad. Adam had six hours to stay away from connecting to the Tree of Knowledge and if he were to succeed then he would have completed the Tikkun of the entire Creation. Because he failed, we inherited the correction process for six thousand years. Please don't blame Adam because he was destined to fail so we can all enjoy the Final Redemption. Just keep working on your Tikun and help others with theirs. Together with the Zohar, we will get there.

5. אָמַר לוֹ, יָקֵן יָקֵן, וְאַתָּה שׂוֹאֵל אֶת זֶה? שׂוֹדָאֵי זֶה נֶאֱמַר עַל נִשְׁמַת הַצַּדִּיק, שְׂאָף עַל גֵּב שֶׁהַתְּחִיב לָרֶדֶת בְּגִלְגּוּל בְּכָל אֱלֹהִים, אֶפְלוּ בְּעֶבֶד וְאִמָּה, וּבְהִמּוֹת שֶׁהֵם אֹפְנִים, אוֹ בְּכָל הַחַיִּית שֶׁמֶהֱם נִשְׁמוֹת בְּנֵי אָדָם, כְּתוּב בָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מַלְאָכָה, וְזֶהוּ (וִיקְרָא כה) לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדֶת עֶבֶד. בְּצַדִּיק, שֶׁהוּא יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדֶת עֶבֶד, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁל חַל.
5. אָמַר לִיה, סָבָא סָבָא, וְאַתָּה שְׂאִיל דָּא, דְּוִדָּאֵי הָאֵי עַל נִשְׁמַתָּא דְּצַדִּיק אֶתְמַר, דָּאָף עַל גֵּב דְּאֶתְזוּיִיב לְאִזְזוּתָא בְּגִלְגּוּלָא בְּכָל אֱלִין, אֶפְלוּ בְּעֶבֶד וְאִמָּה, וּבְעִירָן דְּאִינוּן אֹפְנִים, אוֹ בְּכָל זַוְיוֹן, דְּמִנְהוֹן נִשְׁמַתִּין דְּבְנֵי נְשִׂא, כְּתוּב בָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מַלְאָכָה. וְהָאֵי אִיהוּ, (וִיקְרָא כה) לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדֶת עֶבֶד, בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדֶת עֶבֶד, דְּאִיהוּ יוֹם דְּזוּזָל.

6. אֶבֶל יָקֵן יָקֵן, שַׁבַּת (הַנִּשְׁמָה) שֶׁהִיא בֵּית יְחִידָה, וְהִיא בֵּית זִיגוּ שֶׁל צַדִּיק שֶׁהוּא שַׁבַּת. מָה זֶה אִם אַחֲרֵת יָקֵחַ לוֹ? אָמַר לוֹ, הֲרִי וְדָאֵי הַבְּדֵלָה חָלוּ שֶׁל שַׁבַּת, שֵׁשׁ אַחֵר שֶׁלֹּא נִקְרָא חָלוּ שֶׁל שַׁבַּת, אֲלֵא חָלוּ שֶׁל טַמְאָה שְׁפָחוּ. אָמַר לוֹ, וְהֲרִי חָלוּ שֶׁל שַׁבַּת מָה זֶה? אָמַר לוֹ, זֶה אִמָּה, שֶׁהִיא גּוֹף שֶׁל בֵּית יְחִידָה, שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר אִם אַחֲרֵת יָקֵחַ לוֹ.
6. אֶבֶל סָבָא סָבָא, שַׁבַּת (ד"א נִשְׁמַתָּא) דְּאִיהִי בֵּית יְזוּיָדָה, וְאִיהִי בֵּית זִיגִיָּה דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ שַׁבַּת. מָאֵי אִם אַחֲרֵת יָקִיז לוֹ. אָמַר לִיה הָא וְדָאֵי הַבְּדֵלָה, זִוּלוּ שֶׁל שַׁבַּת, דְּאִית אַחֲרָא דְּלֹא אֶתְקַרִּיאת זִוּלוּ שֶׁל שַׁבַּת, אֲלֵא זִוּלוּ שֶׁל טַמְאָה שְׁפָחוּ. אָמַר לִיה. וְהָא זִוּלוּ שֶׁל שַׁבַּת מָאֵי הִיא. אָמַר לִיה, דָּא אִמָּתָא, דְּאִיהִי גּוֹפָא דְּבֵית יְזוּיָדָה דְּעָלָהּ אֶתְמַר, אִם אַחֲרֵת יָקִיז לוֹ.

7. בָּא וְרָאָה, נִשְׁמָה יֵשׁ שְׁנִקְרָאת אִמָּה, וְיֵשׁ (נִשְׁמָה) שְׂכִינָה שְׁנִקְרָאת שְׁפָחוּ, (וְנִשְׁמָה) וְשְׂכִינָה יֵשׁ שְׁנִקְרָאת בֵּית הַמֶּלֶךְ. כָּאֵן יֵשׁ אִישׁ שְׁנִקְרָאת בּוֹ (שְׁמוֹת טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה. וְיֵשׁ אִישׁ שְׁנִקְרָאת בּוֹ (דְּנִיָּאל ט) וְהָאִישׁ גְּבִרְיָאֵל.
7. תָּא וְזוּי, נִשְׁמַתָּא אִית דְּאֶתְקַרִּיאת אִמָּה, וְאִית (נִשְׁמַתָּא) שְׂכִינָתָא דְּאֶתְקַרִּיאת שְׁפָחוּ, (וְנִשְׁמַתָּא) וְשְׂכִינָתָא אִית דְּאֶתְקַרִּיאת בְּרִתָּא דְּמִלְכָּא. הָכָא אִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּית (שְׁמוֹת טו) יי' אִישׁ מִלְחָמָה. וְאִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּית (דְּנִיָּאל ט) וְהָאִישׁ גְּבִרְיָאֵל.

Adam has the initials (Hebrew name) of

אדם – דוד – משיח

Adam – David – Mashiach

Adam was born immortal and after the sin, he was given only 1000 years to live.

Genesis 5:5

“וַיְהִי כָל-יְמֵי אָדָם, אֲשֶׁר-חָי, תִּשְׁעַת מֵאוֹת שָׁנָה, וְשָׁלִשִׁים שָׁנָה; וַיָּמָת.”

“And all the days that Adam lived were nine hundred and thirty years; and he died”
The Torah tells us that he lived only 930 years so we have 70 years to look for. The sages revealed to us that Adam gave 70 years of his life to King David that was supposed to live only three hours. Adam knew that King David would be part of his reincarnation and he projected from his life to the future. It was significant because king David became the aspect of the Sefirah of Malchut to complete the 10 Sefirot in the world of Malchut.

King David became the seed of Mashiach that will bring immortality again to the world, and that will complete the correction of Adam and thus the entire world.

David asked the Creator to tell him the number of his days and God told him only that he would die on Shabbat. King David used to study Torah the entire Shabbat to block the angel of death from reaching him. On the last Shabbat of David's life, the angel of death came and could not take his soul because the king didn't stop his mouth from the study. Shabbat was already over and the angel of death couldn't break through the Light to take David's soul. He had to resort to 'dirty' tricks, so he made a noise behind the house. King David came out to see what was going on while keeping the words of the Torah on his mouth. Only when one stair broke under his foot and interrupted his study the angel of death could take his soul.

King David lived half a day extra because he kept continuous study. Even though God sent the angel of death to retrieve his soul, the word of Torah had the power of immortality and pushed away death.

The Zohar tells us the story of Rabbi Shimon that sent away the angel of death that was after Rabbi Yitzchak, his student. Rabbi Shimon accepted his student under his garments of Light and protected him from death. Rabbi Yitzchak left the world on the same day Rabbi Shimon did.

With the daily study of Zohar, we receive Light that pushes away judgments. It gives us from the Light of immortality that the Zohar reveals from the Torah.

Proverb 3:18

“עץ-חיים היא, למחזיקים בה; ותמכיה מאשר”

“She is a tree of life to them that lay hold upon her: And happy is every one that retained her.”

8. ובגין דא, נשמתא דאיהי מוזייבא בגלגול, אם היא ברתא דקודשא ברין הוא, אי תימא דאודבן בגופא נוכרא, דתמן שלטנותא דיצר הרע דאיהו מסטרא דסמאל. זס ושלום. דהא כתיב, (ישעיה מב) אני יי' הוא שמי וכבודי לא אתן דאיהו יצר הרע.

8. ולכן, נשמה שמחייבת בגלגול, אם היא בתו של הקדוש ברוך הוא, אם תאמר שתמכר לגוף נכרי ששם שלטון יצר הרע שהוא מצד סמאל – חס ושלום, שהרי כתוב (ישעיה מב) אני ה' הוא שמי וכבודי לא אתן לא אתן, שהוא יצר הרע.

9. והוא גופא, דשריא ברתא דמלכא, אי תימא דאודבן בכתרין תתאין דמסאבו, זכילה וזס. עלה אתמר (ויקרא כה) והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ. לא תמכר ברת המלך? זה מטטרו'ן, וגוף זה הוא אמה של השכינה, אף על גב שהיא נשמה שהיא בת המלך, שבויה שם, בגלגול באה, שבאים

גלגולים משום שבאה שם. מה כתוב בה? וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים.

דשכינתא, אף על גב דאיהי נשמתא דאיהי ברתא דמלכא שבוייה תמן, בגלגולא אתיא דאתיין גלגולין בגין דאתית תמן, מה כתיב בה (שמות כא) וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים.

10. ועוד, וכי ימכר איש – זה הקדוש ברוך הוא. את בתו – אלו ישראל, שהם מצד של בת יחידה נקראו בתו. ואם תאמר שיצאו, כמו שאלה מצד של העבד שהוא מטטרו"ן, שיצאו במנוסה ממצרים, לא תצא כצאת העבדים. זהו שכתוב (ישעיה נב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו.

10. ועוד וכי ימכור איש, דא קודשא בריך הוא. את בתו: אלו ישראל, דאינון מסטרא דבת יחידה, אתקריאו בתו. ואי תיבא דיפקון, כגוונא דאלין מסטרא דעבד, דאיהו מטטרו"ן, דנפקו במנוסה ממצרים, לא תצא כצאת העבדים, הך הוא דכתיב, (ישעיה נב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו.

11. בא וראה, בשנולד איש, נותנים לו נפש מצד הבהמה מצד של טהר, מצד אלה שנקראים אופני הקדש. זכה יותר – נותנים לו רוח מצד של חיות הקדש. זכה יותר – נותנים לו נשמה מצד של הכסף. ושלשת אלו הם אמה, עבד ושפחה של בת המלך.

11. תא וזוי, בר נשי כד אתיליד, (ויקרא רכ"ד ע"ב) יהבין ליה נפשא מסטרא דבעירא, מסטרא דדכיו, מסטרא דאלין דאתקרון אופני הקודש. זכה יתיר, יהבין ליה רווחא, מסטרא דזויות הקודש. זכה יתיר, יהבין ליה נשמתא, מסטרא דכרסטיא. ותלת אלין, אינון אמה עבד ושפחה דברתא דמלכא.

12. אם זכה יותר – נותנים לו נפש בדרך אצילות, מצד של בת יחידה, ונקראת בת מלך. זכה יותר – נותנים לו רוח של אצילות מצד העמוד האמצעי, ונקרא בן לקדוש-ברוך-הוא. זהו שכתוב (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. זכה יותר – נותנים לו נשמה מצד של אבא ואמא. זהו שכתוב (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים. איזה חיים? אלא אותם י"ה שעליהם נאמר (תהלים קנ) כל הנשמה תהלל יה, ונשלמה בה יהו"ה.

12. זכה יתיר, יהבין ליה נפשא בארוז אצילות, מסטרא דבת יחידה, ואתקריאת איהי בת מלך. זכה יתיר, יהבין ליה רווחא דאצילות. מסטרא דעמודא דאמצעייתא, ואקרי בן לקודשא בריך הוא, הך הוא דכתיב, (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. זכה יתיר, יהבין ליה נשמתא, מסטרא דאבא ואמא. הך הוא דכתיב, (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים. מאי חיים. אלא אינון י"ה, דעליהו אתמר, (תהלים קנ) כל הנשמה תהלל יה, ואשתלים ביה ידו"ד.

13. זכה יותר – נותנים לו יהו"ה בשלמות האותיות – יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא אדם,

13. זכה יתיר, יהבין ליה ידו"ד בשלמותו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו אדם, בארוז אצילות

בִּאֲרֵחַ אֲצִילוֹת לְמַעַלָּה. וְנִקְרָא בְּדַמוֹת רְבוּנוֹ. וְעָלִיו נֶאֱמַר (בראשית א) וַיְרֹדוּ בְּדִגַּת הַיָּם וְגו'. וְזֶהוּ שְׁלֹטוֹנוֹ בְּכָל הָרְקִיעִים וּבְכָל הָאוֹפָנִים וְהַשָּׂרִפִּים וְהַחַיּוֹת וּבְכָל הַחַיִּילוֹת וְהַבְּחֹת שְׁלֹמַעַלָּה וְלִמְשָׁה. וְלִכּוֹן, בְּשֶׁבֶן אָדָם זֹכֶה בְּנֶפֶשׁ מֵצֵד שֶׁל בֵּת יְחִידָה, נֶאֱמַר בּוֹ לֹא תֵצֵא בְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

דְּעִילָא, וְאַתְקָרִי בְּדִיוֹקָנָא דְּמֵאֲרִיָּה. וְעָלִיָּה אֲתֵמַר, (בראשית א) וַיְרֹדוּ בְּדִגַּת הַיָּם וְגו'. וְהָאִי אִיהוּ שׁוֹלְטָנוּתִיָּה בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל אוֹפָנִים וְשָׂרִפִּים וְזִיזִיוֹן, וּבְכָל זִיזִילִין וְתוֹקֶפִין דְּלְעִילָא וְתַתָּא. וּבְגִין דָּא, כִּד בַּר נָשׁ זְכִי בְּנֶפֶשׁ מִסְטָרָא דְּבֵית יְחִידָה, אֲתֵמַר בֵּיהּ, לֹא תֵצֵא בְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

The reincarnation process was designed to give our souls opportunities to correct themselves. Those who didn't commit serious sins have an opportunity to go through the process of 'hell', which cleanses them before progressing to their next, higher level. The souls of evil people go through many different and difficult reincarnations. They experience difficult incarnations into inanimate objects, vegetables, and other living creatures. This is a 'forced' correction because they have lost the right of free choice. And only after their big impurities are cleansed by force, they can reincarnate into a human body, having the freedom and a greater potential of cleansing and spiritual growth.

The souls of evil people suffer tremendously until they get to hell where they can be cleansed of their lower-level impurities. This process usually takes about 12 months; and after it is completed, they move to a better state of life.

Souls that reincarnate into vegetables or kosher animals have a faster correction process if they are consumed as part of a meal by a person using the proper blessings. A righteous person can elevate many souls in his lifetime just by blessing and eating kosher food. In non-kosher animals and fish, the incarnated souls have greater negativity. That is why the blood of the animal must be drained totally so the soul that holds on to the body through the blood can be released without affecting the soul of the person eating it.

Kosher salt is coarse and is made that way so it will efficiently absorb the blood of the animal before it is washed and cooked.

14. רַבִּי זְוִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי אֶעְרְעוּ זֹדַד לִילְכִיָּא בְּמַגְדָּל דְּצוּר. אֲתֵאָרוּזוֹ תַּמָּן וְזִדְדוּ דָּא בְּדָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּמָה זִדְדִיָּא דְּזִזְמִיָּא אֲנָפִי שְׂכִינְתָּא, דְּהִשְׁתָּא בְּכָל אֲרוּזָא דָּא, אֶצְטַעֲרָנָא בְּזִדְדָא סָבָא, טַיִיעָא, דְּהִוָּה שְׂאִיל לִי (דף צ"ה ע"א) כָּל אֲרוּזָא.

14. רַבִּי זְוִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי אֶעְרְעוּ זֹדַד לִילְכִיָּא בְּמַגְדָּל דְּצוּר. אֲתֵאָרוּזוֹ תַּמָּן וְזִדְדוּ דָּא בְּדָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּמָה זִדְדִיָּא דְּזִזְמִיָּא אֲנָפִי שְׂכִינְתָּא, דְּהִשְׁתָּא בְּכָל אֲרוּזָא דָּא, אֶצְטַעֲרָנָא בְּזִדְדָא סָבָא, טַיִיעָא, דְּהִוָּה שְׂאִיל לִי (דף צ"ה ע"א) כָּל אֲרוּזָא.

15. מִי הוּא נָחֵשׁ הַפּוֹרֵת בְּאוֹר וְהוֹלֵךְ בְּפִרְדֵּי, וּבֵין כֶּף וּבֵין כֶּף יֵשׁ מְנוּחָה לְנִמְלָה אַחַת שְׁשׁוֹכֶכֶת בֵּין שְׁנֵי, הַתְּחִיל בְּחִבּוּר וְסִיִּם בְּפִרְדֵּי? וּמָה הוּא נָשָׂר שְׁמִקְנָן בְּאִילָן שְׁלֹא הִיָּה? בְּנֵי שְׁנִגְזִלוּ, וְלֹא מִהֲבִרְיוֹת? שְׁנִגְבְּרָאוּ בְּמָקוֹם שְׁלֹא נִבְרָאוּ? בְּשַׁעוֹלִים יוֹרְדִים,

15. מִי הוּא נָחֵשׁ הַפּוֹרֵת בְּאוֹרָא, וְאִזִּיל בְּפִרְדֵּי, וּבֵין כֶּף וּבֵין כֶּף, אֵית גִּיּוּזָא לְזֹדַד נְמִלָּה, דְּשָׂכִיב בֵּין שְׁנֵי. שְׂרִי בְּזִזְבוּרָא וְסִיִּים בְּפִרְדֵּי. וּמֵאִי אִיהוּ נִשְׂרָא, דְּקָא מְקַנְנָא, בְּאִילָן

בְּשִׁירָדִים עוֹלִים? שְׁנִים שֶׁהֵם אֶחָד, וְאַחַד שֶׁהֵם שְׁלֹשׁ? מִה זֶה עֲלֵמָה יָפָה וְאֵין לָהּ עֵינַיִם, וְהַגּוֹף נִסְתָּר וּמִתְגַּלֶּה? הִיא יוֹצֵאת בְּבֶקֶר וְנִתְכַּסֶּית בַּיּוֹם, וּמִתְקַשֶּׁטת בְּקִשּׁוּטִים שֶׁלֹּא הִיוּ?

דָּלָא הָוָה. בְּנֹזֵי דְאַתְגָּזְלוּ, וְלֹא מִן בְּרִיָּין. דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּאַתֵּר דָּלָא אֲתַבְּרִיאוּ. כִּד סִלְקִין נְזוּתֵין, כִּד נְזוּתֵין סִלְקִין. תְּרִין דְּאֵינוֹן זֹד, וְזֹד דְּאֵינוֹן תִּלְתָּא. מִהוּ עוֹלִימָתָא שְׁפִירָתָא, וְלִית לָהּ עֵינַיִן, וְגוֹפָא טְבִירָתָא וְאַתְגָּלִיא, אִיהִי נִפְקֶת בְּצַפְרָא, וְאַתְכַּסִּיאת בִּימָמָא. אֲתַקְשִׁטָּת בְּקִשּׁוּטֵין דָּלָא הָווּ.

16. כָּל זֶה שָׁאֵל בְּדֶרֶךְ, וְהַצְטַעֲרָתִי. וְעַכְשָׁיו יֵשׁ לִי מְנוּחָה. שָׁאֵלוּ הֵינּוּ בְּאַחַד, הִתְעַסְקֵנוּ בְּדַבְרֵי תוֹרָה מִה שֶׁהֵינּוּ בְּדַבְרִים אֲחֵרִים שֶׁל תְּהוּ. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְאוֹתוֹ זָקֵן סוֹחֵר יִדְעָתָ בּוּ מִשְׁהוּ? אָמַר לוֹ, יִדְעָתִי שְׁאֵין מִמֶּשׁ בְּדַבְרֵי, שָׁאֵלוּ הֵיךְ יוֹדֵעַ, יִפְתַּח בְּתוֹרָה, וְלֹא הִיָּתָה הַדֶּרֶךְ בְּרִיקָנוּת. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְאוֹתוֹ הַסּוֹחֵר יִשְׁנוּ כָּאֵן, שֶׁהָרִי לְפַעֲמִים בְּאוֹתָם הַרִיקָנִים יִמְצֵא אִישׁ פַּעֲמוֹנִי זָהָב. אָמַר לוֹ, הָרִי הוּא כָּאֵן, וְהִתְקִין חֲמוּרוֹ לְמֵאכָל.

16. כָּל דָּא שְׁאִיל בְּאַרְזוּא, וְאַצְטַעֲרָנָא. וְהִשְׁתָּא אִית לִי נִיּוּזָא. דְּאִילוּ הוּיָנָא כּוּזָדָא, אֲתַעֲסִקָנָא בְּמַלְי דְּאוֹרִיָּיתָא, מִה דְּהוּיָנָן בְּמַלְיִן אֲזוּרִיָּין דְּתִהוּ. אָמַר רַבִּי זוּיָיא, וְהִהוּא סָבָא טִייעָא, יִדְעָתָ בֵּיתָ כָּלוּם. אָמַר לִיה, יִדְעָנָא, דְּלִית בּוֹמִשּׁוּ בְּמַלְי. דְּאִילוּ הָוָה יִדְעַ, יִפְתָּנוּ בְּאוֹרִיָּיתָא, וְלֹא הָוָה אֲרוּזָא בְּרִיקָנִיָּיא. אָמַר רַבִּי זוּיָיא, וְהִהוּא טִייעָא אִית הָכָא, דְּהָא לְזַמְנִין בְּאֵינוֹן רִיקָנִין, יִשְׁכּוּ זָכָר וְזָין דְּדִהָבָא. אָמַר לִיה, הָא הָכָא אִיהוּ, וְאַתְקִין וְזַמְרִיָּה בְּמִיכָלָא.

The righteous people don't reincarnate as others because the Light of the Torah protects them from the fire of hell. Some of them just pass through the gates of hell for short cleansing of small impurities. They need that in order to ascend to the Garden of Eden and beyond. Some righteous get cleansed when they are delayed by the gates of the upper levels. Some righteous souls study Torah but still have uncorrected issues from before they repented and turned to the Light. They experience 'hell' in their lives according to their past sins especially before they die. God gives them final cleansing before they leave this world.

After death the process is very painful and 'paying' all debts in the lower world is much better than going through the process above.

If you are in pain remember that God loves you and prepares you for the Final Redemption. If you enjoy your life, you probably came across this article by chance or you may worry about losing the good that you have. In any case, we should not miss any opportunity to make a correction because everything is counted for the next life, Final Redemption and our state at the Resurrection. The pleasures of this world are always temporary. Get to the point where you have no fear of death because you study Zohar and follow on your corrections.

17. קְרָאוּ לוֹ וְכָא לְפָנֵיהֶם. אָמַר לָהֶם, בְּעַת שְׁנִים הֵם שְׁלֹשָׁה, וְשְׁלֹשָׁה הֵם בְּאַחַד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְלֹא אָמַרְתִּי לָךְ שֶׁכָּל דְּבָרֵי רִיקָנִים וְהֵם בְּרִיקָנוּת! יֵשֶׁב לְפָנֵיהֶם.

17. קְרוּ לִיה, וְאַתָּא לְקַמִּיָּהוּ. אָמַר לוֹן, הִשְׁתָּא תְּרִין אֵינוֹן תִּלְתָּא, וְתִלְתָּא אֵינוֹן כּוּזָדָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,

לֹא אֲמִינָא קָה, דְּכָל מְלֵוִי רִיקָנִין, וְאִינוּן
בְּרִיקָנִיָּא, יְתִיב קַבְּיִיהוּ.

18. אָמַר לֵוִן רַבָּנָן, אֲנָא טַיִיעָא אֲתַעְבִּידָנָא,
וּבְיוֹמִין זְעִירִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לֹא הָוִינָא טַיִיעָא,
אֲבָל בָּרָא זֹד זְעִירָא אִית לִי, וְיִהְיֶה לִּיה בְּבִי
סַפְרָא, וּבְעֵינָא דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא. וְכֵד אֲנָא
אֲשַׁכְּוֹנָא זֹד מִרְבָּנָן דְּאִזִּיל בְּאַרְזָא, אֲנָא טַעֲנִין
אֲבַתְרִיה, וְהָא יוֹמָא, וְזַשְׁבָּנָא דְּאֲשַׁמַּע מְלִין
זֹדְתִין בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא שְׂמֵעָנָא מִדִּי.

19. אָמַר ר' יוֹסִי, בְּכָל מְלִין דְּשְׂמֵעָנָא דְּקַאמְרָת,
לֹא תוֹוֹהָנָא, אֲלֵא מִזֹּד. אוֹ אֲנִת בְּשִׁטּוֹתָא אֲמַרְתָּ,
אוֹ מְלִין רִיקָנִין אִינוּן. אָמַר דְּהָא סָבָא, וּמֵאֵן
אִיהִי. אָמַר עוֹלִימָתָא שְׂפִירָתָא וְכו'.

The secrets of Kabbalah were given to Moses on Mount Sinai as the oral Torah. After the destruction of the Holy Temple the risk of losing it was so great that Rabbi Shimon went into hiding, dedicating his life to revealing it. His work and sacrifice merited him the soul of Moses, bringing the oral Torah to the world to complement the written Torah.

Moses ran into the desert away from Pharaoh that wanted to kill him. He found God and the mission of redeeming the Israelites from the bondage of Egypt. Rabbi Shimon ran to the cave away from the emperor that wanted to kill him and he found the Zohar. Moses revealed to Rabbi Shimon the secrets of the Zohar making it the tool that will pave the way for Mashiach to come to this world. The Zohar begins with the word בְּרִישׁ, meaning "in the head", "in the top" or "in the beginning". It is also the initials of Rabbi Shimon Bar Yochai יוחאי רבי שמעון בר יוחאי. This is like a statement that the soul of Rabbi Shimon and Moses are in the Zohar.

The Torah didn't tell us where Moses was buried but Rabbi Shimon revealed this secret to us when he buried himself in the ground while studying the Torah with Moses and Elijah.

The souls of the Israelites that left Egypt are back in this world for their final corrections and to experience the Final Redemption. We are these souls and should make special efforts to connect to the Zohar and stay away from the Erev Rav. They are everywhere and among us, waiting to 'suck' our energy and lose the Light again. They pretend to be Kabbalah students and more. The Zohar tells us that in the final generations many rabbis will lead the people in the wrong path. They will look for money and control using the name of God for their own material benefits.

Being good gives no special merits to a person. Good is a basic requirement and is the baseline for improving the soul. That is done by studying the Torah (Moses) through the Zohar (Rabbi Shimon) to reveal Light that affects the whole world.

20. פתח אותו זקן ואמר, (תהלים קיח) ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. ה' לי בעזרי וגו'. טוב לחסות בה' וגו'. כמה טובים ונעימים ונכבדים ועליונים דברי התורה, ואני איד אמר לפני רבותינו, שלא שמעתי מפייהם עד עכשו אפלו דבר אחד? אבל יש לי לומר, שאין בושה כלל לומר דברי תורה לפני הכל.

21. התעטף אותו הזקן, פתח ואמר, (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל. פסוק זה סמוך על פסוק אחר – (שם) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו. פסוקים הללו כמשמעם, אבל דברי התורה הם דברים סתומים.

22. וכמה הם דברי חכמה שסתומים בכל דבר ודבר שבתורה, ונודעים לאותם החכמים שיודעים דרכי התורה, שהרי התורה אינם דברי חלום הם, שנמסרו למי שפותר אותם ונמשכים אחר הפה, ועם כל זה צריך לפתור אותם לפי דרכם. ומה אם דברי חלום צריך לפתור אותם לפי דרכם – דברי התורה שהם שעשועי המלך הקדוש על אחת כמה וכמה שצריכים ללכת בדרך אמת בהם, שפיתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי ה' וגו'.

Leviticus 22:12

“ובת-כהן-כי תהיה, לאיש זר: הוא, בתרומת הקדשים לא תאכל”

“If a priest's daughter is married to a layman, she shall not eat of the offering of the gifts.”

The Zohar explains that the wisdom of the Torah is concealed in every word of it. This wisdom is known to the wise who know the ways of the Torah. The words of the Torah are not like a dream that follows the words of the one who interprets it, yet he still needs to follow the language of the dream.

20. פתחו ההוא סבא ואמר, (תהלים קיח) ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. ה' לי בעזרי וגו'. טוב לחסות בה' וגו'. כמה טובים ונעימים ונכבדים ויקירין ועליונים מלין דאורייתא, ואנא היכי איבא קמי רבנן, דלא שמוענא מפובייהו עד השתא, אפילו מלה זודא. אבל אית לי למימר, דהא לית פסופא כלל למימר מלי דאורייתא קמי כלל.

21. אתעטף ההוא סבא, פתחו ואמר, (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל. האי קרא, אקרא אזורא סמיה, (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו. הגי קראי כמשמען. אבל מלין דאורייתא מלין סתיבין אינן

22. וכמה אינן מלין דזכמותא דסתיבין בכל מלה ומלה דאורייתא, ואשתמודען, אינן לגבי זכיבין, דיידעין ארוזין דאורייתא. דהא אורייתא לאו מלין דזכמותא אינן, דקא אתמסרן למאן דפשיך לון, ואתמשיכן בתר פומא, ועם כל דא אצטריכו למפשיך לון לפום ארוזי. ומה אי מלין דזכמותא אצטריכו למפשיך לון לפום ארוזי, מלין דאורייתא דאינן שעשועין דמלכא קדישא, על אודת כמה וכמה דאצטריכו למיהך בארוז קשוי כהו, דכתיב, (הושע יד) כי ישרים דרכי ה' וגו'.

The Torah came from God and to understand and benefit from it we need to follow its truth.

Hosea 14:10

”מִי חָכָם וַיְבִן אֱלֹהִים, נְבוֹן וַיֵּדְעֵם: כִּי-יִשְׁרִים דְּרָכֵי יְהוָה, וַצְדִּיקִים יֵלְכוּ בָם, וּפְשָׁעִים, יִכָּשְׁלוּ בָם”

“Whoever is wise, let him understand these things; Whoever is discerning, let him know them. For the ways of YHVH are right, And the righteous will walk in them, But transgressors will stumble in them.”

Dreams come from the spiritual level of the individual. In most cases, they deliver messages for the person. The interpreter should know the spiritual level of the person and interpret it accordingly, while creating openings for the positive manifestation of the dream or if the dream is bad then help in nullifying it.

The Torah is the words of God and it is written in Hebrew but with concealed codes. Only those who are connected to it with truth and understand the spiritual system can reveal its secrets.

23. עֲכָשׂוּ יֵשׁ לֹמֶר, וּבֵת כְּהֵן – זוּ הַנִּשְׁמָה הָעֲלִיּוֹנָה, בְּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ רִאשׁוֹן לַגֵּרִים, וְהוּא מוֹשֶׁה אֶת אוֹתָהּ נִשְׁמָה מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן. מֶה בֵּין פֶּסוּק שְׁאָמַר וּבֵת אִישׁ כְּהֵן, וּבֵין פֶּסוּק שְׁאָמַר וּבֵת כְּהֵן, וְלֹא כְתוּב אִישׁ? אֵלֹהִים יֵשׁ כְּהֵן שְׁנִקְרָא אִישׁ כְּהֵן, וְלֹא כְהֵן מִמֶּשׁ. וְעַל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה הָיָה (אִישׁ) כְּהֵן, וְהָיָה סֵגֵן, וְהָיָה כְּהֵן גָּדוֹל, וְהָיָה כְּהֵן שְׂאִינוּ גָדוֹל. כְּהֵן סֵתֵם גָּדוֹל וְעֲלִיּוֹן מֵאִישׁ כְּהֵן. וְעַל זֶה יֵשׁ נִשְׁמָה, וַיֵּשׁ רוּחַ, וַיֵּשׁ נֶפֶשׁ.

23. הַשְׂתָּא אֵית לְמִימָר, וּבֵת כְּהֵן, דָּא נִשְׁמָתָא עֲלָאָה, בְּרִיתָהּ דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ קְדָמָא לְעִירִין, וְאִיהוּ מוֹשִׁיָּה, לָהּ לְהָאִי נִשְׁמָתָא מֵאַתֵּר עֲלָאָה. מֶה בֵּין קָרָא דְאָמַר וּבֵת אִישׁ כְּהֵן, וּבֵין קָרָא דְאָמַר וּבֵת כְּהֵן, וְלֹא כְתִיב אִישׁ. אֲלָא, אֵית כְּהֵן דְּאַקְרִי אִישׁ כְּהֵן, וְלֹא כְהֵן מִמֶּשׁ. וְעַל אַרְוֹזָא דָּא, הָיָה (אִישׁ) כְּהֵן, וְהָיָה סֵגֵן, וְהָיָה כְּהֵן גָּדוֹל, וְהָיָה כְּהֵן דְּלֹא אִיהוּ גָדוֹל. כְּהֵן סֵתֵם, רַב וְעֲלָאָה יִתִּיר מֵאִישׁ כְּהֵן. וְעַל דָּא אֵית נִשְׁמָתָא, (דף צ"ה ע"ב) וְאֵית רוּזָא, וְאֵית נֶפֶשׁ.

24. וּבֵת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר – זוּ הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה שְׁנִמְשְׁכָה מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן וְנִכְנָסָה לְתוֹךְ סֵתֵר עֵץ הַחַיִּים, וּכְשֵׁרוֹת הַכְּהֵן הָעֲלִיּוֹן נוֹשְׁבֵת וְנוֹתֶנֶת נִשְׁמוֹת בְּאֵילֵן הָאֵל, פּוֹרְחוֹת מִשָּׁם אוֹתָם נִשְׁמוֹת וְנִכְנָסוֹת בְּאוֹצֵר אֶחָד.

24. וּבֵת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, דָּא נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא, דְּאַתְמִשְׁכַּת מֵאַתֵּר עֲלָאָה, וְעֹאֲלַת לְגוֹ סֵתִיבּוֹ דְאֵילָנָא דְחַיִּים. וְכֹד רוּזָא דְכִהְנָא עֲלָאָה נִשְׁבָּא, וְיִהִיב נִשְׁמָתִין בְּאֵילָנָא דָּא, פְּרוּזִין מִתַּמָּן אֵינוֹן נִשְׁמָתִין, וְעֹאֲלִין בְּאוֹצֵר זָד.

25. אוֹי לְעוֹלָם, שְׁלֹא יוֹדְעִים בְּנֵי אָדָם לְהַשְׁמֵר, שְׁמוֹשְׁכִים מְשִׁיכָה עִם יֵצֵר הָרָע, שְׁהוּא אִישׁ זָר, וּבֵת הַכְּהֵן הִזָּאת פּוֹרְחַת לְמִטָּה וּמוֹצֵאת בְּנֵין בְּאִישׁ זָר. וּמִשּׁוֹם שְׁהוּא רָצוֹן שֶׁל אֲדוֹנָהּ, נִכְנָסֵת לְשֵׁם וְנִכְפִּית, וְלֹא יְכוּלָה לְשַׁלֵּט, וְלֹא הִשְׁתַּלְמָה בְּעוֹלָם הָאֵל. וּכְשִׁיּוּצָאָת מִמֶּנּוּ, הִיא בְּתִרּוּמַת הַקֹּדְשִׁים לֹא תֹאכֵל, בְּשָׂאָר כָּל הַנִּשְׁמוֹת שֶׁהִשְׁתַּלְּמוּ בְּעוֹלָם הָאֵל.

25. ווי לְעֹלָמָא, דְּלֹא יוֹדְעִין בְּנֵי נִשְׂא לְאַסְתִּמְרָא, דְּקָא מְשִׁכִּין מְשִׁיכוֹ בְּהִדֵּי יֵצֵר הָרָע, דְּאִיהוּ אִישׁ זָר, וְהָאִי בֵּת כְּהֵן פְּרוּחַת לְתַתָּא, וְאַשְׁכּוּזַת בְּנֵינָא בְּאִישׁ זָר. וּבְגִין דְּאִיהוּ רְעוּתָא דְּמִרָה, עֹאֲלַת תַּמָּן וְאַתְּכַפִּיאת, וְלֹא יְכִילַת לְשַׁלְטָאָה, וְלֹא אֲשְׁתַּלְמַת בְּהָאִי עֹלָמָא. כֹּד נִפְקַת מִנִּיָּה, הִיא

בְּתְרוּמַת הַקֹּדְשִׁים לֹא תֹאכַל, כִּשְׂאֵר כָּל
נִשְׁמָתִין, דְּאִשְׁתְּלִימוּ בְּהֵאֵי עֲלָמָא.

Leviticus 21:9 “וּבֵת אִישׁ לֵהֵן” “And the daughter of any priest,...”

Leviticus 22:12

“וּבֵת-לֵהֵן-כִּי תִהְיֶה, לְאִישׁ זָר: הוּא, בְּתְרוּמַת הַקֹּדְשִׁים לֹא תֹאכַל”

“If a priest’s daughter marries a foreigner, she may no longer eat the sacred offerings.”

Unfortunately, the translation can not show the difference between the two forms of referring to the daughter of a priest. The Zohar explains that it is related to the three levels of the soul, Neshamah, Ruach, and Nefesh.

When a couple gets together to have a unification for bringing a child to the world they draw a soul to the body. The type of the soul depends on their spiritual level and consciousness at the time of conception.

The Zohar says “Wow to those who are not careful at the time of the unification”. They may connect with a ‘foreigner’ that is the evil inclination coming from the negative side. The daughter of a priest is the aspect of a pure soul that comes down to a body under the control of a ‘foreigner’. Because the negative force is already in the vessel, the soul can not have control and gives up to the body.

This soul cannot complete its correction and can not enjoy the ‘sacred offering’, which is the rewards of the world to come.

When a couple comes together for unification to bring new soul to the world they should be at the highest purity level, physically and spiritually. The room should be totally dark so the couple can focus on their spiritual desires to draw a high and pure soul. The physical desire is a distraction. It may bring greater sexual satisfaction but low-level spiritual connection and soul.

Sexual connection is the aspect of the unification of Yessod and Malchut. It is the aspect of drawing light to the vessel and even if the unification is not for having children it is better to focus on drawing spiritual energy. A life full of light together can bring fulfillment on a higher level than temporary physical pleasure.

A man should have pure consciousness and ‘prepare’ the woman for true love before sending his Yessod to Malchut.

A woman is the vessel and therefore has a stronger influence on it at the time of conception. Her consciousness has a greater impact on the type of soul drawn into the vessel. She should cooperate with her husband or postpone the connection to a better time if she is not well or ready to have a pure and ready vessel.

It’s good for married couples to schedule specific dates during the purity period of the woman for unification. Both can prepare themselves spiritually and physically. ‘Quickies’, in most cases, don’t draw positive energy.

It’s great merit to draw higher souls to the world. Married couples and or parents to newly married couples and or those with difficulties in having children may contact me directly for a free consultation related to drawing higher souls. B”H I will be able to help them.

26. תו אית בְּהֵאֵי קָרָא, וּבֵת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ
זָר. עֲלֻבָּתָא אִיהִי נִשְׁמָתָא קָדִישָׁא, כִּי תִהְיֶה
לְאִישׁ זָר, דִּקָּא אֲתַמְשִׁכֶּת, עַל גִּיּוּרָא דְאַתְגִּייר,
26. עוד יש בפסוק הזה, ובת כהן כי תהיה
לאיש זר. עלובה היא הנשמה הקדושה כי
תהיה לאיש זר, שנמשכה על הגר שהתגייר,
ופרחה אליו מגן עדן בדרך נסתר על בנין
שנבנה מערלה טמאה, זו היתה לאיש זר.

וּפְרוּזָה עָלֶיהָ מִנֵּן עֵדֶן בְּאֵרוֹ סִתִּים, עַל בְּנֵינָא
דְּאֵתְבְּנֵי מַעְרְלָה מִסְאָבָא, דָּא הוּא לְאִישׁ זָר.

27. וְזֶהוּ סוּד עֲלִיֹן יוֹתֵר מִהֶכֶל. בְּעֻמּוּד
שְׁעוּמָד לְמַאֲזֵנִים בְּתוֹךְ אֹיֹר שְׁנוּשָׁב, יֵשׁ
מִשְׁקָל אֶחָד בְּצֵד זֶה, וְיֵשׁ מִשְׁקָל אֶחָד בְּצֵד
זֶה. בְּצֵד זֶה מַאֲזֵנִי צָדֵק, וּבְצֵד זֶה מַאֲזֵנִי
מִרְמָה. וְהַמִּשְׁקָל הַזֶּה לֹא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים,
וְנִשְׁמוֹת עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת, נִכְנָסוֹת וְיוֹצְאוֹת, וְיֵשׁ
נִשְׁמוֹת עֲשׂוּקוֹת, בְּשִׁשּׁוּלֵט אָדָם בְּאָדָם,
שְׁבִתוֹב (קֹהֶלֶת ח) עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם
בְּאָדָם לְרַע לוֹ. לְרַע לוֹ וְדָאִי.

27. וְדָא הוּא רָזָא עֲלָאָה יְתִירָא מִכְּכָל. בְּעֻמּוּדָא
דְּקִיָּמָא לְטִקְלִין, זֶו אֹיֹרָא דְנִשְׁבֵּת, אִית טִיקְלָא
וְזֶה בְּהֵאִי סִטְרָא, וְאִית טִיקְלָא אֲוֹרָא בְּהֵאִי
סִטְרָא. בְּהֵאִי סִטְרָא מַאֲזֵנִי צָדֵק. וּבְהֵאִי סִטְרָא
מַאֲזֵנִי מִרְמָה. וְהֵאִי טִיקְלָא, לֹא שְׁכִיךְ לְעֻלְמִין,
וְנִשְׁמוֹתֵין סִלְקִין וְנִזְוֹתֵין עֲאֻלִּין וְתַבִּין, וְאִית נִשְׁבִּתֵין
עֲשִׂיקִין, כִּד שְׁלִטָא אָדָם בְּאָדָם, דְּכִתִּיב, (קֹהֶלֶת
ח) עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ, לְרַע לוֹ
וְדָאִי.

28. אֲבָל נִשְׁמָה זֹו שְׁהִיתָה לְצֵד הָאֲחֵר, אִישׁ
זָר, וְנִעֲשָׂקָה מִמֶּנּוּ, זֹוהִי לְרַע לוֹ. לוֹ – לְאוֹתוֹ
אִישׁ זָר, וְהִיא בְּתִרּוּמַת הַקִּדְּשִׁים לֹא תֹאכַל,
עַד שְׁעוּשָׂה בָּהּ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִה שְׁעוּשָׂה.
בָּא הַפְּסוּק וְאָמַר, וּבֵת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ
זָר, כִּד זֶה.

28. אֲבָל הֵאִי נִשְׁבִּתָא, דְּהוּא לְסִטְרָא אֲוֹרָא,
אִישׁ זָר, וְאֵתְעִשְׂקָת מִנֶּיהָ, דָּא אִיהִי לְרַע לוֹ. לוֹ:
לְהֵהוּא אִישׁ זָר, וְאִיהִי בְּתִרּוּמַת הַקִּדְּשִׁים לֹא
תֹאכַל, עַד דְּעֵבִיד בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִה
דְּעֵבִיד, אֵתָא קָרָא וְאָמַר וּבֵת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה
לְאִישׁ זָר הִכִּי הוּא.

The Zohar explains that there are cases when a soul from the other side takes over the vessel and forces the pure soul to submit to its control. These souls are called, 'wronged' or 'oppressed' souls.

Ecclesiastes 8:9

”עַת, אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם–לְרַע לוֹ”

“a time that man has ruled over man to his own evil.”

This situation may happen when the man is not circumcised. His body carries the memory of the impurity that was caused by the first sin and marked with the foreskin that concealed the opening of Yessod.

The Holy One Blessed be He gives these souls a special Tikkun process so they process to be able to go back on the righteous path.

Some souls come into a body that was created from an impure connection. They suffer a lot because of parents' sins but they all have a way to make their corrections.

29. בְּאֵן יֵשׁ סוּד אִיךְ נִעֲשָׂקוֹת הַנִּשְׁמוֹת.
אֵלָּא הָעוֹלָם הַזֶּה מִתְנַהֵּג הֶכֶל בְּעֵץ הַדַּעַת
טוֹב וָרָע. וּבְשִׁמְתֵּנְהֻגִים בְּנֵי הָעוֹלָם בְּצֵד
הַטּוֹב, הַמִּשְׁקָלֶת עוֹמְדָת וּמִכְרִיעָה לְצֵד
הַטּוֹב, וּבְשִׁמְתֵּנְהֻגִים בְּצֵד הָרָע – מִכְרִיעָה
לְאוֹתוֹ הַצֵּד. וְכָל הַנִּשְׁמוֹת שְׁהִיוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
בַּמִּשְׁקָלֶת, הִיָּה עוֹשֵׂק אוֹתוֹן וְלוֹקֵחַ אוֹתוֹן.

29. הִכָּא אִית רָזָא, הִיךְ מִתְעִשְׂקֵן נִשְׁבִּתֵין. אֵלָּא
הֵאִי עֲלָמָא אֲתִנְהֵג כָּלָא, בְּאִילָנָא דְדַעַת טוֹב
וָרָע. וְכִד אֲתִנְהֵגֵן בְּנֵי עֲלָמָא בְּסִטְרָא דְטוֹב,
טִיקְלָא קִיָּמָא וְאִכְרַע לְסִטְרָא דְטוֹב. וְכִד
אֲתִנְהֵגֵן בְּסִטְרָא דְרָע, אִכְרַע לְהֵהוּא סִטְרָא.

וְכָל נִשְׁמָתִין דְּהוּוּ בְּהֵימָא שִׁיעָתָא בְּטִיקָלָא, הָהוּ
עֲשִׂיק לֹון, וְנָטִיל לֹון.

30. אָבֵל לָרַע לוֹ, דְּאֵינוֹן נִשְׁמָתִין כִּפְיִין (ס"א
חפ"י) לְכָל מַה דְּאִשְׁכּוּזֹון מִסְטָרָא בִּישָׂא, וְשִׁיעָתָא
לִיה. וְסִימָנָא לְדָא, אֶרְוָא קְדִישָׁא, דְּאִתְעֵשֶׂק זֹו
פְּלִשְׁתִּים, וְשִׁלְטֹו בֵּיה, לָרַע לֹון. אוּף דְּכִי. הִנֵּי
נִשְׁמָתִין אִתְעֵשֶׂקִין מִסְטָרָא אֶרְוָא לָרַע לֹון.

31. מַה אִתְעֵבִידוּ מֵאֵינוֹן נִשְׁמָתִין. וְזִמְיִן בְּסִפְרִי
קְדָמָא, דְּמַנְיָהּ הוּוּ אֵינוֹן וְזִסְרִי אוּבוֹת הָעוֹלָם.
וְאֵינוֹן מִבְּזוּרִי תִלְמִידִי וְזִכְרִים, דְּקָדָמֹן לְכַהֲנָא
רַבָּא עָמָא דְּאַרְעָא, וְזִשׁוּב בְּעָלְמָא, אָף עַל גַּב
דְּעָאֵל לִפְנֵי וְלִפְנֵים. בְּכָה הָאֵי סָבָא רַגְעָא וְזָדָא,
תְּנוּהוּ וְזִבְרִיָּא, וְכָא אָמְרוּ מִדִּי.

31. מַה נַּעֲשֶׂה מֵאוּתֵן נִשְׁמָתִין רָאִינוּ בְּסִפְרִי
הַקְדָּמוֹנִים, שְׁמָהּ הִי אוּתֵם חֲסִידֵי אֲמוֹת
הָעוֹלָם. וְאוּתֵם הַמְּזוּרִים שְׁהֵם תִּלְמִידֵי
חֲכָמִים שְׁקוּדָמִים לְכַהֵן גָּדוֹל עִם הָאָרֶץ
וְחָשׁוּב בְּעוֹלָם, אָף עַל גַּב שְׁהוּא נִכְנָס לִפְנֵי
וְלִפְנֵים. בְּכָה הַזֶּמֶן הָיָה רַגַע אֶחָד. תְּמַחֲו
הַחֲבָרִים וְלֹא אָמְרוּ דְּבָר.

The world is governed by the system of the Tree of Knowledge Good and Evil. When people connect to the good side of the Tree with their actions they bring balance into their lives and souls.

Before a soul comes down to the world she is put on a scale that measures to see if it is heavier on the right or on the left.

The soul is inserted into a proper body to continue its correction process. When the left is strong the soul becomes 'oppressed' in a negative vessel and the Tikkun is harder.

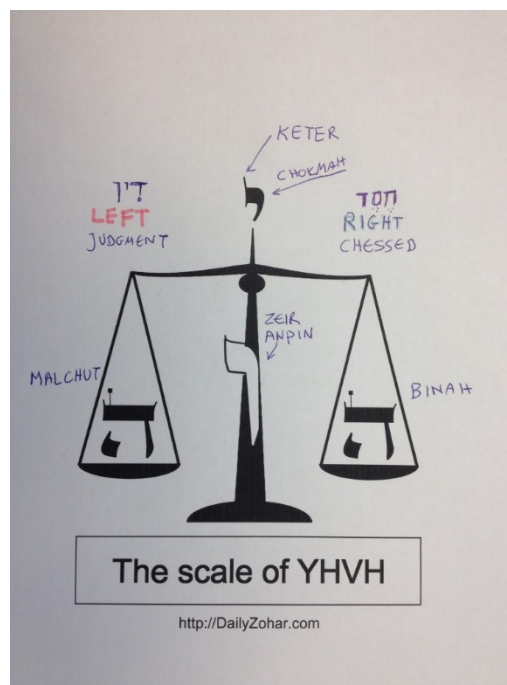
These souls have the challenges but at the same time greater rewards when they are able to remove the negativity from their vessel.

The system works on individual and generation levels. A generation may have a similar type of soul that requires similar or shared Tikkun. The consciousness of parents from a specific generation affects their children and future generations.

Rabbi Yochanan tells us that

”אִין בֶּן דּוֹד בָּא, אִלָּא בְּדוֹר שְׁכוּלוֹ זָכָא, אוּ כוּלוֹ חִיִּיב”.

“the son of David (Mashiach) comes only in a generation that all the people have merits or in a generation that all are wicked ”

32. פתח אותו זקן ואמר, אם רעה בעיני אדניך אשר לא יעדה והפדה לעם נכרי וגו'. פרשה זו נאמרה על הסוד הזה, וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים אם וגו'. רבון העולם, מי לא יפחד ממך, שאתה שולט על כל מלכי העולם, כמו שנאמר (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה וגו'.

32. פתחו ההוא סבא ואמר, (שמות כא) אם רעה בעיני אדניך אשר לא יעדה והפדה לעם נכרי וגו'. האי פרשתא על רזא דא אתמר, וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים אם רעה וגו'. מאריה דעלמא מאן לא ידחול מינה, דאנת שליט על כל מלכין דעלמא, כמה דאת אמר (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה וגו'.

33. כמה הם בני האדם בעולם שמשתבשים בפסוק הזה, וכלם אומרים, אבל הפסוק הזה לא מתיישר בפיהם. וכי הקדוש ברוך הוא הוא מלך הגוים? והלא הוא מלך ישראל, וכך נקרא שיהי בתוב (דברים לב) בהנחל עליון גוים וגו', וכתוב (שם) כי חלק ה' עמו. ועל זה הוא נקרא מלך ישראל. ואם תאמר שהוא נקרא מלך הגוים, הרי שבח שלהם שהקדוש ברוך הוא מלך עליהם, ולא כמו שאומרים שהם נמסרו לשמשם ולממנים שלו.

33. כמה אינון בני נשא בעלמא, דקא משיבשין בהאי קרא, וכלהו אמרי, אבל קרא דא לא אתיישר בפומייהו. וכי קודשא בריך הוא מלך הגוים איהו, והלא מלך ישראל איהו, והכי אקרי, דהא כתיב, (דברים לב) בהנחל עליון גוים וגו'. וכתיב (דברים לב) כי זולק יי עמו. ועל דא אקרי מלך ישראל. ואי תיבא דאיהו מלך הגוים אקרי, הא שבחא דלהו דקודשא בריך הוא מלך עלייהו, ולא כמה דאמרין דאתמסרין לשמשין ולממנן דיליה.

Exodus 21:8

“אם-רעה בעיני אדניך, אשר-לא (לו) יעדה-והפדה: לעם נכרי לא-ימשל למכרה, בבגדו-בה”

“If she does not please her master, who has designated her for himself, then he shall let her be redeemed. He shall have no right to sell her to a foreign people, since he has broken faith with her.”

Some souls may reincarnate in a body of a different nation. God controls all the souls even if the other nations have separate ministers. (70 nations of the world have an individual system of governance with a minister. The Israelites have a direct connection to YHVH.)

Exodus 20:4 (From the ten Commandments)

“פקד עון אבת על-בנים על-שלישים ועל-רבעים, לשנאי”

“visiting the iniquity of the fathers on the children, on the third and the fourth generations of those who hate Me,”

The Holy Ari explains that ‘father’ is the aspect of the first incarnation, the ‘son’ is the second and so on. After the fourth incarnation in the same line, the soul may take a different path, including incarnation in an environment that is far from its original roots.

Exodus 20:5

“ועשה חסד, לאלפים-לאהבי, ולשמרי מצותי”

“but showing faithful love to a thousand generations of those who love Me and keep My commands.”

The Holy Ari continues and reveals to us that God has mercy on the souls that wish to come back to the path and follow the Torah. God lets them reincarnate up to 2000 times with opportunities to purify their souls.

The process of reincarnation is not easy. The soul suffers greatly on each 'travel' to the material body. It is like being sent to prison for a lifetime of hard labor.

34. ועוד סוף הפסוק, שכתוב (ירמיה י) כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמות. כל זה הוא שבח לשאר העמים. ותמידה היא איך לא מתעלים בפסוק הזה לרום הרקיע? אלא שהקדוש ברוך הוא סמא את עיניהם ולא יודעים בו כלל, שהרי מה שאנו אומרים שכלם אין ואפס ותהו, שכתוב (ישעיה מ) כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו, הרי העקר העליון הגדול והנכבד שם אותם הכתוב הזה.

34. ותו סיפא דקרא, דכתיב, (ירמיה י) כי בכל זוכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמות. כל האי, שבזא איהו לשאר עמין, ותוהא איהו, היר לא מסתלקי בהאי קרא לרום (דף צ"ו ע"א) רקיעא. אלא, דקודשא בריך הוא סמא עיניהו, ולא ידעי ביה כלל, דהא מה דאנן אמרי דכלהו אין, ואפס, ותהו. דכתיב, (ישעיה מ) כל הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו, הא עקרא עלאה רבא ויקרא שוי לון קרא דא.

35. אמר לו רבי חייא, והרי כתוב מלך אלהים על גוים וגו'. אמר לו, אני ראיתי שאחר הכתל שלהם הייתי, ויצאת בפסוק הזה לעזר להם. היה לי להשיב בתחלה על מה שאמרתני. אבל כיון שמצאתי אותך בדרך, אעביר אותך משם, ומשם אלך להעביר את הכל.

35. אמר ליה ר' חייא והא כתיב (תהלים מז) מלך אלהים על גוים וגו'. אמר ליה, אנא זומינא דבתר כתלייהו הוית, ונפקת בהאי קרא לסיינא לון, הוה לי לאתבא בקדמיתא, על מה דאמינא. אבל כיון דאשכונא לך בארזא, אעבר לך מתמן, ומתמן איהך לאעברא כלא.

36. בא וראה, כל השמות וכל כנויי השמות שיש לקדוש-ברוך-הוא, כלם מתפשטים לדרכיהם, וכלם מתלבשים אלה באלה, וכלם נחלקים לדרכים ושבילים ידועים, פרט לשם היחיד, הנבחר של כל שאר השמות, שהוריש לעם היחיד הנבחר מכל העמים, והוא – יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו. וכתוב (שם) ואתם הדבקים בה, בשם זה ממש יותר מכל שאר השמות.

36. תא זוזי, כל שמהן, וכל כנויין דשמהן, דאית ליה לקודשא בריך הוא, כלהו מתפשטין לארזייהו, וכלהו מתלבשין אלין באלין, וכלהו מתפלגין לארזין ושבילין ידיעין. בר שמה יזיידאה, בריר דכל שאר שמהן, דאזזסין לעמא יזיידאה, בריר מכל שאר עמין, ואיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דכתיב, (דברים לב) כי זולק יי עמו. וכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים ביי בשמה דא מבוש, יתיר מכל שאר שמהן.

Each lifetime comes with many opportunities to correct our souls. We should accept any hardship we experience as a payment/correction for past life issues. Having an easy life means a hidden tikun. Going through life thinking that God blessed us with material comfort and wealth is a mistake. It's only a test and most people fail at it. We

should push ourselves out of the easy life and comfort zone to find ways of spreading light and doing for others.

Deuteronomy 8:10

”וְאָכַלְתָּ, וְשָׂבַעְתָּ – וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ”

”When you have eaten and are satisfied, you shall bless YHVH your God for the good land which He has given you.”

The Torah teaches us that all things that satisfy us in this world come from God and we should bless everything. The blessing is a form of earning the Light that comes to us through the material things that benefit us.

Everything material in this world is for our temporary use. The material world is a tool used by the physical body to serve the soul when it is used for good. If we have surpluses of money and material things it means that we were given a gift to become a greater channel of light for others.

Some people go to services for a simple reason of making God ‘happy’ with them. In return, they expect God’s protection and rewards for their family and business. The Zohar calls them ‘leeches’, screaming like dogs on Yom Kippur asking for food.

”אלא כלהו צווחין בצלותין ביומא דכפורי ככלבים הב לב לנא מזונא וסליחה וכפרה וחיי”

Proverbs 30:15

”לעלוקה, שְׁתִּי בְנוֹת – הִבּ הִבּ”

”שלוש הנָּה, לֹא תִשָּׁבַעְנָה; אַרְבַּע, לֹא־אָמְרוּ הֵן”

”The leech has two daughters, “Give,” “Give.” There are three things that will not be satisfied, Four that will not say, “Enough”.”

”ואינון ערב רב, דכל חסד דעבדין לגרמיהן עבדין”

”The Erev Rav make acts of Chessed only for their own good.”

People are given the ability to make money (material energy) in this lifetime so they can do more good with it. Some get great spiritual abilities (Spiritual energy). If they miss the opportunity to share their wealth it becomes their punishment. One may die rich (material or spiritual) but with a serious flaw in his soul. If they merit having another lifetime they may reincarnate as people who are dependent on the charity of others. Some poor people are born feeling its natural to receive but those who misused their wealth are born with difficulties accepting charity and gifts from others. Their soul is in constant lack and pain in this world.

There are people that make a good income with surplus but use it for unnecessary luxuries. Irresponsible money spending is considered misusing God’s gifts.

Deuteronomy 32:9

”כִּי חֵלֶק יְהוָה, עַמּוֹ”

”For the portion of YHVH is His people”

We go through many lifetimes and reincarnations for the purpose of bringing our souls as close as possible to YHVH and get attached to the Tree of Life, which is Torah and Zohar. The true and lasting reward is having the merit to be alive in the Final Redemption or resurrect in the Resurrection and achieve Immortality.

37. וְשִׁמְאָה זֹד מִכָּל שְׂאֵר שְׂמֵהָן דִּילִיָּה, הָהֵיא דְּאִתְפָּשִׁט וְאִתְפָּלַג לְכַמָּה אַרְזוּן וְשִׁבְלִין, וְאַהֲרִי אֱלֹהִים. וְאַזְזִסִּין שְׂמָא דָּא, וְאִתְפָּלַג לְתַתְּאִי דְּהֵאִי עֲלָמָא, וְאִתְפָּלַג שְׂמָא דָּא, לְשִׁמְשִׁין וְלְמִבְּנִין דְּבִנְהִי לְשִׂאָר עַמּוּן. כְּמָה דְּאֵת אֲמִיר, (במדבר 37. וְשֵׁם אֶחָד מִכָּל שְׂאֵר שְׂמוֹתָיו, אוֹתוֹ שְׁהִתְפָּשִׁט וְנִחְלַק לְכַמָּה דְּרָכִים וְשִׁבְלִים וְנִקְרָא אֱלֹהִים. וְהוֹרִישׁ אֵת הַשֵּׁם הַזֶּה, וְנִחְלַק לְתַתְּוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנִחְלַק הַשֵּׁם הַזֶּה לְשִׁמְשִׁים וְלְמִמְנִים שְׂמִנְהִיגִים אֵת שְׂאֵר הָעַמִּים, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (במדבר כב) וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בָּלָעַם לִלְחָה. (בראשית כ) וַיָּבֹא

אלהים אל אבימלך בחלום הלילה. וכן כל ממנה וממנה שהוריש הקדוש ברוך הוא אותם לשאר העמים נכללים בשם הזה, ואפלו עבודה זרה נקראת בשם הזה. ושם זה מלך על גוים, ולא אותו השם, שהוא מלך על ישראל, שהוא יחיד ללעם היחיד, לעם ישראל, העם הקדוש.

כב) ויבא אלהים אל בלעם לילה. (בראשית כ) ויבא אלהים אל אבימלך בזלום הלילה. וכן כל ממנה וממנה דאזוסין לון קודשא בריך הוא לשאר עמין, בשמא דא כליכן. ואפילו עבודה זרה בשמא דא אקרי. ושמא דא מלך על גוים, ולא ההוא שמא, דא ההוא דמלך על ישראל, דאיהו יזידא, לעמא יזידא, לעמא דישראל, עמא קדישא.

38. ואם תאמר, על דרך זו נבאר את הפסוק, שכתוב (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים, שהרי הוא שם שמולך על גוים – אלהים, שהרי הראה שרויה בו והדין שרוי בו – לא כד, ולא על זה נאמר. שאם כן, אפלו עבודה זרה בכלל זה היא.

38. ואי תימא, על ארזא דא נוקים קרא דכתיב, (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים, דא איהו שמא דקא מלך על גוים, אלהים דהא דזיכלו ביה שריא ודינא ביה שריא. לאו הכי, ולאו על דא אתמר, דאי הכי אפילו עבודה זרה בכלל דא איהו.

The Zohar reveals that the name of God 'אלהים' ELOHIM is a special name that spreads out to different ways and paths. This name is the force used by all appointees, governors, and leaders that serve all the other nations.

The Zohar quotes the verses below to show that the force of God 'אלהים' ELOHIYM communicates also with idol worshipers.

Numbers 22:9

”ויבא אלהים, אל-בלעם,”

“And God came to Balaam and said, “Who are these men with you?”

Genesis 20:3

”ויבא אלהים אל-אבימלך, בחלום הלילה,”

“And God came to Abimelech in a dream of the night”

The Israelites are governed solely by the higher name, YHVH. The name 'אלהים' ELOHIM, is the aspect of the executive branch of the government. It manages and controls everything.

In English translation, YHVH is usually translated as 'The Lord' and ELOHIM as 'God'. On the Daily Zohar, I may use 'God' for both names depending on the connection to the study, but in the quoted Torah verses I use 'YHVH' and 'God' accordingly.

Because YHVH is higher on the spiritual system we don't read the name as written and the connection is mostly through the eyes. The name ELOHIM is read as written because it is the 'executive' that created the world.

39. אבל בין דכתלא דהוית סמיה אבתריה, נעקר, הפסוק עומד על קיומו בהסתכלות קטנה. מי לא יראך מלך הגוים. ואם תאמר שמלך הגוים נאמר על הקדוש ברוך הוא –

39. אבל בין דכתלא דהוית סמיה אבתריה, אתנסוז, קרא קאים על קיומא, באסתכלותא ועיר. מי לא יראך מלך הגוים, ואי תימא דמלך

לא כף. אלא מי הוא מלך הגוים שלא יראך, שלא פוחד ממך ולא יודעו ממך, מי מלך הגוים שלא יראך? כמו זה, (תהלים קיג) הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. מי ששמע אותו, לא יודע מה אמר. פיון שאמר הללויה, אף כף הללו עבדי ה'! שהיה לו לכתב, עבדי ה' הללו את שם ה'. אף פאן היה לו לכתב, מי ממלך הגוים שלא יראך, אלא הכל על תקונו נתבאר.

הגוים על קודשך פריך הוא אתמר, לאו הכי. אלא, מאן הוא מלך הגוים דלא יראך, דלא ידעו ממך, ולא יודעו מינך. מי מלך הגוים דלא יראך. כזוונא דא (תהלים קיג) הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. מאן דשמע ליה, לא ידע מאי קאמר, פיון דאמר הללויה, אוף הכי הללו עבדי ה', דהוה ליה למכתב, עבדי ה' הללו את שם ה'. אוף הכא. הוה ליה למכתב, מי ממלך הגוים דלא יראך. אלא כלא על תקוניה אתמר.

40. כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמות. מה הדבר שהתפשט ביניהם בחכמה שלהם? מאין כמות, וכלם מודים על זה. כשרואים בחכמתם מעשיך וגבורותיך, התפשט דבר זה ביניהם, ואומרים מאין כמות בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם. מאין כמות אומרים, והתפשט ביניהם. שמחו החברים, ובכו ולא אמרו דבר. אף כף הוא בכה במקדם.

40. כי בכל זוכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמות, מהו מלה דאתפשט ביניהם בזכותם דלהון, מאין כמות וכלהו אודאן על דא, כד זמאן בזכותם דלהון עובדך וגבורתך, אתפשט מלה דא ביניהם, ואמרי מאין כמות בכל זוכמי הגוים ובכל מלכותם. מאין כמות אמרי, ואתפשט ביניהם. זודו זוכריא, ובכו ולא אמרו מדי. אוף הכי בכה איהו כמלקדמין.

The name YHVH is beyond the reach of the other nations. Their wisdom is limited.

Jeremiah 10:7

”מי לא יראך מלך הגוים, כי לך יאתה: כי בכל-חכמי הגוים ובכל-מלכותם, מאין כמות.”

”Who would not fear you, O King of the nations? For this is your due; for among all the wise ones of the nations and in all their kingdoms there is none like you.”

The Israelites have the wisdom and tools to connect to YH, which is the upper level of the Tree of Life.

Psalms 113:1

הללו-יה:

”הללו, עבדי יהוה; הללו, את-שם יהוה.”

”Praise YH! Praise, O servants of YHVH, praise the name of YHVH!”

The word servants has the root עבד, which is shared by ‘Servant/slave’, ‘work’ and ‘workers’. The Israelites have the ability to work the system and connect to the name YHVH.

41. פתח ואמר (בראשית כא) ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה וגו'. החברים התעוררו, שרצתה שרה לפנות מביתה עבודה זרה, ועל זה כתוב כל אשר

41. פתחו ואמרו (בראשית כא) ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה וגו', וזכריא אתער, דבעאת שרה לפנאה עבודה זרה מביתא, ועל

תאמר אליך שרה שמע בקלה. כאן כתוב וכי ימכר איש את בתו – זו הנשמה בגלגולים על מעשים רעים שבועולם. לאמה – לאותו הצד האחר בגלגול רע של המשקל שחוזר, והרי נעשקה להוציא אותה משם. ודאי לא תצא כצאת העבדים, כל אותן נשמות שנעשקות.

דא כתיב כל אשר תאמר אליך שרה שמוע בקולה. הכא כתיב וכי ימכר איש את בתו, דא נשמתא בגלגולי על עובדין בישין דעלמא. לאמה: ההוא סטרא אזורא בגלגולא בישא דטיקלא, דאחדר, והא אתעשקת, לאפקא לה מתמן. ודאי לא תצא כצאת העבדים, כל אינן נשמתין דמתעשקן.

42. מי הן כאן? הוא סוד אלה אותן נשמות התינוקות הקטנים, כשהם יונקים מתוך תקף של אמם, והקדוש ברוך הוא רואה שאם יתקומו בעולם, יבאש ריחם ויחמיצו כמו החמץ הזה. לוקח אותם קטנים, בעודם נותנים ריח.

42. מאן אינן הכא. איהו רזא, אלין אינן נשמותין דינוקין ועירין, כד אינן ינקי מגו תוקפא דאמהון. וקודשא בריך הוא זומי, דאי יתקיימון בעלמא, יבאשון ריזיהון, ויזמזון כוזומין דא. לקיט לון (רמ"ח ע"ב, רמ"ט ע"ב) ועירין, בעוד דיהבי ריזא.

43. מה עושה? משאיר אותם להעשק ביד אותה האמה, וזהו ליליית. שבין שנתנו בראשונה, שמחה (אוחזת) באותו תינוק ועושקת אותו, ומוציאה אותו מן העולם כשהוא יונק מבח אמו.

43. מה עבד. שביק לון לאתעשקא בידא דההיא אמה, ודא איהי לילית דכיון (דף צ"ו ע"ב) דאתייהבו ברשותה, וזדאת (נ"א אחדא) בההוא ינוקא, ועשיקת ליה, ואפיקת ליה מעלמא, כד איהו יניק בתוקפא דאמיה.

The Zohar brings the following story to teach us about the types of souls and correction processes.

Sarah couldn't have children and she gave her Egyptian servant Hagar to her husband, Abraham, so he will have a child. After Sarah received a gift from God to bare her own child, she didn't like the relationship between her son, Isaac, and Ishmael, the son of her servant. She demanded from Abraham to cast out his first son to disconnect Ishmael from Isaac.

Genesis 21:10

”ותאמר, לאברהם, גרש האמה הזאת, ואת-בנה: כי לא ירש בן-האמה הזאת, עם-בני עם-יצחק”

“So she said to Abraham, “Cast out this slave woman with her son, for the son of this slave woman shall not be heir with my son Isaac.”

Abraham was all kindness and love and couldn't see a good reason to follow his wife's demand.

”וירע הדבר מאד, בעיני אברהם, על, אודת בנו:”

“And the thing was very displeasing to Abraham on account of his son (Ishmael).”

The Zohar explains that Sarah's motive was to protect Isaac from the negative influence that was attached to the son of Hagar, the Egyptian. The Torah tells us that Hagar was Egyptian, to imply a connection to the negative side and idol worshipping.

Abraham didn't see what Sarah could until God told him to follow his wife's advice, explaining that his son Isaac was the pure one, that he will continue the blessings God gave him earlier.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-אַבְרָהָם, אֵל-יָרֵעַ בְּעֵינֶיךָ עַל-הַנָּעַר וְעַל-אֻמָּתָךְ—כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה, שְׁמַע בְּקוֹלָהּ: כִּי "12: בְּיָצֵחֲךָ, יִקְרָא לְךָ זָרַע."

"But God told Abraham, "Do not be upset over the boy and your servant. Do whatever Sarah tells you, for Isaac is the son through whom your descendants will be counted." To protect Isaac, Ishmael had to leave. The outcome was that Isaac became pure and Ishmael turned negative.

The Zohar reveals here that there are souls that are taken by the other side. Even though Abraham was pure the vessel of his first son, Ishmael, was impure.

Many souls come to the world without proper preparation of the parents. When consciousness is absent or corrupted the soul of the child could come to be influenced by the negative side.

The Zohar also reveals that if God sees that the child may grow corrupted he takes them back to him while they are still pure to avoid the corruption of their souls.

44. ואם תאמר שאותן נשמות יעשו טוב לעולם - לא כן, שכתוב אם רעה בעיני אדני, שיחמיץ אותו האיש בה לאחר ימים, אם יתקיים בה. זו נעשקת, ואחרת לא נעשקת, ועל אלה כתוב, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים וגו', והינו אם רעה בעיני אדני.

45. אשר לא יעדה, לא - כתוב בא"ף. אם תאמר שהרי באותו הצד האחר הזמין לה הקדוש ברוך הוא מיום שהיתה - לא! ועכשו בגלגולי המאזנים - לו יעדה, בוא"ו, מה שלא היה מקדם לכן.

46. והפדה, מה זה והפדה? גאל אותה הקדוש ברוך הוא עכשו, שמעלה רית, טרם שתחמיץ, ומעלה אותה לרומי מרומים בישיבה שלו. ואם תאמר, כיון שנעשקה מאותו הצד הרע, נותן אותה, כמו שאמרו לחסידי אמות העולם ולאותם ממזרים תלמידי חכמים - בא הכתוב ומוכיח, לעם נכרי לא ימשל למכרה, ודאי, בבגדו בה, שעושק אותה בעשק של גלגול המאזנים, אלא לישראל ודאי, ולא לאחר. וכשיצאת מן המאזנים, לא תצא בצאת העבדים, אלא מתעטרת בעטרתה בהרמה על ראשה.

44. ואי תיבא, אינן נשמותי דיעבדון טב לעלמא. לאו הכי. דכתיב אם רעה בעיני אדני, דיוזמין ההוא גברא בה לבתר יומין, אי אתקיים בה. דא אתעשקת, ואזרא לא אתעשקת. ועל אלן כתיב, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים וגו' והינו אם רעה בעיני אדני.

45. אשר לא יעדה, לא באלף כתיב. אי תיבא, דהא בההוא סטרא אזרא, אומין לה קודשא בריך הוא מיומא דהות. לא. והשתא בגלגולי טיקלא, לו יעדה בוא"ו. ביה דלא הות מקדמת דנא.

46. והפדה, מאי והפדה. פריק לה קודשא בריך הוא השתא, דסלקא ריזא, עד לא תוזמין, וסליק לה לרומי מרומים, (קי"ג ע"ב) במתיבתא דיליה, ואי תיבא כיון דאתעשקת ביההוא סטרא אזרא, יהיב לה, כבמה דאמרו לזוסידי (ר"ה ע"ב) שאר עמין, ולאינן מוזרי תא וזוי. אתא קרא ואוכוז, לעם זכרי לא ימשול למכרה ודאי, בבגדו בה, דעשיק לה בעשיקו דגלגולא דטיקלא, אלא לישראל ודאי, ולא לאזרא. וכד

נִפְקֶת מִן טִיבָהּ, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְרִים, אֲלָא
מִתְעַטָּרָא בְּעֵטְרָהָּ בְּאַרְבָּא עַל רִישֶׁיהָ.

Exodus 21:8

“אם-רעה בעיני אדני, אשר-לא (לו) יעדה-והפדה: לעם נכרי לא-ימשל למכרה, בבגדו-בה”

“If she does not please her master, who has (not) designated her for himself, then he shall let her be redeemed. He shall not let foreign people (impure side) govern her since he has broken faith with her”

The Torah is written with the word לא, ‘not’ for ‘not designated for him’, but the Torah reader should read it as ‘לו’, which means ‘designated for him’.

If the soul was designated for him but was taken by the negative side then it shall be redeemed before the other side corrupts the good part of that soul.

The verse says ‘He shall not let foreign people (impure side) govern her’ to tell us that God protects the special souls from being soiled by impure side. The Zohar reveals that these redeemed souls are taken to the study halls on the higher levels by the Holy One Blessed be He.

47. ואם תאמר שהצד הזה הכניס אותו לאותו תינוק – לא כן, אלא נוטלת אותה ושמחה עמה ופורחת מידה ונכנסת לאותו מקום, והיא פוקדת את אותו תינוק ושמחה בו וצוחקת בו, ותאבה את אותו הבשר, עד שאחר כך נוטל הקדוש ברוך הוא את נשמתו, והיא לגוף. ואחר כך הכל בפרשותו של הקדוש ברוך הוא.

47. ואי תימא, דהאי סטרא עאלת לה ביהוא ינוקא. לאו הכי. אלא נטלת לה, וזודאת בהדה, ופרוזת מן ידהא, ועאלת ביהוא אתר, ואיהי פקידת לההוא ינוקא, וזודאת ביה, וזויכת ביה, ותאיבת (נ"ח, ס"ה ע"א) לההוא בשר, עד דלבתר נטיל קודשא בריך הוא נשמתיה, והיא לגופא. ולבתר כלא איהו ברשותא דקודשא בריך הוא.

48. בא וראה, לא תצא כצאת העבדים, מה זה? אלא בשעה שיצאת מן המאונס ואותו הצד בשמחה, רושם הקדוש ברוך הוא וחזותם אותה בחותמת אחת, ופורס עליה לבוש כבוד שלו, ומיהו? השם הקדוש שנקרא אלוה. וזהו בבגדו בה, הלבוש הנכבד של המלך פורש עליה, ואז היא שמונה, שלא נמסרה לעם נכרי אלא לישראל לחוד.

48. תא וזוי, (שמות כא) לא תצא כצאת העבדים, מאי הוא. אלא, בשעתא דנפקת מן טיבא ויהוא סטרא בזודו, רשים לה לקודשא בריך הוא, וזותים לה בזוד גושפנא, ופריש עליה לבוש יקר דיליה, ומאן איהו. שםא קדישא דאקרי אלוה. ודא הוא בבגדו בה, לבושא יקירא דמלכא פריש עליה וכדין איהי נטירא, דלא אתמסרת לעם נכרי, אלא לישראל לזוד.

When the impure side is stronger the souls from the good side of the Tree of Life Good and Bad receive impure vessels/body that can take over the soul.

Exodus 21:8

“לעם נכרי לא-ימשל למכרה, בבגדו-בה”

“He shall not let foreign people (impure side) to govern her, since he has garment with her”

There are souls that God dresses them with special garments of protection. They are not given to the other side and they go into bodies from the pure side, which is the Israelites.

49. וְזֶה שֶׁכָּתוּב (איוב כט) כִּימֵי אֱלֹהִים יִשְׁמְרֵנִי, וְעַל סוּד זֶה כָּתוּב כֹּאן, לָעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָה בְּבִגְדוֹ בָּהּ, בְּעוֹד שֶׁלְבוּשׁ כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ בָּהּ. כִּיּוֹן שֶׁבִגְדוֹ בָּהּ, כָּתוּב לָעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָה.

49. וְדָא אִיהוּ דְכֶתִיב, (איוב כט) כִּימֵי אֱלֹהִים יִשְׁמְרֵנִי, וְעַל רֹא דָא כְּתִיב הֵכָא, לָעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָה בְּבִגְדוֹ בָּהּ, בְּעוֹד דְלְבוּשׁ יִקָּר דְּמִלְכָּא בָּהּ. כִּיּוֹן (בראשית צ"ד ע"א, שמות קע"ב ע"ב, ויקרא ע"ב ע"ב) דְּבִגְדוֹ בָּהּ, כְּתִיב לָעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָה.

50. מֶה רְשׁוּת יֵשׁ לְאוֹתוֹ צִד בָּהּ? בֹּא וְרֵא, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם בָּלֵם בְּרִשׁוֹת הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ, וְלִכְלֵם יֵשׁ זְמַן בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁהוּא רוֹצֵה לְסַלֵּק מִן הָעוֹלָם, וְזֶה אֵין לוֹ זְמַן, וְעַל כֵּן הִיא צוֹחֶקֶת בָּהֶם וּשְׂמַחָה בָּהֶם.

50. מֶה רְשׁוּת אִית לְהֵהוּא סִטְרָא בָּהּ. תָּא וְזִי, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא כְּלָהוּ, בְּרִשְׁוֹתֵיהּ דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וְכָלָהוּ אִית לֹון זְמַנָּא בְּהַאי עֲלָמָא, עַד דְּאִיהוּ בְּעִי לְסַלְקָא לֹון מִן עֲלָמָא, וְדָא לִית לִיה זְמַנָּא, וְעַל דָּא אִיהוּ וְזִיכֶת בָּהוּ, וְזִידָת בָּהוּ.

51. עוֹד, אֲזַהֲרָה לְאָדָם (בְּעוֹלָם הַזֶּה) יֵשׁ בְּפִסּוּקִים הִלְלוּ וְכֻמָּה עֲצוֹת טוֹבוֹת עֲלִינוֹת הֵן בְּכָל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְכֵלֵן אִמַּת בְּדֶרֶךְ אִמַּת, וְנוֹדְעוֹת לַחֲכָמִים שׂוֹדְעִים וְהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אִמַּת. בְּזְמַן שֶׁרָצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם, עָלָה בְּרִצּוֹן לְפָנָיו, וְצִיר אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֵן עֲתִידוֹת לְהִנָּחֵן בְּבִנְיָאָדָם אַחֵר כֵּן, וְכֵלֵן הַצִּטְרוֹ לְפָנָיו בְּאוֹתוֹ צִיר מִמֶּשׁ שְׂעִתִּידִים לְהִיֹּת בְּנֵי אָדָם לְאַחֵר מִכֵּן, וְרֵאָה כָּל אֶחָד וְאַחֵד.

51. תו, אֲזַהֲרוּתָא לְבָר נָשׁ (בהאי עלמא) אִית בְּהִנֵּי קְרָאִי, וְכֻמָּה עִיטִין טָבִין עֲלָאִין אִינוֹן, בְּכָל מִיּוֹלֵי דְאוֹרִייתָא, וְכָלָהוּ קְשׁוּטָא, בְּאֶרְצוֹ קְשׁוּטָא, וְאִשְׁתַּמּוּדְעֵן לְגַבֵּי זַכִּימִין, דִּידְעִי וְאִזְלִי בְּאֶרְצוֹ קְשׁוּטָא. בְּזְמַנָּא דְבָעָא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְמוֹבְרֵי עֲלָמָא, סְלִיק בְּרַעְיוֹתָא קְבִימִיה, וְצִייר כָּל נְשָׁמוֹתֵין דְּאִינוֹן זְמִינִין לְבִימִיָּה בְּבִנְיָא נָשָׂא לְבִתָּר, וְכָלָהוּ אִתְצִיירוּ קְבִימִיה בְּהֵהוּא צִיירָא מִמֶּשׁ, דְּזְבִימִינִין לְבִמִּהוּ בְּבִנְיָא נָשָׂא לְבִתָּר, וְזְזָמָא כָּל זֹד וְזֹד.

Job 29:2

”מִי-יִתְנֵנִי כִּרְחִי-קֶדֶם; כִּימֵי, אֱלֹהִים יִשְׁמְרֵנִי”

“Oh that I were as in months gone by, As in the days when God (אֱלֹהִים) watched over me;”

The Zohar reveals that the special garment that protects the soul is called “אלוה”, numerically 42.

All souls are under the control of the Holy One Blessed be He. Everyone has a known time to live and is called up when God wishes to remove the soul from the world. At that time the other side receives permission to remove the soul from the body.

God brings the soul into the developing body, after 40 days, while it is in a pure state immersed and protected from negativity in water. When it's time to leave the world the other side is called and with a special spiritual sword it separates the soul from the impure physical body. Because the body is under the control of the other side, a person may die before his time if he attracts negativity to himself or puts himself in an environment that could bring judgment on him.

Special souls like Moses, Rabbi Shimon, and few others, bypass treatment of the other side and ascend to heaven in a pure state, leaving the body behind, like a person

undressing. At the end of the Idra Zuta, we read that Rabbi Shimon was smiling when his soul left his body.

The study of Zohar adds merits to those with pure consciousness. They may have a garment of protection during their lives and if their spiritual connection is strong, they may smile with great pleasure when they see the Light that awaits them.

52. וְאֵת בְּנֵהוֹן דְּזַמִּינִין לְאַבְאֶשָׁא אֲרוּזִייהוּ בְּעֵלְמָא, וּבְשַׁעְתָּא דְּמוֹטָא זְמַנִּייהוּ, קָרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵיכָל נְשִׁימָתָא, אָמַר לֵהּ, זִילִי עוֹלִי בְּדוּךְ פִּלָּן. בְּגוּף פִּלָּן. אֶתִּיבַת קָמִיָּה, מֵאַרְיָה דְּעֵלְמָא, דִּי לִי בְּעֵלְמָא דָּא דֵּאנָא יִתְבָּא בֵּיהּ, וְלֹא אֵיהָךְ לְעֵלְמָא אֲזִירָא, דִּישְׁתַּעְבְּדוֹן בִּי, וְאַהֵא מְלוּכְכֵלְכָא בִּיעִייהוּ. אָמַר לֵהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִן יוֹמָא דֵּאֶתְבְּרִיאתָ, עַל דָּא אֶתְבְּרִיאתָ לְמוֹהִי בְּהֵהוּא עֵלְמָא. כִּיִּין דְּזַמִּינָא נְשִׁימָתָא כֶּה, בְּעַל כְּרוּזָה נְזוּתָתָא וְעֹאֲלָתָא תִּמְנָן.

53. אֲזִירִיתָ דִּיהֵבַת עֵיטָא לְכָל עֵלְמָא זַמִּינָא הָכִי, אֲזִהִירָתָ לְבָנִי עֵלְמָא, וְאַמְרָתָ, זַמִּינָא כְּמָה זַס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיכֻּ, מְרַגְלִיתָ טָבָא דִּיהוֹת לֵיהּ, זְבִין לְכֻּ לְמִנְנָא, דִּתְשַׁתְּעְבְּדוֹן בְּהֵא בְּהֵא עֵלְמָא.

There are souls destined to be bad in their lives. When the time comes for them to come down to the world, the Holy One Blessed be He, orders the soul to go down to a specific place and body. The soul objects and expresses its desire to stay where she is. The soul justified itself by explaining that the body will use her to do negative things and make her impure.

The soul is told that she was born for that time and body and the soul is forced to go down into the body.

The reincarnation process is not easy. The soul remembers the difficulties in controlling the influence of the negative side while trapped in the body. When outside the body, the soul sees the truth and try to avoid the rest of her correction process.

The sages tell us that incarnations in elements other than humans are easier because even though it's painful, it's short and always elevates the soul because it doesn't have a free choice that could go 'bad'.

Reincarnation can be in any of the elements of inanimate, vegetative, living and human (speaking). A human that speaks has abilities to control nature and is above all living creatures. Rabbi Yehuda Halevi (1075-1141), the author of the Kuzari, talks about another level of existence and it's a Jew. He explains that a Jew can achieve a level of prophecy. After the Zohar of Rabbi Ashlag was published in 1955, there was a great

awakening of Israelites souls in the world. Being born to non-Jewish parents doesn't change the root of the soul.

The Torah and the sacred teaching of the Zohar and Kabbalah elevate the soul to a level higher than a 'speaking' human. When the soul connects to the spiritual system, it adds abilities beyond, time, space and motion.

Our soul is a part and a gift from the Endless Light. We have opportunities in this life to grow to higher levels that we were born into and that can be done only with a greater connection to the Torah and Zohar. It's the only tool that can free us from the 'slavery' to the body and its false and temporary desires in this world.

54. וכי ימכר איש – זה הקדוש ברוך הוא. את בתו – זו הנשמה הקדושה. לאמה – להיות אמה משעבדת ביניכם בעולם הזה. בבקשה מכם, בשעה שמגיע זמנה לצאת מן העולם הזה, לא תצא כצאת העבדים, לא תצא מטנפת בחטאים. תצא בת חורין, ברוחה נקיה, כדי שישמח בה אדונה וישתבח בה ויתן לה שכר טוב בצחצוחי גן עדן, כמו שנאמר והשביע בצחצחות נפשך. ודאי כאשר תצא ברוחה נקיה כראוי.

54. וכי ימכר איש: דא קודשא בריך הוא. את בתו: דא נשמתא קדישא. לאמה: למהוי אמה משתעבדא בעיניכו (דף צ"ז ע"א) בהאי עלמא. במטו מנייכו, בשעתא דמטי זמנא לנפקא מהאי עלמא, לא תצא כצאת העבדים, לא תפוק מתטנפא בזובין, תפוק בת חורין, ברירה נקיה, בגין דייודי בה מארה וישתבח בה ויהיב לה אגר טב, בצחצוחי דגנתא דעדן. כמה דאת אמר (ישעיה נח) והשביע בצחצחות נפשך, ודאי כד תפוק ברירה נקיה כדקא יאות.

55. אבל אם רעה בעיני אדניה, כשיצאת מלכלכת בטנופי החטאים ולא נראית לפניו כראוי – אוי לאותו הגוף שאבד מאותה נשמה לעולמים. משום שבאשר הנשמות עולות ברורות ויוצאות נקיות מן העולם הזה, כל נשמה ונשמה נכנסת לספר אוצר המלך, וכלן בשמות, ואומר: זו היא נשמת פלוני עתידה תהיה לאותו הגוף שעזבה. ואז כתוב לו יעדה, בוי.

55. אבל אם רעה בעיני אדניה, כד נפקת מלכלכא בטנופי זובין, ולא אתוויאת קמיה כדקא יאות, ווי ללהוא גופא, דאתאביר מההיא נשמתא לעלמין. בגין, דכד נשמתין סלקין ברין, ונפקין נקיין מהאי עלמא, כל נשמתא ונשמתא, עאלת בספרא (שלח קנ"ו ע"ב) דאזומתא דמלכא, וכלהו בשמהן, ואמר דא היא נשמתא דפלגיא, זמינת תהא ללהוא גופא דשכבת, וכדין כתיב, לו יעדה, בוי.

Exodus 21:7

”כי-ימכר איש את-בתו, לאמה-לא תצא, כצאת העבדים”

“If a man sells his daughter as a female slave, she is not to go free as the male slaves do”

“man” is the Holy One Blessed be He, “his daughter” is the holy soul, “a female slave” is the aspect of work in this world, Malchut.

“Not to go free as a male slave” is the aspect of coming out of life without sins and impurities. The soul should come out pure and free from the negativity of this world.

The pure souls are promised great light and rewards.

Isaiah 58:11

“וְנָחַר יְהוָה, תַּמִּיד, וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשָׁךְ, וְעֲצַמְתֶּיךָ יִחְלִיץ; וְהִיִּיתִי, כְּגֵן רוּחַ, וְכִמּוּצָא מִיָּם, אֲשֶׁר לֹא-יִכָּזְבוּ מִיָּמִי”
 “And YHVH will continually guide you, And satisfy your desire in scorched places, And give strength to your bones; And you will be like a watered garden, And like a spring of water whose waters do not fail.”

The word ‘בְּצַחְצְחוֹת’ is incorrectly translated to ‘scorched places’. The Zohar (Toldot #107-110) reveals that this word represents the pure upper light of Chassadim that the souls draw pleasures from.

“give strength to your bones” is the aspect of the Resurrection (from the ‘Luz bone’) that the righteous souls will experience. Their bones will resurrect incomplete forms and have a complete immortal body.

56. וְכִשְׂוִיצֵאת רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ, שְׁנַטְמָאָה בְּחֻטָּאִים וּבִטְנוּף שֶׁל הַחֻטָּאִים, אֲזִי לֹא יַעֲדָה, בָּא'. וְנֶאֱבָד אוֹתוֹ הַגּוֹף מִמֶּנָּה, וְהִיא לֹא מְזַדְמֶנֶת אֵלָיו, פֶּרֶט לְאוֹתָהּ שֶׁבַעֲלָה הִתְרַצָּה וְשָׁב בְּתִשּׁוּבָה שֶׁל הַגּוֹף בָּהּ, אֲזִי כְּתוּב וְהִפְדָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב לג) פָּדָה נַפְשׁוֹ מִמָּוֶה בְּשַׁחַת. וְהִפְדָּה, זֶהוּ בְּאָדָם, שֶׁהֶעֱצָה שְׁלֹו שִׁיפְדָּה אוֹתָהּ וַיֵּשׁוּב בְּתִשּׁוּבָה. וְהַקְדוּשׁ פְּרוּף הוּא אָמַר אֶת זֶה לְשֵׁנֵי צַדִּיקִים, וְהִפְדָּה בְּתִשּׁוּבָה. אַחֲרֵי שֶׁשָׁב בְּתִשּׁוּבָה, פָּדָה אוֹתָהּ מִדֶּרֶךְ הַגִּיהֶנֶם.

56. וְכִד נִפְקֶת רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ, דִּקָּא אֶסְתָּאבָּא בְּזוּזִבִּין, וּבְטִנוּפָא דְּזוּזָאִין, כְּדִין לֹא יַעֲדָה בָּא'. וְאֶתָּאבִּיד הֵהוּא גּוּפָא מִינָהּ וְאִיהִי לֹא אֶזְדְּמֶנֶת לְגִבְיָהּ בַּר הֵהוּא דְּמֵאֲרָה אֶתְרַעִי, וְתֵב בְּתִיבָתָא דְּגוּפָא בָּהּ, כְּדִין כְּתִיב, וְהִפְדָּה. כְּמוֹהָ דִּאֶת אָמַר (אִיּוֹב לג) פָּדָה נַפְשׁוֹ מִמָּוֶה בְּשַׁחַת. וְהִפְדָּה, הֵאֵי אִיהוּ בְּבַר נֶשֶׁ, דְּעִיטָא דִּילִיָּה, דִּיפְרוּק כָּלָה, וַיִּתֵּיב בְּתִיבָתָא, וְלִתְרִין סִטְרִין קָאֲמַר קוֹדֶשׁא בְּרִיק הוּא, וְהִפְדָּה בְּתִיבָתָא. לְכַתֵּר דִּתֵּב בְּתִיבָתָא, פָּדָא לָהּ מֵאֲרוּזָא דְּגִיהֶנֶם.

57. לָעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָהּ. מִי זֶה עִם נִכְרִי? עֲלוּבָה הִיא הַנִּשְׁמָה, שֶׁכֶּאֱשֶׁר יוֹצֵאת מִן הָעוֹלָם וּבֵן אָדָם מִסֻּטָּה דְּרַכּוֹ עִמָּה, הִיא רוֹצָה לְעֹלֹת לְמַעְלָה לְתוֹךְ הַמַּחְנוֹת הַקְּדוּשִׁים, מִשּׁוֹם שֶׁהַמַּחְנוֹת הַקְּדוּשִׁים עוֹמְדִים בְּאוֹתָהּ דֶּרֶךְ שֶׁל גֵּן עֵדֶן, וּמַחְנוֹת נִכְרִיִּים עוֹמְדִים בְּאוֹתָהּ דֶּרֶךְ שֶׁל הַגִּיהֶנֶם.

57. לָעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָהּ. מֵאֵן עִם נִכְרִי. עֲלוּבָתָא אִיהִי נִשְׁמָתָא, דְּכִד נִפְקֶת מִעַלְמָא, וּבַר נֶשֶׁ אֶסְטִי אֲרוּזִית בְּהִדָּה, הִיא בְּעָאת לְסַלְקָא לְעִילָא, גּוֹ מִשְׁרִין קְדִישִׁין, בְּגִין דְּמִשְׁרִין קְדִישִׁין קִיבִין בְּהֵהוּא אֲרוּזָא דְּגֵן עֵדֶן, וּמִשְׁרִין גּוֹכְרָאִין קִיבִין בְּהֵהוּא אֲרוּזָא דְּגִיהֶנֶם.

Exodus 21:8

“אִם-רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֶיהָ, אֲשֶׁר-לֹא (לו) יַעֲדָה-וְהִפְדָּה: לָעַם נִכְרִי לֹא-יִמְשַׁל לְמִכְרָהּ, בְּבִגְדוֹ-בָּהּ”

“If she is displeasing in the eyes of her master who designated her for himself, then he shall let her be redeemed. He does not have authority to sell her to a foreign people because of his unfairness to her.”

If the soul comes out of life in this world ‘contaminated’ with sins and impurities, the body is lost and not listed in the book of life for Resurrection. The soul feels shame for each and every sin. The ‘nakedness’ of the soul makes the feeling of shame very painful. People who went through clinical death and out of body experience in the heavenly court felt the great pain of shame. When they ‘returned’ to the life they committed themselves to avoid all connection to negativity and impurities just not to experience this kind of pain again.

Our souls would like to have an easy and quick life to finish their Tikkun but in most cases, the negative angels drive the body and soul far from the goal of working on the Tikun of the soul.

The body consciousness has a strong desire for the self and ultimately got the upper hand on the soul.

For soul correction and elevation we should not seek selfish pleasures but connect each action to the unification of light and vessels for the purpose of continuation life. This is the only way to earn merits for the Final Redemption, the Resurrection and immortality.

58. זָכְתָה נְשִׁמּוֹתָ, וְהָיָה נְטִירוֹ, וּפְרִישׁוֹ
 דְּלְבוּשָׁא יִקְרָא עָלָהּ. כַּמָּה מִשְׁרִיין קְדִישִׁין, קָא
 מִתְעַתְדִין לָהּ, לְאַתְּוֹבְרָא בְּהָדָה, וּלְמִיַּעַל לָהּ
 לְגֵן עֵדֶן. לֹא זָכְתָה, כַּמָּה מִשְׁיִירִין גְּוִכְרָאין
 מִתְעַתְדִין לְמִיַּעַל לָהּ בְּאַרְזוֹא דְּגִיְהִנָּם. וְאַיִנֵּן
 מִשְׁרִיין דְּמִלְאכֵי זִזְבְּלָהּ וְמִיַּיִן לְמִעֲבָד בַּהּ
 גְּוִקְמִין, אֲתָא קָרָא וְאוֹכּוּז, לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשִׁל
 לְמִכְרָה, אֲלִין מִלְאכֵי זִזְבְּלָהּ. בְּבִגְדוֹ בַּהּ, אִיהוּ
 נְטִירָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד לָהּ נְטִירָא,
 דְּלֹא יִשְׁלוּט בַּהּ עִם נְכָרִי, בְּהָהוּא פְּרִיסוֹ דְּנְטִירוֹ
 עָלָהּ.

59. (שמות כא) וְאִם לִבָּנוּ יִיעֲדָנָהּ, תָּא זִזְי כַּמָּה אֵית
 לִיהּ לְבַר נֶשֶׁ לְאַדְהָרָא דְּלֹא יִסְטִי אֲרוּזוֹי בְּהָאִי
 עֲלָמָא, דְּאִי זָכָה בְּר נֶשֶׁ בְּהָאִי עֲלָמָא, וְנְטִיר לָהּ
 לְנְשִׁמּוֹתָ כְּדָקָא יְאוּת, הָאִי אִיהוּ בְּר נֶשֶׁ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעִי בִּיהּ, וְאַשְׁתַּבּוּז בִּיהּ
 בְּכָל יוֹמִיא, בְּפִמְלִיָּא דִּילִיהּ, וְאַמְר, זִזְמוּ בְּרָא
 קְדִישָׁא דְּאֵית לִי בְּהָהוּא עֲלָמָא, כֶּךָ וְכֶךָ עֲבִיד,
 כֶּךָ וְכֶךָ עוֹבְדוֹי מִתְתַּקְּנִין.

If the soul is pure, she earns special garments that is called 'אלוה'. This is one of the names of God and has a numerical value of 42. It's three times 14, 'יד', 'hand', representing the three 'hands' (columns of the Tree of Life) of God.

Becoming pure in this life means complete connection to the Tree of Life that gives us the protection of the entire spiritual system.

A pure soul that leaves the world is welcomed by camps of holy angels that escort her into the Garden of Eden.

Exodus 21:9

”וְאִם-לִבָּנוּ, יִיעֲדָנָהּ-כְּמִשְׁפֹּט הַבָּנוֹת, יַעֲשֶׂה-לָּהּ”

“If he designates her for his son, he shall deal with her according to the custom of daughters.”

Sins and impurities that the soul did in this world create negative angles. That soul also loses the garments of protection that were assigned to her and when she leaves the body, negative angels take revenge on her.

60. וכד הא' נשמתא, נפקת ביהאי עלמא, וכי' נקיי' ברירה, קודשא ברין הוא אנהיר לה בכמה נהורין, בכל יומא קארי עליה, דא היא נשמתא דפלגיא ברי, נטירא ליהוי ליה לההוא גופא דשכב.

60. וכשנשמה זו יוצאת מהעולם הזה ובה נקיה וברורה, הקדוש ברוך הוא מאיר לה בכמה אורות, בכל יום קורא עליה: זוהי נשמת פלוני בני, שמירה תהיה לאותו הגוף שעזבה.

61. ודא הוא דכתיב, ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה, מאי כמשפט הבנות. דא אית רזא לזכיבין, בגו טנרא תקיפא, רקיעא טבירא, אית היכלא וזדא, דאקרי היכל אהבה. (קמ"ו ע"א) ותמן אינן גזין טבירין, וכל נשיקין דרזיבוו דמלכא אינן תמן, ואינן נשמתין רזיבאן דמלכא עאלין תמן.

61. וזהו שכתוב ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה. מה זה כמשפט הבנות? כאן יש סוד לחכמים. בתוך הסלע החזק, הרקיע הטמון, יש היכל אחד שנקרא היכל האהבה, ושם הגנים טמונים, וכל נשיקות האהבה של מלך הן שם, ואותן נשמות אהובות המלך נכנסות לשם.

62. כיון דמלכא עאל בההוא היכלא דמלכא, תמן כתיב, (בראשית כט) וישק יעקב לרזול, וקודשא ברין הוא אשכוז תמן לההיא נשמתא קדישא, קדים מיד ונשיק לה, וגפיק לה, וסליק לה בהדיה, ואשתעשע בה.

62. כיון שהמלך נכנס לאותו היכל המלך, שם כתוב (בראשית כט) וישק יעקב לרזול. והקדוש ברוך הוא מוצא שם את אותה נשמה קדושה, מקדים מיד ונשיק לה, ומגפף אותה ומעלה אותה אליו ומשתעשע בה.

Exodus 21:9

“ואם-לבנו, ייעדנה-כמשפט הבנות, יעשה-לה”

“If he designates her for his son, he shall deal with her according to the custom of daughters.”

When a pure soul leaves the world, the Holy One Blessed be He, add more lights to her and announce that the body of this soul is protected and reserved for her for the Resurrection.

As we learned, at the time of the Resurrection, the bodies will rise as they were before they died. They will be with their illnesses and disabilities so people will see the miracles of healing and transformation from the world before and the world the is rising new. The body will be purified, healed and bestowed with the Light of Immortality.

The souls that await the Resurrection are loved and allowed to enter the ‘היכל האהבה’ ‘Palace of Love’ that is in the world of Creation. The Holy One Blessed be He, comes to the palace of love to connect and to give them gifts of Light.

63. וְזֶהוּ כְּמִשְׁפָּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ, כְּדִינָא שָׂאב עוֹשֶׂה לְבִתּוֹ, שְׂהִיא חֲבִיבָה עָלָיו, שְׁנוֹשֵׁק לָהּ וּמְגַפֵּף אוֹתָהּ וְנוֹתֵן לָהּ מִתְּנוּת. כִּךְ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לְנִשְׁמָה הַצְּדִיקָה בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמִשְׁפָּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ.

63. וְזֶהוּ הוּא כְּמִשְׁפָּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ, כְּדִינָא דְּאֵבָא עֲבִיד לְבִרְתִּיהָ, דְּאִיהִי זִוְבִּיבָא לְגַבִּיהָ, דְּנִשְׁיָק לָהּ, וְנִפְיָק לָהּ, וְהִיב לָהּ מִתְּנָן. כִּךְ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד, לְנִשְׁמָתָא וְכָאָה בְּכָל יוֹמָא, כְּמִה דְּכְתִיב בְּמִשְׁפָּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ.

64. הִינּוּ שְׁכָתוּב (ישעיה סד) יַעֲשֶׂה לְמַחְבָּה לוֹ. כְּמוֹ שֶׁהִבֵּת הַזֹּאת מְשַׁלֵּמָה עֲשִׂיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִף כִּךְ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁלֵּם לָהּ עֲשִׂיהָ אַחֲרֵת בְּעוֹלָם הַבָּא, שְׁכָתוּב עֵין לֹא רֵאֲתָה אֱלֹהִים זולתך יַעֲשֶׂה לְמַחְבָּה לוֹ. וְכֵאן כְּתוּב יַעֲשֶׂה לָּהּ. עַד כָּאן. אוֹתוֹ הַזֶּקֶן הַשְּׁתִּטָּח וְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה, וּבְכָה בְּמִקְדָּם.

64. הִינּוּ דְּכְתִיב (ישעיה סד) יַעֲשֶׂה לְמַחְבָּה לוֹ, כְּמִה דְּהֵאִי בִּרְתָא, אֲשַׁלִּימָת עֲשִׂיָּה בְּהֵאִי עֲלָמָא. אוֹף הִכִּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁלֵּם לָהּ עֲשִׂיָּה אַחֲרָא בְּעֲלָמָא דְּאֵתִי, דְּכְתִיב, עֵין לֹא רֵאֲתָה אֱלֹהִים זולתך יַעֲשֶׂה לְמַחְבָּה לוֹ. וְהִכָּא כְּתִיב (דף צ"ז ע"ב) יַעֲשֶׂה לָּהּ. עַל כֵּן. הֵהוּא סָבָא אֲשֶׁתִּטָּח, וְצָלִי צְלוֹתָא. בְּכָה בְּמִלְקָדְמִין.

65. וְאָמַר, אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ וְגו', מִה זֶה אִם אַחֲרֵת? וְכִי נִשְׁמָה אַחֲרֵת עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשִּׁיב לְצְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא נִשְׁמָה זֹו שֶׁהַשְּׁלִימָה בְּעוֹלָם הַזֶּה אֶת רְצוֹן רַבּוֹנָהּ? אִם כִּךְ, אִזְּאִין הַבְּטָחָה לְצְדִיקִים כָּלָל. מִה זֶה אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ?

65. וְאָמַר (שמות כא) אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ וְגו', מִאִי אִם אַחֲרֵת, וְכִי נִשְׁמָתָא אַחֲרָא זְמִין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֵתְבָא לְצְדִיקִיָּא בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְכֵאן הֵאִי נִשְׁמָתָא דְּאֲשַׁלִּימָת בְּהֵאִי עֲלָמָא רְעוּתָא דְּמֵאֲרָה, אִי הִכִּי לִית אֲבִטְוּוּתָא לְצְדִיקִיָּא כָּלָל. מִאִי אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ.

Isaiah 64:3

”ומעולם לא שמעו לא האזינו עין לא ראתה אלהים זולתך יַעֲשֶׂה לְמַחְבָּה לוֹ”

“From of old no one has heard or perceived by the ear, no eye has seen a God besides you, who will make for those who wait for him.”

The aspect of ‘waiting’ related to the work that the soul does all her life in this world to complete her correction and earn the rewards that awaits her in the world to come. A simple example would be a person that works the entire month, waiting for his pay at the end of it. He will do his best work in order to earn greater pay and benefit. Even though he doesn’t get paid every day, he knows and works hard until the ‘payment’ day.

The word for ‘waiting’, ‘מחכה’ has the same letters as חכמה, ‘chokmah’, ‘Wisdom’. The root of the word is ‘חכם’, meaning ‘Wise’. The wise ones know how to wait.

Those who don’t do the work are moved to a harder work area or totally replaced when payday arrive.

66. פָּתַח אוֹתוֹ וְזָקֵן וְאָמַר, (קהלת יב) וַיָּשׁוּב הָעֹפֶר עַל הָאָרֶץ בְּשִׁהִיָּה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. פְּסוּק זֶה פְּרָשׁוּהוּ הַחֲבָרִים בְּחֻרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. (וְשֵׁם שְׁנִינּוּ) וַיָּשׁוּב הָעֹפֶר עַל הָאָרֶץ בְּשִׁהִיָּה. כָּאן

66. פָּתַח הֵהוּא סָבָא וְאָמַר, (קהלת יב) וַיָּשׁוּב הָעֹפֶר עַל הָאָרֶץ בְּשִׁהִיָּה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. הֵאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ זְוִבְרִיָּא, בְּחֻרְבֵּן בֵּי מִקְדָּשָׁא. (ותמן תנינן) וַיָּשׁוּב הָעֹפֶר עַל

הוא מה שפיתוב והכנעני או בארץ, כשהיה ודאי. והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, מה זה והרוח תשוב? זו שכינה, שהיא רוח הקדש. כשראתה שכינה באותם עשרה מסעות שנסעה, ולא רצו בני ישראל לשוב בתשובה שלמה לפני הקדוש ברוך הוא, ושולט הסטרא אחרא על הארץ הקדושה, ופרשוה החברים.

הארץ כשהיה. הכא איהו מאי דכתיב, (בראשית יב) והכנעני או בארץ, כשהיה ודאי. והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, מאי והרוח תשוב. דא שכינתא, דאיהי רוח קדישא. כד זמאת שכינתא, באינון עשר מסעות דקא נטלא, ולא בעון ישראל לאתבא בתיובתא קמי קודשא בריך הוא, ושלטא סטרא אחרא על ארעא קדישא, ואוקמוה זברייא.

The elder opened and quoted Ecclesiastes 12:7

”ישב העפר על-הארץ, כשהיה; והרוח תשוב, אל-האלהים אשר נתנה”

“then the dust will return to the earth as it was, and the spirit will return to God who gave it.”

The Zohar explains that this is related to the state after the destruction of the Holy Temple.

‘the dust will return to the earth’ means that the earth went back to the control of the Klipa.

‘the spirit will return to God who gave it’ is the Shechina that returned to God because the Israelites didn’t do repentance, ‘Teshuvah’.

67. בא וראה, רוח של איש צדיק מתעטר בדמות בגן עדן שלמטה, ובכל השבתות והמועדים וראשי חודשים מתעטרות רוחות ומתפשטות, ועולות למעלה. כמו שעשה הקדוש ברוך הוא באותה נשמה עליונה קדושה למעלה, כך גם עושה ברוח הזאת למטה בגן עדן התחתון כשעולה לפניו, ואומר: זוהי רוח פלוני הגוף. מיד מעטר אותה הקדוש ברוך הוא לאותה רוח בכמה עטרות ומשתעשע בה.

67. תא וזוי, רוזא דבר זש ופאה, אתעטר בדיוקנא בגן עדן דלתתא, ובכל שבתוי ומועדי ורישי ירוזי, מתעטרין רוזי, ומתפשטין, וסלקין לעילא. כמה דעביר קודשא בריך הוא, בההיא נשמתא עלאה קדישא לעילא, הכי נמי עביר בהאי רוזא, לתתא בגן עדן לתתא, דקא סלקת קמיה. ואמר דא איהי רוזא דפלוני גופא, מיד מעטרא לה קודשא בריך הוא להאי רוזא בכמה עטרין, ואשתעשע בה.

“the spirit” is also the aspect of the righteous souls in the lower Garden of Eden. On Shabbats, holidays and days of Rosh Chodesh, the souls elevate to the upper Garden of Eden, leave their lower-level garments and stand in front of God that gives them crowns to be with him and enjoy his presence.

68. ואם תאמר, שהרי משום רוח זו השאיר הקדוש ברוך הוא מה שעשה לנשמה – לא כך! אלא שארה בסותה וענתה לא יגרע. אלה אותם שלשת השמות העליונים שעין לא ראתה אלהים וזולתה.

68. ואי תימא, דהא בגין רוזא דא, שכיב קודשא בריך הוא מה דעביר לנשמתא. לאו הכי. אלא שארה בסותה וענתה לא יגרע, אלן אינון תלת שמיהן עלאין, דעין לא ראתה אלהים וזולתה.

Exodus 21:10

”אם-אחרת, יקח-לו-שארה כסותה וענתה, לא יגרע.”

“If he takes to himself another woman, he may not reduce her food, her clothing, or her conjugal rights.”

‘Food, Clothing, and conjugal rights’ are three aspects of the soul’s needs. They are three supreme names that are the secret of Binah that provides for all.

69. וכלהו בעלמא דאתי ואתמישכו מתמן. וזר
 מנייהו שארה, משיכו דנציצו ונהירו, דנהיר
 בארוז סתים, מוונא (לן) דון כלא, ואקרי ידו”ד
 בנקודת אלהים. שארה בהפוך אתון, אשר ה’
 ודא (בראשית מט) מאשר שמנה לחמו, וזה הוא שארה.
 שארה.

The name ‘שארה’ is a concealed light drawn from Binah as direct and returning light. It nourishes everything and is called YHVH with the nikud (vowel) of ELHYM

This name in a different permutation is ‘אשר’. The ‘ה’ is the first ה of the YHVH name, which is Binah. ‘אשר’ is Asher, the name of the son of Jacob that was blessed with plenty of sustenance.

Genesis 49:20

”מאשר, שמנה לחמו; והוא יתן, מעדני-מלך.”

“As for Asher, his food shall be rich, And he will yield royal dainties.”

70. כסותה: פרישו דמלכא. דא משיכו אורא,
 דנהיר ונטיר לה תדיר, פרישו דלבושא דמלכא,
 דפרש עלה אלה. דא בבגדו בה תדיר, דלא
 אתעדרי מינה, והאי איהו כסותה.

‘Clothing’ is a special spread that the king spreads on her. This precious clothing is called < image> .

This light protects the soul and stays with her.

71. וענתה, מאן איהו. דא משיכו דעלמא דאתי,
 דביה כלא. יי צבאות איהו, ודא איהו דנהיר
 בכל נהורין סתימין עלאין דאילנא דזיזי, דביה
 עונה טמירא, דמתמן נפקת. וכל דא בעדוונא
 וכסופא דעלמא דאתי.

What is ‘her conjugal’ (see #68 above), the Zohar asks and answers that this is a light from Binah that include everything, represented by the name ‘יהוה צבאות’, ‘Lord of Hosts’. It’s a light of the concealed levels of the Tree of Light. It comes out with tenderness and passionate desire from the world to come to connect to Malchut.

72. שלש אלה לא יגרע לה, בשחיה זכאית כראוי. ואם אינה כראוי, שלש אלה נגרעות ממנה, שלא יעשה לה עטרה אפלו מאחד מהם. בא וראה מה כתוב, ואם שלש אלה לא יעשה לה – שלא זכתה בהם, ויצאה חנם אין כסף – תצא מלפניו, ודוחה אותה החוצה. אין כסף – אין לה כסוף ולא עדון כלל.

72. תלתא הני לא יגרע לה, כד איהי זכאית כדקא יאות. ואי לאו איהי כדקא יאות, הני תלתא גרעאן מנה, דלא יתעביד לה עטרה אפילו מוזר מנייהו, תא וזוי, מנה כתיב, ואם שלש אלה לא יעשה לה, דלא זכאית בהו, ויצאה חנם אין כסף תפוק מקביה, ודוויין לה לבר. אין כסף, לית לה כסופא, ולית לה ערוגא כלל.

These three 'Food, Clothing and conjugal rights' may not be reduced from her, when she is truly worthy of it. If she is not worthy then she won't have any of these 'crowns'. Exodus 21:11

“ואם שלש-אלה-לא יעשה, לה: ויצאה חנם, אין כסף”

“And if he does not do these three things for her, she shall go out for nothing, without payment of money.”

‘she shall go out for nothing’ is the aspect of being rejected because of having no merits. ‘Without money’ is the aspect of the passionate desire that the soul won't be able to enjoy.

73. עד כאן מוכיחה התורה שכל העצות תלויות בה, ונותנת עצה טובה לבני אדם. מכאן והלאה נחזור לדברים הראשונים, באותה שמירה עליונה שפורש עליה הקדוש ברוך הוא כדי שלא תהיה לעם נכרי, שהרי בגדו בה, ושמירה היא לה תמיד.

73. עד כאן אוכיוזת אורייתא, דכל עיטין בה תליין, ויהיבת עיטא טבא לבני נשא. מכאן ולהלאה נהדר למלין קדמאין, בההוא נטירו עלאה, דקא פריש עליה קודשא בריך הוא, בגין דלא תהא לעם נכרי, דהא בגדו בה, ונטירו איהו לה תדיר.

Exodus 21:8

“אם-רעה בעיני אדניה, אשר-לא (לו) יעדה-והפדה: לעם נכרי לא-ימשל למכרה, בגדו-בה”

“If she does not please her master, who has designated her for himself, then he shall let her be redeemed. He shall have no right to sell her to a foreign people since he has broken faith with her.”

The Torah proves that all the good advice that we receive depends on her. It's the protection over the soul the Holy One Blessed be He spread over the soul so she won't be given 'to a foreign people'.

Lesson: The simple Torah law of 'Food, Clothing, and conjugal rights' is the duties and responsibilities of a man to provide for his wife.

On a deeper level, it's what YHVH wishes to provide for our souls when we have the merits. God can provide these three things if we connect and follow the Torah. Then we have a higher level of protection from losing the 'benefits'.

74. ואם לבנו ייעדנה במשפט הבנות יעשה לה. אמר אותו זקן, חברים, בשתלכו לאותו הסלע שהעולם סמוך עליו, אמרו לו שזיכר את יום השלג שזרעו פולים לחמשים ושנים

74. (שמות כא) ואם לבנו ייעדנה במשפט הבנות יעשה לה. אמר ההוא סבא, וזכרייא, כד תהכון לנבי ההוא טיגרא דעלמא סמיה עליה, אמרו

לִיה, הַיִּדְכָּר יוֹמָא דְתַלְמָא דְאַזְדָּרְעוּ פּוֹלִין
 לְזוּבִישֵׁין וְתֵרִין זְוִינִין, וְהָדָר אֶקְרִינָן הָאִי קָרָא,
 וְהוּא יִימָא לְכוּן.

Exodus 21:9

“ואם-לבנו, ייעדנה-כמשפט הבנות, יעשה-לה”

“If he designates her for his son, he shall deal with her as with a daughter.”

The ‘elder’ sends the students, Rabbi Chiya and Rabbi Yosei, to the ‘rock’ that the world is leaning on. He was referring to rabbi Shimon that would explain this verse and the aspect of ‘son’.

He tells them to mention to him the day of snow when beans were planted in 52 ways. The ‘day of snow’ is judgments that come from the control of the Left. ‘Planting’ is the concealment of Light that becomes a great revelation, like planting fine wheat grains in the ground. They disappear, get rotten, then turn and grow as 100 folds.

The word for ‘beans’ is ‘פולים’ that means ‘falling’, and that is the ‘planting’ that was made when Malchut elevated to Binah in the Creation process. This process made Binah and the levels below her to fall to the level below Binah. 52 ways are the aspect of son, ‘בן’ with a numerical value of 52.

The ‘elder’ found difficulty to refer to ‘his son’ in the verse as to the ‘son of God’ because there are not aspects of Father and sons in the supreme levels. For that reason, he sent them to Rabbi Shimon.

The connection between the levels of Chokmah and Binah formed the aspect of Father and Mother and the level of Zeir Anpin below is called the ‘son’ because it is the continuation of Light from Father and Mother.

75. אָמְרוּ בְּמִטּוֹ מִינֶךָ מֵאֵן דְּשָׂאֲרִי מִלָּה הוּא
 יִימָא. אָמַר לוֹן, וְדָאִי דְיִדְעָנָא דְזָפֵאִין אֲתוֹן, וְאִית
 לְרַמְזָא לְכוּן רַמְזָא דְזוּכִימִין, וְעַל מָה דְאַנָּא
 אִימָא, כִּד תִּדְכָּרוֹן לִיה סִימְנָא דָּא, הוּא יִשְׁלִים
 עַל דָּא. הִשְׁתָּא אִית לֹוֹמַר, מֵאֵן הוּא דְאַקְרִי בֶן
 לְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא.

The students ask the ‘elder’ to continue with his explanation. He told them that because they are righteous with merits, he’s giving them a hint, a sign to share with Rabbi Shimon. The hint is that he needs to explain what is called ‘son’ for the Holy One Blessed Be He.

76. תָּא זְוִי כָּל (דף צ"ח ע"א) הֵהוּא דְזָכִי (ק"א ע"א),
 קי"ג ע"א) לְתַלְסֵר שְׁנִין וְלַהֲלָאָה, אֶקְרִי בֶן לְכַנְסֵת
 יִשְׂרָאֵל. וְכָל מֵאֵן דְּאִיהוּ מִבֶּן עֶשְׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיָלָא
 וְזָכִי בָּהוּ, אֶקְרִי בֶן לְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא
 וְדָאִי (דברים יד) בָּנִים אֲתֵם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

Deuteronomy 14:1

“בנים אתם ליהוה אלהיכם”

“You are the sons of YHVH your God;”

Those who turned 13 years old are called sons to Malchut. Those of 20 years or older and have the merits are called sons to Zeir Anpin.

There are different Lights that the soul can receive through time of growth. At age 13, boys are able to receive additional light to their souls that give them a greater connection to Malchut. They are now able to follow the Torah and earn merits for themselves. They can receive the level of Neshamah from the lower part of Zeir Anpin. At age 20 or older, usually after marriage, a man can earn merits and light of Chaya, the highest level that the soul can achieve. It comes from the supreme Father and Mother.

77. בְּשֶׁהִגִּיעַ דָּוִד לְשָׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה וְזָכָה בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁנִּכְנַס לְאַרְבַּע עָשָׂרָה, אָז כָּתוּב (תהלים ב) ה' אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדָתִיךָ. מֶה הַטָּעַם? שֶׁהָרִי מִקֶּדֶם לָזֶה לֹא הָיָה לוֹ בֶּן, וְלֹא שָׂרְתָה עָלָיו נִשְׁמָה עֲלִיוֹנָה, שֶׁהָרִי בְּשָׁנוֹת עָרְלָה הוּא הָיָה, וּמִשּׁוֹם כֵּךְ אֲנִי הַיּוֹם יִלְדָתִיךָ, הַיּוֹם וְדָאֵי יִלְדָתִיךָ. אֲנִי, וְלֹא הִצַּד הָאַחֵר, כְּמוֹ שֶׁהָיָה עַד עַכְשָׁיו, אֲנִי לְבַדִּי. בֶּן עֲשָׂרִים שָׁנִים, מֶה כָּתוּב בְּשִׁלְמָה? (משלי ד) כִּי בֶן הָיִיתִי לְאָבִי, לְאָבִי מִמֶּשׁ וְדָאֵי.

77. כִּד מְטָה דָּוִד לְתַלְסִר שְׁנִין, וְזָכָה בְּהֵהוּא יוֹמָא דְעָאֵל לְאַרְבִּיסֵר, כְּדִין כְּתִיב, (תהלים ב) יי אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדָתִיךָ. מֵאֵי טַעְמָא. דְּהָא מִקֶּדְמַת דְּנָא לֹא הָוָה לֵיהּ בְּרָא, וְלֹא שְׂרָאת עָלֵיהּ נִשְׁמָתָא עֲלָאָה, דְּהָא בְּשִׁנֵּי עָרְלָה הָוָה, וּבְגִין כֵּךְ, (קכ"ח ע"ב) אֲנִי הַיּוֹם יִלְדָתִיךָ, הַיּוֹם וְדָאֵי יִלְדָתִיךָ. אֲנִי, וְלֹא סְטָרָא אֲזִזְרָא, כְּמָה דְּהָוָה עַד הַשְׁתָּא, אֲנִי בְּלִזְזוּדָאֵי. בְּרַ עֲשָׂרִין שְׁנִין, מֶה כְּתִיב בְּשִׁלְמָה, (משלי ד) כִּי בֶן הָיִיתִי לְאָבִי, לְאָבִי מִמֶּשׁ וְדָאֵי.

When King David passed the age of 13 years, YHVH told him (Psalms 2:7)

“אֶסְפָּרָה אֶל חֵק יְהוָה אֲמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדָתִיךָ”

“I will surely tell of the decree of YHVH: He said to Me, ‘You are My Son, Today I have begotten You.’”

‘I have begotten You’ means that David received from the pure side, not from the other side that was until then.

Before the age of 13, David couldn’t have the supernal soul to be called ‘son’ of YHVH. At age 20 King Solomon received a higher level of the soul. As we read in the verse below, ‘the only son’ to his father and mother is the aspect of Zeir Anpin that his soul was connected to.

Proverbs 4:3

“כִּי בֶן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וְיָחִיד לִפְנֵי אִמִּי”

“When I was a son to my father, Tender and the only son in the sight of my mother,”

78. וְאִם לְבָנִי יִיעָרְנָה. בְּרַ תְּלִיסֵר שְׁנִין וְלִהְלָאָה, דְּהָא נִפְקָא מִרְשׁוֹ דְּסְטָרָא אֲזִזְרָא דְּאֲזִרְמִנְתָּ לֵיהּ, מֶה כְּתִיב כְּמִשְׁפָּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. מֵהוּ כְּמִשְׁפָּט הַבְּנוֹת. תִּנְיִנָן, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, זְמִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵהוּא יִזְקָא דְּקָאֵי בְּרִשׁוֹ דְּעָרְלָה, וְאִיהוּ נִפִּיק מִינָהּ, וְאַתְבַּשְׁשֵׁף לְבִי סְפָרָא,

78. וְאִם לְבָנִי יִיעָרְנָה. בְּרַ תְּלִיסֵר שְׁנִין וְלִהְלָאָה, דְּהָא נִפְקָא מִרְשׁוֹ דְּסְטָרָא אֲזִזְרָא דְּאֲזִרְמִנְתָּ לֵיהּ, מֶה כְּתִיב כְּמִשְׁפָּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. מֵהוּ כְּמִשְׁפָּט הַבְּנוֹת. תִּנְיִנָן, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, זְמִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵהוּא יִזְקָא דְּקָאֵי בְּרִשׁוֹ דְּעָרְלָה, וְאִיהוּ נִפִּיק מִינָהּ, וְאַתְבַּשְׁשֵׁף לְבִי סְפָרָא,

אותה לגדן (חזר למוד) שלו, ונותן לה מתנות ואוצרות רבים ומקשט אותה בקשטים עלאיים, עד הזמן שמכניסה לחפה עם אותו (תוך אותו) בן משלש עשרה שנים ומעלה.

ותבר לה, ואזיל לבי כנישתא, ותבר לה. מה עביר קודשא בריך הוא לההיא נשמתא. אעיל לה לאדרא דיליה, ויהיב לה מתנן, ונבובון סגיאין, וקשיט לה בקשוטין עלאין, עד זמנא דאעיל (בראשית קמ"ז ע"ב) לה לזופה ברההוא (גו ההוא) בר, מתליסר שניין ולעילא.

Until age 13 the child is under the control of the Klipa. When he goes to study Torah or pray in a synagogue with the congregation, the Klipa breaks. The Holy One Blessed Be He brings that soul to his chamber and gives her many gifts, decorating her with supernal decorations until the time of unification with the extra soul that is added to him after 13 years of age.

79. אם אחרת יקח לו. כאן יש סוד הסודות שלחכמים נמסרו, ויש להודיע בראשונה דבר אחד. בא וראה, ביום השבת, בשעה שמתקדש היום, יוצאות נשמות מתוך עץ החיים, ומנשבות אותן הנשמות הקדושות לתחתונים ונחים בהם כל יום השבת. ואחר שיוצאת השבת, עולות כל הנשמות ומתעטרות בעטרות קדושות למעלה. (וכשמעטרות באותו טוב, אלו הם בעליו של אותו טוב ודאי) אף כאן מזמין הקדוש ברוך הוא את אותו האיש, וזהו נשמה אחרת, ואף על גב שזו מזמנת לו, הנשמה שהיתה לו בראשונה, שארה הראשונה, בסותה וענתה לא יגרע, כמו שנתבאר.

79. אם אחרת יקח לו. הכא אית רזא דרזין, לזכמין אתמסרי, ואית לאודעא בקדמיתא מלה וזדא. תא וזוי, ביומא דשבתא בשעתא דאתקדש יומי, נפקי נשמתין מנא איכלי דווי, ובנשכין אינן נשמתין קדישין לתתאי, ונזיון בהו כל יומא דשבתא. ולבתר דנפיק שבתא, סלקין כלהו נשמתין ומתעטרן בעטרין קדישין לעילא. (וכד מתעטרן בההוא טבא אלין אינן בעליו דההוא טיבו ודאי) אוף הכי, קודשא בריך הוא אומין לההוא בר נש, ודא הוא נשמתא אחרת, ואף על גב דדא זמינא ליה, נשמתא דהות ליה בקדמיתא, שארה דקדמיתא, בסותה וענתה לא יגרע, כמות דאתמר.

Exodus 21:10

”אם-אחרת, יקח-לו-שארה כסותה וענתה, לא יגרע”

“If he takes to himself another woman, he may not reduce her food, her clothing, or her conjugal rights.”

On Friday night, when the Shabbat becomes holy, souls from the Tree of Life, Zeir Anpin, come down to the lower levels and stay with them during the Shabbat.

This is the extra soul of Shabbat that the Holy One Blessed be He allows us to draw.

‘If he takes to himself another woman’ is the aspect of the additional soul that we receive and need to take care of it.

After Shabbat, the souls go back up and receive holy crowns for their Shabbat connection.

On Shabbat, we have the opportunity to draw three extra levels of the soul to ourselves. This additional support helps us connect and draw greater light of Shabbat. The first

level is Nefesh of Shabbat that we can draw on Friday night, The level of Ruach on Shabbat morning and the level of Neshama in the Kedusha of Musaf of Shabbat.

On Mincha of Shabbat, we connect to Chokmah Binah and Daat with the reading of the Torah. It is the highest level of Shabbat and we follow it with the third meal that joins all the levels of the souls together giving us the opportunity to connect to the 'forehead' of Keter. It means that we can connect to the thought of the Creator and inject personal wish.

If one is doing it at home then the best connection is to do a meal, study Zohar and make a personal wish. Finish with the blessing of the food.

80. בָּכָה הָהוּא סָבָא כְּמִלְקָדְמִין, וְאָמַר אִיהוּ לְנַפְשִׁיהּ, סָבָא סָבָא, כְּמִנָּה יִגְעַת לְהַשִּׁיג דְּבָרִים קְדוּשִׁים אֵלּוּ, וְעַכְשָׁו תֹּאמַר אוֹתָם בְּרַגַּע אַחַד? אִם תֹּאמַר שְׁתַּחֲוִים עַל אוֹתָם הַדְּבָרִים וְלֹא תֹאמַר אוֹתָם – הֲרִי כְּתוּב (משלי ג) אֵל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו בְּהִיּוֹת לֹאֵל יָדֶךָ לַעֲשׂוֹת.

80. בָּכָה הָהוּא סָבָא כְּמִלְקָדְמִין, וְאָמַר אִיהוּ לְנַפְשִׁיהּ, סָבָא סָבָא, כְּמִנָּה יִגְעַת לְהַשִּׁיג דְּבָרִים קְדוּשִׁים אֵלּוּ, וְעַכְשָׁו תֹּאמַר אוֹתָם בְּרַגַּע אַחַד? אִם תֹּאמַר שְׁתַּחֲוִים עַל אוֹתָם הַדְּבָרִים וְלֹא תֹאמַר אוֹתָם – הֲרִי כְּתוּב (משלי ג) אֵל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו בְּהִיּוֹת לֹאֵל יָדֶךָ לַעֲשׂוֹת.

The 'elder' cried and said to himself, 'old man, how hard you worked to study and reveal these holy sacred things, and now you reveal them in one moment. If you have doubts if to reveal them to others then it says;

Proverb 3:27

”אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך [לעשות]

“Do not withhold good from those to whom it is due when it is in your power to act.”

When what we study is worth revealing to others then they have 'ownership' because God may choose a channel to reveal secrets and light but then it should be spread to those who need it, 'the owners'.

81. מַה זֶה אֵל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו? אֵלּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל הֵם כְּאֵן, שְׁהָרִי בְּכָל מְקוֹם שְׁנֵי אֲמָרִים דְּבָרֵי תוֹרָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל שֵׁם וּמְקֻשִּׁיבִים לָהֶם. וְאִזּוֹ אוֹתוֹ עַץ שֶׁל טוֹב וָרַע, בְּשָׁעָה שְׁחֹלְכִים מִשָּׁם וּמְקֻשִּׁיבִים לְאוֹתָם דְּבָרִים, אוֹתוֹ צֶדֶק הַטוֹב מִתְגַּבֵּר וּמִתְעַלֶּה לְמַעְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתְעַטָּרִים בְּאוֹתוֹ טוֹב, וְאֵלּוּ הֵם בְּעָלָיו שֶׁל אוֹתוֹ טוֹב.

81. מַה זֶה אֵל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו. אֵלּוּ הַקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל אֵינֻן הֵכָא. דְּהָא בְּכָל אַתֵּר דְּבִמְלִין דְּאוֹרִייתָא אֲבִירִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל אֵינֻן תִּמְנָן, וְצִיִּיתִי לֹון. וּכְדִין, הֵהוּא אֵיכְלָא דְטוֹב וָרַע, בְּשַׁעְתָּא דְּאוֹלִין מִתְנָן, וְצִיִּיתוֹ אֵינֻן מִלִּין, הֵהוּא סְטֵרָא דְטוֹב אֲתִגְבֵּר, וְאַסְתַּלְקָ לְעִילָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְנִסְתּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתְעַטָּרִין בְּהֵהוּא טוֹב, וְאַלִּין אֵינֻן בְּעָלָיו דְּהֵהוּא טוֹב.

Proverbs 3:27

”אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות]

“Do not withhold good from those to whom it is due When it is in your power to do it.”

Wherever the words of Torah study are heard, the Holy One Blessed be He and the Shechina come to listen. Then the good side of the Tree of knowledge Good and Bad gets stronger and draw the 'good' to the world. The verse is referring to the Holy One

Blessed be He and the Shechina as the owners of the 'Good'. They won't withhold good from those who study the sacred Torah.

The study that is the aspect of good connects to the good side of the Tree and draw good from above.

82. סָבָא סָבָא, אֶת אֲמִרַת מַלְכִין אֲלֵיךְ, וְלֹא יִדְעֶתָ
אִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא הֶכָא, וְאִי אֲלֵיךְ דְּקֵיִימִי
הֶכָא וְכַאֲיִן לְמַלְכִין אֲלֵיךְ. לֹא תִדְוֹל סָבָא, דְּהָא
הָיִית בְּכַמְה קָרְבִין דְּגַבְרִין תִּקְיָפִין, וְלֹא דְוִזִילָת,
וְהִשְׁתָּא אֲנֵת דְּוִזִיל, אִימָא מִיִּלְךָ, דְּהָא וְדֵאִי הֶכָא
אִיהוּ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנָסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲיִן
אֵינֹן אֲלֵיךְ דְּהֶכָא. וְאִי לֹא הֶכָא, לֹא אֲעָרְעֵנָא
בְּהוּ, וְלֹא שְׂרִינָא בְּאֲלֵיךְ מַלְכִין. אִימָא מַלְכִין
סָבָא, אִימָא בְּלֹא דְוִזִילָת.

The elder that presented this study had fears of revealing these secrets. He was afraid that if he reveals them, they will become small. Rabbi Chiya and Rabbi Yosei told him to sense the place and see that the Holy One Blessed be He and the Shechina were present during his teaching. They encouraged him to continue with his revelations, reminding him that he already fought strong men without fear. Now he should continue without fear.

Lesson;

The strong men the elder fought is the aspect of the challenges a person finds on his path of studying the Torah and its secrets. The studies are a process of climbing on a spiritual level. The other side tries to pull our heels and stop us from climbing. If we don't experience 'strong men' fighting us then we are not climbing.

The good news is that the Light of the study is the tool that we need to fight the strong men and overcome them. Jacob fought until morning (=Light) and the angel of the other side begged Jacob to let go of him. We keep the fight and move forward, we always win. Never give in and never give up.

83. פְּתוּזָא וְאָמַר, (תְּהִלִּים קד) יי' אֱלֹהֵי גְדֻלַּת
מָאד הוּד וְהָדָר לְבָשֶׁתָּ. ה' אֱלֹהֵי – זוֹ רֵאשִׁית
הָאֱמוּנָה, עֲלִית הַמַּחֲשָׁבָה וְהָעוֹלָם הַבָּא, סוּד
אֶחָד בְּלֹא פְּרוּד. גְּדֻלַּת – זוֹ הָרֵאשִׁית, הַיּוֹם
הָרֵאשִׁון וְאוֹתָם יָמִים עֲתִיקִים, צַד הַיָּמִין.
מָאד – זֶהוּ צַד הַשְּׂמָאל.
83. פְּתוּזָא וְאָמַר, (תְּהִלִּים קד) יי' אֱלֹהֵי גְדֻלַּת
מָאד הוּד וְהָדָר לְבָשֶׁתָּ. יי' אֱלֹהֵי: (ט' ע"א, רי"ו ע"ב) דָּא
שִׁירֻתָא דְּמִהִיבְנוּתָא, סְלִיקוּ דְּמִוּזָּשְׁבָה, וְעֲלִמָא
דְּאֵתִי, רָזָא וְזָדָא בְּלֹא פְּרוּדָא. גְּדֻלַּת: דָּא
שִׁירֻתָא, יוֹמָא קַדְמָאָה, וְאֵינֹן יוֹמִין עֲתִיקִין,
סְטָרָא דִּימִינָא. מָאד: דָּא (ס"ח ע"ב) הוּא סְטָרָא
דְּשְׂמָאלָא.

Psalms 104:1

“ברכי נפשי את-יהוה יהוה אלהי גדלות מאד הוד והדר לבשת”

“Bless YHVH, O my soul! O YHVH my God, You have grown very much; You are clothed with splendor and majesty,”

“YHVH my God” is the beginning of the connection to faith and elevation to Chokmah that is the aspect of thoughts and to Binah that is the aspect of the world to come. Chokmah and Binah are a pair that would never be separated because they deliver the light of the Endless to the lower worlds.

‘You have grown’, גִּדְלָתָּ, is the beginning of the lower seven Sefirot, which is the first day, Chesed, Right side.

‘Very much’, מְאֹד, is Gevurah, Left side.

84. הוֹד וְהֶדֶר לְבָשֶׁת: אֵלֶּיךָ תֵּרִין בְּדִי (ויחי רכ"ב) עֲרֻבוֹת. עַד הָכָא, כִּיּוֹן דְּמִטָּא לָגוֹ אֵילָנָא דְּחוּזִי, אֲתֵּטְמֵר, וְלֹא אֲסִתְּלֵךְ (ס"א ולא בעי) לְבוֹהֵי בְּמַעֲיָנָא, בְּגִין הֵהוּא מְאֹד. מֵאִי מְאֹד. שְׂמֵאֲלָא, דְּכָל עֲנָפִין דְּלִתְתָּא וּבְכָלְלָא עֲנָפָא מְרִירָא וּזְדָא. וְעַל דָּא אֲתֵּטְמֵר הֵהוּא אֵילָנָא דְּחוּזִי, וְלֹא בְּעָא לְבוֹהֵי בְּמַעֲיָנָא דָּא, עַד דְּאֵהֲדֵר בְּבוֹלְקֵהּ דְּמִין, וְשִׁבּוֹז בְּגִיּוֹנָא אֲזֻרָא.

‘splendor and majesty’, הוֹד וְהֶדֶר, is for Hod and Netzach. Tiferet that represents the Tree of Life, Zeir Anpin and the unification of Right and Left is concealed here because the Left is represented here as מְאֹד, ‘Very much’. This Left includes the branch that connects the minister of the other-side, Sam-el to the Left.

Lesson;

We read Psalms 104 every Rosh Chodesh to connect to the blessings that God reveals in the new month.

When we make blessings and appreciate YHVH we connect to the Tree of Life and get ‘dressed’ with splendor and majesty.

Another important lesson is the aspect of concealing the good from the other side.

Deuteronomy 28:8

”וְצִוָּה יְהוָה אֶתְּךָ, אֶת-הַבְּרָכָה, בְּאֶסְמִיךָ, וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ; וּבְרִכָּה-בְּאֶרֶץ, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ.”

“YHVH will command the blessing upon you in your barns and in all that you put your hand to, and He will bless you in the land which YHVH your God gives you.”

The sages explain that “In your barn” is a place out of sight and it means that blessings come to what is concealed, out of sight.

If we look at nature we see a proves to that principle. A seed must be concealed in the ground before it grows to be a tree. A man puts seeds inside a woman and a baby grows about three months before the process of growth becomes visual. If we ‘show off’ our ‘gifts’ they attract evil eyes and the forces of the negative-side. If one starts something new, it would be wise not to share the happy occasion immediately. We should let the ‘seeds’ of these beginnings to grow and get stronger before revealing it. Counting our money and other valuables creates an aspect of ‘exposure’ and connection to the world of Malchut where darkness, judgment, and limitation exists. This study reveals the spiritual reason for concealing the blessings that is Tiferet and the connection to the Light of the Tree of Life. When we start a connection we build a vessel and that involves the Left, negative-side because we are in Malchut. Only after

we have a vessel, the Light can come in without the attachment of the Left that may drain the light from the vessel and break. The concealment lets the Light holds stronger and support the vessel.

We should also conceal health issues. We shouldn't tell people about our health issues. When we give a description, we reveal the aspect of judgment and create an 'image' in the mind of the other people. It creates a stronger manifestation, giving the negative-side a stronger hold on that judgment. When we ask people to pray for another for health, it would be better to avoid specifying details. Prayer is a simple request, asking God to send healing to that person. God knows exactly what are the issues that brought that person to his current state and with the support of others, especially Tzadikim and Tzedakah, God can ease the judgment of the person in need. A study for the sake of another person is also an aspect of Tzedakah.

85. וְאָמַר, עֵטָה אֹר כְּשֶׁלֶמָה דָּא שִׁירוּתָא (דאור) (דף צ"ח ע"ב) דְּיומָא קְדָמָא. נֹטָה שְׁמַיִם, הָכָא אֲתַכְלִיל שְׁמַאכָא, וְלֹא אָמַר מְאֹד, אֲתַכְלִיל שְׁמַאכָא בְּיָמֵינָא, לְמַהוּי נְהִיר בְּכָלְכָא דְשְׁמַיִם. (תהלים קד) הַמְקָרָה בְּמִיָּם עֲלִיּוּתָיו, הָכָא נָפִיק בְּזוּדוֹתָהּ הֵהוּא אֵילָנָא דְזוּי, נְהִיר דְנָפִיק מִעֲדָן, וְאַשְׁתְּרִשׁוּ בֵּיהּ בְּמִיָּמוֹי אֵינוֹן תְּרִי בְּדִי עֲרֻבוֹת, דְּאֵינוֹן זָדְלִין בְּמִיָּמוֹי, הֵדָּא הוּא דְכֶתִיב (נ"א) הוּא אֵילָנָא דְחַי וְאַשְׁתְּרִשׁוּ בֵּיהּ אֵינוֹן תְּרִי בְּדִי עֲרֻבוֹת, דְּאֵינוֹן גְּדִלִין בְּמִיָּמוֹי וְהוּא נִהְרָז דְנָפִיק מִעֲדָן וְדָא הוּא הַמְקָרָה בְּמִיָּם עֲלִיּוּתָיו. מֵאֵן עֲלִיּוּתָיו. אֵלִין בְּדִי עֲרֻבוֹת.

Psalms 104:2

”עֵטָה אֹר, כְּשֶׁלֶמָה נֹטָה שְׁמַיִם, כְּרִיעָה”

“Wraps himself with a robe of light, stretch out the heavens like a curtain”

“Wraps himself with Light” is the aspect of the first day of Chessed. “stretch out the heavens” is the aspects of Tiferet, middle column that is called ‘heavens’. The Right and the Left are unified here to reveal the Tree of Life but without the branch that is represented by the word “מְאֹד”, “Very much” (See paragraph #83) and connect the Left to the negative side.

Psalms 104:3

”הַמְקָרָה בְּמִיָּם עֲלִיּוּתָיו הֵשֵׁם עֲבִים וְכֹבֵד הַמַּהֲלָךְ עַל-כְּנָפֵי-רוּחַ”

“He lays the beams of his chambers on the waters; he makes the clouds his chariot; he rides on the wings of the wind;”

The ‘chambers’ are Netzach and Hod where the waters that are the Light of the Tree of Life come from Binah to the world.

86. וְדָא הוּא דְכֶתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וְדָא הוּא רָזָא דְכֶתִיב, (תהלים מו) נְהִיר

86. וְהוּא שְׁכֶתוֹב (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וְהוּא סוּד הַכְּתוֹב (תהלים מו) נְהִיר

פִּלְגִּיו יִשְׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים. מֵאֵן פִּלְגִּיו. אֲלֵיךְ אֵינֶנּוּ
 הֵם שְׂרָשָׁיו, וְכֵךְ נִקְרָאִים. עֲלִיּוֹתָיו, שְׂרָשָׁיו,
 פִּלְגִּיו – כֻּלָּם נִשְׂרָשׁוּ בְּאוֹתָם הַמֵּים שֶׁל אוֹתוֹ
 נָהָר. כֻּלָּהוּ אֲשֶׁתִּרְשֵׁיו בְּאֵינֶנּוּ מִיֵּין דְּהֵהוּא נָהָר.

Jeremiah 17:8

וְהִיא כַּעַץ שֶׁתּוֹלַע עַל מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא חֹם וְהִיא עֲלֵהוּ רַעֲנָן וּבִשְׁנַת בְּצֻרָתָהּ לֹא יִדָּאָג וְלֹא
 "יִמִּישׁ מַעֲשׂוֹת פָּרִי"

"For he will be like a tree planted by the water, That extends its roots by a stream And will not fear when the heat comes; But its leaves will be green, And it will not be anxious in a year of drought Nor cease to yield fruit."

"extends its roots by a stream" is the aspect of connection to the nourishments of the Tree of Life at the level of Netzach and Hod.

Psalms 46:5

"נָהָר פִּלְגִּיו יִשְׁמְחוּ עִיר-אֱלֹהִים קֹדֶשׁ מִשְׁכְּנֵי עֲלִיּוֹן"

"There is a river whose streams make glad the city of God, The holy dwelling places of the Most High."

The 'streams' that delivers the nourishments come from the highest level to provide us with fulfillment and happiness.

Lesson;

Water is a source of life and the 'product' of the Tree of Life. When we connect our roots, which is our souls to the Tree of Life, we enjoy the nourishments that we need to sustain our lives.

The river that spreads its streams comes from the 'City of God' that is Jerusalem and the Holy Temple that is the dwelling of the 'most-high', which is YH, Chokmah, and Binah.

Isaiah 55:1

"...הוֹי כָּל-צָמָא לְכוּ לַמַּיִם"

"Ho, every one that is thirsty, come for the water..."

Our souls get thirsty for the light and the prophet Isaiah tells us where to find it. The water is the light of the Torah. The study of the Zohar is the tool that helps us spread roots into the streams and draw water from the river that is the light concealed in the Torah.

87. (תהלים קד) הַשֵּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ. דָּא מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל, וְגַבְרִיאֵל, אֲלֵיךְ הֵם עֲבִים. הַמְהַלֵּךְ עַל כְּנָפֵי רוּחַ, לְתַת רְפוּאָה לְעוֹלָם, וְזֶהוּ רַפְאֵל. מִכָּאֵן וְהֵלְאָה עֲשֶׂה מְלָאכָיו רוּחוֹת וְגו'. זְקוֹן זְקוֹן, אִם כָּל אֱלֹהִים יִדְעָתָהּ, אָמַר וְאֵל תִּפְחַד, אָמַר דְּבָרִיד וְיֵאִירוּ דְּבָרֵי פִיד! שְׁמַחוּ הַחֲבֵרִים, וְהִיוּ מְקַשְׁבִּים בְּשִׁמְחָה לְדְבָרֵי הַקְדוּשִׁים. אָמַר, אִי זְקוֹן, אִי זְקוֹן, בְּמָה הִכְנַסְתָּ אֶת עֲצָמְךָ, נִכְנַסְתָּ לָּיִם הַגְדוֹל? יֵשׁ לָךְ לְשׁוּטֵט וּלְצִאֵת מִשָּׁם.

87. (תהלים קד) הַשֵּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ. דָּא מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל, וְגַבְרִיאֵל, אֲלֵיךְ הֵם עֲבִים. הַמְהַלֵּךְ עַל כְּנָפֵי רוּחַ, לְתַת רְפוּאָה לְעוֹלָם, וְזֶהוּ רַפְאֵל. מִכָּאֵן וְהֵלְאָה עֲשֶׂה מְלָאכָיו רוּחוֹת וְגו'. זְקוֹן זְקוֹן, אִם כָּל אֱלֹהִים יִדְעָתָהּ, אָמַר וְאֵל תִּפְחַד, אָמַר דְּבָרִיד וְיֵאִירוּ דְּבָרֵי פִיד! שְׁמַחוּ הַחֲבֵרִים, וְהִיוּ מְקַשְׁבִּים בְּשִׁמְחָה לְדְבָרֵי הַקְדוּשִׁים. אָמַר, אִי זְקוֹן, אִי זְקוֹן, בְּמָה הִכְנַסְתָּ אֶת עֲצָמְךָ, נִכְנַסְתָּ לָּיִם הַגְדוֹל? יֵשׁ לָךְ לְשׁוּטֵט וּלְצִאֵת מִשָּׁם.

87. (תהלים קד) הַשֵּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ. דָּא מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל, וְגַבְרִיאֵל, אֲלֵיךְ הֵם עֲבִים. הַמְהַלֵּךְ עַל כְּנָפֵי רוּחַ, לְתַת רְפוּאָה לְעוֹלָם, וְזֶהוּ רַפְאֵל. מִכָּאֵן וְהֵלְאָה עֲשֶׂה מְלָאכָיו רוּחוֹת וְגו'. זְקוֹן זְקוֹן, אִם כָּל אֱלֹהִים יִדְעָתָהּ, אָמַר וְאֵל תִּפְחַד, אָמַר דְּבָרִיד וְיֵאִירוּ דְּבָרֵי פִיד! שְׁמַחוּ הַחֲבֵרִים, וְהִיוּ מְקַשְׁבִּים בְּשִׁמְחָה לְדְבָרֵי הַקְדוּשִׁים. אָמַר, אִי זְקוֹן, אִי זְקוֹן, בְּמָה הִכְנַסְתָּ אֶת עֲצָמְךָ, נִכְנַסְתָּ לָּיִם הַגְדוֹל? יֵשׁ לָךְ לְשׁוּטֵט וּלְצִאֵת מִשָּׁם.

87. (תהלים קד) הַשֵּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ. דָּא מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל, וְגַבְרִיאֵל, אֲלֵיךְ הֵם עֲבִים. הַמְהַלֵּךְ עַל כְּנָפֵי רוּחַ, לְתַת רְפוּאָה לְעוֹלָם, וְזֶהוּ רַפְאֵל. מִכָּאֵן וְהֵלְאָה עֲשֶׂה מְלָאכָיו רוּחוֹת וְגו'. זְקוֹן זְקוֹן, אִם כָּל אֱלֹהִים יִדְעָתָהּ, אָמַר וְאֵל תִּפְחַד, אָמַר דְּבָרִיד וְיֵאִירוּ דְּבָרֵי פִיד! שְׁמַחוּ הַחֲבֵרִים, וְהִיוּ מְקַשְׁבִּים בְּשִׁמְחָה לְדְבָרֵי הַקְדוּשִׁים. אָמַר, אִי זְקוֹן, אִי זְקוֹן, בְּמָה הִכְנַסְתָּ אֶת עֲצָמְךָ, נִכְנַסְתָּ לָּיִם הַגְדוֹל? יֵשׁ לָךְ לְשׁוּטֵט וּלְצִאֵת מִשָּׁם.

“he makes the clouds his chariot” (see #85 above). The ‘clouds’ are the angels Michael and Gabriel. “he rides on the wings of the wind” is the angel Raphael that brings health and healing to the world.

The elder was praised by those who study from him and they asked him to continue the teaching.

88. (שמות כא) אם אחרת יקח לו, כמה גלגולין עתיקין הכא, דלא אתגלון עד האידנא, וכלהו קשוט בדקא יאות, דלית לאסטאה בארוז קשוט, אפילו במלא נימא. בקדמיתא (נ"א השתא) אית לאתערא, (צ"ה ע"ב) נשמתין דגירין בלהו, פרזון מגו גנתא דערן בארוז סתים, כד מסתלקן מהאי עולם, נשמתהון דקא ריוזא מגו גנתא דערן, לאן אתר תייבין.

88. אם אחרת יקח לו. כמה גלגולים עתיקים יש כאן שלא התגלו עד עכשו, וכלם אמת כראוי, שאין לסטות מדרך אמת אפילו במלא נימא. בתחלה (עתה) יש להתעורר, נשמות הגרים בלן פורחות מתוך גן עדן בדרך נסתר. בשמסתלקות מן העולם הזה, נשמותם שהרויחו מתוך גן העדן, לאיזה מקום חוזרות?

Exodus 21:10

“אם אחרת יקח לו שארה כסותה וענתה לא יגרע”

“If he takes to himself another woman, he may not reduce her food, her clothing, or her conjugal rights.”

The Elder explains that this is related to the ancient incarnation process that was never revealed until that moment. These are true and the truth must be told without even the slightest deviation.

He continues to reveal that the souls of converts come from the Garden of Eden in an unknown way and incarnate in converts. When they leave this world, they go back to the Garden of Eden.

Lesson;

A convert that makes the efforts to transform himself earns great merits. When he breaks the Klipah that blocked him from seeing the righteous path of the Torah, he elevates himself to a level that draws the support of a soul from the Garden of Eden. This extra soul stays with him until he dies. Then the extra soul goes back to the garden of Eden and the original soul of the convert is judged by its own merits. Converts or those who are in the process of conversion should appreciate the gift they receive and stay on the path of Torah and righteousness.

A convert is one that converted his soul to follow the path of Torah, not necessarily one that went through a process to get a certificate of conversion. When Mashiach comes, he will judge the souls by their purity, not by certificates or by the name of the rabbi that made the conversion.

There are many souls that were born into a Jewish family but have fewer merits than a convert. A Jew that adopts the path of Torah and righteousness also has the aspect of ‘convert’ and his soul is supported and elevated to a greater level than before.

89. אלא תנינן, מאן דנטיל ואזיד בנכסי גירין בקדמיתא, זכי בהו. אוף הכי כל אינן נשמתין קדישין עלאין, דקא זמין לון קודשא בריך הוא לתתא בדקאמרון, בלהו נפקין לזמנן

89. אלא שנינו, מי שנוטל ואזיד בנכסי הגר בתחלה, זוכה בהם. אף כף כל אותן הנשמות הקדושות העליונות שמזמין אותן הקדוש ברוך הוא למטה, כפי שאמרנו, בלן יוצאות לזמנים ידועים, (ועולות) כדי

להשתעשע בגן עדן (העליון), ופוגעות באותן נשמות הגרים. מי שאוחז בהן מאותן הנשמות (שעולות), אוחז בהם וזוכה בהם, ומתלבשים בהם ועולים. וכלן עומדות בלבוש זה, וירדו לתוך הגן בלבוש הזה, משום שבגן עדן לא עומדות שם אלא בלבוש כל אלו שעומדות שם.

ידיען. (וסלקין) (בראשית ל"ה ע"ב) בגין לאשתעשעא בגין עדן, (דלעילא) ופגען באינון נשמותין דגירין, מאן דאזיד בהו מאלין נשמותין, (דסלקין) אזיד בהו וזכי בהו, ומתלבשין בהו, וסלקין. וכלהו קיימי בהאי לבושא ונזותו גו גנתא בלבושא דא. בגין דבגנתא דעדן, לא קיימאן תמן, אלא בלבושא, כל אינון דקיימי תמן.

Righteous souls are invited by the Holy One Blessed be He, on Shabbat, Rosh Chodesh and Holidays to the Garden of Eden to enjoy a higher light. On the way up, they connect to the souls of converts and get 'dressed' with them as a decoration because of their value. When they reach the Garden of Eden, they get 'undressed'/separated because each soul needs to be by itself.

90. אם תאמר שבשביל הלבוש הזה גורעים אותן נשמות מכל הענג שהיה להן בתחלה, הרי כתוב אם אחרת יקח לו שארה בסותה וענתה לא יגרע? בגן עומדות בלבוש זה, שקדמו לאחז בהם וזכות בהם, וכשעולות למעלה מתפשטות ממנו, שהרי שם לא עומדות בלבוש.

90. אי תימא, דבגין האי לבושא, גרען אינון נשמותין מכל ענגא דהיה לון בקדמיתא. הא כתיב, אם אחרת יקח לו שארה בסותה וענתה לא יגרע. בגנתא קיימי בלבושי דא, דקדמן לאזידא בהו וזכי בהו, וכד סלקין לעילא, מתפשטן מניה, דהא תמן לא קיימן (קפ"ו ע"ב, ר"י ע"ב, רכ"ט, נ', נ"ח, ס"ז) בלבושא.

The 'undressing' from the converts' souls don't reduce the elevated state and pleasures of the souls because, in the Garden of Eden, the souls must stand without clothing.

Lesson;

The converts with the extra souls from the Garden of Eden are on a level that the righteous souls are happy to connect to and 'travel' together on the way up to the Garden of Eden. It helps them with the ascending process to heavens.

There's a story about a Tzadik that used to ascend (his soul) to heavens during the silent prayers. The congregation was waiting until he comes back to continue with the prayers. One time he came back very quickly. When he was asked about the reason, he told them that a great Tzadik passes away on that day, and the path to the higher levels was clear so he didn't have to struggle with the obstacles of the other-side. We learn from that about the value of connecting to righteous and elevated souls. The Zohar is the body for the soul of Rabbi Shimon, Moses, Elijah and the other righteous souls that are part of the Zohar studies.

When we study the Zohar, we connect to these souls that help us elevate our own souls.

King David opened Psalms with six verses that praise the people that choose the righteous path of YHVH and avoid the negative path. Associating yourself with the good always benefits us.

It's good to read Psalms 1 when we are confused and need support to stay on the righteous path with the right environment and social group.

Psalms 1

1 Blessed is the one who does not walk in step with the wicked or stand in the way that sinners take or sit in the company of mockers, 2 but whose delight is in the law of YHVH, and who meditates on his law day and night. 3 That person is like a tree planted by streams of water, which yields its fruit in season and whose leaf does not wither—whatever they do prospers. 4 Not so the wicked! They are like chaff that the wind blows away. 5 Therefore the wicked will not stand in the judgment, nor sinners in the assembly of the righteous. 6 For YHVH watches over the way of the righteous, but the way of the wicked leads to destruction.

91. בְּכֵה הֵהוּא סָבָא כְּמִלְקָדְמִין, וְאָמַר לְנַפְשִׁיהָ, סָבָא סָבָא, בְּוֹדֵאֵי אֵית לָךְ לְמוֹבְכִי, בְּוֹדֵאֵי אֵית לָךְ לְאוֹשְׁדָא דְמוֹעִין, עַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה, אֲבָל גָּלִי קָמִי קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיהָ קְדִישָׁא, דְּאֵנָּה בְּרַעְיוֹ דְּלִבָּא, וּבְפוֹלְחוֹנָא דְּלִהוֹן קְאָמִינָא, בְּגִין דְּאֵינֹן בְּעָלְיוֹ דְּכָל מִלָּה, וּמִתַּעֲטָרֵן בָּהּ.

91. בְּכֵה אוֹתוֹ זְקֵן כְּמִקְדָּם וְאָמַר לְנַפְשׁוֹ, זְקֵן זְקֵן, בְּוֹדֵאֵי יֵשׁ לָךְ לְבִבּוֹת, בְּוֹדֵאֵי יֵשׁ לָךְ לְשִׁפְךָ דְּמַעוֹת עַל כָּל דְּבַר וְדְבַר, אֲבָל גָּלִי לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ הַקָּדוֹשׁ שְׁאֵנִי בְּרַצוֹן הַלֵּב וּבַעֲבוּדָתָם אֲמַרְתִּי, מִשּׁוּם שֶׁהֵם בְּעָלְיוֹ שֶׁל כָּל דְּבַר וּמִתַּעֲטָרִים בָּהֶם.

The Elder cried and said to himself that it's proper to cry on every revelation. It is known to the Holy One Blessed be He and the Shechina, that everything said came from the desire of the soul and heart and every word of the study is added to their honor.

92. כָּל אֵינֹן נִשְׁמָתִין קְדִישִׁין, כִּד נְזוּתִי לְהָאֵי עֲלָמָא, בְּגִין לְמוֹשְׁרֵי כָּל זֹרַע עַל דְּוִכְתִּייהוּ, דְּאֵתְזוּזוֹן בָּהּ, לְבָנֵי נֶשָׂא. כִּלְהוֹ נְזוּתִי מִתְּלַבְשִׁין בְּאֵינֹן נִשְׁמָתִין דְּקָא אֲבָרֵן, וְהָכִי עָאֲלִין בְּזִרְעָא קְדִישָׁא. וּבְמִלְבוּשָׁא דָּא, קִיִּימִי לְאַשְׁתַּעֲבָדָא מְנִייהוּ בָּהֵאֵי עֲלָמָא. וְכִד אֲשִׁתְּאֲכֹן אֵינֹן מִלְבוּשִׁין מִמִּלְכִּין דְּהָאֵי עֲלָמָא, אֵינֹן נִשְׁמָתִין קְדִישִׁין, אֲתִנֹּן (נ"א אֲתִהֲנוֹן) בְּרִיזוּא דְּקָא אֲרִיזוּא, מִזֵּו לְבוּשִׁיהוֹן אֲלִין.

92. כָּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, בְּשִׁירְדוֹת לְעוֹלָם הַזֶּה בְּדִי לְשֵׁרוֹת כָּל אַחַת עַל מְקוֹמָן שְׂרָאוּיִים לָהֶם לְבָנֵי אָדָם, בְּלֵן יוֹרְדוֹת מְלַבְּשׁוֹת בְּאוֹתָן הַנִּשְׁמוֹת שְׂאֲמָרְנוּ, וְכִד נִכְנָסוֹת לְזֶרַע הַקֹּדֶשׁ. וּבְמִלְבוּשׁ זֶה עוֹמְדוֹת לְהַשְׁתַּעֲבֵד מֵהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּכְשֶׁנִּשְׁאָבִים אוֹתָם לְבוּשִׁים מִדְּבַרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, אוֹתָן נִשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת נְזוּנוֹת (נְהִנוֹת) מִהֲרִית שְׁמֵרִית מִתּוֹךְ הַלְבוּשִׁים הַלָּלוּ.

The holy souls that come down to the world are 'dressed' with souls of converts and enter the seeds that bring life. With these garments, they come out to live in this world, slaved in a body but with abilities to follow the precepts and do positive actions. The light revealed by the precepts adds pleasant scents that nourish and benefit the holy souls.

The souls of the converts serve as a middle layer between the body and the righteous souls that receive only from the positive actions made by the converts.

Lesson;

A soul of a convert conceals another righteous soul that joined her in this world so it can be awakened to follow the ways of the Torah. When the converted soul follows the righteous path, a bond with the holy soul inside is made and the convert's soul accompanies the righteous soul back to the Garden of Eden.

Crying is an aspect of revelation on the level of Chokmah. The eyes are the highest sense that we have and it connects directly to the brain and the spiritual realm (Visions, Hallucinations...).

The aspect of scent is considered pure because it was the only sense that wasn't part of the first sin. The Light we reveal add scent to our spiritual garments.

After Shabbat we make a blessing over a pleasant scent to Myrtle, special herbs or perfume to keep the extra level of souls we receive on Shabbat a little longer with us.

Mashiach would know our purity by the scent our souls give out.

93. קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מַלְיָן סְתִימִין דְּאִיהוּ עֲבִיד, עָאֵל לֹן בְּאוֹרֵייתָא קְדִישָׁא, וְכָלֵא אֲשֵׁתְכוֹז בְּאוֹרֵייתָא, וְהָיָא מַלְא סְתִיבָא גְּלִי לָהּ אוֹרֵייתָא, וּמִיד אֲתַלְבָּשָׁא בְּלְבוּשָׁא אֲזוּרָא, וְאֲתַטְמִיר תַּמָּן, וְלֹא אֲתַגְּלִי. וְזוֹכִימִין דְּאֵינֹן מַלְיָן עֵינִין, אָפּ עַל גַּב דְּהָיָא מַלְא אֲסִתִּים בְּלְבוּשָׁה (תַּמָּן), וְזִמְאָן לָהּ מַגֵּז לְבוּשָׁה, וּבִשְׁעָתָא דְּאֲתַגְּלִי הָיָא מַלְא עַד לָא תִיעוּל בְּלְבוּשָׁא, רַמָּאן בָּהּ פְּקִיזוּ דְּעֵינָא, וְאָפּ עַל גַּב דְּמִיד אֲסִתִּים, לָא אֲתַאבִּיד בְּעֵינֵיהּ. (נ"א מינייהו)

Everything the Holy One Blessed be He made in this world he concealed in the Torah. Whatever we read in the Torah conceals something that is 'dressed' in different garments that we can't see. Only the wise people that are full of 'eyes' can see the secret from its garments. Even though the revelation of the secret disappears immediately, they retain the secret.

94. בְּכַמָּה דְּיֻכְתִּין אֲזַהֵר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עַל גְּזִירָא, (בְּגִין) דְּזִרְעָא קְדִישָׁא, וְיִדְהֲרוֹן בֵּיתָא, וְלִבְתֵּר נְפִיק מַלְא סְתִיבָא בְּנִרְתִּיקָהּ. (דף צ"ט ע"א) וְכִין דְּאֲתַגְּלִי אֲהֲדָר לְנִרְתִּיקָהּ בְּיָד, וְאֲתַלְבָּשׁ תַּמָּן.

The Holy One Blessed be He warned us in several places in the Torah to watch for the converts and honor them because they have the holy seed of the Israelites. They are concealed in different garments. After a convert comes out and reveals his Israelite soul, he goes back to his external garments but retains the Israelite soul in its new and revealed state.

95. כִּין דְּאֲזַהֵר עַל גְּזִירָא בְּכָל אֵינֹן דְּיֻכְתִּין, נְפִיק מַלְא בְּנִרְתִּיקָהּ וְאֲתַגְּלִי, וְאָמַר (שְׁמוֹת כג) וְאַתֶּם יִדְעֶתֶם אֶת נֶפֶשׁ הָגֵר. מִיד נִכְנָסָה לְנִרְתִּיקָהּ, וְחִזְרָה בְּלְבוּשׁ וְנִטְמָנָה, שְׁכֻתוֹב כִּי גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁחָשַׁב הַכְּתוּב,

שבגלל שמיד התלבש, לא היה מי שישגיח בו. בנפש הגר הוא יודעת הנשמה הקדושה בדברי העולם הזה ונהיית (ושואבת) מהם.

הייתם בארץ מצרים, דושיב קרא, הבגין דאתלבש מיד, לא היה מאן דאשגוזו בה. בהאי נפש הגר, ידעת נשמתא קדישא במלין דהאי עלמא, ואתהניאת (ואשתאבת) מנייהו.

Exodus 23:9

”וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים”

“Also you shall not oppress a stranger(convert), for you know the heart of a stranger, because you were strangers in the land of Egypt.”

The first command ‘Do not oppress a stranger/convert’ is made to follow literally. It is the concealed part. Then the revelation of the secret explained as ‘for you know the heart of a stranger’. ‘Knowing’ is an aspect of the connection between the soul and the body. Then the ‘window’ of understanding is closed with ‘because you were strangers in the land of Egypt’.

Lesson;

In Egypt, we were slaves and couldn’t connect to YHVH until Moses was sent to take us out.

Many Israelites’ souls are with the aspect of ‘slaves’ in ‘Egypt’. The Zohar is the aspect of Moses using Rabbi Shimon to shine a light on the souls of the ‘strangers in the Land of Egypt’ and lead them out of slavery. The light of the Torah and Zohar activates their Israelite’s soul and draws them to reveal the concealed soul inside through the process of Torah study and conversion.

There are many Israelites souls around the world that wish to come out but they don’t have a Jewish community nearby to support their process in revealing their true soul. The first step in their conversion process is to know their hearts and let it follow the path out ‘Egypt’. Then they should abandon all types of worship that are not based on the Torah. The Zohar is the highest level of Torah study and connection to Moses, our first and final redeemer.

All Jews/Israelites should follow the command “Do not oppress a stranger(convert)” because anyone that comes close to the Torah potentially has the Holy seed of an Israelite. Honor and support them because they are part of our expanded family.

96. פתח אותו זקן ואמר, (שם כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר וגו'. ענן זה מהו? אלא זהו הכתוב (בראשית ט) את קשתי נתתי בענן. שנינו שאותה קשת הפשיטה את לבושיה ונתנה אותם למשה, ובאותו לבוש עלה משה להר, וממנו ראה מה שראה ונהנה מהכל. עד אותו מקום באו אותם החברים, והשתטחו לפני אותו זקן ובכו ואמרו, אלמלא לא באנו לעולם אלא כדי לשמע דברים אלו מפיך – די לנו!

96. פתחו ההוא סבא ואמר, (שמות כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר וגו', ענן דא מאי היא. אלא דא הוא דכתיב, (בראשית ט) את קשתי נתתי בענן. תנינן, דההוא קשת אשלוזת לבושו, ויהיב לון לבושה, (רכ"ט ע"א) ובההוא לבושה סליק משה לטורא ובניה זומא מיה דזומא, ואתהני מכא. עד ההוא אתר, אתו אינון זברייא, ואשתטוו קמיה דההוא סבא, ובכו ואמרו,

אֶלְמִלָּא לֹא אֶתִינָא לְעִלְבָּא, אֶלָּא לְמִשְׁמִיעַ מוֹלִין
אֵלִין בְּפוּמָּךְ דִּי קִין.

The old sage opens this part of the study by quoting Exodus 24:18

”וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר אֲרָבָעִים יוֹם וָאַרְבָּעִים לַיְלָה.”

“So Moses went into the midst of the cloud and went up into the mountain. And Moses was on the mountain forty days and forty nights.”

He explains that the ‘rainbow’ is the secret of Malchut that receives from the three colors white, red, and green.

Genesis 9:13

”אֶת קִשְׁתִּי נִתַּתִּי בְּעָנָן וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ.”

“I set My rainbow in the cloud, and it shall be for the sign of the covenant between Me and the earth.”

These three colors represent the three lines of the Tree of Life. Moses received from Malchut the three colors as a garment that with it he went up the mountain to receive the Torah.

Rabbi Chiya and Rabbi Yossi listen to this explanation and bow before the sage, saying that it would have been a good enough reason for them to come to this world just to listen to his words.

97. אָמַר הָהוּא סָבָא, (אם אחרת יקח לו) זִזְבְּרִיָּא, לֹא בְּגִין דָּא בְּלִזְוִדְוִי שְׂרִינָא מִלָּה, דְּהָא סָבָא כְּגִינִי, לֹא בְּמִלָּה וְזָדָא עֲבִיד קִישׁ קִישׁ, וְלֹא קָרִי, כַּמָּה בְּנֵי עֲלָמָא בְּעֶרְבּוּבָא בְּסִכְלָתֵנוּ דְּלֵהוּן, וְלֹא זִמְמָן בְּאַרְזֵנוּ קִישׁוֹט בְּאוּרִייתָא, וְאוּרִייתָא קָרִי בְּכָל יוֹמָא בְּנֵהִימוּ (נ"א ברחימו) לְגַבִּיָּהּ, (דבני נשא) וְלֹא בְּעָאן לְאַתְבָּא רִישָׁא.

97. אָמַר אוֹתוֹ זָקֵן, (אם אחרת יקח לו) חֲבֵרִים, לֹא בְּשִׁבִּיל זֶה בְּלִבְד הַתְּחִלָּתִי אֶת הַדָּבָר, שֶׁהָרִי זָקֵן כְּמוֹנִי לֹא בְּדָבָר אֶחָד עוֹשֶׂה קִישׁ קִישׁ וְלֹא קוֹרָא, כַּמָּה בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁהֵם בְּעֶרְבּוּבָא בְּתַבּוּנָה שְׁלֵמָה, וְלֹא רוֹאִים בְּדֶרֶךְ אֱמֶת בְּתוֹרָה, וְתוֹרָה קוֹרֵאת בְּכָל יוֹם בְּנֵהִימָה (בְּאַהֲבָה) אֱלֵיהֶם, וְלֹא רוֹצִים לְהִשָּׁב רִאשָׁם.

The Saba replied that he didn't open this study just to get attention like empty people that learn one thing and make a lot of 'noise' about it to make himself famous. They are like a small coin that makes a big noise in an empty jar.

Many people don't study the Torah as a path to the truth. The Torah calls them with love every day but they don't turn their head to her call for study.

98. וְאַף עַל גַּב דְּאִמִּינָא, דְּהָא אוּרִייתָא מִלָּה נִפְקָא מִנְּרִתְקָה, וְאַתְּזוּזִיאת וְעִיר, וּמִיד אֶתְטַמְרֵת. הָכִי הוּא וְדָאִי. וּבְזִמְמָא דְּאַתְגְּלִיאת מִגּוֹ זְרִתְקָה וְאַתְטַמְרֵת מִיד, לֹא עֲבָדֵת דָּא, אֶלָּא לְאִינֻן דִּידְעִין בְּה, וְאַשְׁתַּמּוּדְעָאן בְּה.

98. וְאַף עַל גַּב שְׁאִמְרֵנוּ שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה הוֹצִיָּאָה דָּבָר מִנְּרִתִּיקָה, וְנִרְאָה קָטָן וּמִיד נִטְמָן – כִּד הוּא וְדָאִי. וּבְזִמְמָן שְׁנִתְגַּלָּה מִתּוֹךְ נְרִתִּיקָה וְנִטְמָן מִיד, לֹא עוֹשֶׂה אֶת זֶה אֶלָּא לְאוֹתָם שְׂוִידְעִים בְּה וְנוֹדְעִים בְּה.

The Saba adds that even though he said that the Torah reveals little secrets and concealed them immediately, it is so only for those who are committed to its study.

Lesson;

Moses needed to connect to the three columns to form the path to Binah, where he can connect to God and receive the Torah. The two rabbis realized the great secret, revealed by the Saba and they bowed to him with humility and appreciation.

The cloud is formed from air and water that brings the aspect of Chassadm, connecting Malchut to the Tree of Life. This spiritual cloud can ascend to the seventh heavens that are Chessed, where we find Da'at the connect us to Binah.

The secret of 'קפיצת הדרך' 'distance hopping' that is a kabbalist way to 'walk' great distance in a short time is by forming a cloud around himself and make a jump that is actual teleportation or in science fiction terms, a 'hyperspace jump'.

The Saba continues to the subject of studying the Torah because only through its study we can reveal such high secrets.

99. מִשָּׁל לְמַד הַדָּבָר דּוֹמָה? לְאַהֲבָה, שֶׁהִיא יָפָה בְּמִרְאָה וְיָפָה בְּתֵאֵר, וְהִיא טְמוּנָה בְּהִסְתָּר בְּתוֹךְ הַהִיכָל שֶׁלָּהּ, וְיֵשׁ לָהּ אוֹהֵב יְחִידִי שֶׁלֹּא יוֹדְעִים עָלָיו בְּנֵי אָדָם, אֲלָא שֶׁהוּא בְּנִסְתָּר. אוֹתוֹ אוֹהֵב, מִתּוֹךְ הָאֱהָבָה שְׁאוֹהֵב אוֹתָהּ, עוֹבֵר עַל שַׁעַר בֵּיתָה תָּמִיד, מֵרִים עֵינָיו לְכָל צֶדֶד. הִיא יוֹדַעַת שֶׁהִרֵי הָאוֹהֵב סוֹבֵב שַׁעַר בֵּיתָה תָּמִיד. מֶה עוֹשֶׂה? פּוֹתַחַת פֶּתַח קָטָן בְּאוֹתוֹ הִיכָל נִסְתָּר שֶׁהִיא שֵׁם וּמְגִלָּה אֶת פְּנִיָּה לְאוֹהֲבָהּ, וּמִיד חוּזְרָת וְנִתְּכָסִית. כָּל אוֹתָם שֶׁהִיוּ אֲצֵל הָאוֹהֵב, לֹא רָאוּ וְלֹא הִסְתַּכְּלוּ, פָּרַט לְאוֹהֵב לְבָדוֹ, וּמַעֲזוּ וְלָבוּ וּנְפָשׁוּ הִלְכוּ אַחֲרֶיהָ. וְיוֹדַע שֶׁמִּתּוֹךְ הָאֱהָבָה שֶׁהִיא אוֹהֲבָת אוֹתוֹ, נִגְלִית אֵלָיו רָגַע אֶחָד לְעוֹרֵר (אֵלָיו אֱהָבָה) אוֹתוֹ. כֵּן הוּא דָּבָר הַתּוֹרָה לֹא נִגְלָה אֲלָא לְאוֹהֲבֵהּ. יוֹדַעַת הַתּוֹרָה שְׁאוֹתוֹ חֲכָם לֵב סוֹבֵב שַׁעַר בֵּיתָה כָּל יוֹם. מֶה הִיא עוֹשֶׂה? מְגִלָּה פְּנִיָּה אֵלָיו מִתּוֹךְ הַהִיכָל, וְדוֹמָזֶת לוֹ רִמּוֹ, וּמִיד חוּזְרָת לְמִקּוֹמָהּ וְנִסְתָּרָת. כָּל אֵלּוּ שֵׁשׁ לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים, אֲלָא רַק הוּא בְּלָבָדוֹ, וּמַעֲזוּ וְלָבוּ וּנְפָשׁוּ הוֹלְכִים אַחֲרֶיהָ, וְעַל זֶה הַתּוֹרָה נִגְלִית וְנִכְסִית וְהוֹלֶכֶת בְּאֱהָבָה לְאַהֲבָה לְעוֹרֵר עֲמוֹ אֱהָבָה.

99. מִשָּׁל לְמַדַּת הַדִּין, לְרוֹזִימָתָא, דְּאִיהִי (צ"ה ע"א) שְׁפִירָתָא בְּוִיזוֹ, וְשְׁפִירָתָא בְּרִינָא, וְאִיהִי טְמִירָתָא בְּטְמִירוֹ גּוֹ הִיכְלָא דִּילָהּ, וְאִית לָהּ רוֹזִימָא יוֹזִידָתָהּ, דְּלֹא יוֹדְעִין בֵּיתָה בְּנֵי זָשָׁא, אֲלָא אִיהוּ בְּטְמִירוֹ. הֵהוּא רוֹזִימָא, מַגּוֹ רוֹזִימָא דְרוֹזִים לָהּ עֹבֵר לְתַרַע בֵּיתָה תְּדִיר, וְקִיף עֵינָיו לְכָל סִטְרָא. אִיהִי, יוֹדַעַת דְּהֵא רוֹזִימָא אֲסוּזָר תַּרַע בֵּיתָה תְּדִיר, מֶה עֹבְדָת, פְּתוּזָת פְּתוּזָא וְעִירָא בְּהֵהוּא הִיכְלָא טְמִירָא, דְּאִיהִי תַבְנִין, וְגִלְיָאִת אֲנַפְהָא לְגַבֵּי רוֹזִימָתָא, וּבִיד אֶתְהַדְרָת וְאֶתְכַסִּיאִת. כָּל אֵינֹן דְּהוּן לְגַבֵּי רוֹזִימָא, לֹא זָמוּ וְלֹא אֲסִתְּכָלוּ, בְּרִי רוֹזִימָא בְּלוּזוּדוֹי, וּמַעֲזוּ וְלָבִיָּה וְנִפְשִׁיָּה אֲזָלוּ אֲבִתְרָה. וְיוֹדַע דְּמַגּוֹ רוֹזִימָא דְרוֹזִימָת לִיהָ, אֶתְגִּלְיָאִת לְגַבֵּיָּה רַגְעָא וְזָדָא, לְאֶתְעָרָא (ס"א לְגַבֵּיָּה רַחֲמֵי לִיהָ). הֵכִי הוּא מְלָה דְּאוּרִיָּתָא, לֹא (ר"ל ע"ב) אֶתְגִּלְיָאִת, אֲלָא לְגַבֵּי רוֹזִימָתָא. יוֹדַעַת אוּרִיָּתָא, דְּהֵהוּא זֻכִּימָא דְלָבָא אֲסוּזָר לְתַרַע בֵּיתָה כָּל יוֹמָא, מֶה עֹבְדָת, גִּלְיָאִת אֲנַפְהָא לְגַבֵּיָּה, מַגּוֹ הִיכְלָא, וְאַרְבִּיזָת לִיהָ רְמִיזָא, וּבִיד אֶתְהַדְרָת לְאֶתְרָה וְאֶתְטְמִירָת. כָּל אֵינֹן דְּתַבְנִין, לֹא יוֹדְעִי, וְלֹא מִסְתַּכְּלִי, אֲלָא אִיהוּ בְּלוּזוּדוֹי, וּמַעֲזוּ וְלָבִיָּה וְנִפְשִׁיָּה אֲזָלוּ אֲבִתְרָה. וְעַל

דא, אורייתא אתגליאת ואתכסיאת, ואזלת
ברזימו לגבי רוזימהא, לאתערב בהדיה רוזימו.

It is like an amazingly beautiful beloved that is hiding in her palace. She has a lover that is unknown to others. His love drives him to go to the palace gate and look around. Knowing that he loves her so much, she opens for him a small opening and reveals her face to him but quickly hides. Even though there were more people passing with him by the opening, only he could see her and appreciate her love gesture to him. He keeps coming every day and each time she gives him more to see. The love between them grows with each visit and the revelation of her beauty.

The Torah reveals the secrets to those who love her and visit her daily.

Lesson;

After Moses brought the Israelites to the border of the Holy Land, he passed away and Joshua inherited the leadership.

God gave him the best advice by telling him that he will be with him through the connection to the Torah. It will give him knowledge and success in everything he does.

Joshua 1:8

“לא-ימוש ספר התורה הזה מפִּיךָ, והגִּיתָ בוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה, לְמַעַן תִּשְׁמַר לַעֲשׂוֹת, כְּכֹל-הַכְּתוּב בּוֹ: כִּי-אֶז תֵּצֵא תַּצְלִיחַ אֶת-”
”דְּרָכְךָ, וְאֶז תִּשְׁכִּיל”

“This Torah shall not depart from your mouth, but you shall meditate on it day and night, so that you may be careful to do according to all that is written in it. For then you will make your way prosperous, and then you will have good success.”

The study of the Zohar is the highest level of Torah study. It's the aspect of the pillar of cloud and the pillar of fire that leads the Israelites throughout their journeys in the wilderness.

The Daily Zohar is an important tool for me and you to study the Torah every day. With every study on the Daily Zohar, we open gates of Light, revealing the beauty of the Torah.

100. תא וזוי, ארוזא דאורייתא כן הוא,
בְּקִדְמוּתָא כֹּד שְׂרִיָּא לְאַתְגְּלֵאָה לְגַבִּי בֶּר
נְשִׁי, (ברגעא) ארמיזת ליה ברמיזו, אי ידע טב. ואי
לא ידע, שדרת לגביה, וקראת ליה פתי. ואמרת
אורייתא, ליהוה דשדרת לגביה, אמרו ליהוה
פתי, דיקרב חכא, ואשתעי בהדיה. הךא הוא
דכתיב, (משלי ט) מי פתי יסור הנה זסר לב וגו'.
קריב לגביה, שריאת למקלא עמיה, מבתר
פּרוּכְתָּא דפּרסָא ליה, מלין לפום ארוזוי, עד
דיסתכל ועיר ועיר, ודא הוא דרשא.

100. בא וראה, כן היא דרכה של תורה:
בראשונה בשמתחילה להתגלות אל
האדם, (ברגע) רומזת לו ברמז. אם יודע –
אז טוב, ואם לא יודע – שולחת אליו
וקוראת לו פתי. והתורה אומרת לאותו
ששלחה אליו: אמרו לאותו הפתי שיקרב
לכאן ואדבר עמו. זהו שכתוב מי פתי יסור
הנה חסר לב וגו'. קרב אליה, ומתחילה
לדבר עמו מאחר פרקת שפורשת לו דברים
לפי דרכו, עד שיתבונן לאט לאט, וזהו
הדרש.

Proverbs 9:4

”מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו”

“Whoever is simple, let him turn in here!” As for him who lacks understanding, she says to him,”

When a person comes closer, the Torah gives him clues (רמז) to test his knowledge and level of understanding. If he doesn't get the clues, she brings him closer and converses with him in simple words (פשט) until he begins to see and understand better. This is the aspect of 'discussion' (דרש).

101. לאחר כך תדבר עמו מאחר פשפש קטן דברי חידה, וזוהי הגדה. אחר שהתרגל אליה, נגלית אליו פנים בפנים ומדברת עמו כל הסודות הנסתרים שלה, וכל הדרכים הנסתרות שהיו שמורים בלבה מימים ראשונים, ואז אותו אדם הוא שלם, בעל תורה ודאי, בעל הבית, שהרי כל סודותיה גלתה לו, ולא רחקה ולא כסתה ממנו כלום.

101. לְבַתֶּר, תִּשְׁתַּעֲי בַּהֲרִיָּה, מִבֶּתֶר עֹשִׁיפָא דְקִיקָה, מִלִּין דְּוִיָּדָה, וְדָא אִיהוּ הַגָּדָה. לְבַתֶּר דְּאִיהוּ רָגִיל לְגַבָּה, אֲתַגְלִיאת לְגַבִּיהּ אֲנָפִין בְּאֲנָפִין, וּמְלִילַת בַּהֲרִיָּה כָּל רִוִּין סְתִימִין דִּילָהּ, וְכָל אֲרוּזִין סְתִימִין, דִּהּוּ בְּלִבָּא טְמִירִין, מִיּוּמִין קַדְמָאִין. כְּדִין (דף צ"ט ע"ב) אִיהוּ בֶּר גֵּשׁ שְׁלִים, בְּעַל תּוֹרָה וְדָאִי, מְאִרִי דְּבֵיתָא, דִּהָא כָּל רִוִּין דִּילָהּ גְּלִיאת לִיהּ, וְלֹא רְוִיקָתָא, וְלֹא פְסִיאת מִיָּדָה כָּלֻם.

Later, behind a thin curtain, she speaks to him with riddles that are the aspect of Torah 'Secrets' (סוד). After he gets used to this level of study, she reveals herself and shares with him all the secrets and paths of understanding that were hidden from him since the beginning of their relationship. He then becomes the master of the 'house' that is the Torah, and wherever he goes, he can unlock the secrets.

Lesson;

The study of Torah has four aspects of understanding; פשט, רמז, דרש, סוד. Simple, clues, discussions, secrets. The initials spell 'פרדס' that translates as 'Orchard'.

The Torah welcomes the student with clues that would lead to secrets but 'converse' with the student on its level, allowing him to grow with the study all the way to understand the secrets.

The 'Orchard' is very special, and as we go deeper inside, passing through the lower levels, we see more magnificent and beautiful fruits that nourish us on a higher level. The Zohar is the deeper place of the orchard and, at the same time, has its own four aspects of understanding. Reading the text and the literal translations are the simple level and studying the Bible verses that the Zohar quotes are the aspect of clues. The study, as we do on the Daily Zohar, is the 'discussion,' including the 'Lesson' part. When we discuss the connection of the study to the flow of the Sefirot, we are at the level of secrets.

Repeated study of the Zohar opens a greater level of understandings that leads into the heart of the Orchard where the fruits are most 'sweet' and nourishing.

102. אַמְרָה לִיהּ, זִמְמִית מִלָּה דְּרַבּוּא דְּקָא רַבִּיזָא לָךְ בְּקַדְמִיתָא, כִּךְ וְכִךְ רִוִּין הָווּ, כִּךְ וְכִךְ הוּא. כְּדִין זִמְמִי, (ס"א דעלאין) דְּעַל אֵינוֹן מִלִּין לָאוּ לְאוֹסְפָא, וְלָאוּ לְמַגְרַע בְּנִיָּהּ. וְכְדִין פְּשִׁטָּיה דְּקָרָא, כְּמוֹת דְּאִיהוּ, דְּלָאוּ לְאוֹסְפָא וְלָאוּ לְמַגְרַע

102. אומרת לו, ראית דבר הרמז שרמזתי לך בתחלה? כך וכך היו הסודות, כך וכך הוא. ואז רואה (שהעליונים) שעל הדברים הללו אין להוסיף ואין לגרע מהם, ואז פשט הכתוב כמו שהוא, שלא להוסיף ולא לגרע אפלו אות אחת. ועל כך אנשים צריכים

אֶפִּילוֹ אֶת זֹדוֹ. וְעַל דָּא, בְּנֵי נִשְׂא אֶצְטְרִיכוּ
לְאַוֶּדְהָרָא, וּלְמִרְדֵּף אֲבִתְרָא דְאֹרִייתָא, לְבוֹהֵי
רוּזִימִין דִּילָהּ, כְּמָה דְאִתְמַר.

When a person reaches the level of understanding the secrets of the Torah, he recalls the clues that the Torah gave him at the beginning of his studies and realizes that even on the simple level of understanding every letter and word in the Torah is significant and can't be changed or taken out.

The true study is to follow and love every word to reveal all of its levels of understanding.

103. תָּא וְזִי (שְׁמוֹת כ"א) אִם אֲוֶזְרַת יִקְוֹז לֹו, גְּלָגוּלִין
דְּבוֹתִּגְלָגְלִין בְּהֵאִי קָרָא, כְּמָה רַבְרַבִּין וְעַלְאִין
אִינוּן, דְּהָא כָּל נִשְׁמַתִּין עָאֲלִין בְּגִלְגוּלָא. וְלֹא
יִדְעִין בְּנֵי נִשְׂא אֲרוּזִין דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְהֵיאֵף
קִיִּימָא טִיְקֵלָא, וְהֵיךְ אִתְדַּנּוּ בְּנֵי נִשְׂא בְּכָל יוֹמָא,
וּבְכָל עֵידָן, וְהֵיךְ נִשְׁמַתִּין עָאֲלִין בְּדִינָא, עַד לֹא
יִיתוּן לְהֵאִי עֲלָמָא, וְהֵיךְ עָאֲלִין בְּדִינָא, לְבִתְרָא
דְּנִפְקִי מֵהֵאִי עֲלָמָא.

103. בא וראה, אם אחרת יקח לו.
הגלגולים שמתגלגלים בפסוק הזה כמה
גדולים ועליונים הם, שהרי כל הנשמות
נכנסות בגלגול, ולא יודעים בני אדם דרכי
הקדוש ברוך הוא איך עומדים המאזנים ואיך
נדונים בני אדם בכל יום ובכל זמן, ואיך
נשמות נכנסות לדין עד שלא באות לעולם
הזה, ואיך נכנסות לדין אחר שיוצאות מן
העולם הזה.

Exodus 21:10

”אם אחרת יקח לו שארה כסותה וענתה לא יגרע.”

“If he takes to himself another woman, he may not reduce her food, her clothing, or her conjugal rights.”

This verse concealed laws of the incarnation process. Every soul comes to this world dressed in a different body and life's path. People don't know how the Holy One Blessed be He judges them every day and what is the judgment process of the soul before coming to this world and after it leaves the world.

104. כְּמָה גְּלָגוּלִין, וְכְמָה עוֹבְדִין סְתִימִין, עֲבִיד
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהֵאִי כְּמָה נִשְׁמַתִּין
עֲרִטִילָאִין, וְכְמָה רוּזִין עֲרִטִילָאִין אֲוֶלִין בְּהֵאִי
עֲלָמָא, דְּלֹא עָאֲלִין לְפִרְגוּדָא דְּמִלְכָּא. וְכְמָה
עֲלָמִין אִתְהִפֵּף בְּהוּ וְעֲלָמָא דְאִתְהִפֵּף בְּכְמָה
פְּלִיאָן סְתִימִין, וּבְנֵי נִשְׂא לֹא יִדְעִין, וְלֹא מִשְׁגִּיזוּן,
וְהֵיךְ מוֹתְגִלְגִּין נִשְׁמַתִּין, כְּאִבְנָא בְּקוּסְפִּיתָא.
כְּמָה דְאִתְּ אִמְרָא, (שְׁמוֹת א' כ"ה) וְאִתְּ נֶפֶשׁ אוֹיְבִיךָ
יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקֶּלֶעַ.

104. כמה גלגולים וכמה מעשים נסתרים
עושה הקדוש ברוך הוא עם כמה נשמות
מערטלות, וכמה רוחות מערטלות הולכות
באותו העולם שלא נכנסות לפרגוד של
המלך, וכמה עולמות מתהפך בהם, והעולם
שמתהפך בכמה פלאים נסתרים, ובני אדם
לא יודעים ולא משגיחים, ואיך מתגלגלות
הנשמות כאבן בכף הקלע, כמו שנאמר ואת
נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע.

The reincarnations process and other actions of Holy One Blessed be He are concealed from people. Many souls don't even have the merits to come in the presence of the Holy One to be judged. They go through different worlds of hidden wonders and don't realize

their own incarnation state. Some souls go through the harsh process called “the hollow of a sling”.

1 Samuel 25:29

וַיָּקָם אָדָם לְרֹדֶפְךָ וּלְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשְׁךָ וְהִיתָה נַפְשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בְּצִרְרוֹ הַסַּיִים אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֶת נַפְשׁ אֲבִיךָ
 “יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כָּף הַקֶּלֶעַ”

“Should anyone rise up to pursue you and to seek your life, then the life of my lord shall be bound in the bundle of the living with YHVH your God; but the lives of your enemies He will sling out as from the hollow of a sling.”

Lesson;

The reincarnation process is complex and not easily known to people. Some go through an easy process, and some go through the most difficult and most painful process that is the “Hollow of a sling”. This process is forced on those who did evil without repenting. During this process, the soul is cast away through different worlds like a stone sling out from the hollow of a sling. That soul cannot rest in the constant movement and the pain it suffers is extreme.

Studying the Zohar is a gift and opportunity given to us to cleanse our soul to have an easy path of incarnation. If we earn

enough merits, we won't have to reincarnate and suffer the process until the Resurrection.

There are very few places in the Torah and Bible that give us clues to the process after Life. The verse above tells about souls that have merits to be in the ‘bundle of livings’ and get Resurrected and the group on the opposite side of those who will be placed in the ‘hollow of a sling’ and thrown like a stone in every direction with great suffering.

105. (והואיל ונתחללנו לגלות) עכשיו יש לגלות, שהרי כל הנשמות מהאילן הגדול והתקין, שהוא הנקר שיוצא מעדן, יוצאות, וכל הרוחות מעץ אחר קטן יוצאות. הנשמה מלמעלה והרוח מלמטה, ומתחברות באחת כמו זכר ונקבה. וכאשר מתחברות באחת, אז מאירות אור עליון, ובחבור של שניהם נקרא נר. נר ה' נשמת אדם. מהו נ'ר? נ'שמה ר'וית. ועל החבור של שניהם באחד נקרא נר, שבתוב (משלי ב) נר ה' נשמת אדם.

105. (והואיל אתדכי לגלאה) השתתא אית לנלאה, דהא כל (ויקרא כ"ט ע"א) נשמותין, מאילנא רברבא ותקיפא דהוא נהר דנפיק מעדן נפקי. וכל רוזין, מאילנא אורא ועירא נפקין. נשמה מלעילא רוזן מלתתא, ומתזבזבז כוזא, כגוונא דדכר ועוקבא. וכד מתזבזבז כוזא, כדין נהרין נהירו עלאה. ובזבזא דתרויהו אקרי נר. (משלי כ) נר יי נשמת אדם. מהו נ'ר. נשמה רוזן. ועל זבזא דתרויהו כוזא אקרי נר, דכתיב נר יי נשמת אדם.

All souls come out from the big and strong tree that is the river that comes out of Eden, which is Zeir Anpin. The spirit comes from the ‘small tree’ that is Malchut. Both connect together like male and female. They create the aspect of ‘נר’ ‘Candle’ that is the initials of ‘רוח’, ‘נשמה’, Neshama and Ruach, Soul and spirit.

Proverbs 20:27

”נר יהוה נשמת אדם חפש כל חדרי בטן”

”The spirit of a man is the candle of YHVH, Searching all the inner depths of his heart.”

Lesson;

For every connection in this world, we need the aspects of male and female, even when it comes to the soul in the body. The soul is the male aspect and the body is the female aspect. The soul comes from a rested state and to connect to the entire body it needs to connect to the blood and move constantly because if it goes into ‘rest’ it departs the body.

The spirit is like a vessel attracting the soul and together they ‘dwell’ in the blood and give it Light like a candle.

106. נשמה ורוח – זכר ונקבה להאיר באחד, וזה כלי זה לא מאירים ולא נקרא נר. ובשמות הברים באחד, הכל נקרא נר. ואז מתעטפת הנשמה ברוח לעמד שם למעלה בהיכל הגנוז, שבתוב (ישעיה נז) כי רוח מלפני יעטוף. לא כתוב יתעטף, אלא יעטוף, מה הטעם? משום שנשמות אני עשיתי. שם למעלה בגן, בהיכל הגנוז, מתעטפת ומתלבשת הנשמה ברוח כמו שראוי.

107. וכיון שבאותו היכל לא היה ולא השתמש אלא ברוח ונשמה, הנפש לא באה לשם (משם), אלא מתלבשת באותה רוח שם, ובשורדת לתוך גן עדן התחתון, (בעולם הזה) מתלבשת באותה רוח אחרת שאמרנו, אותה שיצאה משם והיתה משם, ובכללן היא שורה בעולם הזה ומתלבשת בהם.

108. אותה רוח שיצאת מן העולם הזה, שלא התרבתה (שלא נטתרה) ולא התפשטה בעולם הזה, הולכת בגלגול ולא מוצאת מנוחה. באה בגלגול בעולם באבן בכף הקלע, עד שימצא אותו גואל שיגאלנה, ומביא אותו באותו כלי ממש שהוא היה משתמש בו, ומדביק בו תמיד רוחו ונפשו, והיתה בת זוגו, רוח ברוח, ואותו הגואל בונה אותו במקדש.

106. נשמה ורוח: דכר ונקבא לאנהרא כוודא, ודא בלא דא, לא נהרין, ולא אקרי נר, וכד מתוודבין כוודא, אקרי כלא נר. וכדין אתעטף נשמה ברוח, לקיימא תבון לעילא, בהיכלא טמירא, דכתיב, (ישעיה נז) כי רוח מלפני יעטוף. יתעטף לא כתיב, אלא יעטוף. מאי טעמא. בגין דנשמות אני עשיתי, תבון לעילא בגגתא, בהיכלא טמירא, אתעטף ואתלבש נשמה ברוח, כמות דאתוודי.

107. וכיון דבההוא היכלא, לא הוי, ולא אשתמש אלא ברוח ונשמה, נפש לא אתי לתבון, (נ"א מתמן) אלא מתלבש בההוא רוח תבון, וכד נזותא לגו גן עדן דלתתא, (בהאי עלמא) אתלבש בההוא רוחא אוזרא דאמינא, ההוא דנפיק מתבון, והוה מתבון, ובכלהו שריא בהאי עלמא, ואתלבש בהו.

108. ההוא רוח דנפיק מיהאי עלמא, דלא אתרבי (דלא אתדכי) ולא אתפשט בהאי עלמא. אלא בגלגולא, ולא אשכחז נייזא, אתי בגלגולא בעלמא, כאבנא בקוספיתא, עד דישכחז ההוא פרוקא דיפרוק ליה, ואייתי ליה בההוא מאנא ממש, דהוה איהו אשתמש ביה, ודביק ביה תדיר רוזניה ונפשיה, והות בת זוגיה, רוזנא ברוזנא, וההוא פרוקא בני ליה כמלקדמין.

109. ואותה רוח שהשאר ונדבקה באותו הכלי, לא נאבדה. שהרי אין אפילו דבר קטן בעולם שאין לו אתר ומקום להטמן ולהתכנס לשם, ולא נאבד לעולמים. ומשום כך, אותה הרוח שהשאר באותו כלי שם, הוא ודאי רודף אחר העקר והיסוד שלו שיצא ממנו, ומביא אותו ובונה אותו במקומו, במקום של אותה רוח בת זוגו שיצאה עמו, ונבנה שם במקדש, וזוהי בריה חדשה עכשו בעולם, רוח חדשה וגוף חדש.

110. ואם תאמר, רוח זו היא מה שהיה – כך זה, אבל לא נבנית אלא בשביל אותה רוח אחרת שהשאר באותו כלי. כאן יש סודות (סוד הסודות באותו כלי). בספרו של חנוך, בגין זה שנבנה, לא נבנה אלא באותה רוח אחרת שהשאר שם, באותו הכלי. וכשהתחיל להבנות, זה מושף אחריו של אותה רוח שהולכת ערטילאית ומושף אותה אליו, ושם שתי רוחות שהן אחת. אחר כך זוהי רוח, וזוהי נשמה, ושתייהן אחת.

111. אם זכה להטהר כראוי, שתייהן הן אחת להתלבש בהן נשמה אחרת עליונה. כמו שיש לשאר בני העולם רוח שזוכות בהן הנשמות, אותן שקודמות ואחזות בהן, ורוח אחרת מלמעלה, והנשמה הקדושה התלבשה בהן – אף כך גם משלו ממש יש שתי רוחות כדי להלביש בהן הנשמה העליונה.

112. יהיה לזה גוף אחר שנבנה עכשו חדש. אותו הגוף הראשון שהשאר, מה נעשה ממנו? או שזה בריקנות, או שזה בריקנות. לפי תבנית אדם נשמע, שהראשון הזה שלא

109. והוא ריוזא דשִׁבְק ואתְדִבֵּק בִּהְהוּא מאנא, לא אתאבִיד. דְּהָא לִית מְלָה אִפִּילוּ זְעִירָא בְּעֻלְמָא, דְּלֹא הוּי לִית אֶתֶר וְדוּכְתָא לְאַתְטַמְרָא וּלְאַתְכַּנְשָׂא תַמָּן, וְלֹא אֶתְאֲבִיד לְעֻלְמִין. וּבְגִין כֵּךְ, הֵהוּא רִיוּזָא דְשִׁבְק בִּהְהוּא מְנָא, תַּמָּן הוּא, וְדֵאי רְדִיף בְּתֵר עֲקָרָא וִיסוּדָא דִּילִיָּה, דְּקָא נְפִיק מִיָּדִיה, וְאִיתִי לִיה, וּבְגִין לִיה בְּדוּכְתִּיה, בְּאַתֶּר דִּהְהוּא רִיוּזָא בְּתֵר זִוְגִיָּה, (לך לך פ"ה ע"ב) דְנִפְקֵת בִּהְדִּיָּה, וְאַתְבְּגִי תַמָּן כַּמְלֻקְדָּמִין. וְדָא אִיהוּ בְרִיָּה זִוְדְתָא הַשְׁתָּא בְּעֻלְמָא, רִיוּזָא זִוְדְתָא וְגֻפָא זִוְדְתָא.

110. וְאִי תִימָא, רִיוּזָא דָא הוּא מַה דְּהוּה. הָכִי הוּא אֲבָל לֹא אֶתְבְּגִי, אֲלֵא בְּגִין הֵהוּא רִיוּזָא אֲזוּרָא דְקָא שִׁבְק בִּהְהוּא מְנָא, (דף ק' ע"א) דְּקָא אִית רִיוּזָא (ס"א רזא דרזין בהווא מאנא). בְּסַפְרָא דְזִוְנֹרָה, בְּגִיָּנָא דָא דְאַתְבְּגִי, לֹא אֶתְבְּגִי, אֲלֵא בִּהְהוּא רִיוּזָא אֲזוּרָא דְשִׁבְק תַּמָּן, בִּהְהוּא מְנָא. וְכֵד שְׂאֲרִי לְאַתְבְּנָא, דָּא מוֹשִׁיף אֲבִתְרִיָּה דִּהְהוּא רִיוּזָא דְאֲוִיל עֲרִטִילָא, וּמוֹשִׁיף לִיה לְגַבִּיָּה, וְתַמָּן תְּרִי רִיוּזוֹת דְאִינוּן זִוּד. לְבִתֶּר, דָּא אִיהוּ רִיוּזָא, וְדָא אִיהוּ נְשָׁמָה, וְתִרְוּיָהוּ זִוּד.

111. אִי זָכָה לְאַתְדַּכָּא כְּדָקָא יְאוּת, תִּרְוּיָהוּ אִינוּן זִוּד, לְאַתְלַבֵּשָׂא בְּהוּ נְשָׁמָתָא אֲזוּרָא עֲלִיָּנָה. כְּמַה דְאִית לְשָׂאֵר בְּנֵי עֻלְמָא, רִיוּזָא, דְּזֻכְאִין בְּהוּ נְשָׁמָתִין, אִינוּן דְּקֻדְמִין וְאַזְוִידִין בְּהוּ, וְרִיוּזָא אֲזוּרָא מְלַעִיקָא. וְנְשָׁמָתָא קִדִּישָׁא אֶתְלַבֵּשָׂא בְּהוּ. אוּף הָכִי גַבִּי, מְדִילִיָּה מוֹשִׁיף אִית תְּרִין רִיוּזִין, בְּגִין לְאַתְלַבֵּשָׂא בְּהוּ נְשָׁמָה עֲלִיָּנָה.

112. יְהֵא לְדִין גֻּפָא אֲזוּרָא, דְּקָא אֶתְבְּגִי הַשְׁתָּא זִוְדְתָא, הֵהוּא גֻּפָא קִדְמָא דְשִׁבְק, מַה אֶתְעֲבִיד מִיָּדִיה. אוּ הָאִי בְּרִיקְנִיָּא, אוּ הָאִי

נשתלם בתחלה נאבד, הואיל ולא זכה. אם כן, לחנם השתדל במצוות התורה, או אפילו באחת מהן? והרי אנו יודעים שאפילו ריקנים שבישראל, כלם מלאים מצוות פרמון. וגוף זה, אף על גב שלא השתלם להתרבות ולזכות ולהשתדל בעולם, מצוות אחרות של התורה הוא שמר, שלא נאבדו ממנו, וכי לחנם הם היו?

בריקנייא. לפום סכלתנו דבר נש אשתמע, דהאי קדמא דלא אשתלים בקדמייתא, אתאבד, הואיל ולא זכה. אי הכי, למנא אשתדל בפקודי אורייתא, או אפילו בוזר מנייהו. והא אן ידעינן, דאפילו ריקנין שבישראל, כלהו מליין מצוות פרמון. וגופא דא, אף על גב דלא אשתלים, לאתרבא, ולמנכי ולמסגי בעלמא, פקודין אזורנין דאורייתא נטר, דלא אתאבדו מניה, וכי למנא הוו.

113. חברים חברים, פקחו עיניכם, שהרי אני ידעתי שכך אתם סבורים ויודעים, (הנעלה על הדעת) שכל אותם גופים נצטוו הם בריקנות, שאין להם קיום לעולמים. לא כן, וחם לנו להסתכל בדברים הללו.

113. זוזרייא זוזרייא, פקיוזו עיניכו, דהא אנא ידענא, דהכי אתון סברין וידעיין, (נ"א סלקא דעתין) דכל אינון גופין, ציונין אינון בריקנייא, דלא אית לון קיומא לעלמין. לאו הכי, וזס כן לאסתכלא באלין מליין.

114. פתח הזקן ואמר, (תהלים קו) מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו. מי הוא בעולם שיכול למלל הגבורות שעושה הקדוש ברוך הוא בעולם תמיד? אותו גוף הראשון שהשאר, לא נאבד, ויהיה לו קיום לעתיד לבא, שהרי את ענשו סבל בכמה מינים, והקדוש ברוך הוא לא מקפח שכר שום בריות שברא, פרט לאותם שיצאו מתוך האמונה שלו ולא היה בהם טוב לעולמים, ופרט לאלו שלא כרעו במודים, שמאלה עושה הקדוש ברוך הוא בריות אחרות, כדי שלא יבנה באותו הגוף בדמות של אדם ולא יקום לעולמים. אבל אלה לא כן.

114. פתוז סבא ואמר, (תהלים קו) מי ימלל גבורות יי' ישמיע כל תהלתו. מאן הוא בעלמא, דיכיל למללא גבורין, דעבד קודשא בריך הוא בעלמא תדיר. ההוא גופא קדמא דשבע, לא אתאבד, וקיומא להוי ליה למנא דאתי. דהא עונשיה סבל בכמה זנין, וקודשא בריך הוא לא מקפוז אגרא דשום בריין דברא, פר אינון דנפקו מגז מיהימנותא דיכיה, ולא הוה בהו טב לעלמין. ובר מאינון דלא כרעו במודים, דהני קודשא בריך הוא עבד מנייהו בריין אזורנין, בגין דלא יתבני ההוא גופא דיוקנא דבר נש, ולא יקום לעלמין. אבל הני לאו הכי.

115. מה עושה הקדוש ברוך הוא? אם אותה רוח זוכה להתתקן בעולם הזה באותו הגוף האחר, מה עושה הקדוש ברוך הוא? אותו הגוף שגואל אותה, אותה הרוח שלו שמכניס לשם, ומשתף ומערב באותה רוח שהיתה באותו הכלי, ודאי שלא נאבדת.

115. מה עבד קודשא בריך הוא. אי ההוא רוזן, זכי לאתתקנא בהאי עלמא, בההוא גופא אזורא, מה עבד קודשא בריך הוא. ההוא פרוקא דקא פריק ליה, ההוא רוזן דיכיה דקא אעיל תמן, ושתף וערב בההוא רוזן דהוה

ומה נעשה? שהרי יש שם שלש רוחות (באותו גוף אחר בו יקום. ומה עשה הקדוש ברוך הוא? בא וראה, הגאולה שהיא שהיה גואל אותה, רוח שלו הרי נכנסת שם ונעצבת, ומשתתפת ומתערבת בכלי ההוא. ואותה הרוח הראשונה שהיתה באותו כלי ונדבקת בו, נדאי שנשארת שם ולא נאבדת, ומשום זה אותה הרוח שעצב באותו הכלי ונדבקה שם, הוא רודף אחר השורש שלו והנסוד שלו שהיה יוצא ממנו ומביאו אליו, ובונה אותו במקום שהיתה בת זוגו. הרי שלש רוחות שם) – אחת שהיתה באותו הכלי ונשארה שם, ואחת אותה שנמשכה לשם והיתה ערטילאית, ואחת אותה שהכניס לשם אותו הגואל והתערב בהן. להיות שלש רוחות אי אפשר, ומה נעשה?

116. אלא כך הן הגבורות העליונות שעושה הקדוש ברוך הוא. אותה רוח שהכניס לשם אותו הגואל, בו התלבשה הנשמה הזו במקום של לבוש הגרים, (והוא) ואותה רוח ערטילאית ששבה שם להבנות להיות לבוש לנשמה העליונה. ואותה רוח שהיתה בתחלה שנשארה באותו כלי, פרחת משם, והקדוש ברוך הוא מזמין לה מקום בתוך סודות החלונות שבפסל שאחר כתפי הגן עדן, ונטמנת שם. ומתעלה לאותו הגוף הראשון שהיה בתחלה, ובאותה רוח יקום אותו הגוף, וזהו אחד מאותם השנים שאמרנו (למעלה).

117. אבל אותו הגוף טרם שיקום ענשו גדול, שהרי משום שלא זכה להתרבות, הורידו אותו לתוך האדמה, שסמוכה לארץ, ונדון שם. ואחר כך מעלים אותו לתבל הזאת. עכשיו יורד ועכשיו עולה, הנה עלה והנה ירד, אין לו מנוחה, פרט לשבתות וימים טובים ובראשי חודשים.

בההוא מאנא, ודאי לא אתאבד, ומה אתעבד. דהא תלת ריוזין תמן, (ס"א בההוא גופא אחרא ביה יקום ומה עבד קודשא בריך הוא. תא חזי ההוא פרוקא דקא פריק ליה. רוח דיליה הא אעיל המן ושביק ושחף וערב בההוא מאנא. וההוא רוחא קדמא דהוא בההוא מאנא ואתדבק ביה ודאי אשתאר תמן ולא אתאבד ובגין כך ההוא רוחא דשבק בההוא מאנא ואתדבק תמן הוא רדיף בתר עיקרא דיליה ויסודא דיליה דקא נפיק מיניה ואייתיה ליה ובני ליה בדוכתיה באתר דהוות בת זוגיה. הא תלת רוחין תמן) וזר, דהוה בההוא מאנא, ואשתאר תמן. וזר, ההוא דאתמשך תמן דהוה ערטילאה. וזר, ההוא דאעיל תמן ההוא פרוקא, ואתערב בהו. למהוי בתלת ריוזין אי אפשר. ומה אתעבד.

116. אלא, כך אינן גבורין עלאין, העבד קודשא בריך הוא. ההוא ריוזא דאעיל תמן ההוא פרוקא, ביה אתלבש ההוא נשמתא, באתר דלבושא דגורין, (והוא) וההוא ריוזא ערטילאה, דתב תמן לאתבנאה, להוי לבושא לנשמתא עלאה. וההוא ריוז דהוה בקדמיתא, דאשתאר בההוא מנא, פרוז מתמן. וקודשא בריך הוא אומין ליה אתר, בגו רזין כוין דטגרא, דבתר כתפוי דגן עדן, ואתטמר תמן. ואסתלק לההוא גופא קדמא, דהוא בקדמיתא. ובההוא ריוז יקום ההוא גופא, ודא איהו זר דאינן תרין, דקא אמינא (לעילא).

117. אבל ההוא גופא, עד דלא יקום, עונשיה סגיא דהא בגין דלא זכה לאתרבאה, נזיתי ליה לגו (תיקונין ע"ט ע"א) אדמה, דסמיה לארץ. ואתדן תמן. ולבתר סלקין ליה להאי תבל. השתא נזיתי, והשתא סליק, הא סליק, והא נזיתי, לית ליה שכיכו בר בשבתי, וביומין טבין ובירשי ירוזי.

118. ואלה ישנים באדמת עפר. אדמת – מאדמה. עפר – מתבל. ועל אלו כתיב (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם. כל אלה שלא זכו להתתקן. אבל אם זכתה אותה רוח ערטילאית ששבה כמו מקדם להתתקן, אז צדיק הוא, שהרי אותה רוח שנאמר בה שנשמרה בפסלע, תתקן באותו הגוף הראשון, ועל אלה כתוב אלה לחיי עולם ואלה לחרפות וגו'. כל אותם שלא זכו להתקן.

119. ואלו הן הגבורות העליונות של המלך העליון הקדוש, וכלום לא נאבד. אפלו הבל הפה יש לו אתר ומקום, והקדוש ברוך הוא עושה ממנו מה שעושה, ואפלו דבור של אדם ואפלו קול אינו בריקנות, ואתר ומקום יש לכלם.

120. זה שנבנה עכשו ויצא לעולם בריה חדשה, אין לו בת זוג, ועל זה לא מכריזים, שהרי בת זוג אבדה ממנו. בת הזוג שהיתה לו נעשתה אמו, ואחיו לאביו.

121. זקן זקן, מה עשית? טובה היתה לך השתיקה. זקן זקן, הרי אמרנו שנכנסת לים הגדול בלי חבלים ובלי דגל, מה תעשה? אם תאמר שתעלה למעלה – לא תוכל. ואם תאמר שתירד למטה – הרי עמקו של התהום גדול. מה תעשה? אי זקן, אי זקן, אין לך לחזור לאחור. בזמנים הללו לא היית, ולא התרגלת להחליש בכחך, שהרי ידעת שאדם אחר בכל הדור הזה לא נכנס לאגנה בעמק הזה שאתה שם.

118. ואלין דבייכין באדמות עפר, (דף ק' ע"ב) אדמות, מאדמה. עפר מתבל. ועל אלין כתיב, (דניאל יב) ורבים מיישיני אדמות עפר יקיצו אלה לזווי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם. כל אלין דלא זכו לאתתקנא אבל אי זכה ההוא רוזא ערטיקאה, דתב כמלקדמין, לאתתקנא. ופאה איהו, דהא ההוא רוזא דאתמר ביה, דאתטמר בטנרא, יתתקן ביההוא גופא קדמאה. ועל אלין כתיב אלה לזווי עולם ואלה לחרפות וגו'. כל אינן דלא זכו לאתתקנא.

119. ואלין אינן גבורין עלאין, דמלכא עלאה קדישא, ולא אתאביד כלום. אפילו הבל דפומא אתר ודוכתא אית ליה, וקודשא בריך הוא עביד מינה מה דעביד. ואפילו מלה דבר זש, ואפילו קלא, לא הוי בריקנא, ואתר ודוכתא אית להו לכלא.

120. האי דאתבני השתא, ונפק לעלמא בריה זודתא, לית ליה בת זוג. ועל דא לא מכריזי, דהא בת זוגיה אתאבירית מניה, בת זוגיה דהות ליה, אתעבירית אמיה, ואזוזה אבוה.

121. סבא סבא, מה עבדת, טב הוה לך שתיקא, סבא סבא, הא אמינא דעאלת בימא רבא, בלא זובלין, ובלא דגלא, מה תעביד. אי תימא דתסלק לעילא, לא תיכול. אי תימא דתיזוזת לתתא, הא עמקא דתהומא רבא, מה תעביד. אי סבא אי סבא, לא אית לך לאהדרא לאזוזרא. בערנן אלין, לא הוית, ולא אתרגילת, לאתזלשא בתוקפך, דהא ידעת, דבר זש אזזרא בכל דרא דא, לא עאל בארפא בעמיקא דא דאנת תמן.

122. בן יוחאי יודע לשמר את דרכו, ואם הוא נכנס לים העמק, הוא משגיח בהתחלה איך יעבר בפעם אחת וישוט בים טרם שיכנס. ואתה, זקן, לא השגחת בתחלה. עכשו, זקן, הואיל ואתה שם, אל תחלש בכחך, אל תעזב את כל דרכך, לשוט לימין ולשמאל, לארץ ולרחב, לעמק ולגבה. אל תפחד. זקן זקן, התחזק בכחך. כמה גברים חזקים שברת בכחם וכמה קרבות נצחת.

123. בכה, פתח ואמר, (שיר ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו. פסוק זה פרשנו, וכך הוא. אבל צאינה וראינה, וכי מי יכול לראות במלך שלמה, שהוא המלך שהשלוש שלו? והרי הוא נסתר מכל חילות המרומים שלמעלה באותו מקום, (ישעיה סד) שעין לא ראתה אלהים וולדת, ואתה אמרת צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה? ועוד, שהרי כבודו, כל המלאכים העליונים שואלים ואומרים איה מקום כבודו?

124. אלא, מה שאמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעטרה כתוב, ולא כתוב ובעטרה. שכל מי שרואה אותה עטרה, רואה את הנעם של המלך שהשלוש שלו. שעטרה לו אמו, הרי שנינו, קורא לה בת וקורא לה אחות, קורא לה אם, והכל הוא, והכל היא. מי שישתכל וידע את זה, ידע חכמה נכבדה.

125. עכשו מה אעשה? אם אמר סוד נסתר זה – לא צריך לגלות. אם לא אמר – ישארו הצדיקים הללו יתומים מן הסוד הזה. נפל

122. בריה דיוזאי ידע לאסתמרא ארזוי, ואי עאל בימא עמיקא, אשגוז בקדמיתא, היר יעבר בזמנא וזדא, וישוטט בימא, עד לא ייעול ואנת סבא, לא אשגוזת בקדמיתא. השתא סבא, הואיל ואנת תמן, לא תוכלש בתוקפך, לא תשבוק כל ארזך, למישטטא לימינא ולשמאלא, לארפא ולפותיאי, לעמקא ולרומא, לא תדוול. סבא סבא, אתתקף בתקפך, כמה גברין תקיפין תברת בתקפיהון, וכמה קרבין נצחת.

123. בכה, פתח ואמר, (שיר השירים ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו. האי קרא אוקמוה, והכי הוא. אבל צאינה וראינה, וכי מאן יכיל למזומי במלך שלמה, דהוא מלכא דשלמא דיליה, והא סתים הוא, מכל זילי מרומין דלעילא, בההוא אתר, (ישעיה סד) דעין לא ראתה אלהים וולדת. ואת אמרת צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה. ותו, דהא כבוד דיליה, כלהו מלכא עכאי שאלי ואמרי, איה מקום כבודו.

124. אלא, מה דאמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעטרה כתיב, ולא כתיב ובעטרה דכל מאן דזומי דהוא עטרה, זומי נעם מלכא דשלמא דיליה. שעטרה לו אמו, הא תנינן, קרי לה בת, וקרי לה אחות, קרי לה אם, וכלא איהו. וכלא הוי, מאן דיסתכל ויגדע בהאי, יגדע זכמתא יקרא.

125. השתא מה אעביד, אי אימא, רזא סתימא דא, לא אצטריך לגלגלה. אי לא אימא, ישתארון ופאין אלין, יתמין מהאי רזא, נפל ההוא סבא על

אותו הזקן על פניו ואמר, (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת. כלי שהיה למטה, איך יעשה למעלה? בעלה שהיה למעלה, איך יתהפך ויהיה למטה? בת זוג נעשתה אמו? תמיתה על תמיתה. אחיו הופך לאביו? אם אביו שבראשונה יגאל אותו – יפה, אבל אחיו שהיה אביו? וכי זו לא תמיתה? עולם הפוך הוא! ודאי שעליונים למטה ותחתונים למעלה.

126. אלא, (דניאל ב) יהיה שם האלוה מברך מן העולם ועד העולם, שהחכמה והגבורה שלו היא, והוא משנה עדנים וזמנים וגו'. יודע מה בחשכה, והאור עמו שרוי. בא וראה, מי ששרוי באור לא יוכל להסתכל ולראות מה שבחשכה. אבל הקדוש ברוך הוא לא כן, יודע מה בחשכה אף על גב שהאור שרוי עמו. מתוך האור מסתכל בחשך ויודע כל מה ששם.

127. עכשו יש להקדים בראשונה דבר אחד שאמרו הקדמונים באותם מראות הלילה. ששנינו, מי שבא על אמו בחלום, יצפה לבינה, שכתוב (משלי ב) כי אם לבינה תקרא. פאן יש להתבונן, אם משום שהיא אם – יפה, והיה לו לכתב כך: שמי שרואה אמו בחלום, יצפה לבינה. אבל מי שבא על אמו למה?

128. אלא סוד עליון הוא, משום שהתהפך ועלה מלמטה למעלה. בן היה בתחלה, בין שעלה למעלה, מתהפך האילן, ונעשה הוא מעולם עליון, ושולט עליה וזוכה לבינה.

129. בתחלה בשעולה אדם לשלש עשרה שנה, מה כתוב? (תהלים ב) ה' אומר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. אז הוא למטה ממנה.

אנפוי, ואמר, (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי פדית אותי יי' אל אמת. מאנא דהות לתתא, היך יתעביד לעילא, בעלה דהות לעילא, היך יתהפך ויהוה לתתא. בת זוגיה אתעבידת אביה. תוהא על תוהא. אזוהא אבוה. אי אבוה דקדמיתא, יפרוק ליה, יאות, אבל אזוהא דליהוי אבוה, וכי לא תוהא איהו דא. עלמא בהפוכא איהו. ודאי עלאין לתתא, ותתאין לעילא.

126. אלא, (דניאל ב) להוה שביה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די זכמתא וגבורתא דיליה היא. והוא מהשנא עדניא וזמניא וגו' ידע מה בוזשוכא וגהורא עביה שרא. תא זזוי, מאן דשרי בנהורא, לא יכיל לאסתכלא ולמוזמי בוזשוכא. אבל קודשא בריך הוא לאו הכי, (דף ק"א ע"א) ידע מה בוזשוכא, אף על גב דנהורא עביה שרא. מוה נהורא, אסתכל בוזשוכא, וידע כל מה דתמן.

127. הכא, אית לאקדמא בקדמיתא, מלה וזדא, דאמרו קדמאי, באינון זוזוי ליליא. דתנן, מאן דאתי על אביה בוזלמא, יצפה לבינה. דכתיב, (משלי ב) כי אם לבינה תקרא, הכא אית לאסתכלא, אי בגין דאיהי אם יאות, והוה ליה למכתב הכי, דמאן דזומא אביה בוזלמא, יזכי לבינה. אבל מאן דאתי על אביה אמאי.

128. אלא רזא עלאה איהו, בגין דאתהפך וסליק מתתא לעילא. ברא הוה בקדמיתא, פיון דסליק לעילא, אתהפך איכנא, ואתעביד איהו מעלמא עלאה, ושליט עליה, וזכי לבינה.

129. בקדמיתא פד סליק אינש ל"ג (צ"ח ע"א) שנין, מה כתיב, (תהלים ב) יי' אומר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, כדן איהו לתתא מינה.

בין שְׁעֵלָה אֵלֶיהָ, הָרִי הוּא מִן הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, שֶׁהָרִי הִתְעַלָּה לְדֶרֶגַת יוֹסֵף, וְזֶה (וְדָא) זִכָּה לְבִינָה.

130. אֵף כֵּן הִבְלִי הָיָה בְּתַחֲלָה הוּא הָיָה בְּדֶרֶגַת יוֹסֵף, בְּעַל הָאֵילָן הַתַּחְתּוֹן, עוֹמֵד בְּרִצּוֹנוֹ וְשׁוֹלֵט עָלָיו, שֶׁהָרִי כָּל נִקְבָּה בְּדַמּוּת הַנִּקְבָּה הָעֵץ הַתַּחְתּוֹן עוֹמֶדֶת. בֵּין שֶׁהוּא לֹא רָצָה לַעֲמֹד בְּאוֹתָהּ דֶּרֶגָה שֶׁל יוֹסֵף וְלֹא הִתְקַיֵּם לְשִׁמּוּשׁ בָּהּ וּלְהִתְרַבּוּת בְּעוֹלָם וּלְעֲשׂוֹת תּוֹלָדוֹת, אִזּוּ יוֹרֵד לְמַטָּה, וְהִיא נַעֲשִׂית אִמּוֹ. וְאוֹתוֹ הַגּוֹאֵל יוֹרֵשׁ אֶת יִרְשֵׁת יוֹסֵף, שֶׁהִיא הוּא בְּרֵאשׁוֹנָה וְהוּא יוֹרֵד לְמַטָּה.

131. בֵּין שֶׁיֵּרֵד לְמַטָּה, אִזּוּ הִתְקַיֵּם בּוֹ, ה' אָמַר אֵלַי בְּנִי אֲתָה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ. הַתְּהַפֵּךְ הָאֵילָן, מִה שֶׁהָיָה תַּחְתּוֹן וְהוּא שֹׁלֵט עָלָיו, חֹזֵר וְשׁוֹלֵט הָאֵילָן הַהוּא עָלָיו, וְהוּא יוֹרֵד לְמַטָּה. בֵּין שֶׁהוּא יוֹרֵד לְמַטָּה, אוֹתוֹ שֶׁיֵּרֵשׁ יִרְשֵׁת מִקּוֹם יוֹסֵף, אָבִיו נִקְרָא, אָבִיו יִהְיֶה וְדָא, וְהַכֹּל בָּא עַל תְּקוּנָתוֹ וְדָא בְּרֵאשׁוֹן.

132. בְּתַחֲלָה הָיָה מְעוֹלָם הַזָּכָר, וְהָרִי נִשְׁקָר מִשֵּׁם, וְעַכְשָׁיו הוּא מְעוֹלָם הַנִּקְבָּה. וּמִה שֶׁהוּא הָיָה שׁוֹלֵט עָלֶיהָ – הִיא שׁוֹלֵטֶת עָלָיו, וְחֹזֵר לְהִיטֵב בְּעוֹלָם הַנִּקְבָּה, וְעַל זֶה אֵין לוֹ בְּכֻלָּל בֵּת זִיג, וְלֹא מִכְרִיזִים עָלָיו עַל הַנִּקְבָּה, שֶׁהָרִי הוּא חֹזֵר לְהִיטֵב מְעוֹלָם הַנִּקְבָּה.

133. וְאוֹתוֹ הַגּוֹף הָרֵאשׁוֹן שֶׁהָשָׂאִיר, אֶלְמָלָא יֵדְעוּ וְיִסְתַּכְּלוּ בְּנֵי הָעוֹלָם אֶת הַצֶּעֶר שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּשִׁיעָקָר מִן עוֹלָם הַזָּכָר וְחֹזֵר לְעוֹלָם הַנִּקְבָּה, יֵדְעוּ שֶׁהָרִי אֵין צֶעֶר בְּעוֹלָם בְּאוֹתוֹ הַצֶּעֶר. בֵּת זִיג אֵין לוֹ, שֶׁהָרִי אֵינוֹ עוֹמֵד בְּמִקּוֹם שֶׁל זָכָר. לֹא מִכְרִיזִים עָלָיו עַל הַנִּקְבָּה, שֶׁהָרִי הוּא מְעוֹלָם הַנִּקְבָּה. וְאֵם יֵשׁ לוֹ

בֵּין דְּסָלִיק עָלָהּ, הָאִי אִיהוּ מִעֲלָמָא עֲלָהּ. דְּהָא אֶסְתַּלַּק בְּדֶרֶגָא דְיוֹסֵף, וְדָא (ס"א וְדָא) זְכִי לְבִינָה.

130. אוֹף הָכִי הָאִי מֵאֲנָא, בְּקִדְמִיתָא אִיהוּ הָיָה בְּדֶרֶגָא דְיוֹסֵף, בְּעַל אֵילָנָא תַתָּא, קִיִּימָא בְּרִעוּתִיתָהּ, וְשִׁלִּיט עָלֶיהָ, דְּהָא כָּל נִוְקְבָא, בְּדִיּוּקָנָא דְנִוְקְבָא אֵילָנָא תַתָּא קִיִּימָא. בֵּין דְּאִיהוּ לֹא בְּעָא לְקִיִּימָא בְּהָהוּא דֶּרֶגָא דְיוֹסֵף, וְלֹא אֶתְקִיִּים לְשִׁמּוּשָׁא בֵּיתָהּ, וְלֹא פִּשְׁעָא בְּעֲלָמָא, וְלִמְעַבְדַּ תּוֹלָדִין, כְּדִין נְזוּיִת לְתַתָּא, וְאֶתְעַבְדִּית אִיהוּ אִמִּיתָהּ. וְהָהוּא פְּרוּקָא, יָרִית יִרְשֵׁתָא דְיוֹסֵף, דְּהָיָה הוּא בְּקִדְמִיתָא וְאִיהוּ נְזוּיִת לְתַתָּא.

131. בֵּין דְּנְזוּיִת לְתַתָּא, כְּדִין אֶתְקִיִּים בֵּיתָהּ, י' אָמַר אֵלַי בְּנִי אֲתָה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ. אֶתְהַפֵּךְ אֵילָנָא, מִה דְּהָיָה תַּחְתּוֹתִיתָא וְאִיהוּ שִׁלִּיט עָלֶיהָ, אֶתְהַדָּר וְשִׁלִּיט הָהוּא אֵילָנָא עָלֶיהָ, וְאִיהוּ נְזוּיִת לְתַתָּא. בֵּין דְּאִיהוּ נְזוּיִת לְתַתָּא, הָהוּא דְּיָרִית יִרְשֵׁתָא אֶתֶר דְיוֹסֵף, אָבִיו אֶקְרִי, אָבִיו הָיָה וְדָא, כָּלָא אִיהוּ עַל תְּקוּנָתָהּ וְדָא כְּדָקָא יֵאֵת.

132. בְּקִדְמִיתָא הָיָה מִעֲלָמָא דְדְּכּוּרָא, וְהָא אֶתְעַקֵּר מִתַּמְנָן, וְהִשְׁתָּא אִיהוּ מִעֲלָמָא דְנִוְקְבָא. וּבִמֵּה דְּהָיָה אִיהוּ שִׁלִּיט עָלָהּ, שִׁלִּטָא אִיהוּ עָלֶיהָ, וְאֶתְהַדָּר לְמִהוּי בְּעֲלָמָא דְנִוְקְבָא. וְעַל דָּא לִית לִית בֵּת זִיג כָּלָל. וְלֹא מִכְרִיזִי עָלֶיהָ, עַל נִוְקְבָא. דְּהָא מִעֲלָמָא דְנִוְקְבָא אֶתְהַדָּר אִיהוּ.

133. וְהָהוּא גּוֹפָא קִדְמָא דְשִׁבְכָא, אֶלְמָלָא יֵנְדְעוֹן וְיִסְתַּכְּלוֹן בְּנֵי עֲלָמָא, צִעְרָא דְאִית לִיהָ, כֵּד יִתְעַקֵּר מִעֲלָמָא דְדְּכּוּרָא, וְאֶתְהַדָּר לְעֲלָמָא דְנִוְקְבָא. יֵנְדְעוֹן, דְּהָא לִית צִעְרָא בְּעֲלָמָא, כְּהָהוּא צִעְרָא. בֵּת זִיג לִית לִיהָ, דְּהָא לֹא קִיִּימָא בְּאֶתֶר דְדְּכּוּרָא. לֹא מִכְרִיזִי עָלֶיהָ, עַל נִוְקְבָא,

בת זוג, זה ברחמים נפגש עם (באחת) נקבה, שעד עכשו אין לה בן זוג. ועל זה שנינו, שמא יקדמנו אחר ברחמים, אחר ששנינו. והכל הוא על תקונו.

134. ועל זה כתוב, (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה. ובת כהן – הרי בארנו דבר זה. אלמנה – מאותו הגוף הראשון. וגרושה – שלא נכנסה לפרגוד המלך. שכל אותם שלא עומדים בעולם הזכר, אין להם בו חלק. הוא השתמט ועקר עצמו מעולם הזכר, אז אין לו חלק בו, ועל כך היא גרושה. וזרע אין לה – שאם היה לה זרע, לא נעקר ממנו ולא היה יורד לעולם הנקבה.

135. ושבה אל בית אביה, מה זה בית אביה? זה עולם הנקבה, שאותו העולם נקרא בית אביה, ואותו כלי שהיה מתקן להשתמש בו, התהפך והוא יורד למטה, ואותו כלי עולה למעלה. כנעוריה – כמו אותו זמן שכתוב אני היום ילדתיך. ילדתיך ודאי, ישוב לימי עלומי, כמו שהיה (בתחלה) משלש עשרה שנים ומעלה.

136. אם זכתה להתקן – הואיל ושבה אל בית אביה, מלחם אביה תאכל, תתענג מאותו הענג של עולם הנקבה שאוכלים מלחם אבירים שיורד מלמעלה. אבל להסתכל ולהנות במה שנהנים שאר הצדיקים לא יכול, משום שהיה זר לשם. ועל זה הוא לא אוכל קדש, אבל אוכל תרומה, כי הוא יושב בעולם הנקבה.

דהא מעלמא דנוקבא איהו. ואי אית ליה בת זוג, הוי ברוזמי, אערעת בהדי (נ"א בחד) נוקבא, דער כען לא אית לה בר זוג. ועל דא תנינן, דילמא יקדמנו אזור ברוזמים. אזור תנן. וכלא איהו על תקוניה.

134. ועל דא פתיב (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה. ובת כהן, הא אוקימנא מלה דא. אלמנה, מיהוא גופא קדמאה. וגרושה, דלא עאלת לפרגודא דמלכא, דכל אינן דלא קיימי בעלמא דדכורא, לא אית להו ביה זולקא. הוא אשתמיט ואעקר גרמיה מעלמא דדכורא, לא אית ליה זולקא ביה ועל דא איהי גרושה. וזרע אין לה, דאי הוה לה זרע, לא אתער מניה, ולא הוה נזוית לעלמא דנוקבא.

135. ושבה אל בית אביה, מאן בית אביה. דא עלמא דנוקבא, דההוא עלמא בית אביה אקרי, וההוא מאנא דהוה אתתקן לאשתמיט ביה, אתהפך ואיהו נזוית לתתא, וההוא מאנא סליק לעילא. כנעוריה, כההוא זמנא דכתיב, אני היום ילדתיך, ילדתיך ודאי, ישוב לימי עלומי, כמה דהוה (בקדמיתא) מתליסר שנין וכלעילא.

136. אי זכאת לאתתקנא, הואיל ושבה אל בית אביה, מלחם אביה תאכל, (דף ק"א ע"ב) תתענג מיהוא ענונא. דעלמא דנוקבא, דאכלי מנהמא דאבירים, דנזוית מלעילא. אבל לאסתכלא ולאתהני במה דאתהנן שאר צדיקייא, לא יכלא בגין דהוה זר לתמן. ועל דא לא אכיל קדש אבל אכיל תרומה, דאיהו יתיב בעלמא דנוקבא.

137. ומתוך שהוא מעולם הנקבה, לא אוכל אותו אלא בלילה, שבתוב (ויקרא כב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא. שהרי קדש שהוא מעולם הזכר לא נאכל אלא ביום. משום כך (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, ראשית עליונה של כל עולם הזכר היא קדש, ומה שעולה בו, בקדש היה ישראל, ומשום כך קדש ישראל לה' ראשית תבואתה.

138. בשרוחות פוקדות, באותם זמנים שפוקדים את בית הקברות, אותם לא פוקדים, שהרי לא זכות לעולם הקדש, שבתוב (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. ואם אותה רוח לא זכתה להתקן בראוי, בין שחזר בגלגול אפלו באותו מקום, לא אוכל בתרומה, ונקרא זר אפלו לעולם התחתון ולא אוכל בה. עד כאן בסוד זה.

139. זקן זקן, בין שהתחלת לישוט בים הגדול, לך ברצונך לכל צדי הים. עכשו יש לגלות, שהרי אמרנו, ששבא הגואל הזה ונכנס אל אותו הכלי שאמרנו, מכניס לשם ומדביק שם את הרוח (של העולם) שלו באותו כלי וכלום לא נאבד, אפלו הכל הפך – יפה הוא וכך הוא. זקן זקן, אם תאמר ותגלה, אמר בלי פחד.

140. שאר בני האדם של העולם שעולים ממנו, והרי ידענו שרוחו השאיר באותה אשה שהיתה לו, והכניס לשם רוח, מה נעשה מאותה הרוח? ואם נשאת האשה הזו, אף כך – מה נעשה מאותה רוח שהשאיר בה בעלה הראשון, שהרי איש אחר בא עליה?

137. ומוצו דאיהו מעלמא דנוקבא, לא אכיל ליה אלא בלילה, דכתיב, (ויקרא כב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא. דהא קדש דאיהו מעלמא דדכורא, לא אתאכיל אלא ביום. בגיני כך (ירמיה ב) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, (בראשית ל"א ע"ב) שירותא עלאה דכל עלמא דדכורא, (נ"ט ע"א) קדש איהו, ומה דסליק ביה, בקדש ישראל הוה, ובגיני כך קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה.

138. כד רוזין פקידאן, באינן זמנין דפקדין לבי קברי, אינן לא פקדין, דהא לא זכאן לעלמא דקדש, דכתיב, (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. ואי לא זכה ההוא רוזא לאתתקנא כדקא יאות, בין דאהדר בגלגולא, אפילו בההוא אתר, בתרומה לא אכיל, וזר אקרי, אפילו לעלמא תתאה ולא אכיל בה. עד הכא בררא דא.

139. סבא סבא, בין דשריאת לשטטא בימא רבא, זיל ברעותה, לכל סטרין דימא. השתא אית לגלאה, דהא אמינא, דהאי פרוקא כד אתי, עאל גבי ההוא מאנא, דקא אמינא, אעיל תמן, ודביק תמן רוזא (דעלמא) דיכיה בההוא מאנא ולא אתאביר כלום, אפילו הכל דפומא, יאות הוא וכך הוא. סבא סבא, אי תימא ותגלי, אימא בלא דוילו.

140. שאר בני נשיא דעלמא, דקא מסתלקי מניה, והא ידענא, דרוז דיכיה שביק בההיא אתתא דהות ליה, ורוזא אעיל תמן, מה אתעביר מההוא רוז. ואי נסבא האי אתתא, אוף הכי, מה

אתעביר מההוא רוזן דשכך בה בעלה
קדמאה, דהא גבר אוזרא אתי עליה.

141. לאתקיימא רוזן ברוזן לא אפשר, דהא האי
דאתי עליה השתא, רוזן אעיל בה. וכן ההוא
קדמאה דאסתליק, רוזן אעיל בה. ההוא
קדמאה דאסתלק בגין הווי ליה, ודא דהשתא
לאו פרוקא איהו, רוזן דשכך ההוא קדמאה
בההוא מאנא, ואתא האי אוזרא ואעיל בה רוזן,
ודאי לא יכלי תרוייהו לאתקיימא בההוא גופא
דאתתא כוודא, אי זימא דאתאביר, אי אפשר,
מה אתעביר מניה.

141. להתקיים רוזן עם רוזן אי אפשר, שהרי
זה שעכשו בא עליה, הכניס בה רוזן, וכן
אותו הראשון שהסתלק הכניס בה רוזן. אותו
ראשון שהסתלק היו לו בנים, וזה של עכשו
אינו גואל רוזן שהשאיר אותו ראשון באותו
כלי, ובא האחר הזה והכניס בה רוזן, ודאי
שלא יוכלו שניהם להתקיים באותו גוף
האשה באחד. ואם נאמר שנאבד – אי
אפשר. מה נעשה ממנו?

142. אף כך אם היא לא נשאה, אותה רוזן
שהשאיר בה בעלה מה נעשה ממנה? אם
נאמר שתאבד – לא כך. כל זה צריך עכשו
לגלות. זקן וזקן, ראה מה עשית ובמה הכנסת
את עצמך. קום זקן הרם דגלך! קום זקן
והשפל עצמך לפני רבונך!

142. אוף הכי אי איהי לא אתנסיבת, ההוא רוזן
דשכך בה בעלה, מאי אתעביר מניה. אי זימא
דאתאביר, לאו הכי. כל דא צריך לגלגאה
השתא. סבא סבא, זומי מיה עבדת, ובמה
אעילת גרמך. קום סבא, ארים דגלך. קום סבא,
ואשפיל גרמך קמי מארך.

143. פתח אותו זקן ואמר, (תהלים קלא) ה'
לא גבה לפי ולא רמו עיני וגו'. דוד המלך
אמר את זה משום שהיה מלך עליון ושולט
על כל המלכים העליונים והשליטים שיש
ממזרח ועד מערב, ולא עלה על לבו לסטות
מן הדרך, ותמיד שפל לבו לפני רבונו,
ובשעה עוסק בתורה, היה מתגבר באריה,
ועיניו תמיד מנמכות לארץ מפחד רבונו,
ובשעה הולך בין העם, לא היתה בו גסות
הרוח כלל.

143. פתוז ההוא סבא ואמר, (תהלים קלא) יי' לא
גבה לפי ולא רמו עיני וגו'. דוד מלכא אמר דא,
בגין דהוה מלכא עלאה, ושליטא על כל מלכין
עלאין, ושליטין דאית במזוזו ועד מערב, ולא
סליק על לביה לאסטאה מארוזא, ותדיר שפיל
לביה קמי מאריה, וכד הוה לעי באורייתא, הוה
מתגבר באריא, ועיניו תדיר מאיכין בארעא,
מודזיכו דמאריה. וכד הוה אזיל בין עמא, לא
הוה ביה גסות רוזא כלל.

144. ועל זה כתוב (תהלים קלא) ה' לא גבה
לפי וגו'. לא גבה לפי, אף על גב שאני מלך
שליט על כל שאר מלכי העולם. ולא רמו
עיני, בזמן שאני עומד לפניך ועוסק בתורה.
ולא הלכתי בגדלות ובגפלאות ממני, בשעה
שאני הולך בין העם. ואם דוד המלך אמר כך

144. ועל דא כתיב, יי' לא גבה לפי וגו', לא גבה
לפי, אף על גב דאנא מלכא שליטא על כל
שאר מלכין דעלמא. ולא רמו עיני, בזמנא דאנא
קיימא קמך, לעי באורייתא. ולא הלכתי
בגדולות ובגפלאות ממני, בשעתא דאנא אזיל

– שאר בני העולם על אחת כמה וכמה. ואני כמה אני שפל לב עם עין נמוכה לפני המלך הקדוש, וחבל לי שבדברים קדושים של התורה ירום לבי. בכה ודמעותיו נפלות על זקני.

145. אמר, זקן עני בכח, כמה יפות הדמעות על זקנך, כמו שהיה יפה השמן הטוב כשהיה יורד על הזקן של הזקן הטוב אחר. אמר דברך, זקן, שהרי המלך הקדוש באן. שאר בני אדם של העולם שהסתלקו ממנו, והשאירו רוח באותו כלי שהיו משתמשים בו, ונשאה, ובא אחר והכניס לאותו כלי רוח אחרת, מה נעשה מאותו ראשון, כמו שנתבאר?

146. בא וראה, כמה עליונים גבורות המלך הקדוש שהוא עושה, ומי יכול להגיד אותם. כשהפעל השני הזה בא ומכניס רוח לאותו כלי, הרוח הראשונה מקטרגת ברוח הוא שנכנסה (נלחמת), ולא מתישבות באחד.

147. ומשום כך האשה לא מישבת כראוי עם בעלה השני, משום שהרוח הראשונה מכשפשת בה, ואז היא זוכרת אותו תמיד ובוכה עליו או נאנחת עליו, שהרי רוחו מכשפשת במעיה בנחש, ומקטרגת עם הרוח האחרת שנכנסה בה מהפעל השני. עד זמן רב מקטרגים זה בזה.

148. ואם מעבירה זו שנכנסה לאותה (התעוררות) שהיתה ראשונה (לאחר כך) – זו הראשונה יוצאת והולכת לה. ולפעמים שדוחה הראשונה הוא את אותה השניה ונעשית לה מקטרג, עד שמוציאה אותה מן העולם. ועל זה שנינו, שמשנים

בין עמא. ואי דוד מלכא אמר הכי, שאר בני עולם על אחת כמה וכמה. ואז כמה אנא שפיל לבא, ומאיך עינא קמי מלכא קדישא. וזוס לי, דבמלין קדישין דאורייתא, ירום לבאי. בכה ודמעותיו נפלים על דיקניה.

145. אמר, סבא לאי בוזילא, כמה שפיראן דמעין על דיקנך, כמה דהיה שפיר מישווא טבא, כד הוה נזוית על דיקנא דסבא טבא דאחרן. אימא מיכך סבא (דף ק"ב ע"א) דהא מלכא קדישא הכא. שאר בני נשא דעלמא, דקא אסתלקו בעיה, ושכחו רוזא ברהווא מאנא, דהו משימשוי ביה, ואתנסיבת, ואתא אזורא ואעיל ברהווא מאנא רוזא אזורא, מה אתעביד מרהווא קדמאה, כמה דאתמר.

146. תא וזוי, כמה עלאין גבוראן דמלכא קדישא, דקא עביד, ומאן יכיל למללא לון. כד האי בעלה תנינא, אתי ואעיל רוזא ברהווא מאנא, רוזא קדמאה, מקטרגא ברהאי רוז דעאל, ולא אתיישבן כוזא.

147. ובגני כף, אתתא לא אתיישבת כדקא יאות, בהדי בעלה תנינא, בגין דרוזא קדמאה מכשפשא בה, וכדין איהי דכירת ליה תדיר, ובכאת עליה, או אתאנזות עליה, דהא רוזא דיליה, מכשפשא במעהא כוזיא, ומקטרגא בהדי רוזא אזורא, דעאל בה מבעלה תנינא. עד זמן סגי מקטרגין דא בדא.

148. ואי אעבר דא דעאל, לרהווא (אתערו) דהיה קדמאה (לבתר), דא קדמאה נפיק ואזיל ליה. ולאמנין, דדווי דא קדמאה לרהווא תנינא, ואתעביד ליה מקטרגא, עד דאפיק ליה מעלמא. ועל דא תנינן, דמתרין ולהלאה, לא

ומעלה לא ישא אדם את האשה הזו, שהרי מלאך המות התחזק בה, ובני העולם לא יודעים שהרי הרוח, כיון שנתחזק ונצח את אותה הרוח האחרת השניה, מכאן והלאה לא יתערב איש אחר עמה.

יסב בר זש כהאי אתתא, דהא מלאך המות אתתקף בה, ובני עולם לא ידעין, דהא רוזא כיון דאתתקף וקא נצחו לכהוא רוזא אזורא תננינא, מכאן ולהלאה לא יתערב בר זש אזורא בהדה.

149. חברים, הרי ידענו שבמקום זה יש לכם להקשות ולומר, אם כך, השני הזה לא מת בדין ולא דנו אותו מלמעלה. בא וראה, הכל הוא בדין שניצח פלוני את פלוני או שלא יקטרג עליו פלוני לפלוני, ומי שנושא אלמנה כמו שנכנס לים ברוחות עזות בלי חבלים, ולא יודע אם יעבר בשלום או יטבע לתוך התהומות.

149. זוברייא, הא ידענא דבאתר דא אית לכו למקשי, ולימא אי הכי לא מית בדינא האי תננינא, ולא דיינין ליה מלעיכא. תא וזוי, כלא איהו בדינא, דינצחו פלוני לפלוני או דלא יקטרג עליה פלוני לפלוני. ומאן דנסיב ארמלתא, כמאן דעאל בימא, ברוזין תקיפין, בלא זובלין, ולא ידע אי יעבר בשלם, אי יטבע גו תהומי.

150. ואם זה שהכניס אותה רוח שניה התחזק ונצח את אותו הראשון – אותו הראשון יוצא משם והולך לו. לאיזה מקום הולך לו ומה נעשה אתו? זקן וזקן, מה עשית? חשבת שתדבר מעט ויצאת לזה? הרי נכנסת למקום שלא נכנס לשם איש אחר, ומיום שדואג ואחיתפל עשו קשיות אלו, באותם ארבע מאות קשיות, שהיו מקשים על מגדל הפורח באויר ולא השיב עליהן איש, עד שבא שלמה המלך וברר אותם כל אחד ואחד על תקונו. זקן וזקן, הסוד העליון שהיה טמיר באת לגלות, מה עשית?

150. ואי דא דעאל ההוא רוזא תננינא, אתתקיף ונצחו לכהוא קדמאה, ההוא קדמאה נפק מתמן ואזיל ליה. לאן אתר אזיל ליה, ומה אתעביר. סבא סבא מה עבדת. וזשבת דתמכלל זעיר, ונפקת ליהאי, הא עאלת באתר דלא עאל בר זש אזורא, מן יומא דדואג ואזזיתופל עבדו בעיין אלין, באינון ארבע מאה בעיי, דהוון בעאן על מגדל דפרוז באוירא, ולא אתיב עליהו בר זש, עד דאתא שלמה מלכא, ובירר לון כל זוז וזוז על תקוניה. סבא סבא, רוא עלאה דהוה טמירא, אתית לגלגאה, מה עבדית.

151. זקן וזקן, בתחלה היה לך לשמר דרבך, ותסתכל בראשך. אבל עכשו אינה שעה להתחבא. זקן חזר בכתך. אותה רוח שניצאה, לאן הולכת? בכה ואמר, חברים, כל הפכיות הללו שאני בוכה אינם בגללכם, אלא פוחד אני לרבוץ העולם שאני מגלה דרכים נסתרות בלי רשות. אבל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד אבי, אבל רצוני הוא לעבודתו, ואני רואה הכבוד של אחד מכם באותו עולם,

151. סבא סבא, בקדמיתא הוה לך לנטרא ארוז, ותסתכל ברישך. אבל השתא, לאו שענתא לאתטמרא. סבא, אהדר בתקפך. ההוא רוז דנפק, לאן אזיל. בכה ואמר, זובריא, כל הנני בכין דקא בכינא, לאו בגיניכו הוא, אלא דזזילנא למארי עולם, דגלינא ארוזין סתימין, בלא רשוי. אבל גלי קמי קודשא בריך הוא, דלא ליקרא דיילי עבידנא, ולא ליקרא דאבא,

ואחר ידעתי שפך הוא, אבל לא גלוי לפני, ועכשיו ראיתי.

152. שנינו, דוחים איש מפני איש, בכמה דרכים נסתרות נדחים. אותה רוח ראשונה שנדחתה מלפני אותה השניה, לאן הולכת? אותה רוח יוצאת והולכת ומשוטטת בעולם, ולא ידוע, והולכת לקברו של אותו האיש, ומשם משוטטת בעולם ונראית בחלום לבני אדם, ורואים בחלום את דמות אותו האיש, ומודיע להם דברים לפי דרכה של אותה רוח ראשונה שנמשכה ממנו, כמו שהוא באותו עולם, כך משוטטת זו ומודיעה בעולם הזה.

153. וכך הולך ומשוטט בעולם, ופוקדת תמיד את אותו הקבר עד הזמן שהרוחות פוקדות לקברות הגופים. אז הרוח הזו מתחברת באותה רוח שלו, ומתלבשת בה, והולך לו. בשנכנס למקומו, מתפשט ממנו, ויש לו מקום (באותן רוחות בגן עדן) באותם היכלות של גן עדן או פחוץ לפי דרכי כל אחד ואחד, ושם נשמר.

154. וכשהרוחות פוקדות את העולם הזה, שהמתים נזקקים אל החיים, הם לא נזקקים אלא רק באותה משיכת הרוח, ובה מתלבשת רוח אחרת. ואם תאמר, אם כך, אז זו תועלת לרוח, והאשה הזו עושה תועלת לכל – לא כך, שאלמלא לא נשאה לאחר ואותה רוח ראשונה לא הייתה נדחית מלפני האיש האחר הזה, תועלת אחרת הייתה לו בגן אחר, ולא יהיה יגע בעולם כמו שהוא, ולא ינדקק לחיים של העולם הזה כמו שהיה משוטט כאן וכאן.

אבל רעותי לפולחנה דיליה, ואנא וזמינא, יקרא דוד מנייכו, בההוא עלמא, ואזרא ידענא דהכי הוא. אבל לא עלי קמאי, והשתא וזמינא.

152. תנינן, דיוזין גברא מקמי גברא, בכמה ארוזין סתימין (וילך רפ"ד ע"א) אתדיוזין. ההוא ריוזא קדמאה, דאתדיוזי מקמי ההוא תניינא, לאן אזיל. ההוא ריוזא, נפיק ואזיל, ומשטטא בעלמא, ולא ידיע, ואזיל לגו קברא דההוא בר נש, ומתמן משטטא בעלמא, ואתדיוזי בוזלמא לבני נשא, וזמאן בוזלמא דיוקנא דההוא בר נש, ואודע לון מלין לפום ארוזיה דההוא ריוז קדמאה, דקא אתמישך מיניה, כמה דאיהו בההוא עלמא, הכי משטטא האי, ואודע בהאי עלמא.

153. והכי אזיל ומשטטא בעלמא, ופקדת תדיר לההוא קברא, עד (אחורי הדף) זמנא דרוזות פקדן לגבי קבריהו דגופין. כדין, האי ריוזא, אתדובר בההוא ריוז דיליה, ואתלבש ביה, ואזיל ליה. כד עאל לדוכתיה, אתפשט מיניה. ודוכתא אית ליה (באינון רוחין בגן עדן) (דף ק"ב ע"ב) באינון היכלין דגן עדן, או לבר, לפום ארוזי דכל זוד וזוד, ותמן אתטבר.

154. וכד ריוזין פקדן להאי עלמא, דמותין נזקקין לגבי זיין, לא נזקקין אלא בההוא משיכו דרוזא, וביה אתלבש ריוזא אזרא. ואי תימא, אי הכי, תועלתא איהו לרוזא, והאי אתתא תועלתא עבדת לכלא. לאו הכי, דאלמלא לא אתנסיבת לגבי אזרא, והאי ריוזא קדמאה לא מתדיוזיא מקמי האי גברא אזרא, תועלתא אזרא הוה ליה, בגוונא אזרא, ולא יהא לאי

בְּעֶלְמָא, כְּמִתְּ דִּהּוּי, וְלֹא יִדְקֶק לְגַבִּי זַיִין דִּהּוּי
עֲלֵמָא, כְּמִתְּ דִּהּוּי מִשְׁטָטָא הָכָא וְהָכָא.

155. אם כך, הוויג השני של האשה הוא לא
היה מלמעלה, ואתה אומר שנדחה איש
מפני איש? ואמרנו שהבעל השני שנשא את
האשה הוא היא בת זוגו ממש, ואותו הראשון
לא היה ממש בן זוגה, והשני היה שלה,
וכשהגיע זמנו נדחה זה מפניו – ודאי זה כך,
שהרי לא נדחת אותה רוח ראשונה שהיתה
באשה הוא אלא בשביל השני הזה, שהוא בן
זוגה. (שהבן היא בת זוגו) (זה השני).

155. אי הכי וווגא תננינא דהאי אתתא, לא הוי
מקמי גבר. ואת אמרת דאתדווייא גבר מקמי
גבר, ואמינא דהאי בעלה תננינא, דנסיב
לאתתא דא, איהו בת זוגיה במיש. וההוא
קדמא לאו בר זוגיה במיש הוה. והאי תננינא
דיליה הוה, וכד מטא זמניה, אתדווייא דא
מקמיה. ודאי הכי הוא, דהא לא אתדווייא
ההוא רוח קדמא, דהוה בהאי אתתא. אלא
בגין דהאי תננינא, דאיהו בר זוגיה. (דבר איהי בת
זוגיה) (האי תנינא).

156. וכל אותם השניים שנדחים מלפני
הראשונים – הראשונים היו בני זוגם ולא
אלה, ולכן אין להם קיום עמם, ונדחת הרוח
השניה מלפני הרוח הראשונה. ולכן מי
שנשא אלמנה, קוראים עליו (משלי ז) ולא
ידע כי בנפשו הוא. (שם א) כי חנם מזדה
הרשת וגו'. ולא ידוע אם היא בת זוגו ממש
ואם לא.

156. וכל אינן תננינן, דאתדוויין מקמי קדמאין.
קדמאין הוו בני זוגיהו, ולא הני. ובגין כך, לא
אית לון קיומא בהדיהו, ואתדווייא רוחו תננינא
מקמי רוחא קדמא. ובגין כך, מאן דנסיב
ארמלתא, קרינן עליה, (משלי ז) ולא ידע כי
בנפשו הוא. (משלי א) כי זנבם מזורה הרשת וגו'
ולא ידיע אי היא בת זוגיה במיש אי לאו.

157. אלמנה שלא נשאת, אף על גב שבא
בן זוגה והיא לא רוצה להנשא – הקדוש
ברוך הוא לא כופה אותה מן הדין, והקדוש
ברוך הוא מזמין לאותו האיש אשה אחרת,
ולא נכנסת בדין כזה (ואין עליה בית דין
כזה) באותו העולם, ואף על גב שאין לה בן,
שהרי אשה לא מצוה על פריה ורביה, כמו
שבארוה.

157. ארמלתא דלא נסיבת, אף על גב דאתי בר
זוגה, ואיהי לא בעאת לאתנסבא, קודשא בריך
הוא לא כייף לה מן דינא, וקודשא בריך הוא
אזמין לההוא בר נש אתתא אחרת, וכלא עאלת
בדינא בהאי (ס"א ולית עליה בי דינא בהאי) בההוא
עלמא, ואף על גב דלית לה בר, דהא אתתא
לא אתפקדת אפריה ורביה, כמיה דאוקמוה.

158. האשה היא שלא נשאה פעם שניה,
אותה רוח שהשאר בה בעלה, מה נעשה
ממנה? יושבת שם שנים עשר חדשים, ובכל
לילה ולילה יוצא ופוקד את הנפש, וחוזר
למקומו אחר שנים עשר חדשים, בשהסתלק
דינו של אותו האיש. שהרי כל אותם שנים

158. אתתא דא דלא אתנסיבת זמנא תננינא,
ההוא רוחו דשבק בה בעלה מה אתעביד מניה.
יתיב תמן תריסר ירוזי, ובכל לילא ולילא, נפיק
ופקדא לנפשא, ואתהדר לאתריה. לבתר
תריסר ירוזי, דקא אסתלק דינא דההוא גברא,

עשר חדשים, זו הרוח בפופה בעצבות כל יום. אחר שנים עשר חדשים יוצאת משם והולכת ועומדת בשער גן עדן ופוקדת את העולם הזה אל אותו הפלי שיוצאת ממנו. וכשהאשה הזו מסתלקת מן העולם, אותה רוח יוצאת ומתלבשת באותה רוח שלה, וזוכה בה לבעלה, ושניהם מאירים בראוי בחבור אחד.

דהא כל אינן תריסר ירוזי, הא רוזא אתכפייא בעצבו כל יומא. לבתר תריסר ירוזי, נפיק מתמן, ואזיל וקיימא לתרע זון עדן, (אחורי הדף) ופקדא להאי עלמא, לגבי ההוא מאנא, הנפיק מניה. וכד האי אתתא אסתלקת מעלמא, ההוא רוזי נפיק ואתלבש בההוא רוזי דילה, וזכאת ביה לגבי בעלה, ונהרין תרווייהו, כדקא יאות, בזבורא זורא.

159. בין שבאנו למקום זה, עכשו יש לגלות דרכים נסתרות של רבון העולם ולא יודעים בהם בני אדם, וכלם הולכים בדרך אמת, כמו שנאמר (הושע יד) כי ישרים דרכי ה' וצדקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם. ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים במה הם עליונים מעשי הקדוש ברוך הוא וכמה הם משנים, ובני העולם לא יודעים, וכלם בדרך אמת, שלא סוטים ימינה ושמאלה.

159. בין דאתינא להאי אתר, השתא אית לגלגאה ארוזין סתימין, דמארי עלמא, לא ידעין בהו בני נשא. וכלהו אזלין בארוז קשוט, כמה דאת אמר (הושע יד) כי ישרים דרכי ה' וצדקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם. ובני נשא לא ידעין, ולא משגיחים, כמה אינן עלאין, עוברין דקודשא בריך הוא, וכמה משניין אינן, ובני עלמא לא ידעין, וכלהו בארוז קשוט, דלא סטאן לימינא ולשמאלא.

160. אלה שמתגלגלים, שגרשו בגרושין מאותו העולם ואין להם בת זוג, בת הזוג שהם מזדווגים בעולם הזה, מאיפה הן אותן נשים שמזדווגות עמם בעולם הזה, שהרי גרש אותה ואין לו בת זוג כאותם גברים שלא גרשו ומזדווגים עם נשותיהם) לכל בני האדם יש בת זוג, חוץ מזה?

160. הני דמתגלגלין, דקא אתתרכו בתרוכין מההוא עלמא, ולית לון בת זוג. בת זוג דקא מזדווגן בהאי עלמא, מאן אינן, אינן נשין, דקא מזדווגן בהדיהו בהאי עלמא. דהא (תריך לה ולית ליה בת זוג כאינן גברין דלא תרכו וקא מזדווגן בהדי נשיהו) לכלהו בני נשא, אית לון בת זוג, פר מהאי.

161. ראו עכשו כמה גדולים ועליונים גבורותיו. שנינו, מי שמגרש אשתו הראשונה, מזבח מוריד עליו דמעו. למה מזבח? אלא הרי אמרנו שכל נשות העולם עומדות בדמות המזבח הזה, ועל זה הן יורשות שבע ברכות, שכלן הן מבוסות ישראל. ואם הוא מגרש אותה, חוזרת האבן (של המזבח העליון) לגרעון. מה הטעם? משום שמתחברים הגרושין זה עם זה.

161. זזבוו השתא, כמה אינן רברבין ועלאין גבורין דיליה. תנינן, מאן דמתרף אתתיה קדמאה, מדבזא אזוית עלוי דמעין. מדבזא אבאי. אלא, הא אמינא, דכל נשין דעלמא בדיוקנא דהאי מזבז קיימי, ועל דא (נשא קפ"ד ע"א) ירתאן אינן שבע ברכאן, דכלהו מבוסות ישראל אינן. ואי איהו (דף ק"ג ע"א) מתרף כלה,

אֶהְדֵּר אֲבָנָא (נ"א דמדבחא עלאה) לְגַרְעוֹנָא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִתְזַבְּרֵן תְּרוּכִין בְּהֵדִי הֵדְרִי.

162. וְרָא דָא דְכְּתִיב, (דברים כד) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיטוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְגו', וַיַּעֲזֶה מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהִיטָה לְאִישׁ אֲזוּר. מִמִּשְׁמַע דְּאִמְרָא, וְהִלְכָה וְהִיטָה לְאִישׁ, לֹא יִדְעָנָא (דההיא אזלה לגבי בעלה דתריך לה, נ"א דליתיה) הֵהוּא דתריך לה) מֵאִי אֲזוּר. אֲלֵא כְּמָה דְאֶתְבֹּר, אֲזוּר תֵּנָן, וְאֲזוּר כְּתִיב, וְאֲזוּר קָרִינָן לִיה, דְכְּתִיב, (איוב ח) וּמַעֲפֹר אֲזוּר יִצְמוּזוּ. וְתְרוּכִין מִתְזַבְּרֵן כּוּזָא, תְּרוּכִין דְהֵהוּא עֲלָמָא, וְתְרוּכִין דְהֵאִי עֲלָמָא. וּבְמָה דְהוּת הָאִי אֶתְתָא, בְּדִיוֹקָנָא עֲלָא, הָא אֶשְׁתַּעְבָּדָא לְדִיוֹקָנָא תַּתָּא, קָרִינָא לִיה אֲזוּר.

163. וְקָרִינָן לִיה אֲזוּרוֹן, אֲזוּרוֹן מְנַלָּן. דְכְּתִיב, (איוב יט) וְאֲזוּרוֹן (ק"ה ע"ב) עַל עֵפֶר יָקוּם. וְהָכָא כְּתִיב וַיִּשְׁנֶאֱהָ הָאִישׁ הָאֲזוּרוֹן. אוּ כִי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲזוּרוֹן. אֲזוּרוֹן, שְׁנֵי מִבְּעֵי לִיה. וְאִי תִיבְמָא, דְלֹא תִזְדוּג אֶפִּילוּ לַעֲשֶׂרָה, דָּא בְּתַר דָּא. לֹא הָכִי. וְכִי לְבַעֲלָהּ דָּא תִזְדוּג, וְלֹא לְאֲזוּרָא, מֵאִי אֲזוּרוֹן.

164. אֲלֵא דָא אִיהוּ הָאִי אֲזוּר דְקָאֲבִרָן, וְאִיהוּ אֲזוּר, וְאִיהוּ אֲזוּרוֹן. הַשְׁתָּא אֲבָנָא מִתְגַּלְגֵּלָא בְּקוֹסְפֶתָא. אֲזוּר אֲמַאי אֲקָרִי הָכִי דְהָא כָּל בְּגִינָא נָפֹל, וְאֶתְהַדֵּר לְעַפְרָא, אִיהוּ הָוָה מַה דְהוּת, וְלֹא אֲזוּרָא. אֲמַאי קָרִינָן לִיה אֲזוּר. אוֹף הָכִי אֲמַאי אֲקָרִי אֲזוּרוֹן, וְכִי אֲזוּרוֹן אִיהוּ, וְהָא אִי יִתְיַשֵּׁר יָאוּת, וְאִי לֹא, יִהְדֵּר וְיִתְגַּלְגֵּל וְיִתְנַטֵּעַ כְּמִלְקָדְמִין, אֲמַאי אֲקָרִי אֲזוּרוֹן.

165. אֲבָל תָּא זִוּי, כְּתִיב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב. מֵאִי טוֹב.

162. וְסוּד זֶה, שְׁפָתוֹב (דברים כד) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיטוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְגו', וַיַּעֲזֶה מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהִיטָה לְאִישׁ אֲזוּר. מִמִּשְׁמַע שְׁאִמְרָא וְהִלְכָה וְהִיטָה לְאִישׁ, לֹא יִדְעָנָא (שְׁאוּתָה) שְׁאוּתָה שְׁאוּלָּכַת אֲצֵל בְּעֵלָה שְׁגֵרֵשׁ אוּתָה) (שְׁאוּתָה) (אוּתוֹ שְׁגֵרֵשׁ אוּתָה)? מַה זֶה אֲזוּר? אֲלֵא כְּמוֹ שְׁנֵי אֲזוּר, שְׁנֵי אֲזוּר, וְאֲזוּר כְּתוּב, וְאֲזוּר קוֹרְאִים אוּתוֹ, שְׁפָתוֹב (איוב ח) וּמַעֲפֹר אֲזוּר יִצְמוּזוּ. וְהַגְּרוּשִׁים מִתְחַפְּרִים כְּאַחֵר, גְּרוּשִׁים שֶׁל אוּתוֹ הָעוֹלָם וְגְרוּשִׁים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וְכִי שְׁהֵאֲשָׁה הוּא הִיטָה בְּדִיוֹקָן עֲלִיוֹן, הָרִי הַשְׁתַּעֲבָדָה לְדִיוֹקָן תַּתָּתוֹן, קוֹרְאִים לוֹ אֲזוּר.

163. וְקוֹרְאִים לוֹ אֲזוּרוֹן. מִנֵּין לֵנוּ אֲזוּרוֹן? שְׁפָתוֹב (שם יט) וְאֲזוּרוֹן עַל עֵפֶר יָקוּם. וְכִי כְּתוּב וַיִּשְׁנֶאֱהָ הָאִישׁ הָאֲזוּרוֹן. אוּ, כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲזוּרוֹן. אֲזוּרוֹן? שְׁנֵי הֵיךְ צָרִיךְ לְהִיזוֹתוֹ וְאִם תֵּאֲמַר שֶׁלֹּא תִזְדוּג אֶפִּילוּ לַעֲשֶׂרָה זֶה אֲזוּר זֶה – לֹא כֵךְ. וְכִי לְבַעֲלָהּ הִנֵּה תִזְדוּג וְלֹא לְאֲזוּרָא. מַה זֶה אֲזוּרוֹן?

164. אֲלֵא זֶהוּ הָאֲזוּר הַזֶּה שְׁאִמְרָנוּ, וְהוּא אֲזוּר, וְהוּא אֲזוּרוֹן. עֲבָשׁוּ הָאֲבָן מִתְגַּלְגֵּלָת בְּכַף הַקָּלַע. לְמָה אֲזוּר נִקְרָא כֵךְ? שְׁהֵרִי כָּל הַבְּנִינָן נָפֹל וְחִזֵּר לְעַפְרָא, הוּא הִיךְ מַה שְׁהִיךְ וְלֹא אֲזוּר. לְמָה קוֹרְאִים לוֹ אֲזוּר? אִי כֵךְ לְמָה נִקְרָא אֲזוּרוֹן, וְכִי הוּא אֲזוּרוֹן? וְהָרִי אִם יִתְיַשֵּׁר – יָפָה, וְאִם לֹא – יִחִזֵּר וְיִתְגַּלְגֵּל וְיִתְנַטֵּעַ כְּמִקְדָּם. לְמָה נִקְרָא אֲזוּרוֹן?

165. אֲבָל בָּא וּרְאֵה, כְּתוּב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב. מֵאִי טוֹב? שְׁנֵינֵנוּ, זֶה מִלְּאֲדָה הַטּוֹב.

מאד – זה מלאך המות. ולכל הקדוש ברוך הוא הזמין תקונו.

תנינן, דא מלאך דטוב. מאד, דא מלאך המות. ולכלא קודשא בריך הוא אומין תקונו.

166. בא וראה, כתוב (שם ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. נהר זה לא שוכן לעולמים מלרבות ומלגדל ולעשות פרות. ואל אחר הסתרס, ואין לו תשוקה לעולמים, ולא מרבה ולא עושה פרות. שאלמלא עשה פרות, יבלבל את כל העולם.

166. תא וזוי, כתיב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן, נהר דא, לא שכיף לעלמין, מלאפשא ולבסגיי ולמעבד פירין. ואל אזור אסתרס, ולית ליה תיאובתא לעלמין, ולא אפישי, ולא עביד פירין, דאלמלי עביד פירין, יטשיטש לכל עלבא.

167. ומשום כך אדם שגורם לאותו הצד לגדל בעולם נקרא רע, ולא רואה פני שכינה לעולמים, שכתוב (תהלים ה) לא יגרף רע. האיש הזה שמתגלגל בגלגול, אם עבר ונדבק באותו אל אחר שלא עושה פרות ולא מתרבה בעולם, משום כך נקרא אחר, והשם גורם לו. הוא הוא, ואחר נקרא, אחר ודאי.

167. ובגין כך, בר גשי דגרים לההוא סטר דיפוש בעלמא, אקרי רע, ולא זומי אפי שכינתא לעלמין, דכתיב, (תהלים ה) לא יגרף רע. האי בר גשי, דמתגלגל בגלגולא, אי איהו עבר ואתדבק בההוא אל אזור, דלא עביד פירין, ולא אפישי בעלמא, בגין כך אקרי אזור, ושומא גרים ליה, איהו הוא, ואזור אקרי, אזור ודאי.

168. אחרון – מראשון ואילך אחרון קוראים לו, ואחרון נקרא. שני הוא, ומיד נקרא אחרון, וכך קורא לו הקדוש ברוך הוא אחרון, משום שנתקן להיות אחרון ולא ישוב במקדס. השלישי אף כך. וכן בכל הפעמים מהראשון ואילך, כך נקרא אחרון, וכן צריך לקרא אחרון, שאלמלא נקרא מיד שני, הרי יש פתחון פה לחזור במקדס, ואותו בגין נהרס.

168. אחרון: מקדמא ואילך, אחרון קרינן ליה, ואחרון אקרי. תנינא איהו, ומיד אקרי אחרון, והכי קרי ליה קודשא בריך הוא אחרון, בגין דיתתקן למהוי אחרון, ולא יתוב כמלקדמין. תליתאה אופ הכי. וכן בכל זמנין, מקדמא ואילך. הכי אקרי אחרון, והכי אצטריך למקרי אחרון, דאלמלא אתקרי מיד תנינא, הא פתיזו דפומא לאהדרא כמלקדמין, וההוא בגינא אסתתר.

169. מנין לנו? מבית שני שנקרא אחרון, שכתוב (חגי ב) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. שהרי מראשון ואילך נקרא אחרון, שהרי לא יהיה פתחון פה שאותו בגין פל ויחזר במקדס.

169. מנכן. מבית שני דאקרי אחרון, דכתיב, (חגי ב) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון. דהא מקדמא ואילך, אחרון אקרי, דהא לא יהא פתיזו דפומא, דההוא בגינא יפול, ויתהדר כמלקדמין.

170. אף זה כף, אחרון קוראים לו. ולכן כתוב לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה. לא יוכל? לא יקחנה היה צריך להיותו מה זה לא יוכל? אלא בין שהאשה היא נדבקה באחר ויורה להשתעבד בדרגה תחתונה, לא רוצה הקדוש ברוך הוא שישב מדרגתו לתת פרי ולהדבק באותה דרגה שאינה שלו.

171. ובא ראה, אם האשה היא לא נשאת, אפלו תזנה עם כל האנשים שבעולם – אם רוצה בעלה, ישוב אליה. אבל אם נדבקה בנשואין לאחר, (ואחר) זה (זה) לא יוכל לשוב לדרגתו הראשונה שהיה בתחלה אליה. לא יוכל ודאי להשיב אותה הדרגה לעולמים.

172. אחרי אשר הטמאה. שנינו, שהטמאה בלבן. אם כן, אפלו אם תתרחק ותזנה בלי נשואין? אלא בין שנדבקה לאחר, הרי קבלה עליה את החלק של אותו הצד, ובעלה הראשון שהוא מצד אחר טוב של טוב, לא יהיה לו בה חלק לעולמים, ולא ירבה כלל את אותו מקום. הרי אם שלחה האיש האחרון או כי ימות האיש האחרון – לראשון אסורה, אבל לשאר בני אדם מתרת. אולי תמצא מקום כמו מקדם, ואחרון יקום ויזדוג עמה.

173. מי שיש לו בנים מאשתו הראשונה ומכניס את זו לתוך ביתו, אותו היום הוא נדבק בחרב קשה שמתהפכת בשביל שני צדדים. אחד – שהרי שנים היא דחתה החוצה, ועכשיו הוא השלישי. ועוד – בלי שהשתעבד (שהשתפף) בו אחר, איך הוא יבא לתת בה רוחו שלו וישתתף עמה וידבק בה? לא שהיא אסורה, אבל ודאי שתוף רע הוא לעצמו (כמו שבארנו).

170. אף הכי דא, אחרון קרינן ליה. ובגין כן כתיב, לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה. לא יוכל, לא יקחנה מבעי ליה, מאי לא יוכל. אלא בין דהאי אתתא אתדבקת באזור, ונזותת לאשתעבדא בדרגא תתאה, לא בעי קודשא בריך הוא, דאיהו יתוב מדרגא דיכיה, למיהב איבא, ולא תדבקא בההוא דרגא דלאו דיכיה.

171. ותא זוזי, אי האי אתתא לא אתנסיבת, אפילו תזנה בכל גוברין דעלמא, אי בעי בעלה יתוב לגבה, אבל אי אתדבקא בנשואין לאזור, (נ"א ואחר) דא (האי) לא יוכל לשוב לדרגא קדמאה, דהוה בקדמיתא לגבה. לא יוכל ודאי לאתבא לההוא דרגא לעלמין.

172. אזורי אשר הטמאה. תנינן, דהטמאה בלביה. אי הכי, אפילו אי תתרוזק ותזנה בלא נשואין. אלא, בין דאתדבקת לאזור, הא קבילת עלה זולקא דההוא סטרא, ובעלה (דף ק"ג ע"ב) קדמאה דאיהו מסטרא אזורא טבא דטוב, לא יהא ליה בה זולקא לעלמין, ולא יפיש כלל לההוא אתר. הא אם שלחה האיש האחרון, או כי ימות האיש האחרון, לקדמאה אסורא, אבל לשאר בני נשא, תשתרי. דילכא תשכוז אתרא כמלקדמין, ואזורין יקום דיוזדוג בהדה.

173. מאן דאית ליה בגין מאתתיה קדמיתא, ואעיל האי לגו ביתיה, ההוא יומא אתדבק בזרבא קשיא דמתהפכא, בגין תרין סטרין. זוד, דהא תרין דנות לון לבר, והשתא איהו תליתאה. ותו, מאנא דאשתעבד (נ"א דאשתתף) ביה אזור, היך ייתי איהו למיהב ביה רוזא דיכיה, וישתתף בהדה, ויתדבק בה. לאו

דְּאִיהִי אֲסוּרָא, אֲבָל וְדָאִי שְׁתּוּפָא בִּישָׂא אִיהוּ
לְגַרְמִיָּה. (כדאמרן)

174. רבי לויטס איש כפר אונו היה צוחק ומתלוצץ על האשה הזו, כשראה מי מזדוג עמה, והיה אומר, (משלי לא) ותשחק ליום אחרון כתיב. מי שנדבקת בו באיש אחרון, אחר כך היא צחוק.

174. רבי לויטס איש כפר אונו, היה זוייך ומתלוצץ על אתתא דא, כד זומי מאן דאזדוג בהדה, והיה אומר, (משלי לא) ותשחק ליום אחרון כתיב, מאן דאתדבקת בית באיש אחרון, זויכא איהי לבתר.

175. עכשו יש לחזר ולענין על מקום (נ"א אילן) אחד גדול ועליון שהיה בעולם, וגזע ושרש של אמת, והוא עובד אבי ישי אבי דוד, שהרי נאמר שהיה אחרון, איך יצא שרש אמת מהמקום הזה?

175. השתא, אית לאהדרא ולעיינא, על אתר (נ"א אילנא) זוד רב ועלאה, דהיה בעלמא, וגזעא ושרשא דקשויט, ואיהו עובד אבי ישי אבי דוד. דהא אתמר דאחרון היה, הך גפק שרשא דקשויט, בגז אתר דא.

176. אלא עובד נתקן בתקון עליון, וחזר השרש של האילן שהתהפך על תקונו, והתעלה בו והתתקן בראוי, ועל זה נקרא עובד, מה שלא זכו כך שאר בני העולם.

176. אלא, עובד אתתקן בתקונא עלאה, ואהדר שרשא דאילנא דקא אתהפך, על תקונייה, ואסתליק ביה, ואתתקן בדקא יאות, ועל דא אקרי עובד. מה דלא זכו הכי, שאר בני עלמא.

177. הוא בא, עבד ועדר את עקר ושרש האילן, ויצא מהפנים המרים, וחזר ונתקן בנוף של אילן אחר עליון. בא ישי בנו וחזק אותו ונתקן אותו, ונאחו בענפי האילן העליון האחר, וחבר אילן באילן, והסתבכו זה בזה. כיון שבא דוד, מצא אילנות מסבכים ומאחדים זה בזה. אז ירש השלטון בארץ, ועובד גרם את זה.

177. אתא איהו, פלזו ואעדר עקרא ושרשא דאילנא, וגפק מאנפין מרירן, ואהדר (נ"א ואעדר) ואתקן בנופא דאילנא אחרא עלאה, אתא ישי ברית, ואנוסין ליה, ותקין ליה, ואתאזוד בענפוי (קע"ה ע"ב) דאילנא אחרא עלאה, וזובר אילנא באילנא, ואסתבכו דא בדא. כיון דאתא (ק"ע ע"א) דוד, אשכוזו אילנין מסתבכין ומתאזוד דא בדא, כדן ירית שלטנו בארעא, ועובד גרים דא.

178. בכה אותו זקן ואמר, אי זקן זקן, ולא אמרנו לך שנבנסת לים הגדול! עכשו אתה הוא בתוך התהומות הגדולים. התתקן לעלות. זקן זקן, אתה גרמת לזה, שאלמלא היית שותק בתחלה, היה נאח לך, אבל עכשו לא יכלת ואין מי שיאחו בידך, אלא אתה בלבדך. קום זקן ועלה במעלה.

178. בכה ההוא סבא ואמר, אי סבא סבא, וכלא אמינא לך, דעלת בימא רבא, השתא אנת הוא גז תהומי רברבין, אתתקן לסלקא. סבא סבא, אנת גרמת דא, דאלמלא הוית שתיק בקדמייתא, היה יאות לך, אבל השתא לא יכילת

ולית מאן דאזיד בידך, אלא אנת בלזוזך. קום סבא ואסתלק בסליקו.

179. עובד דא, אתתקן ונפק מוגו וזקל בישא, דגובין בישין. אתא ישי בריה, ואתקין ואעדר איכלנא, ועם כל דא, (ועובד) דא רזא דרזין, ולא ידענא אי אימא, אי לא אימא. אימא מיכל סבא, ודאי אימא, בדא ידיעאן כל שאר בני גלגולא. (נ"א עובד אילנא אתקין) עובד עם כל דא איכלנא אתקין. כד אתא דוד מלכא, באיכלנא תתאה דנוקבא אשתא, ואצטרף לקבלא (בראשית קס"ה ע"א) זיין מאזזרא, ומה אי האי דאתתקן, ואתקין כלא, הכי. שאר בני עלבא דאתין בגלגולא, דלא יכלין לאתתקנא הכי, על אונת כמה וכמה.

180. בכל סטרין אתהפך בגלגולא. פריץ הכי הוה. בעז הכי הוה. עובד הכי הוה. (ס"א ועם כל דא אילנא אתתקן) ובכלא נפיק איכלנא מסטרא דרע, ואתדבק לבתר בסטרא דטוב. בקדמיתא, (בראשית לח) ויהי ער בכור יהודה רע. (אונן אף הכי) מוזלון אף כל כר. אבל בהני אתעכל רע, ונפיק טוב לבתר, (נפק) ההוא דכתיב ביה, (שמואל א טז) וטוב ראי. (שמואל א טז) וי' עמו. הכא קיימא איכלנא תתאה על תקונייה, ומלך אלהים על גוים.

181. בשירותא דכלא, מעקרא ויסודא עלאה, אשתרשו דרזין, ראובן שמעון לוי יהודה, מה כתיב ביה, (בראשית כט) הפעם אודה את וכתוב ותעמוד מלדת. היינו (ישעיה נד) רני עקרה לא ילדה. משום שבשנולד יהודה, יצאה נקבה דבוקה בזכר, ולא היתה על תקונייה פנים בפנים ולא הכשרה ללדת. כיון שנשר אותה הקדוש ברוך הוא והתקין

179. עובד זה התתקן ויצא מתוך שדה רע של בורות רעים. בא ישי בנו והתקין ועדר את האילן, ועם כל זה, (ועובד) זה סוד הסודות, ולא ידעתי אם אמר ואם לא אמר. אמר דבריה, זמן, ודאי אמר, בזה ידועים כל שאר בני הגלגול. (עובד התקין אילן, ועם כל זה שהתקין אילן) עובד עם כל זה התקין אילן. כשבא דוד המלך, נשאר באילן התחתון של הנקבה, והצטרף לקבל חיים מאחר. ומה אם זה שהתתקן והתקין הכל כך – שאר בני העולם שבאים בגלגול, שלא יכולים להתתקן כך, על אחת כמה וכמה.

180. בכל הצדדים מתהפך בגלגול. כך היה פריץ. כך היה בעז. כך היה עובד. (ועם כל זה האילן נתקן) ובכל יוצא אילן מצד הרע, ואחר כך נדבק בצד הטוב. בתחלה, ויהי ער בכור יהודה רע. (אונן אף כך) מחלון אף כך ולא כל כך. אבל באלה התעכל הרע, ויצא אחר כך טוב, (יצא) אותו שכתוב בו (שמואל א טז) וטוב ראי. וה' עמו. עכשו עומד אילן תחתון על תקונו, ומלך אלהים על גוים.

181. בראשית הכל, מעקר ויסוד עליון השתרשו דרגות, ראובן שמעון לוי יהודה. מה כתוב בו? (בראשית כט) הפעם אודה את ה'. וכתוב ותעמוד מלדת. היינו (ישעיה נד) רני עקרה לא ילדה. משום שבשנולד יהודה, יצאה נקבה דבוקה בזכר, ולא היתה על תקונייה פנים בפנים ולא הכשרה ללדת. כיון שנשר אותה הקדוש ברוך הוא והתקין

אותה, (פנים בפנים) אז הכשרה להתעבר וללדת.

182. ובספרו של חנוך, ותעמד מלדת לא נאמר על לאה, אלא נאמר על רחל, אותה שמבכה על בניה, אותה שנשרשה ביהודה – יה"ו ד"ה. ותעמד מלדת, שהרי לא נתקנה.

183. בתחלה דיוקן העליון היה הכל ראובן – או"ר ב"ן. (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור, ימין אור. (ב"ן) שמעון שמאל אור, באותו סיג שהנהב עמו – שם עון. לוי – חבור של הכל להתחבר משני צדדים. יהודה – נקבה עם זכר נדבקה. יה"ו – זה זכר. ד"ה – זו נקבה שהיתה עמו.

184. ד"ה, למה ד"ה? אלא ד' בהדבקות של רע עמה היא דל"ת, היא עניה, וצריכה לשוב בגלגול לבשר את אותו הרע ולהתבלות בעפר, ואחר לצמח בצד הטוב ולצאת מעני לעשר, ואז ה'. ועל זה יה"ו ד"ה.

185. צא זמן מתוך התהומות, אל תפחד, כמה ספינות מזמנות לך בשעה שתשוט בים כדי לנוח בהן. בכה כמו מקדם ואמר, רבון העולם, אולי יאמרו המזמנות העליונים שאני זמן ובוכה פתינוק. גלוי לפניך שעל בבורך אני עושה, ולא עשיתי לכבודי, שהרי בתחלה היה לי להשמר שלא אכנס לים הגדול, ועכשיו בין שאני בו, יש לי לשוטט בכל הצדדים ולצאת ממנו.

לה קודשא בריך הוא, ואתקין לה, (ס"א אנפין באנפין) כדין אתכשרת לאתעברא ולאולדא.

182. ובספרא דיוזנור, ותעמוד מלדת, לאו על לאה אתמר, אלא על רחל אתמר, והיא דמבכה (דף ק"ד ע"א) על בניה, והיא דאשתרשת ביהודה: יה"ו ד"ה. ותעמוד מלדת, דהא לא אתתקנא.

183. בקדמיתא, דיוקנא דלעיכלא הוה כלא ראובן: או"ר ב"ן. (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור, ימינא אור. (ב"ן) שמעון שמאלא אור בהווא סיגא דדהבא בהדיה שם עון. לוי: וזבורא דכלא, לאתזברא מתרין סטריין. יהודה: נוקבא בהדי דכורא מתדבקה, יה"ו, דא דכורא. ד"ה, דא נוקבא דהות בהדיה.

184. ד"ה, אמאי ד"ה. אלא ד', באתדבקותא דרע בהדה, איהי דל"ת, מסכנא איהי, ואצטריך לאתבא בגלגולא, לאתעכלא ההוא רע, ולמתבלי בעפרא. ולבתר לצמוזא בסטרא דטוב, ולנפקא במסכנא לעתירו, וכדין ה'. ועל דא, יה"ו ד"ה.

185. פוק סבא, מנו תהומי, לא תדוול, כמה ארבין זמינן לך, בשעתא דתשויטט ימא, בגין לנייזא בהו. בכה כמלקדמין ואמר, מארי דעלמא, דיכלמא יימרון משריין עלאין, דאנא סבא, ובכי כינוקא. גלי קמר, דעל יקרר אנא עביר, ולא עבירנא על יקרא דיכלי, דהא בקדמיתא הוה לי לאסתמרא, דלא איעול בימא רבא, והשתא בין דאנא ביה, אית לי לשטטא בכל סטריין, ולנפקא מניה.

186. יהודה אתה יודוך אחיד, (כלם מודים על השם הזה) הינו מה שאנו אומרים ברוך אתה, הוא ברוך והיא אתה. לכל בנינו לא אמר יעקב אתה, אלא למקום שהצטרף. זהו אתה.

187. השם הזה (ודאי אתה) יודוך אחיד. כלם מודים לך על השם הזה. ודאי אתה יודוך אחיד, על השם הזה הסתלק ונכפה הצד האחר, משום שבשנקרא ונזכר, הרי יוצא אתו הצד האחר. בין שאומרים אתה, שלטון וגדלה יש לך, והצד האחר נכפה ולא נראה שם. ודאי שבשם הזה נרשם ונבחר מהצד האחר. וזו העליה והממשלה שלה, ושבר ורע לצד האחר. בין שיודוך אחיד על השם הזה, אתה, אז ידך בערף איביך, מיד נכנעים אליך, והשם הזה גורם.

188. ידעתי, חברים, ידעתי, שאתה הרי השם הזה, אתם אומרים למקום עליון אחר, שבתוב (תהלים קי) אתה כהן לעולם, בימין העליון. יפה הוא, שהרי בין שרבי שמעון מודים לו עליונים ותחתונים, וזכה לכל. כל מה שהוא אומר, כך זה ויפה.

189. אבל בשתהיו מגיעים אליו, אמרו לו והזכירו לו את יום השלג בשערענו פולים לחמשים ושנים גונים, שהרי אתה כהן. כאן נקשר בוס של ברכה בימין בלי פרוד כלל, ומשום כך, אתה כהן לעולם. כאן נקשר בוס בימין בראוי.

190. ועל זה אמר הכתוב, יהודה אתה, לא אתה הזה יודוך אחיד, ולא כתוב יהודה יודוך אחיד ולא יותר, אלא על שם של

186. (בראשית כט) יהודה אתה יודוך אחיד, (ס"א כולו אודאן על שמא דא והיינו וכו') היינו דאנן אמרין ברוך אתה. איהו ברוך ואיהי אתה, לכלהו בני לא אמר יעקב אתה, אלא לאתר דאצטריך. דא איהו אתה.

187. שמה דא, (נ"א ודאי אתה) יודוך אחיד, כללו אודן לך על שמה דא, ודאי אתה יודוך אחיד, על שמה דא, אסתלק ואתפפיא סטר אזורא, בגין דכד אתקרי ואדכר, הא נפקת סטר אזורא בהדה. בין דאמרי אתה, שלטנו וברכנו אית לך, וסטר אזורא אתפפיא, ולא אתנזיאת תמן. ודאי בשמה דא אתרשים ואתבריר מסטר אזורא. ודא אסתלקו ושלטנו דיליה, ותבירו וביש לסטר אזורא. בין דיודוך אחיד על שמה דא, אתה, כדן ידך בערף איביך, מיד אתפפיין לגבך, ושמה דא גרים.

188. ידענא וזברייא ידענא, דהא אתה שמה דא, אתון אמרין לאתר אזורא עלאה, דכתיב, (תהלים קי) אתה כהן לעולם, בימינא עלאה. שפיר איהו, דהא בין דרבי שמעון אודן ליה עלאין ותתאין, וזכה לכלא, כל מה דאיהו אומר, הכי איהו ושפיר.

189. אבל כד תהווין מטאן לגביה, אמרו ליה, ואדכרו ליה, יומא דתלגא, כד (צ"ז ע"ב) זרענא פולין, לזמשיין ותרין זווין. דהא אתה כהן, הכא אתקשר בוס דברכה בימינא, בלא פרודא כלל. ובגין כך, אתה כהן לעולם, הכא אתקשר בוס בימינא, כדקא יאות.

190. ועל דא אמר קרא, יהודה אתה, להאי אתה יודוך אחיד, ולא כתיב יהודה יודוך אחיד, ולא

את"ה. אתה – מקום זה הצטרף לשם הזה, ולא אחר.

יתיר, אלא על שמה האת"ה. אתה, אתר דא, אצטרף לשמה דא, ולא אזורא.

191. יהודה – האב הראשון והאב השני, ולא היה בו חלופ לעולמים. ומשום כך פרץ התגבר בו בגבורתו מה שלא היה כך לכל בני העולם. ועל כך בנינו של דוד מתחיל את החשבון מפרץ, ולא מבצע, שהיה בו שנוי. חברים, אם תשגחו, לא אמרתי דברים בסתר, ואף על גב שהם נסתרים.

191. יהודה, אבא קדמאה, ואבא תניינא, ולא הוה ביה זלופא לעלמין. ובגין כך פרץ אתתקף ביה בתוקפוי, מה דלא הוה הכי לכל בני עלמא. ועל דא בניינא דדוד, שארי זושבנא מפרץ, ולא מבצע, דהוה ביה שנויא. וזברינא, אי תשגוזון, לאו מלין בסתימו קא אמינא, ואף על גב דסתימין אינן.

192. ועל כך יהודה הרות את השם הזה שנקרא את"ה. עמד על בריו פעם ראשונה ופעם שניה ולא השתנה לעולם. ובני יהודה וזרעו מודים ואומרים כי אתה אבינו, מה שאין כן לשאר בני הגלגול לעולמים. שאר בני הגלגול, שני אבות, שתי אמהות, יש להם גון לבנין. וסודות הללו בעמקי הים, הם בלב התהומות, מי יכול להוציא אותם? קום זמן, התגבר והתחזק בחזקת והוצא מרגליות מתוך התהומות!

192. ועל דא, יהודה רווח שמה דא, דאקרי אתה. קם על בוריה זמנא קדמאה, וזמנא תניינא, ולא אשתני לעלם. ובגין דיהודה וזרעא דיליה, אודן ואמרין כי אתה אבינו. מה דלית הכי לשאר בני גלגולא לעלמין. שאר בני גלגולא, תרין אבהן, תרין אמהן, אית לון גון לבניינא. ורזין אלין, בעמקי ימא, בלבא דתהומי אינן, מאן יכיל לאפקא לון. קום סבא, אתגבר ואתקף בתוקפך, אפיק מרגלן מגו תהומי.

193. בעז נראה שהיה בו שנוי כשהוליד את עובד, שהרי עובד (מעשה) הוא בשנוי. לא כך. אבצן הוא בעז, הוא האב הראשון שלא עשה שנוי. ואם תאמר שהוא היה, ודאי כשהתעורר למעשה הזה היה בו, מי שהוא גבור בארי וכלביא היה בו, כדי שלא יהיה שנוי בדוד, וחזר הדבר לעקר הראשון כדי שהכל יהיה מאב אחד, ושלשלת אחת. והכל אחד, ולא היה שנוי בגלגול של זרע דוד. ועל זה אתה, מראש ועד סוף, בלי שנוי כלל.

193. בעז, אתוזוי דהוה ביה שנויא, כד אוליד לעובד, דהא עובד (ס"א עובדא) בשנויא הוא. לאו הכי. אבצן הוא בעז, הוא אבא קדמאה, דלא עבד שנויא. ואי תיבא, איהו הוה, ודאי כד אתער לעובדא דא, ביה הוה, מאן דהוא תקיף באריא וכליתא ביה הוה. בגין דלא (דף ק"ד ע"ב) להוי שנויא ביה בדוד, ואתהדר מלה לעקרא קדמאה, בגין דיהא כלא מאבא וזדא, ושלשלא וזדא. וכלא וזד, ולא הוה שנויא בגלגולא דזרעא דדוד. ועל דא, אתה מרישא ועד סופא, בלא שנויא כלל.

194. עכשו יצאת זמן מעמק של לב הים. יהודה אתה, ודאי מראש ועד סוף, ולא ראוי

194. השתא, נפקת סבא, מעמקי לבא דימא. יהודה אתה, ודאי מרישא ועד סופא ולא אתוזוי

לכל שאר בנין, לאתקרי אתה, אלא ליה בלוזודוי. זכאה זולקיה דדוד, דהכי אתבריר, ואסתלק משאר עקרא דבני נשא בארעא.

195. יודוך אחיך, יודוך כל בני העולם הנה צריך להיות! מה הטעם אחיך? אלא שדרך כל בני העולם לא מתנבאים לגלגול אלא מהצד של האחים, והאח מנמן ליבום, (ואתה בעצמך הנדמנת ליבום), וכאן כל אחיך יודוך, שלא ישתלשל מהם ולא מאחד מהם שלשלת המלוכה, אלא אתה לבדך. אתה מראש ועד סוף אתה עשית, וממך יצא כל השלשלת וגזע (דמות וגוף) של האריה.

196. בניך בני אריה, שלא עברו לשנוי של אחיך, לא התחלפו לטלה ולא לשור ולא לגדי ולא לשום דיוקן אחר, אלא אריה התחיל לבנות, ואריה סים את הבנין. כל השלשלת שלך הם בני אריה, שאלמלא בא גלגול מצד אחיך, יתחלפו כל הדיוקנאות ויתערבו אלה באלה. ולכן יודוך אחיך, שלא היה אחד מהם בגלגול השלשלת של בניך. ידך הרם, שלא היה בך ערבוביה אחרת מהם. והינו משרף בני עליית, שלא היה טרף לאחר על שלחנך.

197. פרע – במיתת ער. רבץ – במיתת אוגן. אחר כך התגבר בארי להקים את פרץ, וכלביא להקים את זרח. מי יקימנו? שכתוב (בראשית לח) ולא יסף עוד לדעתה, ותרגום: ולא פסק. מי יקימנו, מי הוא שאמר אסורה אשה זו. מי הוא שאמר, הואיל והשלימה את צרכיה, לא הצטרכה לך יותר, יבמה זו, כיון שהשלימה דרכיה, לא הצטרכה לך יותר, ונראית לפרש ממנה. אבל מי יקימנו, ודאי שממש והלאה היא שלו, שהרי הוציאה מי שמכשכש במעיה.

לכל שאר בנין, לאתקרי אתה, אלא ליה בלוזודוי. זכאה זולקיה דדוד, דהכי אתבריר, ואסתלק משאר עקרא דבני נשא בארעא.

195. יודוך אחיך, יודוך כל בני עקמא מבעי ליה, מאי טעמא אחיך. אלא ארוז כל בני עקמא, לא מתנבמין לגלגולא, אלא מסטרא דאזוין, ואזוא אודמין ליבומא, (ואתה בגרמך, אודמנת ליבומא). והכא כלהו אחיך יודוך, דלא ישתלשל מנזיהו, ולא מוזד מנזיהו, שלשולא דמלכו, אלא אתה בלוזודך. אתה, מרישא ועד סופא אתה עבדת, ובניך נפק, כל שלשולא וגזעא (דיוקנא וגופא) דאריה.

196. בניך, בני אריה, דלא אתעברו לשנויא דאזויה, לא אתזולפו לטלה, ולא לשור, ולא לגדי, ולא לשום דיוקנא אורא, אלא אריה שארי למבני, ואריה סיים בנינא. כל שלשולך, בני אריה נינהו. דאלמלא אתא גלגולא מסטרא דאזוין, יתזולפון כל דיוקנין, ויתערבון אלין באלין. ועל דא יודוך אחיך, דלא הוה זוד מנזיהו, בגלגולא דשלשולא דבניך. ידך וקיה, דלא הוה בך ערבוביא אורא מנזיהו.

197. והינו משרף בני עליית, דלא הוה טרפא לאזורא על פתורך. פרע, במיתת ער. רבץ, במיתת אוגן. לבתר אתגבר בארי, לאקמא לפרץ. וכלביא, לאקמא לזרח. מי יקימנו? דכתיב, (בראשית לח) ולא יסף עוד לדעתה. ותרגום ולא פסק. מי יקימנו, מאן הוא דיימא, אסורה אתתא דא. מאן הוא דיימא, הואיל ואשלימת ארוזתא, לא אצטריכא לך יתיר, יבמה דא, כיון דאשלימת ארוזתא, לא אצטריכת לך יתיר, ואתזוויאת לאתפרשא מינה.

אֲבָל מִי יִקְיָמוּנוּ, וְדָאִי מִתְמָן וּלְהִלָּאָה אִיהִי
דִּילִיָּה. דְּהָא אִפִּיק מֵאֵן דְּמִכְשָׁכֵשׁ בְּמַעְהָא.

198. רָאָה סְתִימָא הָכָא, אֲזוּזָה דְּבֵר נֶשֶׁ אֲמַאי. תו
יְהוּדָה דְּהוּה אֲבוי אֲמַאי. אֲכָא, הֵהוּא
דְּמִכְשָׁכֵשׁא בְּמַעְהָא, זָמִי דְּמֵאֵן דְּהוּה נְטִיר
לִיה, מְקַטְרָג לִיה קְטְרוּגִין, בְּכָל סְטָרִין. בְּעִי
לְאַפְקָא. כִּיּוֹן דְּנִפְיק, זָמִין לְאַזְרָא הֵהוּא רוּז
אֲזוּרָא, וְאַתֵּיין לְאַעְלָא כְּמִלְקָדְמִין, עַד דְּאַתְבְּנִי
כְּמִלְקָדְמִין, בְּזוּיָלָא דְּקְטְרוּגָא תַּקִּיף דְּקָא
מְקַטְרָג בְּאֲזוּזָה. מִתְמָן וּלְהִלָּאָה שְׂרִיאת אֶתְתָא
דָּא לִיה.

199. זָכָאָה זוּלְקָא דִּיהוּדָה, בְּקִדְמִיתָא הוּה גֹּזֵר.
לְבַתֵּר אַרְיָה, דְּקָא אֶתְגַּבֵּר וְאַתְפְּשִׁט
בְּזוּיָלָה (וּלְבַתֵּר) אַרְיָה. וְסִיִּים בְּלָבִיא. כָּל עָאֵר
בְּנִי עָלְמָא לָאו הָכִי, וְעַל דָּא יְהוּדָה כְּדִקְאָמְרוּן.

200. רְאוּבֵן שְׂמַעוֹן לִוי, הָא תַּלְתָּא, כְּדִקְאָמְרוּן.
יְהוּדָה אֶתְזַבְּר בְּהַדִּיָּהוּ, וְכָלָא כְּדִקָּא יֵאוּת.
יִשְׁשַׁכָּר זְבוּלוֹן, תִּרְיָן יִרְכִּין. אֶתֶר דִּינְקִי גְבִיאִי
קְשׁוּט. יִשְׁשַׁכָּר יִרְכָא יְמִינָא, כְּתִיב (דְּבִרֵי הַיָּמִים א
יב) וּבִמְבֹנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים (ס"א זְבוּלוֹן
יִרְכָא שְׂמַאלָא) וְכְתִיב, (דְּבִרֵים לג) שְׂמוֹז זְבוּלוֹן
בְּצִאתָהּ, וּבְשַׁעֲרָא רַבְרָבָא, כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית
מט) זְבוּלוֹן לְזוּזָא יָמִים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְזוּזָא אֲנִיּוּת.
מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּוִירְכָתוּ עַל צִידוֹן.
שִׁיעֲוִירָא (ס"א דִּירְדִּי דִּידִיה) עַד צִידוֹן.

201. בְּנִימִין, אֲשֶׁתָּאֵר לְעִילָא בִּין יִרְכִּין,
דְּהָא (בְּרַאשִׁית קמ"ג ע"ב) יוֹסֵף הוּה דִּיוֹקְנִיָּה
בְּאַרְעָא, וְלֹאֲשֶׁתְּמִשָּׂא בְּעָלְמָא דָּא, וְעַמִּיָּה
אֲשֶׁתְּמִשָּׂא מִשָּׂה, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יג) וַיִּקְחוּ מִשָּׂה אֶת
עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. בְּנִימִין אֶסְתַּלַּק לְעִילָא, בְּנִימִין
צִדִּיקוּ דְּעָלְמָא.

198. סוד נסתר באן, אחי האדם למה? ועוד,
יהודה שהיה אביו למה? אלא אותו
שמכשכש במעיה רואה שמי ששומר אותו,
מקטרג עליו קטרוגים בכל הצדדים ורוצה
לצאת. כיון שיצא, מזמין אחר אותה רוח
אחרת, ובאים להכנס כמו מקדם, עד שנבנה
כמו מקדם בכח הקטרוג הקשה שמקטרג
באחיו. משם והלאה מתרת לו האשה הזו.

199. אשרי חלקו של יהודה. בהתחלה היה
גור. אחר כך אריה, שמתגבר ומתפשט
בכחו (ואחר כך) באריה. וסיים בלביא. כל
שאר בני העולם לא כך, ועל זה יהודה, כמו
שאמרנו.

200. ראובן שמעון לוי – הרי שלשה, כמו
שאמרנו. יהודה התחבר עמם, והכל פראוי.
יששכר וזבולון שתי ירכים. מקום שיונקים
נביאי האמת. יששכר ירד ימין, כתוב ומבני
יששכר יודעי בינה לעתים (זבולון ירד
שמאל), וכתוב (דברים לג) שמח זבולן
בצאתך. ובשעור גדול כתוב (בראשית
מט) זבולן לחוף ימים ישכן והוא לחוף אנית.
מה הטעם? משום שוירכתו על צידו.
שעור (הירד שלו) עד צידון.

201. בנימין נשאר למעלה בין הירכים,
שהרי יוסף היה דיוקנו בארץ, ולהשתמש
בעולם הזה, ועמו השתמש משה,
שכתוב (שמות יג) ויקח משה את עצמות
יוסף עמו. בנימין הסתלק למעלה, בנימין
צדיקו של עולם.

202. מְבָרְכִין לְתַתָּא, דִּין וְנִפְתְּלִי גָד וְאֶשֶׁר. בִּירְךְ שְׁמַאל – דִּין עַד פֶּרֶק הָרָגֶל, פֶּרֶק הָרָגֶל נִפְתְּלִי, וּמִשּׁוּם כִּד נִפְתְּלִי אֵילָה שְׁלַחָה, קַל בִּירְךְ יָמִין גָּד, וְהוּא יָגֵד עֶקֶב, עַד פֶּרֶק הָעֶקֶב. אֲשֶׁר פֶּרֶק שֶׁל עֶקֶב יָמִין, וְטָבֵל בְּשֶׁמֶן רָגְלוֹ, וְכָתוּב בְּרִזָּל וְנִחֲשֶׁת מִנְעֲלָיָהּ.

202. מְבָרְכִין לְתַתָּא, דִּין וְנִפְתְּלִי גָד וְאֶשֶׁר. בִּירְכָא שְׁמַאלָא, דִּין עַד פֶּרְקָא דִּרְגָלָא. פֶּרְקָא דִּרְגָלָא נִפְתְּלִי. וּבִגִּין כֶּף, נִפְתְּלִי אֵילָה שְׁלֹחָה, קַל בִּרְגָלוֹ. בִּירְכָא יָמִינָא. גָּד, וְהוּא יָגִיד עֶקֶב, עַד פֶּרְקָא דְעֶקֶב. אֲשֶׁר פֶּרְקָא דְעֶקֶב יָמִינָא. (דְּבָרִים לֵג) וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רָגְלוֹ. וְכָתִיב בְּרִזָּל וְנִחֲשֶׁת מִנְעֲלָיָהּ. כָּל אֶלֶין, אֵינֻן דְּיוֹקֵנִין עֲלָאִין, דְּיוֹקֵנָא דְלַעֲיָלָא. וּבִגִּין דְּהוּוּ בִרְיִין מִמֶּשׁ בְּהָאֵי עֲלָמָא, אֲתַקְנַת בְּהוּ שְׂכִינְתָּא, (דָּף ק"ה ע"א) בְּאַלִּין תִּרְיִסֵּר פֶּרְקִין, תִּרְיִסֵּר מִתְיֻזִּין, דְּאֲתַמְתְּוּוּ מִיִּשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ. דְּכָתִיב, (בְּרַאשִׁית מֵט) כָּל אֹכֶל שֶׁבִטִּי יִשְׂרָאֵל שְׁנִים עָשָׂר. מִתְיֻזִּין דְּיִשְׂרָאֵל, אֹכֶל אֲקָרוֹן. לְאֲתַמְתְּוּא שְׁמָא דְּמִי, לְמַהוּי בְּנִינָא כְּדָקָא יְאוּת, לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל בְּכָלְלָא דְשְׁמָא דְאַלְהִים. אֶלִּיה אִיהוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָלְלָא. מִי זֻזְבֵּר (נ"א בְּרָא) אֹכֶל בְּהִדִּיה, וְהוּא בְּנִינָא שְׁלִים עַל תְּקוּנָתָהּ, שְׁמָא זֻזְבֵּר מִמֶּשׁ.

203. כָּל אֵלָה הֵם דְּיוֹקְנָאוֹת עֲלִיוֹנִים, דְּיוֹקֵן שְׁלֵמָעֵלָה. וּמִשּׁוּם שֶׁהֵיוּ בְּרִיּוֹת מִמֶּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה, נִתְקַנָּה בָּהֶם הַשְׂכִּינָה בְּשָׁנִים עָשָׂר הַפְּרָקִים הָלָלוּ שְׁתֵּים עָשָׂר הַתַּפְּשֻׁטִּיּוֹת שֶׁנִּתְפַּשְׁטוּ מִמֶּשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, שְׂכָתוֹב כָּל אֵלָה שְׂבִטִי יִשְׂרָאֵל שְׁנִים עָשָׂר. הַתַּפְּשֻׁטִּיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֵלָה נִקְרָאִים. לְהַתַּפְּשֻׁטוֹת שֶׁם שֶׁל מִי לְהִיּוֹת בְּנִין כְּרָאוּי, לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָלְלָא שֶׁל שֵׁם אֱלֹהִים. אֶלִּיה הוּא יִשְׂרָאֵל בְּכָלְלָא. מִי חִבֵּר (בְּרָא) אֵלָה עֲמוֹ, וְהִיא בְּנִין שְׁלֵם עַל תְּקוּנָהּ, שֵׁם אֶחָד מִמֶּשׁ.

203. הָדָא הוּא דְאָמַר לִיה לְיַעֲקֹב, הַהוּא מִמֶּנָּא דְעָשָׂו, דְּכָתִיב, (בְּרַאשִׁית לֵב) כִּי שָׂרִית עִם אֱלֹהִים, (עִם אֲנָשִׁים וְתוֹכֵל) לְעֵיכָא, בְּתַקְוָנָא קְדָמָא, בְּבִנְיָנָא קְדָמָא. כָּל אֵלָה, וְדָאֵי בְּנִינָא קְדָמָא אִיהוּ.

204. זְהוּ שְׁאָמַר לוֹ לְיַעֲקֹב אוֹתוֹ הַמִּמְנָה שֶׁל עָשָׂו, שְׂכָתוֹב (בְּרַאשִׁית לֵב) כִּי שָׂרִית עִם אֱלֹהִים, (עִם אֲנָשִׁים וְתוֹכֵל) לְמַעֲלָה, בְּתַקּוֹן רָאשׁוֹן בְּבִנְיָן רָאשׁוֹן. כָּל אֵלָה, וְדָאֵי בְּנִין רָאשׁוֹן הוּא.

204. וְעַל דָּא, לִית שְׂעִיאוֹ לְיִשְׂרָאֵל, לְעַלְמָא וּלְעַלְמוֹי עֲלָמוֹן. וְזִס וְשְׁלֹם אֲלָבוּלָא יִשְׂעִיאוֹ, שְׁמָא דָּא לָא הוּי, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ ז) וְהִכְרִיתוּ אֶת שִׁמְעוֹ מִן הָאָרֶץ וּמִתַּעֲשֵׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. שְׁמָא גָּדוֹל, דָּא, בְּנִינָא קְדָמָא, שְׁמָא קְדָמָא אֱלֹהִים. וְהִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל אֵינֻן

בְּגִלּוֹתָא, כְּבִיכּוֹל כָּל בְּנֵינָא נָפֹל. לְוִמְנָא דְאַתִּי, כִּד יִפְרוֹק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָנֵי מַגְלּוֹתָא, (מתחבר) מִי וְאֶלֶּה דְהוּא בְּפִרּוּדָא בְּגִלּוֹתָא, יִתְנַזְבְּרוּן כְּזוּדָא, וְשָׂמָא דְאַלְהִים יְהִי שְׁלִים עַל תְּקוּנִיהָ, וְעַלְמָא יִתְבָּסֵם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ס) מִי אֵלֶּה כָּעֵב תְּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים אֵל אֲרַבְתִּיהֶם.

205. וְלִכְּנֵי אֵין כְּלִיּוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. וְחֵס וְשְׁלוֹם, אֱלֹמְלָא יְכַל, הָשֵׁם הַזֶּה לֹא הִיָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (יהושע ז) וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמִנּוּ מִן הָאָרֶץ וּמִה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. שֵׁם הַגָּדוֹל זֶה הַבְּנִין הָרִאשׁוֹן, שֵׁם הָרִאשׁוֹן אֱלֹהִים. וְעַכְשָׁו שִׁישְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת, (יתחבר) כְּבִיכּוֹל נָפֹל כָּל הַבְּנִין, וְלַעֲתִיד לְבֹא בְּשִׁנְאֵל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵי מִהַגְלּוֹת, מִי וְאֶלֶּה שֶׁהֵיוּ בְּפִרּוּד בְּגִלּוֹת יִתְחַבְּרוּ כְּאַחַד, וְשֵׁם הָאֱלֹהִים יְהִי שְׁלֵם עַל תְּקוּנָהּ וְהָעוֹלָם יִתְבָּסֵם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה ס) מִי אֵלֶּה כָּעֵב תְּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים אֵל אֲרַבְתִּיהֶם.

206. וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא שֵׁם אֶחָד, לֹא כְּתוּב מִי וְאֶלֶּה, אֵלֶּה מִי אֵלֶּה, שֵׁם אֶחָד לֹלֵא פְּרוּד, וְהוּא אֱלֹהִים. שְׁעַכְשָׁו בְּגִלּוֹת הַתַּעֲלָה מִי לְמַעְלָה, כְּבִיכּוֹל הָאֵם מַעַל הַבְּנִים, וְהַבְּנִים נָפְלוּ, וְהָשֵׁם שֶׁהֵיָה שְׁלֵם, שֶׁהוּא הָשֵׁם הָעֲלִיּוֹן הַגָּדוֹל הָרִאשׁוֹן, נָפֹל.

207. וְעַל זֶה אָנוּ מִתְפַּלְלִים וּמִקְדָּשִׁים בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת עַל הָשֵׁם הַזֶּה שִׁיבְנָה כְּמוֹ שֶׁהִיָּה, וְאוֹמְרִים יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהָ רַבָּא. אָמֵן יְהִי שְׁמִיהָ רַבָּא מְבָרַךְ. מִי זֶה שְׁמוֹ הַגָּדוֹל? אוֹתוֹ הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל, מִשּׁוּם שֶׁאֵין לוֹ בְּנִין אֵלֶּה עִמָּנוּ. מִי לֹא יִבְנֶה לְעוֹלָם אֵלֶּה בְּאֵלֶּה. וְעַל זֶה בְּאוֹתוֹ זְמַן, מִי אֵלֶּה כָּעֵב

205. וּבְנֵין דְּאִיהוּ שְׂמָא זְוּדָא, לֹא כְּתִיב מִי וְאֶלֶּה, אֵלֶּה מִי אֵלֶּה, שְׂמָא זְוּדָא, בְּלֹא פְּרוּדָא, וְהוּא אֱלֹהִים. דְּהִשְׁתָּא בְּגִלּוֹתָא, אִסְתַּלַּק מִי לְעִילָא, כְּבִיכּוֹל אִימָא מַעַל בְּנֵין. וּבְנֵין נָפְלוּ. וְשְׂמָא דְהוּא שְׁלִים, דְּהוּא שְׂמָא עֲלָה רַבְרָבָא קְדָמָהּ, נָפִיל.

206. וְעַל דָּא, אָנֹן מַצְלָן, וּמִקְדָּשֵׁן בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת, עַל שְׂמָא דָּא, דִּיתְבָּנִי כְּמוֹהָ דְהוּא. וְאוֹמְרִי יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהָ רַבָּא. אָמֵן (קס"ה ע"ב) יְהִי שְׁמִיהָ רַבָּא מְבָרַךְ. מִאֵן שְׁמִיהָ רַבָּא. הִיא הוּא קְדָמָהּ דְּכֹלָא, בְּנֵין דְּלִית לִיהָ בְּנֵינָא אֵלֶּה בְּהִדָּן. מִי לֹא יִתְבָּנִי לְעוֹלָם, אֵלֶּה בְּאֵלֶּה. וְעַל דָּא, בְּהִיא וְוִמְנָא, מִי אֵלֶּה כָּעֵב תְּעוּפִינָה. וְיִזְוִמוּן כָּל עַלְמָא, דְּהִיא שְׂמָא עֲלָה אִתְתַּקֵּן עַל תְּקוּנִיהָ.

207. וְאִי שְׁמִיהָ רַבָּא דָּא אִתְקַן, וְאִתְבָּנִי עַל תְּקוּנִיהָ, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כֹּלָא, וְכָל שְׂאֵר שְׁמֵהּ יִתְהַדְּרוּן עַל תְּקוּנִיהָ, וְיִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל כֹּלָא, דְּהִיא כֹּלָהּ תְּלִין בְּשְׁמִיהָ רַבָּא, קְדָמָהּ לְכָל בְּנֵינָן.

תְּעוּפִינָהּ, וַיֵּרְאוּ כָּל הָעוֹלָם שֶׁהָרִי הַשֵּׁם
הָעֲלִיז נִתְקַן עַל תְּקוּנָהּ.

208. וְאֵם שְׁמוֹ הַגָּדוֹל הָיָה נִתְקַן וְנִבְנָה עַל
תְּקוּנָהּ, הָרִי יִשְׂרָאֵל שׁוֹלֵטִים עַל הַכֹּל, וְכָל
שְׂאֵר הַשְּׁמוֹת יִחְזְרוּ עַל תְּקוּנָם, וַיִּשְׂרָאֵל
שׁוֹלֵטִים עַל הַכֹּל, שֶׁהָרִי בָּלֵם תְּלוּיִים בְּשְׁמוֹ
הַגָּדוֹל, רָאשׁוֹן לְכָל הַבְּנֵינִים.

208. רָאָה דָּא, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמִין.
קְדָמָא לְכָל בְּנֵינִין, שְׂמָא דָּא אֲתַבְּנִי.
דְּכְתִיב, (ישעיה מ) שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי
בְּרָא אֱלֹהִים, בְּרָא שְׁמִיָּה עַל תְּקוּנָתָהּ, וְכִד בְּרָא
אֱלֹהִים, בְּרָא (שְׁמִיָּה) לִיהָ בְּכָל זִיכְרָן דִּיתְּוִזוּן לִיהָ,
לְמַהּוּי שְׁמִיָּה עַל תְּקוּנָתָהּ כְּדָקָא יְאוּת,
דְּכְתִיב, (ישעיה מ') הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים.

209. סוּד זֶה, כְּשֶׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָמוֹת. רָאשׁוֹן לְכָל הַבְּנֵינִים, שֵׁם זֶה נִבְנָה,
שְׂכָתוֹב (ישעיה מ) שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי
בְּרָא אֱלֹהִים. בְּרָא שְׁמוֹ עַל תְּקוּנָהּ. וְכִשֶּׁבְּרָא
אֱלֹהִים, בְּרָא (שְׁמוֹ) אוֹתוֹ בְּכָל הַחִילוֹת
שְׁנֵרָאִים לוֹ לְהוֹיֹת שְׁמוֹ עַל תְּקוּנָהּ כְּרָאוּי,
שְׂכָתוֹב הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים.

209. מֵאִי בְּמִסְפָּר. אֱלֹהִים בְּרָא זֶה דְּנִהִיר מִסִּיפֵי
עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא, אֵית לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְהוּא אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף. רִישִׁיָּה מִטִּי לְצִית
שְׁמִיָּה, וְסוּפִיָּה מִתְּוִן שְׁרִשׁוּי, וְאִשְׁתְּרִשָּׁן בְּעַפְרָא
קְדִישָׁא, וּבְמִסְפָּר שְׁמִיָּה. וְתַלְיָא בְּשְׁמִיָּה עֲלָמִין,
וְזִמְשֵׁי רְקִיעִין תַּלְיִין מִנִּיהָ, עַד הָאִי מִסְפָּר, וְכִלְהוּ
נְטִלִין שְׂמָא דָּא בְּגִינָה דְּכְתִיב, (תהלים
יט) הַשְּׂמִיָּה מִסְפָּרִים, בְּגִין הָאִי מִסְפָּר, כִּלְהוּ (ד"א
בְּגִין הָאִי שְׂמָא מִסְפָּר) שְׂמִיָּה רְוִוִּזִין שְׂמָא דָּא בְּגִינָה,
וְעַל דָּא הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים, דְּאֵלְמָלָא
מִסְפָּר דָּא, לֹא יִשְׁתְּכַוֵּן זִיכְרָן וְתוֹלְדִין לְעֲלָמִין.

210. מַה זֶה בְּמִסְפָּר? אֱלֹהִים בֶּן אֶחָד שְׂמָאִיר
מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם יֵשׁ לְקָדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא עֵץ גָּדוֹל וְחֹזֶק. רָאשׁוֹ מְגִיעַ
לְגִבְהַת הַשָּׁמַיִם, וְסוּפּוֹ מִתְּפַשְּׁטִים שְׁרִשׁוּי,
וּמִשְׁרָשִׁים בְּעַפְרָא הַקָּדוֹשׁ, וּבְמִסְפָּר שְׁמוֹ. וְתַלְיָא
בְּשְׁמִיָּה הָעֲלִיּוֹנִים, וְחִמְשָׁה רְקִיעִים תְּלוּיִים
מִמֶּנּוּ עַד הַמִּסְפָּר הַזֶּה, וְכָלֵם נוֹטִלִים שֵׁם זֶה
בְּגִלְלוֹ, שְׂכָתוֹב (תהלים יט) הַשְּׂמִיָּה מִסְפָּרִים,
בְּגִלְלוֹ מִסְפָּר זֶה. כָּל (בְּשִׁבִיל הַשֵּׁם הַזֶּה
מִסְפָּר) הַשְּׂמִיָּה מְרִוּיָּחִים אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה
בְּגִלְלוֹ. וְעַל זֶה הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים,
שְׂאֵלְמָלָא מִסְפָּר זֶה לֹא יִמְצָאוּ חִילוֹת
וְתוֹלְדוֹת לְעוֹלָמִים.

210. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר כג) מִי מִנֵּה עֶפְרָא יַעֲקֹב
וּבְמִסְפָּר אֶת רַבֵּעַ יִשְׂרָאֵל, תֵּרִין אֵינִין, דְּמִנֵּי עֲאֲנָא,
וְעֲאֲלוֹ בְּזוּשְׁבָנָא עַל יְדִיָּהּ, בְּגִין דְּלֹא שְׁלֵטָא
בָּהּ עֵינָא בִישָׁא. מִי מִנֵּה עֶפְרָא יַעֲקֹב, הָא זֶה,
דְּעֲבִיד זְוִשְׁבָנָא. וּבְמִסְפָּר אֶת רַבֵּעַ יִשְׂרָאֵל, הָא
מוֹנֵה אֲזוּרָא.

211. ועל זה כתוב (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל. שנים הם שמנו צאן ונכנסו בחשבון על ידיהם, בגלל שלא שלטה בהם עין הרע. מי מנה עפר יעקב – הרי אחד שעשה חשבון. ומספר את רבע ישראל – הרי מנה אחר.

211. ועל תרין אליון לא שלטא בהו עינא בישא, דהא מי מנה לעפר יעקב, אליון אינון אבגין (ד"א דרגין) קדישין, אבגין מפולמין, דמנהון נפקי מין לעלמא. ועל דא כתיב (בראשית כח) והיה זרעך כעפר הארץ. מה ההוא (וישלח ק"ע) עפר, עלמא מתברך בגיניה. אוף הכי (בראשית כב) והתברכו בזרעך כל גויי הארץ. כעפר הארץ ממש. ומספר דאיהו מונה תניינא, מנה לרבע כל אינון נוקבין, מרגלן עלאין, דמטה דשכיב עליה ישראל.

212. ועל שני אלה לא שלטה בהם עין הרע, שהרי מי מנה לעפר יעקב – אלה אותן אבנים (דרגות) קדושות, אבנים מפלמות שממן יוצאים מים לעולם. ועל זה כתוב (בראשית כח) והיה זרעך כעפר הארץ. מה אותו עפר העולם מתברך בשבילו, אף כך (בראשית כב) והתברכו בזרעך כל גויי הארץ. כעפר הארץ ממש. ומספר, שהוא מנה שני, מנה את רבע כל אותן נקבות, מרגליות עליונות, של המטה ששוכב עליה ישראל.

212. ומתמן (דף ק"ה ע"ב) ולהלאה, איהו מונה לכלא, בגין דאיהו טוב עין. הדא הוא דכתיב, מונה מספר לככבים. מאן הוא מונה לככבים. מספר. מונה מספר לככבים, על ידי עברין כלהו בזשכנא, ולומנא דאתי, (ירמיה לג) עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה, ולא ידעין מאן הוא. אלא בגין דבההוא זמנא, יהא כלא ביזודא בלא פרודא, כלא ליהוי (וכלא ליהוי) מונה זור.

213. ומשם והלאה הוא מנה לכל, משום שהוא טוב עין. זהו שכתוב מנה מספר לכוכבים. מי הוא שמונה את הכוכבים? מספר. מנה מספר לכוכבים. ועל ידו עוברים כלם בחשבון. ולעתיד לבא, (ירמיה לג) עוד תעבורנה הצאן על ידי מונה. ולא יודעים מי הוא. אלא משום שבאותו זמן יהיה הכל ביחוד בלא פרוד, הכל יהיה (והכל יהיה) מנה אחד.

213. קום סבא, אתער ואתגבר בזיכר, ושוט יבא. פתח ואמר, (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל. בשעתא דיתער קודשא בריך הוא לאזויא מתיא, הגי דאתהדרו בגלגולא, תרין גופין ברוזא זודא, תרין אבהן, תרין אמהן, כמה גלגולין מתגלגלן על (ודא) דא, אף על גב דאתמר, והכי הוא, אבל מי מנה עפר יעקב, ואיהו יתקין כלא, ולא יתאביר כלום, וכלא יקום.

214. קום זקן, התעורר והתגבר בכחך ושוט בים. פתח ואמר, (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל. בשעה

214. והא אתמר, (דניאל יב) ורבים מישגי אדמת עפר יקיצו. אדמת עפר הגי, כמה דאתמר בספרא דזנוה, כד זובריא אסתכלו באינון

שהקדוש ברוך הוא יתעורר להחיות מתים – אלו שחזרו בגלגול שני גופים ברוח אחת, שני אבות, שתי אמהות, כמה גלגולים מתגלגלים על ידי זה, אף על גב שנתבאר, וכך הוא. אבל מי מנה עפר יעקב, והוא יתקן הכל, ולא יאבד כלום, והכל יקום.

215. והרי נאמר (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו. אדמת עפר אלה, כמו שנאמר בספרו של חנוך, פשהחברים הסתכלו באותן אותיות (שטסות) באור בו, והם אע"ד פמת"ר, הינו אדמ"ת עפ"ר. הינו (קהלת ד) ושבח אני את המתים שכבר מתו. אדמת עפר הן אותיות, וקול מתעורר ומודיע וכך אומר בבנין השני. עפר – עפר ראשון. אדמת – שני. שהתתקן העקר הראשון פסלת אליו.

216. אדמת עפר – כלם – יקיצו, אלה שהתתקנו לחיי עולם. (יקיצו, כמו שנאמר בספרו של חנוך. חברים הסתכלו באלו האותיות אדמ"ת עפ"ר (והן אע"ד פמת"ר) אותן אותיות טסות באור, וקול מתעורר ומודיע (ומכריז) הקיצו ונבנו שכני עפר, וזהו בנין שני שנתקנו. וכך אמר בספרו של חנוך: בנין שני עפר שנתקנו. ראשון אדמת. ואותו ראשון פסלת לגבי שני שנתקנו. ואלו שני אדמת עפר כלם יקיצו אלה שנתקנו לחיי עולם) מי זה עולם? זהו עולם שלמטה, שהרי לא זכו להיות בעולם שלמעלה. ואלה שלא זכו – לתרפות ולדראון עולם. מה זה לתרפות? משום שצד האחר יעבר מן העולם, והקדוש ברוך הוא ישאיר את אלה שהיו מנביעת אותו הצד להתמיה בהם את כל בני העולם.

217. מי גרם כל זה? אותו שלא רצה להתרבות בעולם ולא רצה לקים (בדרגה של אותו נהר שהוא) ברית הקדש, ולכן גרם כל מה שגרם וכל הגלגולים הללו שאמרנו עליה עד כאן. (וזהו) עד כאן זמן. שתק רגע אחד, והחברים היו תמהים, ולא היו יודעים אם היה יום אם היה לילה, אם עומדים שם אם לא עומדים.

אתוון (דטסין) באוירא ביה, ואינון אע"ד פמת"ר, היינו אדמ"ת עפ"ר.

215. היינו (קהלת ד) ושבח אני את המתים שכבר מתו, אדמת עפר אינון אתוון וכלא אתער ואודע והכי אומר בבניינא (ק"ג ע"ב) תניינא. עפר, עפר קדמאה. אדמת תניינא, דאתתקן עקר קדמאה פסולת לגביה.

216. אדמת עפר כללהו, יקיצו. אלה דאתקנו, לזיי עולם. (ס"א יקיצו כמה דאתמר בספרא דחנוך. חברייא איסתכלו באינון אתוון אדמ"ת עפ"ר (ואינון אע"ד פמת"ר) אינון אתוון טסאן באוירא וקלא אתער ואודע (ס"א ואכריז) הקיצו ורננו שוכני עפר ודא איהו בניינא תניינא דאתתקן והכי אמר בספרא דחנוך בניינא תניינא עפר דאתתקן. קדמאה אדמת. וההוא קדמאה פסולת לגבי תניינא דאתתקן והני ישני אדמת עפר כללהו יקיצו אלה דאתתקנו לחיי עולם) מאן עולם. דא עולם דלתתא דהא לא זכו למהר בעולם דלעילא. ואלה דלא זכו, לזרפות ולדראון עולם. מאי לזרפות, אלא בגין דסטרא אזורא יתעבר מעלמא, וקודשא בריך הוא, אלין דהוו מנביעו דההוא סטרא, ישאר לון, לתוהא בהון כל בני עלמא.

217. כל דא מאן גרים, ההוא דלא בעי לאפשא בעלמא, ולא בעי לקיימא (ס"א בדרגא דההוא נהר דאיהו) ברית קדישא, על דא גרים כל מה דגרים, וכל הני גלגולין דקא אמינא עלה עד הכא. (הדא הוא) עד כאן סבא. שתיק רגעא וזדא, וזברייא הוו תוהין, ולא הוו ידעין, אי היה

יבומא, אי הוה ליליא, אי קייבוי תמן, אי לא קייבוי.

218. פתח אותו זקן ואמר, פי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית וגו'. פסוק זה מוכיח על כל מה שנתבאר. בא וראה, כל זכר עומד בדיוקן בעולם הזכר, וכל נקבה עומדת בדיוקן בעולם הנקבה. בעוד שהוא עבד שנדבק בו הקדוש ברוך הוא באותן שש שנים קדמוניות, ואם עקר עצמו מעבודתו, יעקר אותו הקדוש ברוך הוא מאותן שש שנים של עולם הזכר, ומסר לאדם שהוא מששה צדדים, יעבד לו שש שנים, ויעקר משש שנים (קדמוניות) שלמעלה.

218. פתחו והוא סבא ואמר, (שמות כא) פי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית וגו'. קרא דא אוכוז, על כל מה דאתמר. תא וזוי, כל דכורא, קאים בדיוקנא, בעלמא דדכורא. וכל נוקבא קאים בדיוקנא, בעלמא דנוקבא. בעוד דאיהו עבדא דקודשא בריך הוא אתדבק ביה, באינון שש שנים קדמוניות, ואי אעקר גרמיה מפולוגיה, יעקר ליה קודשא בריך הוא מאינון שש שנים, דעלמא דדכורא, ואתמסר (צ"ד ע"א) לבר זש, דאיהו משיית סטריין, וכלוז ליה שיית שינין, ויתעקר משיית שינין (קדמוניות) דלעילא.

219. אחר כך יורד משם ונמסר לעולם הנקבה. הוא לא רצה לעמד (בעולם) בזכר – יורד ועומד בנקבה. באה הנקבה, שהיא שביעית, ונוטלת אותו. הרי מכאן והלאה הוא מעולם הנקבה.

219. לבתר נזוית מתמן, ואתמסר בעלמא דנוקבא. הוא לא בעא לקיימא בדכורא, נזוית וקיימא בנוקבא. אתאת נוקבא, דאיהי שביעית, ונטלא ליה, הא מכאן ולהלאה, מעלמא דנוקבא איהו.

220. לא רצה לעמד בה ובגאלה שלה – יורד למטה ונדבק למטה ונאחז בצד האחר. מכאן והלאה נעקר מעולם הזכר ומעולם הנקבה. הרי נאחז באותם עבדים שהם מצד האחר.

220. לא בעא לקיימא בה, ובפירוקא דיליה, נזוית לתתא, ואתדבק לתתא, ואתאזויד בסטרא אזורא. מכאן ולהלאה, אתעקר מעלמא דדכורא, ומעלמא דנוקבא. הא אתאזוד, באינון עבדים דאינון מסטרא אזורא.

221. עכשו, כיון שבך הוא, הצטרף פגם ולעשות בו רשם של פגם, שהרי כל פגם הוא של צד האחר, ומיובל והלאה חוזר לגלגול, ושב לעולם במקדם, (אם זוכה ומתקן עצמו, נדבק) ונדבק באותו עולם הנקבה ולא יותר. זכה – עושה תולדות בעולם הנקבה, וכלם סוד הכתוב (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה מובאות לה. ואשריו בשמתתקן וזוכה לבך.

221. השתא כיון דהכי הוא, איצטריך פגם, ולמעבד ביה רשימו דפגם, דהא כל פגם דסטרא אזורא איהו, ומיובל ולהלאה אתהדר לגלגולא, ותב לעלמא כמלקדמין. (ס"א אי זכי ואתתקן גרמיה אתבר) ואתדבק בההוא עלמא דנוקבא, ולא יתיר. זכה עבד תולדין בעלמא דנוקבא, וכלהו רזא דכתיב, (תהלים מה) בתולות

אֲזוּרִיָּה רַעוּתִיהָ מוֹבָאוֹת כָּךְ. וְזָכָה אִיהוּ כִּד
אֶתְתַּקֵּן וְזָכִי לְכָךְ.

222. וְאִם לֹא זָכָה אֶפְלוּ בְּגִלְגּוּל הַיּוֹבֵל, הָרִי
הוּא כֹּלָא הֵיחָד, שְׁחֹזר וְלֹא הַשְּׁלִים יָמָיו
לְהַנְשֵׂא בְּעוֹלָם וּלְעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת. מַה כְּתוּב?
אִם בְּגִפּוֹ יָבֵא בְּגִפּוֹ יֵצֵא. אִם יַחֲדִי יִכְנָס
לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם בְּלִי תּוֹלְדוֹת וְלֹא רָצָה
לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָךְ, וַיֵּצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה יַחֲדִי בְּלִי
זֶרַע – הוֹלֵךְ כְּמוֹ אֶבֶן בְּכַף הַקָּלַע עַד אוֹתוֹ
מְקוֹם שֶׁל הַסֵּלַע הַחֲזָק, וְנִכְנָס לְשָׁם, וּמִיָּד
נוֹשֶׁבֶת רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ יַחֲדִי שֶׁנֶּעֱזֵב מִנְקֻבָּתוֹ,
וְהוֹלֵךְ יַחֲדִי כְּנֹחֵשׁ שֶׁלֹּא מִתְחַבֵּר עִם אַחֵר
בְּדֶרֶךְ, וְנוֹשֵׁב בּוֹ.

222. וְאִי לֹא זָכָה אֶפְיָלוּ בְּגִלְגּוּלָא דִּיּוֹבֵלָא, הָא
אִיהוּ כֹּלָא הוּא אֶתְהַדָּר, וְכֹל אֲשֶׁלִּימוּ יוֹמוֹי,
לְאֶתְנַסְבָּא בְּעֶלְבָּא, וְלִמְעַבְדַּ תּוֹלְדִין. מַה כְּתִיב,
אִם בְּגִפּוֹ יָבֵא בְּגִפּוֹ יֵצֵא. אִי יוֹזִידֵאִי יַעוֹל בְּהֵהוּא
עֲלָמָא בְּלֹא (דף ק"ו ע"א) תּוֹלְדִין, וְכֹל בְּעָא
לְאֶשְׁתַּדָּלָא בְּהֵאִי, וְנִפְקַ מֵהֵאִי עֲלָמָא יוֹזִידֵאִי,
בְּלֹא זֶרַע, אֲזִיל כְּאַבְנָא בְּקוֹסְפִיתָא, עַד הֵהוּא
אַתֵּר דְּטַגְרָא (ק' ע"א) תְּקִיפָא, וְעָאֵל תַּמָּן וּמִיָּד
נִשְׁבַּ רוּזָא דְּהֵהוּא יוֹזִידֵאִי, דְּקָא אֶשְׁתַּבִּיק
מִנְקֻבָּתֶיהָ, וְאֲזִיל יוֹזִידֵאִי, (צ"ה ע"א) כּוֹזוּיָא דְּלֹא
אֶתְנַסְבָּר בְּאַזְרָא בְּאַזְרָא, וְנִשְׁבִּיב בֵּיתָא.

223. וּמִיָּד יוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל הַסֵּלַע
הַחֲזָק הוּא לְבָדוֹ, וְהוֹלֵךְ וּמְשׁוּטֵט בְּעוֹלָם עַד
שְׁמוּצָא גּוֹאֵל לְהַשִּׁיבּוֹ. וְהֵינּוּ אִם בְּגִפּוֹ יָבֵא
בְּגִפּוֹ יֵצֵא, זֶה שֶׁלֹּא רָצָה לְשֹׂאת שְׂיָהּ לֹו
תּוֹלְדוֹת.

223. וּמִיָּד נִפְקַ מִגֵּו הֵהוּא אַתֵּר דְּטַגְרָא תְּקִיפָא,
הוּא בְּלוֹזוּדוֹי, וְאֲזִיל וּמִשְׁטֵטָא בְּעֶלְבָּא, עַד דְּקָא
אֶשְׁכּוּז פְּרוּקָא לְאַתְבָּא. וְהֵינּוּ אִם בְּגִפּוֹ יָבֵא
בְּגִפּוֹ יֵצֵא, הֵאִי דְּלֹא בְּעָא לְאֶתְנַסְבָּא, לְמֵהֵוִי לִיה
תּוֹלְדִין.

224. אֲבָל אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, שֶׁנֶּשֶׂא
וְהַשְׁתַּדֵּל בְּאַשְׁתּוֹ וְלֹא יָכֹל – הֵהוּא לֹא מְגִרֵשׁ
כְּאוֹתוֹ אַחֵר, לֹא יִכְנָס יַחֲדִי וְלֹא יֵצֵא יַחֲדִי.
אֲלֹא אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לֹא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִיּוֹתָיו, אֶף עַל גִּב שֶׁלֹּא
זָכוּ לְבָנִים, מַה כְּתוּב? וַיֵּצֵאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.
וְשִׁנְיָהם בָּאִים בְּגִלְגּוּל וְזוֹכִים לְהִתְחַבֵּר בְּאַחַד
כְּמִקְדָּם. וְזֶה לֹא נִשָּׂא אִשָּׁה שֶׁל גְּרוּשִׁין, אֲלֹא
אוֹתָהּ שֶׁהַשְׁתַּדֵּל בָּהּ בְּהִתְחַלָּה וְלֹא זָכוּ –
כַּעַת יִזְכּוּ בְּאַחַד אִם יִתְקַנּוּ מַעֲשֵׂיהֶם, וְעַל זֶה
וַיֵּצֵאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.

224. אֲבָל אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, דְּקָא אֶתְנַסְבִּיב,
וְאֶשְׁתַּדֵּל בְּאַתְתִּיהָ, וְכֹל יָכִיל, הֵהוּא לֹא אֶתְתַּרְךָ
כְּהֵהוּא אֲזוּרָא, לֹא יַעוֹל יוֹזִידֵאִי, וְכֹל נִפְיָק
יוֹזִידֵאִי, אֲלֹא אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, קוֹדֵשׁא בְּרִין
הוּא לֹא מְקַפּוֹז אֲזֵר כָּל בְּרִין, אֶף עַל גִּב דְּלֹא
זָכוּ בְּבָנִי, מַה כְּתִיב וַיֵּצֵאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וְתַרְוִייהוּ
אֶתִּין בְּגִלְגּוּלָא, וְזָכִין לְאַתְנַסְבָּרָא כּוֹזָדָא
כְּמִלְקָדְמִין. וְהֵאִי לֹא נָסִיב אֶתְתָא דְּתַרוּכִין, אֲלֹא
הֵהוּא דְּאֶשְׁתַּדֵּל בָּהּ בְּקִדְמִיתָא, וְכֹל זָכוּ, הַשְׁתָּא
יִזְכּוּ כּוֹזָדָא, אִי יִתְקַנּוּ עוֹבְדִין, וְעַל דָּא וַיֵּצֵאָה
אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.

225. אִם אֲדוֹנֵי יִתֵּן לֹו אִשָּׁה וְגו'. (עֵתָה חוֹזֵר
הַכְּתוּב לְדַבְרִים אַחֲרִים) (לְדַבֵּר הֶרְאָשׁוֹן),

225. (שְׁמוֹת כ"א) אִם אֲדוֹנֵי יִתֵּן לֹו אִשָּׁה
וְגו'. (הַשְׁתָּא) אֶתְהַדָּר קָרָא לְמַלְיָן אֲזוּרִיָּה, (ס"א לְמַלְהָ

לְאוֹתוֹ שִׁנְיָא יְחִידֵי בְּלִי נִקְבָּה כָּלֵל, וְיִגְאֵל אוֹתוֹ אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא שְׁבִיעִית, וְאוֹתָהּ שְׁבִיעִית נִקְרָאת אֲדֻנְיוֹ, הוּא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. אִם אֲדֻנְיוֹ – זֶה חֵס עָלָיו וּמְשִׁיב אוֹתוֹ לְעוֹלָם הֵנָּה יְחִידֵי כְּמוֹ שֶׁהִיא, וְנוֹתֵן לוֹ אִשָּׁה, אוֹתָהּ שְׁמֻזְבַּת הוֹרִיד עָלֶיהָ דְּמַעוֹת, וּמִתְחַפְּרִים בְּאֶחָד. וְיִלְדָּה לוֹ בָּנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאֲדֻנֶיהָ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר.

קדמאה) לְהֵהוּא דְנָפִיק יְיָדָאֵי בְּלָא נִקְבָּה כָּלֵל, וּפְרוּק לִיה הֵהוּא דּוּכְתָא דְאֶקְרִי שְׁבִיעִית. וְהֵהוּא שְׁבִיעִית אֶקְרִי אֲדֻנְיוֹ, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ אִיהוּ. אִם דָּא אֲדֻנְיוֹ זֶס עָלֶיהָ, וְאֶתִיב לִיה לְהֵאֵי עֲלָמָא יְיָדָאֵי כְּמוֹהָ דְהֵהוּ, וְיִהִיב לִיה אֶתְתָא הֵהִיא דְמוֹבָזוֹ אֲזוּיִתָּת עָלָיו דְּמַעִין, וְאֶתְזוּבְרָא כּוּזָדָא. וְיִלְדָּה לוֹ בָּנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה לְאֲדֻנֶיהָ כְּמוֹהָ דְאֶתְמַר.

226. שְׁהָרִי אִם שָׁב וְהִתְקִין הֵהוּא אֶתֶר דְּפָגִים שְׁפָגַם בְּחַיִּיו, מִתְקַבֵּל לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ, נוֹטֵל אוֹתוֹ וּמִתְקַנּוֹ עַל תְּקוּנָתוֹ אַחֵר כָּךְ. וְזֶה נִקְרָא בְּעַל תְּשׁוּבָה, שְׁהָרִי יֵרֵשׁ אֶת מוֹשְׁבּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁל אוֹתוֹ נָהָר שְׁשׁוּפָע וְיוֹצֵא, וּמִתְקַן אֶת עֲצָמוֹ מִמָּה שֶׁהִיא בְּתַחֲלָה. (אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִפְגָּם וּמִתְקַן אוֹתוֹ עַל תְּקוּנָתוֹ בְּחַיִּיו, מִתְקַבֵּל לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ וְלוֹקֵם אוֹתוֹ אַחֵר כָּךְ, וְזֶה נִקְרָא בְּעַל תְּשׁוּבָה, שְׁהָרִי תִשָּׁן עֲצָמוֹ מִמָּה שֶׁהִיא בְּתַחֲלָה) בֵּין שְׁנֵתִקֵּן וְשָׁב בְּתִשְׁבּוּבָה, הָרִי עָלָה עַל תְּקוּנָתוֹ. שְׁאִין דְּבַר בְּעוֹלָם וְאִין מִפְתַּח בְּעוֹלָם שְׁלֵא שׁוּבֵר אוֹתוֹ שֹׁשֵׁב בְּתִשְׁבּוּבָה.

226. דְּהָא אִי תֵב, וְאֶתְקִין הֵהוּא אֶתֶר דְּפָגִים בְּזוּיָיו, אֶתְקַבֵּל קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא, נְטִיל לִיה, וְאֶתְקִין לִיה עַל תְּקוּנָתוֹ לְבַתֵּר. וְדָא אֶקְרִי בְּעַל תְּשׁוּבָה, דְּהָא יֵרִית מוֹתְבִיָּה, דְּהֵהוּא אֶתֶר, דְּהֵהוּא נָהָר דְנִגְזִיד וְנָפִיק, וְאֶתְקִין גְּרַמִּיָּה מִמָּה דְהֵהוּ בְּקִדְמִיתָא. (ס"א הֵהוּא אֶתֶר דְּפָגִים וְאֶתְקִין לִיה עַל תְּקוּנָתוֹ בְּחַיִּיו אֶתְקַבֵּל קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא וְנִטִּיל לִיה לְבַתֵּר וְדָא אֶקְרִי בְּעַל תְּשׁוּבָה דְהָא אֶתְקִין גְּרַמִּיָּה מִמָּה דְהוּא בְּקִדְמִיתָא) בֵּין דְּאֶתְקִין וְתֵב בְּתִיבְתָּא, הָא סְלִיק עַל תְּקוּנָתוֹ. דְלִית מַלְכָּא בְּעֲלָמָא, וְלִית מִפְתָּח בְּעֲלָמָא, דְלָא תֵבֵר הֵהוּא דְתֵב בְּתִיבְתָּא.

227. מַה זֶה יֵצֵא בְּגָפוֹ? הָרִי נִתְבָּאֵר. אֲבָל עוֹד סוּד יֵשׁ בּוֹ, יֵצֵא בְּגָפוֹ – כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (מְשִׁלִּי ט) עַל גְּפִי מְרַמֵּי קֶרֶת. מַה לְשֵׁם עָלָיו וְהִתְעַלּוֹת, אֵף כָּאֵן עָלָיו וְהִתְעַלּוֹת. מְקוֹם שֶׁבְּעָלִי תְשׁוּבָה עוֹלִים, אֲפִלּוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יְכוּלִים לַעֲמֹד שָׁם. וּמִשּׁוֹם כָּךְ, בֵּין שֹׁשֵׁב בְּתִשְׁבּוּבָה, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל אוֹתוֹ וְדָאֵי מִידָּה.

227. מַה יֵּצֵא בְּגָפוֹ. הָא אֶתְמַר, אֲבָל תּוֹ רָזָא אִית בִּיָּה, יֵצֵא בְּגָפוֹ, כְּמוֹהָ דְאֶתְ אֲמַר, (מְשִׁלִּי ט) עַל גְּפִי מְרוּמֵי קֶרֶת, מַה לְהֵתֵם עָלְוִיָּא וְסְלִיקוּ, אוּף הָכָא עָלְוִיָּא וְסְלִיקוּ, אֶתֶר דְּמִרְיָהוֹן דְּתִיבְתָּא סְלִיקוּ, אֲפִילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יְכָלִין לְמִיָּקָם תַּבּוֹן. וּבְגִין כָּךְ בֵּין דְתֵב בְּתִיבְתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל לִיה וְדָאֵי מִידָּה.

228. שְׁנִינּוּ, אִין דְּבַר בְּעוֹלָם שְׁעוּמִד לְפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְאֶת הַכֹּל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל וְדָאֵי. וְאִם שָׁב בְּתִשְׁבּוּבָה, הָרִי מִזְמָן כְּגִידוֹ אֶרֶץ חַיִּים. וְאֵף עַל גֵּב שְׁפָגַם מַה שְׁפָגַם – הַכֹּל נִתְקַן וְהַכֹּל חוֹזֵר עַל תְּקוּנָתוֹ, שְׁהָרִי אֲפִילוּ בְּמָה שִׁישׁ בּוֹ שְׁבוּעָה, (לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא בּוֹ כִּי ה' צָבָאוֹת יַעֲזֵץ וְיִי יִפְרֹ. זֶהוּ סוּד

228. תְּנִינּוּ, לִית מַלְכָּא בְּעֲלָמָא דְקִיָּמָא קָמִי תְשׁוּבָה, וְלִכְלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל וְדָאֵי. וְאִי תֵב בְּתִיבְתָּא הָא אֲזֻדְמָן לְקַבְּלִיה אֲרוּזוֹ זַיִים, וְאֵף עַל גֵּב דְּפָגִים מַה דְּפָגִים, כָּלֵא אֶתְתְּקִין, וְכָלֵא אֶתְהִדֵּר עַל תְּקוּנָתוֹ, דְּהָא אֲפִילוּ בְּמָה

סְתוּם. וְעוֹד, כְּאֲשֶׁר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׁכָּע
שְׂבוּעָה, לֹא נִשְׁכָּע אֲלָא אִם לֹא יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה,
שְׁהָרִי אֵין דְּכָר שְׁעוּמָד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְעַל הַכֹּל
מִכְפָּר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאֲשֶׁר עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה
(שְׁלֵמָה) הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל, שְׁכָתוּב חֵי
אֲנִי נָאִם ה' כִּי אִם יִהְיֶה כְּנִיהוּ וְגו'. וְכָתוּב
כָּתְבוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'. וְאַחֵר שָׁשֵׁב
בְּתְשׁוּבָה כָּתוּב, וּבְנִי יִכְנֶה אֶסֶר בְּנִי וְגו'.
מִכָּאֵן שֶׁתְּשׁוּבָה מְשַׁבֵּרֶת כְּמָה גִּזְרֵת וְדִינִים
וְכְמָה שֶׁלֹּאֲוֹת בְּרוּךְ, וְאֵין מִי שְׁעוּמָד לְפָנֵי
הַתְּשׁוּבָה.

דְּאִית בֵּית אֹמָאָה, (קמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קְרִי בֵּיה כִּי
י' צְבָאוֹת יַעֲץ וּמִי יִפְר דָּא אִיהוּ רְזָא סְתִימָא. וְתוּ כַּד קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא אֹמִי אֹמָאָה לֹא אֹמִי אֲלָא אִם לֹא יַעֲבִיד תִּיּוּבְתָא
דְּהָא לִית פְּתַגְמָא דְקִימָא קמִי תִיּוּבְתָא וְעַל כֹּלָּא מִכְפָּר קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא כַּד עֲבָדִין תִּיּוּבְתָא שְׁלִימָתָא) קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
מְקַבֵּל, דְּכָתְיִב, (יִרְמִיָּה כב) זֹזִי אֲנִי נָאִם י' כִּי אִם
יִהְיֶה כְּנִיהוּ וְגו' וְכָתְיִב (יִרְמִיָּה כב) כָּתְבוּ אֶת הָאִישׁ
הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'. וְכָתְר דְּתֵב בְּתִיּוּבְתָא
כָּתְיִב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א ג) וּבְנִי יִכְנֶה אֶסֶר בְּנִי וְגו',
מִכָּאֵן דְּתְשׁוּבָה מוֹתֵבֶר כְּמָה גִּזְרִין וְדִינִין, וְכְמָה
שֶׁלֹּאֲוֹת דְּפְרָזְלָא, וְלִית מָאן דְּקִימָא קמִי
דְּתִיּוּבְתָא.

229. וְעַל זֶה כָּתוּב, (יִשְׁעִיָּה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ
בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי. אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי
לֹא כָּתוּב, אֲלָא הַפְּשָׁעִים בִּי. שְׁלֹא רוֹצִים
לְשׁוּב וּלְהַתְנַחֵם עַל מַה שָּׁעָשׂוּ. אֲבָל בֵּינָן
שֶׁהַתְנַחֲמוֹ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל אוֹתָם.

229. וְעַל דָּא כָּתְיִב, (יִשְׁעִיָּה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפָגְרֵי
הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי, לֹא כָּתְיִב,
אֲלָא הַפּוֹשְׁעִים בִּי, דְּלֹא בָּעָאן לְאֶתְבָּא,
וּלְאֶתְנַחֲמָא עַל מַה דְּעָבְדוּ. אֲבָל בֵּינָן דְּאֶתְנַחֲמוּ,
הָא מְקַבֵּל לֹאן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

230. לְכֵן הָאָדָם הַזֶּה, אֵף עַל גִּב שֶׁפָּשַׁע בּוֹ
וּפָגַם בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא צָרִיךְ וְשֵׁב לְפָנָיו – מְקַבֵּל
אוֹתוֹ וְחָס עָלָיו, שֶׁהָרִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא
מְלֹא רַחֲמִים, וּמִתְמַלֵּא רַחֲמִים עַל כָּל
מַעֲשָׂיו, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים קמ"ה) וְרַחֲמֵי
עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֲפֹלוּ עַל בְּהֻמּוֹת וְעוֹפּוֹת
מַגִּיעִים רַחֲמֵי. אִם עֲלֵיהֶם מַגִּיעִים רַחֲמֵי, כָּל
שָׂכֵן עַל בְּנֵי אָדָם שְׂיוֹדְעִים וּמִכִּירִים לְשִׁבְתָּ
רְבוֹנִם שְׂרַחֲמֵי מַגִּיעִים עֲלֵיהֶם וְשׁוֹרִים
עֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד, (שִׁם קִיט) רַחֲמִיךָ
רַבִּים ה' כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲיִנִּי.

230. בְּגִין כֶּה, בְּרִי נִשֵּׁי דָא, אֵף עַל גִּב דְּפָשַׁע בֵּיתָהּ,
וּפָגַם בְּאֶתְרָא דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ, וְתֵב לְקַבִּימָהּ,
מְקַבֵּל לִיהָ, וְחָס עָלֶיהָ, דְּהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא (דף ק"ו ע"ב) מְלֹא רַחֲמִין אִיהוּ, וְאֶתְמַלֵּי
רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבְדָיו, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (תְּהִלִּים
קמ"ה) וְרַחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֲפִילוּ עַל בְּעִירִי
וְעוֹפּוֹי מֵאֲטוֹן רַחֲמוֹי. אִי עֲלִייהוּ מֵאֲטוֹן רַחֲמוֹי, כָּל
שָׂכֵן עַל בְּנֵי נִשָּׂא, דִּידְעִין וְאֶשְׁתַּמּוּדְעָאן לְשִׁבְתָּ
לְמֵאֲרִיהוֹן, דְּרַחֲמוֹי מֵאֲטוֹן עֲלִייהוּ, וְשִׁרְאָן
עֲלִייהוּ. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (תְּהִלִּים קִיט) רַחֲמִיךָ
רַבִּים י' כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲיִנִּי.

231. אִם עַל רְשָׁעִים מַגִּיעִים רַחֲמֵי, כָּל שָׂכֵן
עַל צְדִיקִים. אֲלָא מִי צָרִיךְ רְפוּאָה? אוֹתָם
בְּעָלֵי כְּאָבִים. וּמִי הֵם בְּעָלֵי כְּאָבִים? אֲלָה
אוֹתָם רְשָׁעִים, הֵם צְרִיכִים רְפוּאָה וְרַחֲמִים,
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (מְרַחֵם) עֲלֵיהֶם שְׁלֹא

231. אִי עַל זַיִיבִין מֵאֲטוֹן רַחֲמוֹי, כָּל שָׂכֵן עַל
וְכָאֵין. אֲלָא מָאן בָּעִי אֶסְוֹתָא, אֵינֹן מֵאֲרִי כְּאָבִין,
וּבָאֵן אֵינֹן מֵאֲרִי כְּאָבִין. אֲלִין אֵינֹן זַיִיבִין, אֵינֹן

יהיו עוזבים ממנו, והוא – שלא מסתלק מהם, וישובו כנגדו. כשהקדוש ברוך הוא מקרב, הוא מקרב בימין. וכשדוחה, דוחה בשמאל. ובשעה שדוחה, הימין מקרבת. מצד הזה דוחה ומהצד הזה מקרב, והקדוש ברוך הוא לא עוזב את רחמי מהם.

232. בא וראה מה פתוב, (ישעיה נז) וילך שוב בדרך לבו. וכתוב אחריו, דרכיו ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם נחמים לו ולאבלי. וילך שוב, אף על גב שהרשעים עושים כל מה שעושים בזון, שהולכים בדרך לבם, ואחרים עושים בהם התראה ולא רוצים לצית להם – בשעה ששבים בתשובה ונוטלים דרך טובה של תשובה, הרי הרפואה מומנת כנגדם.

233. עכשו יש להתבונן, אם על החיים אומר הכתוב, או שעל המתים אומר הכתוב, שהרי ראש הפסוק אינו סוף, והסוף אינו ראש – ראש הכתוב מראה על החיים, וסופו מראה על המתים. אלא שהפסוק (ראש הפסוק) אומר, בעוד שהאדם הוא בחייו, וכך הוא – וילך שוב בדרך לבו, משום שיש בו יצר הרע חזק ומחזיק בו, ולכן הולך שוב ולא רוצה לשוב בתשובה.

234. הקדוש ברוך הוא רואה את דרכיו שהולכים ברע בלי תועלת, אומר הקדוש ברוך הוא: אני צריך להחזיק בידו. זהו שכתוב דרכיו ראיתי (וארפאהו), שהולכים בחשכה, אני רוצה תת לו רפואה. זהו שכתוב וארפאהו. הקדוש ברוך הוא מכניס ללב דרך התשובה שלו ורפואה לנשמתו. ואנחהו, מה זה ואנחהו? כמו שנאמר (שמות לב) לך נחה את העם. הקדוש ברוך הוא

בעאן אסוותא ורזומי, דקודשא בריך הוא (רחמי) עליהו, דלא יהון שביקין מצייה, ואיהו דלא אסתלק מצייהו, ויתובון לקבליה. כד מקרב קודשא בריך הוא, בימינא מקרב. וכד דזוי, בשמאלא דזוי. ובשעתא דדזוי, ימינא מקרב. מסטרא דא דזוי, ומסטרא דא מקרב, וקודשא בריך הוא לא שביק רזומי מצייהו.

232. תא דזוי, מה כתיב (ישעיה נז) וילך שוב בדרך לבו. וכתוב בתריה, דרכיו ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם נחמים לו ולאבלי. וילך שוב, אף על גב דזויבין עבדין, כל מה דעבדין בזון דאולין בארזא דלבייהו, ואזרנין עבדין בהו התראה, ולא בעאן לעציתא לון. בשעתא דתבין בתיובתא, ונטלין ארזא טבא דתיובתא, הא אסוותא וימינא לקבליהו.

233. השתא אית לאסתכלא, אי על דזויא אומר קרא, או על דמתייא אומר קרא. דהא רישא דקרא, לאו איהו סיפא. וסיפא, לאו איהו רישא. רישא דקרא, אזוי על דזויא. וסופיה אזוי על דמתייא. אלא, קרא (ס"א רישא דקרא) אומר, בעוד דבר זש איהו בזוי, והכי הוא, וילך שוב בדרך לבו, בגין דיצר הרע דביה, תקיף ואתתקף ביה, ועל דא אול שובב, ולא בעי לאתבא בתיובתא.

234. קודשא בריך הוא זומי ארזומי, דקא אולין בביש, בלא תועלתא, אומר קודשא בריך הוא, אנא אעטריכנא לאתקפא בידיה, הדא הוא דכתיב דרכיו ראיתי, (וארפאהו) דקא אולין בזשויכא, אנא בעי למיהב ליה אסוותא דא הוא דכתיב וארפאהו, קודשא בריך הוא איהו אעיל בלביה ארזומי דתיובתא ואסוותא

מנהיג אותו בדרך ישר במי שמחזיק בידו של אחר ומוציא אותו מתוך החשכה.

235. ואשלים נחמים לו ולאבליו, הרי נראה שהוא מת! (אלא) כן הוא ודאי מת ועומד בחיים. שהואיל (אלא) שהיא הוא ועומדים בחיים, והואיל (והואיל) והוא רשע, נקרא מת. מה זה ואשלים נחמים לו ולאבליו? אלא הקדוש ברוך הוא עושה טוב עם בני אדם, שפיון שנכנס משלש עשרה שנים ומעלה, מפקיד עמו שני מלאכים שומרים שומרים אותו, אחד מימינו ואחד משמאלו.

236. בשאדם הולך בדרך ישר, הם שמחים בו ומחזיקים אותו בשמחה, מכריזים לפניו ואומרים: תנו כבוד לדמות המלך. וכשהולך בדרך עקם, הם מתאבלים עליו ועוברים ממנו. כיון שהקדוש ברוך הוא מחזיק בו ומנהיג אותו בדרך ישרה, אז כתוב ואשלים נחמים לו ולאבליו. ואשלים נחמים לו בתחלה, שהוא התנחם על מה שעשה בתחלה ועל מה שעושה עכשיו ושב בתשובה. ואחר כך ולאבליו, אותם מלאכים שהיו מתאבלים עליו כשעברו ממנו, ועכשיו שחזרו עמו, הרי ודאי נחומים לכל הצדדים.

237. ועכשיו הוא ודאי חי. חי בכל הצדדים, אחוז בעץ החיים. וכיון שאחוז בעץ החיים, אז נקרא בעל תשובה, שהרי כנסת ישראל נקראת אף כן תשובה, והוא נקרא בעל תשובה. והראשונים אמרו, בעל תשובה ממש. ועל זה אפלו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמד במקום שבעלי תשובה עומדים.

לנשמותיה. ואנזהו, מאי ואנזהו. כמה דאת אמר (שמות לז) לך נזה את העם. אנזהו ליה קודשא בריך הוא בארוז מיישר, כמאן דאתקף בידא דאנזרא, ואפקיה מזו וזשוכא.

235. ואשלים נחומים לו ולאבליו, הא אתנזי דמיתא איהו, (אלא) אין, ודאי מיתא איהו, וקיימא בזיין דהואיל (אלא דאיהו איהו וקיימא בחיין והואיל) ואיהו רשע, מיתא אקרי. מהו ואשלים נחומים לו ולאבליו. אלא קודשא בריך הוא עביר טיבו עם בני נשא, דכיון דעאל מי"ג שניין ולהלאה, פקיד עמיה (בראשית קמ"ד ע"ב, קס"ה ע"ב) תרין מלאכין זטורין דנטרי ליה, וזר מימיניה, וזר משמאליה.

236. כד אזיל בר נש בארוז מיישר, אינן וזדאן ביה, ואתקפו עמיה בזדוה, מכרין קמיה ואמרין, הבו יקר לדיוקנא דמלכא. וכד אזיל בארוז עקיבו, אינן מתאכלן עליה, ומתעברין מניה. כיון דאתקף ביה קודשא בריך הוא, ואנזהו ליה בארוז מיישר, כדן כתיב, ואשלים נחומים לו ולאבליו. ואשלים נחומים לו בקדמיתא, דאיהו אתנזום על מה דעבד בקדמיתא, ועל מה דעבד השתא, ותב בתיובתא. ובתר כן ולאבליו, אינן מלאכין דהו מתאכלן עליה כד אתעברו מניה, והשתא דאתהדרו בהדיה, הא ודאי נחומים לכל סטריין.

237. והשתא איהו זוי ודאי. זוי בכל סטריין, אזויד באילנא דזוי, וכיון דאזויד באילנא דזוי, כדן אקרי בעל תשובה, (נשא קכ"ב ע"ב) דהא כנסת ישראל, תשובה אופ הכי אקרי. ואיהו בעל תשובה אקרי. וקדמאי אמרו, בעל תשובה

מבוש. ועל דא, אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד, במקום שבעלי תשובה עומדים.

238. דוד מלכא אמר, (תהלים נא) כה לבדה זוטאתי והרע בעיני עשיתי וגו', כה לבדה, מאי כה לבדה. אלא, בגין דאית זובין, דזוטי בר נש לקודשא בריך הוא ולבני נשא. ואית זובין דזוטא לבני נשא, ולא לקודשא בריך הוא. ואית זובין דזוטי לקודשא בריך הוא בלזודוי ולא לבני נשא. (אחרא) דוד מלכא, זוב לבדה נשא בריך הוא בלזודוי, ולא לבני נשא.

238. דוד המלך אמר, (תהלים נא) לך לבדה חטאתי והרע בעיני עשיתי וגו'. לך לבדה, מה זה לך לבדה? אלא משום שיש חטאים שחוטא אדם לקדוש-ברוך-הוא ולבני אדם, ויש חטאים שחוטא לבני אדם ולא לקדוש-ברוך-הוא, ויש חטאים שחוטא לקדוש-ברוך-הוא לבדו ולא לבני אדם (אחרים). דוד המלך חטא לקדוש ברוך הוא לבדו ולא לבני אדם.

239. ואי תימא הא (דף ק"ז ע"א) זוב ההוא זובה דבת שבע, ותנינן, מאן דאיתי על ערוה אתתא ברעוה אסרה על בעלה, וזוב לזבריה, וזוב לקודשא בריך הוא. לאו הכי הוא דההוא דאת אמר. בהיתרא הוה, ודוד דיליה נקט, וגט הוה לה מבעלה, עד לא יהי לקרבא, דהכי הוה מנהגא דכל ישראל, דיהבין גט זמן לאתתיה, כל דנפיק זיכלא. וכן עבד אוריה לבת שבע. ולבתר דעבר זמן והות פטורא לכלא, נטל לה דוד. ובהיתרא עבד כל מה דעבד.

239. ואם תאמר, הרי חטא אותו החטא של בת שבע, ושנינו, מי שבא על אשה ערוה ברצונה אסר אותה על בעלה, וחטא לחברו, וחטא לקדוש-ברוך-הוא – לא כף הוא. שההוא שאתה אומר בהתר היה, ודוד לקח את שלו, וגט היה לה מבעלה טרם שיצא לקרב, שכך היה מנהג של כל ישראל שנותנים גט זמן לאשתו כל שיצא לחיל, וכך עשה אוריה לבת שבע, ואחר שעבר זמן והיתה פטורה לכל, לקח אותה דוד, ובהתר עשה כל מה שעשה.

240. דאלמלא לאו הכי, ובאסורא הוה, לא שבתקה קודשא בריך הוא לגביה. והיינו דכתוב לסהדותא, (שמואל ב יב) וינזום דוד את בת שבע אשתו. סהדותא דאשתו היא, ודאי אשתו, ובת זוגו הות, דאזדמנת לגביה, מיומא דאתברי עלמא. (ורזא דמלתא מלכותא דלעילא דאיהו אתעביד רגלה רביעא למרכבתא עלאה ואתקרי בת שבע על אבן אחת שבע עיניים) הא סהדותא דלא זוב דוד זובה דבת שבע כדקאמרן.

240. שאלמלא לא כף וזה היה באסור, לא היה משאיר אותה הקדוש ברוך הוא בידו. והינו שכתוב לעדות, (שמואל-ב יב) וינחם דוד את בת שבע אשתו. עדות שאשתו היא, ודאי אשתו, ובת זוגו היתה שהודמנה אליו מיום שנברא העולם. (וסוד הדבר - מלכות של מעלה שהוא נעשה רגל רביעית למרכבה העליונה, ונקרא בת שבע, על אבן אחת שבעה עינים) הרי עדות שלא חטא דוד את חטא בת שבע כמו שאמרנו.

241. ומה היא זובה דזוב, (אלא) לקודשא בריך הוא בלזודוי, ולא לאזורא. דקטל לאוריה

241. ומה החטא שחטא? (אלא) לקדוש-ברוך-הוא לבדו ולא לאחר. שהרג את

אוריה בחרב בני עמון ולא הרג אותו בשעה שאמר לו ואדני יואב, שהרי דוד היה רבון עליו (ועל יואב), והכתוב מוכיח, שכתוב (שם כג) אלה שמות הגברים אשר לדוד, ולא אשר ליואב. ולא הרג אותו באותה שעה, והרג אותו בחרב בני עמון.

242. והכתוב אומר ולא נמצא אתו דבר, רק בדבר אוריה החתי. רק למעט הוא בא. בדבר אוריה, ולא באוריה. והקדוש ברוך הוא אומר, ואותו הרגת בחרב בני עמון. וכל חרב בני עמון היה חקוק בו נחש עקם, דיוקן של דרקון, והוא עבודה זרה שלהם. אומר הקדוש ברוך הוא, נתת כח לאותו שקוץ. (שפינון שחרב בני עמון התגברה אותה שעה על אוריה, כמה חזק התסזק אותו נחש עקם) משום שבשעה שהרגו בני עמון את אוריה, ועמו רבים מבני ישראל, והתגברה באותה שעה חרב בני עמון, כמה חזק התחזקה אותה עבודה זרה שקוץ.

243. ואם תאמר שאוריה לא היה צדיק, כיון שכתוב עליו אוריה החתי – לא כן! צדיק הוא היה, אלא ששם מקומו היה חתי, כמו שנאמר ויפתח הגלעד, על שם מקומו נקרא כך.

244. ועל זה בדבר אוריה החתי, ששקוץ בני עמון התגבר על מחנה אלהים, שמחנות דוד היו ממש דיוקן שלמעלה, ובאותה שעה שפגם דוד מחנה זה, פגם למעלה מחנה אחר. ועל זה אומר דוד, לך לבדך חטאתי. לבדך ולא לאחר. שהוא היה אותו החטא שחטא אליו. וזהו בדבר אוריה, וזהו בחרב בני עמון.

בחרב בני עמון, ולא קטליה איהו בשעתא דאמר ליה ואדני יואב, דהא דוד היה רבון עליה, (ועל יואב) וקרא אוכוז, דכתיב, (שמואל בכג) אלה שמות הגבורים אשר לדוד, ולא אשר ליואב, ולא קטליה ההיא שעתא, וקטליה בחרב בני עמון.

242. וקרא אומר, ולא נמצא אתו דבר, (מלכים א טו) רק בדבר אוריה החתי. רק למעוטי קא אתי, בדבר אוריה, ולא באוריה. וקודשא בריך הוא אומר, ואותו הרגת בחרב בני עמון, וכל חרב בני עמון, היה חקיק ביה זוזיא עקים, דיוקנא דדרקון, ואיהו עבודה זרה דלהון. אומר קודשא בריך הוא, יחבת זיכלא ליהוא שקוץ. (ד"א דכיון דחרב בני עמון אתגבר ההיא שעתא על אוריה כמה תוקפא תקיף ההוא חויה עקימא) בגין דבשעתא דקטלו בני עמון לאוריה, וסגיאין מבני ישראל עמיה, ואתגבר בההיא שעתא חרב בני עמון, כמה תקפא אתתקף ההיא עבודה זרה שקוץ.

243. ואי תימא, אוריה לא היה זכאי, כיון דכתיב עליה אוריה החתי. לאו הכי, זכאה היה, אלא דשמא דאתריה היה חתי. כמה דאתא אומר (שופטים יא) ויפתחו הגלעדי, על שום אתריה אתקרי הכי.

244. ועל דא בדבר אוריה החתי, דשקוץ בני עמון אתגבר על מונח אלהים, דבשריתא דדוד, דיוקנא ממש דלעילא הוה. ובההוא שעתא דפגם דוד בשריתא דא, פגם לעילא בשריתא אזורא. ועל דא אומר דוד, (תהלים נא) לך לבדך חטאתי. לבדך, ולא לאזורא. דא היה ההוא זוזבא דחוב לזביה. ודא הוא בדבר אוריה. ודא הוא בחרב בני עמון.

245. כתוב, כי ה' עיניו משוטטות בכל הארץ, אלו הנקבות. וכתוב, (זכריה ד) עיני ה' המה משוטטות, אלו הזכרים. והרי הם ידועים. דוד אמר (תהלים נא) והרע בעיניך עשיתי. בעיניך? לפני עיניך היה צריך להיותו אלא מה זה בעיניך? אמר דוד, באותו מקום שחטאתי, בעיניך היה. שהייתי יודע שהרי עיניך היו זמינים ועומדים לפני ולא החשבתי אותם, הרי החטא שחטאתי ועשיתי, באיזה מקום היה? בעיניך.

246. למען תצדק בדברך תזכה בשפטך, ולא יהיה לי פתחון פה לומר לפניך. בא וראה, כל אמן בשמדבר, הוא מדבר באמנותו. דוד היה בדחן המלך, ואף על גב שהיה בצער, כיון שהיה לפני המלך, שב לבדחנותו כמו שהיה כדי לבדח את המלך.

247. אמר, רבון העולם, אני אמרתי (שם כז) בחנני ה' ונסני, ואתה אמרת שלא אוכל לעמד בגסיונה. הרי חטאתי למען תצדק בדברך ויהיה דברך אמת, שאלמלא לא חטאתי, יהיה דברי אמת, ויהיה דברך בריקנות. עכשו שחטאתי, כדי שיהיה דברך אמת, נתתי מקום לצדק דברך, לכן עשיתי, למען תצדק בדברך תזכה בשפטך. חזר דוד לאמנותו ואמר תוף צערו דברי בדחנות למלך.

248. שנינו, דוד לא היה ראוי לאותו המעשה, שהרי הוא אמר, (שם קט) ולבי חלל בקרבי (נקוד חלל, שפכר היה חלל בקרבי) כך הוא. אבל דוד אמר, בלב יש שני היכלות, באחד דם ובאחד רוח. אותו אחד שמלא בדם, בו יש דיור ליצר הרע, ולבי לא

245. כתיב, (דברי הימים ב טז) כי יי' עיניו משוטטות בכל הארץ, אלן (ויחי רמ"ח ע"א) נוקבין. וכתוב (זכריה ד) עיני יי' המה משוטטות, אלן דכורין, והא ידיען אינן. דוד אמר (תהלים נא) והרע בעיניך עשיתי. בעיניך, לפני עיניך מבעי ליה. אלא מאי בעיניך, אמר דוד, בההוא אתר דזובנא, בעיניך הוה. דהוינא ידע, דהא עיניך הוו זמינין, וקיימין קמאי, ולא זושבנא לון, הרי זובא דזובנא, ועבדנא, באן אתר הוה, בעיניך.

246. למען תצדק בדברך תזכה בשפטך, ולא יהא לי פתחון פה למימר קמך. תא זוזי, כל אומנא, כד מליל, באומנתיה מליל. דוד בדיונא דמלכא הוה, ואף על גב דהוה בצערא, כיון דהוה קמי מלכא, תב לבדיונותיה, כמה דהוה, בגין לבדיונא למלכא.

247. אמר, מארי דעלמא, אנא אמינא, (תהלים כז) בוזנני יי' ונסני, ואת אמרת דלא איכול לקיימא בגסיונה. הא זובנא, למען תצדק בדברך, ויהא מיכך קשוט, דאלמלא לא זובנא, יהא מלך דיכלי קשוט, ויהא מיכך בריקניא, השתא דזובנא, בגין דלהוי מיכך קשוט, יהיבנא אתר לצדקא מיכך, בגין כך עבידנא, למען תצדק בדברך תזכה בשפטך. אהדר דוד לאומנותיה, ואמר גו צעריה מלין דבדיונותא למלכא.

248. תנינן, לאו דוד אתווי לההוא עובדא, דהא איהו אמר, (תהלים קט) ולבי חלל בקרבי (אנקיד חלל כבר הוה חלל בקרבי) (דף ק"ז ע"ב) הכי הוא. אבל אמר דוד, בלבא אית תרין היכלין, בזוד דמא, ובזוד רוזא, ההוא זוד דמלכא דמא, בית דיורא

כָּךְ, שֶׁהָרִי הוּא רִיקָן, וְלֹא נִתְּנִי דִיּוֹר לְדָם רַע לְשָׂכֵן בּוֹ יֵצֵר הָרַע, וְלִבִּי הוּא וְדָאֵי חָלָל בְּלִי דִיּוֹר (דָּם) רַע, וְכִיּוֹן שֶׁכָּךְ זֶה, לֹא רִאּוּי דְּוֹד לְאוֹתוֹ חֲטָא שְׁחָטָא, אֲלֵא כְּדִי לְתַת פְּתֻחוֹן פֶּה לְרָשָׁעִים, שִׁיאֲמְרוּ, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ חֲטָא וְשָׁב בְּתִשְׁבָּה וּמַחֲל לֹו הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן לְשֹׁאֵר בְּנֵי אָדָם. וְעַל זֶה אָמַר (תהלים נא) אֶלְמֶדָה פִּשְׁעִים דְּרָכֶיךָ וְחֲטָאִים אֶלֶיךָ יָשׁוּבוּ.

לִיֵּצֵר הָרַע. וְלִבִּי לֹא הָכִי, דִּהָא רִיקָן אִיהוּ, וְלֹא יִהְיֶינָה דִּיּוֹרָא לְדָמָא בִּישָׂא, לְשִׁכְנָא בֵּיהּ יֵצֵר הָרַע, וְלִבִּי וְדָאֵי זֻלָּל אִיהוּ, בְּלֹא דִיּוֹרָא (נ"א דמא) בִּישָׂא, וְכִיּוֹן דִּהָכִי הוּא, לֹא אֶתְנַזְוִי דְּוֹד לְהֵהוּא זֻזְבָּה דְּזֻזְבָּה אֶלָּא, בְּגִין לְמִיָּהֵב פְּתִיזוֹ דְּפּוּמָא לְזוּזִיבָּיָא, דִּימְרוּן, דְּוֹד מִלְכָּא זֻזְבָּה וְתַב בְּתִיבְתָּא, וּמִזֻּל לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן שֹׁאֵר בְּנֵי נָשָׂא. וְעַל דָּא אָמַר (תהלים נא) אֶלְמֶדָה פִּשְׁעִים דְּרָכֶיךָ וְחֲטָאִים אֶלֶיךָ יָשׁוּבוּ.

249. וְכַתּוּב, (שמואל ב טו) וְדוֹד עָלָה בְּמַעְלָה הַיְתִים עָלָה וּבֹכָה וְרָאשׁ לֹו חָפּוּי וְהוּא הִלֵּךְ יַחַף. רָאשׁ לֹו חָפּוּי וְיַחַף לְמָה? אֲלֵא הִיָּה נְזוּף, עָשָׂה עֲצָמוֹ נְזוּף לְקַבֵּל עֲנָשׁ, וְהֵם הָיוּ רְחוּקִים מִמֶּנּוּ אַרְבַּע אַמּוֹת. אֲשֶׁרִי הָעֶבֶד שֶׁכָּךְ עוֹבֵד לְרַבּוֹ וּמוֹדֵעַ לְחֲטָאוֹ לְשׁוּב מִמֶּנּוּ בְּתִשְׁבָּה שְׁלָמָה.

249. וְכַתּוּב, (שמואל ב טו) וְדוֹד עָלָה בְּמַעְלָה הַיְתִים עוֹלָה וּבֹכָה וְרָאשׁ לֹו זֻזְפּוּי וְהוּא הוֹלֵךְ יַזּוּף. רָאשׁ לֹו זֻזְפּוּי, וְיַזּוּף אִמְאִי. אֶלָּא, נְזוּף הָוָה, עֶבֶד גְּרַמִּיָּה נְזוּף, לְקַבֵּל עֲנָשָׁא. וְעַמָּא הָיוּ רְזוּזִיקִין מִנִּיָּה ד' אַמּוֹת. וְכַּאֲךָ עֶבֶדָּא דִּהָכִי כְּלִזּוֹ לְמֵאֲרִיָּה, וְאֶשְׁתַּמּוּדֵּעַ בְּזוּזְבָּיָה, לְאֶתְבָּא מִנִּיָּה בְּתִיבְתָּא שְׁלִימְתָּא.

250. בֹּא וְרֵא, יוֹתֵר הִיָּה מַה שֶּׁעָשָׂה לֹו שְׁמַעִי בֶּן גֵּרָא מִכָּל הַצְּרוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלָיו עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְלֹא הָשִׁיב דְּוֹד בְּנִגְדּוֹ דְּבַר, שֶׁכָּךְ הִיָּה רִאּוּי לֹו, וּבִזְזָה הַתְּכַפְּרוֹ חֲטָאוֹ.

250. תָּא זֻזִּי, יִתִּיר הָוָה, מַה דְּעֶבֶד לִיָּה שְׁמַעִי בֶּן גֵּרָא, מִכָּל עֲקָתִין דְּעָבְרוּ עָלֵיהּ עַד הֵהוּא יוּמָא, וְלֹא אֶתִּיב דְּוֹד לְקַבֵּלִיָּה מִלָּה דִּהָכִי הָוָה יֵאוֹת לִיָּה, וּבְדָא אֶתְכַפְּרוּ זֻזְבוּי.

251. עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְהַתְּבוּנָה, שְׁמַעִי הִיָּה תַלְמִיד חֲכָם, וְחֲכָמָה רַבָּה הִיָּתָה בּוֹ, לְמָה יֵצֵא לְדוֹד וְעָשָׂה לֹו כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה? אֲלֵא מִמָּקוֹם אַחֵר הִיָּה דְּדָבַר, וְהַכְּנִיס לֹו בְּלִבּוֹ דְּבַר זֶה, וְכָל זֶה לְתוּעֵלְתּוֹ שֶׁל דְּוֹד, שֶׁהָרִי מַה שֶּׁעָשָׂה לֹו שְׁמַעִי, גֵּרָם לֹו לְשׁוּב בְּתִשְׁבָּה שְׁלָמָה וְשָׁבַר לְבּוֹ בְּשָׁבַר רַב, וְשִׁפְף הַרְבֵּה דְּמַעוֹת מִתּוֹךְ לְבּוֹ לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה אָמַר, כִּי ה' אָמַר לֹו קָלִל. יָדַע שֶׁהָרִי מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן יֵרֵד הַדְּבַר.

251. הַשְׁתָּא אִית לְאֶסְתַּכְּלָא, שְׁמַעִי תַלְמִיד זֻזְכָּם הָוָה, וְזֻזְכְּמָתָא סְגִיָּאָה הָוָה בֵּיהּ, אִמְאִי נְפִיק לְגַבִּי דְּוֹד, וְעֶבֶד לִיָּה כָּל מַה דְּעֶבֶד. אֶלָּא מֵאֲתֵר אֲזוּרָא הָוָה מִלָּה, וְאֶעִיל לִיָּה בְּלִבִּיָּה מִלָּה דָּא. וְכָל דָּא לְתוּעֵלְתָּא דְּדוֹד. דִּהָא הֵהוּא דְּעֶבֶד לִיָּה שְׁמַעִי, גֵּרָמָא לִיָּה לְמִיָּתֵב בְּתִיבְתָּא שְׁלִימְתָּא, וְתִבְר לְבִיָּה בְּתִבְרֵי סְגִי, וְאוּשִׁיד דְּמַעִין סְגִיָּאִין, מִגֵּז לְבִיָּה קָדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אָמַר, (שמואל ב טז) כִּי יִי אָמַר לֹו קָלִל. יָדַע, דִּהָא מֵאֲתֵר עֲלָאָה אֲזוּרָא נְזוּת מִלָּה.

252. שְׁנֵי צוּוּיִים צִוָּה דָּוִד אֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ – אֶחָד שֶׁל יוֹאָב, וְאֶחָד שֶׁל שְׁמַעִי, עִם שְׂאֵר הַצּוּוּיִים שֶׁצִּוָּה אוֹתוֹ. שֶׁל יוֹאָב – שִׁכְתוּב (מַלְכִּים-א ב) וְגַם אֶתָּה יִדְעָתָּ אֶת עֲשֵׂה לִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה. דְּבַר נִסְתֵּר הָיָה, שֶׁהָרִי אָפְלוּ שְׁלֹמֹה לֹא הָיָה לוֹ לְדַעַת. אֲלֵא מִשּׁוּם שֶׁאַחֲרִים יָדְעוּ (אוֹתוֹ), זֶה הִתְגַּלָּה לְשְׁלֹמֹה. וְעַל זֶה אָמַר, וְאַתָּה יִדְעָתָּ וְגו', מִה שֶׁלֹּא רָאִי לָךְ לְדַעַת.

253. שֶׁל שְׁמַעִי – שִׁכְתוּב וְהִנֵּה עִמָּךְ שְׁמַעִי בֶן גֵּרָא. מִה זֶה וְהִנֵּה עִמָּךְ? מִזְמָן הוּא עִמָּךְ תְּמִיד, רַבּוֹ הָיָה, וּמִשּׁוּם כִּף לֹא אָמַר לוֹ עַל יוֹאָב וְהִנֵּה עִמָּךְ יוֹאָב. אֲבָל שְׁמַעִי זֶה שֶׁנִּמְצָא תְּמִיד עִמּוֹ, אָמַר וְהִנֵּה עִמָּךְ.

254. וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשְׁמַעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בֵּית בִּירוּשָׁלַם. אִיפֹה הִיא חֻכְמָתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה בִּזְהָ? אֲלֵא הִפֵּל עֲשֵׂה בַחֲכָמָה, וְלִכְלֵל הַצְדָּדִים הוּא הִתְבּוֹנֵן. שְׁהָרִי שְׁמַעִי הָיָה חָכָם, וְאָמַר שְׁלֹמֹה, אֲנִי רוֹצֵה שֶׁתִּגְדֹּל תּוֹרָה עַל יְדֵי שְׁמַעִי וְלֹא יֵצֵא הַחוּצָה.

255. עוֹד דְּבַר אַחֵר הַשְּׁגִית שְׁלֹמֹה בַחֲכָמָה, שִׁכְתוּב (שְׁמוּאֵל-ב טז) יֵצֵא יִצְחָק וּמִקְלָל. מִה זֶה יֵצֵא יִצְחָק פְּעַמִּים? מִסְפִּיק וַיֵּצֵא וַיִּקְלָל (לז). אֲלֵא יִצְחָק אַחַת – שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית מִדְרָשׁוֹ לְדָוִד, וַיֵּצֵא אַחַת – שֶׁיֵּצֵא מִירוּשָׁלַם אֶל עֲבָדָיו שֶׁמֶת עָלָיו. יִצְחָק אַחַת לְמַלְךְ, וַיֵּצֵא שְׁנִיָּה לְעֲבָדִים. וְכָל זֶה רָאָה שְׁלֹמֹה וְהַשְּׁגִית בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹתָהּ הִיִּצְחָק הַשְּׁנִיָּה, וְעַל זֶה אָמַר וְהָיָה בְּיוֹם צִאֲתָךְ. יָדַע שֶׁבִּיצִיָּאָה יָמוּת.

256. וְעַכְשָׁנָה בְּעֶפְרָיִם מִהוּ? אָמַר שְׁלֹמֹה, אֵל אֲבִי זֶה הָיָה בְּעֶפְרָיִם, אֵל שְׁמַעִי זֶה יְהִיָּה בְּמִים, שִׁכְתוּב וְהָיָה בְּיוֹם צִאֲתָךְ וְעִבְרָתָּ אֶת נַחַל

252. תִּרְיִן פְּקוּדִיךָ, פְּקִיד דָּוִד לְשְׁלֹמֹה בְּרִיָּה, זוֹד דְּיוֹאָב, וְזוֹד דְּשְׁמַעִי, עִם שְׂאֵר פְּקוּדֵיךָ דְּפְקִיד לִיָּה. דְּיוֹאָב: דְּכִתִּיב, (מַלְכִּים א ב) וְגַם אֶתָּה יִדְעָתָּ אֶת אֲשֶׁר עֲשֵׂה לִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה. מִלָּה סְתִימָא הָיָה, דְּאִפְּלוּ שְׁלֹמֹה לֹא הָיָה לִיָּה לְבִנְדָּעָה, וְלֹא יָדַע אֲלֵא בְּגִין דְּיָדְעוּ אֲזִרְנִין, אֲתִגְלִי (לִיָּה) לְשְׁלֹמֹה. וְעַל דָּא אָמַר, וְגַם אֶתָּה יִדְעָתָּ וְגו'. מִה דְּלֹא אֲתוּזוּי כִּף לְבִנְדָּעָה.

253. דְּשְׁמַעִי: כִּתִּיב, וְהִנֵּה עִמָּךְ שְׁמַעִי בֶן גֵּרָא. מִאי וְהִנֵּה עִמָּךְ, זְמִין הוּא עִמָּךְ תְּדִיר, רַבּוֹ הָיָה. וּבְגִין כִּף לֹא אָמַר עַל יוֹאָב וְהִנֵּה עִמָּךְ יוֹאָב. אֲבָל שְׁמַעִי דָּא, דְּאִשְׁתַּכּוּז עֲמִיָּה תְּדִיר, אָמַר וְהִנֵּה עִמָּךְ.

254. וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשְׁמַעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בֵּית בִּירוּשָׁלַם. אֵן הוּא זִכְמָתָא דְּשְׁלֹמֹה מִלְכָּא בְּהָאִי. אֲלֵא כָּלָא בְּזִכְמָתָא עֲבָד, וְלִכְלֵל סְטִרִין אֲשֶׁנְּזוּ, דְּהָא זִכְמָתָא הָיָה שְׁמַעִי, וְאָמַר שְׁלֹמֹה, בְּעִינָא דְּיִסְגִי אוֹרִיָּתָא בְּאַרְעָא עַל יְדֵי דְּשְׁמַעִי, וְלֹא יוֹפֵק לְבָר.

255. תו מִלָּה אֲזִירָא אֲשֶׁנְּזוּ שְׁלֹמֹה בְּזִכְמָתָא, דְּכִתִּיב, (שְׁמוּאֵל ב טז) יֵצֵא יִצְחָק וּמִקְלָל. מִאי יֵצֵא יִצְחָק תְּרִי זְמִנִי, וַיֵּצֵא וַיִּקְלָל סְגִי. (לִיָּה) אֲלֵא, זוֹד יִצְחָק, דְּנִפְק מִבִּי מִדְרָשָׁא לְגַבִּי דָּוִד. וְזוֹד יִצְחָק, דְּנִפְק מִירוּשָׁלַם, לְגַבִּי עֲבָדֵי דְּמִית עֲלוּי. יִצְחָק זוֹדָא לְגַבִּי מִלְכָּא, וַיֵּצֵא תְּנִינָא לְגַבִּי עֲבָדִין. וְכָל דָּא זִמָּא שְׁלֹמֹה, וְאֲשֶׁנְּזוּ בְּרוּז קוּדְשָׁא, הִהוּא יִצְחָק תְּנִינָא. וְעַל דָּא אָמַר, וְהָיָה בְּיוֹם צִאֲתָךְ, יָדַע דְּבִיצִיָּאָה יָמוּת.

256. (שְׁמוּאֵל ב טז) וְעַכְשָׁנָה בְּעֶפְרָיִם מִהוּ. אָמַר שְׁלֹמֹה לְגַבִּי אָבָא בְּעֶפְרָיִם הָיָה. לְגַבִּי שְׁמַעִי בְּמִים,

קדרון. שם עפר וכאן מים. שניהם דין שלמה, להיות עפר ומים כמו סוטה, למי שהסטין דרכו לאביו.

דכתיב והיה ביום צאתך ועברת את נזל קדרון. עפר התם, והכא מים. תרווייהו דין שלמה, למהוי עפר ומים פסוטה, למאן דאסטין ארזא לגבי אביו.

257. כתוב והוא קללני קללה נמרצת. וכתוב ואשבע לו בה' לאמר אם אמיתך בחרב. וכי שמעי היה טפס? שאלו כף השביע אותו, שלא יאמר בחרב לא, אבל בחנית או בחץ כן.

257. כתיב (מלכים א ב) והוא קללני קללה נמרצת. וכתוב ואשבע לו ביי לאמר אם אמיתך בחרב. מאי בחרב. וכי שמעי טפשא הוה, דאילו הכי אומי ליה, דלא יימא בחרב לא. אבל בחרבית או בגירא אין.

258. אלא תרין מלין הכא. זוד אמר ינזקא, בריה דנונא רבא ההוא (דף ק"ח ע"א) דקשקשוי סלקין לרום עננין. אומאה דדוד מלכא, כד הוה בעי לאומאה, אפיק זורבא דיליה, דתמן הוה זקיק שביא גליפן, ותמן אומי. וכך עביר לשביעי, דכתיב ואשבע לו ביי לאמר אם אמיתך בחרב. במאי הוה אומאה דא. בחרב. (ס"א בהאי חרב דשמא קדישא חקיק ביה אומי) בחרב אומי. ובמלה אזורא, דין שלמה, אמר, בקללה אתא לגבי אבא, במלין, הא מלין לגביה, ובשם המפורש קטליה, ולא בחרב. ובגין דא עבד שלמה הכי.

258. אלא תרין מלין הכא. זוד אמר ינזקא, בריה דנונא רבא ההוא (דף ק"ח ע"א) דקשקשוי סלקין לרום עננין. אומאה דדוד מלכא, כד הוה בעי לאומאה, אפיק זורבא דיליה, דתמן הוה זקיק שביא גליפן, ותמן אומי. וכך עביר לשביעי, דכתיב ואשבע לו ביי לאמר אם אמיתך בחרב. במאי הוה אומאה דא. בחרב. (ס"א בהאי חרב דשמא קדישא חקיק ביה אומי) בחרב אומי. ובמלה אזורא, דין שלמה, אמר, בקללה אתא לגבי אבא, במלין, הא מלין לגביה, ובשם המפורש קטליה, ולא בחרב. ובגין דא עבד שלמה הכי.

259. עכשו יש להתבונן, שבין שדוד השביע אותו, למה הרג אותו, שנראה ששבועה זו היתה בעלילה, שהרי הלב והפה לא היו כאחד? אלא ודאי דוד לא הרג אותו, והרי ידוע, כל איברי הגוף מקבלים הפל, והלב לא מקבל אפלו פחוט של נימה של שיערה. דוד המלך היה הלב, וקבל מה שלא ראוי לו לקבל, ומשום כך, וידעת את אשר תעשה לו כתוב. ועוד, שהרי האילן גורם להיות נוטר ונוקם בנחש.

259. השתא אית לאסתכלא, דכיון דאומי ליה דוד, אומי קטליה, דאתוזוי דהא אומאה דא בעלילה הוה, דהא לבא ופומא לא הוו כוונדא. אלא ודאי דוד לא קטליה, והא ידיעא, כל שייפין דגופא מקבלין כלא, ולכא לא מקבלין אפילו כוונטא דנימא דשערא. דוד מלכא לבא הוה, וקביל מות דלא אתוזוי ליה לקבלין, ובגין כך, (מלכים א ב) וידעת את אשר תעשה לו כתיב. ותו, דהא אילנא גרים למהוי נטיר ונוקם כוונטא.

260. כתוב (תהלים נא) כי לא תחפץ זבח ואמתה עולה לא תרצה. ובחי אלהים רוח

260. כתיב (תהלים נא) כי לא תזופין זבוח ואמתה עולה לא תרצה. זבוחי אלהים רוח נשברה לב

נשבר לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. כי לא תחפץ זבח, וכי לא רוצה הקדוש ברוך הוא שיקריבו לפניו קרבן, והרי הוא תזקן לרשעים קרבן שיקריבו ויתכפר להם חטאם? אלא שדוד אמר את זה לשם אלהים, וקרבן לא מקריבים לשם אלהים, אלא לשם יו"ד ה"א וא"י ה"א. שהרי לדין הקשה, מדת הדין, לא מקריבים קרבן, שבתוב (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. לה', ולא לשם אלהים. וכי תקריב קרבן מנחה לה'. זבח תודה לה'. זבח שלמים לה'.

נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. כי לא תזופין זבוח, וכי לא בעי קודשא בריך הוא דיקרבון קביה קרבנא, והא איהו אתקין לגבי זויביא קרבנא, דיקרבון ויתכפר להו זויביהו. אלא דוד לקמי שמיא דאלהים אמר, וקרבנא לא קרבין לשמיא דאלהים, אלא לשמיא דיו"ד ה"א וא"י ה"א. דהא לגבי דינא קשיא מדת הדין, לא מקרבין קרבנא. דכתיב, (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי'. ליי', ולא (ויקרא ה' ע"א) לשמיא דאלהים. וכי תקריב קרבן מנחה ליי'. זבוח תודה ליי'. זבוח שלמים ליי'.

261. ומשום כך, כיון שדוד המלך אמר לאלהים, הצטרף לכתב כי לא תחפץ זבח ואתנה עולה לא תרצה. שהרי לשם הזה לא מקריבים, אלא רוח נשברה, שבתוב זבחי אלהים רוח נשברה. קרבן של אלהים הוא עצב ושברון לב. ומשום כך, מי שחלם חלום רע, צריך להראות עצבות, שהרי במדת אלהים (דין) עומד, וזבח של מדת הדין צריך עצבות ורוח נשברה, ואותה עצבות מרפאת את החלום הרע, ולא שולט עליו הדין. שהרי הזבח שראוי למדת הדין, הקריב לפניה.

261. ובגין כך, כיון דדוד מלכא, לגבי אלהים אמר. אצטריך למכתב, כי לא תזופין זבוח ואתנה עולה לא תרצה. דהא לשמיא דא לא מקרבין, אלא רווח נשברה. דכתיב זבחי אלהים רווח נשברה. קרבנא דאלהים, עציבו, ותבירו דלכא. ובגין כך, מאן דיוכלם זולמא בישא, עציבו אצטריך לאזוזא, דהא במדת אלהים קיימא, וזבוח דמדת דינא, עציבו אצטריך ורווח נשברה, והוא עציבו מסתייה לזולמא בישא, ולא שלטא דינא עלוי. דהא זבוח דאתוזוי למדת דינא, אקריב קביה.

262. לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. מה זה לא תבזה? מכלל שיש לב שהוא בזה? כן. זהו לב שהוא גאה, לב בגסות הרוח, הינו לב בזה, אבל לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה.

262. לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, מאי לא תבזה, מכלל דאיכא לב דאיהו בזה. אין. היינו לב דאיהו גאה, לב בגסות רווחא, היינו לב דאיהו בזה, אבל לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה.

263. היטיבה ברצונה את ציון תבנה חומות ירושלים. מה זה היטיבה? נראה שהרי טוב יש בה, ועכשו היטיבה על אותו הטוב? ודאי כך הוא, שהרי מן היום שהקדוש ברוך הוא השתדל בבנין בית המקדש שלמעלה עד

263. היטיבה ברצונה את ציון תבנה חומות ירושלים. מאי היטיבה, אתוזוי דהא טיבו אית בה, והשתא היטיבה על ההוא טיבו. ודאי הכי הוא, דהא מן יומא דקודשא בריך הוא אשתדל

עכשו, אותה הטבה של רצון לא שרתה על אותו הבנין, ועל כן לא נתקן. שהרי בשעה שהרצון העליון יתעורר, הוא ייטיב וידליק את המנורות של אותו הבנין ואותו המעשה, שאפלו המלאכים של מעלה לא יוכלו (לא) להסתכל באותו בית מקדש ולא באותו בנין, ואז בית המקדש וכל המעשה נתקן.

264. תבנה חומות ירושלם. וכי מיום שהשתדל בבנין בית המקדש עד עכשו לא בנה אותם? (או) אם חומות ירושלם עד עכשו לא בנה – בית המקדש על אחת כמה וכמה. אלא שכל מעשי הקדוש ברוך הוא אינם כמעשי בן אדם. כשבני אדם בנו בית המקדש למטה, בהתחלה עשו את חומות העיר, ולבסוף עשו את בית המקדש. חומות העיר בהתחלה כדי להגן עליהם, ואחר כך בנין הבית. והקדוש ברוך הוא לא כך, אלא בונה בהתחלה את בית המקדש, ובסוף כשיוריד אותו מן השמים וישיב אותו על מקומו, אז יבנה את חומות ירושלם, שהן חומות העיר. ועל זה אמר דוד המלך עליו השלום, (תהלים נא) היטיבה ברצונך את ציון – בהתחלה, ואחר כך תבנה חומות ירושלם.

265. כאן יש סוד. כל המעשים שעושה הקדוש ברוך הוא, בהתחלה מקדים אותו שלבחוץ, ואחר הממח שלפנים, וכאן לא כך. בא וראה, כל אותם המעשים שעושה הקדוש ברוך הוא ומקדים אותו של בחוץ, הממח הקדים במחשבה, ובמעשה אותו של בחוץ, שהרי כל קלפה היא מצד האחר, והממח מן הממח, ותמיד הצד האחר מקדים וגדל ומתרבה ושומר הפרי. כיון שמתרבה, זורקים אותו החוצה, ויכין רשע וצדיק ילבש,

בבנין בי מקדשא לעילא, עד (ויקרא רכ"א ע"א) כען, שהוא הטבה הרצון, לא שרייא על שהוא בנין, ועל דא לא אשתכלל. דהא בשעתא הרצון דלעילא יתער, ייטיב וידליק נהורין דההוא בנין, וההוא עבדתא, דאפילו מלאכין דלעילא, לא יכלון (לא) לאסתכלא בההוא בי מקדשא, וקאו בההוא בנין. וכדין בי מקדשא, וכל עובדא אשתכלל.

264. תבנה חומות ירושלם, וכי מן יומא דאשתדל בבנין בי מקדשא עד כען, לא בנה לון. (או) אי חומות ירושלם עד כען לא בנה, בי מקדשא על אונת כמה וכמה. אלא קודשא בריך הוא, כל עובדוי, לאו כעובדי דבר נש. בני נשא כד בנו בי מקדשא לתתא, בקדמיתא עבדו שורי קרתא, ולבסוף עבדו בי מקדשא. שורי קרתא בקדמיתא, בנין לאגנא עלייהו, ולבתר בגינא דביתא. קודשא בריך הוא לאו הכי, אלא בני בי מקדשא בקדמיתא, ולבסוף, כד יזוית ליה משמיא, ויזתיב ליה על אתריה, כדין יבנה חומות ירושלם דאגון שורין דקרתא. ועל דא אמר דוד עליו השלום, (תהלים נא) היטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא, ולבתר תבנה (דף ק"ח ע"ב) חומות ירושלם.

265. הכא אית רזא, כל עובדין דעביד קודשא בריך הוא, בקדמיתא אקדים ההוא דלבר, ולבתר מווצא דלגו, והכא לאו הכי. תא וזוי, כל איגון עובדין דעביד קודשא בריך הוא, ואקדים ההוא דלבר, מווצא אקדים במווצבה, ובעובדא ההוא דלבר, דהא כל קליפה מסטרא אזורא הוי, ומווצא מן מווצא, ותדיר סטרא אזורא אקדים ורבי ואגדיל ונטיר איבא. כיון דאתרבי,

וּזְרָקִין לִיה לְבָר, (איוב כז) וְיִכִּין רִשְׁעֵי וְצַדִּיק יִלְבֹּשׁ,
וּזְרָקִין לְהֵימָא קְלִיפָה, וּמִבְרָכִין (עקב רע"א
ע"א) לְצַדִּיקָא דְעֵלְמָא.

266. אֲבָל כָּאן, בְּבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהָרֹעַ
הָרֹעַ יַעֲבֹר מִהָעוֹלָם – לֹא צָרִיךְ, שֶׁהָרֹעַ הַמִּתְּנוּב
וְהַקְלָפָה שֶׁלֹּו הִיא. הַקְדִּים הַמִּתְּנוּב, שֶׁכְּתוּב
הַיְטִיבָה בְּרִצּוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן – בְּהִתְחַלָּה, וְאַחֵר
כִּךְ תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. אוֹתָהּ חוֹמָה
הַחִיצוֹנִית, שֶׁהִיא קְלָפָה, שֶׁלֹּו הִיא מִמֶּשׁ,
שֶׁכְּתוּב (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמָר ה'
חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. אֲנִי וְלֹא הָרֹעַ הָרֹעַ.

267. יִשְׂרָאֵל הֵם הַמִּתְּנוּב הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הָעוֹלָם.
יִשְׂרָאֵל עָלוּ בְּמִחְשָׁבָה בְּתַחֲלָה. הָעַמִּים
עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שֶׁהֵם קְלָפָה,
הַקְדִּימוֹ, שֶׁכְּתוּב (בראשית לו) וְאֵלֶּה
הַמַּלְכִּים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְצֵי אֲדוֹם לִפְנֵי מֶלֶךְ
מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְעַתִּיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַקְדִּים אֶת הַמִּתְּנוּב בְּלִי קְלָפָה, שֶׁכְּתוּב (ירמיה
ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רִאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. הַמִּתְּנוּב
קוֹדֶשׁ לְקְלָפָה. וְאַף עַל גֵּב שֶׁהַמִּתְּנוּב יַעֲמֹד בְּלִי
קְלָפָה, מִי הוּא שׁוֹשֵׁיט יָד לְאֵכָל מִמֶּנּוּ? מִשּׁוּם
שֶׁכָּל אֲכָלִיו יִאֲשָׁמוּ רָעָה תִּבְאֵי אֵלֵיהֶם נֶאֱמָר
ה'.

268. בְּאוֹתוֹ זְמַן, (תהלים נא) אִזְ תַּחֲפֹץ זְבוּחֵי
צֶדֶק. הַיּוֹת שֶׁהָרִי אִזְ יִתְחַבֵּר הַכֹּל בְּחִבּוּר
אֶחָד, וְיִהְיֶה הַשֵּׁם שָׁלֵם בְּכָל תְּקוּנָה, וְאִזְ
הַקְרָבָן יִהְיֶה שָׁלֵם לַה' אֱלֹהִים. שֶׁעֲכָשׁוּ
אֱלֹהִים לֹא מִתְחַבֵּר לְקְרָבָן, שֶׁאֵלֶּמְלָא
הַתְּחַבֵּר בּוֹ, כִּמְהָ אֱלֹהִים יַעֲלוּ אֲנָשִׁים
לְהַתְּחַבֵּר לָשֵׁם. אֲבָל בְּאוֹתוֹ זְמַן, (שם פו) כִּי
גָדוֹל אֶתָּה וְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת אֶתָּה אֱלֹהִים
לְבַדָּךְ. וְאִין אֱלֹהִים אַחֵר.

266. אֲבָל הָכָא, בְּבִנְיָנָא דְבֵי מִקְדָּשָׁא, דְּסִטְרָא
בִּישָׂא יִתְעַבֵּר מִעֵלְמָא, לֹא אֶצְטְרִיךְ, דְּהָא מוּזָא
וְקְלִיפָה דִּילִיתָ הוּי. אֶקְדִּים מוּזָא, דְּכִתִּיב
הַיְטִיבָה בְּרִצּוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר
תִּבְנֶה זוּמוֹת יְרוּשָׁלַם. הֵהִיא זוּמוֹת דְּלְבָר,
דְּאִיהִי קְלִיפָה, דִּילִיתָ הִיא בְּמִשָּׁ. דְּכִתִּיב, (זכריה
ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמָר יי' זוּמוֹת אֵשׁ סָבִיב. אֲנִי
וְלֹא סִטְרָא בִּישָׂא.

267. יִשְׂרָאֵל, אֵינּוֹן מוּזָא, עֲלָא דְעֵלְמָא. יִשְׂרָאֵל
סְלִיקוּ בְּמוֹחְשָׁבָה בְּקִדְמִיתָא, עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, דְּאֵינּוֹן קְלִיפָה, אֶקְדִּימוּ.
דְּכִתִּיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמַּלְכִּים אֲשֶׁר מָלְכוּ
בְּאַרְצֵי אֲדוֹם לִפְנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְזִמִּין
קוֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא, לֹא אֶקְדִּמָּא מוּזָא, בְּלֹא
קְלִיפָה. דְּכִתִּיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִי
רִאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, מוּזָא קְדִים לְקְלִיפָה. וְאַף עַל
גֵּב דְּמוּזָא יְקוּם בְּלֹא קְלִיפָה, מֵאֵן הוּא דִּיוֹשִׁיט
יָדָא לְמִיכָל מַעֲיָה, בְּגִין, (ירמיהב) דְּכָל אֲכָלִיו
יִאֲשָׁמוּ רָעָה תִּבְאֵי אֵלֵיהֶם נֶאֱמָר יי'.

268. בְּהֵהוּא זְמַנָּא, (תהלים נא) אִזְ תַּחֲפֹץ זְבוּחֵי
צֶדֶק. בְּגִין, דְּהָא כְּדִין, יִתְחַבֵּר כָּלָא בְּזוּבוּרָא
וְזוּדָא, וְיִהְיֶה שְׁמָא שְׁלִים בְּכָל תְּקוּנָה. וְכִדִּין
קְרָבָנָא לְהוּי שְׁלִים, לִי אֱלֹהִים. דְּהַשְׁתָּא
אֱלֹהִים לֹא אֶתְחַבֵּר לְקוֹרְבָנָא, דְּאֵלְמָלָא
אֶתְחַבֵּר בֵּיהּ, כִּמְהָ אֱלֹהִים יִסְלָחוּן אִוְדִין
לְאֶתְחַבֵּרָא תַּמָּן. אֲבָל בְּהֵהוּא זְמַנָּא, (תהלים
פו) כִּי גָדוֹל אֶתָּה וְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת אֶתָּה אֱלֹהִים
לְבַדָּךְ. וְאִין אֱלֹהִים אַחֵר.

269. ובאתו זמן פתוב, (דברים לב) ראו עתה כי עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי. (ראו עתה) ראו כי אני אני הוא גדול, מה זה עתה? אלא שלא היה קדם לכן, ובאותו זמן זה יהיה. אמר הקדוש ברוך הוא, עתה ראו מה שלא יכלתם לראות מקדם לכן.

270. כי אני אני, למה פעמים? אלא כדי לדיק, שהרי אין שם אלהים, אלא הוא. שהרי כמה פעמים שנאמר אני פעם אחת ולא יותר, והיה שם הצד האחר. אבל עכשו אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שהרי כל הצד האחר העבר, ודוקא אני אני.

271. אני אמית ואחיה. עד עכשו המוח היה מן הצד האחר. מכאן והלאה, אני אמית ואחיה. מכאן שבאותו הזמן, כל אותם שלא טעמו טעם המות – ממנו יהיה להם מות, ויקים אותם (מיד). למה? כדי שלא תשאיר מאותה הזהמה בעולם כלל, והיה עולם חדש במעשי ידי הקדוש ברוך הוא.

272. ואם אמר יאמר וגו' לא אצא חפשי, כמו שנתבאר, אז פוגם אותו בפגם. אם בגפו יבא, מה זה בגפו שנינו, בתרגומו – לבדו. יפה הוא. אבל הרי שנינו, כל העולם לא עומד אלא על סנפיר אחד של לויתן.

273. וסוד זה, בשעה שעומדים זכר ונקבה, שזכר ונקבה ברא אותם הקדוש ברוך הוא, ובכל מה שהולכים, העולם מזדעזע, ואלמלא שפרס הקדוש ברוך הוא את הזכר וצנן את הנקבה, היו מחריבים את העולם, ועל כך לא עושים תולדות. (ומי שלא עושה תולדות בגפו) אם בגפו יבא, תחת אותו

269. ובהוא זמנא פתיב, (דברים לב) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי (ראו עתה) ראו כי אני אני הוא סג, מאי עתה. אלא דלא היה קדם לכן, והוא זמנא ליהוי. אמר קודשא בריך הוא, עתה ראו, מה דלא תיכלון למיוזמי במקדמות דנא.

270. כי אני אני, תרי זמני אמאי. אלא לדייקא, דהא לית תמן אלהים, אלא הוא. דהא כמה זמנין, דאתמר אני זמנא וזדא, ולא יתיר, והיה תמן סטרא אזורא. אבל השתא אני אני הוא ואין אלהים עמדי, דהא כל סטרא אזורא אתעבר, ודייקא אני אני.

271. אני אמית ואחיה, עד השתא מותא הות מסטרא אזורא, מכאן ולהלאה, אני אמית ואחיה, מכאן דבהוא זמנא, כל אינן דלא טעמי טעמא דמותא. מניה תהא לון מותא, ויקים לון (מיד). אמאי. בגין דלא ישתאר מיהוא זוהמא בעלמא כלל, ויהא עלמא וזדתא, בעובדי ידוי דקודשא בריך הוא. (תנינן י' דברים כו' קי"ג ע"ב) (שייך לעיל ק"ו ע"א).

272. (שמות כא) ואם אומר יאמר וגו' לא אצא חפשי. כמה דאתמר כדן פגים ליה פגמו. אם בגפו יבא, מהו בגפו. תנינן, בתרגומו, בלזודוי. יאות הוא. אבל הא תנינן, כל עלמא, לא קאים, אלא על גפא וזדא, דליתן.

273. ורזא דא, בשעתא דקיימא דכר ונקבא, דדכר ונקבא ברא לון קודשא בריך הוא, ובכל מה דאלין, עלמא מזדעזע, ואלמלא דסרס קודשא בריך הוא דכורא, וצנן ית ונקבא, הווי מטשטשין עלמא. ועל דא לא עבדין

סנפיר שלא עושה תולדות נכנס. והואיל וכן בגפו יצא, לשם נדחה, ולא נכנס לפרגוד כלל, ונדחה ונטרד מאותו העולם. בגפו יצא, בגפו יצא ודאי.

תולדין, (דבר אחר ומאן דלא עביד תולדין בגפו) אם בגפו יבא, תזוזת ההוא גפא, דלא עביד תולדין עאל. והואיל וכן, בגפו יצא, לתמן אתדווא, ולא עאל לפרגודא כלל, ואתדווא ואטריר מההוא עלמא. בגפו יצא, בגפו יצא ודאי.

274. בא וראה מה כתוב, (ויקרא כ) ערירים ימתו. ערירים (כתוב) – כלל של זכר ונקבה. בסוד של זכר נכנס, ובסוד של נקבה יצא. נכנס בזה ויצא בזה. וזהו מקום שנדבק בו באותו העולם, שהרי הקדוש ברוך הוא לא רוצה שיכנס לפניו מי שמסרס עצמו בעולם הזה.

274. תא וזוי, מה פתיב, (ויקרא כ) ערירים ימותו, ערירים (כתוב) כלל דכר ונקבא. ברזא דדכורא עאל, וברזא דנקבא יפוק. עאל בהאי, ויפוק בהאי. והאי איהו אתר, דקא אתדבק ביה בההוא עלמא, דהא קודשא בריך הוא לא בעי דיעול קביה, מאן דמסרס גרביה בהאי עלמא.

275. בא וראה מן הקרבן, שלא היו מקריבים לפניו מסרס, והוציאו אותו שלא יקרב לפניו, וצוה ואמר, (ויקרא כב) ובארצכם לא תעשו. וכן לדורי דורות אסר לסרס את הבריות שבדאם הקדוש ברוך הוא בעולם, שהרי כל סרוס הוא של הצד האחר.

275. תא וזוי, מן קרבנא. דלא (דף ק"ט ע"א) הווי מקרבין קביה סרוסא, ואפיקו ליה, דלא יתקרב לקביה, ופקיד ואמר, (ויקרא כב) ובארצכם לא תעשו. וכן לדורי דרין אסיר לסרוסי בריין, דברא קודשא בריך הוא בעלמא. דהא כל סרוסא, דסטרסא אזורא איהו.

276. ואם הוא השתדל ונשא אשה ולא עשה תולדות ולא רצה, ואף על גב שיש לו אשה, או שהיא לא רצתה, ונכנס לאותו עולם בלי תולדות – מה כתוב? אם בעל אשה הוא, ולא השגיחו לפעל ידי רבונם, ויצאה אשתו עמו. הוא יכנס בגפו של זכר, והיא בנקבה. בגפו יבא בגפו יצא, כמו שנתבאר, הכל על תקונו.

276. ואי איהו אשתדל, ונסיב איתתא, ולא עביד תולדין, ולא בעא, ואף על גב דאית ליה איתתא, או אי היא לא בעאת, ועאל לההוא עלמא, בלא תולדין, מה פתיב. אם בעל אשה הוא, ולא אשגוזו לפעל ידוי דמאריהון, ויצאה אשתו עמו, איהו יעול בגפו דדכורא, ואיהי בגוקבא. בגפו יבא בגפו יצא כמה דאתמר, כלא על תקוניה.

277. אם אדניו יתן לו אשה, כמו שנתבאר. אם אדניו – זה אדון כל הארץ. יתן לו אשה – מכאן שלא ברשות האדם עומד לשאת אשה, אלא (הכל משלי טז) פלס ומאזני משפט לה' הכל במאזנים לעלות. יתן לו אשה, שהרי זה לא ברשותו הוא, ומי היא? הריא שאינה שלו ולא הזדמנה אליו, ומי היא? אותה שהיתה מזמנת לאחר, והקדים

277. אם אדניו יתן לו אשה, כמה דאתמר, אם אדניו, דא איהו אדון כל הארץ. יתן לו אשה, מהכא, דלאו ברשותא דבר נש קיימא למייסב אתתא. אלא (כלא משלי ט"ז פלס מאזני משפט יי) כלא במאזנים לעלות. יתן לו אשה, דהא לאו ברשותיה איהו. ומאן איהי. הריא דלאו דיכיה, ולא אודמנת לגביה, ומאן איהי. הריא דהות

זו ברחמים ונטל אותה, זו נתנה לו, שלא ראוייה לו.

278. והקדוש ברוך הוא רואה מרחוק ורואה את אותה אשה שעתידה להוציא תולדות בעולם, מקדים זה ברחמים ונתנה לו, ועושה פרות, וזרע זרע באשה (בגן) שאינה שלו, משום כך האשה וילדיה תהיה לאדניה, והוא יצא בגפו. אי עני מסכן, כמה השתדל בריקנות, התנגע ונשתדל לעשות פרות בגן שאינו שלו, ויצא בריקנות.

279. זקן וזקן, בזמנים (בעניינים) הללו לא היית ברגליך דוחה את השער, כמי ששובב בארץ בלי בוח, שהרי נחלש, ומחלשה רבה, שלא יכול דוחה ברגליו. התחזק זקן ואל תפחד. העני המסכן הזה שהשתדל לריק, אמר למה? אם משום שזרע בגן אחר שאינו שלו – יפה. אם כך (אבל כאן) הרי הקדוש ברוך הוא נתן לו אותו הגן לזרע בו, שהרי לא הוא שלקח אותה.

280. אלא בא וראה, כל הדברים שעושה הקדוש ברוך הוא, כלם הם בדין, ולא היה דבר לריק. זה שהקדוש ברוך הוא נתן לו אשה ועשה בה פרות וגדולים, אין זה בשאר בני הגלגול, ולא דומה מי שמשתדל בעולם הזה להגדיל את האילן (ולא יכול), למי שלא רוצה להגדיל ולהשתדל, ועוקר ומפיל את העלים של האילן ומקטין הפרי שלו.

281. זה שאדוניו נתן לו אשה כדי לעשות פרות, הרי השתדל בהתחלה כדי להגדיל את האילן ולא יכול. זכויות כל כך אין לו, (של בנים גם כן אין לו) שאם היה צדיק כראוי, לא היה שב בגלגול (כאבן בכר

זמינא לאוזרא, ואקדים האי ברוזמי, ונטיל לה, דא אתייהיבת ליה, דלא אתנוזיאת ליה.

278. וקודשא בריך הוא זומי מרוזיק, וזומי לההיא אתתא, דזמינת לאפקא תולדין בעלמא. אקדים האי ברוזמי, ואתייהיבת ליה, ועביר איבין, וזרע זרעא, באתתא (ס"א בגנתא) דלאו דיכיה, בגין כך, האשה וילדיה תהיה לאדניה, והוא יצא בגפו. אי עניי מסכנא, כמה אשתדל בריקניא, לאה ואשתדל למעבד פירין, בגנתא דלאו איהי דיכיה, ונפק בריקניא.

279. סבא סבא, בעדנין (נ"א בעניינין) אכין, לא הוית ברגליך דזוי לתרעא, כמאן דשכיב בארעא בלא תוקפא, דהא אתנוזלש ומנוזלשא סגי, דלא יכיל, דזוי ברגליו. אתתקף סבא, ולא תדנוזל. הא עניי מסכנא, דאשתדל בריקניא, אימא אמאי. אי בגין דזרע בגנתא אוזרא דלאו דיכיה, יאות. אי הכי (ס"א אבל הכא) קודשא בריך הוא יהיב ליה ההוא גנתא למזרע בה, דהא איהו לא נטיל לה.

280. אלא תא זומי כל מלין דקודשא בריך הוא עביר פלהו בדינא אינון ולא הוי מלה בריקניא האי דקודשא בריך הוא יהיב ליה אתתא ועביר בה פירין ואיבין לאו האי כשאר בני גלגולא ולא דמי מאן דאשתדל בהאי עלמא לאסגאה איכלנא (ס"א ולא יכיל) למאן דלא בעא לאסגאה ולאשתדל ואפקר ואפיל טרפין דאיכלנא ואזער איבא דיכיה.

281. האי דאדניו יהיב ליה אתתא, בגין למעבד איבין, הא אשתדל בקדמיתא בגין לאסגאה איכלנא, ולא יכיל. זכין כל כך לית ליה, (ס"א דבנין גם כן לית ליה) דאי הוה זכאה בדקא יאות, לא

הקלע), שהרי פתוב (ישעיה נו) ונתתי לכם בביתי ובחמתי יד ושם טוב מבנים ומבנות. ועכשו שלא זכה, הקדוש ברוך הוא רואה שהרי השתדל ולא יכל. זה אדוניו יתן לו אשה, כמו שנאמר. וכיון שחס עליו הקדוש ברוך הוא ונתן לו ברחמים, הקדוש ברוך הוא גובה משלו בתחלה, ונוטל מה שגרע אותו המעין. ומשום כך, האשה וילדיה תהיה לאדניה, ואחר כך ישוב וישתדל על עצמו להשלים גרעונו. עד כאן סוד הכתוב.

הוה תב בגלגולא, (כאבנא בקוספיתא) דהא כתיב, (ישעיה נו) ונתתי לכם בביתי ובחמתי יד ושם טוב מבנים ומבנות. והשתא דלא זכה, קודשא בריך הוא זומי, דהא אשתדל ולא יכיל, האי, אדוניו יתן לו אשה, כמה דאתמר. וכיון דזוס עליה קודשא בריך הוא, ויהב ליה ברוזומי, קודשא בריך הוא גבי מדידה בקדמיתא, ונטיל מה דגרע ההוא מבוועא, ובגין כך, האשה וילדיה תהיה לאדניה, ולבתר ייתוב, וישתדל על גרמיה, לאשלומי גרעניה. עד הכא רוא דקרא.

282. זקן זקן, אתה אמרת על זה שלריק השתדל, ולא השגחת עליך שלריק אתה הולך במה שאמרת, שהרי הכתוב רודף אחריך, שסותר את כל הבנין שבנית עד עכשו, ואתה חושב שאתה משיט את היס לרצונך. ומהו? שכתוב ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי וגו'.

282. סבא סבא, את אמרת על דא, דבריקניא אשתדל, ולא אשזוזת עכך, דבריקניא את אויל במה דאמרת, דהא קרא רדף אבתרך, דסתיר כל בניינא דבנית עד השתא, ואת זשייב דאנת משטטא ימא לרעותך. ומאי איהו. דכתיב, ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי וגו'.

283. אי זקן זקן, עיף בתי, מה תעשה? חשבת שלא יהיה מי שירדף אחריך, הרי הכתוב הזה רודף אחריך ויוצא מאחר הבתל באילה בשדה, מדלג דלוגים אחריך, שלשה עשר דלוגים דלג אחריך והשיג אותך. מה תעשה, זקן? עכשו יש לך להתגבר בכחך, שהרי גבור חזק היית עד היום. זקן זקן, תהיה זוכר את יום השלג בשזרענו פולים, והיו כמה גברים בני חיל כנגדך, ואתה לבדך נצחת שלשה עשר גברים חזקים בני חיל, שכל אחד מהם הורג אריה טרם שיאכל.

283. אי סבא סבא, לאי זיילא, מה תעביר, וזשבת דלא ליהוי מאן דרדף אבתרך, הא האי קרא רדף אבתרך, ונפיק מבתר כתלא, כאילה בזקלא, מדלג דלוגין אבתרך, תליסר דיכלוגין דליג אבתרך ואדביק לך, מה תעביר סבא. השתא אית לך לאתגברא בזיילך. דהא גיבר תקיף הוית עד יומא. סבא סבא, הוי דכיר יומא (צ"ז ע"ב) דתלגא, כד זרענא פולין, והו כמה גוברין בני (דף ק"ט ע"ב) זיילא, ללכך, ואנת בלזוזדך, נצזות תליסר גברין תקיפין, בני זיילא, דכל זוד מנייהו קטיל אריא, עד לא ייכול.

284. אם את אותם שלשה עשר גברים נצחת – אלה שלשה עשר שאין בהם בתי,

284. אי לאינן תליסר גוברין נצזות, הני תליסר דלית בהו זיילא, אלא מלין, על אונת כמה

אֶלָּא דְּבָרִים, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה. כְּתוּב
אָמַר יֵאמֹר. אֶלָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָרָבוּ
לַעֲשׂוֹת דִּין לְכָל. בְּשִׁמְגִיעַ זְמַנָּה שֶׁל הָאִשָּׁה
הִיא לְמַצֵּא אֶת בֶּן זִוגָהּ, מָה עוֹשֶׂה? הוֹרֵג אֶת
זֶה, וְנוֹטֵל אוֹתָהּ אוֹתוֹ בֶּן זִוגָהּ, וְהוּא יוֹצֵא מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה לְבִדּוֹ יְחִידִי.

285. וְאִם אָמַר יֵאמֹר, הֲרִי בָּאֵרוֹ הַחֲבָרִים
כְּפִשְׁטֵי הַכְּתוּב. וְאִם אָמַר – בְּרֹאשִׁית שֶׁל שֵׁשׁ
הַשָּׁנִים. יֵאמֹר – בְּסוֹף שֵׁשׁ הַשָּׁנִים טָרַם תִּכְנֹס
הַשְּׁבִיעִית. שֶׁהֲרִי אִם אָמַר כִּשְׁהוּא אֶפְלוּ בְּיוֹם
אֶחָד מִהַשְּׁבִיעִית – דְּבָרָיו בְּטָלִים. מָה הַטָּעַם?
כְּתוּב הָעֶבֶד, בְּעוֹד שֶׁהוּא עֶבֶד, בְּשָׁנָה
הַשְּׁבִיעִית. אָמַר בְּרֹאשִׁית שֶׁל שֵׁשׁ הַשָּׁנִים וְלֹא
אָמַר בְּסוֹף שֵׁשׁ הַשָּׁנִים – אֵינוֹ כָּלוּם. וּמִשּׁוּם
כֵּךְ פְּעָמִים אָמַר יֵאמֹר.

286. וְכֵאן בְּעוֹד שֶׁהוּא בֹּאֵשָׁה הִיא, מְרַבֶּה
תַּפְלוֹת וּבִקְשׁוֹת בְּכָל יוֹם לְמַלְךְ הַקְדוּשׁ. כְּמוֹ
שֶׁהִיא הִרְאִית בְּרַחֲמִים, כֵּךְ הוּא הַסּוֹף
בְּרַחֲמִים. וְזֶהוּ אָמַר יֵאמֹר. אָמַר – בְּתַחֲלָה,
כִּשְׁהַקְדִּים בְּרַחֲמִים. יֵאמֹר – בְּסוֹף, וְיִתְקַבֵּל
בְּרַחֲמִים. וּמָה יֵאמֹר? אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנִי.
שֶׁבְּגָלָל זֶה וּבִרְבַּת הַתַּפְלוֹת אוֹהֵב אֶת הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא. מִתְקֵן מַעֲשָׂיו, וְאֹמֵר אֶהְבֵּתִי אֶת
אֲדֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בְּנֵי לֹא אֵצֶא חִפְשִׁי.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל אוֹתוֹ בְּאוֹתָהּ
תְּשׁוּבָה וּבְאוֹתָן הַתַּפְלוֹת הַרְבּוֹת.

287. מָה עוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? מָה שֶׁהִיא
מְזַמֵּן לְהַחְזִירוֹ בְּגִלְגּוֹל וְלִסְבֵּל עֲנָשִׁים בְּעוֹלָם
הַזֶּה עַל מָה שֶׁעָשָׂה – לֹא מִחְזִירוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה.
וּמָה עוֹשֶׂה? מְקַרֵּב אוֹתוֹ לְבֵית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל
הַרְקִיעַ, וְדָנִים אוֹתוֹ וּמוֹסְרִים אוֹתוֹ לְבֵית
הַמַּלְקוֹת, וְרוֹשֵׁם אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵיךְ
נִמְסָר לְבֵית הָעֲנָשׁ, וּפּוֹגֵם אוֹתוֹ לְהִיּוֹת תַּחַת
שְׁלֹטוֹן הָעֶרְלָה (וּמַצְנֶה אוֹתוֹ לְהִיּוֹת מַסַּח

וּבְמָה. אָמַר יֵאמֹר כְּתִיב. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲרוּזִיה לְמוֹעֶבֶד דִּינָא לְכָלָא. כִּד מוֹטָא זְמַנָּה
דִּהְיָא אֶתְתָּא לְאַשְׁכּוּזָא בְּרִי זִוגִיה מִה עֶבֶד קִטִּיל
לְדִין, וְנִטִּיל לָהּ הֵהוּא בְּרִי זִוגָא, וְאִיהוּ נְפִיק מִהְיָא
עֲלָמָא בְּלוּזוּדוֹי יִזְוִידָאָהּ.

285. וְאִם אָמַר יֵאמֹר, הֵא אוֹקְמוּהָ זִוְבְּרִיָּא
כְּפִשְׁטֵי דְּקָרָא. וְאִם אָמַר, בְּשִׁירוּתָא דְּשִׁית
שְׁנִין, יֵאמֹר, בְּסוֹפָא דְּשִׁית שְׁנִין, עַד לֹא יַעוֹל
שְׁבִיעָאָה, דִּהְיָא אִי אָמַר, כִּד אִיהוּ אֶפְיָלוּ בְּיוֹמָא
זוּד מִשְׁבִּיעָאָה, מְלוֹי בְּטָלִין. מֵאִי טַעְמָא. הָעֶבֶד
כְּתִיב, בְּעוֹד דִּהְיָו עֶבֶד, בְּשִׁתָּא שְׁתִּיתָאָה.
אָמַר בְּשִׁירוּתָא דְּשִׁית שְׁנִין, וְלֹא אָמַר בְּסוֹפָא
דְּשִׁית שְׁנִין, לֹא כָלוּם הוּא, וּבְגִין כֵּךְ, תִּרִי זְמַנִּי
אָמַר יֵאמֹר.

286. וְהִכָּא, בְּעוֹד דִּהְיָו בְּהָאִי אֶתְתָּא,
אֶסְגִּי (וְיִקְרָא רַמ"ד ע"א) עֲלוּתִין וּבְעוֹתִין בְּכָל יוֹמָא,
לְגַבֵּי מַלְכָּא קְדִישָׁא, כְּמָה דִּהְיָו שִׁירוּתָא
בְּרוּזְמוֹי, הִכִּי הוּא סוֹפָא בְּרוּזְמוֹי, וְדָא הוּא אָמַר
יֵאמֹר. אָמַר בְּקִדְמִיתָא, כִּד אֶקְדִּים בְּרוּזְמוֹי.
יֵאמֹר בְּסוֹפָא וְיִתְקַבֵּל בְּרוּזְמוֹי. וּמָה יֵאמֹר.
אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנִי, דְּבְגִין דָּא, וּבִסְגִיָּאוֹ דְּעֲלוּתִין,
רוּזִים לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶתְקִין עוֹבְדוֹי,
וְאָמַר אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בְּנֵי לֹא
אֵצֶא זִוְפְשִׁי. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קִבֵּיל לִיה,
בְּהֵהוּא תִּיּוּבָתָא, וּבְאֵינוֹן סְגִיָּאוֹ דְּעֲלוּתִין.

287. מִה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִה דִּהְיָו זְמַנִּי
לְאַהֲדָרָא לִיה בְּגִלְגּוֹלָא, וְלִמְסַבֵּל עוֹנְשֵׁין בְּהָאִי
עֲלָמָא, עַל מִה דְּעֶבֶד, לֹא אֶהְדָּר לִיה לְהָאִי
עֲלָמָא. וּמָה עֶבֶד, קָרִיב לִיה לְבִי דִּינָא
דְּמִתִּיבָתָא דְּרִקִיעָא, וְדִינִין לִיה, וּמִסְרִין לִיה לְבִי
מַלְקִיּוּתָא, וְאַרְשִׁים לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִיךְ

שֶׁלֹּטוֹן הַיּוֹבֵל) עַד זְמַן יְדוּעַ, וְאַחֵר כִּף גּוֹאֵל אוֹתוֹ.

288. אִם בָּאוּתוֹ זְמַן שְׁעוֹשִׁים לוֹ פָּגַם, אִם הִגִּיעַ יוֹבֵל, אִפְּלוּ יוֹם אֶחָד לַיּוֹבֵל – נִחְשָׁב כְּמִי שֶׁמִּצָּא זְמַן עַד הַיּוֹבֵל. כִּף נִעֲנֵשׁ וְלֹא יוֹתֵר. בָּא הַיּוֹבֵל וְנִגָּאֵל, וּמִכְנִיסִים אוֹתוֹ לַתּוֹךְ הַפְּרָגוֹד. עַד כָּאן. הִסְתִּיר אוֹתוֹ זָקֵן אֶת עֵינָיו רָגַע אֶחָד.

289. פָּתַח וְאָמַר, (מִיכָה ו') שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה' וְהֵאֲתַנִּים מִסְּדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לָהּ עִם עַמּוֹ וְגו'. אִי זָקֵן, עַד כָּאן הֵייתָ בְּעַמְקֵי הַיָּם, וְעַכְשָׁיו דִּלְגַת עַל הָרִים חֲזָקִים לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם קָרָב? אֵלֶּא וְדָאֵי עַד עַכְשָׁיו אֵתָּה בֵּינָם הַחֲזָק, אֲבָל עַד שֶׁהִלְכָתָ לַעֲמְקֵי הַיָּם, פָּגַשְׁתָּ אֶת אוֹתָם הָרִים חֲזָקִים שֶׁבַתּוֹךְ הַיָּם וְנִתְקַלְתָּ בָּהֶם. עַכְשָׁיו יֵשׁ לָךְ לַעֲרֹךְ קָרָב בְּעַמְקֵי הַיָּם וּבְהָרִים הַלְלוּ.

290. זָקֵן עֵיף כָּח, מִי נִתְנָךְ בָּזָה? הֵייתָ בְּשָׁלוֹם, וְרָצִיתָ אֶת כָּל זֶה? אֵתָּה עֲשִׂיתָ – אֵתָּה סוֹבֵל. עַכְשָׁיו אֵין לָךְ אֵלֶּא לַעֲרֹךְ קָרָב וּלְנַצֵּחַ אֶת הַכָּל וְלֹא לַחְזוֹר לְאַחֲרָיִךְ. הַתַּחֲזֹק בְּכַחֲךָ, חֲגֹר מִתְנַיֵּךְ וְאֵל תַּפְחָד לְשִׁבֹּר אֶת הָהָרִים הַלְלוּ שְׁלֹא יִתְחַזְּקוּ עָלֶיךָ. אָמַר לָהֶם: הָרִים רָמִים, הָרִים חֲזָקִים, אֵיךְ אֵתָּה מִתְגַּבְּרִים?

291. שְׁנֵי פְסוּקִים בְּתוֹבִים. אֶחָד בְּתוֹב, (שם) קוֹם רִיב אֶת הָהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ, וְאֶחָד בְּתוֹב, שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה'. אֵלֶּא יֵשׁ הָרִים וְיֵשׁ הָרִים. יֵשׁ הָרִים שֶׁהֶם הָרִים רָמִים לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, לְאֵלֶּה בְּתוֹב שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה'. וְיֵשׁ הָרִים שֶׁהֶם הָרִים תַּחְתּוֹנִים לְמַטָּה מֵהֶם, וְלְאֵלֶּה בְּתוֹב קוֹם רִיב אֶת הָהָרִים, שֶׁהָרִי רוֹדֵף מְרִיבוֹת יֵשׁ לָהֶם. וְלִכְּנֵי יֵשׁ הָרִים וְיֵשׁ הָרִים.

אֶתְמַסֵּר לְבִי עוֹנֵשָׁא, וּפְגִים לִיה, לְמַהֲוֵי תַּחֲזוֹת שֶׁלֹּטְנִיָּה דְּעֶרְכָּלָה, (נ"א וּפְקִיד לִיה לְמַהֵר תַּחֲזוֹת שׁוֹלְטָנָא דִּיּוֹבֵלָא) עַד זְמַן יְדִיעָא, וּבִתֵּר פְּרִיקָא לִיה.

288. אִי בִּהְהוּא זְמַנָּא דְּקָא עֲבָדִין לִיה פְּגִימוֹ, אִי מִטָּא יוֹבֵלָא, אִפְּיִלוּ יוֹבָא זוֹר לַיּוֹבֵלָא, אֶתְחַשְׁבַּ כְּמַה דְּאִשְׁכּוּז זְמַנָּא עַד יוֹבֵלָא, הָכִי אֶתְעַנֵּשׁ וְלֹא יוֹתֵר. אֵתָּה יוֹבֵלָא, וְאַפְרוּק, וְעֲאֲלִין לִיה גּוֹ פְּרָגוֹדָא. עַד הָכָא. אִסְתִּים עֵינָיו הֵהוּא סָבָא, רָגַע וְזָדָא.

289. פָּתַח וְאָמַר, (מִיכָה ו') שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יי' וְהֵאֲתַנִּים מִוִּסְדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לִי עִם עַמּוֹ וְגו'. אִי סָבָא, עַד הִשְׁתָּא הָיִיתָ בְּעַמְקֵי יָמָא, וְהִשְׁתָּא דִּלְגַת בְּטוֹרִין תַּקִּיפִין, לְמַעַבְדַּ עֲמַהוֹן קָרָבָא. אֵלֶּא וְדָאֵי עַד כַּעַן, בְּיָמָא תַּקִּיפָא אֲנָתָּה, אֲבָל עַד דְּאִזְלַת בְּעַמְקֵי יָמָא, פְּגַעְתָּ בְּאִינוֹן טוֹרִין תַּקִּיפִין, דִּי בָּזוּ יָמָא, וְאַעֲרַעַת בְּהוּ. הִשְׁתָּא אִיתָ לָךְ לְאִזְזוּא קָרָבָא בְּעַמְקֵי יָמָא, וּבִהְהוּ טוֹרִין.

290. סָבָא לֹאִי זוּיִלָא, מֵאֵן יִהְיֶה בְּדָא, הָיִיתָ בְּשָׁלָם, וּבְעִיתָ לְכָל הָאִי, אֲנָתָּה עֲבָדְתָּ, אֲנָתָּה סָבִיל. הִשְׁתָּא לִית לָךְ, אֵלֶּא לְאִזְזוּא קָרָבָא, וּלְנַצֵּחַ כָּלָא, וְלֹא לְמַהֲדֵר לְאִזְזוּרָא. אֶתְקַף בְּזוּיִלָּךְ, וְזוּזוֹר זוּרְפָּךְ, וְלֹא תִדְּחֹל, לְתַבְרָא הַזֵּי טוֹרִין, דִּלָּא יִתְתַּקְּפוֹן לְגַבְךָ. אִימָא לוֹן, טוֹרִין רְמַאִין, טוֹרִין תַּקִּיפִין, הִיךְ אֶתוֹן מִתְתַּקְּפוֹן.

291. תִּרִי קָרָאִי כְּתִיבִי, זוֹר כְּתִיב, (מִיכָה ו') קוֹם רִיב אֶת הָהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ. וְזוֹר כְּתִיב, שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יי'. אֵלֶּא אִיתָ טוֹרִין, וְאִיתָ טוֹרִין. אִיתָ טוֹרִין, דְּאִינוֹן טוֹרִין (ג' ע"א) רְמַאִין לְעִילָא לְעִילָא, לְאֲלִין כְּתִיב, שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יי'. וְאִיתָ הָרִים, דְּאִינוֹן טוֹרִין תִּתַּאִין לְתַתָּא מִזְנִיָּהוּ, לְאֲלִין כְּתִיב, קוֹם רִיב אֶת

ההרים. והא רדיף מצותין, (תיקונין נ"ג) אית
לגבייהו. ועל דא אית טורין ואית טורין.

292. ואם תאמר, זקן, הרי כתוב ותשמענה
הגבעות, אלה גבעות כל אותם שלמטה,
ועכשו אתה עושה אותם הרים? אלא כך הוא
– לאותם הרים רמים נקראים גבעות. כשהם
לבדם הם נקראים הרים.

293. בא וראה, כתוב והאתנים מסדי ארץ.
כיון שכתוב שמעו הרים, מי הם הרים ומי הם
אתנים? אלא הרים ואתנים הכל דבר אחד.
אבל אותם שלשה עליונים מעל ראשיהם,
ואותם שלשה למטה מהם, וכלם אחד. הרים
למעלה, ועליהם אמר דוד, (תהלים
קכא) אשא עיני אל ההרים. ואלה הם שלשה
הראשונים. והאתנים מסדי ארץ, אלה הם
שלשה אחרונים, למטה מהם, שני עמודי
הבית ואחד שמחת הבית, ואלה נקראו
מסדי ארץ. אתנים הם, ואתנים נקראו.

294. זקן וזקן, הרי ידעת, מי שעורף קרב,
אם לא יודע להשמר, לא ינצח בקרבות.
צריך להכות בידו ולהשמר ברעיונו, מה
שיהיה אחר חשוב, שיהיה הוא חשוב, ויד
ימין מזמנת תמיד להכות. ומחשבותיו ויד
שמאלית זמינים תמיד לקבל ולהשמר, וימין
הכל.

295. עכשו אמרת והאתנים. איתנים הם
למטה, והרים למעלה. השמר זקן, שהרי
רעיון אחר פנגדך, שכתוב (שם פט) משכיל
לאיתן האזרחי. וזהו אברהם הזקן, ונקרא
איתן. ואם אברהם הוא איתן, יצחק ויעקב
נקראו איתנים. קום זקן, שהרי ידעת רעיון זה
היה מכה את רעיונה.

292. ואי תימא, סבא, הא כתיב ותשמענה
הגבעות, אלין גבעות כל (ק"ב ע"ב, קכ"ט ע"ב) אינן
דלתתא, והשתא אנת עביר לון הרים. אלא הכי
הוא, לגבי אינן טורין רמאין, אקרון גבעות. כד
אינן בלחודייהו אינן הרים אקרון.

293. תא וזוי, כתיב והאיתנים מוסדי ארץ, כיון
דכתיב שמעו הרים, (דף ק"י ע"א) מאן אינן הרים,
ובאן אינן איתנים. אלא, הרים ואיתנים כלהו
זוד. אבל אינן תלת עלאין לעילא על רישיהו.
ואינן תלת לתתא מנייהו. וכלהו זוד. הרים
לעילא, ועלייהו אמר דוד (תהלים קכא) אשא עיני
אל ההרים. ואלין אינן תלת קדמאי. והאיתנים
מוסדי ארץ, אלין אינן תלת בתראי, לתתא
מנייהו, תרי סמכי ביתא, וזוד וזדות דביתא,
ואלין אקרון מוסדי ארץ. איתנים אינן, ואיתנים
אקרון.

294. סבא סבא, הא ידעת, מאן דאזוז קרבא, אי
לא ידע לאסתמרא, לא ינצח קרבין, אצטריך
למוזאא בידיה, ולאסתמרא ברעיוניה, מה
דיהא וזשיב אזזרא, דיהא וזשיב איהו, ויד ובינא
ובינא תדיר למוזאא. ומוזשבווי וידא שמואלית,
ובינא תדיר לקבלא ולאסתמרא, ויבינא כלא.

295. השתא אמרת והאיתנים, איתנים אינן
לתתא, והרים לעילא. אסתמור סבא, והא
רעיונא אזזרא לקבלך, דכתיב, (תהלים
פט) משכיל לאיתן האזרחי. ודא איהו אברהם
סבא, ואקרי איתן, ואי אברהם איהו איתן, יצחק
ויעקב איתנים אקרון. קום סבא, והא ידעת
רעיונא דא הוי מוזי לרעיונה.

296. וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנף (במדבר כד). איתן – זה בקר של אברהם, והינו (בראשית מד) הבקר אור. זה העמוד שכל העולם עומד עליו, ואת אורו ירש מאברהם. נקרא נהר היוצא מעדן. אי זמן זמן, הנה רעיון אחר בנגדך, ולא ידעת להשמר איך עורכים קרב. זמן, איפה הכח שלך? ודאי לא לגבורים המלחמה.

297. כתוב משפיל לאיתן האזרחי, וכתוב משפיל לדוד. זה נהר היוצא מעדן, שהוא תרגמן לדוד להודיע לו מאותם דברים הנסתרים העליונים. אם משפיל הוא נהר שיוצא מעדן, אז איתן האזרחי אברהם הוא למעלה ודאי. זה ידעתי. ואף על גב שאני זמן, על רעיון זה אני מוחה. איתן האזרחי הם שתי דרגות, כמו שנאמר בקר אור. אור זה אברהם. בקר זה נהר. אף כך איתן האזרחי. אורח הוא אברהם. איתן, כמו שנאמר, זה אותו נהר ששופע ויוצא מעדן.

298. עכשו, זמן, קום עמד על מרפבתך, שעכשו תפל ולא תוכל לקום. הרי שלמה המלך בא בכחותיו ומרפבותיו וגבריו ופרשיו ובא בנגדך. קום צא מן השדה, שלא ימצא אותך שם. כתוב (מלכים א ח) ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג וגו'. ירח שנולדו בו האתנים, ומי הם? האבות, והם איתני העולם, וירח זה הוא תשרי. שאלפא ביתא חוזר למפרע ממשה למעלה.

299. ועוד מדבריה, נאה שתצא מן השדה ולא תמצא שם. אלו כתוב משפיל איתן

296. (במדבר כד) וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנף. איתן: דא (ק"ט ע"ב, בלק י"ד ע"א) בקר דאברהם. והיינו, (בראשית מה) הבקר אור. דא עמודא, דכל עלמא קיימא עליה, ונהירו דיליה מאברהם ירית. נהר היוצא מעדן אקרי. אי סבא סבא, הא רעיונא אזורא לקבלך, ולא ידעת לאסתמרא, היכי מניזון קרבא. סבא, אן הוא תוקפא דילך, ודאי (קהלת ט) לא לגבורים המלחמה.

297. כתיב משפיל לאיתן האזרחי, וכתיב משפיל לדוד, דא נהר היוצא מעדן, דאיהו תורגמן לדוד, לאודעא ליה, מאיזון מלין סתימין עלאין. אי משפיל איהו נהר דנפיק מעדן. איתן האזרחי אברהם, איהו לעילא ודאי, הא ידענא. ואף על גב דאנא סבא, על רעיונא דא מניזנא. איתן האזרחי, תרין דרגין איזון. כמה דאת אמר, בקר אור. אור, הוא אברהם. (ויקרא ו' ע"א, כ"ב ע"ב) בקר הוא נהר. אור הכי, איתן האזרחי, אורח, הוא אברהם. איתן, כמה דאתמר, דא יהוא נהר דנזיר ונפיק מעדן.

298. השתא סבא, קום קאים על רתיכה, דהשתא תפול ולא תיכול למיך. הא שלמה מלכא, אתי בזיכוי ורתיכוי וגברוי ופרשוי, ואתי לקבלך, קום פוק מן זקלא, דלא ישכח לך תמן. כתיב (מלכים א ח) ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג וגו'. ירח דאתלירו ביה האתנים, ומאן איזון. אבהן, ואיזון איתני עולם. וירח דא, איהו תשרי. דאלפא ביתא אהדר למפרע מתתא לעילא.

299. ותו במיכך, יאות דתפוק מן זקלא, ולא תשתכח תמן. אילו כתיב משפיל איתן האזרחי

האזרחי – אז כמו שאמרתי. אבל עכשיו שכתוב משכיל לאיתן האזרחי, הקרב שלך אינו כלום, ותצא מן השדה בעל כרחך ולא תתראה שם.

300. אי זקן, עני מספוג, איך תצא? אם כך, ינצחו אותו ותברח מן השדה, כל בני העולם ירדפו אחריך, ואין לך פנים להראות לפני איש לעולמים. כאן נשבע אני שלא אצא מהשדה, וכאן אראה פנים בפנים בשלמה המלך, וכל איש ישראל, והגברים והפרשים והמרפבות שלו. הקדוש ברוך הוא יסיע לך, זקן, שהרי אתה עיף בך. קום זקן, התגבר בכחך והתחזק, שעד היום הזה היית גבור חזק בגברים.

301. פתח ואמר, משכיל לאיתן האזרחי. אלו כתוב משכיל לדוד – אז כמו שאמרתי, אבל משכיל לאיתן כתוב. יש משכיל ויש משכיל. יש משכיל למעלה ויש משכיל למטה. משכיל לאיתן, בזמן שאותו איש (נהר) עומד בתשוקה, כל האיברים שמחים ומתחברים עמו. ואם הוא עולה, עד שהמח העליון מתפזר אליו ושמח בנגדו. ואז משכיל לאיתן האזרחי, משכיל אותו ומודיע לו על ידי אברהם (על ידיו של אברהם) אוהבו כל מה שצריך, ואותו מח עליון משכיל לאיתן. ובשדוד המלך נתקן בתשוקה אליו, הוא משכיל לדוד, כמו שהיה המח העליון משכיל אותו. ולכן יש משכיל ויש משכיל. (יש משכיל).

302. בירח האתנים, שנולדו האיתנים בירח הזה. הבגין למטה הוא כמו שלמעלה, ונולדו בו הרים ואיתנים. הרים נסתרים. אתנים – ירכים חזקות בנחשת, ואותו האיתן ביניהם.

כדקאמרתי. השתא דכתיב משכיל לאיתן האזרחי. לית קרבך כלום, ותפוק מן זקלא, בעל כרוךך ולא תתווי תמן.

300. אי סבא עניא מספגא, היכי תפוק. אי הכי, ינצוון לך ותערוך מן זקלא, כל בני עלמא ירדפון אבתרה, ולית לך אנפין לאתוואה קמי בר נש לעלמין. הכא אומינא, דלא אפוק מן זקלא, והכא אתווי אנפין באנפין בשלמה מלכא, וכל איש ישראל, וגוברין ופרשין ורתיבין דילית. קודשא בריך הוא יסייע לך סבא, דהא לאי זזילא אנת. קום סבא אתגבר בזוילך ואתתקף, דעד יומא דא הוית גיבר תקיף בגוברין.

301. פתוז ואמר, משכיל לאיתן האזרחי. אלו כתיב משכיל לדוד, כדקאמרתי, אבל משכיל לאיתן, אית משכיל ואית משכיל. אית משכיל לעילא, ואית משכיל (בראשית ט"ז ע"ב) לתתא. משכיל לאיתן בזמנא דההוא נהר, קם בתאובתא כל שייפן וזדאן ומתוזברן לגביה, ואי הוא (דף ק"י ע"ב) סליק, עד דמוזא עלאה אתפייס לגביה, וזדי לקבליה. וכדין משכיל לאיתן האזרחי, משכיל ליה, ואודע ליה על ידא דאברהם (ס"א על ידוי דאברהם) רזימוי, כל מה דאצטריך, וההוא מוזא עלאה משכיל לאיתן. וכד דוד מלכא, אתתקן בתאובתא לגביה, איהו משכיל לדוד. כמה דהוה מוזא עלאה, משכיל ליה. ועל דא, אית משכיל, ואית משכיל. (אית משכיל).

302. בירוז האיתנים, דאתילידו בהא ירוז איתנים, בגינא לתתא איהו כגוונא דלעילא, ואתילידו ביה הרים ואיתנים. הרים סתימין.

אֵיתָנִים: יֶרֶכִין תִּקְיִפִין כְּנֻזְשָׁא, וְהָהוּא אֵיתָן
בִּינְיָהוּ.

303. קום סבא, הווי מוזי לכל סטריין, בשעתא
הסליק משה לקבלא אורייתא, מסר ליה
קודשא בריך הוא שבעין מפתון דאורייתא. כד
מטא לתשעה (ושיתין) וזומשיין, הוה זור מפתון
גניז וסתים, דלא הוה מסר ליה, אתוןן לקביה.
אמר ליה, משה, כל מפתון עלאין ונתאין בהאי
מפתון תליין. אמר לקביה, מאריה דעלמא,
מה שביה. אמר ליה איתן. וכל אינן איתנים ביה
תליין, וביה קיימן לבר מגופא דתורה שבכתב
איהו. אודע ליה, ומשכיל ליה, איהו עקרא
ומפתון דתורה שבכתב.

304. וכשנתקנה תורה שבפל פה אליו, עקר
ההיכל הוא המפתח שלה (אליו), ודאי שאז
משכיל לדוד. ומתוך שירשה תורה שבפל
פה (אליו) אותיות למפרע. ועל זה הוא נקרא
תשר"י, הוא תשר"ר, אבל משום שהוא סוד
השם הקדוש, חתום בו הקדוש ברוך הוא
אות של שמו יי. במזבח חתום בו ה', הרשת
עד חצי המזבח. באה דבורה וחתמה בו ו',
והינו מה שכתוב (שופטים ה) ותשר דבורה.
ובמקום הזה החותם של השם הקדוש שחתם
בו.

305. ואותו המפתח, בשפותח בתורה
שבפל פה, צריכים להודע לו, וזהו תנאי,
איתן מושבך, ברייתא מחוץ לגוף. איתנים
הם תנאים, עמודים תומכים מחוץ לגוף.
עכשו יש להודיע דבר, בזמן שאלה לתורה
שבכתב נקראים איתנים – לתורה שבפל
פה נקראים תנאים. איתן אל התורה
שבכתב. תנאי אל התורה שבפל פה, והכל
בראי.

304. וכד אתתקנת תורה שבעל פה לגביה,
עיקרא דהיכלא הוא מפתוןא (בראשית ל"ז
ע"ב) דילה, (לגביה) ודאי כדן משכיל לדוד.
ובגזו (קי"ח ע"ב) דירתא תורה שבעל
פה, (לגביה) אתוןן למפרע. על דא אקרי תשר"י
תשר"ר איהו, אבל בגין דאיהו רזא דשמה
קדישא וזתים ביה קודשא בריך הוא, את
דשביה יי. במזבח, וזתים ביה ה', הרשת עד וזי
המזבח. אתת דבורה, וזתים ביה ו', והינו
דכתיב, (שופטים ה) ותשר דבורה. ובאתר דא,
וזתיבו דשמה קדישא, דאזתים ביה.

305. והוא מפתוןא, כד פתוןא בתורה שבפל
פה, בעינן לאשתמודעא ליה, ודא איהו (מ"ז
ע"ב) תנאי, איתן מושבך, ברייתא לבר מגופא.
איתנים: אינן תנאים. עמודים סמכין, לבר
מגופא. השתא אית לאודעא מלה, בזמנא דאלין
לגבי תורה שבכתב, אקרון איתנים. לגבי תורה
שבפל פה, אקרון תנאים. איתן, לגבי תורה

שֶׁבִּכְתָּב. תִּנָּיָא, לְגַבֵּי תוֹרָה שֶׁבַּעַל פֶּה. וְכָלֵא
כְּדָקָא יְאוֹת.

306. זוֹבְרִיָא, הָא אֲנָא בְּזוֹקְלָא. שְׁלֵמָה מִלְכָּא,
וְזוֹבְרִין תְּקִיפִין דִּילִית. יִיתִי וְיִשְׁכּוּז זוֹד סָבָא, לֹאִי
בְּזוֹיָלָא, תְּקִיף גִּיבְר, נְצִיזוּ קְרִבִּין. הָא יְדַעְנָא
דְּאַתָּא, וְקִיָּמָא לְבִתְר טִינָרָא דְּזוֹקְלָא, וְהוּא
אֲשֶׁנְּצִיז בִּי, וְהִיךְ גְּבוּרְתִּי קִיָּמָא בְּזוֹקְלָא, בְּלִזְזוּדִי
אֲשֶׁנְּצִיז, דְּאִיהוּ אִישׁ שְׁלֹום, מְאִרִּיה דְּשְׁלֵמָא, וְאֹל
לִית. הִשְׁתָּא סָבָא, גְּבוּרְתֶּךָ עֲלֶךָ, וְאַנְתָּ בְּלִזְזוּדֶךָ
בְּזוֹקְלָא, תוֹב לְאַתְרֶךָ. וְשִׂאֲרֵי זִינָךְ מִעֲלֶךָ. (ד"א
כמאן דנפיק מן חקלא).

306. חֲבֵרִים, הֲרִינִי בִּשְׂדָה. שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ
וְהַגְּבוּרִים הַחֲזָקִים שָׁלוּ יָבֵא וְיִמְצָא זָקֵן אֶחָד
עֵיף בְּכחוֹ, חֲזָק גְּבוּר, מְנַצֵּחַ קְרָבוֹת. הֲרִינִי
יֹדֵעַ שֶׁיָּבֵא, וְעוֹמֵד אַחֵר סָלַע הַשְּׂדֶה וְהוּא
מִשְׁגִּיחַ בִּי וְאִיךְ גְּבוּרְתִּי עוֹמֶדֶת בִּשְׂדָה, לְבִדּוֹ
מִשְׁגִּיחַ, שֶׁהוּא אִישׁ שְׁלֹום, בַּעַל הַשְּׁלֹום,
וְהוֹלֵךְ לוֹ. עֲכָשׁוּ, זָקֵן, גְּבוּרְתֶּךָ עֲלֶיךָ, וְאַתָּה
לְבַד בִּשְׂדָה, שׁוֹב לְמִקְוֶמְךָ וְהִתֵּר כָּלִי זִינְךָ
מִעֲלֶיךָ. (כְּמִי שִׁיּוּצָא מִן הַשְּׂדֶה).

307. שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב ה' וְהָאֲתַנְיִם מְסִדֵּי
אֶרֶץ (מִיכָה ו'). שְׁמַעוּ הָרִים, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנּוּ.
וְהָאֲתַנְיִם מְסִדֵּי אֶרֶץ, מְסִדֵּי אֶרֶץ וְדָאִי, שְׁהֲרִי
מִמֶּנּוּ נִזְנִית, וּמֵהֶם מְקַבְּלֵת כָּל יוֹם, וְהֵם
מְסִדֵּי אֶרֶץ.

307. (מִיכָה ו') שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יי' וְהָאֲתַנְיִם
מוֹסְדֵי אֶרֶץ. שְׁמַעוּ הָרִים כְּדָקָאמְרוּן. וְהָאֲתַנְיִם
מוֹסְדֵי אֶרֶץ, מוֹסְדֵי אֶרֶץ וְדָאִי, דְּהָא בְּנִייהוּ אֲתַנּוּן,
וּבְנִייהוּ קַבִּיל כָּל יוֹמָא, וְאִינּוֹן מוֹסְדֵי אֶרֶץ.

308. כִּי רִיב לֵה' עִם עַמּוֹ. מִי הוּא זֶה שֶׁיְּכֹחַל
לְקוֹם בְּרִיב שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (כָּל
שְׁכוֹן) בִּישְׂרָאֵל? וְעַל זֶה אָמַר לְאַלֶּה, שְׁמַעוּ
הָרִים אֶת רִיב ה' – זֶהוּ רִיב אֶחָד. קוֹם רִיב
אֶת הָהָרִים – זֶה רִיב שְׁנִי. שְׁמַנְצַח בְּהֵם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל הָרִיבוֹת הַלָּלוּ
לִישְׂרָאֵל, וְכָל אוֹתָם תּוֹכְחוֹת, כָּלֵם בָּאֵב
הַמוֹכִיחַ אֶת בְּנוֹ, וְהֲרִי פְּרִשׁוּהָ.

308. (מִיכָה ו') כִּי רִיב לֵה' עִם עַמּוֹ, מֵאֵן הוּא דִּיכִיל
לְמִיָּקָם בְּרִיב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (כָּל
שְׁכוֹן) בִּישְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אָמַר לְאַלִין, שְׁמַעוּ הָרִים
אֶת רִיב ה', דָּא אִיהוּ מִצְוֶתָא זֹזָא. קוֹם רִיב אֶת
הָהָרִים, מִצְוֶתָא תִּנְיָנָא. דְּנְצִיזוּ בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, כָּל אֲלִין רִיבוֹת לִישְׂרָאֵל, וְכָל אִינּוֹן
תּוֹכְחוֹת, כָּלֵהוּ כְּאָבָא דְּאוֹכּוּז לְבָרִיהָ, וְהָא
אוֹקְמוּהָ.

309. בִּיעֲקֵב כְּתוּב בַּשָּׁעָה שְׂרָצָה לְנִצָּחַ עַמּוֹ,
מִה כְּתוּב? (הוֹשֵׁעַ יב) וְרִיב לֵה' עִם יְהוּדָה
וְלִפְקוֹד עַל יַעֲקֹב. מִהוּ הָרִיב? כְּתוּב, בְּבִטָּן
עֲקֵב אֶת אֲחִיו. עַל דְּבָר זֶה בָּאָה תּוֹכְחָה, וְכָל
אוֹתָם רִיבוֹת. וְכִי לֹא דְבָר גְּדוֹל הוּא, בְּבִטָּן
עֲקֵב אֶת אֲחִיו וְגו' זֶה אִינוּ דְּבָר קָטָן מִה
שֶׁעָשָׂה בְּבִטָּן. וְכִי רַמְאֹת עָשָׂה בְּבִטָּן? כֵּן,
וְדָאִי.

309. בִּיעֲקֵב כְּתִיב, בַּשָּׁעָתָא דְּבָעָא לְנִצָּחוֹ
בְּהִדְיָה, מִה כְּתִיב, (הוֹשֵׁעַ יב) וְרִיב לִי עִם יְהוּדָה
וְלִפְקוֹד עַל יַעֲקֹב. מִה רִיב אִיהוּ, כְּמָה
דְּכְתִיב, (הוֹשֵׁעַ יב) בְּבִטָּן עֲקֵב אֶת אֲחִיו. עַל הָאִי
מִלָּה אֲתָא תּוֹכְחָה, וְכָל אִינּוֹן רִיבוֹת. וְכִי לֹאֵו
מִלָּה רַבְּרָבָא אִיהוּ, בְּבִטָּן עֲקֵב אֶת אֲחִיו וְגו'.
הָאִי לֹאֵו מִלָּה זְעִירָא אִיהוּ, מֵאִי דְּעֵבִיד בְּבִטָּן.
וְכִי עוֹקְבָא עֲבִיד בְּבִטָּן, אִין וְדָאִי.

310. ס"א (נ"א והא אתמר) (אבל) בכלא, דזוה יעקב לעשו אוזוי, בגין דלא יהא ליה זולקא כלל. עשו לא התרעם אלא מאחד שהם שנים, שבתוב (בראשית כז) ויעקבני זה פעמים. פעמים היה צריך (לכתב), מה זה "זה"? אלא אחד שהקיש לשנים, אחד שיצא לשנים, ומחוי? בכרתי. שהתהפכו האותיות ונהיה בכרתי. זה פעמים – אחד שהקיש לשנים.

311. ולא ידע עשו מה שעשה לו בבטן, אבל השר הממנה שלו היה יודע, והקדוש ברוך הוא רגש את השמים וחיליהם לקול הזה, שהרי ברכה ובכורה לא תבע הממנה שלו, ולא אמר. שהרי ברכה היה לו לתבע ולא תבע. אחיו הרי ודאי שתבע, שבתוב (ישעיה נח) ומבשרך לא תתעלם, ולא רצה יעקב לתת לו לאכל, עד שנטל ממנו את בכורתו.

312. איזו בכורה נטל ממנו? הבכורה שלמעלה ולמטה. בכרה חסר ו'. אז הוא עקב את אחיו. ודאי שעשה אותו עקב וזרק אותו לאחור. איזה אחור? שהקדים אותו, שיצא בראשונה לעולם הזה. אמר יעקב לעשו, טל אתה את העולם הזה בתחלה, ואני אחר כך.

313. בא וראה מה כתוב, ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו. מה זה בעקב עשו? וכי יעלה על דעתך שהיה אחוז את ידו ברגלו? לא כך. אלא ידו אחזת במי שהוא היה עקב. ומיהו? עשו, שהרי עשו נקרא עקב משעה שעקב את אחיו, ומיום שנברא העולם קורא לו הקדוש ברוך הוא עקב, שבתוב הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. אתה שנקרא עקב תשופנו בתחלה, ולבסוף הוא שימחה את ראשך מעליך. ומיהו? סמא"ל, שהוא ראש של הנחש שמכה בעולם הזה.

310. ס"א (נ"א והא אתמר) (אבל) בכלא, דזוה יעקב לעשו אוזוי, בגין דלא יהא ליה זולקא כלל. עשו לא התרעם אלא מאחד שהם שנים, שבתוב (בראשית כז) ויעקבני זה פעמים. פעמים היה צריך (לכתב), מה זה "זה"? אלא אחד שהקיש לשנים, אחד שיצא לשנים, ומחוי? בכרתי. שהתהפכו האותיות ונהיה בכרתי. זה פעמים – אחד שהקיש לשנים.

311. ולא ידע עשו מה דעבד ליה בבטן, אבל רב ממנא דיכיה ידע הוה, וקודשא בריך הוא ארגיש שמיא וזוייליהו לקלא דא, דהא ברכה ובכורה לא תבע ממנא דיכיה, ולא אמר. דהא ברכה הוה ליה למתבע, ולא תבע. אוזוה הא תבע ודאי, דכתיב, (ישעיה נח) ומבשרך לא תתעלם ולא פעה יעקב למיהב ליה למיכל, עד דנטל מניה בכורתא דיכיה.

312. מאי בכורה נטל מניה, הבכורה דלעילא ותתא. בכרה זוסר ו'. כדן עקב את אוזוי, ודאי דעבד ליה עוקבא, וארמי ליה לאוזורא. מאי אוזורא. אקדים ליה, דיפוק בקדמיתא להאי עלמא. אמר יעקב לעשו, טול אתה האי עלמא בקדמיתא, ואנא לבתר.

313. תא וזוי, מה כתיב, (בראשית כה) ואוזרי כן יצא אוזוי וידו אוזות בעקב עשו. מאי בעקב עשו. וכי סלקא דעתך דהוה אוזיר ידיה ברגליה, לאו הכי. אלא, ידו אוזות במאן דהוה דהוה עקב, ומנו עשו. דהא עשו עקב אקרי משעתא דעקב ליה לאוזוי, ובמיומא דאתברי עלמא עקב קרי ליה קודשא בריך הוא, דכתיב, (בראשית ג) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. אנת דאקרי עקב, תשופנו בקדמיתא. ולבסוף הוא דימוזי רישך מעלה.

ובנו. סמא"ל. דאיהו רישא דזוויא, דמוזי בהאי עלבא.

314. ועל זה בפטן עקב את אחיו, שם עליו לקיות עקב, ונטל עשו את העולם הזה בהתחלה. וזה סוד הכתוב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. וזהו הסוד שאמר שלמה המלך, (משלי כ) נחלה מבהלת בראשונה ואחריתה לא תברך, בסוף העולם.

314. ועל דא בפטן עקב את אזוי, שוי עליה למהוי עקב, ונטל עשו האי עלבא בקדמיותא, ודא רזא דכתיב, (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. ודא איהו רזא דאמר שלמה מלכא, (משלי כ) נחלה מבהלת בראשונה ואחריתה לא תברך, בסוף עלבא.

315. ועל זה (הושע יב) בפטן עקב את אחיו ובאנו שרה את אלהים. מה זה ובאנו? כך אמרו, בכח והתקף שלו נאה. אבל לא כך. ברור הדבר – שיעקב היה דיוקן עליון וגוף קדוש, שאין גוף מיום שהיה אדם הראשון כמו הגוף של יעקב. ויפיו של אדם, ממש אותו היפי היה ליעקב. ודיוקן של יעקב, דיוקן של אדם הראשון ממש.

315. ועל דא (הושע יב) בפטן עקב את אזוי ובאנו שרה את אלהים. מאי ואנו. הכי אמרו בזוילא ותוקפא דיכיה יאות, אבל לאו הכי. ברירו דמלה, יעקב דיוקנא עלאה הוה, וגופא קדישא. דלית גופא מיומא דהוה אדם הראשון, כגופא דיעקב, ושופריה דאדם הראשון, ההוא שופריה ממש הוה ליה ליעקב. ודיוקניה דיעקב, דיוקנא דאדם הראשון ממש.

316. אדם הראשון, בשעתא זוויא דאתא ואתפתה על ידו, יכל לו הנפש. מה הטעם? כי לא היה כח לאדם הראשון, ועד עכשו לא נולד מי שהיה הכח שלו. ומיהו תקפו של אדם הראשון? זה שות, שהיה בדיוקן של אדם הראשון ממש, שכתוב (בראשית ה) וילד בדמותו בצלמו ויקרא את שמו שת. מה זה בדמותו בצלמו? שהיה מהול. וכשבא הממנה של עשו אל יעקב, כבר נולד תקפו של יעקב, שהוא יוסף, וזהו ובאנו שרה את אלהים. (עד כאן מצאתי).

316. אדם הראשון, בשעתא זוויא דאתא ואתפתה על ידו, יכל זוויא ליה. מאי טעמא. בגין דלא הוה תוקפא לאדם הראשון, ועד כען לא אתייליד מאן דהוה תוקפא דיכיה. ובנו תוקפא דאדם הראשון. דא שת, דהוה בדיוקנא דאדם הראשון ממש, דכתיב, (בראשית ה) וילד בדמותו בצלמו ויקרא את שמו שת. מאי בדמותו בצלמו. דהוה מהול. וכד אתא מבנא דעשו לגבי דיעקב, כבר אתייליד תוקפא דיעקב, דאיהו יוסף. וזהו ובאנו שרה את אלהים. (עד כאן מצאתי)

317. הקול הזה של האשה שיכול קול הנפש להאחז בה כמו כלב בכלבה, מה הוא? אלא בא וראה שאין בכל קולות הנשים של

317. האי קלא דאתתא, דיכלא קלא דזוויא לאוודא בה, ככלבא בכלבתא, מאן איהו. (דף קי"א ע"א) אלא תא זווי, דלית בכל קלין דנשינ

העולם שיכול קול הנחש להדבק בו ולהאחז בו ולהשתתף בו. אלא שתי נשים הן שיכול קול הנחש להאחז בהן – אחת זו שלא שומרת טמאת נדה וימי לבונה בראוי, או שמקדימה יום אחד לטבל, ואחת זו אשר שמאחרת לבעלה את עונתה לעשות צער לבעלה, פרט אם אינו מקפיד ולא משגיח על זה.

318. אלו הן שתי נשים. שהרי כמו שהקדימו, כך הן מתאחרות לקול הנחש, עד שנדבק קול בקול, וכמו שמתאחדות לעשות צער לבעלה (בעבודה) בעבוב מצוה, כך מקדים קול הנחש להדבק בקול אותה האשה. ואלו הן שתי נשים שקול הנחש אחז בקול שלהן כמו כלב בכלבה, טמאה אחר טמאה, מין אחר מינו.

319. ואם תאמר, מה אכפת לנו אם אחז קול בקול ואם לא אחז? אי שכן מתאבדים בני העולם בלי דעת. הקול הזה של האשה, כשמתערב ומשתתף יחד עם קול הנחש, בשעה שהרשעה ומרשעת יוצאת מתוך (האיפה) ומשוטטת בעולם, אם היא פוגשת באותם שני קולות, קול הנחש וקול האשה, והאשה מתחממת בהם והם בה, וכיון (שמתחממים נעשים רוח והולכים עמה), שמתחממת נעשים רוח, ומתגשם עמה, עד שמשוטטת ונכנסת למעי אותה האשה.

320. והתינוק הזה שיוולדת, כשבאה אותה רשעית (לילית), פוקדת את אותה הרוח שהוא חבור רע, קול הנחש שמכשכש בה, והוא צוחק בתינוק, עד שבאה אותה הרשעית (לילית) כמו אשר שפוקדת בן

דעלמא, דיכלא קלא דזוזיא לאתדבקה בה, ולא תאזודא בה, ולא שתתפא בה. אלא תרין נשין אינן דיכלא קלא דזוזיא לאתאזודא בהון, זודא. האי דלא נטירת סואבות נדויתה, וימי לבונה, כדקא יאות, או דאקדימת יומא זודא לטבול. וזודא, האי אתתא דמאזורת לבעלה עונה דילה למעבד צערא לבעלה, בר אי איהו לא זוייש, ולא אשגוז לדא.

318. אלן אינן תרין נשין, דהא כמה דאקדימו, הכי אינן מתאזרין, לגבי קלא דזוזיש, עד דארביק קלא בקלא, וכמה דמתאזרין למעבד צערא לבעלה (בעבודה) בעבובא דמצוה, הכי אקדים קלא דזוזיש, לאתדבקה בההיא קלא דאתתא. ואלן אינן תרין נשין, דקלא דזוזיש אזויד בקלא דלהון, ככלבא בכלבתא, סאובתא בטר סאובתא, וינא בטר ויניה.

319. ואם תאמר, מה איכפת לן, אי אזויד קלא בקלא, אי לא אזויד. ווי דהכי מתאבדן בני עלמא בלא דעתא. האי קלא דאתתא, כד אתערב ואשתתף בהדי קלא דזוזיש, בשעתא דזוייבת ומרשעת נפקת מוּו איפה ומשטטא בעלמא, אי ערעת בהני תרין קלין, קלא דזוזיש, וקלא דאתתא, ואתתא אתזוממת בהו, ואינן בה, וכיון (ס"א) דמתחממן רוחא אזלין בהדה) דאתזוממת, מתעבדין רוזא, ואגלים בהדה, עד דמשטטא, ועאל במעהא דהאי אתתא.

320. והאי ינוקא דיולדת, כד אתתא דהיא זוייבתא, פקידת ליה ללהוא רוזא, דאיהו זבורא בישא, קלא דזוזיש, דמכשכשא בה, ואיהו מזוייכא בעוקא, עד דאתת דהיא זוייבתא,

לאשה אחרת, ומפספסת לו וצוחקת לו בפספוט עד שתבא אמו. כך עושה אותה הרוח. ופעמים רבות שהוא שליח של אותה הרשעות, והורגת אותו. זהו שכתוב (קהלת ד) ומיד עשקיהם בתי, ולא כמו שאתם אומרים, אלא אותו בתי של אותה רוח. ועל זה פעמים כתוב בפסוק הזה ואין להם מנחם – אחד מלילית הרשעה, ואחד מאותה הרוח.

כאתתא דפקידת ברא לאתתא אזורא, ובפספוט ליה וזיכית ליה, בפספוטא עד דתייתי אמית. כך עבדא האי רוזא. וזמנין סגיאין, דאיהו שליזא דההיא זיכיתא, וקטלא ליה, הדא הוא דכתיב, (קהלת ד) ומיד עושקיהם כזו. ולא (דף ק"א ע"ב) כמה דאתון אמרין. אלא ההוא כזו דההוא רוזא, ועל דא, תרין זמנין כתיב בהאי קרא, ואין להם מנחם. וזד מליכית זיכיתא, וזד מההוא רוזא.

321. אי סבא, עתה יש לך רחמים, ואתה מדבר כמי שלא ראה אלו היוצאים לקרב, הרי כלם בשלום עמד. עתה מכאן ולהלאה לא אפשר מעלי כלי הקרב בעבור שאזכיר שמי.

321. אי סבא, השתא אית לך רוזימין, ואת משתעי, כמאן דלא זמית אינן מיוזי קרבא, הא פלהו בשלמא עמר. השתא מכאן ולהלאה, לא אעדי מנאי מאני קרבא בדיל לאדכרא שמי.

322. אותו חטאת רבץ עומד על הפתח כמו כלב. בזמן שהקול האחרון שנותרת האשה יוצא, הוא מדלג מעל הפתח ועובר משם והולך אחריה. מה הטעם? משום שהקדוש ברוך הוא שולח מפתח אחד שלו, והקול פורח, והמפתח בא, והנחש הולך אחר הקול שהוא יוצא לעולם, ועד הדר שבבטן הולך ומכשכש, עד הזמן שמתנגקית מאותה הזחמה של נשיכות הנחש הרע. והקדוש ברוך הוא מסבב סבובים ועושה מעשים כראוי.

322. ההוא זוטאת רובץ, קאים על פתוזא ככלבא. בזמנא דקלא בתרייתא, דיהיבת אתתא, נפיק, איהו דליג מעל פתוזא ואתעבר מתמן, ואזיל אבתרה. מאי טעמא. בגין דקודשא בריך הוא שדר זד מפתוזא דיכיה, וקלא פרוזא, ומפתוזא אתיא, וזוזיא אזל בתר קלא דהוא נפיק לעלמא, ועד טורא דבטנא אזיל, ובכשכשא, עד עידן דאתנקיאת, מההוא זוזמא, דנשיכין רוזיא בישא. וקודשא בריך הוא, מסבב סבובין, ועביד עובדין כדקא יאות.

323. וכל זה משום שאותה הבטן נדחתה. הרי ודאי שנדחה מאותה הבטן, ואין לו חלק, ונדחה מהבטן שלמטה של שאר נשות העולם. שאף על גב שעושה צער, לא נתנת לו רשות לשלט בהם. ואיזו בטן נתנת לו ושולט עליה? אותה הבטן של הסוטה, שכתוב (במדבר ה) וצבתה בטנה. משום שבבטן הזו עושה בה נקמות כרצונו, והבטן הזו היא שלו, והקדוש ברוך הוא נתן לו

323. וכל דא, בגין דההוא בטן אתדוזיא. הא ודאי, אתדוזיא מההוא בטן, ולית ליה זולקא, ואתדוזי מבטן דלתתא, דשאר נשין דעלמא דאף על גב דעביד צער לא אתייהיב ליה רשו לשלטא ביה. ומאן בטן אתייהיב ליה, ואיהו שליט עליה. ההוא בטן הסוטה, דכתיב, (במדבר ה) וצבתה בטנה, בגין דהאי בטן, עביד ביה

בשביל שלא ידחה מהפל. עכשיו, אהובים שלי, הקשיבו. לא ראיתי אתכם ודברתי עמכם, (קהלת א) כל הדברים יגעים, לא יכול איש לדבר, אפלו דברי התורה הם יגעים.

324. כתוב (בראשית לה) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו, וכתוב וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו. ואותה ירד שהרויח מיעקב. ואותה הירד בחלשה עד שבא שמואל. מה זה בחלשה? שלא משך נבואה. בשבא שמואל, נטל אותה ירד והעלה אותה מאותו מקום וחתף אותה ממנו, ומאותו זמן העברה ממנו ולא היה לו חלק בקדשה כלל.

325. הקדוש ברוך הוא לא קפח ולא דחה אותו מן הכל, משום ששמואל נטל את הירד שלו, אלא נתן לו חלק אחר, ומהו? נתן לו אותה ירד ובטן של הסוטה תמורת אותה ירד ובטן שהעביר ממנו, ולכן את שניהם נתן לו הקדוש ברוך הוא להיות המקום הקדוש פנוי מכל טמאה.

326. ולנפל ירד. מה זה ולנפל? ונפלה ירכה היה צריך להיות ולצבות, וצבתה היה צריך להיות! אלא כמי שזרק עצם לכלב ואמר לו: טל את זה לחלקך. ומהפל לא הרע לפנוי אלא שגזלו (שהוציאו) ממנו ירד, משום שהוא יגע והתעייף עליה והרויח אותה והוציאו אותה ממנו. ולכן הקדוש ברוך הוא הפיל לו את העצם הזו של הסוטה והוציא אותו לו, כמו שאמרנו, ובזה הוא רוח ושמח.

327. כל אותן המרכבות והסיעה שלו תמיד רוצים ירד, והולכים בתשיקה אחריה, ומשום

נזקמין לרעותיה, והאי בטן דיליה איהו, וקודשא בריך הוא יהיב ליה בגין דלא אתדווי מכלא. השתא רזוימין דילי, אציתו. לא וזמינא לכו, ומלינא לכו. (קהלת א) כל הדברים יגעים, לא יכול איניש למכלא, אפילו מלין דאורייתא יגעים אינן.

324. כתיב, (בראשית לז) ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו, וכתוב וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו. והוא ירד דרווין מיעקב. והוא ירד בנלישו דיליה (בראשית נ"א ע"ב, קמ"ד ע"א) עד דאתא שמואל. מאי בנלישו דלא משיף נבואה. כד אתא שמואל, נטל ההוא ירד, וסלקיה מיהוא אתר, וזוטף ליה מניה, ומההוא זמנא אתעד מניה, ולא הוה ליה זולקא בקדושה כלל.

325. קודשא בריך הוא לא קפוז, ולא דווי ליה מכלא, בגין דנטל שמואל ירד דיליה, אלא יהיב ליה זולקא וזדא. מאי איהי. יהיב ליה ההוא ירד ובטן דסוטה, וזלף ההוא ירד ובטן, דאעדי מניה. ועל דא תרווייהו יהיב ליה קודשא בריך הוא, למהוי אתרא דקדשא פנוי מכל סאבותא.

326. ולנפיל ירד. מהו ולנפיל, ונפלה ירכה ולצבות, וצבתה ירכה מבעי ליה. אלא, כמאן דאשדי גרמא לכלבא, ואמר ליה, טול האי לזולקך. ומכלא לא אבאיש קמיה, אלא דגזלו (ס"א דאפיקו) מניה ירד, בגין דאיהו יגע ולא עליה, ורווין ליה ואפיקו ליה מניה. ועל דא, קודשא בריך הוא אפיל ליה, גרמא דא דסוטה, ואפיק ליה כדקאמרן, ובדא איהו רוי וזדי.

327. כל אינן רתיכין וסייעתא דיליה, בעאן תדיר ירד, ואזלי בכסופא אבתריה. ובגין

כך הברכים של הרבנים עיפים, וזה מן זה. שכל התשוקה שלהם אחר הירך היא, וכל שכן ירך של חכמים, וכל דבר חוזר למקומו. והקדוש ברוך הוא לא גורע כלום מכל מה שצריך, ולא רוצה שיתקרב לקדשה חוץ מעמו וגורלו, חלקו ונחלתו. כמו שעושה הקדוש ברוך הוא למעלה, כך עושים ישראל למטה וכן צריך לעשות. וכן שנינו, אסור לישראל ללמד תורה לעובדי כוכבים ומזלות, שכתוב (תהלים קמז) מגיד דבריו ליעקב וגו', לא עשה בן לכל גוי וגו'.

328. ולכן דחה אותו יעקב ודחה אותו שמואל, שלא יהיה לו חלק בקדשה. ומשום כך כל שמירת השנאה לישראל היא על כך. לכלב שחטף עוף טהור מהשוק והביא אותו, וטרם שנשבר בא איש אחד וחטף אותו ממנו, ואחר כך נתן לו עצם נגדרת אחת בלי תועלת.

329. כך לשרו של עשו, אפיקו ליה מזההו בטן, מאותה הבטן, חטפו ממנו את אותה הירך, אחר כך נתנו לו עצם אחת – אותה הבטן ואותה הירך של הסוטה, ולא אחר. זו העצם שנתנו לחלקו ולגורלו וערכה לו. ומשום כך כל דיני הקדוש ברוך הוא הם דיני אמת, ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים לקדוש ברוך הוא, וכלם בדרך אמת. היא הסטתה את עצמה מבעלה, כמו שנאמר (משלי ב) העזבת אלוך נעוריה וגו'. אף כך האשה בגון שלה בארץ.

330. בא וראה, מי שמוצא חבר כמותו שעושה כמעשיו בעולם, אוהב אותו ונדבק עמו ועושה עמו טוב. אבל הצד האחר לא כך; כיון שמוצא מי שעוב את צד הקדשה

דא, (קי"ב ע"ב) הני ברכי דרבנן דשלהי, מן דא איהו. דכל כסופא דלהון, בתר ירך איהו, וכל שכן ירך דרבנן, וכל מלה אהדר לאתריה, וקודשא בריך הוא לא גרע כלום, מכל מה דאצטריך, ולא בעא דיקרב לקדושה, בר עמיה ועדבית זולקיה ואזסגתיה. כמה דעביר קודשא בריך הוא לעילא, הכי עבדי ישראל לתתא, והכי אצטריך למעבד, והכי תנינן, אסיר ליה לישראל, למיכף אורייתא לעובדי כוכבים ומזלות, דכתיב, (תהלים קמז) מגיד דבריו ליעקב וגו', לא עשה בן לכל גוי וגו'.

328. ועל דא דווי ליה יעקב, ודווי ליה שמואל, דלא יהא ליה זולקא (דף קי"ב ע"א) בקדושה. ובגין דא, כל גטירו דבבו לישראל, על דא איהו. לכלבא דזוטיף עופא דכיא מן שוקא, ואייתי ליה, ועד לא אתבר, אתא זוד בר נש וזוטפא מניה, לבתר יהיב ליה זוד גרמא גרירא בלא תועלתא.

329. כך לשרו של עשו, אפיקו ליה מזההו בטן, זוטיפו מניה ההוא ירך. לבתר יהבו ליה גרמא זוד, ההוא בטן וההוא ירך הסוטה, ולא אזורא. הא גרמא, דקא יהבו ליה לזולקיה ועדבית, וערב ליה. ובגין כך, כל דיני דקודשא בריך הוא דיני דקשוט אינן, ובני נשא לא ידעין, ולא משגיחין לקודשא בריך הוא. וכלהו בארזו קשוט. היא אסטיאת גרמא מבעלה, כמה דאת אמר (משלי ב) העוזבת אלוף נעוריה וגו', אוף הכי אתתא, כגוונא דילה בארעא.

330. תא זווי, מאן דאשכח זוזרא כותיה, דעביר בעובדי בעלמא, רזים ליה, ואתדבק בהדיה, ועביר עמיה טיבו. אבל סטרא אזורא לאו הכי,

של הקדוש ברוך הוא ועושה כמעשיו ונדבק בו, אז הוא רוצה לבלותו ולהוציאו מן העולם. האשה הזו עשתה כמעשיו ונדבקה בו, ראה מה הוא עשה בה – וצבתה בטנה ונפלה ירכה. והקדוש ברוך הוא אינו כן; מי שעוזב את הצד האחר ונדבק בקדוש – ברוך הוא, אז אוהב אותו ועושה לו כל טוב שבעולם. עכשיו, זקן, תקן עצמו, שהרי הנחש הלך לו ורוצה להתגרות בך ולא יכול.

כיון דאשכחז מן דשכך סטרא דקדושה דקודשא בריך הוא, ועביר כעובדיו, ואתדבק בה, כדן בעיא לשיצאה ולאפקא ליה מעלמא. האי אתתא, עבדת כעובדהא, ואתדבקת בה, וזוי מה דעבדת בה, וצבתה בטנה ונפלה ירכה. קודשא בריך הוא לאו הכי, מן דשכך לסטרא אזורא, ואתדבק ביה בקודשא בריך הוא, כדן רזים ליה, ועביר ליה כל טיבו דעלמא. השתא סבא אתקין גרמיך, דהא וזוי אזיל ליה, ובעא לאתגרא בהדר, ולא יכיל.

331. פתח ואמר (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש. וכי לא בא שלמה אלא ללמד דבר זה? אלו אמר (וכי מה בא שלמה המלך ללמד בדבר זה? ועוד, אלו אמר) בעמלו שיעמל – יפה, שהרי נשאר עמל שיש בו יתרון. אלא כיון שכתוב בכל עמלו, הרי הכלל של הכל – שלא נשאר כלום שיש בו יתרון.

331. פתח ואמר (קהלת א) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, וכי לא אתא שלמה אלא לאולפא מלה דא. אלו אמר (ס"א וכי מה אתא שלמה מלכא לאלפא במלה דא ותו אלו אמר) בעמלו שיעמול יאות, דהא אשתאר עמל, דאית ביה יתרון. אלא כיון דכתיב בכל עמלו, הא כללא דכלא, דלא אשתאר כלום דאית ביה יתרון.

332. אלא שלא לכל אדם אמר שלמה את הדבר הזה, אלא יש אדם בעולם שמשתדל תמיד ברע ולהרע, ולא משתדל בטוב אפלו רגע אחד, ועל זה כתוב עמלו ולא כתוב יגיעו. עמלו – כמו שנאמר (תהלים ס) ישוב עמלו בראשו. ולא ראה עמל בישראל. יגיעו – כמו שנאמר (שם קכח) יגיע כפיו כי תאכל וגו'. וכתוב (בראשית לא) ואת יגיע כפי ראה אלהים. אבל עמלו, כתוב (תהלים י) עמל וכעס. השתדלותו היא תמיד לרע, ועל כך הוא תחת השמש.

332. אלא, לאו לכל אדם אמר שלמה מלה דא, אלא אדם אית בעלמא, דאיהו משתדל תדיר בבייש ולא באשא, ולא אשתדל בטב אפילו רגעא וזדא. ועל דא כתיב עמלו, ולא כתיב יגיעו. עמלו: כמה דאתא אמר, (תהלים ז) ישוב עמלו בראשו. (במדבר כג) ולא ראה עמל בישראל. יגיעו: כמה דאתא אמר (תהלים קכח) יגיע כפיו כי תאכל וגו'. וכתיב (בראשית לא) ואת יגיע כפי ראה אלהים. אבל עמלו, כתיב, (תהלים י) עמל וכעס. אשתדלותיה הוא תדיר לבייש, ועל דא איהו תחת השמש.

333. בשעה שהאדם הזה משתדל ברע, על זה כתוב (איוב יח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו', שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה שלא יעשה תולדות, שאלמלא יעשה תולדות,

333. בשעתא דהאי אדם אשתדל בבייש, על האי כתיב, (איוב יח) לא נין לו ולא נכד בעמו וגו', דהא קודשא בריך הוא בעי, דלא יעביר

היה מחריב את העולם, ועל זה כתוב מה יתרון לאדם בכל עמלו. ומי שלא משתדל לעשות תולדות, נדבק בצד הזה של אדם רע, ונכנס תחת כנפיו.

תולדין, דאלמלא יעביד תולדין, הוה מטשטשא עלבא. ועל דא כתיב, מה יתרון לאדם בכל עמלו. ומאן דלא ישתדל למעבד תולדין, אתדבק בהאי סטרא דאדם בישא ועאל תוזות גרפוי.

334. רות אמרה, (רות ג) ופרשת כנפיה על אמתה, כדי להזדוג עם הצדיק, לעשות תולדות, והקדוש ברוך הוא פורס כנפיו על בן אדם כדי להתרבות בעולם, ומי שלא רוצה לעשות תולדות, בגפו יבא – בגפו של אותו רע, שהוא הולך עירי כנחש הזה שהולך יחיד. בגפו יצא – כמו שנתבאר, הוא שלא השתדל לעשות תולדות, הרי נתבאר כל מה שצריך. (בא וראה שיש לחזר זמן בדברים הראשונים).

334. רות אמרה, (רות ג) ופרשת כנפיה על אמתה, בגין לאזדוגא בהדיה דצדיק, למעבד תולדין, וקודשא בריך הוא פריש גרפוי על בר גש, בגין לאפשא בעלבא. למאן דלא בעי למעבד תולדין, בגפו יבא, בגפו דההוא בישא, דאיהו אויל עירי, כוזזא דא, (צ"ה ע"א) דאויל יוזדאי. בגפו יצא, (כמה דאת אמר השתא) איהו דלא אשתדל למעבד תולדין, הא אתמר כל מה דאצטריך. (ס"א תא חזי, דאית לאהדרא סבא, במלין קדמאין)

335. הריב שעושה הקדוש ברוך הוא הרי נאמר, ריב – שבתוב (מיכה ו) קום ריב את ההרים. מי הם? אלא אותם הרים שלמטה. למה הריב הזה? משום שבהם תלויים כל החטאים שעושים ישראל לאביהם שבשמים. מה הטעם? כי ישראל היו יודעים שמוש של כל המלאכים העליונים שבשמים, ולא נעלם מהם אפלו שמו של אחד מהם, וכל השמוש שלהם.

335. ריב דעבד קודשא בריך הוא, הא אתמר, ריב: דכתיב, (מיכה ו) קום ריב את ההרים. מאי איהו. אלא, אינן טורין דלתתא. אבאי ריב דא. בגין דבהו תליא, כל זוזבא דעבדין ישראל, לגבי אבוהון דבשמיא. מאי טעמא. בגין דישראל הוו ידעין שמושא דכל מלאכין עלאין דבשמיא, ולא אגיס להו, אפילו שמו דזוזבא מנייהו, וכל שמושא דלהון.

336. ובשני צדדים היו טועים אחריהם. אחד – שהיו יודעים למשך את כחם של הכוכבים והמזלות לארץ. ואחד – שהיו יודעים איך להשביעם בכל מה שהצטרכו, ולכן רצה הקדוש ברוך הוא לעשות בהם ריב ודין. וכיון שבהם יהיה ריב ודין, כל השלשלת נופלת, שהרי לא תהיה בו תועלת, ומשום כך קום ריב וגו'. ותשמענה הגבעות קולך, מי הגבעות? אלה הן האמהות, הדרגות שנקראות בתולדות אחריה וגו', ומשום כך

336. ובתרין סטרין הוי טעאן אבתרייהו. וזד, דהוו ידעין לאמשכא וזילא דלהון, דככביא ובזלי בארעא. וזד, דהוו ידעי לאומאה לון, בכל מה דאצטריכו. ועל דא בעא קודשא בריך הוא למעבד בהו ריב ודינא. וכיון דבהון להו ריב ודינא, כל שלשולא נפל דהא לא יהוי ביה תועלתא. ובגין כך, קום ריב וגו'. ותשמענה הגבעות קולך. (דף קי"ב ע"ב) מאן גבעות. אלין

אֵינֶנּוּ אֲמֹהוּת, (ק"ט ע"ב, קפ"ט ע"ב) דְּרַגְיִין
דְּאֶקְרוֹן (תהלים מה) בְּתוֹלוֹת אֲזוּרִיָּה וְגוֹ, וּבִגְיִין כֶּף
וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלָךְ. דְּהָכִי הָיוּ עֲבָדֵי
יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאִשְׁתַּתְּפוּ בְּדֶרְגִין תַּתְּאִין.

337. בא וראה שיש לחזר, זקן, לדברים ראשונים, שכן היו עושים ישראל עד שהשתתפו בדרגות התחתונות. הירף שאמרנו, הרבה התקופו את ישראל באותה הירף. מרדכי היה מראה לאותו המן הרשע את אותה ירף שלו, ולכן היה רגז, דבר שנראה לו, והוא הרגיו אותו עמו. ראו החברים מה כתוב – (בראשית כז) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת וגו'. בלבוש הללו שלו גזל אותו והוציא אותו מכל ברכותיו ומהבכורה.

337. תָּא וְזוּי, דְּאִית לְאַתְדָּרָא סָבָא, בְּמִלִּין
קְדָמָאין, דְּהִכִּי הָווּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ
בְּדִרְגִין תַּתְּאִין יֶרֶךְ דְּקָא אִמְרִין, סִגֵּי אֶתְקִיפוּ לֹון
יִשְׂרָאֵל, בְּהֵהוּא יֶרֶךְ. מְרַדְכִי הָוָה אֲזֻמִּי לְהֵהוּא
רְשָׁע דְּהֶבֶן הֵהוּא יֶרֶךְ דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא הָוָה רְגִיזוּ,
מִלָּה דְּאַתְזֻזִּי לֵיהּ, וְאִיהּוּ אֲרִגִּיז לֵיהּ בְּהֵדִיָּה. וְזִמּוּ
זֻבְרִיָּא, מִזֵּה כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית כז) וַתִּקְוֹז רַבְּקָה אֶת
בְּגָדֵי עֵשָׂו בְּזָה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדָּת וְגו'. בְּאַלִּין לְבוּשִׁין
דִּילֵיהּ, גָּזַל דִּילֵיהּ, וְאַפִּיק לֵיהּ מִכָּל בִּרְכָּאן
דִּילֵיהּ, וּמִבְּכֻרֹתָא.

338. ומשום כך, העלה שמצאו המרכבות
שלו לחכמים הוא החכונן שלהם עם בגדי
רבותינו תמיד לירכים שלהם ולבגדים
שלהם. ואלו שני הדברים היו של הצד
האחר, וכל זה משום שגזלו ממנו אותם, ואין
להם עלה אלא לחכמים. ומשום כך הבגדים
הללו של החכמים הם מתבליים מהחכונן
שלהם, והברכים הכוללות הללו זה מהם
ודאי, ומשלהם היו, ומהם נוטלים תואנה,
וממה שהיו מהם. ורוצים לחכמים, שהם כלל
של אותו שישב אהלים, ולכן אין עלה בלי
עלה, ולכן אין דבר בלי דין, וכל דבר שב
למקומו.

338. וּבִגְזֵן כַּהֲ, עֵינָהּ דְקָא אֲשַׁכּוּזוּ רְתִיכִין דִּילִיָּהּ,
לְרַבָּנָן, אִיהוּ דְחֻזְפִּיא דְלַהוֹן לְמֵאנִי דְרַבָּנָן
תְּדִיר. (ק"א) לִירְכִין דְלַהוֹן. וּלְמֵאנִין דְלַהוֹן.
וְאַלִין תִּרְיִן מִלִין דְסֶטֶר אֲזֻרָא הוּוּ, וְכָל דָּא בִגְזֵן
דְגָזְלוּ לֹון מַצִּיהָ. לִית לָהּ עֵינָהּ אֶלָּא לְרַבָּנָן. וּבִגְזֵן
כַּהֲ, הֲנִי מֵאנִי דְרַבָּנָן דְקָא בָּלוּ מִזְחֻפִּיא דְלַהוֹן
אִיהוּ, וְהֲנִי בְּרָכִי דְשַׁלְּהִי, מַעֲיִיהוּ הוּא וְדָאִי.
וּמִדְלַהוֹן הוּוּ, וּמַצִּיהוֹן נְטָלִי עֵינָהּ, וּמִבִּמְדָּה דְהוּוּ
מַעֲיִיהוּ. בְּעָאן לְרַבָּנָן, דְאֵינֵן כָּלְלָא דְהִהוּא יוֹשֵׁב
אֶתְלִים, וְעַל דָּא לִית עֵינָהּ בָּלָא עֵינָהּ, וְעַל דָּא
לִית מִלְּהָ, בָּלָא דִיעָא, וְכָל מִלְּהָ תֵב לֹאֲתִרִיהָ.

339. שְׁלֹמֹה אָמַר, (קֹהֶלֶת ד') וְשִׁבְתִּי אֲנִי
וְאָרְאָה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִמְעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם
מְנוּחָם וּמִיד עֲשָׂקִיהֶם בָּח וְאִין לָהֶם מְנוּחָם.
הַפְּסוּק הַזֶּה רִמְזָנוּ בּו וְנִתְבָּאֵר. אֲבָל שִׁבְתִּי
אֲנִי, וְכִי מֵאִיזָה מְקוֹם שָׁב שְׁלֹמֹה? אִם נֹאמַר,
לְאַחֵר שֶׁאֲמַר דְּבַר זֶה שָׁב כְּמוֹ מְקֹדֶם וְאֲמַר
דְּבַר אַחֵר – יִפְה. אֲבָל שִׁבְתִּי וְאֹרְאָה.

339. שְׁלֹמֹה אָמַר, (קהלת ד) וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאָרָאֶה
אֶת כָּל הַעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תְּזוּזַת הַשָּׁמַיִם
וְהִנֵּה הַמַּעַת הַעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנוּחַ וּמִיד
עוֹשֶׂקֵיהֶם כּוֹז וְאִין לָהֶם מְנוּחַ. הֵאֵי קָרָא
אַרְמִיזְנָא בֵּיתָה, (ק"א ע"ב) וְאֶתְמַר. אֲבָל שִׁבְתִּי
אֲנִי, וְכִי מֵאָז אֶתְר תֵּב שְׁלֹמֹה. אִי נִימָא, לְבַתְר

דאָמער מלכה דא, תב כמלקדמין, ואמר מלכה
אזרעא, יאות אכל שבתי וארעה (ויקרא רל"ג ע"א).

340. שם שנינו, בכל יום היה מקדים שלמה
בבקר והיה שם פניו לצד מזרח ורואה מה
שרואה, ואחר כך שב לצד דרום ורואה מה
שרואה, ואחר כך שב לצד צפון ועומד שם.
מנמיד עיניו ומרים ראשו.

340. תמן תנינן, בכל יומא הוה אקדיים שכלמה
בצפרא, והוי שוי אנפוי לסטר מזרח, וזומי מוה
דזומי, ולבתר תב לסטר דרום, וזומי מוה דזומי
והדר תב לסטר צפון, וקאים תמן. מאיך עיניו
וזקיף רישיה.

341. בשעה הזו הרי עמוד אש ועמוד ענן היו
באים, ועל אותו עמוד הענן היה בא נשר
אחד, ואותו הנשר הוא גדול וחזק. וכך היה
בא: בנף ימין על גבי עמוד האש, והגוף וכן
שמאל על גבי עמוד הענן. ואותו נשר היה
מביא שני עלים בפיו. בא עמוד הענן ועמוד
האש, ואותו הנשר עליהם, ומשתחוים לפני
שלמה המלך.

341. בהאי שעתא, הא עמודא דאשא ועמודא
דעננא, הוו אתיין, ועל ההוא עמודא דעננא, הוה
אתי נשרא זורא. וההוא נשרא הוא רברבא
ותקיף, וכן הוה אתי, גרפא ימינא, על גבי עמודא
דאשא, וגופא וגרפא שמאלא, על גבי עמודא
דעננא. וההוא נשרא הוי מיייתי תרין טרפין
בפומהא, אתא עמודא דעננא, ועמודא דאשא,
וההוא נשרא עלייהו, וסגדין לקביה דשלמה
מלכא.

342. בא הנשר והנמיד לפניו, ונתן לו אותם
עלים. לוקח אותם המלך שלמה ומריח בהם,
והיה יודע בהם סימן ואומר: זהו הנופל, וזהו
גלוי העינים. בשעה ששני עלים היו, היה יודע
ששניהם – נופל וגלוי עינים – רוצים להודיעו
דברים.

342. אתא נשרא, ומאיך לקביה, ויהיב ליה אינן
טרפין, גטיל לון שלמה מלכא, והוה מריזו בהו,
והוה ידע בהון סימן, ואמר דא איהו דנופל, ודא
איהו דגלוי עינים. בשעתא דתרין טרפין הוו,
הוה ידע דתרווייהו, (בלק ר"ח ע"א) נופל וגלוי
עינים בעאן לאודעא ליה מלין.

343. מה עשה? חתם את בסאו בחותם
שהיה חקוק בו השם הקדוש, ונטל טבעת
שחקוק עליה השם הקדוש, ועולה לגג ורובב
על אותו הנשר והולך לו. ואותו נשר היה
מתעלה לרום העננים, ובכל מקום שהוא
עבר, היה האור נחשף. החכמים שהיו באותו
המקום שחשף האור, היו יודעים, והיו
אומרים: שלמה המלך הרי הולך ועובר כאן.
ולא יודעים לאיזה מקום היה הולך. הטפשים
שהיו שם היו אומרים, שהם היו עננים
שהולכים ומחשיכים את העולם.

343. מה עביר, וזתים כרסייה בגושפנא, דהוה
וזקיק ביה שמה קדישא. ואיהו גטיל עזקא
דוזקיק עליה שמה קדישא, וסליק לאזרא,
ורכיב על ההוא נשרא, ואזיל ליה. וההוא נשרא,
הוה מסתלק, לרום עננין, ובכל אתר דאיהו
עבר, הוה אתנזשף נהורא. וזכימי דהוה בההוא
אתר דאתנזשף נהורא, הוו ידעי, והוו אמרי,
שלמה מלכא הא אזיל, ואעבר הכא, ולא ידעי

לֹאן אֶתֶר הָיָה אֵייל. טַפְשִׁין דִּהוּו תַּמְן, הוּו אַמְרִי,
עֲנִין הוּו אֵינוֹן, דִּקָּא אֵזְלִי וְזַשִּׁיךְ עַלְמָא.

344. הגביה הנשר עמו ופורח ארבע מאות פרסאות, עד שמגיע להרי החשף. שם הוא תרמוד במדבר בהרים, והוא יורד שם. מרים ראשו ורואה הר חשוף, ושם היה יודע כל מה שצריך, והיה יודע ששם יבנס. היה רוכב על הנשר במקדס, וטס ונכנס לתוך ההרים עד אותו מקום ששם היות, קורא בחיל ואומר, ה' רמה ידך כל יחזיון וגו'.

344. גָּבַהּ נִשְׂרָא בְּהִדְיָה, וּפְרוּחַ אַרְבַּע מֵאוֹת פָּרְסִין, עַד דְּמִטָּא לְטוּרֵי זַשִּׁיךְ. וְתַמְן אִיהוּ תַרְמוּד בְּמִדְבָּר בְּהָרִים, וְאִיהוּ נְזוּיַת תַּמְן. וְקִיף רִישִׁיָּה, וְזוּמֵי טוּרָא זַשִּׁיךְ, וְהָיָה יוֹדֵעַ תַּמְן כָּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. וְהָיָה יוֹדֵעַ דְּתַמְן יַעוּל. הָיָה רָכִיב עַל נִשְׂרָא כְּמִלְקָדְמִין, וְטָאס וְעָאֵל לְגוֹ טוּרִין, עַד הֵהוּא אֶתֶר דְּזִיתָא תַּמְן, קָרָא בְּזוּיָלָא וְאָמַר, (ישעיה כו) יי' רמה ידך כל יחזיון וגו'.

345. נכנס לשם, עד שקרב לאותו מקום, ושם טבעת לפנייהם וקרב, ושם היה יודע כל מה שרצה מאותן חכמות זרות שרצה לדעת. כיון שהיו אומרים לו כל מה שרצה, אז היה רוכב על אותו נשר, ושב למקומו. כיון שהיה יושב על פסאו, התישב בדעתו והיה מדבר בדעתו דברי חכמה נכבדה. באותה שעה היה אומר, ושבתי אני ואראה. שבתתי ודאי מאותה דרך, שבתתי מאותה חכמה והתישבתי בלבי ובדעתי. ואז, ואראה את כל העשוקים. (וכי מעטים הם בעולם שהוא אומר את כל העשוקים?).

345. עָאֵל תַּמְן, עַד דְּקָרִיב לְהֵהוּא אֶתֶר, שְׁוִי עֲזָקָא קְמִיָּהוּ, וְקָרִיב, וְתַמְן הָיָה יוֹדֵעַ כָּל מַה דְּבָעִי מֵאֵינוֹן זַכְמַתָּן זֹכְרָאִין, דְּבָעִי לְמַנְדָּע. כִּיּוֹן דִּהוּו אַמְרִין לִיה כָּל מַה דְּבָעִי, כְּדִין הָיָה רָכִיב עַל הֵהוּא (דף ק"ג ע"א) נִשְׂרָא, וְתַב לְאַתְרִיָּה. כִּיּוֹן דִּהוּו יָתִיב עַל כּוּרְסִיָּה, אֲתִישֵׁב בְּדַעְתִּיָּה וְהָיָה מְמַלֵּל בְּדַעְתִּיָּה מוֹלִין דְּזַכְמַתָּא וְקִירָא. בְּהֵהוּא שִׁעְתָּא הָיָה אָמַר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאָרָאָה, שִׁבְתִּי וְדָאִי מֵהֵהוּא אַרְזוּא, שִׁבְתִּי מֵהֵהוּא זַכְמַתָּא, וְאַתִּישֵׁבֶת בְּלִבָּאִי וּבְדַעְתָּאִי. וְכִדִּין וְאָרָאָה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים. וְכִי זַעִירִין אֵינוֹן בְּעַלְמָא דֵּאִיהוּ אָמַר אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים.

346. (העלה על דעתך שכל העשוקים שהיו בעולם היה רואה שלמה המלך?) אלא מי העשוקים הללו שהוא אומר? אותם התינוקות שמתים בחיק אמותיהם, שהרי הם עשוקים מכמה צדדים – עשוקים במקום עליון שלמעלה, ועשוקים למטה. והרי התעוררו החברים, וכך הוא, אבל רבים הם. קום וקום, התעורר בכחך. וקום, אמר דברך, שנדאי תאמר בלי פחד.

346. (נ"א סלקא דעתך דכל עשיקין דהוּו בעלמא, הוּו חמי שלמה מלכא.) אֵלָא, מֵאִי עֲשׂוּקִים אֵלִין דִּהוּו אָמַר. אֵינוֹן יְזוּקִין דְּמוֹתִין בְּתוּקָפָא דְאַמְהוּן, דִּקָּא עֲשׂוּקִים מִכְּמַה סְטָרִין, עֲשׂוּקִים בְּאַתֶּר עֲלָאָה דְלַעִיָּלָא, וְעֲשׂוּקִים לְתַתָּא. וְהָא זֹכְרִיָּא אֲתַעֲרוּ, וְהָכִי הוּא, אֲבָל סְגִיאִין אֵינוֹן. קוּם סָבָא, אֲתַעֲר בְּזוּיָלָךְ. סָבָא אֵימָא מִיָּלָךְ, דְּיִדְאִי בָּלָא דְזוּיָלוּ תִימָא.

347. אין עשוק באותם עשוקים, שהיה הוא עשוק בהתחלה, או משלישי לאחר,

347. לִית עֲשׂוּק כְּאֵינוֹן עֲשׂוּקִים, דִּהוּו אִיהוּ עֲשִׂיק בְּקִדְמִיתָא, או מִתְלַתָּא לְאַזְרָא, כְּמַה

דְּכַתִּיב, (שמות כ) פֻּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בָּנִים עַל שְׂלֵשִׁים וְעַל רִבְעִים.

348. הִיךְ הָיָה עֲשִׂיָּה. שְׁלֹמֹה מִלְכָּא עֲוֹזוּ וְאָמַר (מְשָׁלִי כח) אָדָם עֲשִׂיָּה בְּדָם נָפֶשׁ עַד בּוֹר יָנוֹס אֶל יִתְמָכוּ בּוֹ. כִּיּוֹן שֶׁהוּא עֲשִׂיָּה בְּדָם נָפֶשׁ, הוּא, אוֹ בָּנוּ, אוֹ בֶן בָּנוּ, יִהְיוּ עֲשִׂיָּה בְּטִיקְלָא, דְּכַתִּיב עַד בּוֹר יָנוֹס אֶל יִתְמָכוּ בּוֹ. עַד הֵהוּא בּוֹר רַק יָנוֹס מֵאֲתֵר קִדִּישָׁא, וְאֵל יִתְמָכוּ בּוֹ בְּהֵאֵי עֲלָמָא. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ עֲשִׂיָּה בְּדָם נָפֶשׁ, אִיהוּ, אוֹ זְרַעֲיָה, לְהוֹן עֲשִׂיָּה מֵהֵהוּא סְטֵרָא אֲזוּרָא.

349. יֵשׁ עֲשִׂיָּה מִשְׁאָר עֲשִׂיָּה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר לֹא תַעֲשֶׂה אֶת רֵעֶךָ. הוּא עֹבֵר וְעֹשֶׂה, הוּא עֲשִׂיָּה בְּבָנָיו, מֵאֲתוֹ הַצֵּד הָאֲחֵר, וּמִשּׁוֹם כֶּף אָמַר אֶת כָּל הָעֲשִׂיָּה. אָמַר שְׁלֹמֹה, עֲמַדְתִּי בְּכָל אוֹתָם עֲשִׂיָּה בְּכָל הַצִּדִּים שֶׁעֲשִׂיָּה.

350. וְלֵמָּה הֵם עֲשִׂיָּה? אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמַשׁ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ? אֲשֶׁר גָּרוּ הָיָה צְרִיף לְהִיּוֹת! מֵה זֶה אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ? אִם הָעֲשִׂיָּה הִיא לְשִׁבְתָּ, אֵין עֲשִׂיָּה שְׁלָחַם אֵלָּא לְמַעַלָּה מִן הַשָּׁמַשׁ.

351. אֲבָל וְדָאֵי נַעֲשׂוּ. הִיךְ נַעֲשׂוּ. אֲכָל כִּיּוֹן דְּעֲשִׂיָּה מִרוּזְזִיָּהוּן תַּמָּן, אֲמַאי אֲתִיָּין לְהֵאֵי עֲלָמָא. אֲכָל רוּזְזִין וְדָאֵי נַעֲשׂוּ, אֲתַעֲבִידוּ בְּרוּזְזִין וּבְגֹפָא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כִּיּוֹן דְּאֲשַׁתְּכֻלְל גֹּפָא דְּלִהוֹן, וְאֲתַעֲבִיד הֵהוּא רוּזְזִין בְּגֹפָא וְהָ וְנָקִי בְּכָל לְכֻלּוּכָא דְּרוּזְזִין, בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כִּדִּין אֲתַעֲשֶׂה גֹפָא, כְּמוֹ דְּאֲתַעֲשֶׂה רוּזְזִין. וְהֵאֵי אִיהוּ גֹפָא, דְּאֲתַהֲגִי בֵּית יִתִּיר מִכָּלָא. וְעֲשִׂיָּה אֲזוּרָאִין אִית, בְּכָמָה זִנִּין מִרוּזְזִין תַּמָּן, וְכָל נַעֲשׂוּ בְּגֹפִין. אֲבָל אֵלֶּיךָ, אֵינִין עֲשִׂיָּה אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

352. יש אחרים אשר נעשו, והטריחו בני אדם את רבונם. ומי הם? מי שעשק אשת חברו בסתר או בגלוי, ואותו ולד שנולד מהם הוא עשוק, בלי רצון רבונם, ולא יודע בעל האשה שאותם המעשים הם עשוקים, והטריחו את הקדוש ברוך הוא לעשות להם גוף ולציר להם צורה. אלו עשוקים אשר נעשו. אשר נעשו ודאי הגופים שלהם על כרח. משום כך שלמה המלך אומר, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים, בכל מיני עשוקים עמדת, אותם אשר נעשו ונעשו בעשיה.

352. אית אוזרנין, אשר נעשו, ואטרזו בני נשא למאריהון. ומאן איהו. מאן דעשיק אתתא דזוברה בטימירו, או באתגלייא. והוא ולדא דאתיליד מנייהו, עשיק איהו, בלא רעותא דמאריהון, ולא ידע בעלה דאתתא, אינן עובדין עשיקין אינן, ואטרזו לקודשא בריך הוא למעבד לון גופא, ולציירא לון צורה, אלן עשוקים אשר נעשו. אשר נעשו ודאי גופין דלהון, על פרזא. בגין כך, שלמה מלכא אמר, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים, בכל זני עשוקים קאימנא, אינן אשר נעשו ואתעבדו בעשייה.

353. כמו שאלה (הוא בערלה, אינו גדל ועושה, ואחר כך עושקים אותו ממנו, כך אותם עשוקים, שכבר נעשו בערלה, והתרבה ונטל וגדל הגוף, ועשה אותו, ואחר כך עושקים אותם ממנו ולוקחים אותם, הרי עשוקים אשר נעשו, ועל הכל עמד המלך שלמה ואמר, עמדת על כל העשוקים אשר נעשו.

353. כמות דהני (דבר אחר איהו בערלה, אינו רבי ועבד ולבתר עשקין ליה מינה הכי) אינן עשוקין, דכבר נעשו בערלה רבי ונטייל וגדיל גופא, ועבד ליה, ולבתר עשקין לון מניה, ונטליין לון, הרי עשוקים אשר נעשו, ועל כלא קאים שלמה מלכא ואמר, קאימנא על כל העשוקים אשר נעשו.

354. והנה דמעת העשוקים, כלם שופכים דמעות עם טענה לפני הקדוש ברוך הוא. אלו שופכים דמעות, שהרי הערלה מרבה ומגדלת אותם עד שלש עשרה שנים, ואחר כך עושקים אותם מהערלה והקדוש ברוך הוא לוקח אותם. הרי לך עשוקים אשר נעשו כבר.

354. והנה דמעת העשוקים, כלא אושדין דמעין, עם טענה קמי קודשא בריך הוא. הני אושדין דמעין, דהא ערלה רבי לון, וגדיל לון, עד י"ג שנין, ולבתר עשקין לון מערלה, ונטייל לון קודשא בריך הוא, הא לך עשוקין אשר נעשו כבר.

355. עבר עברה – הורגים אותו. להם יש טענה, ועתידים לומר: רבון העולם, תינוק בן יומו שחטא, דנים אותו דין? אני בן יומי הייתי, שהרי מאותו יום קורא לו הקדוש ברוך הוא בן, שכתוב (תהלים ב) ה' אומר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. רבון העולם, יליד בן יום, דין עושים לו? הרי דמעת אותם העשוקים ואין להם מנחם.

355. עבר עברה קטלין ליה. לון אית טענה, וזמינן לומר, מארי דעלמא, תינוק בר יומיה דזוב, דיינן ליה דינא. אנא בר יומיה הוינא, דהא (צ"ח ע"ב) מההוא יומא קרי ליה קודשא בריך הוא בן, דכתיב (תהלים ב) יי אומר אלי בני אתה אני (דף קי"ג ע"ב) היום ילדתיך, מאריה

דַּעֲלָמָא, וְלִיד בַּר יוֹמָא, דִּינָא עֲבָדִין לִיה, הָרִי
דְּמַעַת אֵינֹן הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מִנּוּזִים.

356. וְיֵשׁ עֲשׂוּק אַחֵר, אוֹתוֹ עֲשׂוּק שְׁנִקְרָא
מִמּוֹר, בְּשִׁינָא מִן הָעוֹלָם, מִיד מִפְּרִישִׁין לִיה
אוֹתוֹ מִקְהֵלֶת הָעָם הַקְדוּשׁ. אוֹתוֹ מִמּוֹר, עֲנִי
מִסְכָּן, שׁוּפָךְ דְּמַעוֹת לְפִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְטוֹעֵן לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִם אֲבוּתִי חֲטָא,
אִיזָה חֲטָא אֲנִי עֲשִׂיתִי? הָרִי מַעֲשֵׂי תַקִּינִים הָיוּ
לְפָנֶיךָ, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם
מִנּוּזִים. וְכֵן לְכָל אוֹתָם עֲשׂוּקִים יֵשׁ לָהֶם טַעְנָה
לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמֵאוּתָה טַעְנָה אִין
לָהֶם מִנּוּזִים, וְאִין שְׂיָשִׁיב דְּבַר עַל לָבָס.

356. וְאִית עֲשׂוּק אַחֵר, הֵהוּא עֲשׂוּק דְּאֶקְרִי
מִמּוֹר, כִּד נִפְק מִעֲלָמָא, מִיד מִפְּרִישִׁין לִיה
מִקְהֵלֶת דְּעַמָּא קְדִישָׁא. הֵהוּא מִמּוֹר, עֲנִי
מִסְכָּנָא, אוֹשִׁיד דְּמַעַת קָמִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאִטְעִין קָמִיה, מֵאֲרִיחָה דְּעֲלָמָא, אִי אֲבָהִיתִי זִאבּוּ,
אֲנָא מֵה זִוּבָא עֲבִידָנָא, הָא עוֹבְדָאִי, בְּתִתְקַנָּן
לְקַמָּר הָווּ, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם
מִנּוּזִים. וְכֵן לְכָל אֵינֹן עֲשׂוּקִים, אִית לֹון טַעְנָה
קָמִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמֵאוּתָה טַעְנָה לִית לֹון
מִנּוּזִים, וְלִית דִּיתִיב מִלָּה עַל לְבָהוֹן.

357. וְמָה שְׂאָמַר וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים –
אִלוֹ אוֹתָם שְׂמַתִּים בְּחִיק אֲמוּתִיהֶם, אֵלֶּה
עוֹשִׂים לְשַׁפְּךְ דְּמַעוֹת לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם, מִשּׁוּם
שְׂאִין דְּמַעוֹת שְׂוִיצָאוֹת מִן הַלֵּב בְּדְמַעוֹת
הַלֵּל, שְׂכַל בְּנֵי הָעוֹלָם תּוֹהִים וְאוֹמְרִים: דִּינִי
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם אֲמַת, וְהוֹלְכִים עַל דְּרָךְ
אֲמַת. הַתִּינוּקוֹת הַמִּסְכָּנִים הַלֵּלוּ שְׁלֵא חֲטָא,
לְמָה מִתּוֹ? אִיפֹה דִין הָאֲמַת שְׁעוּשָׁה רַבּוֹן
הָעוֹלָם? אִם בְּחֲטָאֵי אֲבוּתָם מִסְתַּלְקִים מִן
הָעוֹלָם – לְמָה? וְדָאִי אִין לָהֶם מִנּוּזִים.

357. וּבִמָּה דְּאָמַר (אֵת כָּל הָעֲשׂוּקִים) וְהִנֵּה דְמַעַת
הָעֲשׂוּקִים, אֵלֶּין אֵינֹן דְּבִיתִין בְּתוּקָפָא דְּאֲבִהוֹן,
אֵלֶּין עֲבָדִין לְאוֹשְׁדָא דְּמַעַת, לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא,
בְּנִין דְּלִית דְּמַעַת דְּנִפְקִי מִלְּבָא, כְּהִנֵּי דְּמַעַת,
דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא תּוֹוְהִין וְאֲמַרִין, דִּינִין דְּקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קְשׁוּטִי אֵינֹן, וְעַל אֲרִזוֹ קְשׁוּטִי אֲוִלִי. הִנֵּי
מִסְכָּנֵי יְנוּקֵי דְּכָל זִאבּוּ, אֲבֵאִי מִיתָנוּ. אֵן דִּינָא
דְּקְשׁוּטִי, דְּעִבִיד מֵאֲרִי עֲלָמָא. אִי בְּזוּזִי
אֲבָהִיתָהוֹן אֲסִתְלָקִי מִעֲלָמָא, אֲבֵאִי. וְדָאִי אִין
לָהֶם מִנּוּזִים.

358. עוֹד, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים – אוֹתָהּ
דְּמַעַת שְׁלָהֶם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, שְׂמַגִּינִים עַל
הַחַיִּים. שְׂשִׁנִּינִי, יֵשׁ מְקוֹם מִתְקֵן לָהֶם בְּאוֹתוֹ
עוֹלָם שְׂאִפְלוֹ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יְכוּלִים
לְעַמְד שָׁם. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אוֹתָם
וְנִדְבֵק בָּהֶם, וּמִתְקֵן בָּהֶם אֵת הַיְשִׁיבָה
הָעֲלִיזָה שְׁלוֹ, וְעֲלִיָּהם כְּתוּב (תְּהִלִּים ח) מִפִּי
עוֹלָלִים וַיִּנְקִים יִסְדֶּתָּ עוֹז. וְמָה הַתּוֹעֲלָת
שְׁעוּשִׂים שָׁם, וְלְמָה עוֹלָלִים לְשָׁם? שְׂכָתוּב
לְמַעַן צוֹרְרִיד לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. וְכֵן יֵשׁ
מְקוֹם אַחֵר לְבַעֲלֵי תִשְׁבּוּבָה.

358. תּוֹ, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, הֵהוּא דְּמַעַת
דְּלָהוֹן בְּהֵהוּא עֲלָמָא, דְּקָא מִגִּינִין עַל זִיָּא. דְּתִנָּן
אַתָּר אִית מִתְתַּקְנָא לֹון בְּהֵהוּא עֲלָמָא, דְּאִפְיִכּוּ
צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא יְכָלִין לְקִיָּימָא תַבְּנִין, וְקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא רִזּוּיִם לֹון, וְאַתְדַּבֵּק בָּהֶם, וְאַתְקִין
בָּהֶם, (צ"ו ע"ב) מִתִּיבָתָא עֲלָתָה דִּילִיָּה. וְעֲלִיָּהוּ
כְּתִיב, (תְּהִלִּים ח) מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים יִסְדֶּתָּ עוֹז.
וּבֵאִי תוֹעֲלָתָא עֲבָדִין תַבְּנִין, וְאַבֵּאִי סְלָקִין תַבְּנִין.
דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים ח) לְמַעַן צוֹרְרִיד לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב

ובמתנקהם. וכן אית אתר אזורא לבעלי
תניבתא. (תחזור לעיל דף ק"ו תנינן לית מלה)

359. שנינו, עשרה דברים נבראו בערב שבת וכו'. הכתב והמכתב והלוחות, שכתוב (שמות לב) והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא. מה המדבר מכך שהיה ערב שבת, ואולי זה היה אלף שנה אחר כך, או בשעה שעמדו ישראל על הר סיני? אלא ודאי שזה היה בערב שבת. בא וראה, בכל מעשה בראשית לא נאמר שם מלא, אלא אלהים אלהים בכל מה שנברא, וכלם שם אלהים, עד שכל המעשה נתקן בערב שבת. משנתקנו כל המעשים, נקרא ה' אלהים, שם מלא.

360. ואף על גב שהכל נברא בשם אלהים, לא נתקן בעשיה כל מה שנברא עד ערב שבת. באותה שעה הכל נתקן בעשיה, שכתוב (בראשית ב) מלאכתו אשר עשה. מכל מלאכתו אשר עשה. ועומד במעשה. ולכן כתוב והלחת מעשה אלהים, בשנתקן העולם בשם אלהים במעשה, ולא אחר כך, שכתוב ה' אלהים. ובוה נתקן העולם ועמד על קיומו.

361. בא וראה, באותה שעה ששבר משה את הלוחות, שכתוב (שמות לב) וישבר אתם תחת ההר, צף האוקינוס ממקומו ועלה לשטף את העולם. ראה משה שאוקינוס עולה אליהם והיה רוצה לשטף את העולם, מיד – ויקח את העגל אשר עשו וישרף באש וגו', ויזר על פני המים. עמד משה על מי האוקינוס ואמר: מים מים, מה אתם רוצים? אמרו: וכי מתקנים העולם אלא בתורת הלוחות? ועל התורה ששקרו בה בני

359. תנינן, עשרה דברים אתבריאנו בערב שבת כו'. הכתב והמכתב והלוחות. דכתיב והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא. מאי איריא מדהכי דערב שבת הוה, ודיכמא אכף שנין לבתרא, או בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני. אלא, ודאי הכי הוה דבערב שבת הוה. תא וזוי, בכל עובדא דבראשית, לא אתמר שם מלא, אלא אלהים, אלהים, בכל מה דאתברי. וכלהו שם אלהים, עד דכל עובדא אשתכלל בערב שבת. מידאשתכללו כל עובדא, אקרי יי אלהים, שם מלא.

360. ואף על גב דבשם אלהים אתברי כלא, לא אשתכלל בעשיה, כל מה דאתברי, עד ערב שבת. בההיא שעתא אשתכלל כלא בעשיה, דכתיב, (בראשית ב) מלאכתו אשר עשה. מכל מלאכתו אשר עשה. וקיימא במעשה. ועל דא כתיב, והלוחות מעשה אלהים, כד אשתכלל עלבמא, בשם אלהים במעשה, ולא לבתרא, דכתיב יי אלהים ובדא אשתכלל עלבמא, וקיימא על קיומיה.

361. תא וזוי, בההיא שעתא דתבר משה הלוחות, דכתיב, (שמות לב) וישבר אותם תחת ההר. צף אוקיינוס מאתריה, וסליק לשטפא עלבמא. וזמא משה דאוקיינוס סליק לגבייהו, והוה בעי לשטפא עלבמא, מיד ויקוז את העגל אשר עשו וישרוף אותו באש וגו', ויזר על פני המים. קם משה על מי אוקיינוס ואמר, מיא מיא מה אתון בעאן. אמרו וכי אתקיים עלבמא אלא

ישראל (ועשו את עגל הזהב אנו רוצים לשטף את העולם).

362. מיד אמר להם: הרי כל מה שעשו בחטא העגל, הרי מסור לכם, ולא די כל אותם האלפים שנפלו מהם? מיד – ויזר על פני המים. ולא היו המים שוככים עד שנטל מהם והשקה אותם. מיד נשקע האוקינוס במקומו.

363. שהרי באותו המדבר לא היו מים, שבתוב (במדבר כ) לא מקום זרע וגו'. ומים אין לשתות. ואם תאמר, לבאר מרים זרק – חס ושלוש ששם יזרק משה את הזבון הרע הזה לשתות ממנו אחר כך. ועוד, שעד עכשו לא היתה להם באר, עד שבאו למדבר מתנה, שבתוב באר חפרוה שרים וגו'. וממדבר מתנה. משם ירשו באר. כתוב על פני המים, וכתוב שם על פני תהום.

364. חרות על הלחת. מה זה חרות על הלחת? כך פרשוה, חרות ממלאך המות, חרות משעבוד מלכיות, חרות מהכל. כך הוא. ומה זה חרות? חותם של העולם הבא, שבו יש חרות בכל מיני חרות. ואלמלא לא נשברו, כל מה שבא לעולם אחר כך – לא בא, והיו ישראל בדיוקנאות של מלאכים עליונים שלמעלה. ועל כך מכריז הכתוב ואומר והלחת מעשה אלהים וגו'. אל תאמר שלאחר שהעולם נתקן ונזכר שם מלא היו, אלא בשעה שנתקן בשם אלהים, טרם שנכנסה שבת.

365. המה, מה זה המה? הפוך מה"ה היו, משני צדדים היו – אחד במעשה, ואחד מחרות של מעלה. רשום למעלה לשמר את הכל. ועל זה המ"ה. והמכתב מכתב אלהים הוא – אש שחרה על גבי אש לבנה. מכתב

באורייתא הלווזות, ועל אורייתא השקרו בה ישראל (ד"א ועבדו עגלא דדהבא, אנן בעאן לשטפא עלמא).

362. מיד אמר לון, הא כל מה דעבדו בזוובא דעגלא, הא מסיר לכון, ולא די כל איזון אלפין דנפלו מנייהו, מיד ויזר על פני המים. לא הו משהתככי מים, עד דנטיל מים מנייהו ואשקי לון, מיד אשתקע אוקינוס באתריה.

363. דהא ביהוה מדבר לא הו מים, דכתיב, (במדבר כ) לא מקום זרע וגו'. ומים אין לשתות. ואי תיבא, לבירא דמרים ארמי ליה. וזס ושלוש, דתמן שדי משה דכרנא בישא דא למשיתי לבתר. ותו, דער כאן לא הוה להו בירא, עד דאתו למדבר מתנה, דכתיב, (במדבר כא) באר חפרוה שרים וגו'. ובמדבר מתנה. כתוב הכא על פני המים, וכתוב התם (בראשית א) על פני תהום.

364. זורות על הלחות, מאי זורות על הלחות. הכי אוקמוה, זירות מופלאה המות, זירות משעבוד מלכיות, (דף ק"ד ע"א) זירות מוכלא, הכי הוא. ובאי זורות. גושפנקא דעלמא דאתי, דביה הוה זירות, בכל מיני זירות. ואלמלא לא אתברו, כל מה דאתא לעלמא לבתר, לא אתא, והו ישראל דיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא. ועל דא אכריו קרא ואמר, והלווזת מעשה אלהים וגו', לא תיבא דלבתר דעלמא אשתכלל, ואדכר שם מלא הו, אלא בשעתא דאשתכלל בשם אלהים, עד לא ייעול שבת.

365. המה, מאי המה. הפוך מה"ה הו. מתרין סטרין הו. וזדא בעובדא, וזדא דזירות לעילא, רשים לעילא לזטרא לכלא. ועל דא המ"ה. והמכתב מכתב אלהים הוא, אשא אוכמא על

אלהים הוא, הינו שפתיב ועבד הלוי הוא. חרות, כמו שנאמר, שהרי יוכל נקרא חרות, ועושה חרות לכל העולמות.

גבי אשא וזוורא. מכתב אלהים הוא, היינו דכתיב, (במדבר יח) ועבד הלוי הוא. זרות כמה דאתמר, דהא יוכל קרי זרות, ועבד זירות לכל עלמין.

366. לבן, חברים, מכאן והלאה תדעו שהרי הצד הרע לא שולט עליכם, ואני יבא סבא עומד לפניכם לעורר דברים אלו. קמו הם, כמי שהתעורר משנתו, והשתטחו לפניו, ולא היו יכולים לדבר. אחר בשעה הם בכנו.

366. עד כאן זוברייא. מכאן והלאה תנדרעון, דהא סטרא בישא, לא שלטא עליכו ואנא יבא סבא, קאימנא קמייכו, לאתער אלקין, קמו אינן, כמאן דאתער משינתיה, ואשתטחו קבייה, ולא הוו יכלין למללא. לבתר שעתא בכנו.

367. פתח רבי חייא ואמר, שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו'. שימני כחותם, בשעה שנדבק בנסת ישראל בבעלה, היא אמרה שימני כחותם על לבך. דרך החותם, כיון שנדבק באותו מקום שנדבק, משאיר בו את כל דיוקנו. אף על גב שאותו חותם הולך כאן וכאן ולא עומד שם ונעבר ממנו, כל דיוקנו משאיר שם, ושם עומד. אף כך אמרה בנסת ישראל, כיון שנדבקתי בך, כל דיוקני יהיה חקוק בך, שאף על גב שאלך לכאן ולכאן, תמצא את דיוקני חקוק בך ותזכר אותי.

367. פתחו רבי חייא ואמר, (שיר השירים ח) שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו', שימני כחותם, בשעתא דאתדבק בנסת ישראל בבעלה, איהי אמרת שימני כחותם, (ויחי רמ"ד ע"ב) ארזא דחותם, כיון דאתדבק בההוא אתר דאתדבק שביק ביה כל דיוקניה, אף על גב דההוא חותם אזיל הכא והכא, ולא קיימא תמן, והא אתערב מניה, כל דיוקניה שביק תמן, ותמן קיימא. אוף הכי אמרת בנסת ישראל, כיון דאתדבקנא בך, כל דיוקני ליהוי זקיק בך, דאף על גב דאזיל הכא או הכא, תשכח דיוקני זקיק בך, ותדבר לי.

368. וכחותם על זרועך, כמו שפתיב (שיר ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, אף כך יהיה דיוקני חקוק שם, ובכך אהיה דבוקה בך לעולמים ואל אשתפח ממך. כי עזה כמות אהבה, חזקה כמות אהבה, בחזק חזק, כמו אותו מקום ששורה בו המות. אהבה – אותו מקום שנקרא אהבת עולם.

368. וכחותם על זרועך, כמה דכתיב, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, אוף הכי, תהא דיוקני זקיק תמן. ובכך אהא בך מתדבקא לעלמין, ולא אתנשי מינך. כי עזה כמות אהבה, תקיפא כמות אהבה, בתוקפא תקיף, כההוא אתר דשריא ביה מותא. אהבה, תהא אתר דאקרי אהבת עולם.

369. קשה כשאל קנאה – אף כך, שהרי אלו השמות הם מאותו צד. רשפיה רשפי אש, מה הם רשפי אש הללו? אותם אבנים

369. קשה כשאל קנאה, אוף הכי, דהא אלקין שמהן, מההוא סטרא אינן. רשפיה רשפי אש, מאן אינן רשפי אלקין. אינן אבנין ומרגלן טבאן,

ומרגליות טובות שנולדו מאותה אש. שלהבת יה, מאותה שלהבת שיוצאת מן העולם העליון ונאחזה בכנסת ישראל, להיות הכל יחוד אחד. ואנו, הרי אהבה ורשפי שלהבת של הלב אחריה, יהי רצון שהדיוקן שלנו יהיה חקוק בלבך כמו שהדיוקן שלך חקוק בלבנו. נשק אותם וברך אותם והלכו.

דאיתלירי מוהווא אש. שלהבת יה. מוהווא שלהובא, דנפקא מעלמא עלאה, ואתאזודא בכנסת ישראל, למהוי כלא זור יזודא, ואנן, הא אהבה ורשפין דשלהובא דלבא אבתרה, יהא רענא, דדיוקנא דילך, תהא זקוקה בלבך, כמה דדיוקנא דילך זקוק בלבן. נשיק לון, ובריה לון ואזלו.

370. בשהגיעו אל רבי שמעון וספרו לו כל מה שקרה להם, שמח ותמה ואמר, אשריכם שזכיתם לכל זה. ומה הייתם עם הארזיה העליון גבור חזק, שכמה גבורים לא היו אליו כלום, ולא ידעתם להודיע לו מיד, תמיהתי איך נצלתם מענשו, אלא שהקדוש ברוך הוא רצה להצילכם. קרא עליהם, וארח צדיקים פאור נגה הולך ואור עד נכון היום. בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תפשל. (ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. (עזרא מן רב ייבא סבא).

370. כד מטו לגבי דרבי שמעון, וסזו ליה כל מה דאירע לון, זודי ותויה, אמר, זכאין אתון דזכיתון לכל האי, ומה הויתון בהדי אריא עלאה, גיבר תקיף, דלא הוו כמה גיברין לגביה כלום, ולא ידעתון לאשתמודעא ליה מיד. תוהנא, איך אשתזכתון מעונשא דיליה, אלא קודשא בריך הוא בעא לשזבא לכון, קרא עליהו, (משלי ד) וארוז צדיקים פאור נגה הולך ואור עד נכון היום. (משלי ד) בלכתך לא יצר צעדך ואם תרוץ לא תפשל. (ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. (ע"כ מן רב ייבא סבא).

371. כי ינצו אנשים – אלו מיכאל וס"מ. ונגפו אשה הרה – זו כנסת ישראל. ויצאו ילדיה – בגלות. ענוש יענש – זה ס"מ. באשר ישית עליו בעל האשה – זה הקדוש ברוך הוא.

371. רעיא מוהימנא (מ) כי ינצו אנשים. אלין, מיכאל וס"מ. ונגפו אשה הרה, דא כנסת ישראל. ויצאו ילדיה, בגלותא. ענוש יענש, דא ס"מ, באשר ישית עליו בעל האשה, דא קודשא בריך הוא.

372. מצוה (מא) אחר זו – להשיב אבדה, ואחריו – להשיב הגזל. אמר מנודה הקדושה, הקדוש ברוך הוא עתיד להחזיר לך את האבדות שאבדת משום הערב רב, וזו הפלה שלך, שבזמן שעשו הערב רב את העגל, יצאה הפלה שלך. זהו שכתוב (שמות לב) וישלך מידו את הלחת.

372. פקודא (מא) בתר דא, להשיב אבדה. ואבתריה להשיב הגזל. אמר בוצינא קדישא, קודשא בריך הוא עתיד לאהדרא לך, אבדה דאבדת בגין ערב רב, ודא פלה דילך, דבזמנא דעבדו ערב רב ית עגלא, נפקת פלה דילך, הדא הוא דכתיב, (שמות לב) וישלך מידו את הלחות.

373. ונאמר בך לך רד. שם נרמזה ירידה שלך לגלות הרביעית. לך – כמו (בראשית יב) לך לך מארצך וגו'. כאן ש, (איוב לב) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. כאן רומז לך לך שלש פעמים (בגלגול) בגלות. ברביעית רד, בשביל בת יחידה, הפלה שלך שנפלה. זהו שבתוב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום. ומיד שאתה יורד בשבילה, תקום עליך, וזו (זו) השבת אבדה, וזו התורה שהתגלתה על נדך, (זו) היא השבת האבדה שלך.

374. שלא לחנם נגלתה לך תורה יותר מכל ישראל ועלתה אליך כמו מי הבאר שעלו אליך, ולא לאבות ולא לאיש, שהרי הבאר מכירה את אדוניה. ועל התורה הזו נאמר (במדבר כא) ומשם בארה היא הבאר וגו'. הבאר היא מלאה, ולא יוצאים מימיה החוצה, והיא באר מי התורה שמוציאה כל המים, וכל המים של העולם נכנסים בה, ולא יוצאים מימיה החוצה.

375. והיא הבאר שאפלו כל בני העולם שואבים ממנה מים ואפלו כל ענני העולם, לא חסרים ממנה אפלו כחוט השערה. משום שבאר זו אין לה סוף. יותר עמקה היא מן התורה שנאמר בה (איוב יא) ורחבה מני ים. ובכד של מי ששואב ממנה מים, הוא בולע (כל מימות וכל חכמות) את כל חכמות העולם. כל שכן הבאר עצמה.

376. וכן עתיד הקדוש ברוך הוא להחזיר לך את הגזל שלך, שהוא המטה, שנאמר בו (שמואל ב כג) ויגזל את החנית מיד המצרי, שעליך נאמר איש מצרי. ובגלות שלך ובגלגול שלך יפריש לך ערי מקלט

373. ואתמר בך לך רד, היתם קא רמיז נזויתו דיכך, בגלותא רביעאה, לך: (דף קי"ד ע"ב) כגון (בראשית יב) לך לך מארצך וגו'. הכא ש, (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. הכא קא רמיז לך, לך ג' זמנין (בגלגולא) בגלותא. רביעאה רד, בגין בת יחידה, כלה דיכך, הנפלה. הךא הוא דכתיב, (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום. ומיד דאנת נזוית בגינייה, תקום עכך והאי (איהו השבת אבדה, והאי אורייתא דאתגליא על ידך האי) איהו השבת אבדה דיכך.

374. דלאו למגנא אתגליא לך אורייתא, יתיר מכל ישראל, ואסתלקת לגברך, כמיא הבאר דאסתלקו לגברך, ולא לאבהו, ולא לבר זשי, דהא באר מכרת אדוניה. ואורייתא דא, אתמר עלה, (במדבר כא) ומשם בארה היא הבאר וגו'. הבאר היא מליא, ולא נפקין מימיו לבר. ואיהו באר מיא דאורייתא, דאפיק כל מיין, וכל מיין דעלמא עאלין ביה, ולא נפקין מימיו לבר.

375. ואיהו באר דאפילו כל בני עלמא שאבין מניה מיא, ואפילו כל ענני עלמא, לא זוסרין מניה, אפילו כחוט השערה. בגין דבאר דא, לית ליה סוף, יתיר עמוק הוא מדאורייתא, דאתמר בה (איוב יא) ורחבה מני ים. ובכד דיכיה, מאן דשאבי מניה מיא, איהו בלע (ס"א כל מימין וכל חכמתיו) כל זכמתין דעלמא, כל שכן באר עצמו.

376. וכן עתיד קודשא בריך הוא לאהדרא לך גזל דיכך, דאיהו מטה, דאתמר ביה (שמואל ב כג) ויגזל את החנית מיד המצרי, דעלך אתמר איש מצרי. ובגלותא דיכך ובגלגולא דיכך,

להנצל מכמה שרודפים אחריך שאין להם סוף.

377. וזהו מצוה (מב) (אחת) להפריש ערי מקלט למי שהרג, משום אותו המצרי שהרגת במצרים, ששם היה נחש הקדמוני וכל מחנות שהיו מקיפים אותו, והרגת אותו בלי זמנו, ולא פחדת מהרודפים שלו, שבכמה מקומות רדפו אחריך כמה נשים בנערותך, שהן נעמ"ה אגרות לילית שחרה. והקדוש ברוך הוא נתן לך ערי מקלט להנצל מהן, והם שערי תשובה.

378. משום שאתה בן יח, בן של אבא ואמא. אחר שחזרת בה"א בתשובה, עלית לבינה, יה"ו, עץ החיים, ובגללה זכית לאות ה', משום שהכנסת את עצמך אחריה בתשובה להחזירה לרבונך ולהעלותה מהגלות, ולא שתקבל אתה שבר.

379. והקדוש ברוך הוא שם שמו בך, ומשום שמחשבתך היתה לעלת העלות, שם בך מחשבתו, שהיא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ועלת העלות הוא מיחד את האותיות הללו בך כדי להפיר אותו באותיות הללו.

380. ומשום שאתה היית גומל חסד עם השכינה, שכל המצוות שלך לקים, איזהו חסיד? המתחסד עם קונו – נתן לך מדת חסד. ומשום ששמרת מצוות לא תעשה, והיה לך להתגבר על יצרך, לקשר אותו תחת ידך, ולא השתדלת במצוה הזו, אלא לקשר את סמאל תחת ידו של הקדוש ברוך הוא, ובת זוגו, שהיא שפחה רעה, תחת יד גברתה, אותם ואת כל הממנים והמחנות שלך – הקדוש ברוך הוא נתן לך את מדת גבורתו להיות בעורך שיתחללו ויפחדו

יפריש לך ערי מקלט, לשון בא, מכמה הרדפין אבתרך, דלית להון סוף.

377. והאי איהו פקודא, (מב) (חדא) להפריש ערי מקלט, לבואן דקטל, בגין ההוא מצרי דקטלת במצרים, דתמן הוה נחש הקדמוני וכל משרייתיה, דהו סוזרין ליה, וקטלת ליה בלא זמניה, ולא דזלת מרודפין דיליה, דבכמה אתרין רדפו אבתרך, כמה נשין בנערותך, דאינון נעמ"ה אגרות לילית אוכמא. וקודשא בריך הוא יהיב לך ערי מקלט, לאשתובא מנהון, ואינון שערי תשובה.

378. בגין דאת בן יח, ברא דאבא ודאמא. בתר דהדרת בה"א בתיובתא, אסתלקת בבינה, יה"ו, אילנא דזימי, ובגינה את זכי לאת ה', בגין דאעילת גרמה אבתרהא, בתיובתא לאהדרא לה למרה, וקסלקא לה מכלותא, ולא לקבלא אנת אגרא.

379. וקודשא בריך הוא, שוי שמייה בך, ובגין דמוזשבה דילך הות לעלת העלות, שוי בך מוזשבתיה, דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ועלת העלות, איהו מינוח אכלין אתון בך, לאשתמודעא ליה באכלין אתון.

380. ובגין דאת הוית גומל חסד עם שכינתא, דכל פקודין דילך לקיימא, איהו חסיד המתחסד עם קונו. יהיב לך מדת חסד. ובגין דנטרת פקודין דלא תעשה, והוה לך לאתגברא על יצרך, למקשר ליה תזוזת ידך, ולא אשתדלת בהאי פקודא, אלא לקשרא סמאל תזוזת ידא דקודשא בריך הוא. ובת זוגיה דאיהי שפוזתא בישא, תזוזת יד גברתה. לון ולכל ממן ולכל משרין דלהון. קודשא בריך הוא יהיב לך,

ממך סמא"ל ובת זוגו, וכל הממנים והמחנות שלהם, ויהיו קשורים בשלשלאות תחת ידך.

מודת גבורה דיליה, למהוי בסיעתך דיתנולולון וידולולון מינה, סמא"ל ובת זוגיה, וכל בזמן ומשרין דלהון, ויהון קשורים בשלשלאי תזוזות ידך.

381. ומשום שחזרת בתשובה באות הברית, ירדה בינה יה"י להתחבר בצדיק. בשבילך הקדוש ברוך הוא נותן לך אות ברית צדיק שלו. ומשום שבמחשבה טובה עשית את הכל, כך ירד שם המפרש (של רבונך) עליך, ומשם (הרשם שירד) ירד עליך.

381. ובגין דהדרת בתיובתא, באות ברית, נזוית בינה יה"י, לאתנולולא בצדיק. בגינה, קודשא בריך הוא יהיב לך אות ברית צדיק דיליה. ובגין דמוזשבה טובה עבדת כלל, הכי נזוית שבא מפרש (דמרד) עכך, ובתמן, (נ"א רשומא דנחית) נזוית עכך.

382. ומשום שאתה תשתדל בכל יום בשתי השפות שלך בתפלה, לשבח את רבונך באדני שפתי תפתח בשתי השפות שלך, בנביאים ובכתובים, ובכל מיני זמר ונגון בתפלה – הקדוש ברוך הוא הוריד אותם בשפות שלך. כל שכן הדרגה שלך, עמוד האמצעי, ובו השתדלת בכל ימך באמת – הקדוש ברוך הוא נתן אותו לך להעלות אותך בו, בתורת אמת, כלולה מכל המדות והאותיות, בשם המפרש בארבע האותיות.

382. ובגין דאנת תשתדל בכל יומא, בתרין שפון דילך בעלותא, לשבחא למרך, באדני שפתי תפתח, בתרין שפון דילך. בנביאים ובכתובים. ובכל מיני זמר ונגון בעלותא. קודשא בריך הוא נזוית לון בשפון דילך. כל שכן דרגא דילך, עמודא דאמצעיתא, וביה אשתדלת בכל יומין דילך בקשוט, קודשא בריך הוא יהיב לך, לסלקא לך ביה, בתורת אמת, כלילא מכל מדות ואתון. בשמא מפרש, בד' אתון.

383. שקדם שחזרת בתשובה לא היית אלא בעץ של טוב ורע. עבד ונער היה שמך בתחלה, והנה נער בכה, עבד נאמן. זהו שכתוב (במדבר יב) לא בן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. ואותו הרע, השתף של העבד, גרם לך לחטא בסלע, משום שהמטה שנמסר לך (במדבר) היה של העץ טוב ורע. מטטרו"ן טוב, סמא"ל רע.

383. דקדם דחזרת בתיובתא (דף קט"ו ע"א) לא הוית, אלא באילנא דטוב ורע, עבד ונער הוה שומר בקדמיתא, (שמות ב) והנה נער בוכה, עבד נאמן, הדא הוא דכתיב, (במדבר יב) לא בן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. וההוא רע, שותפא דעבד, גרם לך למזוטי בסלע, בגין דמטה דאתמסר לך, (נ"א בידך) הוה דאילנא דטוב ורע, (תיקונין צ' ע"ב) מטטרו"ן טוב. סמא"ל רע.

384. וכשם שחזרת בתשובה ונדבקת בעץ החיים, הרי יצאת מעבד, והפכת להיות בן לקדוש-ברוך-הוא. והמטה שנמסר בידך יהיה עץ החיים, ו', שהוא בן י"ה, ותכנס בארבעים ותשע הפנים שלך בתורה, ונעשה

384. וכען, דחזרת בתיובתא, ואתדבקת באילנא דחיי, הא נפקת מעבד, ואתהדרת בן לקודשא בריך הוא. ומטה דאתמסר בידך, יהא עץ חיים, ו', דאיהו בן י"ה, ותיעול (ד"א ותיעול) במ"ט אנפין

מוט, ויתקנים בך (תהלים נה) לא יתן לעולם מוט לצדיק. ארבעים ותשע פנים, ארבעים ותשע אותיות של שמע ישראל וברוך שם, שש תבות התבות של היחוד העליון, ו' עליונה תפארת. שש תבות שניות של ברוך שם, ו' שני צדיק. מ"ט. באמצע ו. וישאווה במוט בשנים.

385. בלא וא"ו באמצע, הוא מ"ט. (בלא א' האמצעית של ו"ו) וצדיק מ"ט לפני רשע, ומי גרע את זה? א'. אחד מחמשים, שחמשים שיערים נתנו לך חסר אחד, כמו שבארו בעלי המשנה, חמשים שיערי בינה נמסרו למשה חוץ מאחד. וזהו א' שחסר מחמשים, ונשארו מ"ט, וזה גרס לך צדיק מ"ט לפני רשע. מי הרשע? זה סמא"ל.

386. וזהו מ"ט, מהמטה שלך, שנאמר בו (שמות יז) ומטה האלהים ביד. המטה שלך הוא המטה של משה, ומשום זה א, שהיא בינה, חוזרת לך, כמו שבארוה במשנה, אלה בינה. שהיא חוזרת לך בתשובה ותכנס בין ו"ו, ותעשה וא"ו, לקים בך לישראל, (ישעיה נד) וברחמים גדלים אקבצך. (ירמיה לא) ובתחנונים אובילים. משם ואילך יתקנים בך, לא יתן לעולם מוט לצדיק.

387. באותו זמן יתקיימו בך שתי מצוות: אחת – (דברים כב) הקם תקים עמו. שניה – עזב תעזוב עמו. הקם עם ו' עליונה, משית ראשון. תקים עם ו' שניה. עמו – זה בן עמרם, שעלית לבינה שהיא א'.

388. ואת מי הקם תקים? את אות ה', שנפלה באלף החמישי אחר ע"ב, כמנן עזוב תעזוב עמו. עזוב – ע"ב ז"ו. וזה

דיכך באורייתא, ויתעבד מוט. ויתקיים בך, (תהלים נה) לא יתן לעולם מוט לצדיק. מ"ט אנפין, מ"ט אתון דשמע ישראל, וברוך שם, שית תיבין דיוזודא עלאה, ו' עלאה תפארת. שית תיבין תנניין, דברוך שם, ו' תננינא צדיק. מ"ט. באמצעיתא א. וישאווה במוט בשנים.

385. בלא וא"ו באמצעיתא, איהו מ"ט. (נ"א בלא א' דאמצעיתא דו"ו) וצדיק מ"ט לפני רשע. ומאן גרע דא. א. אונד מוזמשים. דוזמשיין תרעין אתיהיבו לך, וזסר וזד, כמה דאוקמוה מארי מותניתין, וזמשים שיערי בינה נמסרו למשה, וזוין מאונד. והאי איהו א', דוזסר מוזמשיין, ואשתאר מ"ט, ודא גרים לך צדיק מ"ט לפני רשע. מאי רשע. דא סמא"ל.

386. והאי איהו מ"ט, מן מטה דיכך, דאתמר ביה (שמות יז) ומטה האלהים ביד. (דמטה אחרא אית לך) מטה דיכך הוא מטה דמשה, ובגין דא א, דאיהי בינה, וזוזרת לך, כמה דאוקמוה במותניתין, אלה בינה. דוזזרת לך בתיובתא, ותיעול בין ו"ו, ואתעביר וא"ו, לקיים בך לישראל, (ישעיה נד) וברחמים גדלים אקבצך. (ירמיה ל"א) ובתחנונים אובילים מותמן ואילך יתקיים בך, לא יתן לעולם מוט לצדיק.

387. בההוא זמנא, יתקיימו בך תריין פקודין. וזד, (דברים כב) הקם תקים עמו. תננינא, (שמות כג) עזוב תעזוב עמו. הקם עם ו' עלאה, משייו ראשון. תקים עם ו' תננינא. עמו, דא בן עמרם, דסליקת לבינה דאיהי א'.

388. ולמאן הקם תקים. לאת ה'. דנפלת באלף וזמשיאה, בתר ע"ב, כמנן עזוב תעזוב עמו. עזוב: ע"ב ז"ו. ודא ע"ב שמהן, ויסע ויבא ויט. דא

שבעים ושנים שמות, ויסע ויבא ויט. זה וא"ו מן וה"ו, שם עזר, ולא קימה, והו עזב תעזוב, שם (שם יא) בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך, שהם ישראל. לקט שכחה ופאה, (ויקרא יט) לעני ולגר תעזב אתם.

389. כאן למדנו מצוה שלישית. וצריך לחזור עליהם, שהרי מצד הצדיק, עני – עזב תעזב, צדיק. עמו – זה בן עמרם. והו לעני ולגר תעזב אתם. גר אתה כמו שנאמר בך בתחלה עם עני, (שמות יח) גר הייתי בארץ נכריה.

390. אבל הקמה בדרגה שלך, הקם – ו' תחתונה. תקים עמו – עם בן עמרם, בדרגה עליונה שלך, תפארת. במ"ה שלך השם המפדש בשלמות. אחר ק' ק' של הקם תקים (ומשום כך הקם תקים) נשאר תים. מה זה מראה? (בראשית כה) יעקב איש תם. עמו – עם בן עמרם יקים. הקם – צדיק. תקים – תם.

391. מצוה אחר זו לפדות עבד עברי ואמה העבריה, ליעד אמה העבריה לדון בקנין עבד עברי, העניק תעניק לו. זהו שכתוב כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד. מהן שש שנים יעבד, ומהו קנינו? אלא בסתרי תורה, מטטרו"ן עבד ה' כולל ששה צדדים כחשבון שש אותיותיו, ששה סדרי משנה. ובהן יש לאדם לעבד לרבונו להיות לו עבד (ממכר), לעשות קנין כספו של כסף ימין, שאברהם חסד הוא הדרגה שלו, התורה נתנה משם.

392. ומי שמשתדל בה כדי לזכות לעולם הבא, נקרא קנין. כספו – עולם הכסוף. קנין

וא"ו מן וה"ו, תמן עזר, ולא קימה, והאי איהו עזוב תעזוב, תמן (דברים יא) בעת"ו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך, דאינון ישראל. לקט שכחה ופאה, (ויקרא יט) לעני ולגר תעזוב אותם. הכא אוליפנא. פקודא תליתאה.

389. וצריך לאוורא עליהו, דהא מסטרא דצדיק, עני, עזוב תעזוב, צדיק. עמו, דא בן עמרם. והאי איהו לעני ולגר תעזוב אותם. גר אנת כנונא דאתמר בך בקדמיתא עם עני, (שמות יח) גר הייתי בארץ נכריה.

390. אבל הקמה, בדרגא דילך, הקם ו' תתאה. תקים עמו: עם בן עמרם, בדרגא עלאה דילך, תפארת. במ"ה דילך, שמה מפרש בשלימו. בתר ק' ק' דהקם תקים, (ובגין דא הקם תקים) אשתאר תים. מאי קא אוווי. (בראשית כה) יעקב איש תם. עמו: עם בן עמרם, יוקים. הקם: צדיק. תקים: תם.

391. פקודא בתר דא לפדות עבד עברי ואמה העבריה, ליעד אמה העבריה, לדון בקנין עבד עברי, העניק תעניק לו. הדא הוא דכתיב, כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד. מאי שש שנים יעבד. ומאי קנין דיליה. אלא בסתרי תורה, מטטרו"ן עבד יי, כליל שית (צ"ה ע"א) סטרין, כוונשין שית אתון דיליה, שית סדרי משנה. ובהון אית ליה לבר נש למפלח למאריה, למהוי ליה עבד, (ס"א ממכר) למעבד קנין כספו, דכסף ימין, דאברהם וזסד דרגא דיליה, אורייתא מתמן אתיהיבת.

392. ומאן דאשתדל בה, בגין לזכא (בה) לעלמא דאתי, אקרי קנין. כספו: עלמא דכסופא. קנין: על שם (בראשית יד) אל

עֲלִיּוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. (משלי ד) קִנְיָה וְזִכְמוֹת קִנְיָה
בִּינָה.

393. קִנְיָה לוֹ ד"ת. רַבּוּ בְּתֵר דְּקִנְיָה לוֹ, גְּאוּלָּה תְּהִיָּה לוֹ. אֵיִת דְּאִיהוּ קִנְיָ (לִיה) לְעוֹלָם, וְאֵיִת דְּאִיהוּ קִנְיָ לִיה שִׁית עֲנִין. מֵאֵן דְּאִיהוּ קִנְיָ לִיה לְעוֹלָם, כְּתִיב בֵּיה, וְרַצְעֵ אֲדוֹנֵי אֶת אֲזוֹ בְּמִרְצֵעַ וְעִבְדוּ לְעוֹלָם. לִית עוֹלָם, אֶלָּא עוֹלָמוֹ (דף קט"ו ע"ב) שֶׁל יוֹבֵל, דְּאִינוֹן זִמְשִׁין. וְדָא קְרִיאַת שְׁמוֹ, דִּתְמֵן כ"ה אֶתְוֹן, עֲרִבִית וְשִׁזְרִית. ז' תִּרְעֵן דְּבִינָה.

394. בְּתֵר דְּמִיזוֹד בְּהוֹן בֵּר זֵשׁ לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ עִבְדֵּי דִילִיה, בְּעוֹל תִּפְלִין עַל רִישִׁיה. וְאִין דִּילִיה רִצְיָעָא פְתִיזָא לְמִשְׁמַע קְרִיאַת שְׁמוֹ, דְּשִׁמְעַ, בְּכָל לְשׁוֹן שְׁאֲתָה שְׁמוֹעַ, דְּהִינְיוּ מִשְׁמַעוֹת.

395. שְׁמֵי שְׁפָדִינוּ תְּלוי בְּקִרְיַת שְׁמַע, שְׁהוּא סוּד שֶׁל חֲמִשִּׁים, אִין לוֹ פְּדִין עַל יְדֵי אַחֵר בְּגִלְגוּל, שְׁרַצוּעַ הוּא לְרַבּוֹנוּ. בְּאֵן לֹא נֶאֱמַר אוֹ דוּדוֹ אוֹ בֶן דוּדוֹ יִגְאָלָנוּ. שְׁבַתְפִּלַּת הָאֲדָם הוּא כְּמוֹ עִבְדֵּי שְׁנֶאֱמַר בּוֹ שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, וְאִין עֲבוּדָה אֶלָּא תִּפְלָה. שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד – ג' רֵאשׁוֹנוֹת וְג' אַחֲרֹנוֹת שֶׁל שְׁלִיחַ צְבוּר מוֹצִיא אֶת הָאֲדָם יְדֵי חוּבְתוֹ לְמִי שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְהַתְפַּלֵּל בְּהֵם, שְׁצַדִּיק חֵי הָעוֹלָם נִקְרָא בְּהֵם עַל שְׁמוֹ. בְּעוֹ, צַדִּיק, גּוֹאֵל, קְרוֹב וְנֶאֱמָן. (וְשֵׁם)

395. דְּמֵאֵן דְּפָדִין דִּילִיה תְּלויָה בְּקִרְיַת שְׁמוֹעַ, דְּאִיהוּ רִזָּא דְּזִמְשִׁין, לִית לִיה פְּדִין עַל יְדֵי אֲזוֹרָא בְּגִלְגוּלָא, דְּמִרוּצֵעַ הוּא לְמֵאֲרִיָּה, הֶכָא לֹא אֶתְמַר (וִיקְרָא כה) אוֹ דוּדוֹ אוֹ בֶן דוּדוֹ יִגְאָלָנוּ. דְּבַעֲלוֹתָא דְּבֵר זֵשׁ, אִיהוּ כְּעִבְדֵּי, דְּאֶתְמַר בֵּיה שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. וְאִין עֲבוּדָה, אֶלָּא תִּפְלָה. שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד: ג' רֵאשׁוֹנוֹת, וְג' אַחֲרֹנוֹת דְּשִׁלְיִין צְבוּר אֶפִּיק לִיה לְבֵר זֵשׁ יְדֵי זִוְבְּתוֹ, לְמֵאֵן דְּלֹא יוֹדֵעַ לְצַלָּהָ בְּהוּ דְּצַדִּיק זִי עֲלָמָא, אֶתְקַרֵּי בְּהוּ, עַל שְׁמִיָּה. בְּעוֹ, צַדִּיק, גּוֹאֵל, קְרוֹב, וְנֶאֱמָן.

396. קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִי. וְטוֹב לוֹ לְאָדָם שְׂכֵן קְרוֹב מֵאֵחָ רְחוֹק, שְׁהִינוּ עֲמוּד הָאֲמִצְעִי, שְׁהוּא בֶן יֵה, שְׁהַתְעֵלָה לְמַעְלָה שְׁהוּא לְבִינָה, שְׁעוֹלָם זֶה הוּא עוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל, שְׁהוּא חֲמִשִּׁים אוֹתִיּוֹת הִיחוד. שְׁבַעֲוֹלָם הָאֵל יָכוֹל אָדָם לְהִיּוֹת לוֹ פְּדִין בְּצַדִּיק ו' שָׁנִים

396. (נ"א ותמן) (תהלים קמה) קְרוֹב יי' לְכָל קוֹרְאִי. וְטוֹב לִיה לְבֵר זֵשׁ, (משלי כז) שְׂכֵן קְרוֹב מֵאֲזוֹ רְחוֹק, דְּהִינְיוּ עֲמוּדָא דְּאֲמִצְעִיתָא, דְּאִיהוּ בֶן יֵה, דְּאֶסְתַּלַּק לְעִילָא דְּאִיהוּ בִּינָה, דְּעוֹלָם דָּא, עוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל, דְּאִיהוּ זִמְשִׁין אֶתְוֹן דְּזִוְוֹדָא. דְּבַעֲלָמָא דִּין, יָכִיל בֵּר זֵשׁ, לְמַהֲוִי לִיה פְּדִין

שכולל שלש ראשונות, ושלש אחרונות של התפלה. ו' קטנה הוא שש שנים יעבד.

397. אבל בעולם הבא, שהוא עולמו של יובל, ששם חמשים אותיות של קריאת שמע, אין שליח צבור מוציא אותו ידי חובתו, משום שאין לו פדיון על ידי אחרים, ומשום כך שמע, בכל לשון שאיתה שומע. ומשום כך רומז, אם אין אני לי מי לי – ודאי עולמו של יובל.

398. מיד ששמעו דברים הללו ראשי הישיבות שהיו יורדים עם המנוחה הקדושה, פתחו ואמרו, רועה הנאמן, פי השכינה העליונה והתחתונה, שבשתייהן הקדוש ברוך הוא דבר עמך פה אל פה בקריאת שמע, שנאמר בו (תהלים קמט) רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם. שהרי ודאי "ראש החרב שסובבת את השפה שלך. ו' לשון החרב שלך. ה' ה' שתי פיפיות, בשתי שפתותיך. והרי ודאי שם רבונך מדבר בפיה. יו"ד ה"א וא"י ה"א הוא במחשבתך שמוציא את החמשים הללו מפיה.

399. בודאי משום הדברים הללו אליהו התעכב למעלה, שהוא תפוס, שלא יורד אליה, שהרי בכמה עשר היה יורד אליה, והוא תפוס למעלה, שלא יורד אליה. משום שהעני שלך הוא גאלה לישראל, ומשום כך אמר משיח, עד שיבא עני, וזהו שפתוב (ישעיה נג) ובחברתו נרפא לנו.

400. אמר להם, אם כך, נעשה לו התרה וירד אלי, שחשוב הוא לי מכל ממון של העולם, והריני מוחל ומשחרר אותו ומתיר לו את השבועה, ואף אתם התירו לו. ואם צריך

בצדיקה, ו' שגין דכליל תלת קדמאין, ותלת בתראין דצלותא. ו' ועירא, אינן (נ"א איהו) שית שגין יעבוד.

397. אבל בעלמא דאתי, דאיהו עולמו של יובל, דתמן נ' אתון דקריאת שמע, לית שליון צבור אפיק ליה מוזהבה. בגין דלית ליה פדיון על ידי אחרים. ובגין דא שמע, בכל לשון שאיתה שומע. ובגין דא קא רמיז, אם אין אני לי מי לי. מ"י: ודאי עולמו של יובל.

398. מיד דשמעו מלין אלין, מארי מתיבתאן דהוו נזוטי עם בוצינא קדישא, פתחו ואמרו, רענא מהימנא, פי שכינתא עכא ונתתאה, דבתרווייהו קודשא בריך הוא אל פה מכל עמך בקריאת שמע, דאתמר ביה, (תהלים קמט) רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם. דהא ודאי, " רישא דזרבא, דאסוזר שפה דילך. ו' לישנא דזרבא דילך. ה', ה', תרין פיפיות, בתרין שפון דילך. והא ודאי, שמה דמרך, ממכל בפומך. יו"ד ה"א וא"י ה"א, איהו במחשבתך דאפיק אלין זמשיין בפומך.

399. בודאי, בגין מלין אלין, אליהו אתעכב לעילא, דתפוס איהו. דלא נזוית לגבך, דהא בכמה עתרא הוה נזוית לגבך. ואיהו תפוס לעילא, דלא נזוית לגבך. בגין דעניותא דילך, איהו פרוקא לישראל. ובגין דא משיח אומר, עד דייתי עני, והאי איהו דכתיב, (ישעיה נג) ובחברתו נרפא לנו.

400. אמר לון, אי הכי, נעבד ליה התרה, ויהא נזוית לגבאי, דזשיב הוא גבאי, מכל ממונא דעלמא. והא אנא מזויל ושרי ליה, ובתיר ליה

התורה יותר, נשתדל בהתרתו, כדי שירד אלי.

401. אמר לו המנוחה הקדושה, שבועת ה', היא שכינה, בת יחידה. ולא לחנם תקנו שלשת בני אדם לפטר אותו, אלא ש' של שבת, שלשת ענפי האבות, בת יחידה, שבועה שהשתתפה (בה פסא ודאי) בהם.

402. בודאי שבועה לא חלה אלא על דבר שיש בו ממש. נדר חל אפילו על דבר שאין בו ממש, ודרי פרשוה במשנה. ולא עוד, אלא יותר אמרו, נדרים על גבי שבועות עולים, וכל הנשבע באלו נשבע במלך עצמו, וכל הנודר באלו נודר בחיי המלך.

403. אמר להם רועה הנאמן, ראשי ישיבות, ידעתי בכם שאתם יודעים, אבל אותו שמחדש בכל יום מעשה בראשית יחדש לכם חדושים, שהרי ודאי קהלת אמר, (קהלת א) אין כל חדש תחת השמש. אבל למעלה מן השמש יש לו. ובסתרי תורה אני רוצה לומר, (תהלים סד) שמש ומגן ה' אלהים צבאות, בעולם שלו, ולא בעולם של הדיוט. אף על גב שזה לעמת זה עשה האלהים, מתוך החשכה יוצא האור.

404. ובודאי בעולם הבא, בינה היא למעלה מהשמש, שהוא עמוד האמצעי. משם עולים נדרים על גבי שבועה וחלים על דבר שאין בו ממש, משום שהשבועה הוא העולם הזה, שאין לו קיום אלא על יסוד. זהו שכתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם.

405. ובו שבועה, שכתוב חי ה' שכבי עד הבקר. ששכינה תחתונה, בתל מערבי הוא הדיור שלה, על שם שהוא תל שהכל פונים

אומאה. ואתון אף הכי שרו ליה ואי צריך התרה יתיר, נשתדל בהתרתיה, דיהא נזוית גבאי.

401. אמר ליה בוצינא קדישא, שבועת יי, איהי שכינתא, בת יחידה. ולא למונא תקינו תלת בני נשא, למפטר ליה. אלא, ש' דשבת, תלת ענפי אבהן, בת יחידה. שבועה. דאשתתפת (ס"א בה כורסא ודאי) בהו.

402. בודאי, שבועה לא חלה אלא על דבר שיש בו ממש. נדר חל, אפילו על דבר שאין בו ממש. והא אוקמוה במתניתין. ולא עוד, אלא יתיר אמרו, נדרים על גבי שבועות עולין, וכל הנשבע באלו נשבע במלך עצמו. וכל הנודר, כאילו נודר בזוי המלך.

403. אמר לון רעיא מהיבנא, מארי דמתיבתאן, ידענא בכו, דאתון ידעין, אבל ההוא דמוזדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, יודש לון זודושין, דהא ודאי אמר קהלת, (קהלת א) אין כל זודש תזוזת השמש, אבל למעלה מן השמש, יש לו. ובסתרי תורה אנא בעינא למימר, (תהלים פד) שמש ומגן יי אלהים צבאות, בעלמא דיליה, ולא בעלמא דהדיוט, אף על גב דזה לעומת זה עשה האלהים, מגו זושוכא, נפיק זהורא.

404. ובודאי עלמא דאתי, בינה, איהי למעלה מהשמש, דאיהו עמודא דאמצעיתא. נדרים מתמן, על גבי שבועה עולים, וזלין על דבר שאין בו ממש, בגין דשבועה איהו עלמא דין, דלית ליה קיומא, אלא על יסוד, הדא הוא דכתיב, (משלי י) וצדיק יסוד עולם.

405. (דף קט"ז ע"א) וביה אומאה, דכתיב, (רות ג) וזי יי שכבי עד הבקר. דשכינתא תתאה,

בו. כ"ז ת"ל, יד"ד כ"ז, ודאי שכינה היא תל שלו, על שם (שיר ה) קנצותיו תלתלים שחרות בעורב. ופרשנה על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. (קוץ ד' מן אחד, תל שהכל פונים בו. והקוץ הזה אחוז בין א"ח ובין ד'. זהו שכתוב כי כל בשמים ובארץ, ותרגם יהונתן, שאחוז בשמים ובארץ.

כותל מערב, היורא דיליה. על שם דאיהו תל שהכל פונים בו. כ"ז ת"ל, יד"ד כ"ז, ודאי שכינתא, איהו תל דיליה. על שם, (שיר השירים ה) קנצותיו תלתלים שחרות בעורב ואוקמוה על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. (קוץ ד' מן אחד, תל שהכל פונים בו. והאי קוץ, הוא אזור בין א"ח, ובין ד', הךא הוא דכתיב, (דברי הימים א כט) כי כל בשמים ובארץ, ותרגם יהונתן, דאזור בשמיא ובארעא.

406. ועליו בארו בעלי המשנה בחגיגה, על מה העולם עומד? על עמוד אחד ששמו צדיק, שנאמר וצדיק יסוד עולם. ובדאי הוא ברית של שבועה שעליו עומדים א"ח ד', שהם שמים וארץ, שכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתני. א"ח שמים, זהו שכתוב (מלכים-א ח) ואתה תשמע השמים. ד' הארץ, זהו שכתוב (ישעיה סו) והארץ הדם רגלי.

406. ועליה אוקמוה מכל מקום בנזיגה, על מה העולם עומד, על עמוד אזור ששמו צדיק, שנאמר וצדיק יסוד עולם. ובדאי איהו ברית דשבועה, דעליה קיימין א"ח ד', דאיעון שמיא וארעא, דכתיב, (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתני. א"ח שמים, הךא הוא דכתיב, (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים. ד', הארץ. הךא הוא דכתיב, (ישעיה סו) והארץ הדום רגלי.

407. ומשום שברית אחוזה בין שמים וארץ ובה שבועה, זהו שכתוב חי ד' שכבי עד הבקר. מי שנשבע בשמו לשקר, באלו הרים את בגין השמים והארץ והחזיר את העולם לתהו ובהו. שאם אדם יזיז הקוץ של ד' מן אחד, ישאר אחר, סמאל במקומו שקר. ובאלו אותו איש בונה שמים וארץ על שקר. ואמת עומד, שקר לא עומד. הרים הבגין, ונפלו שמים וארץ.

407. ובגין דברית אזור בין שמיא וארעא, וביה שבועה, הךא הוא דכתיב, וזי יי שכבי עד הבקר. מאן דאומי בשמיה לשקרא, כאילו הרים בגינא דשמיא וארעא, ואהדר עלמא לתהו ובהו. דאי בר נש יערי קוצא דד' מן אזור ישתאר אזור, סמאל באתריה שקר. וכאלו ההוא בר נש בני שמיא וארעא על שקר. וקושטא קאי, שקרא לא קאי. הרים בגינא, ונפלו שמיא וארעא.

408. וזהו באלו השליך משמים ארץ תפארת ישראל. שמי נותן ארץ בשמים, שאמר (איכה ב) השליך משמים ארץ? ודאי זו שכינה, ותפארת עמה, שלא נפרד ממנה בנפילתה, לקים בה (ישעיה מב) אני ה' הוא

408. והאי איהו כאילו השליך משמים ארץ תפארת ישראל. דמאן יהיב ארץ בשמים, דקאמר (איכה ב) השליך משמים ארץ. אלא ודאי דא שכינתא, ותפארת עמה, דלא אתפרש

שמי וכבודי לאחר לא אתן. ומנני לנו שאמת נפל עמה? שכתוב (דניאל ח) ותשלך אמת ארצה. ומי שנשבע אמת הוא מקים (תהלים פה) אמת מ'ארץ ת'צמת. שהוא העמוד האמצעי שבו הבנין קים. זהו שכתוב בך"א אלהים א'ת, ואחר כך – השמים ואת הארץ.

מינה בנפילו דילה, לקיים בה (ישעיה מב) אני יי' הוא שמי וכבודי לאזור לא אתן. ובנלך דאמת נפל עמה, דכתיב, (דניאל ח) ותשלך אמת ארצה. ובאן דאומי קושטא, הוא מקיים (תהלים פה) אמת מ'ארץ ת'צמוז, דאיהו עמודא דאמצעיתא, דביה איהו קיימא בניינא. הדא הוא דכתיב בך"א אלהים א'ת, ולבתר השמים ואת הארץ.

409. ומשום ששבועה היא בנין של העולם הזה, אין לו קיום ללא יסוד, דבר שיש בו ממש. נדר, שהוא עולם הבא, עולה על גבי שבועה, והוא חל על דבר שאין בו ממש, שלא צריכה יסוד לעמוד עליו, שהוא ברית, שבו תשמיש המטה. ומשום כך ביום הכפורים, העולם הבא, שבו תקנו כל נדרי, אסור בתשמיש המטה.

409. ובגין דשבועה, איהו בניינא דעלמא דא, לית ליה קיימא בלא יסוד, דבר שיש בו ממש. נדר, דאיהו עלמא דאתי, על גבי שבועה סליקת, ואיהו עולה על דבר שאין בו ממש, דלא צריכה יסוד לקיימא עליה, דאיהו ברית, דביה תשמיש המטה. ובגין דא, ביום הכפורים, עלמא דאתי, דביה תקינו כל נדרי, אסור בתשמיש המטה.

410. שם אות ברית, י' היא תג על ספר תורה צדיק, כמו שבארנו, העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא תשמיש המטה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם.

410. תבין אות ברית, י' איהי תגא על ספר תורה צדיק, כמה דאוקמוה העולם הבא, אין בו, לא אכילה, ולא שתיה, ולא תשמיש המטה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם.

411. ומשום שאין שמוש בעולם הזה בתג, בארו בעלי המשנה, כל המשתמש בתגא חלף. שתג למטה הוא בעולם הזה. הנקדה שמוש האותיות. אבל בעולם הבא אין שמוש באותיות, ולכן בסתר תורה אין נקוד באותיותיו, אלא תגים. ולכן מי שמשתמש בספר תורה חלף, וכך מי שמשתמש במי ששונה הלכות, עליו בארו רבותינו שהמשתמש בתגא – חלף.

411. ובגין דלית (ס"א דאית) שמוש בעלמא דין בתגא, אוקמוה מארי מתניתין, כל המשתמש בתגא חלף. דתגא לתתא, בעלמא דין איהי. נקודה שמושא דאתון. אבל בעלמא דאתי, לית שמושא באתון, ובגין דא ספר תורה לית ביה נקודה באתון, אלא תגא, ובגין דא, באן דמשתמש בספר תורה חלף. והכי, באן דמשתמש במי ששונה הלכות, עליה אוקמוה רבנן, דאשתמש בתגא חלף.

412. באו כל ראשי הישיבות והשתטחו לפניו ואמרו, ודאי הקדוש ברוך הוא מדבר

412. אתו כלהו מארי מתיבתאן, ואשתטוו קמיה, ואמרו ודאי קודשא בריך הוא מליל

בפיו, ולו אנו משתחוים. ואנו מפירים
בדברים הללו שאין ילוד אשה אחר פרט לך
שיכול לדבר אותם. ודאי שהדברים הללו
מעידים בך שאתה הוא שנאמר בו (במדבר
יב) פה אל פה אדבר בו. אין לעבב את
אליהו אליך, אלא לפיכך את הקדוש ברוך
הוא שיוצא אותו אליך, מלא עשר ומלא
סגולות אליך.

413. רועה הנאמן, עבד נאמן, אליך עבד
עברי – (דברים טו) העניק תעניק לו. העניק
– לו, תעניק – לבניו, בדברים הגנוזים הללו.
ומגרנד – גרנד של התורה שלך. ומיקבך –
בגרן ויקב הפתוב מדבר, כמו שבארו בעלי
המשנה, בפסלת גרן ויקב הפתוב מדבר.

414. יק"ב – י"חוד, ק"דשה, ב"רקה של
הקדוש ברוך הוא. וזו השכינה, שהיא ברכה
של הקדוש ברוך הוא מימין, והיא קדשה
משמאלו, והיא יחודו באמצע, וכך עולות
אותיותיו של הקדוש ברוך הוא יב"ק. כמו זה
הקב"ה בחשבון יב"ק.

415. ומי שהוא בק"י בהלכה שלו, שהיא
השכינה – הקדוש ברוך הוא עמו, שבשכינה
לא יזוז ממנו לעולם. שיש הלכה שהיא נערה
שלה מצד של נער, ובגללה נאמר הלכה
כפלוני. אבל ההלכה שלך, רועה הנאמן,
היא שנאמר בה הלכה למשה מסיני. מפי
הגבורה נתן לך הקדוש ברוך הוא את בתו.

416. ולכן על הלכות אחרות נאמר, (משלי
לא) רבות בנות עשו חיל. על הלכה שלך
נאמר, ואת עליית על פלנה. שהתגברת על
כלם בגבורה. (שופטים ו) ה' עמך גבור

בפיו, וליה אנו סגדין. ואנו אשתמוז'עין במלך
אליך, דלית ילוד אשה אחר פרט לך, ויכול
למלך לון. ודאי מלך אליך, קא סגדין בה,
דאנתה הוא דאתמר ביה, (במדבר יב) פה אל פה
אדבר בו. לית לעבבא לאליהו גבה, אלא
לפייסא ליה לקודשא בריך הוא, לנזותא ליה
לגבה, מליא עותרא, מליא סגולות לגבה.

413. רעיא מהימנא, עבד נאמן, לגבה עבד
עברי, (דברים טו) העניק תעניק לו. העניק ליה,
תעניק לבניו, במלך גניזין אליך. (דברים
טו) ובגרנד: גרנד של תורה דילך. ובמיקבך, בגרן
ויקב קרא במלך, כמה דאוקמוה במארי מותגיתין,
בפסולת גרן ויקב הפתוב מדבר.

414. יק"ב: (ק"ט ע"א, רס"ב ע"א) י"חוד. ק"דושה.
ב"רקה דקודשא בריך הוא. ודא שכינתא,
דאיהי ברכה, דקודשא בריך הוא, מימנא.
ואיהי קדושה משמאליה. ואיהי יחודיה,
באמצעיתא. וקודשא בריך הוא, הכי סלקין
אתווי דיליה, יב"ק. כנזותא (דף קט"ז ע"ב) דא,
הקדוש ברוך הוא: בנזותא יב"ק.

415. ומאן דאיהו בק"י בהלכה דיליה, דאיהי
שכינתא, קודשא בריך הוא עמיה. דבגניזה לא
יזוז מנייה לעולם. דאית הלכה דאיהי נערה דיליה,
מסטרא דנער, ובגניזה אתמר הלכה כפלוני.
אבל הלכה דילך, רעיא מהימנא, איהי דאתמר
בה, הלכה למשה מסיני, מפי הגבורה, ויהיב לך
קודשא בריך הוא, ברתא דיליה.

416. ובגין דא, על הלכות אחרות אתמר, (משלי
לא) רבות בנות עשו חיל. על הלכה דילך
אתמר, ואת עליית על פלנה. דאתגברת על
כלהו בגבורה. (שופטים ו) יי' עמך גבור

החיל. נתקן (נתחזק) בך והשלים בגני המלך, והוא בונה בגניו על פיך ועל ידך. אשריך!

אתקין (ס"א אתתקפת) בך, ואשלים בגיניך המלכא, ואיהו בגיני גיניה על פומך, ועל ידך, וכאן זולקך.

417. פתח הרועה הנאמן ואמר, (בראשית מח) המלאך הגאל אתי מכל רע, שהיא השכינה שנאמר בה (שמות יד) ויסע מלאך האלהים. יברך אתכם בעולם הבא, וידגו לרב בקרב הארץ בעולם הזה. שתהיה שליטתכם בשני עולמות שאתם חיים. שמי שהוא מהעולם הזה נקרא חי, ככתוב (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. חיים שם – חיים כאן.

417. פתח רעיא מהימנא ואמר, (בראשית מח) המלאך הגאל אותי מכל רע, האיהי שכינתא, דאתמר בה, (שמות יד) ויסע מלאך האלהים. יברך לכו בעלמא דאתי. וידגו לרב בקרב הארץ, בעלמא דין. למהוי שלטנותכון בתרין עלמין, דאתון זיין. דמאן דאיהו מעלמא דא, זוי אתקרי. כמה דכתיב, (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. זיין תמן, זיין הכא.

418. מה שאינו בך, מי שהוא מלבש בקלפות הללו, של עור ובשר ועצמות וגידים של הגוף השפל, שהרוח מתה שם. מה המת לא רואה ולא שומע ולא מדבר ואין לו תנועה בכל איבריו, בך הרוח לא רואה למעלה ממנה, שנאמר עליהם בתורה, דע מה למעלה ממך – עין רואה ואזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים.

418. מה דלאו הכי, מאן דאיהו מלובש באלין קליפין, דעור ובשר ועצמות וגידים דגופא שפלא, דרוזא הוא בית תמן. מה מיתא, לא זומי ולא שומע ולא מוכל ולית ליה תנועה בכל אברין דיליה. הכי רוזא, לא זוזא דלעיל מניה. דאתמר באורייתא עליהו, דע מה למעלה ממך, עין רואה ואזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים.

419. שבמה מלאכים הולכים עמו, שנאמר בהם (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך. ואין לו רשות בגוף הזה להסתפל בהם ולשמע בקולם, שהם חיות של אש, מדברות ומקדשות ומברכות ומיחדות את הקדוש ברוך הוא עם ישראל באחד, כל שכן את השכינה שהיא עליהם, כל שכן הקדוש ברוך הוא שהוא מעל לשכינתו, שבה הוא מקבל את תפלות ישראל.

419. דכמה מלאכין אולין עמיה, דאתמר בהון, (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך. ולית ליה רשו בהאי גופא, לאסתכלא בהון, ולמשמע בקליהון, דאיעון זיין דאשא, (פ"א ע"ב) במולכן ומקדשן ומברכן ומיזדן לקודשא בריך הוא, עם ישראל כוזא. כל שכן לשכינתא, דאיהי עליהו. כל שכן קודשא בריך הוא דאיהו לעילא מן שכינתיה, דבה מקבל עלותין דישראל.

420. ומשום החטאים היו מתלבשים בקלפות הללו, כמו שאדם שחטאי אבותיהם בידיהם. וזהו שבארו בעלי

420. ובגין זובין, הוו מתלבשין באלין קליפין. כגוונא דאדם, דוזובי אבהתהון בידיהון. והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, כשאוזזין מעשה

המשינה, בשאוחזים מעשה אבותיהם בידיהם. ומשום הקלפות הללו של החטאים, אמר הכתוב (ישעיה נט) כי אם עונותיכם היו מבדלים בינכם לבין אלהיכם. ובשביל הקלפות הללו הקדוש ברוך הוא מתבסס בכמה כנפים, שבהם נאמר (שם ו) בשמים יכסה פניו ובשמים יכסה רגליו וגו'.

אבותיהם בידיהם. ובגין אליו קליפין דזוובין, אמר קרא, (ישעיה נט) כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם. ובגין אליו קליפין, קודשא בריך הוא מתבסס בכמה גרפין. דאתמר בהון, (ישעיה ו) בשמים יכסה פניו ובשמים יכסה רגליו וגו'.

421. לעתיד לבא, (שם ל) ולא יכנף עוד מוריד והיו עניני ראות את מוריד. שאתם בעולם הזה, שאין לכם קלפות ועורות, יש לכם רשות להסתכל בבני העולם, ולבני העולם (אין) יש רשות להסתכל בכם, ולכן עליכם נאמר שאתם חיים, ועולמכם הוא עולם החיים. אבל העולם השפל הוא עולם המתים, שכל אלהות של אמות העולם מבלעדי ה', כלם מתים.

421. לעתיד לבא, (ישעיה ל) ולא יכנף עוד מוריד והיו עניני ראות את מוריד. דאתון בהאי עלבא, דלית לכון קליפין ועורין, אית לכון רשו לאסתכלא בבני עלבא, ובני עלבא (ס"א לית) אית לון רשו לאסתכלא בכו. ובגין דא, עליוכו אתמר דאתון זיין, ועלבא דלכון, עולם הזיין. אבל עלבא שפלא, דא עולם המתים, דכל אלהות דאומין דעלבא, מבלעדי יי', כלהון מתים.

422. אמר לו רבי שמעון, (המנוחה הקדושה) (רוצה הנאמן), עם כל זה שאתה לא יכול להסתכל בבני העולם הבא בעינים ולא במלאכים, כל שכן בקדוש ברוך הוא ושכינתו, אבל בעין השכל של לבך אתה רואה את כל בני העולם הבא, ובמלאכים ובקדוש ברוך הוא ושכינתו שמקיפים אותו. ומשום זה אמר שלמה, שכתוב בו (מלכים א-ה) ויחכם מכל האדם, (קהלת א) ולבי ראה הרבה חכמה ודעת.

422. אמר ליה רבי שמעון, (בוצינא קדישא) (נ"א רעיא מהימנא) עם כל דא, דאנת לא יכיל לאסתכלא בבני עלבא דאתי בעינין, ולא במלאכיא, כל שכן בקודשא בריך הוא ובשכינתיה, אבל בעין השכל דלבך, את זוזי בכלא בבני עלבא דאתי, ובמלאכין ובקודשא בריך הוא ושכינתיה. דסוזרין לך. ובגין דא אמר שלמה, דכתיב ביה (מלכים א ה) ויחכם מכל האדם, (קהלת א) ולבי ראה הרבה חכמה ודעת.

423. אבל בנבואה אין רשות להסתכל בו (כל שכן) נביא בעין השכל, אלא בעינים, שהיא מראה וחזיון העינים. זהו שכתוב במראה אליו אתודע. ועוד בחזיון לילה – מראה ביום, חזיון בלילה. והכל בעינים, ולא בעין השכל של הלב. והעינים הן שני סרסורי הלב, ומשמים שלו, והוא מלך ביניהם (אלהים), ולכן חכם עדיף מנביא. וכך הם שתי האונות, שני שמשי הלב.

423. אבל בנבואה, לית לכון רשו לאסתכלא ביה (כל שכן) נביא בעין השכל, אלא בעינין, דאיהי מראה וחזיון דעינין, הדא הוא דכתיב, (במדבר יב) במראה אליו אתודע. ועוד בחזיון לילה, מראה ביממא, וחזיון בלילא, וכלא בעינין, ולא בעין השכל דלבא. ועינין אינן תרי סרסורי דלבא, ומשמשיין דיליה. ואיהו מלכא

בְּיַיְיָהוּ (לגבייהו), וּבְגִין דָּא, וְזָכַם עֲדִיף מִנְּבִיא.
וְהָכִי הוּא תֵרִין אֲוִדְנִין, תֵרִין שְׁמִשִּׁי דְלָבָא.

424. ומשום זה פרשוה רבותינו, הלב רואה והלב שומע. ולא עוד, אלא שנאמר בלב, הלב מבין, הלב יודע. (שמות לא) ובלב כל חכם לב נתתי חכמה. הרי חכמה ויתבונה ודעת בלב, שבהם נעשו שמים וארץ ויתחומות, ובהם נעשה המשכן. והו שכתוב (שם) ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ויתבונה וידעת. מה שאין כל זה בעינים.

424. וּבְגִין דָּא אֲוִקְמוּהָ רַבְּנָן, הֵלֵב רֹאֶה, וְהֵלֵב שׁוֹמֵעַ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְאִתְמַר בְּלֵב, הֵלֵב מִבִּין, הֵלֵב יוֹדֵעַ. (שמות לא) וּבְלֵב כָּל זָכָם לֵב נָתַתִּי זָכָמָה. הֲרִי זָכָמָה וְיִתְבּוּנָה וְדַעַת בְּלָבָא. דְּבַהוּן אֲתַעְבִּידוּ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, וְתַהוּמִין. וּבַהוּן אֲתַעְבִּיד בִּישְׁכָנָא, (דף קי"ז ע"א) הֵדָּא הוּא דְכֶתִיב, (שמות לא) וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּזָכָמָה וְיִתְבּוּנָה וְיִדְעַת. מַה דְלִית כּוֹלִי הָאִי בְּעֵינִין.

425. ורועה הנאמן, מי שכל זה בלב רואה יותר מנביא, כל שכן מחשבתו שאין לה סוף, ובה תסתכל באותו שאין לו סוף, מה שלא היתה לה רשות בראשונה להסתכל בעינים. והו שכתוב (שם לג) וראית את אחרי פני לא יראו.

425. וְרַעְיָא מְהִימְנָא, מֵאֵן דְּכוֹלִי הָאִי בְּלָבִיהָ, יִתִּיר זָוִי מִן גָּבִיא, כָּל שִׁכָּן מִחוֹשְׁבֶּתָא דִּילָךְ. דְלִית לָהּ סוּף, וּבָהּ תִּסְתַּכֵּל, בְּהֵהוּא, דְלִית בֵּיהּ סוּף, מַה דְלֹא הָיָה לָךְ רִשּׁוֹ בְּקִדְמִיתָא לֹאֲסִתְכָלָא בְּעֵינִין. הֵדָּא הוּא דְכֶתִיב, (שמות לג) וְרִאִיתָ אֶת אֲוֹזָרִי וּפָנִי לֹא יֵרָאוּ.

426. טפשי הלב הללו הם מתים, ועורים בקלפות הללו. אבל אליך אינם חשבים לכלום, ואינם מפסיקים בינך לבין הקדוש ברוך הוא ושכינתו, וכל בני העולם הבא והמלאכים, שכן יבנס אליך באותם חלונות של העינים והאזנים ונקבי החטם והפה, כמו מלך שנכנס בבסוי לחדרי חדרים לדבר עם בנו. ומשום זה מתפללים ישראל בו בתפלתם: אתה חופש כל חדרי בטן רואה כליות ולב ואין כל דבר נעלם ממך.

426. אֵלִין טַפְשִׁי דְלָבָא, אֵינֻן מִתִּין, וְסוּמִין בְּאֵלִין קְלִיפִין. אֲבָל לְגַבְיָהּ, לֹא אֵינֻן זֹשִׁיבִין כְּלוּם, וְלֹא מִפְּסִיקִין בִּינָךְ לְבִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהָ, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא דְאַתִּי, וּבְמִלְאכִין, דְּהָכִי יִיעוּל לְגַבְיָהּ בְּאֵינֻן זַחְלוּנִין, דְּעֵינִין, וְאֲוִדְנִין, וְנִקְבֵּי זַחְטָמָא, וּפּוּמָא. כְּמִלְכָּא דִּייעוּל בְּאַתְכִּסְיָא לְזַחְדְּרֵי זַחְדְּרִים, לְמִלְכָּא עִם בְּרִיהָ. וּבְגִין דָּא, מַצְלִין יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ בְּצִלּוֹתָא דְלַהוּן, (משלי כ) אֲתָהּ זֹחֶפֶשׁ כָּל זַחְדְּרֵי בִטָּן רֹאֶה כְלִיּוֹת וְלֵב וְאֵין כָּל דְּבָר נֶעְלָם מִמָּךְ.

427. והינו מה שאמר שלמה, (שיר ב) משגיח מן החלונות וגו'. ואלה הם החלונות של עינים ואזנים ונקבי החטם והפה. בשבעת הנקבים הללו עולה הנשמה בשבעה מיני בשמים, וכך התפלה עולה בשבעה הבשמים

427. וְהֵינּוּ דְאָמַר שְׁלֹמֹה, (שיר השירים ב) מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוֹנוֹת, וְגו'. וְאֵלֶּה הֵם הַחֲלוֹנוֹת שֶׁל עֵינִים וְאָזְנִים וְנִקְבֵּי הַחֲטָם וְהַפֶּה. בְּשֶׁבַעַת הַנִּקְבִּים הָלָלוּ עוֹלָה הַנֶּשְׁמָה בְּשֶׁבַעַת מִינֵי בִשְׁמִים, וְכֵן הַתְּפִלָּה עוֹלָה בְּשֶׁבַעַת הַבִּשְׁמִים

הללו, שהם: (שם ד) נרד ורכבם קנה וקנמו
עם כל עצי לבונה מר ואהלות עם כל ראשי
בשמים. באותו זמן שקד התפלה עולה,
מקטרת מר וכו'. הקדוש ברוך הוא שואל
עליה, (שם ג) מי זאת עלה מן המדבר וגו',
מקטרת מר ולבנה וגו'. מי זאת ודאי, מצד
של מ"י היא ודאי בינה, כלולה משבעה מיני
בשמים.

428. וזו קריאת שמע, כלולה מחמשים
שערים, שהם כ"ה כ"ה, כלולה משבע
ברכות, בשחר – שתיים לפניה ואחת
לאחריה, ובערב – שתיים לפניה ושתיים
לאחריה, והם: הגדלה והגבורה והתפארת
והנצח וההוד, עד לך ה' הממלכה, שהיא
מלכות, שהיא כלולה משלשה בשמים:
מקטרת מר – זה בחר, ולבונה – זו חכמה,
מכל אבקת רובל – זו בינה. קום והשלם את
מצוות רבונך.

429. לא תהיה אחרי רבים לרעת וגו', אחרי
רבים להטת. אחרי רבים להטת – אין רבים
פחות משלשה, ואם אין בית דין בשלשה,
אין להטות אחר דינו. בית דין – שכינה.
בשלשה – שלש חיות המרכבה שלה, והיא
דין תורה, דין אמת, העמוד האמצעי. וכל
דין שלא דן דין אמת לאמתו, זהו באלו
השליש את סמא"ל בעולם. (דניאל
ח) ותשלף אמת ארצה, והפיל עמה את
השכינה, ויקים את גיהנם, בת הזג של
סמא"ל עם סמא"ל. במקום של דין האמת
יקים שפת שקר. דין אמת – עמוד האמצעי.
שפת שקר – גיהנם וסמא"ל.

430. ומשום כך, כשדן דן דין, גיהנם
פתוחה לפניו משמאלו, בת זוג של סמא"ל.

והכי צלוחת סליקת באלין ז' בוסמין, דאינון (שיר
השירים ד) נרד ורכבם קנה וקנמו עם כל עצי
לבונה מר ואהלות עם כל ראשי בשמים.
בההוא זמנא דצלוחת הכי סליקת, מקטרת מר
וכו'. הקדוש ברוך הוא שואל עליה, (שיר השירים
ג) מי זאת עולה מן המדבר מקטרת מר ולבנה
וגו'. מי זאת ודאי, מסטרא דמ"י איהו ודאי בינה,
כלילא משבעה מיני בוסמין.

428. ודא קריאת שמע, כלילא מוזמשיין תרעין,
דאינון כ"ה כ"ה. כלילא משבעה ברבאן, בשזור
שתיים לפניה, ואות לאחריה, ובערב שתיים
לפניה, ושתיים לאחריה. ואינון, (דברי הימים א
כט) הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד,
עד לך יי' הממלכה, דאיהי מלכות. דאיהי
כלילא מותלת בוסמין. מקטרת מר, דא פתר.
ולבונה, דא זכמה. מכל אבקת רובל, דא בינה.
קום אשלים פקודין דמרך.

429. (שמות כג) לא תהיה אחרי רבים לרעות וגו',
אחרי רבים להטות. אחרי רבים להטות, לית
רבים פחות מז' ואי לית בית דין בג', לית להטות
בחר דיניה. בית דין: שכינתא. בג': תלת זיון
דמרכבתא דילה, ואיהי דין תורה, דין אמת,
עמודא דאמצעייתא. וכל דיין דלא דן דין אמת
לאמתו, דא איהו כאילו אשליט סמא"ל
בעלמא. (דניאל ח) ותשלף אמת ארצה, ואפיל
שכינתא עמיה, ויקים גיהנם, בת זוגיה דסמא"ל,
עם סמא"ל. באתר דדין אמת, יוקים שפת שקר.
דין אמת, עמודא דאמצעייתא. שפת שקר גיהנם
וסמא"ל.

430. ובגין דא, כד דיין דין, גיהנם פתוחה
לפניו משמאלו, בת זוגיה דסמא"ל. וזרע על

וחרב על צוארו, מלאך המות. סמא"ל מאחוריו מעל צוארו, וגן עדן פתוח לימינו, ועץ החיים פתוח לפנינו על ראשו.

צוארו, מלאך המות. סמא"ל מאחוריו מעל צוארה. וגן עדן פתוח לימינה, ועץ החיים פתוח לקמינה, על רישיה.

431. אם דין שיקר, שולט עליו מלאך המות ושוחט אותו, ואחר כך שורף אותו בגיהנם. ואם דין אמת, הקדוש ברוך הוא יכניסו לגן עדן ומטעים אותו מעץ החיים, שבתוב עליו (בראשית ג) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם. שנברא בתורה, שבה נאמר (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. עץ חיים – תפארת. חיים שלו חכמה ובינה. חיי המלך ודאי.

431. אי דין דינא דשקרא, שליט עליה מלאך המות, ושזיט ליה, ולבתר אוקיד ליה בגיהנם. ואי דין דין אמת, קודשא בריך הוא ייעול ליה לגן עדן, ואטעים ליה מאילנא דחיים, דכתיב עליה, (בראשית ג) ולקחו גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם. דאתברי באורייתא, דאתמר בה, עץ חיים היא למחזיקים בה. עץ חיים, תפארת. (ויקרא נ"ח ע"א, תיקונים ס"ו ע"ב) חיים דיליה זכמה ובינה. חיי המלך ודאי.

432. ולעולם דין המלכות הוא דין, והדין בלב, ונאמר בו הלב רואה. ולכן אין לו לדון אלא מה שעיניו רואות. וכאן אין דין אלא הקדוש ברוך הוא. מה שעיניו רואות, כי ה' עיניו משוטטות. עיניו על דרכי איש.

432. ולעולם, דינא דמלכותא, דינא. ודינא בלב, ואתמר ביה, הלב רואה. ובגין דא, אין לו לדון אלא מה שעיניו רואות. והכא לית דין, אלא קודשא בריך הוא. מה שעיניו רואות, (דברי הימים ב טז) כי יי' עיניו משוטטות. (איוב לה) עיניו על דרכי איש.

433. ובהן משגיח מן החלונות בשבעת נקבי האדם: בשתי עינים, ושתי אזנים, ושני נקבי החטם, והפה. הרי שבע של האם העליונה. וכך במעשיו הסתכל בשבע מצד השכינה התחתונה, בשתי ידים וצואר – שלש, וגוף וברית – שתיים. הרי חמש. שתי רגלים – הרי שבע. י"ה, יו"ד ה"א – בשבע אותיותיו מסתכל בשבעת נקבי הראש. נקבים, על שם נקבה, שנקביה פתוחות לקבל. ו"ה, וא"י ה"א – בשבע אותיותיו מסתכל בשבעה האברים שלמטה, שהם תקון הגוף, שבהם עשית המצוות.

433. ובהון, (שיר השירים ב) משגיח מן החלונות. ב' נוקבין דבר נש, בתרין עינין, ותרין אוזנין, ותרין נוקבין דזוטרמא, ופומא. הא ו' דאמא עלאה. והכי בעובדיו אסתכל בשבע, מסטרא דשכינתא תתאה, בב' ידן וצואר תלת, וגוף וברית תרין, הא זומש. תרין רגלין, הא שבע. י"ה, יו"ד ה"א, בשבע אתון דיליה, אסתכל בשבע נוקבין דרישא, (דף קי"ז ע"ב) נקבים: על שם נקבה, דנקביה פתוחות לקבל. ו"ה, וא"י ה"א, בשבע אתון דיליה, אסתכל בשבעה אברין דלתתא, דאינון תקונא דגופא, דבהון עשיית המצוות.

434. אשתו כגופו דמיא. ועל שם פקודין, אתקריאו אברים. על שם שכינתא, גופא. דמסטר אונרא לבושה, דאינון עור ובשר. ה'א הוא דכתיב, (איוב י) עור ובשר תלבישיני ובעצמות וגידים תשכבני. במקום שאין שכינה, אותו הגוף לא נקרא אלא לבוש של אדם, שהוא תורה, (ויקרא יט) זאת התורה אדם כי ימות באהל. (ישעיה מד) כתפארת אדם לשבת בית. ובמקום ששם מצוה נקרא גוף של אדם, כמו גופי הלכות ופסקי דינים.

435. הקדוש ברוך הוא שופט, העמוד האמצעי, מצד של הבינה, שהוא ידן. דין מצד המלכות. שוטר הוא שליט, (מצד של יוסף הצדיק משם (בראשית מב)) ויוסף הוא השליט. וכל הספירות היו שופטים מצד של האם העליונה (בינה), שתפארת שופט. והם שוטרים מצד המלכות. שצדיק משם שוטר ומושל.

436. מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרג וגו'. מצוה להשוות בעלי דינים ולהתרחק מדבר שקר, שלא יאמרו משוא פנים (יש בדבר), שהקדוש ברוך הוא נאמר בו (דברים י) אשר לא ישא פנים. ול"א יק"ח שח"ד – בסופי תבות אחד. הדין הזה צריך להיות כגון של אחד, שהוא ידן אחד, שלא יקח שחד, שהוא יהיה בדיוקנו.

437. ובדין להשוות שניהם באחד, ולא יטה דין לזה יותר מזה, אלא במשקלת אחת עד שיקבלו הדין. ואחר כך כל אחד נדון לפי מעשיו.

434. אשתו כגופו דמיא. ועל שם פקודין, אתקריאו אברים. על שם שכינתא, גופא. דמסטר אונרא לבושה, דאינון עור ובשר. ה'א הוא דכתיב, (איוב י) עור ובשר תלבישיני ובעצמות וגידים תשכבני. במקום שאין שכינה, אותו הגוף לא נקרא אלא לבוש של אדם, שהוא תורה, (ויקרא יט) זאת התורה אדם כי ימות באהל. (ישעיה מד) כתפארת אדם לשבת בית. ובאתר דתתמן מצוה, אתקרי גופא דאדם, כגון גופי הלכות, ופסקי דינים.

435. קודשא בריך הוא שופט, עמודא דאמצעיתא. מסטר דבינה, דאיהו ידן. (קי"ח ע"א) דין, מסטר דמלכות. שוטר, הוא שליט, (מסטר דיוסף הצדיק מתמן (בראשית מ"ב)) ויוסף הוא השליט. וכל ספירין, אינון שופטים, מסטר דאמא עלאה, דתפארת שופט. ואינון שוטרים, מסטר דמלכות. דצדיק מתתמן שוטר ומושל.

436. (שמות כג) מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרג וגו'. פקודא להשוות הבעלי דינים, ולהתרחק מדבר שקר, דלא יימרון משוא פנים (יש בדבר). דקודשא בריך הוא אתמר ביה, (דברים י) אשר לא ישא פנים. ול"א יק"ח שח"ד, בסופי תיבות אוןד. האי דין, צריך למהוי כגוןא דאוןד, דאיהו ידן אוןד, דלא יקון שוןד, דיהא איהו בדיוקניה.

437. ובדינא להשוות תרווייהו כאוןד, ולא יטה דינא לדא יתיר מן דא, אלא בתקלא ווד, עד דיקבלון דינא. ולבתר, כל ווד אתדן, כפום עובדי.

438. ופרשוה בעלי המשנה, צדיק – יצר הטוב שופטו. רשע – יצר הרע שופטו. בינוני – זה וזה שופטו. מי שהוא מעץ החיים אין לו דין כלל, אין לו יצר הרע, וזה צדיק גמור, וזה צדיק וטוב לו. ואין טוב אלא תורה. זהו שכתוב (משלי ד) כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו. וצדיק ורע לו, מצד של עץ הדעת טוב ורע. ולמה נקרא צדיק אחר שרע לו, שהוא יצר הרע? אלא משום שטוב שולט עליו נקרא צדיק ורע לו, שאותו רע הוא תחת רשותו. (כעבד תחת רבו).

439. רשע וטוב לו, למה נקרא רשע? משום שהוא התעלה להיות ראש ביצר הרע שלו, והטוב הוא תחת רשותו כמו עבד תחת רבו. ואף על גב שרשע הוא מכתיר את הצדיק, ויכול צדיק גמור להעניש אותו, גם ענוש לצדיק לא טוב. משום אותו טוב שהוא תחת רגלי הרשע, אין להענישו, שאולי יחזור בתשובה ויתגבר על יצרו, ויהיה עפר תחת רגליו.

440. שמצד של רשע וטוב לו (שכינה) שוכבת, (רות ג) ותגל מרגלותיו ותשכב. זהו (משלי ל) ושפחה כי תירש גברתה. (ומצד של צדיק גמור) שפחה – יצר הרע נקבה. יצר הרע – זכר. בגללו נאמר (ישעיה מב) וכבודי לאחר לא אתן, (במדבר א) והור הקרב יומת.

441. ומצד של צדיק ורע לו, שכינה היא עטרה על ראשו של אדם, ושפחה – יצר הרע – נכנסת תחת גברתה. ומצד של צדיק גמור אין זר ואין יצר הרע. ומצד של רשע גמור אין

438. ואוקמוה מארי מתניתין, צדיק יצר הטוב שופטו. רשע, יצר הרע שופטו. בינוני, זה וזה שופטו. מאן דאיהו מאיכלא דווי, לית ליה דינא כלל, לית ליה יצר הרע, ודא צדיק גמור, ודא צדיק וטוב לו. ולית טוב, אלא תורה. הדא הוא דכתיב, (משלי ד) כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו. וצדיק ורע לו, מסטרא דעץ הדעת טוב ורע. ואמאי אתקרי צדיק בתר הרע לו, דאיהו יצר הרע. אלא, בגין דטוב שליט עליה, אתקרי צדיק ורע לו. דההוא רע איהו תזוזת רשותיה. (ס"א כעבד תחות רביה)

439. רשע וטוב לו, אמאי אתקרי רשע. בגין דאיהו אסתלק למהוי רישא יצר הרע דיליה, וטוב איהו תזוזת רשותיה, כעבדא תזוזת רביה. ואף על גב דרשע איהו מכתיר את הצדיק, ויכול צדיק גמור לאענשא ליה, (משלי יז) גם ענוש לצדיק לא טוב, בגין דהוא טוב דאיהו תזוזת רגליו דרשע, לית לאענשא ליה, דאולי יזוזר בתשובה ויתגבר על יצריה, ויהא עפר תזוזת רגליו.

440. דמסטרא דרשע וטוב לו, (נ"א שכינתא) שכיבת, (רות ג) ותגל מרגלותיו ותשכב. האי איהו (משלי ל) ושפחה כי תירש גברתה. (דבר אחר ומסטרא דצדיק גמור) שפחה, יצר הרע נוקבא. יצר הרע, זכר. בגיניה אתמר, (ישעיה מב) וכבודי לאזור לא אתן. (במדבר א) והור הקרב יומת.

441. ומסטרא דצדיק ורע לו, שכינתא איהי עטרה על רישא דבר נש, ושפחה יצר הרע, אתכפייא תזוזת גברתה. ומסטרא דצדיק גמור, לית זר, ולית יצר הרע. ומסטרא דרשע גמור,

לו חלק בשכינה, שאין חלק לאדם בשכינה
אלא מצד הטוב.

442. ואין כל שכינה שקולות, שהרי שכינה
של עץ טוב ורע היא כסא, אבל שכינה של
עץ החיים, עליה נאמר (תהלים ה) לא יגרף
רע. (אלא) משום שנאמר בה ומלכותו בכל
משלה, מי שפוגם את מקומו נחשב כאלו
עשה קלון לגבירה. שקלון הגבירה הוא מי
שמזלזל במקומה, וקלון הגבירה הוא של
המלך.

443. כל שכן מי שמעביר אותה ממקומה
ושם שפחה במקומה, שפכל מקום שהוא
פוגם, הגבירה אינה שרויה שם, אלא שפחה,
שהיא פגומה, שורה במקום פגום. ופגם של
אדם של חטאיו פוגם בכל איבריו, עד שלא
מוצאת הגבירה מקום לשרות שם, ואין לו
תקון עד שיחזירנה לכל איבריו.

444. אמר המנורה הקדושה, רועה הנאמן,
משום זה אתה מתקן בחבור הזה של רמ"ח
מצוות להמליך את הקדוש ברוך הוא על כל
איברי השכינה בכל מצוה ומצוה, ואינך
חושש לכבודך. אשרי חלקך. שכמו שאתה
ממליך את הקדוש ברוך הוא בכל איברי
השכינה, שהם בעלי מדות של כל ישראל,
בעלי מדות הם איברי השכינה, כך עושה
הקדוש ברוך הוא להשרות את שמו עליך
וימליך אותך על כל הממנות העליונים
והתחתונים.

445. קום רועה הנאמן לסדר דינים בהלכות
נזיקין, בסדור של השם הזה, הו"ה,

לית ליה זולקא בשכינתא, דלית זולקא לבר
נש בשכינתא, אלא מסטרא דטוב.

442. ולית כל שכינתא שקילין, דהא שכינתא
דאילנא דטוב ורע, איהו פרסיא, אבל שכינתא
דאילנא דזיזי, עלה אתמר, (תהלים ה) לא יגרף
רע. אבל (ד"א אלא) בגין דאתמר בה, (תהלים
קג) ומלכותו בכל משלה, מאן דפגים אתר
דילה, אתוזשיב כאילו עביר במטרוניתא קלנא.
דקלנא דמטרוניתא איהו, מאן דמוזלזל
באתרהא. וקלנא דמטרוניתא, דמלכא איהו.

443. כל שכן מאן דאעבר לה מאתרהא, ושווי
שפוזא באתרהא. דבכל אתר דאיהו פגים,
מטרוניתא לא שריא תמן, אלא שפוזא, דאיהו
פגימא, שריא באתר פגים. ופגימו דבר נש
דזובוי, פגים בכל אברין דילה, עד דלא
אשכוזת מטרוניתא אתר לשריא תמן. ולית ליה
תקוּנא (דף קי"ח ע"א) עד דייזויר לה על כל אברין
דילה.

444. אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא, בגין
דא, אנת מתקן, בזבורא דא, דרמ"ז פקודין.
לאמלכא לקודשא בריך הוא על כל אברים
דשכינתא, בכל פקודא ופקודא, ולית אנת זיזי
ליקרף. זכאה זולקא, דכזוּנא דאנת מומליך
לקודשא בריך הוא בכל אברים דשכינתא,
דאינן בעלי מדות, דכל ישראל. מארי מדות
אינן אברים דשכינתא, הכי עביר קודשא בריך
הוא לשריא שמייה עקר, וימלכיה, על כל
משריין עלאין ונתאין (שופטים ער"ה ע"א לא יקום עד
אחד).

445. קום רעיא מהימנא, לסדרא דינין בהלכות
נזיקין, בסדורא דשמיא דא, הו"ה. דאיהו, (תהלים

שהוא (תהלים סח) רָכַב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפֵי שָׁנָאן, שֶׁהם שׁוֹר נָשָׂר אֲרִיָּה אָדָם, שֶׁהָרִי מֵצַד הַיָּמִין, שֶׁשֵּׁם יְדוֹ"ד, אֲרַבַּע חַיּוֹת, בֶּךָ הוּא סְדוּרָם: אָדָם אֲרִיָּה נָשָׂר שׁוֹר. וְכַפִּי הַשְּׁנוּיִים שְׁמֵתֵהוּם, בֶּךָ הִיא תְּנוּעַת וְסְדוּר הַחַיּוֹת. וְהַחַיּוֹת שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר, שֶׁהם נְזִיקִין שֶׁל שְׁמָאֵל, בֶּךָ סְדוּרָם: שָׁנָאן. וּמִשּׁוּם זֶה הִתְחַלְלָה שְׁלֵהם – הַשׁוֹר – קֶשׁוֹר לְאַרְבָּעָה אֲבוֹת נְזִיקִין – הַשׁוֹר וְהַבּוֹר וְהַמְּבַעֵה וְהַהֲבַעֵר.

446. קוֹם הַתַּעֲוֹרֵר בְּדִינִים. פֶּתַח רוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמַר, (שם כא) אֲדֹנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תִּהְלֶתֶךָ. אֲדֹנִי בְּהַפּוֹךְ אוֹתוֹת – דִּינִי, וּמִשּׁוּם זֶה אָמְרוּ בְּעַלֵּי הַמִּשְׁנָה, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. כָּל הַדִּינִים בְּשֵׁם הָיָה נִדּוֹנוֹ. (בְּה' בְּד' בְּד', בְּג'. בְּד' – שְׂכִינָה בֵּית דִּין בְּשִׁלְשָׁה, בֵּית דִּין שְׂכִינָה בְּשִׁלְשָׁה) כִּנְגֻד שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת. עֲמוּד הָאֲמִצְעִי, דִּין אֲמֵת, וְהוּא דִּין לְדוֹן מֵצַד שֶׁל אֲדֹנִי, שֶׁשֵּׁם הוּא דִּין אֲמֵת. וּמֵצַד שֶׁל שֵׁם אֱלֹהִים, שׁוּפֵט. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם עה) כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט.

447. וּמֵהֶם הַדִּינִים? אַחַד, לְדוֹן בְּנֻקֵּי שׁוֹר. שְׁנִי, לְדוֹן בְּנֻקֵּי בּוֹר. שְׁלִישִׁי, לְדוֹן בְּנֻקֵּי אֵשׁ. רְבִיעִי, לְדוֹן בְּנֻקֵּי אָדָם. וְאַחֲרֵיהֶם לְדוֹן בְּדִינֵי אֲרַבָּעָה שׁוֹמְרִים: שׁוֹמֵר חֲנֻם, וְשׁוֹמֵר שְׂכָר, וְהַשּׂוֹאֵל, וְהַשּׂוֹכֵר. וְהַשּׂוֹכֵר (וְהַשּׂוֹכֵר) כִּנְגֻד אֲרַבָּעָה דִּינִים: דִּין חֲלֻקַּת הַשְּׁתַּפְּסִים, דִּין חֲלֻקַּת קִרְקָעוֹת, דִּינֵי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, דִּינֵי תוֹבֵעַ וְנִתְבָּע בְּכֶמֶה מִינֵי תְּבִיעוֹת שֶׁל חֵיב מִמּוֹן וְגִזְלָה וְאֲבִדָּה, אוֹ שְׁמִיזָה לְחִבְרוֹ וְהוֹרְגוֹ בְּאַחַת מֵאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין.

448. אֲדוֹן הוּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּאֲדֹנִי, לְדוֹן בְּכָל מִינֵי דִינִים אֶת הַשְּׁפָחָה הָרָעָה כִּי

סח) רָכַב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפֵי שָׁנָאן, דִּינֵינוּ, שׁוֹר נָשָׂר אֲרִיָּה אָדָם, דִּהָא מִסְטָרָא דִּימִינָא, דִּתְמָן יְדוֹ"ד, ד' וְזִיווּן, הָכִי אִיהוּ סְדוּרָא דְלִהוֹן, אָדָם אֲרִיָּה נָשָׂר שׁוֹר. וְכַפּוּם שְׁנוּיִן דִּהוּיִין, הָכִי אִיהוּ תְנוּעָה וְסְדוּרָא דְזִיווּן. וְזִיווּן דְּסְטָרָא אֲזוּרָא, דִּינֵינוּ נְזִיקִין דְּשְׁמָאֵל, הָכִי סְדוּרֵיהוּ, שָׁנָאן. וּבְגִין דָּא, הִתְחַלְלָה דְלִהוֹן, הַשׁוֹר. קֶשׁוֹר בְּד' אֲבוֹת נְזִיקִין, הַשׁוֹר וְהַבּוֹר וְהַמְּבַעֵה וְהַהֲבַעֵר וְסִיּוּמָא דְלִהוֹן אָדָם, מוּעַד.

446. קוֹם אַתְּעָר בְּדִינִין. פֶּתַח רַעֲיָא מִהִימְנָא וְאָמַר, (תהלים נא) אֲדֹנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תִּהְלֶתֶךָ. אֲדֹנִי, בְּהַפּוֹךְ אֲתוּוֹן דִּינִי. וּבְגִין דָּא, אָמְרוּ מֵאֲרִי מִתְנַתֵּין, דִּינִי"א דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. כָּל דִּינִין בְּהָאִי שְׂבִמָּא אַתְּדִינוּ. (ס"א בה' בד' וכו') בְּד', בְּג'. בְּד': שְׂכִינָתָא (ס"א בית דין בג' בית דין שְׂכִינָתָא בג') לְקַבֵּל תִּלְתָּ אֲבָהֶן. עֲמוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא, דִּינִין אֲמֵת, וְהוּא דִּינִין, לְדוֹן מִסְטָרָא דְאֲדֹנִי, דִּתְמָן אִיהוּ דִּינִין אֲמֵת. וּמִסְטָרָא דְשֵׁם אֱלֹהִים, שׁוּפֵט. הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (תהלים עה) כִּי אֱלֹהִים שׁוּפֵט.

447. וּמִה דִּינֵין אִינוּן. זוּר, לְדוֹן בְּנֻקֵּי שׁוֹר. תְּנִינָא, לְדוֹן בְּנֻקֵּי בּוֹר. תִּלְתִּיתָא, לְדוֹן בְּנֻקֵּי אֵשׁ. רְבִיעִיתָא, לְדוֹן בְּנֻקֵּי אָדָם. וְאַבְתְּרִיָּהוּ, לְדוֹן בְּדִינֵי אֲרַבָּע שׁוֹמְרִים. שׁוֹמֵר זִנְאִים. וְשׁוֹמֵר שְׂכָר. וְהַשּׂוֹאֵל. וְהַשּׂוֹכֵר. (ס"א וְהַשּׂוֹכֵר) לְקַבֵּלֵיהוּ, דִּינִין אֲרַבָּעָה. דִּין זִלְוִקַּת הַשְּׁתַּפְּסִים. דִּין זִלְוִקַּת קִרְקָעוֹת. דִּינֵי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת. דִּינֵי תוֹבֵעַ וְנִתְבָּע, בְּכֶמֶה מִינֵי תְּבִיעוֹת דְּזִיווּב מִמּוֹן, וְגִזְלָה וְאֲבִדָּה, אוֹ שְׁמִיזָה לְחִבְרוֹ, וְהוֹרְגוֹ בְּאַחַד מֵאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין.

448. אֲדוֹן אִיהוּ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֲדֹנִי. לְדוֹן בְּכָל מִינֵי דִינֵין, לְשִׁפּוֹחָה בִּישָׂא, כִּי תִירֵשׁ

תירש גברתה, שממנה כל הנזקים נמצאים, שהם (כל) מלאכי חבלה, שמהם נשמות הרשעים, כמו שבארנו בעלי המשנה, נשמות הרשעים הן הן המזיקים של העולם. אל אחר, מזיק, גולן רשע. ובת זוגו סם המוות.

449. נזק שבת ובשבת ורפוי – לשכינה ובניה. שבת – של בטול תורה שבטלה את בניה. ורפוי – שגרמה להם שמתרפים מדברי תורה. נזק – בכמה נזקים של מלאכי חבלה, בעלי משחית אף וחמה. ובשבת – שהיו מביאים את השכינה בכוכבים ומזלות, השקר שלהם, והיו אומרים איה אלהיה. וכמה גזלות מהשפחה הרעה, שנאמר בזה (ישעיה ג) גזלת העני בבתיכם.

450. כמה ברכות גזלות את השכינה השפחה הרעה; בכבוד המס, ובכבוד של כמה דינים משנים על בניה, וכמה קרפנות של בית המקדש שבטלה לגבירה. ובשבת של הגבירה שנשארה ערמה מארבעה בגדי זהב שמאירים מארבעה טורי אבן בשתיים עשרה אבנים מרגליות. מעיל בכמה זגים ורמונים. וארבעה בגדי לבן שבהם היתה הגבירה מתקשטת לפני המלך. זהו שבתוב (בראשית ט) וראיתה לזכר ברית עולם. וגזלת את גברתה כמה מאכלי הקרפנות.

451. שור מועד בעלה, נכנס לבית המלך רבנו בארבעה אבות הנזיקין שלו, (שהם יחזקאל א) ופני השור מהשמאל לארבעתו) עון ומשחית אף וחמה, שכלם מועדים לקלקל. בגוף שלו הרביץ על הכלים, מזבח מנורה שלחן ושאר כלים. רבץ עליהם ושברם. ובשן שלו אכל כל הקרפנות של מאכלי השלחן, ואת השאר רמס בגליו, (ומחק הכל, והשאר שהם אמורים ופזרים, שיגרי מנחות, רמס בגליו) ובקרנו

גברתה. דמינה כל נזיקין אשתכחו, דאינון (כל) מלאכי חבלה, דמנייהו נשמותהון של רשעים, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, (בראשית כ"ט ע"א) נשמות הרשעים הן הן המזיקים בעולם. אל אזור, מזיק, גולן רשע. ובת זוגיה, סם המוות.

449. נזק שבת ובשבת ורפוי, לשכינתא ובניהא. שבת, דבטולא דאורייתא, דבטילת לבניהא. ורפוי, דגרמת לון דמתרפין מדברי תורה. נזק, בכמה נזקין דמלאכי חבלה, מארי מישויות אף וזיזות. ובשבת, דהו מביזין לשכינתא בכוכבים ובמזלות, שקרא דלהון, והו אמרין איה אלהיה. וכמה גזלות מן שפוחה בישא, דאתמור בזה (ישעיה ג) גזלת העני בבתיכם.

450. כמה ברכאן, גזלת לשכינתא, שפוחא בישא. בכובד המס, ובכובד כמה דינין מישויות על בניה, וכמה קרפנין דבי מקדשא, דבטילת למטרוניתא. ובשבת דמטרוניתא, דאשתארת ערומה, מוד בגדי זהב דנהרין, מוד טורי אבן, בייב אבנין מרגלן. מעיל בכמה זגין ורמונים. וארבע בגדי לבן, דבהון הות מטרוניתא, מתקשטא קדם מלכא. הדא הוא דכתיב, (בראשית ט) וראיתה לזכר ברית עולם. וגזלת לה לגברתה, כמה מאכלין דקרפנין.

451. שור מועד בעלה, עאל לבי מלכא (קצ"א ע"א) רבניה, בארבע אבות נזיקין דיליה, (דאינון, יחזקאל א) ופני שור מהשמאל לארבעתם) עון ומישויות אף וזיזות, דכלהו מועדין לקלקל. בגופא דיליה, הרביץ על הכלים, מזבח מנורה שלחן ושאר מאנין, רבץ עלייהו ושברתו. ובשן דיליה, אכיל כל קרפנין דמאכלים דפתורא, ושאר ברגלוי רפסא. (ומדקא כלא

הָרֶג פְּהִנִּים וְלוֹיִם. הָרֶס הַבֵּל, חֲלָל מִמְּלָכָה וְשָׂרִיָּה.

ושארא דאינון אמוהן ופדרין שיירי מנחות ברגלוי רפסא) ובקֶרֶן דִּילִיָּה, קֶטֶל כְּהֵנִי וְלִיֹּאֲנִי. הָרֶס כָּלָא, (איכה ב) וְזָכַל (דף קי"ח ע"ב) מִמְּלָכָה וְשָׂרִיָּה.

452. הַבּוֹר, נִקְבָּא בִישָׂא, לִילִית, בְּבֵית דִּילָה, דְּאִיהִי בֵית הַסֵּהר, תַּפְסִית לְמִטְרוֹנִיתָא וּבְנָהָא, שְׁפִיזָה בִישָׂא, בְּגִלּוֹתָא דִּילָה, וְשׁוּיָאן לֹון, בְּכִמָּה שֶׁלְשָׁלָאֹת, וְאֶסְרוּ לְבָנִיָּה אֶת יְדֵיהֶם מִהֲדָקִים לְאַחֹר. (איכה א) הִיא יֹשֶׁבֶת בְּגוֹיִם לֹא מִצָּאָה מְנוּחַ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא (שם) כָּל מִכְבְּדִיָּה הַזֵּילוּהָ כִּי רָאוּ עֲרוֹתָהּ גַּם הִיא נֶאֱנָחָה וְתָשָׁב אַחֹר.

452. הַבּוֹר, נִקְבָּא בִישָׂא, לִילִית, בְּבֵית דִּילָה, דְּאִיהִי בֵית הַסֵּהר, תַּפְסִית לְמִטְרוֹנִיתָא וּבְנָהָא, שְׁפִיזָה בִישָׂא, בְּגִלּוֹתָא דִּילָה, וְשׁוּיָאן לֹון, בְּכִמָּה שֶׁלְשָׁלָאֹן וְאֶסְרוּ לְבָנִיָּה, יְדֵיהֶוּ מִהֲדָקֶן לְאַזְוֹרָא. (איכה א) הִיא יֹשֶׁבֶת בְּגוֹיִם לֹא מִצָּאָה מְנוּחוֹ. וְלֹא עוֹד אֲלֵא (איכה א) כָּל מִכְבְּדִיָּה הַזֵּילוּהָ כִּי רָאוּ עֲרוֹתָהּ גַּם הִיא נֶאֱנָחָה וְתָשָׁב אַזְוֹר.

453. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא זִוְנָה דְּאִיהִי הַבְּעֵר, דְּהֵיִינוּ אֵשׁ, (איכה ד) וַיֵּצֵת אֵשׁ בְּצִיּוֹן. לְבַתֵּר קָם אָדָם בְּלִיעַ"ל רָשָׁע, רְבִיעִי לְאַבּוֹת הַנְּזִיקִין, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ אָדָם מוֹעֵד לְעוֹלָם, בֵּין עַר בֵּין יֶשֶׁן, וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירָהּ, וְאָכַל וְהִשְׁמִיד וְגִדַּע בְּרָמִים וּפְרָדִסִּים שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, וְכָלָה הַכֵּל.

453. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא זִוְנָה דְּאִיהִי הַבְּעֵר, דְּהֵיִינוּ אֵשׁ, (איכה ד) וַיֵּצֵת אֵשׁ בְּצִיּוֹן. לְבַתֵּר קָם אָדָם בְּלִיעַ"ל רָשָׁע, רְבִיעִי לְאַבּוֹת הַנְּזִיקִין, דְּאִתְבַּר בֵּיהּ אָדָם מוֹעֵד לְעוֹלָם, בֵּין עַר בֵּין יֶשֶׁן, וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוֹ, וְאָכַל וְשִׁצִּי וְגִדַּע בְּרָמִים וּפְרָדִסִּים דִּירוּשָׁלַם, וְשִׁצִּי כָלָא.

454. רַבּוֹן הָעוֹלָם, אֶתָּה אֲמַת וְתוֹרַתְךָ אֲמַת, נִתְּתָ לָנוּ מִצְוֹת תַּפְלִין, לְצִדִּיקִים גְּמוּרִים הוּא שְׂכָר כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם, פָּאָר עַל רִאשִׁים, וּמִשְׁמָשִׁים אֶת אַבּוֹתֵיהֶם וְאִמָּם, כְּמוֹ שֶׁהָגוּף שָׁכַל אִיבְרִיו מִשְׁמָשִׁים אֶת הָרֹאשׁ, כֹּךְ הָאִשָּׁה מִשְׁמָשֶׁת אֶת בַּעֲלָהּ.

454. רַבּוֹן עֲלָמָא, אֲנִתָּ קְשׁוּטָא, וְאוֹרִייתָךָ קְשׁוּטָא, יְהִבֵּת לָן מִצְוֹת תַּפְלִין, (מ"ג ע"א) לְצִדִּיקִים גְּמוּרִים אִיהִוּ אֲגָרָא כְּפּוּם עוֹבְדֵיהֶוּ, פָּאָר עַל רִישֵׁיהֶוּ. וּבִישְׁמִישֵׁין לְאַבּוּהוֹן וְאִמָּהוֹן, כְּזִוְנָא דְּגוֹפָא, דְּכָל אַבְרִים דִּילִיָּה מִשְׁמָשִׁין לְרִישָׂא. הֵכִי אֶתְנָתָא, מִשְׁמָשִׂא לְבַעֲלָהּ.

455. וַיֵּשׁ מִלְּאָכִים הַמִּשְׁמָשִׁים אֶת הָגוּף, וּמִלְּאָכִים הַמִּשְׁמָשִׁים אֶת הַנֶּשֶׁמָה. וּכְמוֹ שֶׁיֵּשׁ הַפְּרָדָה בֵּין גּוּף וְנֶשֶׁמָה, כֹּךְ יֵשׁ הַפְּרָדָה בֵּין הַמִּלְּאָכִים שֶׁל הָגוּף לְבֵין הַמִּלְּאָכִים שֶׁל הַנֶּשֶׁמָה. וַיֵּשׁ נֶשֶׁמָה לְנֶשֶׁמָה, וּמִלְּאָכִים לְמִלְּאָכִים, (קהלת ה) כִּי גִבָּהּ מֵעַל גִּבָּהּ שְׁמֵר וּגְבָהִים עֲלֵיהֶם. וְאֵלָּה שְׁהֵם נֶשֶׁמָה לְנֶשֶׁמָה, כָּלִם אַחֵר. וְאֵף עַל גִּבּ שְׁדָרְךָ מִשָּׁל, הֵם כְּגוּף אֲצֵל הַנֶּשֶׁמָה אֵלָּה לְאֵלָּה, מִשּׁוּם שְׁמִקְבָּלִים אֵלָּה מֵאֵלָּה. כֹּךְ הַשְׂכִּינָה (הַנֶּשֶׁמָה), אֵף עַל גִּבּ שֶׁהִיא כְּנֶגֶד שְׁאָר הָאוֹרוֹת שֶׁל הַבְּרִיאָה כְּנֶשֶׁמָה אֲצֵל הָגוּף, כְּנֶגֶד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

455. וְאִית מִלְּאָכִין דְּאִינוֹן מִשְׁמָשִׁין לְגוֹפָא, וּמִלְּאָכִין דְּמִשְׁמָשִׁין לְנֶשֶׁמָתָא. וְכְזִוְנָא דְּאִית אַפְרִשִׁיתָא בֵּין גּוֹפָא לְנֶשֶׁמָתָא, הֵכִי אִית אַפְרִשִׁיתָא בֵּין מִלְּאָכִין דְּגוֹפָא, לְמִלְּאָכִין דְּנֶשֶׁמָתָא. וְאִית נֶשֶׁמָתָא לְנֶשֶׁמָתָא. וּמִלְּאָכִין לְמִלְּאָכִין, (קהלת ה) כִּי גִבָּהּ מֵעַל גִּבָּהּ שְׁמֵר וּגְבָהִים עֲלֵיהֶם. וְאֵלִין דְּאִינוֹן נֶשֶׁמָתָא לְנֶשֶׁמָתָא, כָּלָהוּ זוּד. וְאֵף עַל גִּבּ דְּאִרְזוּ מִתְּכָלָא, אִינוֹן כְּזוֹפָא אֲצֵל נֶשֶׁמָתָא אֵלִין לְאֵלִין, בְּגִין דְּמִקְבָּלִין אֵלִין

היא חשובה כגוף, אבל הכל אחד. כאן גוף ונשמה הכל אחד. מה שאין כך באדם, שגופו ונשמתו בפרד, זה חמור וזה שכל, זה חיים וזה מות. אבל הקדוש ברוך הוא חיים ושכינתו חיים. זהו שכתוב (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה.

מאכלין. הכי שכינתא, (נשמתא) אף על גב דאיהי לקבל שאר נהורין דבריא, כנשמתא אצל גופא, לקבל קודשא בריך הוא וזשיבא בגופא. אבל כלא זוד. הכא גופא ונשמתא כלא זוד. מה דלאו הכי בבר נשי, דגופיה ונשמתיה בפרודא. דא זומר, ודא שכל. דא זיי, ודא מותא. אבל קודשא בריך הוא זיים, ושכינתיה זיים, הדא הוא דכתיב, (משלי ג) עץ זיים היא למחזיקים בה.

456. וכל אותם שרשומים בסימני הקדוש ברוך הוא ושכינתו, הם רשומים בימי החל באות של התפלין, באות של המילה, ורשומים בזכור ושמור בשבת. רשומים בתורה שבכתב שנתנה מימין, ובתורה שבעל פה שנתנה משמאל. והקדוש ברוך הוא זכור מימין, ושמור משמאל. והשכינה זכירה מימין, ושמירה משמאל. הן תפלין של ראש של האדם, ותפלין של יד. וכך שכינה, תורת ה' תמימה, והמצוה שלו. וזה מהצד של העמוד האמצעי, שהוא כולל דין ורחמים. זכור ושמור. נקראת היא זכירה ושמירה. ובכל המצוות היא שקולה אליו במדרגה.

456. וכל אינן דרשימין בסימני דקודשא בריך הוא ושכינתיה, אינן רשימין ביומין דזוול, באות דתפלין, ובאות דמילה. ורשימין בזכור ושמור בשבת. רשימין בתורה שבכתב, דאתיהיבת מימינא. ובתורה שבעל פה, דאתיהיבת משמאלא. וקודשא בריך הוא, זכור מימינא, ושמור משמאלא. ושכינתא, זכירה מימינא, ושמירה משמאלא. אינן תפלין דרישא דבר נשי, ותפלין דיד. והכי שכינתא, (תהלים יט) תורת יי תמימה, ומצוה דיליה. והאי מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דאיהו כליל דינא ורחמי. זכור ושמור. אתקריאת איהי זכירה ושמירה. ובכל פקודין איהי שקילה לגביה במדרגה.

457. אבל מצד החסד – הקדוש ברוך הוא הוא זכור, והשכינה שמור. כמו שבארנו בפעלי המשנה, זכור לזכר, ושמור לכלה. משום שבימין ובשמאל הענפים מתפרדים, כמו כנפי ראה שהן פרודות מלמעלה. כנגדם חיות, ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה. וכנגד פתוחות של ספר תורה. למטה שניהם ביחוד אחד, כמו סתומות של ספר תורה, שאין שם פרוד. ומשום כך במקום של יחוד, שהוא גוף, דומה לשדרה של לולב. אם נפרצו או נפרדו עליו – פסול.

457. אבל מסטרא דזוסד, קודשא בריך הוא זכור, ושכינתא שמור. כמה דאוקמוה מארי מותגיתין, זכור לזכר, ושמור לכלה. בגין דבימינא ובשמאלא ענפין מתפרדין, כגוונא דכנפי ריאה, דאינן פרודות מלמעלה. לקבליהו זיון, (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה. ולקבל פתווחות דספר תורה. לתתא תרווייהו ביזוודא זודא, כגון סתומות דספר תורה, דלית תמן פרודא. ובגין דא, באתר

הַיְּזוּדָא, דְּאִיהוּ גֻּפָא, דּוּמָה לְשַׁדְרָה דְּלוּלָב,
אִם נִפְרָצוּ, אוּ נִפְרְדוּ עָלָיו פְּסוּל.

458. בְּכַמָּה רְשִׁימִין רְשֵׁם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַנְדֹּעַ לְמַלְאָכִים. אֵלּוּ מִימִין,
שְׁתַּלּוּיִים מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוּ אֵלּוּ
מִשְׁמָאל, שְׁתַּלּוּיִים מִהַשְׁכִּינָה, אוּ אֵלּוּ
שְׁתַּלּוּיִים מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בִּיחוד
אֶחָד. וְדָאֵי אֵלָּה שְׁיֵשׁ בְּהֶם תּוֹרָה רְשומִים
בְּחֶסֶד, וְאֵלָּה שְׁיֵשׁ בְּהֶם מִצְוָה רְשומִים
בְּגִבּוּרָה, וְאֵלּוּ בְּעָלֵי הַתַּפְּלִין וְאוֹת שֶׁבֶת
וְאוֹת בְּרִית רְשומִים בְּצַדִּיק.

458. בְּכַמָּה רְשִׁימִין רְשֵׁם הַקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל, לְאַשְׁתַּבּוּדָּעָא לְגַבֵּי מַלְאָכִין. אֵלִין
דִּימִינָא, דְּתַלְלִין מִקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אוּ אֵלִין
דְּשִׁמְאָלָא, דְּתַלְלִין מִשְׁכִּינְתָּא. אוּ אֵלִין דְּתַלְלִין
מִקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּשְׁכִינְתָּיה בִּיְזוּדָא וְזָדָא.
וְדָאֵי אֵלִין דְּאִית בְּהוֹן תּוֹרָה, רְשִׁימִין בְּזוּסָד.
וְאֵלִין דְּאִית בְּהוֹן מִצְוָה, רְשִׁימִין בְּגִבּוּרָה. וְאֵלִין
מֵאֵרִי דְּתַפְּלִין, וְאוֹת שֶׁבֶת, וְאוֹת בְּרִית, רְשִׁימִין
בְּצַדִּיק.

459. וְהַבְּהֻמוֹת, עַמֵּי הָאָרֶץ, הֵם רְשומִים
בְּהַעֲבֵרַת עֶרְלָה וּפְרִיעָה. עוֹפּוֹת – בְּזֹפֶק
וּבְקַרְקָבִין נִקְלָף, בְּהַעֲבֵרַת הַזֹּפֶק וּקְלִפַּת
הַקַּרְקָבִין, הֵם רְשומִים בְּעוֹפּוֹת לְאַכֹּל.
וּבַהֲמוֹת בְּשָׁנֵי סִימָנִים – מַעֲלַת גֵּרָה וּמִפְרָסַת
פְּרָסָה. כָּלֶם רְשומִים בְּשָׁנֵי סִימָנִים, כְּמוֹ
עֶרְלָה וּפְרִיעָה, שְׁמַעְבְּרִים מִהֶעֶם הַקְדוּשׁ.

459. וּבְעִירָן, עַמֵּי הָאָרֶץ, אֵינֹן רְשִׁימִין בְּאַעֲבָרוּ
דְּעֶרְלָה וּפְרִיעָה. עוֹפִין, בְּזֹפֶק וּבְקַרְקָבִין נִקְלָף,
בְּאַעֲבָרוּ דְּזֹפֶק, וּקְלִיפָה דְּקַרְקָבִין אֵינֹן רְשִׁימִין
עוֹפִין לְמִיכַל, וּבְעִירָן, בְּתֵרֵי סִימָנִין, מַעֲלַת גֵּרָה,
וּמִפְרָסַת פְּרָסָה. כָּלֶהוּ רְשִׁימִין בְּתֵרֵי סִימָנִין,
כְּזוּזָא דְּעֶרְלָה וּפְרִיעָה, דְּמַתְּעַבְּרִין מִעֲמָא
קְדִישָׁא.

460. אֲבָל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כָּלֶם רְשומִים
מִהֶם בְּכֶסֶּא. וּמִהֶם בְּמַלְאָכִים, בְּאַרְבַּע חִיּוֹת
הַכֶּסֶּא. מִהֶם בְּכּוֹכָבִים וּבַמְּזֻלוֹת, וּמִהֶם
רְשומִים בְּמִדּוֹת שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹדֵעַ
בְּהֶם. וְאוֹתָם שְׁמַתְעַסְקִים בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת
לְשִׁמּוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא עַל מִנֵּת
לְקַבֵּל פְּרָסָה, אֵלָּא כִּבְּן הַמַּחֲבִיב בְּכָבוֹד אָבִיו
וְאָמוֹ, זֶה וְדָאֵי נִקְשֵׁר וְנִרְשֵׁם בְּעַמּוּד הָאֲמָצְעִי
וּשְׁכִינָתוֹ, כָּאֵלּוּ בּוֹ הֵם הָיוּ אֶחָד. וּמִי שְׁיֵשׁ בּוֹ
תּוֹרָה בְּלִי מִצְוָה אוּ מִצְוָה בְּלִי תּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל
כָּאֵלּוּ הָיוּ בּוֹ בְּפִרּוּד. אֲבָל בְּזֶה וְזֶה, כְּמוֹ אֵילָן
שְׁעָנָפִים נִפְרָדִים לִימִין וּלְשִׁמְאָל, וְהָאֵילָן
הַיְּחִיד שֶׁל שְׁנֵיהֶם בְּאֲמָצְעַי.

460. אֲבָל תַּלְמִידֵי זֻזְכָּמִים, כָּלֶהוֹן רְשִׁימִין מִזְּהוֹן,
בְּכֶרְסִיָּא. וּמִזְּהוֹן, בְּמַלְאָכִי, בְּאַרְבַּע זַוִּיּוֹן
דְּכֶרְסִיָּא. מִזְּהוֹן בְּכִכְבִּיא (דף קי"ט ע"א) וּבְמִזְזָלִי.
וּמִזְּהוֹן רְשִׁימִין, בְּמִדּוֹת דְּקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אַשְׁתַּבּוּדָּעִין. וְאֵינֹן דְּמַתְּעַסְקִין בְּאוֹרִייתָא
וּבַמִּצְוֹת, לְשִׁמּוֹ דְּקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּיה,
שְׁלֵא עַל מִנֵּת לְקַבֵּל פְּרָסָה, אֵלָּא כְּבָרָא דְּאִיהוּ
מְזוּזָיִב בִּיקְרָא דְּאַבוּהִי וְאִמִּיהִי, דָּא אַתְקַשֵּׁר
וְדָאֵי וְאַתְרִישִׁים, בְּעַמּוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא וּשְׁכִינְתָּיה,
כָּאֵילוּ בֵּית הָיוּ זָדָד. וּמֵאֵן דְּאִית בֵּית תּוֹרָה כָּלָא
מִצְוָה, אוּ מִצְוָה כָּלָא תּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל כָּאֵילוּ הָיוּ
בֵּית בְּפִרּוּדָא. אֲבָל בְּדָא וְדָא, כָּאֵילָנָא, דְּעִנְפוֹי

מִתְפַּרְדִּין לִימִינָא וְלִשְׁמַאלָא, וְאִכְלָא יְזוּדָא
דִּתְרוּוִייהוּ, בְּאַבְצָעִיתָא.

461. הַרְשָׁעִים רְשׁוּמִים בְּלִי סִמְנֵי טְהָרָה,
אוֹתָם שָׂאִין לָהֶם תְּפִלִּין עַל הָרֹאשׁ וְהַזֹּעֵעַ,
וְאוֹתָם שְׁלֹא רְשׁוּמִים בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאֵלֶּה
שְׁלֹא שׁוֹמְרִים זְכוּר וְשִׁמּוּר, וְלֹא רְשׁוּמִים
בְּתַכְלֵת וּלְבָן שֶׁל צִיצִית. וְאֵלֶּה שְׁלֹא
רְשׁוּמִים בְּסִמְנֵי הִלּוּ, שֶׁקֶץ הֵם לָכֵס, אֵינֶם
יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא עַמִּי הָאֲרֵץ. מֶה אֵלֶּה שֶׁקֶץ
וְשָׂרֵץ – אֵף הֵם (כָּךְ) שֶׁקֶץ וְשָׂרֵץ. כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְוֶה בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, עַמִּי הָאֲרֵץ הֵם שָׂרֵץ,
וְנִשְׁוֹתֵיהֶם שֶׁקֶץ. וְעַל בְּנוֹתֵיהֶם נֶאֱמַר, (דְּבָרִים
כז) אֲרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה.

461. רְשִׁיעִיָּא, אֵינֻן רְשִׁימִין בְּלֹא סִמְנֵין דְּטְהָרָה,
אֵינֻן דְּלִית לָהֶון תְּפִלִּין עַל רִישָׁא, וְדִרְוּעָא. וְאֵינֻן
דְּלֹא רְשִׁימִין בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. וְאֵלִין דְּלֹא נְטִירִין
זְכוּר וְשִׁמּוּר. וְלֹא רְשִׁימִין בְּתַכְלֵת וּלְבָן דְּצִיצִית.
וְאֵלִין דְּלֹא רְשִׁימִין בְּאֵלִין סִמְנֵין, שֶׁקֶץ הֵם לָכֵס,
לֹא אֵינֻן יִשְׂרָאֵל אֲלֵא עַמִּי הָאֲרֵץ. מֶה אֵלִין
שֶׁקֶץ וְשָׂרֵץ, אוֹף אֵינֻן (נ"א כ') שֶׁקֶץ וְשָׂרֵץ. כְּמֹה
דְּאוּקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, עַמִּי הָאֲרֵץ הֵם שָׂרֵץ,
וְנִשְׁוֹתֵיהֶם שֶׁקֶץ. וְעַל בְּנוֹתֵיהֶם אֶתְמַר, (דְּבָרִים
כז) אֲרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה.

462. וּמִיתַתָּם מִיתָה בְּגִלּוֹי, וְאֵין מִיתָה אֲלֵא
עֲנִי, וּמִיתַתָּה עֲנִי שְׁלָהֶם לֹא תִהְיֶה בְּכִסּוּי,
כְּמוֹ עוֹפוֹת שְׂדוּמִים לְבַעֲלֵי מִצְוֹת, אֲלֵא
בְּגִלּוֹי, לְעֵינֵי הָעֵם, שְׁעֵנִי חֹשֵׁב בְּמֵת. וְיֵשׁ עֲנִי
בְּכִסּוּי מַעֲנִי בְּנֵי אָדָם. וְיֵשׁ עֲנִי לְעֵינֵי כָל,
בְּזִיקָתָ דָּם הַבְּהֵמָה, וְזִיקָתָה לְעֵינֵי כָל,
שְׁשׁוּפְכִים דָּם לְפָנֵי הַכֹּל. כִּךְ הָעֲנִיִּים שְׂדָמָם
נִשְׁפָּךְ בְּפָנֵיהֶם לְעֵינֵי בְּנֵי אָדָם וְנִעֲשִׂים
לִירִקִים כְּמוֹ מֵתִים.

462. וּבִמִּיתַתָּהֶון מִיתָה בְּאַתְגָּלִיָּא, וְלִית מִיתָה אֲלֵא
עֲנִיּוּתָא, וּבִמִּיתָה דְּעֲנִיּוּתָא דְּלָהֶון, לֹא יְהֵא
בְּאַתְכְּסִיָּא, כְּעוֹפִין דְּדִמְיִין לְמֵאֲרִי פְקוּדִין, אֲלֵא
בְּאַתְגָּלִיָּא, לְעֵינֵי עַמָּא, דְּעֲנִי זִשׁוּב כְּמֹת. וְאִית
עֲנִיּוּתָא בְּאַתְכְּסִיָּא, מַעֲנִי בְּנֵי נָשָׂא. וְאִית עֲנִיּוּתָא,
לְעֵינֵי כָלֹא. בְּזִיקוֹ דְּדָם דְּבְּהֵמָה, וְזִיקָתָה לְעֵינֵי
כָלֹא, דְּשִׁפְכִין דְּמָא קָמִי כָלֹא. הֵכִי עֲנִיִּין שִׁפְכִין
דְּמוֹי בְּאַנְפִּייהוּ, לְעֵינֵי בְּנֵי נָשָׂא, וְאַתְהִדְרִין יְרוּקִין
כְּמֵתִין.

463. וְאֵם חוֹזְרִים בְּתִשְׁבּוּבָה וְלֹא פוֹתִחִים
פִּיהֶם לְהַטִּיחַ דְּבָרִים כָּלְפִי מַעֲלָה, וּמִיתַתָּם
בְּסִתְיַמַת פֶּה, כְּמוֹ בְּהֵמָה שֶׁהִיא מֵתָה וְאֵין לָהּ
קוֹל וְדְבֹר. וּבְדוּי כִךְ הוּא יֹאמַר: אֵין לִי פֶה
לְהַשִּׁיב, וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ. וְיִתְנַדָּה,
וּמִיחַד אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם לְהִיּוֹת
מִיתַתוֹ בְּאַחַד. כְּמוֹ שְׁחִיטַת הַבְּהֵמָה בְּשֶׁתִּים
עֲשָׂרָה בְּדִיקוֹת סָבִין, וּבְסָבִין שְׁהוּא אָחִיד.

463. וְאִי הִדְרִין בְּתִיּוּבָתָא, וְלֹא פְתוּזִין פּוּמְהוֹן
לְהַטִּיּוֹן דְּבָרִים כָּלְפִי מַעֲלָה וּבִמִּיתָה דְּלָהֶון
בְּסִתְיַמּוֹ דְּפּוּמָא, כְּבַעֲיָרָא דְּאִיהִי מִיתָא, וְלִית לָהּ
קוֹל וְדְבֹר. וּבְדוּי הֵכִי יִמָּא אִיהוּ, אֵין לִי פֶה
לְהַשִּׁיב, וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ, וְיִתְנַדָּה וּבִמִּיּוּד
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא, לְמִהְיֵי מִיתַתִּיה
בְּאַחַד. כְּזוּזָא דְּשִׁחִיטַת בְּהֵמָה, בְּתִרִיסַר
בְּדִיקוֹת דְּסָבִין, וּבְסָבִין דְּאֵינֻן אָחִיד.

464. וּמִבְּרַךְ וּמִקְדֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּכָל יוֹם בְּבִרְכּוֹ וּבְקִדְשָׁהּ, וּבְכָל אֲכִילָהּ

464. וּמִבְּרַךְ וּמִקְדֵּשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל
יוֹמָא, בְּבִרְכּוֹ וּבְקִדְשָׁהּ, וּבְכָל אֲכִילָהּ וְשִׁתָּהּ

ושתיה שלו. כמו שמברך הכהן: ברוך אתה – הרי ברכה. אשר קדשנו – הרי קדשה. בשחרות מברכת את הקדוש ברוך הוא בכל יום בברוך, ומקדשת אותו בקדשתו ומיחדת אותו ביחוד שהיא שכינתו, הקדוש ברוך הוא יורד על אותה רוח בכמה מחנות.

465. אליהו, ודאי אדם שמברך ומקדש ומיחד את הגבירה, כמה מחנות של הגבירה עולים עמו, ומחנות המלך יורדים אליו. וכלם כדי לשמרו, ולהודיעה לאותה רוח כמה חדושים ועתידות בחלומות בנבואה, וכמה סתרים, כמו שיעקב שנאמר בו, (בראשית כח) והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. ועל מחנות המלך והגבירה נאמר (שם לב) ויקרא שם המקום ההוא מחנים. אבל המלך והגבירה לא יורדים לשם.

466. אמר אליהו, רועה הנאמן, כך זה ודאי, אבל משום שבכל מצוה ומצוה היתה השתדלות שלף ליחד את הקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל המחנות שלמעלה ולמטה, כך הקדוש ברוך הוא ושכינתו וכל מחנותיו מעלה ומטה מתחדים עם רוחך בכל מצוה ומצוה, כבן המלך שהאב והאם אוהבים אותו ומנשקים אותו, ומחביבותו שלו אינם מאמינים למחנותיהם, אלא הם בגופם שומרים אותו.

467. משום שאותה הרוח שלף היא מצד העמוד האמצעי, שהוא ו' כולל אב ואם, שהם י"ה. הנפש שלף, בת יחידה, מצד האות ה', השכינה התחתונה לא זזה ממך. וכמו שאבא ואמא שומרים את הבן, כך שומרים את הבת במחנות עליונים, שהם מחנים. ובמחשבה העליונה עולים לרוחך, כמו שבארוה, ישראל עלה במחשבה. יו"ד

דיליה. כגוונא דמברך כהנא, ברוך אתה, הא ברכה. אשר קדשנו, הא קדושה. כד ריונא מברך לקודשא בריך הוא, בכל יומא בברוך, ובקדש ליה בקדושה דיליה, ומינוד ליה בינודא דאיהו שכינתיה. קודשא בריך הוא נזוית על ההוא ריונא בכמה משריין.

465. אליהו, ודאי בר נש דמברך ובקדש, ומינוד למטרונותא, כמה משריין דמטרונותא סלקין עמיה, ומשריין דמלכא, נזויתין לגביה. וכלהו לנטרא ליה, ולאודעא ליה לההוא ריונא, כמה זיודושיין ועתידות, בזולמין דנבואה, וכמה סתרים. כגוונא דיעקב, דאתמר ביה, (בראשית כח) והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. ועל משריין דמלכא ומטרונותא אתמר, (בראשית לב) ויקרא שם המקום ההוא מוזנים. אבל מלכא ומטרונותא לא נזויתין תמן.

466. אמר אליהו, רעיא מהימנא, הכי הוא ודאי. אבל בגין דבכל פקודא ופקודא, הוה אשתדלותא דילך, לינודא קודשא בריך הוא ושכינתיה, בכל משריין דעילא ונתתא, הכי קודשא בריך הוא ושכינתיה, וכל משרייתיה עילא ונתתא, מתינודין בריונא דילך, בכל פקודא ופקודא, כברא דמלכא, דאבא ואמא רזומין ליה, ונשקין ליה, ובזוביבו דיליה, לא המנין ליה במשריין דלהון, אלא אינן גופייהו, נטריין ליה.

467. בגין דההוא ריונא דילך, מסטרא דעמודא דאמצעיתא איהו, דאיהו ו' כליל אבא ואימא, דאינן י"ה. נפש דילך. בת ינודא, מסטרא דאת ה', שכינתא נתתא, לא זזת מינך. וכגוונא דאבא ואימא נטריין ברא, הכי נטריין ברתא. במשריין עלאין, דאינן מוזנים. ובמוזשבה עלאה, סלקין

ה"א וא"ו ה"א. ומתי רוחך עלתה במחשבה?
בשהיא שלמה, ונאמר בה (תהלים קנ) כל
הנשמה תהלל יה. ובנפש שהיא ה'.

לרווחא דילך, כמה דאוקמוה, ישראל עלה
במוזשבה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ואימתי רווחא
דילך סליקת במוזשבה. כד איהי שלימה,
ואתמר בה, (תהלים קנ) כל הנשמה תהלל יה. (דף
קי"ט ע"ב) ובנפשא דאיהי ה'.

468. רוח ה' נאמר, בה אמר ה' מארבע
רוחות באי הרוח. והם רוח ה', רוח חכמה
ובינה, רוח עצה וגבורה וגו'. שלם בארבע
אותיות, עלה במחשבה, ועלת העלות
מעטרו בכתר. בכל הכבוד הזה רוחך עולה
ויורדת כל לילה, וכל הדברים שהתגלו (לך)
בחסד, ועליהם נאמר ואתם וכו' על
כתר (דברים ד) ואתם הדבקים בה'. אתם,
ולא אמות עובדי כוכבים ומזלות. ומשום
זה, (שמות כב) זבח לאלהים יחרם. אלהים
אחרים. בלתי לה' לבדו.

468. רוח יי' אתמר ביה, (יחזקאל לז) כה אמר יי'
מארבע רווחות באי הרווח. ואינן, (ישעיה יא) רוח
יי', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה
וגו'. (שלים) שלום בארבע אותיות, סליק
במוזשבה, ועלת העלות מעטרו ליה בכתר.
בכל האי יקר, רווחא דילך, סליק וגזיית בכל
ליליא. וכל מלין דאתגליין (נ"א לך בחסד ועליהו אתמר
ואתם וכו') על כתר (דברים ד) ואתם הדבקים ביי',
אתם, ולא אומין עובדי כוכבים ומזלות. ובגין
דא, (שמות כב) זבח לאלהים יחרם, אלהים
אחרים. בלתי ליי' לבדו.

469. אשרי העם הקדוש שנקראו צאן של
הקדוש ברוך הוא, להקריב את עצמם
קרבות לפניו, כמו שנאמר (תהלים מד) כי
עליך הרגנו כל היום נחשבנו כצאן טבח.
ומקריבים את עצמם כמו צאן, בתענית.
שמעוט החלב והדם שבתענית חשוב יותר
מקרוב בהמות, שהיה מתמעט הדם והחלב
וכל אותם אמורים ופדרים שנאכלים כל
הלילה.

469. זכאה עמא קדישא, דאתקריאו עאזא
דקודשא בריך הוא, למקרב גרמייהו קרבנין
קמיה. כמה דאתמר, (תהלים מד) כי עליך הורגנו
כל היום נחשבנו כצאן טבחה. וקרבין גרמייהו
כעאנין, בתעניתא. דמעוט זולבא ודמא,
דתעניתא, איהו וזשיב יתיר מקרבנא דבעירן,
דהיה מתמעט דמא וזולבא וכל אינן אמורין
ופדרין, דמתאכלין כל ליליא.

470. אשריהם (ישראל) שמקריבים את
רוחם קרבות לפני ה', ובכל לילה ולילה
שרוחם היא העולה אליו, אם מעלה אותה
בתורה ומצוה, בתורה שהיא עשר אמירות,
שנתנו מהאות י' שבשש דברות, מאותיות
ה"ה. (בו', בששה) בשש חמשי תורה בספר
בראשית. חמשה הם שנקראו חמשה חמשי
תורה. ששי נקרא ספר בראשית. ובמחשבה
שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שנאמר בו

470. זכאין אינן, (ס"א ישראל) דמקרבין רווחין
דלהון, קרבנין קדם יי'. ובכל ליליא ולייליא,
דרווחא דלהון היא העולה לגביה, אי סליק לה,
בתורה ומצוה, בתורה, דאיהי עשר אמירן,
דאתייהיבו מאת י' דבעשר דברן, מאתון
ה"ה. (ס"א בו', בשית) בשית זומשי תורה בספר
בראשית. זומשה אינן דאתקריאו זומשה זומשי

ישראל עלה במחשבה. ולא יזה מקום עולה?
לכתר ששם עלת העלות, מפלא ומכסה.

471. אשרי מי שמעלהו במצוה, שהיא מצות תפלין, שבהן ארבע פרשיות, שבהן שם יהו"ה: י' – קדש לי. ה' – והיה כי יביאך. ו' – שמע ישראל. ה' – והיה אם שמוע. במחשבה. לקשר אותה ביד, שהשכינה היא י"ה וכלולה ממעשה שהיא ה'. ודבור שהיא בינה כלולה ו' ספירות. ובמחשבה, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יהו"ה. י"ד אותיות, כחשבון יד. ונרמזו בארבע פרשיות, ובית התפלין א', ושתי רצועות הראש – שבע. ששני שניי' תשע, וקשר הרצועה עשר. וארבע פרשיות היד – הרי י"ד, יד השכינה, יד יהו"ה.

472. בשבילה נאמר, (שם לא) בידך אפקיד רוחי וגו'. הרוח נפקדה ליהו"ה, והקדוש ברוך הוא יורד אליו לקבלו לשכינה, ושומרים אותו הקדוש ברוך הוא ושכינתו. ומי גורם את זה? מי שבכל מצוה ומצוה מעלה שכינה אל הקדוש ברוך הוא.

473. ושבעים תבות של יענף ה' ביום צרה, ובמה היא צונחת? אלא ודאי בישראל יש בעלי תורה, מלאכים, מצד של אילת השחר, שהיא שכינה. ושתי דרגות הן – בקר ושחר, ועליהן נאמר (תהלים טז) נעמות בימינך נצח. בקר של אברהם, שהוא חס"ד, זה עולה יותר ביום הגאולה, אבל השחר מקדים ליום הגאולה, ומיהו? נצח, ששכינה מצדו נקראת אילת השחר.

תורה. שתיתתה ספר בראשית אקרי. ובמחשבה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאתמר בית, ישראל עלה במחשבה. ולאן אתר סליק. לגבי כתר דתמן עלת העלות, מופלא ומכוסה.

471. זכאה מאן דסליק ליה במצוה, דאיהי מצות תפלין, דבהון ארבע פרשיות, דבהון שם יהו"ה. י' קדש לי. ה' והיה כי יביאך. ו' שמע ישראל. ה' והיה אם שמוע. במחשבה. לקשר ליה ביד, דשכינתא איהו י"ה כליכא במעשה דאיהי ה'. ודבור דאיהי בינה, כליכא ו' ספיראן. ובמחשבה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ידו"ד. י"ד אתון, כזושבן יד. ואתרמיון בארבע פרשיין, וביתא דתפלין א', ותרין רצועי דרישא, (נ"א ודידה) שבע. דתרין שניין תשע. וקשר דרצועה עשר. וד' פרשיין היד, (ס"א הרי י"ד). יד דשכינתא, יד יהו"ה.

472. בגינת אתמר, (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי וגו'. רוח אתפקד לידו"ד. וקודשא בריך הוא נזוית לגביה, לקבלא ליה לגבי שכינתא. ונטרי ליה קודשא בריך הוא ושכינתיה. ובמאן גרים דא. מאן דבכל מצוה ומצוה, סליק שכינתא לגבי קודשא בריך הוא.

473. וע' (ויקרא רמ"ט ע"ב) תיבין דיענף יי' ביום צרה. ובמאי צוונות. אלא ודאי ישראל אית בהון מארי תורה, מלאכים, מסטרא דאילת השחר, דאיהי שכינתא. ותרין דרגין אינן, בקר ושחר, ועליהו אתמר, (תהלים טז) נעימות בימינך נצח. (ק"י ע"א) בקר דאברהם, דאיהו זוס"ד, דא סליק יתיר ביומא דפורקנא, אבל שחר אקדים ליומא דפורקנא. ובמאי איהו. נצח, דשכינתא מסטריה אתקריאת אילת השחר.

474. ומשום כך, ל"מ נצח, שם נצ"ח, שם ל"מ, שהם שבועים הקולות שצווחות אילת השחר על בניה, שהתחזק עליהם הקדרות בגלות, שחרות השחר בשבועים השנים האחרונות. (בשבועים) באותו זמן יתקיים בישראל, (ישעיה כו) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה בן היינו מפניך ה'. ועל בן נקודה לך ה' אלהינו:

475. ובהם האילת מכניסה ראשה בין ברביה. הראש הוא צדיק יסוד עולם. בין ברביה שהם נצח והוד. ונשבע לה בו לפדות את בניה בבקר, שהיא אריה, בקר ימין של אברהם, משיח בן דוד שיוצא מיהודה, שנאמר בו (בראשית מט) גור אריה יהודה. ומשום זה (רות ג) חי ה' שכבי עד הבקר.

476. ובה (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים וגו'. משום שתפארת היא דרגת משה, הגוף, וחסד זרועו, ומשה נקשר בע"ב שהוא חסד, דרגתו של אברהם. שפך עולה בחשבון ח"י – וי"ז מן ויסע ויבא ויט, שלשת ענפי האבות. ש, שנקשרה בש' של משה, שנאמר בהם (יחזקאל א) ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל וגו', ופני נשר לארבעתן. מ"ה מן משה, ודמות פניהם פני אדם.

477. בזרוע שמאל נאמר שמאל דוחה, וימין מקרבת. שאף על גב שהקדים בתשרי, שבארוה בו בעלי המשנה, בתשרי עתידים להגאל – תהיה דוחה, כדי שלא ימות משיח בן אפרים. דוחה מתשרי שהיא שמאל, עד שיקרב ימין, פסח זרוע ימין. לקים בה (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, וזהו בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, לקים בהם (ישעיה נד) ובחסד עולם רחמתיך אמר גאלך ה'.

474. ובגין דא, כ"מ נצ"ח, תבין נצ"ח, תבין כ"מ. דאינון ע' קלין דצווחות אילת השחר על בניה, דאתתקף עליהו קדרותא בגלותא, שחרות השחר בע' שנין בתראין, (בשבועים) בהוא זמנא יתקיים בישראל, (ישעיה כו) כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה בן היינו מפניך יי'. ועל בן נקודה לך יי' אלהינו.

475. ובהון אילת אעילת רישהא בין ברביהא. רישהא, איהו צדיק יסוד עולם. בין ברביהא דאינון נצח והוד. ואומי לה ביה, למפרק לבניהא בבקר, דאיהו אריה בקר ימינא דאברהם, משיחו בן דוד דנפיק מיהודה, דאתמר ביה, (בראשית מט) גור אריה יהודה. ובגין דא, (רות ג) זוי יי' שכבי עד הבקר.

476. ובה (ישעיהו סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים וגו', בגין דתפארת דרזא דמשה גופא, וזסד דרועא דיליה, ובמשה אתקשר בע"ב דאיהו זסד, דרזא דאברהם. דהכי סליק בזושבן זז"י. וי"ו מן ויסע ויבא ויט, תלת ענפי אבהו, ש. דאתקשר בש' של משה. דאתמר בהון (יחזקאל א) ופני אריה אל הימין לארבעתן ופני שור מהשמאל וגו', ופני נשר לארבעתן. מ"ה מן משה, ודמות פניהם פני אדם.

477. (ס"א דאיהו) דרועא שמאלא, אתמר ביה, שמאל דוחה, וימין מקרבת. דאף על גב (דף ק"כ ע"א) דאקדים בתשרי, דאוקמוה ביה מארי מתניתין, בתשרי עתידין להגאל. תהא דוחה, בגין דלא ימות משיחו בן אפרים, דוחה מתשרי דאיהו שמאל. עד דיקרב ימין, פסח דרועא ימינא. לקיים בה, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות והאי איהו בניסן נגאלו

ובניסן עתידין להגאל. לקיים בהון (ישעיה נד) ובזוסד עולם רוזמותיה אמר גאלך יי'.

478. ואחר כך בלם נוטלים מגבורה, שממנה משיח בן אפרים, לטל נקמה משונאיו. שכן צריך לנקות את התבואה, שהם ישראל, בימין, ואחר כך לשרף את הקש בשמאל. זהו שכתוב (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום. וכנוס התבואה זהו העמוד האמצעי, בו (בראשית כה) ויאסף (אל עמיו). לאיזה מקום? לבית, זו השכינה.

479. אבל בדרגת משיח בן יוסף הוא רומז, (במדבר כה) עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו בלחף השור את ירק השדה. שעליהם נאמר (תהלים צא) בפרח רשעים כמו עשב וגו'. מפסח ועד תשרי תהיה הגאלה, שהוא עד. ומשם ואילך תהיה השמדתם, להשמידם (גאלה) עדי עד. (ולא עד בכלל, אלא עד שמגיע לעד. משם ואילך להשמידם עדי עד) כשהגיעו לתשרי, שהוא שור, בו בלחף השור.

480. וסמיכתם (של ישראל והנטיה שלהם בימין) של ישראל בימין, שהוא אריה. אבל הקימה שלהם בגוף האילן. וזהו כל הפורע כורע בברוך, צדיק. שנאמר בו ביוסף הצדיק, (בראשית לז) והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי. וזהו (רות ג) חי ה' שכבי עד הבקר. וכל הזקף זקף בשם – דרגת משה רבנו למעלה. (ובמשה) ומשה למטה, בו יקומו כל ישראל כמו איברים של הגוף, שבו בלם יקופים בעמידה. ובה הוא כל הזקף זקף בשם, משום שעליו נאמר (שמות לג) ואדעך בשם.

478. ולביתר נטלי כלהו מגבורה, דמנחית משיון בן אפרים, לנטלא נוקמא משינאוי. דהכי בעי לנקאה עבורא, דאינון ישראל, בימינא. ולביתר לאוקדא קש, בשמאלא. הדא הוא דכתיב, (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום. וכנישו דעבורא, דא עמודא דאמצעייתא. בית (בראשית כה) ויאסף (אל עמיו). לאן אתר. לביתא, דא שכינתא.

479. אבל בדרגא דמשיון בן יוסף, איהו דקא רמיז, (במדבר כב) עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלזוזף השור את ירק השדה. דעליהו אתמר, (תהלים צב) בפרח רשעים כמו עשב וגו'. מפסחו ועד תשרי, יהא פורקנא דאיהו עד. ומתמן ואילך יהא השמדה דלהון, (תהלים צב) להשמידם (פורקנא) עדי עד. (נ"א ולא עד בכלל, אלא עד דמטי לעד, מתמן ואילך להשמידם עדי עד) כד מטו לתשרי דאיהו שור, בית כלזוזף השור.

480. וסמיכה (ס"א דישאל ומטו דלהון בימינא וכו') דלהון דישאל, בימינא דאיהו אריה. אבל קימה דלהון בגופא דאילנא. והאי איהו כל הפורע כורע בברוך, צדיק. דאתמר בית ביוסף הצדיק, (בראשית לז) והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי. והאי איהו, (רות ג) וזי יי' שכבי עד הבקר. וכל הזקף זקף בשם, דרגא דמשה רבינו לעילא. (ס"א ובמשה) ובמשה לתתא, בית יקומו כל ישראל, כאברין דגופא, דבית כלהו וקיפין בעמידה. ובהאי איהו כל הזקף,

זֹקֶף בְּשֵׁם, בְּגִין דְּעָלִיָּה אֲתָמֵר, (שמות לג) וְאֲדַעֲךָ בְּשֵׁם.

481. יְהוֹן מְשִׁיזוֹן בֶּן דָּוִד, דְּאִיהוּ אַרְיָה, מִימִינִיה. וּמְשִׁיזוֹן בֶּן יוֹסֵף, דְּאִיהוּ שׂוֹר, מִשְׁמָאל. מִימִין אֲבִרָהִם, מִשְׁמָאל יִצְחָק, וְהוּא הַנָּשֵׁר בְּאַמְצָע. הַשְּׁלִשְׁלֹת שְׁלֵהֶם מִצַּד שֶׁל יַעֲקֹב. שׁ' שֶׁל מֹשֶׁה, קִדְּשָׁה לָךְ יִשְׁלֹשׁ. מִצַּד שֶׁל אַרְיָה שְׁלִשְׁת פְּנֵי הָאֲבוֹת נִקְרְאוּ אַרְיוֹת. בְּקֶר. מִצַּד שֶׁל שְׁמָאל נִקְרְאוּ פְּרִים מְנַגְחִים. וּמִצַּד הָאֲמִצָּע נִקְרְאוּ נִשְׁרִים, וְעָלִיהֶם נֶאֱמַר (שמות יט) וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כִּנְפֵי נִשְׁרִים וְאֵבָא אֶתְכֶם אֵלַי. הָרִי הֵם ט'. עֲשִׂירִי וְרַבִּיעִי אָדָם (מֵה שְׁמוֹ) שֶׁל מֹשֶׁה שְׂרוּכֵב עַל שְׁלֹש חַיִּוֹת.

481. יְהוֹן מְשִׁיזוֹן בֶּן דָּוִד, דְּאִיהוּ אַרְיָה, מִימִינִיה. וּמְשִׁיזוֹן בֶּן יוֹסֵף, דְּאִיהוּ שׂוֹר, מִשְׁמָאלִיה. מִימִינֵא אֲבִרָהֶם, מִשְׁמָאלֵא יִצְחָק, וְאִיהוּ נִשְׁר בְּאַמְצָעִיתָא. שְׁלִשְׁלֹת דְּלֵהוֹן, מִסְטָרָא דִּיעֲקֹב. ע' דְּמֹשֶׁה, קִדְּשָׁה לָךְ יִשְׁלֹשׁ. מִסְטָרָא דְּאַרְיָה, ג' אֲנָפִין דְּאֲבָהֵן, אֲתִקְרִיאוּ אַרְיוֹת. בְּקֶר. מִסְטָרָא דְּשְׁמָאלֵא אֲתִקְרִיאוּ פְּרִים מְנַגְזִיזִים. וּמִסְטָרָא (פ') ע"ב) דְּאַמְצָעִיתָא, אֲתִקְרִיאוּ נִשְׁרִים. וְעָלִיָּהוּ אֲתָמֵר (שמות יט) וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כִּנְפֵי נִשְׁרִים וְאֵבָא אֶתְכֶם אֵלַי. הָא אֵינֹן ט'. עֲשִׂירָאָה, וְרַבִּיעָאָה, אָדָם (מֵה שְׁמוֹ) דְּמֹשֶׁה דְּרָכִיב עַל תַּלְת זַיִוִּין.

482. וְנֶאֱמַר בִּישְׂרָאֵל, (בראשית א) וַיֵּרְדוּ בְּדָגַת הַיָּם – הַמִּמְנִים עַל הַיָּם בְּצַד שֶׁל הַנֶּחֱשׁ, שְׁהִיָּה שְׂרָה שֶׁל מִצְרַיִם, שְׁהִתְפַּשֵּׁט בְּגָלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה מִיָּם עַד יָם. וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם – עֶרְבֻבִיָּה רָעָה. עֲמַלְקִים, נְפִילִים, תַּעֲרֻבַת שֶׁל כָּל הָאֲמוֹת בְּכָל צַד בְּגָלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה, בֵּין בִּישְׂרָאֵל, בֵּין בִּישְׁמַעֲאֵל, בֵּין בְּעָשׂוֹ. וּבִבְהֵמָה – אֵלּוּ בְנֵי עָשׂוֹ שְׁשִׁלְטוֹנֵם בְּכָל הָאָרֶץ.

482. וְאֲתָמֵר בִּישְׂרָאֵל, (בראשית א) וַיֵּרְדוּ בְּדָגַת הַיָּם, מִמִּנֵּן דִּימָא, בְּסְטָרָא דְּנִזְזוּשׁ, דְּהִוָּה שְׂרָה דְּמִצְרַיִם, דְּאֲתַפְּשֵׁט בְּגָלוֹתָא בְּתַרְאָה, מִיָּם עַד יָם. וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, עֶרְבֻבִיָּא בִישָׂא. עֲמַלְקִים, (בראשית ר"ה ע"א) נְפִילִים, תַּעֲרֻבַת דְּכָל אוּמִין, בְּכָל סְטָרָא, בְּגָלוֹתָא בְּתַרְאָה, בֵּין בִּישְׂרָאֵל, בֵּין בִּישְׁמַעֲאֵל, בֵּין בְּעָשׂוֹ. (בְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם) וּבִבְהֵמָה, אֵלּוּ בְנֵי עָשׂוֹ. דְּשׁוֹלְטָנְתָּהוֹן בְּכָל הָאָרֶץ.

483. וַיִּתְּקִים בְּמִשְׁחֵי, (תהלים עב) וַיֵּרֶד מִיָּם עַל יָם וּמִנְהָר עַד אֲפָסִי אֶרֶץ. וְכָךְ בִּשְׁנֵי מִשְׁחִים, וְכָךְ בִּישְׂרָאֵל, וְהַכֹּל בְּזִכּוֹת מִ"ה (שְׁמוֹ) שֶׁל מֹשֶׁה. וַיֵּבִיאוּ נֶס שֶׁל מִשְׁחָה בֶּן דָּוִד מִיְּהוּדָה – אַרְיָה רְשׁוּם עָלָיו, וְנֶס שֶׁל מִשְׁחָה בֶּן יוֹסֵף – שׂוֹר רְשׁוּם עָלָיו. וְנֶס שֶׁל שִׁילָה – אַרְיָה לִימִין, שׂוֹר לְשְׁמָאל, וְנֶס שֶׁל בְּאַמְצָע, וְאָדָם עַל כָּלָם. וְאַרְבַּע פְּנִים לְכָל אֶחָד, אֲרַבְּעָה שְׁבָטִים שֶׁל שְׁלֹש חַיִּוֹת – שְׁנֵים עָשָׂר. וְלְאָדָם שֶׁהוּא מֵה שְׁמוֹ, בְּנֵי מֹשֶׁה,

483. וַיִּתְּקִים בְּמִשְׁחֵי, (תהלים עב) וַיֵּרֶד מִיָּם עַד יָם וּמִנְהָר עַד אֲפָסִי אֶרֶץ. וְהָכִי בָב' מִשְׁחֵיזִין, וְהָכִי בִישְׂרָאֵל, וְכָלָא בְּזִכּוֹת מִ"ה (שְׁמוֹ) דְּמֹשֶׁה. וַיִּיתְּוֹן, גִּס דְּמִשְׁחֵיזוֹן בֶּן דָּוִד, מִיְּהוּדָה, אַרְיָה רְשִׁים עָלִיָּה, וְגִס דְּמִשְׁחֵיזוֹן בֶּן יוֹסֵף, שׂוֹר רְשִׁים עָלִיָּה. וְגִס דְּשִׁילָה, אַרְיָה לִימִינָא, שׂוֹר לְשְׁמָאלֵא, נִשְׁר בְּאַמְצָעִיתָא, וְאָדָם עַל כָּלָהוּ. וְד' אֲנָפִין לְכָל זֹד. ד' שְׁבָטִין דְּג' זַיִוִּין, י"ב. וְלִגְבֵי אָדָם, דְּאִיהוּ מֵה

שְׂבוּנו, בְּנֵי מִשֶּׁה, דְּבִהֵהוּא זְמַנָּא יִתְקַיִים
בְּמִשֶּׁה (במדבר יד) וְאַעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל וְעַצוֹם
מִמֶּנּוּ. בִּהֵהוּא זְמַנָּא, (קהלת ג') מִ"ה עִ"הִיָּה הו"א
שִׁיִּהִיָּה, (קהלת ג') וְאַשֶּׁר לִהְיוֹת כְּכֹר הִיָּה.

484. וְהֶאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת נִרְדָּף, יִשְׂרָאֵל דְּאַתְבַּר
בְּהוֹן, (יחזקאל לה) וְאַתָּן צֹאנִי צֹאן מִרְעִיתִי אֲדָם
אַתֶּם, הֵווּ נִרְדָּפִים קֳדָם עָרַב רַב, זֹאבִים בִּישִׁין,
הָא (בראשית מט) בְּנִימִין זֹאב יִטְרָף לְגַבִּיָּהוּ,
דְּטָרִיף לוֹן, וְיִתְקַיִים בִּהֵהוּא זְמַנָּא, בְּבִקָּר יֹאכֵל
עַד. דְּהֵינּוּ עַד כִּי יִבֹּא שִׁילָה, וְדָא בִּקָּר
דְּאַבְרָהָם. וְלַעֲרַב יִזְלַק שְׁלָל דָּא עָרַב דִּי־צֹזָק,
דְּתַמָּן תַּרִּין מִשִּׁינִיזִין. בְּזוּד יִיכּוֹל (ס"א ממונא) מִבְּנָא
דְּאוּבִין דְּעֻלְמָא. וּבְזוּד יִזְלַק לוֹן לִישְׂרָאֵל.

485. יִשְׂרָאֵל, שְׁהָם אֵילָת, נִרְדָּפִים לִפְנֵי
הַרְשָׁעִים אֲרִיּוֹת, וְיִתְעוֹרֵר נִפְתָּלִי, שְׁהוּא
אֵילָה שְׁלַחָה הַנֶּתָן אֲמָרִי שְׁפָר. יִתְעוֹרֵר
בְּיָמִין, שְׁהוּא אֲרִיָּה, מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, שְׁנֹאֲמַר
בּו גֹר אֲרִיָּה יְהוּדָה מִטְרָף בְּנֵי עֲלִית.
וְיִחְזֹק (וְיִחְזֹר) עַל אֲמוֹת הָעוֹלָם, כְּרַע שְׂכַב
עֲלֵיהֶם לִטְרָף אוֹתָם, מִי יִקְיַמֶנּוּ. בְּאוֹתוֹ זְמַן
נִרְאָה מִי הוּא אֵלּוּה אַחֵר שְׁיָקִים אוֹתוֹ
מִלְטָרָף עֲלֵיהֶם אוֹ אִמָּה וְלִשׁוֹן.

486. וְיִשְׂרָאֵל שְׁהִיוּ בִּינָה, נִרְדָּפִים לִפְנֵי נֶשֶׁר
מִצַּד שֶׁל הָעוֹפּוֹת שֶׁל אֲמוֹת הָעוֹלָם. בְּאוֹתוֹ
זְמַן יִתְעוֹרֵר נֶשֶׁר וְיִפְרֹשׁ כְּנָפָיו עַל עַרְבוּבֵי
הָאֲמוֹת, וְעֵשׂוֹ וְיִשְׁמַעֲאֵל, שְׁהָם עַמְלָקִים,
וְעַרְבוּבֵיָּה רָעָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְטוֹרָף אוֹתָם
שְׁלֹא יִשְׁאָר אַחַד מֵהֶם, לְקִים מַה שְׁנֹאֲמַר
בִּישְׂרָאֵל, (דברים לב) ה' בָּדַד יִנְחֶנּוּ וְאִין עֲמוֹ
אֵל נֶכֶר.

487. מִשֶּׁם וְאֵילָף אִין מְקַבְּלִים גָּרִים, כְּמוֹ
שְׂבָאוּהָ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אִין מְקַבְּלִים גָּרִים

484. וְהֶאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת נִרְדָּף, יִשְׂרָאֵל דְּאַתְבַּר
בְּהוֹן, (יחזקאל לה) וְאַתָּן צֹאנִי צֹאן מִרְעִיתִי אֲדָם
אַתֶּם, הֵווּ נִרְדָּפִים קֳדָם עָרַב רַב, זֹאבִים בִּישִׁין,
הָא (בראשית מט) בְּנִימִין זֹאב יִטְרָף לְגַבִּיָּהוּ,
דְּטָרִיף לוֹן, וְיִתְקַיִים בִּהֵהוּא זְמַנָּא, בְּבִקָּר יֹאכֵל
עַד. דְּהֵינּוּ עַד כִּי יִבֹּא שִׁילָה, וְדָא בִּקָּר
דְּאַבְרָהָם. וְלַעֲרַב יִזְלַק שְׁלָל דָּא עָרַב דִּי־צֹזָק,
דְּתַמָּן תַּרִּין מִשִּׁינִיזִין. בְּזוּד יִיכּוֹל (ס"א ממונא) מִבְּנָא
דְּאוּבִין דְּעֻלְמָא. וּבְזוּד יִזְלַק לוֹן לִישְׂרָאֵל.

485. יִשְׂרָאֵל דְּאֵינּוֹן אֵילָת, נִרְדָּפִין קֳדָם רִשְׁעִיעֵיָּא
אֲרִיּוֹת. וְיִתְעַר נִפְתָּלִי, דְּאִיהוּ אֵילָה שְׁלוּחָה הַנֶּתָן
אֲמָרִי שְׁפָר. יִתְעַר בִּיבִינָא (דף ק"כ ע"ב) דְּאִיהוּ
אֲרִיָּה מִשִּׁינִין בֶּן דָּוִד, דְּאַתְבַּר בֵּיה, (בראשית
מט) גֹּר אֲרִיָּה יְהוּדָה מִטְרָף בְּנֵי עֲלִית.
וְיִזְזִיקוֹן (ד"א ויחזור) עַל אוּבִין דְּעֻלְמָא, כְּרַע שְׂכַב
עֲלֵיהֶם, לְמִטְרָף לוֹן מִי יִקְיַמֶנּוּ, בִּהֵהוּא זְמַנָּא נְזוּזִי
מֵאֵן הוּא אֵילָה אוּזָרָא, דִּיקִים לִיה מִלְטָרוֹף
עֲלֵיהֶם, אוֹ אוּבָה וְלִישִׁין.

486. וְיִשְׂרָאֵל דְּהֵווּ כִּינָה, נִרְדָּפִין קֳדָם נֶשֶׁר,
מִסְטָרָא דְּעוֹפִין דְּאוּבִין דְּעֻלְמָא. בִּהֵהוּא זְמַנָּא,
יִתְעַר נֶשֶׁר, וְיִתְפָּרֵשׁ זְדֻפָּהָא, עַל עַרְבוּבֵי דְּאוּבִין,
וְעֵשׂוֹ וְיִשְׁמַעֲאֵל, דְּאֵינּוֹן עַמְלָקִים, וְעַרְבוּבֵיָּא
בִּישָׂא דִּישְׂרָאֵל, וְטוֹרִיף לוֹן, דְּלֹא יִשְׁתָּאֵר זוּד
מִנֵּיהֶם, לְקִיָּים מַה שְׁנֹאֲמַר בִּישְׂרָאֵל, (דברים
לב) י' בָּדַד יִנְחֶנּוּ וְאִין עֲמוֹ אֵל נֶכֶר.

487. מִתְמָן וְאֵילָף, אִין מְקַבְּלִים גָּרִים, כְּמוֹ
דְּאוּקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין אִין מְקַבְּלִים גָּרִים

לימות המשיח. ואמות עובדי כוכבים ומגלות של העולם שישארו, יעורר הקדוש ברוך הוא חיה של אדם לשלט עליהם, לקים בהם (ישעיה ס) כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו. לקים בישראל, (בראשית א) וירדו בדת הים וגו'. (שם ט) ומוראכם וחתכם וגו'.

488. ומצד של תבואות חמשה מיני לחם, שבורים מכלם, והם: חטה, ושעורה, וכסמת, ושבולת שועל, ושיפון. המשיל אותם לישראל, זהו שכתוב (ירמיה כ) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, בה' בשיצאו מהגלות, כך יהיו שבורים, עד שיתברר אכל מתוך פסלת, שהינו קש, ערב רב, עד שיתבררו ויודעו ישראל ביניהם, כמו בר שנבר מתוך מוץ ותבן.

489. ועד שיתבררו מהם, י' שהיא מעשר, לא שורה על ה', שהוא לחם של חמשה מינים, לקים את השבועה (שמות יז) כי יד על פס י"ה. ומשום כך מוץ ותבן אינו מחיב במעשר עד שיתברר. אחר שיתברר, מתכנסים לאותו מקום שנקרא ירושלים, כמו שאת החטה, אחר שנברר קש ותבן, מתכנסים אותה לאוצר. כך יתכנסו ישראל, שהם בר, לירושלים, שהיא בנויה על הר ה', שנאמר בה (תהלים כד) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו נקי בפנים ובר לבב. נקי כמו בר, שהיא תבואה בשנבררת מתוך פסלת. באותו זמן – נשקו בר, בבתחלה, שנאמר בו (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו. בר תרגום בן. באותו זמן שיהיו נקיים כמו בר מתוך קש ותבן, שורה שמו עליהם, וקורא להם בני בכרי ישראל.

לימות המשיח. ואומין עובדי כוכבים ומגלות דעלמא דישתארו, יתער קודשא בריך הוא וזיה דאדם, לשלטא עליהו. לקיימא בהון, (ישעיה ס) כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו. לקיים בישראל, (בראשית א) וירדו בדת הים וגו'. (בראשית ט) ומוראכם וזחתכם וגו'.

488. ובספרא דתבואות, ה' מיני נהמא, תבירין מפלהו. ואינון, זוטה, ושעורה, וכסמת, ושבולת שועל, ושיפון. אמתיל לון לישראל, הדא הוא דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל ליי ראשית תבואתה, בה'. כד יפקון מגלותא, הכי יהון תבירין, עד דיתבריר אוכל מתוך פסולת, דהיינו קש, ערב רב, עד דיתבררו וישתמודעו ישראל ביניהו, כפר, דאתבריר מגו מוץ ותבן.

489. ועד דיתברירו מנייהו, י' דאיהו מעשר, לא שריא על ה', דאיהו נהמא, דה' מינין, לקיימא אומא, (שמות יז) כי יד על פס י"ה. ובגין דא, מוץ ותבן. אינו מוזוויב במעשר, עד דיתבריר. לבתר דיתבריר, מתכנשין ליהוא אתר דאקרי ירושלם. כמות דזוטה, דבתר דאתבריר קש ותבן, מתכנסין לה לאוצר. הכי יתכנשין ישראל, דאינון בר, לירושלם, דאיהי בנויה על הר יי, דאתמר בה, (תהלים כד) מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו נקי בפנים ובר לבב. נקי כפר, דאיהי עבדא כד בריר מגו פסולת. בהוא זמנא, נשקו בר כדבקדמיתא, דאתמר ביה, (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו. בר תרגום בן, בהוא זמנא דיהון נקיים כפר, מגו קש ותבן. שריא שמייה עליהו, וקרא לון, (שמות ד) בגי בכורי ישראל.

490. וְהָכִי מִכָּל אֵילָנִין, לִית תְּבִיר כְּפֶן. בְּנִטְיֵעוּ דִילִית תְּבִיר, בְּעֵנְבִים דִילִית תְּבִיר, דְּאֵינוֹן כְּתִישִין בִּין רָגְלִין. וְהָכִי זֵית זֵיתִים דִילָה כְּתִישִין. בְּגָלוֹתָא אֲמַתִּילוּ יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פ) גֶּפֶן מִמְצָרִים תִּסְיֶע. וְכֵן בְּגָלוֹת רַבִּיעָא, (ישעיה ה) כִּי כָרִם יִי עֲבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְכַוּוֹנָא דָא לְזֵית מְשׁוּלִים יִשְׂרָאֵל, (ירמיה יא) זֵית רַעֲנָן יִפֹּה פְּרִי תֹאֵר. וּבְגִין דָּא, (תהלים קכח) אֶשְׁתֶּף כְּפֶן פּוֹרִיָּה בִירְכְּתִי בֵיתָךְ בְּנִיךָ כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים. סְמִיךָ דָא לְדָא, בְּגִין דְּאֵינוֹן תְּבִירִין בְּגָלוֹתָא.

491. וְאַחַר שִׁיחֵיו נִקְיִים מִתּוֹךְ פְּסָלָת, יִתְקַדְּשׁוּ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ בִּינֵן לְנִסְף עַל גְּבִי הַמְּזֻבָּת, וְזֵיתִים לְהַדְלִיק מְאוּר נְרוֹת לְמִנְחָה. וּמִי זֹכֶה לְזֶה? יֵין שְׁלֹא הִתְנַסֵּף לְכוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת. שְׁעָרָב רַב הֵם יֵין שֶׁהִתְנַסֵּף לְכוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וּמֵהֶם מְשֻׁמְדִים, מִינִים, אֶפִיקוֹרְסִים, מְשֻׁמְדִים לְעִבְרוֹת שֶׁבָּכֵל הַתּוֹרָה כְּלָה.

492. וְיִשְׂרָאֵל שְׁנֵאמַר בְּהוֹן, וְיִתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וְיִלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם. עַד שִׁיחֵיו דְּרוּכִים בִּין רָגְלִיהֶם, בְּגָלוֹת הֵם לֹא נִבְרְרוּ מֵהֶם. וּבְשִׁבְלֵם אָמַר דָּוִד, עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם, (שם מ"ט) לָמָּה אֵירָא בִימֵי רַע עוֹן עֲקָבִי יִסְבְּנִי. וְעָלִיהֶם אָמַר שְׁלֹמֹה (שִׁיר הַשִּׁירִים א) צְאִי לָךְ בְּעֵקֶב"י הַצֵּאן. בְּעֵקֶב"י. שְׁעָלְיוּ נֶאֱמַר אֶל הַנֶּחֱשׁ הַקֶּדְמוֹנִי שִׁפְתָּה אֶת תְּנוּהָ, (בראשית ג) הוּא יִשׁוּפֶךְ רֹאשׁ וְאֶתָּה תִשׁוּפְנֵנוּ עֲקֵב. אַחֲרָיִם שִׁיחֵיו מִן הַגְּלוֹת נִמְשָׁלִים לְתַפּוּחִים וְלִכָּל הַרְיחוֹת הַטּוֹבִים, כְּמוֹ שֶׁבִּיצִיאַת מִצְרַיִם, שְׁכָתוֹב בָּהּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרְרִיתִךְ.

490. וְהָכִי מִכָּל אֵילָנִין, לִית תְּבִיר כְּפֶן. בְּנִטְיֵעוּ דִילִית תְּבִיר, בְּעֵנְבִים דִילִית תְּבִיר, דְּאֵינוֹן כְּתִישִין בִּין רָגְלִין. וְהָכִי זֵית זֵיתִים דִילָה כְּתִישִין. בְּגָלוֹתָא אֲמַתִּילוּ יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פ) גֶּפֶן מִמְצָרִים תִּסְיֶע. וְכֵן בְּגָלוֹת רַבִּיעָא, (ישעיה ה) כִּי כָרִם יִי עֲבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְכַוּוֹנָא דָא לְזֵית מְשׁוּלִים יִשְׂרָאֵל, (ירמיה יא) זֵית רַעֲנָן יִפֹּה פְּרִי תֹאֵר. וּבְגִין דָּא, (תהלים קכח) אֶשְׁתֶּף כְּפֶן פּוֹרִיָּה בִירְכְּתִי בֵיתָךְ בְּנִיךָ כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים. סְמִיךָ דָא לְדָא, בְּגִין דְּאֵינוֹן תְּבִירִין בְּגָלוֹתָא.

491. וְאַחֲרֵי כֵן נִקְיִים מִן הַפְּסָלוֹת, יִתְקַדְּשׁוּ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, בִּינֵן לְנִסְכָּא עַל גְּבִי מִדְּבֻזָּא, וְזֵיתִים לְאֲדַלְקָא בּוֹצִינָא שְׁרָגִין לְמִנְחָתָא. וּמִאֵן זֶכֶה לְהָאֵי. יֵין דְּלֹא יִתְנַסֵּף לְכוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת. דְּעָרָב רַב אֵינוֹן יֵין דְּנִתְנַסֵּף לְכוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וּבְנִתְנַסֵּף מְשׁוּמְדִים, מִינִים, אֶפִיקוֹרְסִים מְשׁוּמְדִים לְעִבְרִית שֶׁבָּכֵל הַתּוֹרָה כְּלָה.

492. וְיִשְׂרָאֵל דְּאֶתְבַּר בְּהוֹן (תהלים קכו) וְיִתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וְיִלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם. עַד דְּיִהוֹן דְּרוּכִין בִּין רָגְלֵיהוּ, בְּגָלוֹתָא לֹא אֶתְבַּרְרוּ מִנֵּיהוּ. וּבְעִינֵיהוּ אָמַר דָּוִד עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם, (תהלים מ"ט) לָמָּה אֵירָא בִימֵי רַע עוֹן עֲקָבִי יִסְבְּנִי. וְעָלִיהוּ אָמַר שְׁלֹמֹה, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) צְאִי לָךְ בְּעֵקֶב"י הַצֵּאן. בְּעֵקֶב"י. דְּעָלִית אֶתְבַּר, לְגַבִּי נְזוּשׁ הַקְּדָמוֹנִי דְּפָתִי לְזוּזָה, (בראשית ג) הוּא יִשׁוּפֶךְ רֹאשׁ וְאֶתָּה תִשׁוּפְנֵנוּ עֲקֵב. בְּתֵר דִּיפְקוֹן מִן גְּלוֹתָא, נִמְשָׁלִים לְתַפּוּחִים, וְלִכָּל רִיזוּן טָבִין. כְּוּוֹנָא דְּמִפְקָנוּ דְּמִצְרַיִם, דְּכְּתִיב בֵּיתָה (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרְרִיתִיךְ.

493. המצוה שאחר זו – להביא בכורים, ואבתריה להתודות על הכורים, ואחריה – להתודות על המעשר. ובעלי המשנה מקשים על המעשר, שאם יהיה קדש לקיטתו, או אחר לקיטתו עשורו, כמו אתרוג, שנאמר בו באילן, הלך אחר חנטה. יש מי שאומר אחר בשול הפרות. ואתרוג מקצתו דומה לאילן ומקצתו לתבואה, שהם זרעים, שנאמר בהם שלאחר לקיטתו עשורו. שאילן אינו אלא עד אחר גמר בשולו.

494. ומשום כך תקנו המוציא ממקום שבשולו יפה, להוציא פת שרוף, אלא ממקום שהוא מטעם. וכך תבואה, אחר לקיטתו הוא כבשול פרות.

495. וישראל משולים לאילן ולתבואה, שנאמר בהם (שמות כג) ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך. וכך (דברים יח) ראשית גז צאנך תתן לו, שהם ישראל, שנאמר בהם (יחזקאל לד) ואתן צאני. וכך ישראל, קדש (קדש ישראל) ישראל לה' ראשית תבואתה, לאחר לקיטתו מן הגלות – עשור. ונקראו קדש לה'.

496. וישראל נקראו אילן גדול ותקיף ובו מזון לכל. בו תורה, שהיא מזון למעלה. בו תפלה, שהיא מזון למטה. ואפלו למלאכים אין מזון אלא בישראל. שאם ישראל לא יתעסקו בתורה, לא היה יורד להם מזון מצד של התורה שנמשלה לעץ. והו' שבתוב (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. ולפרי, שהוא מצוה.

493. פקודא בְּתֵר דָּא, לְהַבִּיא בְּכֹרִים, וְאַבְתְּרִיה לְהַתְּוֹדוֹת עַל הַבְּכֹרִים, וְאַבְתְּרִיה לְהַתְּוֹדוֹת עַל הַמַּעֲשֵׁר. וּמֵאֲרִי מִתְּנִיתִין, מִקְשִׁים עַל הַמַּעֲשֵׁר, דְּאִי יְהֵא קֳדָם לְקִיטָתוֹ, אוֹ אַחֲר לְקִיטָתוֹ עֵשׂוּרוֹ. כְּגֻזֵּן אֶתְרוּג, דְּאֶתְמַר בֵּית בְּאִילָן, הֵלֵךְ אַחֲרֵי זִנְטָה. אִית מֵאן דְּאָמַר, אַחֲרֵי בְשׁוּל הַפְּרוֹת. וְאַתְרוּג מִקְצָתוֹ דּוֹמֵה לְאִילָן, וּמִקְצָתוֹ לְתַבּוּאָה, דְּאֵינֵן זְרָעִים, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, דְּלֵאחֲרֵי לְקִיטָתוֹ עֵשׂוּרוֹ. דְּאִילָן לָאו אִיהוּ, אֶלָּא עַד אַחֲרֵי גְמִיר בְּשׁוּלוֹ.

494. וּבְגִין דָּא, תְּקִינוּ הַמוֹצִיא (דף קכ"א ע"א) מֵאֶתֶר דְּבִשְׁוֹלוֹ יִפֵּה. לְאֶפְקָא פֶּת שְׁרוּף, אֶלָּא מִמְּקוֹם שֶׁהוּא מוֹטְעָם. וְהָכִי תַבּוּאָה, בְּתֵר לְקִיטָתוֹ, אִיהוּ כְּבִישׁוּל פְּרוֹת.

495. וְיִשְׂרָאֵל, אֵינֵן מְשׁוּלִים לְאִילָן וּלְתַבּוּאָה, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (שמות כג) רֵאשִׁית בְּכֹרֵי אֲדֻמַּתְךָ תָּבִיא בֵּית יי' אֱלֹהֶיךָ. וְהָכִי (דברים יח) רֵאשִׁית גִּז צֹאנְךָ תִּתֵּן לוֹ. דְּאֵינֵן יִשְׂרָאֵל. דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, (יחזקאל לה) וְאֶתֵּן צֹאנִי. וְהָכִי יִשְׂרָאֵל, (ירמיה ב) קִדְשִׁי (נ"א קדש ישראל) לִי רֵאשִׁית תַּבּוּאֲתֶךָ, לְאַחֲרֵי לְקִיטָתוֹ מִן גְּלוּתָא, עֵשׂוּר. וְאַתְקִרְיָאוּ קִדְשִׁי לִי.

496. וְיִשְׂרָאֵל אֶתְקִרְיָאוּ אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף, וּבִזְוִין לְכָלָא בֵּיה. בֵּיה אֲוִרִיָּתָא, דְּאִיהִי מוֹזְנָא לְעֵילָא. בֵּיה עֲלֻתָא, דְּאִיהִי מוֹזְנָא לְתַתָּא. (נ"א לעילא) וְאֶפִּילוּ מִלְּאָכִין לִית לוֹן מוֹזְנָא, אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל. דְּאִי לָאו דְּיִשְׂרָאֵל יִתְעַסְקוֹן בְּאֲוִרִיָּתָא, לָא הָוֵה זְנוּיָת לוֹן מוֹזְנָא, מִסְטֵר דְּאֲוִרִיָּתָא, דְּאֶמְתִּילָא לְעֵץ, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. וְלֵאמָרָא, דְּאִיהִי מִצְוָה.

497. וְהָכִי אֲוִרִייתָא אֲבוּתִיכָא לְבוּיָא. וְהָיִי לְאַשָׁא.
וְלֹא הָוָה זְנוּיִת בּוּיָא מִלְעִיכָא, וְזוּמָה דְּאִיהִי אֲשָׁא,
לֹא הָוָה זְנוּיִת (ס"א מלעילא) לְבִשְׁכָּא פִירוּת הָאִיכָן.
אַלָּא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר
בְּיִשְׂרָאֵל, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) הִתְאַנָּה וְזִנְטָה פְּגִיָּה,
אֲלִין מְאָרִי מַצּוֹת. וְהִגְפָּנִים סְמָדָר זִתְנֵוּ רִיזֵוּ, כִּד
פְּתוּזִין בְּתִיבֻבְתָּא, וּמִיד אֲתַמַּר בְּיִשְׂרָאֵל, קוּבִי כֶּךָ
רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלִכִּי כֶּךָ, מִן הִגְלוּתָא.

498. וּמִשּׁוּם זֶה בְּאִילָן, שְׁהוּא עֵץ הַחַיִּים,
בַּתּוֹרָה, בְּאֵלּוּ שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ הוֹלְכִים אַחֵר
חֲנֻטָּה וּמַעֲשָׂרִים אוֹתוֹ, שְׁשׁוּרָה עֲלֵיהֶם יוֹד,
שְׁהִיא חֲכָמָה, א' מִי, וּבָהּ מִתְכַּנְּסִים ה"ה,
שְׁהֶם פְּרוֹת הָאִילָן. וּמִהוּ הָאִילָן? ו'. אֲבָל
שְׁאָר הָעֵם, אַחֵר לְקִיטָתוֹ מִן הִגְלוּתָא – עֲשׂוּרוֹ,
אוֹתָם צְדִיקִים שְׁנֵאמַר בָּהֶם (וִיקְרָא
כג) וְלִקְחֻתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָהָר.
הָהָר בְּמַעֲשֵׂיהֶם, שְׁאֲחוּזִים בְּבַעֲלֵי תוֹרָה
וּמַצּוֹת, וְאַחֵר לְקִיטָה הוֹלְכִים לְגַבִּיהֶם (וּלְגַבִּי
זֶרְעִים שֶׁל תְּבוּאָה. וְאַחֵר חֲנֻטָּה הוֹלְכִים
אֲלֵיהֶם) בְּאִילָן.

499. וּמִשּׁוּם זֶה פְּרִשׁוּהָ בְּמַסְכַּת קְדוּשִׁין, בָּא
לְהַשְׁמִיעֵנוּ שְׁאֲתֵרוּג כִּירָק. מַה יֵּרֶק דְּרָכּוֹ
לְגַדֵּל עַל כָּל מִים וּבִשְׁעַת לְקִיטָתוֹ עֲשׂוּרוֹ,
אִף אֲתֵרוּג גַּם דְּרָכּוֹ לְגַדֵּל וְכו' וּמַצַּד שֶׁל
הַחֲכָמָה, אֵין מִים אֲלָא תוֹרָה. וּבְמָקוֹם אַחֵר
לְמַעֲלָה, וְזֶה שְׁשִׁנִּינֵי, אֲתֵרוּג שְׁוֶה לְאִילָן
בְּשִׁלְשָׁה דְּרָכִים; הָרִי אֲתֵרוּג אוֹחוֹ שְׁנֵי
צַדִּדִּים, וְאֲתֵרוּג הוּא דִּיּוֹקֵן הַלֵּב שְׁאֲחוֹ
לְמַעֲלָה וְאֲחוֹ לְמַטָּה. אֲחוֹ לְמַעֲלָה – הַלֵּב
רוּאָה. אֲחוֹ לְמַטָּה – בְּדַעַת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָה,
הַלֵּב יוֹדֵעַ. דַּעַת הִיא אִילָן, הַתּוֹרָה הַפְּרִי שֶׁלּוֹ.
הָעֵינִים שֶׁהֵן הַמַּצּוֹת שֶׁבָּהֶן – הַלֵּב
רוּאָה. (ע"כ רַעֲיָא מִהִימָנָא)

497. וְהָכִי אֲוִרִייתָא אֲבוּתִיכָא לְבוּיָא. וְהָיִי לְאַשָׁא.
וְלֹא הָוָה זְנוּיִת בּוּיָא מִלְעִיכָא, וְזוּמָה דְּאִיהִי אֲשָׁא,
לֹא הָוָה זְנוּיִת (ס"א מלעילא) לְבִשְׁכָּא פִירוּת הָאִיכָן.
אַלָּא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר
בְּיִשְׂרָאֵל, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) הִתְאַנָּה וְזִנְטָה פְּגִיָּה,
אֲלִין מְאָרִי מַצּוֹת. וְהִגְפָּנִים סְמָדָר זִתְנֵוּ רִיזֵוּ, כִּד
פְּתוּזִין בְּתִיבֻבְתָּא, וּמִיד אֲתַמַּר בְּיִשְׂרָאֵל, קוּבִי כֶּךָ
רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלִכִּי כֶּךָ, מִן גְּלוּתָא.

498. וּבְגִין דָּא בְּאִיכָן, דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים,
בְּאֲוִרִייתָא, בְּאֲלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ, אֲזִלִּין בְּתֵר
וְזִנְטָה, וּמַעֲשָׂרִין לִיהָ, דְּשִׁרְיָא יוֹד עָלֶיהָ, דְּאִיהִי
זִכְמָה, א' מִי וּבָהּ מִתְכַּנְּשִׁין ה"ה, דְּאִינֵן פִּירוּת
הָאִיכָן. וּמֵאֵן אִיכָן. ו'. אֲבָל שְׁאָר עַמָּא, אֲזוּר
לְקִיטָתוֹ מִן גְּלוּתָא, עֲשׂוּרוֹ. אִינֵן צְדִיקִים דְּאֲתַמַּר
בְּהוּן, (וִיקְרָא כג) וְלִקְחֻתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי
עֵץ הָהָר. הָהָר בְּעוֹבְדֵיהוֹן, דְּאֲזוּיְדָאן בְּמֵאֲרִי
תּוֹרָה וּמַצּוֹת, וְאֲזוּר וְזִנְטָה אֲזִלִּין לְגַבִּיהוּ (נ"א וּלְגַבִּי
זֶרְעִים דְּתְבוּאָה וְאַחֵר חֲנֻטָּה אֲזִלִּין לְגַבִּיהוּ) בְּאִיכָן.

499. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּתָא בְּמַסְכַּת קְדוּשִׁין, וְקָא
מִשְׁמַע כֵּן דְּאֲתֵרוּג כִּירָק, מַה יֵּרֶק דְּרָכּוֹ לְגַדֵּל
עַל כָּל מִים, וּבִשְׁעַת לְקִיטָתוֹ עֲשׂוּרוֹ. אוֹף אֲתֵרוּג
נְבִי דְּרָכּוֹ לְגַדֵּל וְכו' וּמַסְטָרָא דְּזִכְמָה, אֵין מִים
אֲלָא תוֹרָה. וּבְאַתֵּר אֲזוּרָא לְעִיכָא, וְהָא דִּתְנֵן,
אֲתֵרוּג שְׁוֶה לְאִיכָן בְּשִׁלְשָׁה דְּרָכִים, הָא אֲתֵרוּג,
אֲזוּיִד ב' סְטָרִין, וְאֲתֵרוּג אִיהוּ דִּיּוֹקָנָא דְּלִבָּא,
דְּאֲזוּיִד לְעִיכָא וְאֲזוּיִד לְתַתָּא. אֲזוּיִד לְעִיכָא, הַלֵּב
רוּאָה. אֲזוּיִד לְתַתָּא, בְּדַעַת. כְּמוֹהִי דְּאוֹקְמוּתָא,
הַלֵּב יוֹדֵעַ. דַּעַת אִיהִי אִילָנָא, תּוֹרָה אִיבָא
דִּילִיָּה. עֵינֵין דְּאִינֵן פְּקוּדִין, דְּבִהוּן הַלֵּב
רוּאָה. (ע"כ רַעֲיָא מִהִימָנָא, שֶׁלַּח לָךְ דָּף קַע"ד ע"א רַאשִׁית
עֲרִיסוֹתֵיכֶם וְכו').

500. ואנשי קדש תהיון לי וגו'. רבי יהודה פתח, (איוב כח) והחכמה מאין תמצא ואי זה מקום בינה. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה לכבדם יותר (בכבוד שלהם) מכל שאר בני העולם. בתחלה אמר להם, (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. לא זזה האהבה הרבה מהם עד שקרא להם וגוי קדוש, שהוא יותר. לא זזה האהבה מהם עד שקרא להם (דברים יד) כי עם קדוש אתה. לא זזה האהבה מהם עד שקרא להם (שמות כב) ואנשי קדש תהיון לי, שהוא יותר מן הכל.

501. כתוב והחכמה מאין תמצא. התורה יצאה מחכמה, ממקום שנקרא קדש, והחכמה יצאה ממקום שנקרא קדש הקדשים. רבי יצחק אמר, וכן יובל נקרא קדש, שכתוב (ויקרא כה) יובל היא קדש תהיה לכם. וישראל כלולים מהם. זהו שכתוב ואנשי קדש תהיון לי.

502. בתחלה קדוש, ועכשיו קדש. מה בין זה לזה? אמר רבי יוסי, זה למעלה וזה למטה. וזה לא כף, שכתוב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו. במקום זה נקרא קדוש, ולמעלה למעלה קדש.

503. רבי אבא היה הולך בדרך, והיו הולכים עמו רבי יוסי ורבי חייא. אמר רבי חייא, ואנשי קדש תהיון לי, מנין לנו? אמר לו, הרי רבי יוסי וכל החברים יפה אמרו, וכן זה. מנין לנו? שכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. ראשית, ודאי חכמה נקראת ראשית, שכתוב (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה'.

500. (שמות כב) ואנשי קדש תהיון לי וגו'. רבי יהודה פתח, (איוב כח) והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה. וכן אינן ישראל, הקדוש ברוך הוא בעי ליקרא לון, יתיר (נ"א ביקרא דלהון) על כל שאר בני עולם. בקדמותא אמר לון, (שמות יט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. לא אעדי רוזימותא סגיא מנהון, עד דקרא לון וגוי קדוש דאיהו יתיר. לא אעדי רוזימותא מנהון, עד דקרא לון (דברים יד) כי עם קדוש אתה. לא אעדי רוזימותא מנהון, עד דקרא לון (שמות כב) ואנשי קדש תהיון לי דאיהו יתיר מכא.

501. כתיב והחכמה מאין תמצא. אורייתא (בראשית מ"ז ע"ב) מוזכמה נפקת, מאתר דאקרי קדש. והחכמה נפקת, מאתר דאקרי קדש הקדשים. רבי יצחק אמר, וכן יובל אתקרי קדש. דכתיב, (ויקרא כה) יובל היא קדש תהיה לכם. וישראל כלין מנייהו, הך הוא דכתיב ואנשי קדש תהיון לי.

502. בקדמותא קדוש, והשתא קדש. מה (ויקרא רצ"ט ע"א) בין האי להאי. אמר רבי יוסי, דא לעילא לעילא, ודא לאו הכי. דכתיב, (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו. בהאי אתר אקרי (דף קכ"א ע"ב) קדוש ולעילא לעילא קדש.

503. רבי אבא הוה אזיל בארזא, והוה אזלי עמיה רבי יוסי ורבי חייא, אמר רבי חייא, (ס"א דתנינן) ואנשי קדש תהיון לי, מנא? אמר ליה, דא רבי יוסי וכלהו זברייא שפיר קאמרו, והכי הוא. מנא? דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל ליה' ראשית תבואתה, ראשית: ודאי זכמה אקרי ראשית, דכתיב, (תהלים קיא) ראשית זכמה יראת יהי'.

504. ומשום שישאל נקראו קדש (ישראל) בשלמות הכל, כתוב (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, שהרי ישראל, שהם שלמים על הכל, לא יונקים מצד הדין הקשה. לכלב תשלכון אותו, לכלב ודאי, שהוא הדין החצוף החזק על הכל. בין שהדין הקשה שרוי עליו והטיל בו זממה, אסור להם לאותם שנקראים קדש. אלא לכלב תשלכון אותו ודאי, שהוא הדין החצוף, דין הקשה יותר מן הכל, שכתוב (ישעיה כו) והכלבים עזי נפש.

505. בא וראה, בשנזכרה נבלה בתורה, כתוב בישראל קדוש, ולא קדש. כאן כתוב ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. ושם בנבלה כתוב (דברים יד) לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה וגו', כי עם קדוש אתה. קדוש ולא קדש, שהרי נבלה מצד של ישראל נעשתה, שלא פוסל את זה אלא ישראל. ורבים הגונים יש בה בנבלה, כמו שבארנו.

506. אמר רבי שמעון, כתוב כאן ואנשי קדש תהיון לי, וכתוב שם, כי עם קדוש אתה לה' אלהיך. לה' אלהיך? לי היה צריך להיונותו אלא שם (כאן) למעלה למעלה, וכאן (ושם) השכינה. וכתוב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו, ולא קדש. בכאן קדוש ולמעלה קדש. כתוב קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, בה"א, כמו שבארנו. ועל כך אנשי קדש תהיון לי ודאי.

507. רבי יצחק היה יושב לפני רבי שמעון. אמר לו, הרי כתוב קדש ישראל לה'. בסוף הפסוק כתוב כל אכליו יאשמו, מה זה אומר? אמר לו רבי שמעון, יפה אמר, כל אכליו

504. ובמשום דיישראל אקרוין קדש (ישראל) בשלמו דכלא, כתיב (שמות כב) ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. דהא ישראל דאינון שלמין על כלא, לא ינקין מסטרא דדינא קשיא. לכלב תשליכון אותו. לכלב ודאי, דהוא דינא וזציפא תקיפא על כלא. בין דדינא תקיפא שריא עלוי, ואטיל וזהמא ביה, אסיר להו לאינון דאקרוין קדש. אלא לכלב תשליכון אותו ודאי, דאיהו דינא וזציפא, דינא תקיפא יתיר מכלא, דכתיב, (ישעיה נו) והכלבים עזי נפש.

505. תא וזוי, כד אדכר נבלה באורייתא, כתיב בישראל קדוש, ולא קדש. הכא כתיב, ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. והתם בנבלה כתיב, (דברים יד) לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה וגו', כי עם קדוש אתה. קדוש ולא קדש, דהא נבלה מסטרא דיישראל אתעביד, דלא פסיל האי אלא ישראל. וסמיאין גוונין, אית בה בנבלה. כמה דאוקימנא.

506. אמר רבי שמעון, כתיב הכא ואנשי קדש תהיון לי, וכתוב התם כי עם קדוש אתה ליי אלהיך. ליי אלהיך, לי מבעי ליה. אלא התם (ס"א אלא הכא) לעילא לעילא. והכא (ס"א והתם) שכינתא. וכתוב, (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו ולא קדש. בכאן קדוש, ולעילא קדש. כתיב קדש ישראל ליי ראשית תבואתה, בה"א כמה דאוקימנא. ועל דא ואנשי קדש תהיון לי ודאי.

507. רבי יצחק הוה יתיב קמיה דרבי שמעון, אמר ליה הא כתיב קדש ישראל ליי סופיה דקרא כתיב כל אוכליו יאשמו, מאי קא ביירי.

יאשמו – הינו שכתוב ואיש כי יאכל קדש בשגגה וכו'. וכתוב וכל זר לא יאכל קדש. ומשום שישאל נקראו קדש, כתוב כל אכליו יאשמו. בא רבי יצחק ונשק ידו ואמר, אם לא באתי לבאן אלא לשמע דבר זה – מספיק.

508. אמר לו, רבי, הרי שנינו שקדש יותר למעלה מקדוש. אם כן, הרי כתוב (ישעיה ו) קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, וזו שלמות הכל? אמר לו, בא וראה, בשמחתפריס באחד, כלם נעשים בית אחד, והבית הזה נקרא קדש. הכלל של הכל קדוש, ומשום כן קדש. הוא כלל שהכל נכלל בו. וכשנכלל ב' ישראל האמונה השלמה, הם נקראים קדש, הכלל של הכל, שכתוב קדש ישראל לה'. ומשום כן, ואנשי קדש תהיון לי.

509. לגיון אחד שאל את רבי אבא ואמר לו, לא כתוב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו! אם כן, מהו שכתוב (תהלים קיא) טרף נתן ליראיו? טרף נתן לכלבים היה צריך להיותו למה נתן ליראיו? אמר לו, ריקא, האם כתוב טרפה נתן ליראיו? טרף כתוב ואם תאמר, טרף כמו טרפה, נתן ליראיו ודאי, שדבר זה לא נתנו להזהר בו אלא לאותם יראי שמו ויראים ממנו. משום זה דבר זה לא נתן לכם, שהרי ידע שאינכם יראים ממנו ולא שומרים מצוותיו, ומשום דבר זה חמרה של התורה וצריך להזהר בה. נתן ליראיו, נתן ליראיו ודאי, ולא לאחרים. וכל חמרות התורה לא נתנם הקדוש ברוך הוא אלא לאותם יראי חטא, לאותם יראי מצוותיו ולא לכם.

אמר ליה רבי שמעון, שפיר קא אומר, כל אכליו יאשמו, היינו דכתיב, (ויקרא כב) ואיש כי יאכל קדש בשגגה וגו'. וכתוב, וכל זר לא יאכל קדש. ומשום ד'ישראל אקרון קדש', כתיב כל אכליו יאשמו. אתא רבי יצחק ונשיק ידו, אמר, אי לא אתינא הכא אלא לבישמע מלה דא סגיי.

508. אמר ליה רבי, הא תנינן, דקדש, יתיר לעילא מן קדוש. אי הכי, הא כתיב (ישעיה ו) ק' ק' ק' צבאות, ודא עלימו דכלא. אמר ליה תא זוזי, כד מתוזבין כוזא, כללו אתעבידו זוזי ביתא, והאי (ויקרא צ"ג) ביתא, אקרי קדש. כללא דכללו קדוש ובגיי כן קדש, הוא כללא, דכללא אתכליל ביה. וישראל כד אתכלל בהו מהימנותא שלימותא קדש אקרון, כללא דכללא, דכתיב קדש ישראל ליי. ובגיי כן, ואנשי קדש תהיון לי.

509. לגיון זוזי שאל לר' אבא, אמר ליה, לא כתיב ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, אי הכי, מאי דכתיב, (תהלים קיא) טרף נתן ליראיו. טרף נתן לכלבים מבגיי ליה, אבאי נתן ליראיו. אמר ליה, ריקא, מי כתיב טרפה נתן ליראיו, טרף כתיב. ואי תימא, טרף כטרפה. נתן ליראיו ודאי דמלה דא, לא יהבית לאודהרא ביה, אלא לאינן דזולי שביה, ודזולין ליה. בגין כן האי מלה לא יהיב לכו, דהא ידע דאתון לא דזולין ליה, ולא גטרין פקודוי, ובגין דהאי מלה זומרא דאורייתא, ובגיי לאודהרא בה, נתן ליראיו, ליראיו ודאי, ולא לאזורי. וכל זומרי דאורייתא, לא יהיב לון קודשא בריך הוא, אלא לאינן דזולי זוטאה, לאינן דזולי פקודוי ולא לכו.

510. שְׁנֵה רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל, וְכָתוּב וְאִנְשֵׁי וְכו') וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תַּהֲיוּן לִי. מַה זֶה וְאִנְשֵׁי, וְאַחֲרָיו קֹדֶשׁ? אֵלֶּא וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ וְדָאִי. שְׁשִׁנְיָנוּ, לֹא יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל לַחֲרוּת אֵלֶּא מִצַּד הַיּוֹבֵל. אַחֲרַי שְׁיֵצְאוּ לַחֲרוּת, לְקַח אוֹתָם הַיּוֹבֵל הַזֶּה בְּכַנְפָיו, וְנִקְרְאוּ אֲנָשִׁים שְׁלוֹ, בְּנִים שְׁלוֹ. וְכָתוּב בּוֹ בַּיּוֹבֵל, (וַיִּקְרָא כֹה) יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תַּהֲיֶה לָכֶם, קֹדֶשׁ וְדָאִי, לָכֶם וְדָאִי. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ, וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תַּהֲיוּן לִי, אֲנִשֵּׁי קֹדֶשׁ וְדָאִי, אֲנָשִׁים שְׁלוֹ מִמֶּשׁ.

511. וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר אֶת זֶה, וְעַל זֶה זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְהִקְרָא אֲחִים לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכָתוּב (תַּהֲלִים קכב) לְמַעַן אֲחֵי וְרַעֲי וְגו'. אַחֲרַי כֶּךָ נִקְרְאוּ קֹדֶשׁ מִמֶּשׁ, שְׁכָתוּב (יִרְמִיָּה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רִאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. קֹדֶשׁ וְלֹא אֲנִשֵּׁי קֹדֶשׁ. מִשּׁוֹם כֶּךָ כָּל אֲכָלִיו יֵאָשְׁמוּ, וְכָתוּב (וַיִּקְרָא כב) וְכָל זֶר לֹא יֵאָכֵל קֹדֶשׁ. (שם) וְאִישׁ כִּי יֵאָכֵל קֹדֶשׁ בְּשִׁגְגָה.

512. שְׁנֵינּוּ, יִשְׂרָאֵל נִקְרְאוּ קֹדֶשׁ, וּמִשּׁוֹם שֵׁם קֹדֶשׁ אֲסוּר לְאָדָם לְקַרָּא לְחִבְרוֹ בְּשֵׁם גִּנְאִי וְלֹא לְכַנּוֹת שֵׁם לְחִבְרוֹ, וְעֵנְשׁוֹ גָּדוֹל, וְכָל שָׁכֵן בְּדִבְרֵים אַחֲרֵים. שְׁנֵינּוּ, כְּתוּב (תַּהֲלִים לד) נֶצֶר לְשׁוֹנֵף מֶרֶע וְגו'. מַהוּ מֶרֶע? שֶׁבִּגְלָל לְשׁוֹן הָרַע מַחֲלוֹת יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם.

513. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל מִי שֶׁקּוֹרָא לְחִבְרוֹ בְּשֵׁם שְׂאִין בּוֹ וּמִגִּנָּה אוֹתוֹ, נִתְפָּס בְּמַה שְׂאִין בּוֹ. שְׂאִי מִרְבִּי חֵיָא אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כָּל מִי שֶׁקּוֹרָא לְחִבְרוֹ רְשָׁע, מוֹרְדִים אוֹתוֹ לְגִיחָנָם, וְיוֹרְדִים לוֹ לְלַחְיָיו, פֶּרֶט לְאוֹתָם חֲצוּפִים שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁמֶתֶר לְאָדָם לְקַרָּא לָהֶם רְשָׁע.

510. תַּאֲנִי רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (ס"א קדש ישראל וכתוב ואנשי וגו') וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תַּהֲיוּן לִי, מַהוּ וְאִנְשֵׁי. וְלִבְתֵּר קֹדֶשׁ, אֵלֶּא וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ וְדָאִי. דְּתַנִּינָן, לֹא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל לְוִזְרוֹ, אֵלֶּא (בְּרַאשִׁית ל"א ע"ב) מִסְטָרָא דְיוֹבֵלָא. בְּתֵר דְּנִפְקוּ לְוִזְרוֹ, נִקְיִט לֶזֶן הָאִי יוֹבֵלָא בְּגִדְפוֹ, וְאַקְרוּן גּוֹבְרִין דִּילִיָּה. בְּזִין דִּילִיָּה, וְכָתִיב בֵּיתָא בְּיוֹבֵלָא, (וַיִּקְרָא כה) יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תַּהֲיֶה לָכֶם, קֹדֶשׁ וְדָאִי, לָכֶם וְדָאִי. וּבְגִינֵי כֶּךָ, וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תַּהֲיוּן לִי, אֲנִשֵּׁי קֹדֶשׁ וְדָאִי, גּוֹבְרִין דִּילִיָּה מִמֶּשׁ.

511. וְקוֹדֶשֵׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר דָּא, (דף קכ"ב ע"א) וְעַל דָּא זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְאַתְקָרִי אֲזוּזִים לְקוֹדֶשֵׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָתִיב, (תַּהֲלִים קכב) לְמַעַן אֲזוּזִי וְרַעֲי וְגו'. לִבְתֵּר אֲקָרוּן קֹדֶשׁ מִמֶּשׁ. דְּכָתִיב, (יִרְמִיָּה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְי רִאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, קֹדֶשׁ וְלֹא אֲנִשֵּׁי קֹדֶשׁ, בְּגִינֵי כֶּךָ כָּל אֲכָלִיו יֵאָשְׁמוּ, וְכָתִיב, (וַיִּקְרָא כב) וְכָל זֶר לֹא יֵאָכֵל קֹדֶשׁ. (וַיִּקְרָא כב) וְאִישׁ כִּי יֵאָכֵל קֹדֶשׁ בְּשִׁגְגָה.

512. תַּאֲנָא, יִשְׂרָאֵל אֲקָרוּן קֹדֶשׁ, וּבְגִין דְּאִינּוֹן קֹדֶשׁ, אֲסִיר לִיה לְאִינֵשׁ, לְמִקְרִי לְוִזְבְּרִיה בְּשֵׁמָא דְגִנְאִי, וְלֹא לְכַנּוֹתָה שְׂמָא לְוִזְבְּרִיה, וְעֵנְשִׁיהּ סָגִי. וְכָל שָׁכֵן בְּמִלִּין אֲוִזְרִין. תַּאֲנָא, כְּתִיב (תַּהֲלִים לה) נֶצֶר לְשׁוֹנֵף מֶרֶע וְגו'. מַהוּ מֶרֶע. דְּבְגִין לִישְׁנָא בִישָׂא, מֶרֶעִין גִּזְזִיתִין לְעֵלְמָא.

513. אָמַר רַבִּי יוֹסִי כָּל מִאֵן דְּקָרִי לְוִזְבְּרִיה בְּשֵׁמָא דְלִית בֵּיה, וְגִנְי לִיה, אֲתִפֶּס בְּמַה דְלִית בֵּיה, דְּאָמַר רַבִּי זוּזִיא אָמַר רַבִּי זוּזְקִיָּה, כָּל מִאֵן דְּקָרִי לְוִזְבְּרִיה רְשָׁע, גִּזְזִיתִין לִיה לְגִיחָנָם. וְגִזְזִיתִין לִיה לְעֵלְעוֹי, בַּר אִינּוֹן זוּזְפִּין דְּאִוִּרִיָּתָא, דְּשָׂרִי לִיה לְאִינֵשׁ לְמִקְרִי לָהּ רְשָׁע.

514. אותו איש שקלל את חברו, עבר רבי ייסא, אמר לו, כמו רשע עשית. בא לפני רבי יהודה. אמר לו, רשע לא אמרתי לו, אלא ברשע, שמראה דבריו ברשע, ולא אמרתי שהוא רשע. בא רבי יהודה ושאל למעשה לפני רבי אלעזר. אמר לו, ודאי שלא התחייב. מניין לנו? שכתוב (איכה ב) ה' היה ה' באויב, ולא אויב. שאם לא כך, לא נשאר מישדאל גזעים בעולם. כמו זה, (שם א) היתה באלמנה, ולא אלמנה. באלמנה שהלך בעלה לעבר הים ומחפה לו.

515. אמר רבי חייא, ומכאן משמע? משם משמע, שהוא עקר הכל, שכתוב (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם. כמראה אדם, ולא מראה אדם. אמר רבי יצחק, כתוב כתפות בעצי היער וגו'. כתפות, ולא תפות. כתפות, שנפרד בגוניו, ובגונים אחוז הדבר. אמר רבי יהודה, אלו לא באה לבאן אלא לשמע הדברים הללו – די.

516. שנינו, כתוב (זכריה יב) והיה הנכשל ביום ביום שהוא כדור. כדור, ולא דוד. כדור, דאמר, (דברי הימים א כב) והנה בעניי הכינותי לבית ה'. וכתוב (תהלים פו) כי עני ואביון אני. והוא היה מלך על מלכים והיה קורא לעצמו כך. אמר רבי אבא, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא לא קרא להם בקדש, אלא קדש ממש, שכתוב קדש ישראל לה', ומשום כך כל אכליו יאשמו וגו'.

517. שנינו, אמר רבי יוסי, מה ראה הקדוש ברוך הוא לתת דינים לישראל אחר עשר האמירות? אלא כך שנינו, מצד הגבורה נתנה תורה לישראל, משום כך צריך לתת

514. והוא גברא, דלויט לזוברהיה, אעבר רבי ייסא, אמר ליה ברשע עבדת. אתייה לקמיה דרבי יהודה, אמר ליה רשע לא קאמינא ליה, אלא ברשע, דאזוזי מלוי ברשע, ולא אמינא דאיהו רשע. אתא רבי יהודה, ושאל לעובדא קמיה דרבי אלעזר, אמר ליה, ודאי לא אתוזייב. מנאן. דכתיב, (איכה ב) ה' היה יי' באויב, ולא אויב. דאי לאו הכי, לא אשתאר מישדאל גזעין בעלמא. כגוונא דא, (איכה ב) היתה באלמנה, ולא אלמנה, כאלמנה דאזיל בעלה לעברא דימא, ובזזכאת ליה.

515. אמר רבי זיאי, ומהכא משיבוע, מהתם משיבוע, והוא עקרא דכלא, דכתיב, (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם. כמראה אדם, ולא מראה אדם. אמר רבי יצחק, כתיב, (שיר השירים ב) כתפוז בעצי היער וגו', כתפוז ולא תפוז. כתפוז: דמתפרשא בגוונא, ובגוונא אתאזודא מלה. אמר רבי יהודה, אלו לא אתינא הכא אלא למשיבוע מלין אכין, דיי.

516. תאנא כתיב, (זכריה יב) והיה הנכשל ביום ביום שהוא כדור. כדור, ולא דוד. כדור, דאמר, (דברי הימים א כב) והנה בעניי הכינותי לבית יי'. וכתוב, (תהלים פו) כי עני ואביון אני. והוא מלכא על מלכין הוה, והוה קרי לגרמיה הכי. אמר רבי אבא, ופאין אינון ישראל, דקודשא בריך הוא לא קרא לון בקדש, אלא קדש ממש, דכתיב קדש ישראל ליי', ובגין כך כל אכליו יאשמו וגו'.

517. תאנא, אמר רבי יוסי, מאי קא זומא קודשא בריך הוא, למיהב דינא לישראל, בתר עשר אמירן. אלא הכי תנינן, מסטרא (פ"ד

שלוש ביניהם כדי שהתורה תהיה שמורה מכל צדדיה. שאמר רבי אבא אמר רבי יצחק, אין העולם מתקנים אלא על דין, שאלמלא הדין לא יעמד, ומשום כך העולם נברא בדין והתקנים.

ע"א) דגבורה, אתייהיבת אורייתא לישראל. בגיני כך, בעא לביתן שלמא בינייהו, בגין דאורייתא תהא גטירא מכל סטרוי. דאמר רבי אבא אמר רבי יצחק, לית עלמא מתקיימא, אלא על דינא, דאלמלא דינא, לא מתקיימא. ובגין כך עלמא בדינא אתברי, ואתקיים.

518. שנינו, רבי אבא, כתוב (ירמיה כא) דינו לבקר משפט. וכי לבקר ולא בכל היום? אלא לבקר, טרם שיאכלו הדינים ולא ישתו, שכל מי שדן דין אחר שאכל ושתה, אינו דין אמת, שכתוב (ויקרא יט) לא תאכלו על הדם. מה זה על הדם? אזהרה לדינים שלא יאכלו עד שדנים דין. שכל מי שדן דין אחר שאכל ושתה, פאלו חייב את דם חברו לאחר, שהרי דמו ממש נתן לאחר. זה בממון, כל שכן בדיני נפשות שצדיקים הדינים להשמר שלא לדון דין אלא קדם שאכלו ושתו, ועל זה כתוב דינו לבקר משפט, וכתוב (ירמיה ט) אני ה' עשה חסד ומשפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם ה'.

518. תאנא, רבי אבא, כתיב (ירמיה כא) דינו לבקר משפט. וכי לבקר, ולא בכל יומא. אלא לבקר, עד לא ייכלון דיינין, ולא ישתו, דכל מאן דדאין דינא בתר דאכל ושתה, לאו דינא דקשויט הוא, דכתיב, (ויקרא יט) לא תאכלו על הדם. מאי על הדם. אזהרה לדייני, דלא ייכלון עד דדייני דינא, דכל מאן דדאין דינא בתר דאכיל ושתה, פאלו זוייב דמא דזוברה לאזורא, דהא דמיה ממש יהיב לאזורא. האי בממונא, כל שכן בדיני נפשות, דבעו דייני לאסתמרא, דלא למידן דינא אלא קדם דאכלו ושתו, ועל דא כתיב דינו לבקר משפט וכתיב, (ירמיה יט) אני ה' עשה חסד ומשפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם ה'.

519. שנינו, אמר רבי יהודה, מי שמשקר בדין, משקר בתקוני המלך. מהם תקוני המלך? אותם שנאמר, שכתוב עשה חסד משפט וצדקה בארץ. וכתוב כי באלה חפצתי נאם ה'. והכל תלוי זה בזה (והלא בזה תלוי). רבי יוסי אמר, אלה הם תקוני הפסא, שכתוב (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך. וכתוב (ישעיה טז) והוכן בחדר כסא.

519. תניא, אמר רבי יהודה, מאן דמשקר בדינא, משקר בתקוני מלכא. מאן תקוני מלכא. אינון דאתמר, דכתיב עושה חסד משפט וצדקה בארץ. וכתיב כי באלה חפצתי נאם ה'. וכלא האי בהאי תלויא. (נ"א והלא בהאי תלויא) רבי יוסי אמר, אלין אינון תקוני פרסיא, דכתיב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך. וכתיב (ישעיה טז) והוכן בחדר כסא (דף קכ"ב ע"ב) כסא.

520. חסר כאן תרגום

520. תניא ברוך דרוין, רישא דמלכא, אתתקן בחדר ובגבורה. בהאי רישא, תליין שערין, זימין על זימין, דאינון כל משיכותא דמתאזרין בהו

עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי. מֵאֲרִי דְּמֵאֲרִין, מֵאֲרִי דְּקִשׁוּט, מֵאֲרִי דְּבוֹתֶקְלָא, מֵאֲרִי דְּיִבְבָּא, מֵאֲרִי דְּיִלְלָה, מֵאֲרִי דְּרִינָא, מֵאֲרִי דְּרוֹזְמוֹי, וְטַעְמֵי אוֹרִייתָא, וְרִי אוֹרִייתָא דְּכִין, מִסְּאֲבֹן, כִּלְהוּ אֶקְרוֹן שְׁעָרֵי דְּמִלְכָּא, כְּלוּמַר מְשִׁיכוּתָא דְּאַתְבָּשֶׁת מִמִּלְכָּא קְדִישָׁא, וְכֹלָא נְזוּיִת מַעֲתִיקָא סְתִימָא. (קדִישָׁא)

521. מִצְוָא דְּמִלְכָּא, פְּקִידוּתָא דְּזוּבִיָּא, כִּד 521. חסר כאן תרגום
אֶתְפַּקְדָן בְּעוֹבְדֵיהוּ, וְכִד אֶתְגַּלְיִין זוּבֵיהוּ, כִּדִּין אֶקְרִי מִצְוָא דְּמִלְכָּא. כְּלוּמַר, גְּבוּרָה אֶתְתַּקַּף בְּדִינוֹי, וְאַתְפַּשֵּׁט בְּסִטְרוֹי, וְדָא אֲשֵׁתֵנִי מִמִּצְוָא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, דְּאֶקְרִי רִצּוֹן.

522. עֵינִין דְּמִלְכָּא, אֲשֶׁזְזוּתָא דְּכֹלָא, אֲשֶׁזְזוּתָא 522. חסר כאן תרגום
דְּעֲלָאֵין וְתַתָּאֵין, וְכֹל אֵינֹן מֵאֲרִי אֲשֶׁזְזוּתָא הָכִי אֶקְרוֹן. בְּעֵינִין, גְּוֹנִין אֶתְאֲזוּדָן, וְאֵינֹן גְּוֹנִין אֶקְרוֹן, כֹּל אֵינֹן מֵאֲרִי אֲשֶׁזְזוּתָא דְּמִלְכָּא, כֹּל זוּד כְּפֹם אֲרוּזִיה, וְכִלְהוּ גְּוֹנִין דְּעֵינָא אֶקְרוֹן. כְּמָה דְּאַתְזוּזֵי אֲשֶׁזְזוּתָא דְּמִלְכָּא, הָכִי גְּוֹנִין מִתְעָרִין.

523. גְּבִינֵי דְּעֵינִין, אֶקְרוֹן, אֶתֶר דִּיהֲבִין 523. חסר כאן תרגום
אֲשֶׁזְזוּתָא, לְכִלְהוּ גְּוֹנִין מֵאֲרִי אֲשֶׁזְזוּתָא. הֵי גְּבִינֵין לְגַבֵּי דְּלִתְתָּא, גְּבִינֵין לְאֲשֶׁזְזוּתָא מִהֲהוּא זְהָרָא דְּנִגִּיד וְנָפִיק, אֶתֶר לְאַתְבָּשֶׁת מִהֲהוּא זְהָרָא, לְאַסְתָּזוּתָא בְּזוּוּרָא דְּעִתִּיקָא, מִזְזִלְכָּא דְּנִגִּיד בְּאֵמָא. דְּכִד גְּבוּרָה מִתְפַּשֵּׁטָא, וְעֵינִין מִלְהֲטָן בְּגֹון סוּמְקָא, זְהִיר עִתִּיקָא קְדִישָׁא זוּוּרָא דִּילִיה, וְלִהֲטָא בְּאֵמָא, וְאַתְמַלִּיא מִזְזִלְכָּא, וְנִקָּא לְהֵי, (לְכֹלָא) וְאַסְתָּזוּן כִּלְהוּ עֵינִין, בְּהֲהוּא זְזִלְכָּא דְּאֵמָא, דְּאַתְנִגִּיד וְנָפִיק תְּדִיר. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) רוּזְצוֹת בְּזִלְכָּב. בְּזִלְכָּב דְּאֵמָא, דְּנִגִּיד תְּדִירָא וְכֹל פָּסִיק.

524. זוזטמא דמלכא קדישא, תקונא דפרצופא, 524. חסר כאן תרגום
 כד מתפשטין גבורין, ומתאזזין כוזא, אינן
 זוזטמא דמלכא קדישא. ואינן גבורין מוזד
 גבורה אזוזין ונפקין. וכד דינן מתערין, ונפקין
 מסטרייהו, לא מתבסמן, אלא בתננא דמדבזא.
 וכדין כתיב, (בראשית ח) וירז יי' את ריז הנזוזוז.
 שאני זוזטמא דעתיקא, דלא אצטריך, דזוזטמא
 דעתיקא, ארך אפים בכלא אקרי, והוא נהירו
 דזוכמתא סתימאה, אקרי זוזטמא דיליה. והינן
 תהלה, דכתיב, (ישעיה מח) ותהלתי אזוטם לך.
 ועל דא אתער דוד מלכא, (תהלים קמה) תהלה
 לדוד וגו'.

525. אוזדין דמלכא, כד רעוא אשתכוז, ואמא 525. חסר כאן תרגום
 ינא, ונהירו דעתיקא קדישא אתנהיר, מתערין
 נהירו דתרין מוזזי, ונהירו דאבא ואמא, כל אינן
 דאקרון מוזזי דמלכא, ומתלהטין כוזא. וכד
 מתלהטין כוזא, אקרון אזני יי'. דהא אתקבילת
 צלותהון דישראל. וכדין אתערותא לטב ולביש,
 ובאתערותא דא, מתערין מארי דגדפין, דנצלן
 קלין דעלמא, וכלהו אקרון אזני יי'.

526. אנפוי דמלכא, נהירו דאבא ואמא, 526. חסר כאן תרגום
 ואתפשטותא דלהון, דנהרין וסוזרין, ולהטין
 בהאי רישא דמלכא. וכדין סהדותא אסתהד
 במלכא (נ"א במלכא דמלכא) מנזיהו. דיוקנא דמלכא,
 יקירותא מכלא. מרישא שארי זוסד עלאה,
 וגבורה. ונהירו דאבא ואמא אתפלג, נהירו
 דאבא בתלת נהורין, ואמא בתרין, הא זומשה.
 זוסד וגבורה כוזד נהורא, הא שיתא. לבתר,
 אתער זוסד, ואתלהיט (ואתנהיר) בתרין נהורין
 דאתנהיר ואינן תבנניא. (נ"א לבתר אתער) וגבורה,
 אתנהיר כוזד, הא תשעה. וכד מתוזברן כלהו

גְּהוּרִין כּוּזָדָא, אַקְרוּן דִּיּוֹקָנָא דְּמַלְכָּא, וְכַדִּין
כְּתִיב, (ישעיה מב) יִי כַּגְבוּר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְּוִזְמוֹת
יַעֲרִי קִנְיָהּ וְגו'.

527. שְׁפוּן דְּמַלְכָּא, הָכִי תַאנָּא, כִּד אַתְּגְהִיר
גְּהִירו דְּאַבָּא, גְּהִיר בְּתַלְתָּ גְּהוּרִין. מִיּוּזָד גְּהוּרָא,
גְּהִיר זִסְדַּ עֲלָאָה. מִיּוּזָד גְּהוּרָא, אַתְּגְהִיר גְּהִירו
דְּאַקְרִי מִיּוּזָא דְּמַלְכָּא. וְיּוּזָד גְּהוּרָא, הָוָה תְּלִי, עַד
דְּאַתְּגְהִיר גְּהִירו דְּאַמָּא. וְכִד אַתְּגְהִיר אַתְּגְהִיר
בְּזִמְשֵׁי גְּהוּרִין.

528. בְּמַאי אַתְּגְהִיר, מִיּוּזָד שְׁבִילָא דְּטָמִיר
וְגִנִּיז, (דף קכ"ג ע"א) דְּאַתְדָּבֵק בֵּיתָא אַבָּא,
דְּכְתִיב, (איוב כח) גְּתִיב לֹא יָדְעוּ עֵיטָא וְגו'. כְּמָה
דְּאַתְדָּבֵק דְּכוּרָא בְּזִקְבָּא, וְאַתְעַבְרַת, וְאוֹלִידַת,
וְאַפִּיקַת זִמְשֵׁי גְּהוּרִין. (ד"א מאינון חמש) וּבְמַאינִין
זִמְשֵׁי גְּהוּרִין, אַתְּגְלִיפוּ זִמְשֵׁין תַּרְעִין, דְּגְּהוּרִין
סְגִיִּין. זִמְשֵׁין אִינוֹן, לְקַבְּלִיהוֹן, מִ"ט פָּנִים טָהוֹר,
מִ"ט פָּנִים טָמֵא, בְּאוֹרֵייתָא, אֲשֶׁתָּאָר זִוּד, וְהָאִי
זִוּד אַתְּגְהִיר בְּכָלָא, וְהָהוּא דְּאַבָּא, הָוָה תְּלִי. כִּד
מִתְּזַבְּרִין כּוּזָדָא, וּמִתְּיַשְׁבֵּן בְּמַלְכָּא, אַקְרוּן
שְׁפוּן דְּמַלְכָּא. וּבְגִינִי כַּךְ, גָּזַר מַלְכִּין דְּקִשְׁוֹט.

529. וּפּוּמָא, בָּהּוּ תְּלִיָּא, פְּתִיזוּתָא דְּפּוּמָא. בְּמַאי
פּוּמָא. אֶלָּא דַּעַת גְּנִיז בְּפּוּמָא דְּמַלְכָּא, דְּאַקְרִי
תַּפְּאֶרֶת. פְּשִׁיטוּתָא דְּתַפְּאֶרֶת, דְּכָל אוֹצְרִין וְכָל
גְּוִנִין אַתְּאֲזִידֵן בֵּיתָא. דְּכְתִיב, (משלי כד) וּבְדַעַת
זִוּדִּים יִמְלָאוּ. וְהָהוּא דַּעַת, הוּא גְּנִיז, בְּפּוּמָא
דְּמַלְכָּא. וּבְמַלְיָא כָּל אֲדָרִין וְאַכְסְדָּרִין. וְכִד
אַתְעַר גְּהִירו דְּבֵיתָא וְנִפִּיק, כַּדִּין אַקְרִי פֶּה יִי.
וְשְׁפוּן דְּאִינוֹן תַּרִּין גְּהוּרִין מֵאַבָּא וּבְמַאימָא,
בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְעַרְעֵן בְּהָהִיא גְּהִירו דְּדַעַת,
מִתְּזַבְּרִין כּוּזָדָא, וּבְמַלְכִּין אַתְּגְזָרוּ בְּקִשְׁוֹט, בְּזִקְבָּהּ

בְּתַבּוּנָהּ וּבְדַעַתָּהּ. וּכְדִין, כָּל מַלְיָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, בְּאַלְיָן אֲתַגְּזֵרוּ.

530. נְהִירִין תַּלְתָּהּ אַלְיָן, וְעֵיילִין בְּגוּ לָגוּ, וְאַתְעֵטְרוּ
בְּזוּד. וְכֹד מִתְּזוּבְרָן בְּעֵטוּרָא זוּד, כְּדִין (ס"א וכד
מתחברן תלת אלין בעטורא חד ועיילין בגו לגו ואתעטרן בחד
כדין) אַקְרוּן (שיר השירים ה) זִכּוּ מִמִּתְקִים. וְאַיְנוֹן
זוּיָה דְּמַלְכָּא, וְאַקְרוּן, מִתְיָקָא דְּמַלְכָּא. וְעַל הָאִי
כְּתִיב, (תהלים לה) טַעְמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יי'. וּבְהָאִי
זוּיָה, תַּלְיִין כָּל אֵינוֹן שְׁלִיטִין וְהוֹרְמִין דְּמַלְכָּא,
דְּכְתִיב, (תהלים לג) וּבְרוּחוֹ פִּי כָּל צָבָאִם.

531. בְּהָאִי זוּיָה שְׁלִימוּתָא דְּכָלָא אֲשֶׁתְּכֹז. וּבְגֵינִי
כַּךְ, כָּל אֲתוּוֹן דְּאַיְנוֹן בְּהָאִי אֲתֵר שְׁלִימוּתָא
אֲתוּוֹנִיָּא בְּהוּ. (ויקרא רכ"ט ע"ב) אֲזוּה"ע,
א', (נ"ד) נְהִירוּ דְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא סְתִימָאָה דְּכָל
סְתִימִין. זוּ, נְהִירוּ דְּזוּכְמָתָא, דְּכָל אֲשֶׁתְּכֹז וְכָל
אֲתֵדְבֵק דְּכְתִיב, (איוב כח) לֹא יָדַע אֲנוֹשׁ עֲרֻכָּהּ.
ה', נְהִירוּ דְּאַיְמָא, דְּנְהִיר וְנִגִּיד וְנִפְיָק, וּבִשְׁקִי
לְכָלָא, וְיִנְקָא לְבִנִין, עַד דְּמִטִּי הָהוּא רְבוּתָא, וּבְכָל
לְצַדִּיק, וְאַיְהוּ אֲתֵקְטֵר בְּנוֹקְבָא תַתְּאָה,
וְאַתְבָּרְכָא מִנִּיהּ, וְכָל מִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא. וְזוּר
בְּגוּ סוּמָק, דְּכְתִיב, (שיר השירים ד) הֵרֵם הַבְּמֹר
גָּבַעַת הַלְּבוֹנָה. ע', נְהִירוּ דְּע' אֲנָפִין, דְּאַתְגְּזוּ
מִהָאִי רוּזָא, דְּנִפְיָק מִן פּוּמָא, כְּדִין ע' שְׁמִהָן
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְקַבְּלֵהוֹן בְּאַרְעָא, (בראשית
מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצִּרְיָמָה
שְׂבָעִים. דְּהָא יַעֲקֹב אֵילָנָא בְּאַרְעָא, וְאַיְנוֹן ע'
נֶפֶשׁ, ע' עֲנָפִין.

532. מֵאַלְיָן אֲתוּוֹן, נְהִירִין אַרְבַּע אֲזוּרְנִין. מֵא'
נְהִיר גִּימ'ל, דְּאַיְהִי אֲגֵר טָב לְצַדִּיקִיָּא, דְּאַקְרִי
גְּמוּל, וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה נח) אֲזִ תִּתְעַנֶּנּוּ עַל יי'.
מִזוּז' נְהִיר יו"ד, דְּהָא זִכְמָהּ, כָּלָא אֲסִתִּים בְּיו"ד,

דְּאִיהִי סְתִימָא מִכָּל סִטְרוֹי, וּבִגִּין כֶּה, לֹא
אֶשְׁתַּכּוּז, דְּכַתִּיב, (איוב כח) וְלֹא תִמָּצָא בְּאֶרֶץ
הַחַיִּים. מִה, זְהִיר כ"ף. דְּאִיהוּ זְהִירוּ וּמִשְׁוֹז רַבּוּת,
דְּאֶתְרַק מֵאִימָא, לְהֵהוּא אֶתֶר דְּאֶתְקָרִי קָרָן,
וְאֶקָרִי קָרָן הַיּוֹבֵל. וְדָא מַלְכוּת דְּדוּד. וּבִגִּין כֶּה,
לִית מִשְׁוִיזָא, אֶלָּא בְּרֹא דְכ"ף.

533. ק' מַע' זְהִיר ק', כְּמֵה דְע' שְׂבַעִין, כֶּה ק'
מֵאָה, דְּאִינֹן שְׁלִימוֹ, וְהָכִי הוּא, וּבִגִּין כֶּה, בְּהֵאִי
זוּיָה שְׁלִימוֹ דְּכָלָא. (ד"א שלמא דכלא) וְכָל מֵאָן
דְּיַדְע רֹזָא דָא, וְאֶזְדְּהֵר בֵּיה, וְכָפָה זְוֹלָקִיָּה.

534. גּוּפָא דְּמַלְכָּא, אֶתְפְּשִׁטוּתָא דְּתַפְאֶרֶת,
דְּלִינִין בֵּיה מִתְּוֹבְרָן. דְּרוּעִין דְּמַלְכָּא, זְהִירוֹ
דְּזוּסָד וּגְבוּרָה. וּבִגִּין כֶּה יְמִין וּשְׂמָאל. מַעוֹי
בְּדַעַת אֶתְתַּקְּנֹן, עֵייל בְּרִישָׁא, אֶתְתַּקְּנֹן וְאֶתְפְּשִׁט
לְגוֹ, וּבִגִּין גּוּפָא.

535. שׁוֹקִין אֶתְאֲזוּדֵן בְּתֵרִין זְהוּרִין, וְאִינֹן תֵּרִין
זְהוּרִין מִמֶּשׁ. שׁוֹקִין וְתֵרִין כְּלִינִין. כְּלָהוּ (ס"א תליין
ומתחברן) מִתְּוֹבְרָן בְּאֶתֶר זוּד, דְּתַמְנֹן אֶתְכַּנְשֵׁ כָּל
רַבּוּת, וְכָל מִשְׁוִיזָא דְּגּוּפָא. וּמִתְּמֹן, שְׁרִיין כָּל
הֵהוּא רַבּוּת, לְאֶתֶר דְּאֶתְקָרִי יְסוּד עוֹלָם. יְסוּד,
מִהֵהוּא אֶתֶר דְּאֶקָרִי עוֹלָם. וּמֵאָן אִיהוּ. נְצוּז
וְהוּד, וְעַל כֵּן, יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ
שְׁמִיָּה לְעָלְמָא וְלְעָלְמֵי עָלְמִין.

536. כָּל הַגִּי תַקְוִנִין, אֶתְיִין לְאֶתְוֹבְרָא בְּזוּד, עַד
דְּכָל רַבּוּת קָדְשָׁא, נְטִיל כָּלָא הָאִי יְסוּד, וְאֶשְׁדִּי
לְנוֹקְבָא, וּבְתַבְרָכָא מַנִּיָּה. אִימְתִי מִתְּבָרְכָא (דף
קכ"ג ע"ב) מַנִּיָּה. בְּשִׁעְתָּא דְּאֶתְתַּקְּנֹן דִּינִין דְּלִתְתָּא.
וְכַד דִּינִין מִתְּתַקְּנִין לְתַתָּא, מִתְּתַקְּנִין לְעִילָא, וְכָל
תַקְוִנִין דְּמַלְכָּא, בְּזוּדוּתָא, בְּשְׁלִימוֹ, דְּאִינֹן שְׂמָא
קָדִישָׁא, וְהוּא כָּלָא זוּד. וְכַדִּין הוּא שְׂאָרִי

בְּזוּיָהוּ, דְּכַתִּיב, (תהלים פב) אֱלֹהִים נִצָּב בְּעֶדְתִּי
אֵל בְּהָרֵב אֱלֹהִים יִשְׁפּוּט.

537. וְכֹד דִּינִין לֹא מִתְתַּקֵּן לְתַתָּא, כְּבִיכּוּל הָכִי
לְעִילָא. דְּכָל תְּקוּנָן לֹא מִתִּישְׁרֵן הָכִי, דְּהָא
אִימָא אֲסִתְלַקְתָּ מֵעַל בְּנִין, וּבְנִין לֹא יִנְקִי, דְּהָא
יְסוּד לֹא אִשְׁדִּי בְּנוֹקְבָא, וְכָל דִּינִין מִתְעַרְיָן, וְזוּיָא
תְּקִיפָא שְׁלֵטָא. כְּבִיכּוּל, תְּקוּנִי מִלְכָּא עַל דִּינָא
אֲסִתְלַקוּ, דְּכִינֵן דְּהָא נֹקְבָא לֹא מִתְבָּרְכָא,
וְצָדִיק לֹא נָטִיל. וְזוּיָא תְּקִיפָא שְׁלֵטָא. וְוִי לְעִלְמָא
דִּינְקָא בְּנִיָּהוּ.

538. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הָנִי תְּקוּנִין, אָבָא גָלִי
לֹון, בְּנִין דְּלֹא יִיעוּל בְּכִסּוּפָא לְעִלְמָא דְּאִתִּי.
הַשְׁתָּא אָמַי אֲצִטְרִיכוּ לְאִתְגַּלְאָה. אָמַר לִיה
רַבִּי אָבָא, הֵהוּא דְּאָנָא כְּתִבָּנָא מִבּוֹשְׁיָנָא
קְדִישָׁא, אָמִינָא (כתבוה) לְגַבִּי זִבְרִיא, דְּהָא אִינֵן
יִדְעִין מַלְיָן, וְהָא אֲצִטְרִיךְ לְמַגְדֵּעַ, דְּכַתִּיב, (שמות
י) וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יי'. וְכַתִּיב (שמות כט) וַיִּדְעוּ כִּי
אֲנִי יי'. בְּנִין דְּאִתִּישְׁבֵּן מַלְיָן. בְּלִבָּנָא. וּמִכָּאן
וְלִהְלָאָה, סְתִימִין מַלְיָן בְּגוּוֹן. וְכָאָה זִוְלָקְנָא
בְּהָא עִלְמָא, וּבְעִלְמָא דְּאִתִּי, דְּהָא עַד כְּעַן
בּוֹשְׁיָנָא קְדִישָׁא אֲתַעֲטָר, בְּמַלְיָן דְּבְּגוּוֹן.

539. תָּא זִוּי, אָנָא זִוּיָנָא לִיה בְּזוּלְמָא, וְשְׁאִילָנָא
קְמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אוֹלִיפְנָא קְמִיָּה דְּבַר, י'
דְּאִיָּה זִוְכְמָה, וְהָכִי הוּא וְדָאִי. ה' אָמַי אִיָּהוּ
בִּינָה. אָמַר לִי, תָּא זִוּי, הָא כְּתִיב (בראשית
ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הָעֵץ. מֵאן הוּא
נָהָר דִּיּוֹצֵא מֵעֵדֶן דָּא בִּינָה. וּבְנִין כֶּף הֵהוּא נָהָר,
י' סְתִימִין בְּגוּיָה. וַיִּוֹד פְּשִׁיט נָהָרָא דָּא מִכָּל
סְטֵרוֹי. וְדָא הִיא ה', בְּנִין כֶּף הוּא יי'. לְבַתֵּר
אֲפִיקַת בֵּין תְּזוּזוּתָה דְּאִיָּהוּ ו', כְּגוּוֹנָא דָּא ה'. לְבַתֵּר
אוֹלִידַת וְאֲפִיקַת הָאִי בֵּין, וְשׁוּיָה לְקְמָה, וּבְנִין כֶּף

יהו, דהא ו' לקמה יתיב, לינקא ליה. ועל כן
תנינן במתניתא דילן, ה' ד' הות, בודא תוזבר
דכורא עמה אתעברת מוזר בן, ואקרי ה'. לבתר
אולידת ואפיקת ו' דהוא בן, וקאים לקמה. ועל
האי כתיב, ונהר יוצא מעדן, מניה נפיק ודאי,
להשקות את הין, לינקא ליה.

540. הוינא אזור בידיה, (נ"א ביה) ונשיק בידוי. 540. חסר כאן תרגום

אנא ביהאי עדונא אתערנא, בכי וזיין, והו
תלתא יומין דלא אכילנא מידי. וזר מוזדוותא,
וזר דלא זכנא למזומי ליה זמנא אזורא. ועם
כל דא, ביה אתקשרנא תדירא. דהא כד נהירא
לי שבעתתא, וזמנא דיוקניה, דאתער קמאי,
זכאין אינן צדיקניא, בעלמא דין, ובעלמא
דאתי, עלייהו כתיב, (תהלים קמ) אף צדיקים יודו
לשםך ישבו ישירים את פניה. (ע"כ האידרא).

541. ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו וגו'. מה זה תשמרו? תשמרו הנה צריך להיותו
אלא תשמרו ודאי. מה זה אשר אמרתי
אליכם? כלומר שהזהרתיכם על מאמר
עבודתי. תשמרו, שלא יגיע אליכם שום רע.
תשמרו מאותה שמירה ונטירה שלי בלבד.
ושם אלהים אחרים לא תזכירו – לא תזכירו
כמו שבארנו. דבר אחר ושם אלהים לא
תזכירו – כלומר לא תסבבו, שתפלו בין
העמים בארץ אחרת, ויקים בכם מה
שכתוב (דברים כח) ועבדת שם אלהים
אחרים וגו'.

541. (שמות כג) ובכל אשר אשר אמרתי אליכם תשמרו
וגו'. מאי תשמרו, תשמרו מבועי ליה. אלא
תשמרו ודאי, מאי אשר אמרתי אליכם, כלומר
דאזימית לכוון על מימר פולזוני. תשמרו, דלא
ימטי עליכון שום ביש. תשמרו מההיא שמירה
ונטורא דילי בלבד. ושם אלהים אזורים לא
תזכירו, לא תזכירו כמה דאוקימנא. דבר אזור
ושם אלהים אזורים לא תזכירו, כלומר, לא
תסבבון, דתפולן ביני עממיא בארעא אזורא.
ויקום בכו מה דכתיב, (דברים כח) ועבדת שם
אלהים אזורים וגו'.

542. דבר אזור ובכל אשר אמרתי אליכם
תשמרו – רבי יהודה פתח, (תהלים
פא) שמע עמי ואעידה בך וגו', לא יהיה בך
אל זר וגו'. אנכי ה' אלהיך המעלה מארץ
מצרים וגו'. הפסוקים הללו אמרם דוד ברוח
הקדש, ויש להתבונן בהם. שמע עמי –

542. דבר אזור ובכל אשר אמרתי אליכם
תשמרו. רבי יהודה פתח, (תהלים פא) שמע עמי
ואעידה בך וגו', לא יהיה בך אל זר וגו'. אנכי יי'
אלהיך המעלה מארץ מצרים וגו'. הגי קראן,
אמרן דוד בריוז קודשא, ואית לאסתכל בהו.

בכמה מקומות הזהירה התורה את האדם, בכמה מקומות הזהיר הקדוש ברוך הוא את האדם, והכל לתועלת האדם כדי שישמר את מצוות התורה. שכל מי שישמר את מצוות התורה ומשתדל בה, במי שמשתדל בשם הקדוש.

543. ששנינו, כל התורה היא שמו של הקדוש ברוך הוא, ומי שמשתדל בה במי שמשתדל בשם הקדוש, משום שכל התורה היא שם קדוש אחד, שם עליון, שם שכולל את כל השמות, ומי שגורע ממנה אות אחת כאלו עשה פגם בשם הקדוש. שנינו, ושם אלהים אחרים לא תזכירו – לא תוסיף על התורה ולא תגרע ממנה. רבי חייא אמר, ושם אלהים אחרים – זה מי שמתעסק בספרים אחרים שאינם מצד התורה. לא ישמע על פיה – שאסור אפילו להזכירם וללמד מהם טעם, כל שבן על התורה.

544. רבי יהודה מוֹתֵנִי הָכִי, מֵאִי טַעַמָא כְּתִיב וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲזַכֵּר, וְסִמְיָה לִיה אֶת זֶה הַמִּצְוָה תִּשְׁמֹר. אֵלָּא, מֵאֵן דְּלֹא זָטִיר הָאִי, כִּמְאֵן דְּלֹא זָטִיר מִהִימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵאִי טַעַמָא. מִשּׁוּם דְּבֵיהּ אֲזִידָא מִלָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן בְּכָל שָׂאָר הַחֲגִים וְהַזְמִנִּים, שְׁהָרִי בְּלִם אַחוּזִים בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיז. וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, מֵה שְׁכָתוֹב שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, מִשּׁוּם שְׁבָהֶם תְּלוּיָהּ הָאֲמוּנָה.

545. יִרְאֶה כָּל זְכוּרָה, לְמָה כָּל זְכוּרָה? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל זְכוּרָה מִמֶּשׁ, מִשּׁוּם שְׁנוּטִלִים בְּרָכָה מִהַמַּעֲזֵן שֶׁל הַנַּחֲל. מִכָּאֵן שְׁנִינוּ, כָּל בֶּן יִשְׂרָאֵל שְׁנִמּוּל, צָרִיךְ לְהִרְאוֹת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, מִשּׁוּם שְׁנוּטִל בְּרָכָה מִמִּבּוּעַ הַנַּחֲל.

שְׁמַע עָמִי בְּכִמָּה אֶתְרִין אֲזַהֵרָא אֲוֵרִייתָא לְבָר נָשׁ. בְּכִמָּה אֶתְרִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַהֵר בֵּיהּ בְּבָר נָשׁ. וְכִלָּא לְתוּעֵלְתָא דְּבָר נָשׁ. בְּגִין דִּינְטֵר פְּקוּדֵי אֲוֵרִייתָא, דְּכָל מֵאֵן (דף קכ"ד ע"א) דִּינְטֵר אֲרוּזֵי דְאֲוֵרִייתָא, וְאֶשְׁתַּדֵּל בָּהּ, כִּמְאֵן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא.

543. דְּתִנְיֵן, אֲוֵרִייתָא כָּלָא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמֵאֵן דְּמִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, כִּמְאֵן דְּמִשְׁתַּדֵּל בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא. בְּגִין דְּאֲוֵרִייתָא כָּלָא, זֹדֵר שְׁמָא קְדִישָׁא הוּא. שְׁמָא עֲלָאָה, שְׁמָא דְּכָלִּיל כָּל שְׁמֵהָן. וּמֵאֵן דְּגָרַע אוֹת זֹדֵר מִינָהּ, כְּאִילוּ עָבִיד פְּגִימוּתָא בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא. תֵּאזְנָא, וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲזַכֵּר לֹא תִזְכְּרוּ, לֹא תוֹסִיף עַל אֲוֵרִייתָא, וְלֹא תִגְרַע מִינָהּ. רַבִּי זְוִיָּא אָמַר, וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲזַכֵּר, דָּא מֵאֵן דִּיתַעֲסֵק בְּסִפְרִין אֲזַכְרֵין, דְּלֹא מִסְטָרָא דְאֲוֵרִייתָא. לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיה, דְּאִסוּר אֶפִּילוּ לְאֲדַכְרָא לוֹן, וְלִמְיַלָּף מַנְיָהּ טַעַמָא, כָּל שְׁכֵן עַל אֲוֵרִייתָא.

544. רַבִּי יְהוּדָה מוֹתֵנִי הָכִי, מֵאִי טַעַמָא כְּתִיב וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲזַכֵּר, וְסִמְיָה לִיה אֶת זֶה הַמִּצְוָה תִּשְׁמֹר. אֵלָּא, מֵאֵן דְּלֹא זָטִיר הָאִי, כִּמְאֵן דְּלֹא זָטִיר מִהִימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵאִי טַעַמָא. מִשּׁוּם דְּבֵיהּ אֲזִידָא מִלָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן בְּכָל שָׂאָר זְמִנֵּין וְזוּגִין, דְּהָא כְּלָהוּ אֲזִידָן בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְעַל דָּא תִנְיֵן, מֵאִי דְכְּתִיב שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, מִשּׁוּם דְּבָהּ תְּלוּיָא מִהִימְנוּתָא.

545. יִרְאֶה כָּל זְכוּרָה, אֲמַאי כָּל זְכוּרָה. (ויקרא קס"ה ע"ב) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כָּל זְכוּרָה מִמֶּשׁ. בְּגִין דִּינְטֵר בְּרָכָתָא, מִמִּבּוּעָא דְּנִזְוִלָא. מִכָּאֵן תִּנְיֵן, כָּל בֶּן יִשְׂרָאֵל דְּאֶתְזַזָּר, בְּעֵי לְאֶתְזַזָּא קָמִי

זהו שכתוב בברכת ה' אלהיך אשר נתן לך. וכתוב אל פני האדן ה', כמו שבארנו, שמשם מריקים ברכות ונוטלים ברכה. אשרי חלקם של ישראל מכל שאר העמים.

מלכא קדישא, בגין דנטיל ברכתא, ממוכועא דנוזלא. הלא הוא דכתיב, (דברים טז) כברכת יי' אלהיך אשר נתן לך. וכתוב אל פני (בראשית ב' ע"א) האדון יי', כמה דאוקימנא, דמתמן מריקן ברקאן, ונטלין ברכתא. ופאה וולקיהון דישראל, מכל שאר עמין.

546. פעם אחת עלו ישראל לחג את החג, והתעברו עובדי עבודת כוכבים ומזלות עמם, ואותה שנה לא נמצאה ברכה בעולם. באו ושאלו את רב המנונא סבא. אמר להם, ראיתם בתחלה סימן לזה? אמרו לו, ראינו סימן, שפושבנו משם כל הדרכים היו סתומים ממם, וענן וחשכה נמצאו, שלא יכלו ללכת כל אותם שעלו לשם. ועוד, בשעה שנכנסנו להראות, פני השמים נחשבו ורגזו. (נחמד וראה) אמר להם, ודאי או שיש בכם אנשים לא נמולים, או עובדי עבודת כוכבים ומזלות עלו עמכם, שהרי לא התברכו באותה שעה, פרט לאותם ישראלים שנמולו, ובאות הקדושה הוא מסתכל הקדוש ברוך הוא ומברך אותם.

546. זמנא זודא, סליקו ישראל למנוזא וזגא, ואתערבו עובדי עבודת כוכבים ומזלות בהדייהו, והוא שתא לא אשתכוז ברכתא בעלמא. אתו שאילו לרב המנונא סבא, אמר להו, זמיתון סימנא בקדמיתא בהאי. אמר ליה, סימנא זמין, דכד תבנא מהתם, כל ארוזין אסתיומו ממיא, ועננא, וזשוכא אשתכוז, דלא יכלין למהר כל אינן דסליקו לתמן. ועוד, בשעתא דעאלנא לאתוזגא אפי שמיא אתושכו ואתרגזו. (אתרגיש בחמא) אמר להו, ודאי או אית ביניכו בני נשא דלא אתגזרו, או עובדי עבודת כוכבים ומזלות סליקו בהדייכו. דהא לא אתברקאן בההיא שעתא, בר מאינן ישראל דאתגזרו. ובהאי את קדישא מסתכל קודשא בריך הוא, ובריה לון.

547. לשנה האחרת עלו, ועלו אותם עובדי עבודת כוכבים ומזלות, שהתעברו עמם כשהיו אוכלים קרבנות והיו שמחים. וראו את אותם עובדי עבודת כוכבים ומזלות שדפוסם בקשריהם לקשר הפתל. השגיחו בהם שפלס מברכים והם לא ברכו. באו ושאלו ואמרו את הדבר לבית הדין. באו ושאלו אותם. אמרו, זה שאכלתם, החלק שלכם איזה קרבן היה? לא היה בידם. בדקו ומצאו שהם עובדי עבודת כוכבים ומזלות והרגו אותם. אמרו, ברוך הרחמן שהציל את עמו, שודאי אין ברכה שרויה אלא רק בישראל, הורע הקדוש, בני האמונה, בני האמת. ואותה השנה נמצאה ברכה בעולם

547. לשנתא אזורא סליקו, וסליקו אינן עובדי עבודת כוכבים ומזלות, דאתערבו בהדייהו, כד הוו אכלין קרבניא, והוו זודאן. וזמו לאינן עובדי עבודת כוכבים ומזלות, דטפסאן בקוטריוהו לקוטר דכותלא. אשגזו בהו דכלא מברכין, ואינן לא בריכו. אתו ואמרו מלה לבי דינא, אתו ושאילו לון, אמרו, האי דאכלתון, וזולקא דלכון, מאן קורבנא הוה. לא הוה בידיהו. בדקו ואשכוזו דאינן עובדי עבודת כוכבים ומזלות, וקטלו לון. אמרו, בריך

בשלמות. פתחו ואמרו, (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך וגו'.

רזומנא דשזיב לעמיה, יהודאי לית ברכתא שריא, אלא בישראל, זרעא קדישא, בני מהימנותא, בני קשוט. וההיא שנתא אשתכח ברכתא בעלמא, בשלימו. פתחו ואמרו, (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך וגו'.

548. רבי זינא אמר, בזכות ישראל גזירין, אתכנעו שגאיהון תזוזתיהון, וירתי אוסנתהון. תא זוזי מה כתיב, (שמות לה) יראה כל זכורף. וכתוב בתריה, כי אורישי גוים מפניך והרזובתי את גבלך. דקודשא בריך הוא עקר דיורין מאתריהו, ואתיב דיורין, לאתריהו. ובגני כף יראה כל זכורף את פני האדון יי. רבי יהודה אמר, האדון. כמה דכתיב, (ישעיה י) הנה האדון יי צבאות מסעף פארה וגו', ויצא חטר וגו'. והכל אחד, מעקר דירים ומושיב דירים. רבי יצחק אמר, יש אדון ויש אדון, והכל באחד תלוי.

548. רבי זינא אמר, בזכות ישראל גזירין, אתכנעו שגאיהון תזוזתיהון, וירתי אוסנתהון. תא זוזי מה כתיב, (שמות לה) יראה כל זכורף. וכתוב בתריה, כי אורישי גוים מפניך והרזובתי את גבלך. דקודשא בריך הוא עקר דיורין מאתריהו, ואתיב דיורין, לאתריהו. ובגני כף יראה כל זכורף את פני האדון יי. רבי יהודה אמר, האדון. כמה דכתיב, (ישעיה י) הנה האדון יי צבאות מסעף פארה וגו', ויצא חטר וגו'. והכל אחד, מעקר דיורין ואתיב דיורין. רבי יצחק אמר, אית אדון, ואית אדון, וכפא בזוד תליא.

549. רבי יהודה אמר, אדני – אל"ף דל"ת נ"ן יו"ד, הקדוש ברוך הוא נקרא, ואותו שנקרא כמו שהוא כתוב, ומיהו רבי יוסי אומר, מראת אלהים. מראת כתוב. ומהו מראת? שלמות הכל – יו"ד ה"א וא"י ה"א. (מראת הוא א' כו') מראת למה הוא אל"ף דל"ת נ"ן יו"ד? זה נקרא ככתבו, וזה לא נקרא ככתבו, ומשום כך בזה נקרא, ועל כך מראת אלהים כתוב.

549. רבי יהודה אמר, אדני: אלף דלית נון יוד, קודשא בריך הוא אקרי, (דף קכ"ד ע"ב) וההוא דאקרי, כמה דאיהו כתיב. ומאן הוא. רבי יוסי אומר, (יחזקאל א) מראת אלהים. מראת כתיב. ומהו מראת. שלימו דכלא, יו"ד ה"א וא"י ה"א. (נ"א מראת איהו א' כו') מראת למאי איהו אל"ף דל"ת נ"ן יו"ד, האי אקרי ככתבו, והאי לא אקרי ככתבו, ובגני כף אקרי בהאי, ועל כף מראת אלהים כתיב.

550. רבי יהודה אמר, לפעמים עליונים שנקראו בשם תחתונים, ולפעמים תחתונים נקראים בשם העליונים. האדון ה' – בשם עליון הוא אדני, והרי בארנו הדברים. ובגונים רבים נתפרשו הדברים, והכל אחד. ברוך הרחמן וברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.

550. רבי יהודה אמר, לזמנין, עלאין אקרון בשמא דתתאין. ולזמנא, תתאין אקרון בשמא דעלאין. האדון יי, בשמא עלאה אדני הוא. והא אוקימנא מלי. ובגווינין סגיאין אתפרשין מלי, וכפא זוד. בריך רזומנא בריך שבייה לעולם ולעלמי עלמין.

551. הנה אנכי שלח מלאך לפניך וגו'. רבי יצחק פתח, (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו וגו'. אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו. מה הטעם ישקני? יאהבני הנה צריך להיות! למה ישקני? אלא כך שנינו, מה נשיקות של דבקות של רוח ברוח, שבגלל כך נשיקה בפה, שהרי הפה הוא המוציא והמקור של הרוח, ולכן נשיקות בפה בחביבות, ודבקים רוח ברוח, שלא נפרדים זה מזה.

552. ולכן מי שמוציא נשמתו בנשיקה, נדבק ברוח אחרת, ברוח שלא נפרדת ממנו. והינו נקרא נשיקה. ועל זה אמרה כנסת ישראל ישקני מנשיקות פיהו, להדביק רוח ברוח, שלא יפרד זה מזה.

553. כי טובים דודיה מיין, מאי בעי הכא יין, והא כתיב (ישעיה כח) וגם אלה ביין שגו וגו', וכתוב (ויקרא י) יין ושכר אל תשת אתה ובניך. מה הטעם כאן יין? רבי חייא אמר, מיינה של תורה. רבי חזקיה אמר, זה שפתוב (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש. ועל זה כתוב כי טובים דודיה מיין, לחדות הלב. מיין – שמשמחני יותר מהכל.

554. רבי יהודה אמר, כתוב, (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. למה בכה? אלא בדבקות הרוח בה לא יכל הלב לסבל, ובכה. ואם תאמר, הרי כתוב וישקהו ויבכו? שנינו, למה נקוד על וישקהו? אלא שלא נדבקה בו רוח כלל, ועל זה כתוב ונעטרות נשיקות שונא. מה זה (משלי כז) ונעטרות נשיקות שונא? אלא מי שנושק בחביבות, מדביק רוחו ברוחו בדבקות החביבות, ומי שלא נושק בחביבות, זה לא בדבקות, אלא ונעטרות. מה זה נעטרות? גסות, שלא דבקה רוחו באתה נשיקה ולא

551. (שמות כג) הנה אנכי שולח מלאך לפניך וגו'. רבי יצחק פתח, (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו וגו' אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו. מאי טעמא ישקני, יאהבני מבעי ליה, אמאי ישקני. אלא הכי תנינן, מאי נשיקות אדבקותא דרוזא ברוזא. דבגיני כך נשיקה בפה, דהא פומא אפקותא ומקורא דרוזא הוא, ועל דא נשיקין בפומא, בזוביבותא, ודבקיין רוזא ברוזא, דלא מתפרשין דא מן דא.

552. ועל דא מאן דנפיק נשמתיה בנשיקה, מתדבק ברוזא אורא. ברוזא דלא מתפרש מניה. והיינו אקרי נשיקה. ועל דא אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו, לאדבקה רוזא ברוזא, דלא יתפרש דא מן דא.

553. כי טובים דודיה מיין, מאי בעי הכא יין, והא כתיב (ישעיה כח) וגם אלה ביין שגו וגו', וכתוב (ויקרא י) יין ושכר אל תשת אתה ובניך, מאי טעמא הכא יין. רבי חייא אמר, מיינה דאורייתא. רבי חזקיה אמר, דא דכתיב, (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש, ועל דא כתיב, כי טובים דודיה מיין, לזודוותא דלבא. מיין, דזודי לי יתיר מכלא.

554. רבי יהודה אמר, כתוב, (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך, אמאי קא בכה. אלא באתדבקותא דרוזא בה, לא יכל לבא למסבל, ובכה. ואי תימא, הא כתיב, (בראשית לג) וישקהו ויבכו. תנינן, אמאי נקוד וישקהו, אלא דלא אתדבק ביה רוזא כלל, ועל דא כתיב, (משלי כז) ונעטרות נשיקות שונא. מאי ונעטרות נשיקות שונא? אלא מאן דנשיק בזוביבותא, מתדבק רוזיה ברוזיה,

נדבק בו כלל. ומשום כך פתוב, ישקוהו
מנשיקות פיהו, שהיא דבקת רוח ברוח.

בדביקותא דזוביבותא ומאן דלא נשיק
בזוביבותא, לאו בדביקותא הוא, אלא
נעטרות. מאי נעטרות. גסותא, דלא דביק
רוחיה בההוא נשיקה. ולא אתדבק ביה כלל.
ובגניי כך פתיב, ישקני מנשיקות פיהו, דהוא
דבקותא רווחא ברווחא.

555. שנינו, כל זמן שהקדוש ברוך הוא
הולך עם ישראל, כביכול נדבקת רוח ברוח,
ועל זה פתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה,
בכל אותם גוני הדבקות, ולא נפרדים זה
מזה. בשעה שנאמר הנה אנכי שלח מלאך
לפניך, ידע משה שזו פרישה. אמר, (שמות
לג) אם אין פניך הלכים אל תעלנו מזה.

555. תנא, כל זמנא דקודשא בריה הוא אזיל
בישראל, כביכול אתדבק רווחא ברווחא, ועל
דא פתיב, (דברים ד) ואתם הדבקים ביי, בכל
אינן גוני דביקותא, ולא מתפרשא דא מן דא.
בשיעטא דאתמר הנה אנכי שלח מלאך לפניך,
ידע משה דפרישותא הוא. אמר (שמות לג) אם
אין פניך הולכים אל תעלנו מזה.

556. רבי אבא אמר, מה פתוב למעלה
מזה? (שם לד) ראשית בכורי אדמתך תביא
בית ה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו.
מה זה אומר? אלא שלא לערב דבר תחתון
בעליון, שלא ינק הצד החיצון מהצד הפנימי.
מה בין זה לזה? זה שבחין מצד הטמאה, וזה
שלפנים בצד הקדש. מי היא אמו? זו כנסת
ישראל שנקראת אם. בחלב אמו – שלא
יונק מצד זה מי שלא צריך.

556. רבי אבא אמר, מה פתיב לעילא מן
דא, (שמות לה) ראשית בכורי אדמתך תביא בית
י' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו. מאי קא
מירי. אלא דלא לערבא מלה תתאה בעלאה,
דלא ינקא סטרא דלבר, מסטרא פנימאה. מה
בין האי להאי. דא דלבר, מסטרא דמסאבא.
ודא דלגו, מסטרא קדישא. מאן אמו. דא כנסת
ישראל, דאתקרי אם. בחלב אמו, דלא יניק
מהאי סטרא, מאן דלא אצטריך.

557. וכאן פתוב, הנה אנכי שלח מלאך
לפניך. אמר משה, הרי קבלתי בטחון ממך
שלא תפרד מעמנו, ודאי אם אין פניך
הלכים אל תעלנו מזה. ובמה יודע אפוא וגו'.

557. והכא פתיב, הנה אנכי שלח מלאך לפניך.
אמר משה, הא קבילנא בטחונא מינך, דלא
תתפרש מינן, ודאי אם אין פניך הולכים אל
תעלנו מזה. ובמה יודע אפוא וגו'.

558. אמר רבי אלעזר, מלה דא לא קאמר
קודשא בריה הוא אלא ברויבותא דישראל,
ולאתפייסא בהדייהו. למלכא דהוה בעי למיזל
עם בריה. ולא בעי לשבקא ליה. אתא
בריה, (דף קכ"ה ע"א) ומסתפי למיבעי ליה למלכא

558. אמר רבי אלעזר, מלה דא לא קאמר
קודשא בריה הוא אלא ברויבותא דישראל,
ולאתפייסא בהדייהו. למלכא דהוה בעי למיזל
עם בריה. ולא בעי לשבקא ליה. אתא
בריה, (דף קכ"ה ע"א) ומסתפי למיבעי ליה למלכא

בְּדֶרֶךְ. לְאַחַר מִכֵּן אָמַר, הַשְׁמַר לְךָ מִמֶּנּוּ (בְּדֶרֶךְ), שֶׁהָרִי אֵינוֹ גֶּבֶר שָׁלֵם. אָמַר בְּנוֹ, אִם כֵּךְ, אִי שְׂאֵנִי אֲשֵׁב בָּאֵן, אוֹ שְׂאֵתָה תֵּלֶךְ עִמִּי וְלֹא אֶפְרֹד מִמֶּךָ. כֵּךְ הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בִּתְחִלָּה אָמַר, הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח מִלֶּאֲךָ לִפְנֵיךָ לְשֹׁמְרֶךָ בְּדֶרֶךְ. וְאַחֲרַי כֵּךְ אָמַר, הַשְׁמַר מִפְּנֵי וְגו'. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר מִשָּׁה, אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים וְגו'.

הַיִּיזִיל בְּהָדִיָּה. אֶקְדִּים מִלְכָּא וְאָמַר, הָא לְגִיזִין פֻּלְחָן יִזִּיל בְּהָדֶךְ, לְמִנְטֵר לֶךְ בְּאַרְזָא. לְבִתֵּר אָמַר אֶסְתַּמַּר לֶךְ מַעֲיָה, (בִּאֲרַחָא) דְּהָא לֹא גִבֵּר שְׁלִים הוּא. אָמַר בְּרִיָּה, אִי הִכִּי, אוֹ אֲנָא אוֹתִיב הִכָּא, אוֹ אֵת תִּזִּיל עִמִּי, וְלֹא אֶתְפָּרַשׁ מִינֶךָ. כֵּךְ קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקִדְמִיתָא אָמַר, הִנֵּה אֲנִכִּי שֹׁלַח מִלֶּאֲךָ לִפְנֵיךָ לְשֹׁמְרֶךָ בְּדֶרֶךְ. וְלְבִתֵּר אָמַר הַשְׁמַר מִפְּנֵי וְגו', בֵּית שְׁעָתָא אָמַר מִשָּׁה, אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים וְגו'.

559. בֶּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִצָּא אוֹתָם בִּזְהָ. אָמַר, אֶלְעָזָר בְּרִי שְׁפִיר קְאָמְרֵת. אֲבָל תָּא זִזְוִי, בְּאַתֵּר דָּא לֹא אָמַר מִשָּׁה בּוֹדִי, וְלֹא אֶתִּיב מִלָּה לְקַבְּלִיהָ. מֵאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּהִכָּא לֹא אֶשְׁתַּכּוּז פְּרִישׁוֹתָא מַעֲיָה. וְהָא אוֹקִימָנָא מִלָּה דָּא, לְגַבִּי זֹבְרִיָּא. וְאֵית דְּבִיתָנִי אִיפְכָּא וְלֹא הִכִּי פִירְשִׁיָּה קְדָמָאִי. וְכֹד יִסְתַּכּוּזִין מִלִּי כִלָּא שְׁפִיר, וְכִלָּא בִּזְזוּד מִלָּה אָמַרִי טַעְמִיָּהוּ.

559. בֶּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶשְׁכּוּז לָהּ בְּהֵאִי. אָמַר, אֶלְעָזָר בְּרִי שְׁפִיר קְאָמְרֵת. אֲבָל תָּא זִזְוִי, בְּאַתֵּר דָּא לֹא אָמַר מִשָּׁה בּוֹדִי, וְלֹא אֶתִּיב מִלָּה לְקַבְּלִיהָ. מֵאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּהִכָּא לֹא אֶשְׁתַּכּוּז פְּרִישׁוֹתָא מַעֲיָה. וְהָא אוֹקִימָנָא מִלָּה דָּא, לְגַבִּי זֹבְרִיָּא. וְאֵית דְּבִיתָנִי אִיפְכָּא וְלֹא הִכִּי פִירְשִׁיָּה קְדָמָאִי. וְכֹד יִסְתַּכּוּזִין מִלִּי כִלָּא שְׁפִיר, וְכִלָּא בִּזְזוּד מִלָּה אָמַרִי טַעְמִיָּהוּ.

560. מְתִי הַשִּׁיב מִשָּׁה? בִּזְמַן שֶׁאָמַר וְשִׁלַּחְתִּי לִפְנֵיךָ מִלֶּאֲךָ. וְכַתוּב, כִּי יֵלֶךְ מִלֶּאכִי לִפְנֵיךָ. סֵתֵם וְלֹא פִרַשׁ אֵת הַדָּבָר. וְעַל כֵּן כָּתוּב בָּאֵן, כִּי אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹלִי וְעָשִׂיתָ כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר. אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דּוֹקָא. וְכַתוּב, וְאִיבִתִּי אֵת אוֹיְבִיךָ וְצָרְתִּי אֵת צָרְרִיךָ, וְהִכַּל תִּלְוִי בּוֹ.

560. אִיבִיתִי אֶתִּיב מִשָּׁה. בְּזִמְנָא דְּאָמַר, (שְׁמוֹת לג) וְשִׁלַּחְתִּי לִפְנֵיךָ מִלֶּאֲךָ. וְכַתִּיב כִּי יֵלֶךְ מִלֶּאכִי לִפְנֵיךָ, סֵתֵם וְלֹא פִרַשׁ מִלָּה. וְעַל דָּא כָּתִיב, הִכָּא, כִּי אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹלִי וְעָשִׂיתָ כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר. אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דּוֹקָא וְכַתִּיב וְאִיבִתִּי אֵת אוֹיְבִיךָ וְצָרְתִּי אֵת צָרְרִיךָ, וְכִלָּא בֵּית תִּלְוִיָּא.

561. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִי תִימָא דְּתִירוּיָהוּ מִלֶּאֲךָ מִבְּשִׁי, מִשָּׁה לֹא אֶתִּיב עֲלִיָּהוּ, דְּלֹא זִזְמָא דְּיוֹכֵתָא. אִיבִיתִי אֶתִּיב. בְּזִמְנָא דְּכָתִיב אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּלְכֵּל דְּכִלָּא, מִשָּׁה לֹא בָּעָא מִלֶּאכָא. דְּהָא כָּתִיב (שְׁמוֹת לה) וַיֹּאמֶר אִם זָא מִצָּאתִי זֶזֶן בְּעֵינֶיךָ אֲדָנִי יֵלֶךְ זָא אֲדָנִי בְּקֶרְבָּנִי.

561. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִי תִימָא דְּתִירוּיָהוּ מִלֶּאֲךָ מִבְּשִׁי, מִשָּׁה לֹא אֶתִּיב עֲלִיָּהוּ, דְּלֹא זִזְמָא דְּיוֹכֵתָא. אִיבִיתִי אֶתִּיב. בְּזִמְנָא דְּכָתִיב אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּלְכֵּל דְּכִלָּא, מִשָּׁה לֹא בָּעָא מִלֶּאכָא. דְּהָא כָּתִיב (שְׁמוֹת לה) וַיֹּאמֶר אִם זָא מִצָּאתִי זֶזֶן בְּעֵינֶיךָ אֲדָנִי יֵלֶךְ זָא אֲדָנִי בְּקֶרְבָּנִי.

562. אמר רבי יהודה, האי דאמר רבי אבא, שכתוב לא תבשל גדי בחלב אמו, בחלב האם היה צריך להיות! מה זה אמו? ואם תאמר, כנסת ישראל אמו שמצד הטמאה – לא כן! שהרי שמעתי שאמר רבי שמעון, כנסת ישראל האם הקדושה נאחזה בחלק של ישראל, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו.

563. אמר רבי שמעון, יפה אמרת, וזה של רבי אבא יפה, והכל תלוי זה בזה. בא וראה, האם נאחזה להם למעלה לצד זה ולצד זה, ושנים הם – אחד לימין ואחד לשמאל. ומשום כך, מהם לימין ומהם לשמאל, וכלם תלויים באם הזאת, האם הקדושה, ונאחזים בה.

564. מתי הם נאחזים בה? בשעה שהאם הוא יונקת מן הצד האחר והמקדש נטמא, והנחש החזק מתחיל להתגלות, ואז הגדי יונק מחלב אמו, ומתעוררים הדינים. ועל זה ישראל מקדימים ומביאים בכורים. ובשעה שהם מביאים אותם, צריכים לומר ולפתח בלבן, שרצה בכשפיו אלו לשלט ביעקב ובזרע הקדש, ולא נתנו בידו ולא נמסרו ישראל לצד זה. ועל זה כתוב, ראשית בכורי אדמתך וגו', לא תבשל גדי בחלב אמו. ולא יונק אותו הצד מחלב אמו, שהרי לא נטמא המקדש, והדינים לא מתעוררים.

565. משום כך לא יאכל בשר בחלב כל זרע הקדש, וכל מי שבא מהצד הזה, שלא יתן מקום למי שלא צריך, שהרי במעשה תלוי הדבר, במעשה שלמטה לעורר למעלה. אשריהם ישראל מכל העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות, שרבונם קורא עליהם, (שם יד) ובך בחר ה' להיות לו לעם סגלה. וכתוב (שם) כי עם קדוש אתה לה'

562. אמר רבי יהודה, האי דאמר רבי אבא, דכתיב לא תבשל גדי בחלב אמו, בחלב האם מבעי ליה, מאי אמו. ואי תימא, כנסת ישראל אמו דסטרא דמסאבא, לאו הכי, דהא שמענא דאמר רבי שמעון, כנסת ישראל אימא קדישא בחלקיה ד'ישראל אתאזרדא, דכתיב, (דברים לב) כי חלק ה' עמו.

563. אמר רבי שמעון, שפיר קאמרתי. והא דרבי אבא שפיר וכלא דא בדא תליא. תא וזוי, אמא אתאזרדא להו לעילא, לסטרא דא ולסטרא דא, ותרין אינון, וזדא לימינא, וזדא לשמאלא. ובגין כך, מנהון לימינא, ומנהון לשמאלא. וכלהו תליין בהאי א"ם, אמא קדישא, ואתאזרדן בה.

564. אימתי אתאזרדן בה. בשעתא דהאי אם ינקא מסטרא אזרדא, ומקדשא אסתאב, וזוזיא תקיפא שארי לאתגלאה, כדן גדיא ינקא מוזלכא דאמיה, ודיגין מתערין. ועל דא, ישראל קדמין ואייתאן בכורים, ובשעתא דמייתין להו, בעיין למימר ולמפתוז ביה בלבן, דבעא בזרשוי אלין, לשלטאה ביעקב, ובזרעא קדישא, ולא אתייהבו בידיה, ולא אתמסרין ישראל לסטרא דא. ועל דא כתיב, ראשית בכורי אדמתך וגו', לא תבשל גדי בחלב אמו. ולא ינקא ההוא סטרא, מוזלכא דאמיה, דהא לא יסתאב מקדשא, ודיגין לא מתערין.

565. בגין כך, לא ייכול בשרא בוזלכא כל זרעא קדישא, וכל מאן דאתי מסטרא דא, דלא יהיב דוכתא, למאן דלא אצטרף, דהא בעובדא תליא מלתא, בעובדא דליתתא, לאתערא לעילא. וזכאין אינון ישראל מכל עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות, דמריהון קרי

אֱלֹהֵיכֶם. וְכָתוּב (שם) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

עֲלִייהו, (דברים יד) וּבָרַךְ בְּזֹר יי' לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה. וְכָתוּב (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיי' אֱלֹהֶיךָ (וכלא חד מילה) וְכָתוּב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיי' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

566. תא וזווי, בְּשִׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל לֹא אֶתְכַשְּׁרוּ עוֹבְדֵייהו, מִה כְּתִיב, (ישעיה ג) עַמִּי זֹנְשִׁיו מְעוֹלָל וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוֹ. מְשֻׁלוּ בּוֹ דִּי יִקָּא, וְהָא אֻקְיָמָנָא מְלִי בְרָזָא דְסִפְרָא דְשִׁלְמוֹה מְלָכָא. וְהָכִי אֶשְׁכּוֹן בֵּית. תו אֶשְׁכּוֹנָא, דְּכָל מֵאן דְּאֵכִיל הָאִי מִיכְלָא דְאַתְּזַבְּר כּוּזָדָא. (או) בְּשִׁעְתָּא וּזְדָא, או בְּסִיעוּדָתָא וּזְדָא. אַרְבַּעִין יוֹמִין אֶתְזַבְּרָא גְדִיא מְקַלְסָא בְּקַלְפוֹי, לְגַבִּי אֵינֹן דְּלַעֲיָלָא, וְסִיעְתָּא מְסַאבָא (דף קכ"ה ע"ב) מִתְקַרְבִּין בְּהִדְיָה, וְגַרִים לְאַתְעָרָא דִּינִין בְּעַלְמָא, דִּינִין דְּלֹא קִדְּשִׁין.

567. ואם מוליד בן באותם ימים, מלויים לו נשמה מהצד האחר, שלא צריך אותו. וְכָתוּב (ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים וְגו'. בָּא לְהַטְמִיא – מְטַמְּאִים אוֹתוֹ וְדָאִי, שְׁכָתוּב (שם) וְנִטְמַמְתֶּם בָּם. חֶסֶד א'. טַמְּאָה אֲטוּמָה יוֹתֵר מִכָּל, שְׂאִין רְשׁוּת לְהַטְהֵר כִּף כְּמוֹ שְׂאֵר מִינֵי הַטְּמָאוֹת שְׁנִטְהָרוּת. וְעוֹד, שְׁפוּחָה מַחֲיוֹת רְעוּת, שְׁהָרִי בְּעֵינֵיהֶם נִמְצָא גְדִי וְיָכוֹל לְהַנְזֹק, שְׁהָרִי צֶלֶם אָדָם הָעֹבֵר מִמֶּנּוּ.

568. רבי ייסא, שְׂרִי לְמִיכָל לְתַרְנָגוּלָא בְּגִבְיָה או בְּחִלָּב. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָסוּר לָךְ, שְׁלֹא יִתֵּן אִישׁ פֶּתַח לְמִינִים הָרָעִים. לָךְ לָךְ אוֹמְרִים לְזוֹר, סָבִיב סָבִיב לְכָרֶם לֹא תִקְרַב. וְדָאִי אָסוּר לָךְ הוּא, שְׁחִמְרָה יֵשׁ בּוֹ בְּבִהְמָה לְשַׁחֲטָהּ, וְמִי שְׁמַתִּיר אֶת זֶה מִה כְּתוּב? (עמוס ב) וְתִשְׁקוּ אֶת הַנְּזוּרִים יֵין. מִי שְׁמַתִּיר אֶת זֶה, כְּמִי שְׁמַתִּיר אֶת זֶה.

568. רבי ייסא, שְׂרִי לְמִיכָל לְתַרְנָגוּלָא בְּגִבְיָה או בְּחִלָּבָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָסִיר לָךְ דְּלֹא יְהִיב אֵינִישׁ פֶּתוּזָא לְיִנְיָן בִּישִׁין. לָךְ לָךְ אֹמְרִין גְּזִירָא, סוֹזוֹר סוֹזוֹר לְכַרְמָא לֹא תִקְרַב. וְדָאִי אָסִיר לָךְ הוּא, דְּזוֹבְרָא אֵית בֵּיתָא, כְּבַעֲרָא לְשִׁזְיוּתָהּ. וּבִמָּאן דְּשְׂרִי הָאִי, מִה כְּתִיב (עמוס ב) וְתִשְׁקוּ אֶת הַנְּזוּרִים יֵין, מֵאן דְּשְׂרִי הָאִי, כְּמָאן דְּשְׂרִי הָאִי.

וְכַתִּיב (דברים יד) לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה, כָּל לֹא־כֹלֵלָא כֹּלֵא.
 וְכַתוּב (דברים יד) לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה. כָּל – לֹא־כֹלֵלָא כֹּלֵא.

569. שְׁנֵינוּ, בְּמֵה זָכוּ דְנִיָּאל, חֲנֻנְיָה, מִישָׁאֵל וְעִזְרִיָּה, דְּאִשְׁתְּזִיבוּ מֵאִינוֹן נְסִיוֹנִי, אֶלָּא בְּגִין דְּלֹא אִסְתָּאבוּ בְּמִיכְלִיהוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, כְּתִיב (דניאל א) וַיֵּשֶׁב דְּנִיָּאל עַל לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאֵל בְּפֶת בֶּגְ הַמֶּלֶךְ וְגו'. וְשְׁנֵינוּ בְּסִתְרָה הַמְשָׁנָה, מֵאֵכֵל אוֹתוֹ הָרָשָׁע, בְּשֶׁר בְּחֻלָּב הָיָה וְגִבְיָנָה עִם בְּשֶׁר, פָּרַט לְמֵאֲכָלִים אַחֲרִים, וְזֶה עָלָה לוֹ עַל שְׁלֹחֲנוּ בְּכָל יוֹם.

569. תִּתָּאנָא, בְּמֵה זָכוּ דְנִיָּאל וְעִזְרִיָּה מִישָׁאֵל וְעִזְרִיָּה, דְּאִשְׁתְּזִיבוּ מֵאִינוֹן נְסִיוֹנִי, אֶלָּא בְּגִין דְּלֹא אִסְתָּאבוּ בְּמִיכְלִיהוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, כְּתִיב (דניאל א) וַיֵּשֶׁב דְּנִיָּאל עַל לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאֵל בְּפֶת בֶּגְ הַמֶּלֶךְ וְגו'. וְתִתָּאנָא בְּסִתְרָה הַמְשָׁנָה, מִיכְלָא דְהָהוּא רָשָׁע, בְּשֶׁרָא בְּזוֹלָבָא הָוָה וְגִבְיָנָה עִם בְּשֶׁרָא, בְּרִי מִיכְלָן אוֹזְרִיָּין, וְדֵא סְלִיק לִיה בְּפִתּוּרִיה, בְּכָל יוֹמָא.

570. וְדִנְיָאֵל שֶׁנֶּשְׁמַר מִזֶּה, בְּשִׁדְקוֹהוּ לְגַב הָאֲרִיּוֹת, הִשְׁתַּלֵּם בְּצֵלָם רַבּוֹנוֹ, וְלֹא שָׁנָה צִלְמוֹ לְצֵלָם אַחֵר, וְלִכְן פָּתְחוּ מִמֶּנּוּ הָאֲרִיּוֹת וְלֹא חָבְלוּ בוֹ. וְאוֹתוֹ רָשָׁע, בְּשִׁעָה שֶׁהֶעֱבִירָה מִמֶּנּוּ מַלְכוּתוֹ וּמִדּוּרוֹ הָיָה עִם חֵיוֹת הַשָּׂדֶה, הָעֵבֶר מִמֶּנּוּ צֵלָם פָּנִיו, וּמֵאוֹתוֹ יוֹם לֹא נִרְאָה צִלְמוֹ צֵלָם שֶׁל אָדָם, וְכָל בְּהֵמָה שֶׁבָּאָה, נִרְאָה לָהּ בְּצֵלָם שֶׁל מִינָהּ וּנְקֻבָּתָהּ, וְכֵלָם הָיוּ בָּאִים עָלָיו, וּבְכֵמָה פְּעָמִים הָיוּ אוֹכְלוֹת אוֹתוֹ חֵיוֹת הַשָּׂדֶה וְזוֹלָת נִגְזֹר עָלָיו הָעֶנֶשׂ הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁכְּתוּב (חֲבִקוּק א) וְהוּא בְּמַלְכִּים יִתְקַלֵּס, מִשּׁוּם כִּךָּ כָּלָם הִתְקַלְּסוּ בוֹ כָּל אוֹתוֹ זְמַן.

570. וְדִנְיָאֵל דְּאִסְתָּמַר מִזֶּהֲאִי, כִּד רַבּוֹ יִתִּיה לְגוֹבָא דְּאֲרִיּוֹתָא, אִשְׁתַּלֵּם בְּצִלְמוֹ דְּמֵאֲרִיָּה, וְלֹא שְׁנִי (בְּרֵאשִׁית קצ"א ע"א) צִלְמוֹתָא לְצִלְמוֹתָא אוֹזְרָא, וְעַל דָּא דִּזְזָלוּ אֲרִיּוֹתָא בְּנִיָּה, וְלֹא זִזְבוּלוֹהוּ. וְהָהוּא רָשָׁע, בְּשִׁעָתָא דְּמַלְכוּתָא אִתְעָדִי מִנִּיָּה, (דניאל ד) וְעִם זִוִּיּוֹת בְּרָא הָוָה מִדּוּרִיָּה, אִתְעָדִי צִלְמוֹתָא דְּאִנְפּוֹי מִנִּיָּה, וּבְמִזְדָּהוּא יוֹמָא, לֹא אִתְזוּזִי צִלְמוֹתָא, צִלְמוֹתָא דְּבֵר נָשִׁי. וְכָל בְּעִירָא דְּאִתִּי, אִתְזוּזִי לִיה, צִלְמוֹתָא דְּזִינִיָּה, וְנוֹקְבִיָּה, וְהָיוּ אִתְיִין עָלֶיהָ כָּלָהוּ, וּבְכַמּוֹת זְמַנִּין הָיוּ אֹכְלִין לִיה זִוִּיּוֹת בְּרָא, בְּרִי דְּאִתְגָּזֹר הָאִי עוֹנֵשָׁא עָלֶיהָ, בְּגִין דְּכְתִיב, (חֲבִקוּק א) וְהוּא בְּמַלְכִּים יִתְקַלֵּס, בְּגִין כִּךָּ, כֹּלֵא יִתְקַלְּסוּ בִּיה, כָּל הָהוּא זְמַנָּא.

571. בֵּא וְרָאָה מֵה כְּתוּב, וּמִקְצַת יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מִרְאִיהֶם טוֹב (וְגו') מִן כָּל הַיָּלָדִים הָאֹכְלִים אֶת פֶּת בֶּגְ הַמֶּלֶךְ. נִרְאָה מִרְאִיהֶם טוֹב – שֶׁצֵּלָם רַבּוֹנָם לֹא זֶה מֵהֶם, וּמֵאַחֲרִים זֶה. מִי גֵרָם אֶת זֶה? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִגְעָלוּ בְּגִעּוּלֵי מֵאֲכָלִיהֶם. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁכְּתוּב בָּהֶם, וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי.

571. תֵּא זְזִי, מִזֶּה כְּתִיב, (דניאל א) וְכִלְמוֹקְצַת יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מִרְאִיהֶן טוֹב מִכָּל הַיָּלָדִים הָאוֹכְלִים אֶת פֶּת בֶּגְ הַמֶּלֶךְ. נִרְאָה מִרְאִיהֶן טוֹב, דְּצִלְמוֹתָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן לֹא אִתְדִּיאוּ מִנְהוֹן, וּבִמֵּאֲזוּרִי אִתְדִּיאוּ. מֵאֵן גָּרִים הָאִי. בְּגִין דְּלֹא אִתְגָּעְלוּ בְּגִיעּוּלֵי מִיכְלִיהוֹן. וְכֵאֵה זִזְלוּקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בָּהֶם, וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי.

572. וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל ה' וְגו'. וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר – מִי אָמַר? זֶה שְׂכִינָה. עֲלֵה אֶת ה', כְּפִתּוּב (שְׁמוֹת יט) וּמֹשֶׁה עֲלֵה אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. (וַיִּקְרָא אֵלָיו ה') לָמָּה כָּל זֶה? לָקִים עִמָּם בְּרִית, כִּי הָרִי נִפְרָעוּ, מִה שֶׁלֹּא יֵצְאוּ כֶּף מִמַּצָּרֵי, שֶׁנִּמְוָלוּ וְלֹא נִפְרָעוּ, וְכֵאן הָרִי נִפְרָעוּ וְנִכְנָסוּ בְּבְרִית הַקֹּדֶשׁ, שְׂכִתּוּב שֶׁשֶׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט. וְשֶׁם נִסְהוּ – בְּאוֹת הַקֹּדֶשׁ הָיוּ שֶׁנִּגְלָתָה בָּהֶם, וְכֵאן הִתְקַיְּמָה בָּהֶם עַל יְדֵי מֹשֶׁה מִלֵּת הַבְּרִית, שְׂכִתּוּב וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל הָעָם וְגו'.

573. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִה שְׂכִתּוּב וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ, בְּמִזְבֵּחַ לֹא כְּתוּב, אֲלֹא דוֹקָא עַל הַמִּזְבֵּחַ. וְהַשְׁתַּחֲוִיתֶם מִרְחָק, מִהוּ מִרְחָק? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה ל"א) מִרְחָק ה' נִרְאָה לִי. וְכְתוּב (שְׁמוֹת ב') וַתִּתְּצֵב אֶתֹּתוֹ מִרְחָק. שָׁנָה רַבִּי אַבָּא, שֶׁעֲמִידָה הִלְבֵּנָה בְּפִגְמִיתָהּ, וְבָהּ בִּשְׁעָה זָכוּ יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר בְּחֵלֶק קָדוֹשׁ, וְגִזְרוּ בְּרִית קָדֹשׁ עִם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא.

574. וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל ה'. מִה הַטַּעַם? אָמְרָה לֹא שְׂכִינָה, עֲלֵה לְמַעְלָה, שֶׁהָרִי אֲנִי וְיִשְׂרָאֵל נִשְׁתַּתַּף בְּאֶחָד בְּשִׁלְמוֹת עַל יָדֶךָ, מִה שֶׁלֹּא הָיָה עַד כָּאן. מִה כְּתוּב? וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וְגו'. חֲלָקוֹ לְשָׁנִים, חֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הָעָם, וְחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְכְתוּב, וְהָיָה דָם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת ה' עִמָּכֶם. וַיִּשֶׂם בְּאַגָּנֹת, כְּתוּב בְּאַגָּנֹת, חֶסֶד וְאֵו, כְּמוֹ שְׂכִתּוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) שֶׁרָרַךְ אֶגֶן הַסֶּהַר אֶל יַחֲסֵר הַמֶּזֶג.

572. (שְׁמוֹת כ"ד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יי' וְגו'. וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר, (קל"א ע"א) מֵאֵן אָמַר. דָּא שְׂכִינָתָא. עֲלֵה אֶל יי', כְּמִה דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת יט) וּמֹשֶׁה עֲלֵה אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. (ס"א ויקרא אליו יי') אֲבֵאִי כָּל דָּא, לְקַיְּיֵמָא עֲמִיהוֹן קַיְיִים, בְּגִין דְּהָא אֲתַפְרָעוּ, מִה דְּלֹא נִפְקוּ הָכִי מִמַּצָּרִים, דְּאֲתַגְזְרוּ, וְלֹא אֲתַפְרָעוּ, (מ' ע"א) וְהִכָּא הָא אֲתַפְרָעוּ, וְעֲאֵלוּ בְּבְרִית קַיְיֵמָא, דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת טו) שֶׁשֶׁם שֶׁם לֹא זֹזָה וּבִשְׁפָט. דִּיִּיקָא וְשֶׁם נִסְהוּ, בְּהָאִי אֶת קַדִּישָׁא, דְּאֲתַגְלִיֵּיא בְּהוּ, וְהִכָּא אֲתַקַּיִים בְּהוּ, עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה גִּזְרָה דְּקַיְיֵמָא, דְּכִתְיִב, וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל הָעָם וְגו'.

573. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאֵי דְּכִתְיִב, וַיִּזְצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ, בְּמִזְבֵּחוֹ לֹא כְּתִיב, אֲלֹא עַל הַמִּזְבֵּחוֹ דִּיִּיקָא. וְהַשְׁתַּחֲוִיתֶם מִרְחָק, מִהוּ מִרְחָק. כְּמִה דְּאֶת אָמַר (יִרְמְיָה ל"א) מִרְחָק יי' נִרְאָה לִי. וְכִתְיִב, (שְׁמוֹת ב') וַתִּתְּצֵב אֶתֹּתוֹ מִרְחָק. תֵּאֲנִי רַבִּי אַבָּא, דְּקַיְיֵמָא סִיְהָרָא בְּפִגְמִיתָא, וְבִיָּה שְׁעִתָּא, וְכֹו יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר בְּזוּזוּלָקָא קַדִּישָׁא, וְגִזְרוּ קַיְיֵמָא קַדִּישָׁא בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא.

574. וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יי'. מֵאֵי טַעְמָא. אָמְרָה לִיָּה שְׂכִינָתָא, אֲסִתְלִיק לְעֵיכָלָא, דְּהָא אֲנִי וְיִשְׂרָאֵל, נִשְׁתַּתַּף כְּזוּדָא בְּשִׁלְמוֹתָא עַל יָדֶךָ, מִה דְּלֹא הָיָה עַד הָכָא. מִה כְּתִיב וַיִּקַּח מֹשֶׁה וַיִּזְצִי הַדָּם וְגו', כָּלֵל לִיָּה לְתַרְיָן. וַיִּזְצִי הַדָּם זָרַק עַל הָעָם, וַיִּזְצִי הַדָּם זָרַק (דף קכ"ו ע"א) עַל הַמִּזְבֵּחוֹ, כְּמִה דְּאֲוִקִּימָא. וְכִתְיִב, הִנֵּה דָם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יי' עִמָּכֶם. וַיִּשֶׂם בְּאַגָּנֹת, בְּאַגָּנֹת כְּתִיב, זֹסֶר וְאֵו. כְּמִה דְּכִתְיִב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) שֶׁרָרַךְ אֶגֶן הַסֶּהַר אֶל יַחֲסֵר הַמֶּזֶג.

580. וְאֵל אֲצִילִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – זֶה נִדְבַּב וְאֲבִיהוּא. לֹא שָׁלַח יָדוֹ – שֶׁהָעֵלָה אוֹתָם לְאַחַר זְמַן, וְכָאֵן לֹא נִעְנְשׁוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר דְּבָר זֶה לְשִׁבְחָם, שֶׁכְּתוּב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ, שֶׁזָּנּוּ עֵינֵיהֶם מִהָאֹר הַזֶּה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲכִילָה וְדֹאִית אָכְלוּ וְזָנּוּ עַצְמָם, וְכָאֵן נִקְשְׁרוּ לְמַעַלָּה אִם לֹא שִׁסְטוּ דְרִבְיָהֶם אַחֵר כֶּךָ, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

580. (שמות כד) וְאֵל אֲצִילִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דָּא נִדְבַּב וְאֲבִיהוּא. לֹא שָׁלַח יָדוֹ, דְּסָלִיק לֹאן לְבִתֵּר וְזִמְנָא, וְלֹא אֲתַעֲנִשׁוּ הֶכָא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מִלָּה דָּא, לְשִׁבְחָא דְלִהוֹן, דְּכִתְיִב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ דְּזָנּוּ עֵינֵיהוֹן, מִנְהִירוֹ דָּא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲכִילָה וְדֹאִית אָכְלוּ, וְזָנּוּ דְרִבְיָהֶו, וְהֶכָא אֲתַקְשְׁרוּ לְעִילָא, אִי לֹא דְסִטּוֹ אוֹרוֹזִייהוּ לְבִתֵּר, כְּמוֹהַ דְּאוֹקִימְנָא.

581. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַאֲפִילוּ יִשְׂרָאֵל בְּהֵימָא שְׁעֵתָא אֲתַכְשְׁרוּ, וְאֲתַקְשְׁרַת בְּהוּ שְׂכִינְתָּא. וְדָא קִיִּימָא, וְאוֹרִייתָא כָּלָא, בְּזוּד וְזִמְנָא הוּא. וַיִּשְׂרָאֵל כְּהֵימָא שְׁעֵתָא לֹא זָמַן לְעִלְמִין. וְלִזְמִנָּא דְאַתֵּי, וְזִמְיָן קוֹדֶשֶׁת בְּרִיךְ הוּא לְאַתְגָּלָא עַל בְּנוֹי, וְלִמְזֻמֵּי כָּלָא יִקְרָא דִילִיָּה עֵינָא בְּעֵינָא, דְּכִתְיִב (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יִי צִיּוֹן. וְכִתְיִב, (ישעיה מ) וְנִגְלָה כְבוֹד יִי וְרָאוּ כָּל בָּשָׂר יוֹזְדוּ וְזָוּ.

581. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַאֲפִילוּ יִשְׂרָאֵל, בְּהֵימָא שְׁעֵתָא אֲתַכְשְׁרוּ, וְאֲתַקְשְׁרַת בְּהוּ שְׂכִינְתָּא. וְדָא קִיִּימָא, וְאוֹרִייתָא כָּלָא, בְּזוּד וְזִמְנָא הוּא. וַיִּשְׂרָאֵל כְּהֵימָא שְׁעֵתָא לֹא זָמַן לְעִלְמִין. וְלִזְמִנָּא דְאַתֵּי, וְזִמְיָן קוֹדֶשֶׁת בְּרִיךְ הוּא לְאַתְגָּלָא עַל בְּנוֹי, וְלִמְזֻמֵּי כָּלָא יִקְרָא דִילִיָּה עֵינָא בְּעֵינָא, דְּכִתְיִב (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יִי צִיּוֹן. וְכִתְיִב, (ישעיה מ) וְנִגְלָה כְבוֹד יִי וְרָאוּ כָּל בָּשָׂר יוֹזְדוּ וְזָוּ.

בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלּוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

